XENOPHONTIS

CONVIVIUM.

RECENSUIT

ET

INTERPRETATUS EST

M. FRID. AUGUSTUS BORNEMANN,

ILLUSTRIS SCHOLAE AFRANAE PROFESSOR QUARTUS.

ACCESSERUNT WIELANDI DE HOC CONVIVIO DISPUTATIO
ET BOETTIGERI DE CAP. IX. EXCURSUS.

LIPSIAE
SUMPTIBUS C. H. F. HARTMANNI
MDCCCXXIV.

VIRO

ILLUSTRISSIMO ET EXCELLENTISSIMO

IOHANNI ERNESTO DE GLOBIG

DOMINO IN LIPPERSDORF

POTENTISS. SAXONIAE REGI A CONFERENDIS DE REPUBLICA CONSILIIS COMITI CONSISTORIANO ORDINIS SAXONICI VIRTUTIS CIVICAE SUMMIS INSIGNIBUS DECORATO ORD. ROSSICI ST. ANNAE PRIM. CLASS. EQUITI ETC.

HUNC LIBRUM

SUMMAE VENERATIONIS TESTEM

D. D. D.

EDITOR.

LECTORI S.

Antequam Xenophontis Cyropaediam edidisset *Poppo*, cui nuper etiam Hiero accessit, a *Frotschero* meo in lucem emissus, quo frequentius in omnibus scholis Xenophontis scripta tractantur, eo mihi magis requiri videbatur praecipuorum praestantissimi scriptoris operum ea editio, quae praeter novam textus recensionem, si quid ad interpretandos locos difficiliores, et ad proprietates graecae linguae iuvenibus nostris accuratius cognoscendas aut ab aliis allatum esset, aut ipse, quod bonae frugis esset, afferre possem, id omne velut uno in conspectu poneret. In arte critica factitanda quae mihi praesidia praesto fuerint, quum in Indice codicum et editionum Apologiae praemisso ea de re copiosius disseruerim, non est quod multis hic exponam; unum hoc verbo praemonuisse sufficiat, ad Convivii emendationem ex libris antiquitus editis multo me plus profecisse, quam vel e codicum Parisiensium collatione, a *Gailio* cum viris doctis communicata, vel ex iis lectionibus, quas *Victorii* et *Villoisoni* exemplaribus appictas publici iuris fecerunt. Etenim

vetusta illa exemplaria a *Zeunio* et *Schneidero* quam parum diligenter et in hoc libello et in ceteris Xenophontis operibus inspecta fuerint et collata, quo dilucidius apis Atticae cultores perspicerent, operae pretium esse existimavi, quidquid priscarum editionum, quarum chorum in Convivio Iuntina, Reuchliniana in Apologia ducit, nancisci mihi contigit, quanta maxima cura potui, ad exemplum Schneiderianum cum pulvisculo, quod aiunt, excutere et lectionum diversitates inde enotare, *) ita tamen, ut quaecunque notatu indigniores esse, nec nisi perexiguam, sive ad scripturae varietatem textusque historiam pernoscendam, sive ad pretium singulis editionibus rectius constituendum, utilitatem habere videbantur, commentariis ipsis ademtas *catalogo leviorum lectionum* ad calcem Convivii et Apologiae posito inserendas putarem. Quod si omnes veterum scriptorum editores facere non fastidierint, facile, mihi crede, in posterum carere poterimus illis libris, qui in dies rariores evadunt, ut ne in omnibus quidem bibliothecis publicis deprehendantur.

Ex trium autem diversarum recensionum, quae in editionibus Stephaniana prioribus continentur, temeraria tum confusione tum neglectione quum alias alii in errores inducti fuerunt, tum dici non potest, quantopere eius rei ignoratio Xenophontis editoribus fraudi fuerit. At enim huic malo nuperrime exstitit, qui mederi conaretur, Lud. *Dindorfius*, parva quidem sed utili Convivii et Agesilai editione curata, quam mihi non sine maxima animi laetitia, licet serius,

*) Haud pauca eius generis vitia a *Schneidero* admissa iam olim ex Symposio notaveram in Dissert. de gem. Cyrop. et Max. Tyr. recens. p. 82.

quam vellem, in conspectum venisse fateor, quia in plerisque locis, ne dicam in omnibus iuvenem doctissimum mecum consentire intellexi. Qui quum et ipse antiquorum aliquot exemplarium lectiones in suum usum convertisset, quemadmodum fieri non potuit, quin superioribus interpretibus multa rectius videret, ita comprobare nequeo, quod nec editionem principem comparare voluit, nec constanti ubique diligentia reliquos libros veteres inspicere dignatus est. Iuntina enim neglecta non poterat non in eosdem fere errores incidere, quorum se alii editores reos fecerant. Cuius rei exempla, ne longus sim, reperies in adnott. ad II, 3. III. §. 6. §. 9. IV. §. 6. §. 10. bis, §. 13. §. 18. §. 46. §. 49. §. 59. §. 64. VIII, 5. etc. Ad alterum quod attinet, ut uno itemque altero exemplo defungar, IV, 2. nollem invitis libris omnibus βαλάντιον, ibid. §. 36. ἀπορωτέρων, aut V, 9. διεπράττετο sine adnotamento in textis reliquisset. Nam quod ab eodem nomen ὁ Λύκων IX, 1. praetermissum est, non tam consilio, quam casu factum esse videtur eodem, quo in nostra hac editione (operarum errore) p. 19. lin. 25. pronomen αὐτὸν post εἶδον excidisse video.

Ceterum quae ad adornandum hoc Convivium Dindorfii eruditio contulerat, quoniam et textus recensio et commentarius meus biennio abhinc absolutus non in mea amplius, verum in *Göschenii* primum bibliopolae, in libro typis exscribendo nimium cunctati, deinde Guil. *Dindorfii*, qui spem mihi fecerat, fore, ut editionis curam susciperet, denique in *Hartmanni* potestate erat, ad unum omnia, non miraberis, si verborum demum indici passim inserta et quam brevissime examinata repereris. Sed de his atque de reliquis, quae in Adnotationibus scripsimus, etiam ubi de via paullulum in aliorum scriptorum, Xenophontis praesertim, deversorium digressi sumus,

utcunque harum literarum arbitri iudicabunt, ita neminem futurum esse confido, quin *Boettigerum* celeberrimum iis, quae de Baccho et Ariadne ex vernacula in latinam linguam unus e discipulis nostris transtulerat, bonarum literarum causa e penu suo felicissimo aliquanto plura malit addidisse.

Scripsi Misnae d. IX. Novbr. MDCCCXXIII.

Versuch

über das

Xenophontische Gastmahl,

als Muster einer dialogisirten dramatischen Erzählung betrachtet.

(*s. Wieland Attisch. Museum IV. B. 2. Heft p. 99 sqq.*)

Unter den verschiedenen Gesichtspunkten, woraus Xenophons Gastmahl gesehen und beurtheilt werden kann, scheinen mir folgende drei vorzüglich geschickt zu seyn, uns die richtigste und vortheilhafteste Ansicht des Ganzen zu verschaffen.

Es kann nämlich betrachtet werden

1.) als eine historisch-wahre Erzählung dessen, was bei einem wirklichen Gastmahl, welches einer vermischten Gesellschaft liebenswürdiger Jünglinge und verdienstvoller Männer von einem durch Geburt, Reichthum und vorzügliche Geistesbildung ausgezeichneten Attischen Eupatriden gegeben wurde, unter den von Xenophon angeführten Umständen gesprochen und verhandelt worden, wobei sich der Verfasser keinen andern, als den von ihm selbst im Eingang angezeigten Zweck vorgestellt hätte, oder

2.) als eine, wo nicht dem materiellen Inhalt, doch der *Form* nach, von ihm selbst erdichtete Composition, wobei, neben andern Zwecken, sein hauptsächlichstes Augenmerk darauf gerichtet gewesen wäre, ein treu gezeichnetes Bild des *Sokrates* aufzustellen, so wie sich dieser, im Umgang mit seinen Mitbürgern und Freunden, bei Gelegen-

heiten zeigte, wo edle und gute Menschen dem Geist geselliger Fröhlichkeit und der Stimmung, welche Zeit, Ort und Augenblick natürlicher Weise hervorbringen, sich ohne Zwang und zurückhaltende Aufmerksamkeit auf sich selbst, zu überlassen pflegen.

Endlich könnte uns auch

3.) die Vergleichung des Xenophontischen Symposions mit dem Platonischen auf den Gedanken bringen, Jenes als ein absichtliches *Gegenstück* des Letztern anzusehen, wobei Xenophon es ausdrücklich darauf angelegt hätte, theils durch den auffallenden Contrast zwischen seinem nach dem Leben geschilderten Sokrates und Platons sophistisirtem, schwärmerischem und auf Aristophanischen Wolken in übersinnlichen Welten herum schwebendem *Sokratiskus*, theils durch den gewaltigen Abstich der Art und Weise, wie in beiden Symposien von der *Liebe* gehandelt wird, das öffentliche Urtheil über das Platonische zu berichtigen, von dessen blendenden Schönheiten seine Zeitgenossenschaft vermuthlich eben so sehr, und vielleicht noch mehr die Nachwelt bis auf diesen Tag, bestochen und getäuscht worden seyn mag.

Aus welchem von diesen drei Gesichtspunkten wir indessen Xenophons Gastmahl betrachten wollen, immer werden sie uns eben dasselbe letzte Resultat geben, nämlich die Ueberzeugung, dass es in jeder Ansicht für ein schwer zu übertreffendes Muster einer dialogirten dramatischen Erzählung gelten könne.

Wüssten wir mit diplomatischer Gewissheit, dass Xenophon sein Symposion *nach* dem Platonischen geschrieben habe, so würde der dritte Gesichtspunkt unstreitig der richtigste seyn und unsere vorzüglichste Aufmerksamkeit verdienen. Aber diese Gewissheit fehlt uns; und, wiewohl jene Meinung Scheinbarkeit hat, so bleibt sie doch immer eine Hypothese. Es mag daher zu meiner Absicht genug seyn, einen allgemeinen Ueberblick auf beide Symposien, als dramatische Dialogen betrachtet, zu werfen, um zu bemerken, wie sehr die Vergleichung zum Vortheil des Xenophontischen ausfalle *).

*) Vid. *Boeckh.* de simult. p. 7 sq. et p. 19., ubi haec habet: „Optarem sane, ut certius de utriusque tempore Symposii constaret: nam habitum quidem Xenophonteum Ol. 89, 4. archonte Aristione sive Aristone, Platonicum Ol. 90, 4. archonte Euphemo fingitur: (vid. Schneider. Quaest. de Conviv. Xenoph. p. 130. Praef. Hellen. p. XIX. ed. 2.) eodem vero

Ich glaube diess, in Rücksicht auf Platon, nicht besser bewerkstelligen zu können, als mit den Worten meines *Aristipps*, zu Anfang des Briefes, worin er seinen Freund Eurybates von einem bei der schönen Lais vorgefallenen symposischen Gespräch über das Platonische Gastmahl Nachricht gibt. *) — „Platons Symposion," sagt er „ist ein „poetisches *Prachtwerk*, wozu alle Musen beigetragen „haben, **) und worin er die ganze Fülle seiner Phantasie, „seines Witzes und Attischen Salzes, seiner Wohlredenheit „und Darstellungskunst, wie aus Amaltheens unerschöpflichem Zauberhorn, auf seine Leser herabschüttet; ein bei „nächtlicher Lampe mit grösstem Fleiss ausgemeisseltes, polirtes und vollendetes Werk, womit er uns zeigen wollte, „dass es nur auf ihn ankomme, ob er unter den Rednern „oder Dichtern, Sophisten oder Sehern seiner Zeit der erste „seyn wolle." Von Xenophons Gastmahl hingegen gilt grössten Theils, was eben dieser Aristipp von dem symposischen Gespräche an der Tafel der Lais sagt, welches er seinem Freunde mitzutheilen im Begriff ist.

Xenophons Gastmahl ist, oder scheint wenigstens bloss ein *zufälliges* Tischgespräch unter einigen guten Freunden zu seyn, denen es bloss um eine angenehme Unterhaltung, und auch dann, wo das Gespräch eine ernsthaftere Wendung nimmt, nicht um Offenbarungen aus der Geister- und Götter-

---

ordine scripta esse, quanquam non liquet, tamen mihi videtur probabile. Xenophontis enim Symposium pars est operis Socrati defendendo eiusque universo vitae generi moribusque adumbrandis scripti, quod a Memorabb. incipiens Oeconomicum cum Convivio complectebatur; id Xenophontem, qui post reditum ex Asia Ol. 96 $\frac{2}{3}$ accidentem in otio agebat, (sed vid. Schneid. Hellen. l. l.) diutius distulisse non credibile, quum Socrates iam Ol. 91, 1. obiisset; neque ullus in toto opere exstat locus, qui recentius arguat tempus; Platonicum vero Symposium certe post Ol. 98, 3. scriptum est, vid. Wolf. Praef. Symp. p. LV., quo anno Mantinea est eversa. Xen. Hellen. V, 2. Diodor. Sic. XV, 5. cll. Schneider. Chronol. Cf. Plat. Symp. XVI, 10. (p. 192. E.) quanquam etiam ad Ol. 102. potest detrudi. Vid. Schleiermach. Plat. P. II. T. II. p. 370.: „quam commode vero explicari omnia queant, si Platonem inventa recens a Xen. Symposii forma ad altiora usum putes esse, iis, quae hucusque disputavimus, arbitramur ostendisse." Xenophontis Symposium Platonico prius editum fuisse, ostendit etiam H. L. *Hartmann* in Chronologia Symp. Plat. 1798. 4.

*) S. Aristipp und einige seiner Zeitgenossen, z. B. S. 168 sq.

**) Was *Horaz* novem Musis caelatum opus nennt.

welt, sondern um schlichte, nackte, menschliche Wahrheit zu thun ist. Wenn auch der Eine oder Andere (wie z. B. Kallias und Antisthenes) nicht ohne allen Anspruch ist, so kommt doch nicht mehr davon zum Vorschein, als nöthig ist, damit jeder seine eigne Rolle spiele, d. i. sich so zwanglos, als die symposische Freiheit gestattet, in seiner eignen Gestalt zeige, ohne darüber die gehörige Rücksicht auf Andere zu vergessen, welche die *Urbanität* gebildeten Personen auch bei den fröhlichsten gesellschaftlichen Unterhaltungen, zur unnachlässlichen Pflicht macht; und wofern es ja begegnet, dass Einer über die feine Linie des Schicklichen hinaus geräth, (wie z. B. *Antisthenes* bei etlichen Gelegenheiten (S. IV, 2. §. 61 sq. VI, 8.) so lässt er sich doch bald und leicht wieder in den Ton der guten Gesellschaft zurückstimmen. Auch in *Xenophons* Gastmahl werden Reden gehalten; aber als blosses Uebungsspiel, ohne allen Anspruch auf Schönrednerei, ohne Sucht, einander zu überschimmern; keine künstlich ausgearbeitete und gleichsam um einen Kampfpreis mit einander ringende Deklamationen (wie in Platons Symposion), sondern wahre Reden *aus dem Stegreif* (*λόγοι αὐτοσχέδιοι*), worin es meistens bloss um scherzhafte Behauptung eines paradoxen oder paradox scheinenden Satzes zu thun ist. Kurz, in der ganzen Schrift findet sich nichts, das in einer *solchen* Gesellschaft, bei einer *solchen* Gelegenheit und auf *solche* Veranlassungen nicht ganz natürlich und füglich hätte gethan und gesprochen werden können; und der Erzähler, um selbst die Möglichkeit eines Verdachts, als ob er uns mit einem Symposion von seiner eigenen Erfindung unterhalten wolle, zu vermeiden, begnügt sich nicht an den kleinen Unterbrechungen und zufälligen Uebergängen von einem Gegenstande des Gesprächs zu einem andern, die jeder freien gesellschaftlichen Unterhaltung natürlich sind, sondern treibt sogar die Behutsamkeit so weit, dass er durch eine eigene Formel *) zu verstehen gibt, er habe sich nicht einmal erlauben wollen, der Concinnität und zierlichern Abrundung des Ganzen zu lieb, die kleinen Lücken auszufüllen, welche durch jene zufällige Pausen oder Uebergänge in seiner Erzählung entstehen mussten.

Diese blosse Nebeneinanderstellung könnte schon hin-

*) IV, 64. *Καὶ αὕτη μὲν δὴ ἡ περίοδος τῶν λόγων ἀπετελέσθη.* Ibid. §. 5. *Οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος ἐνταῦθ' ἔληξεν.* VI, 10. *Αὕτη μὲν δὴ ἡ παροινία οὕτω κατεσβέσθη.* IX, 1. *Οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος ἐνταῦθα ἔληξεν.* etc.

länglich seyn, unser Urtheil über die Frage zu bestimmen, welches von den beiden Symposien vorzüglich zu einem *Kanon* der ästhetischen Schönheit eines Dialogs geeigenschaftet sei. Aber ein noch helleres Licht wird sich über diesen Gegenstand verbreiten, wenn ich die beiden andern Gesichtspunkte unter einen einzigen höhern zu bringen versucht haben werde.

So wie die Komödie und Tragödie, wiewohl die Erfindung dieser Arten von öffentlicher Volksunterhaltung in gewissem Sinn etwas Zufälliges gewesen zu seyn scheint, nur in dem alten Griechenlande zu jener Stufe von Vollkommenheit emporsteigen konnte, worauf die Werke einiger ihrer grossen Meister in Ansicht des *Wesentlichen* derselben, bis auf diesen Tag als Modelle des Höchsten in der dramatischen Kunst vor uns stehen: so lässt sich von dem *Dialog* vorzugsweise behaupten, er habe nur unter dem griechischen Himmel, nur unter einem zugleich eben so *freien* als lebhaften und geistreichen Volke, wie die Hellenen waren, entstehen können. Despotisch, nach morgenländischer Weise, beherrschte Völker kennen weder Freiheit des Gedankens noch der Rede. Was könnten Sklaven einander mittheilen haben, als Klagen? und auch *dazu* haben sie weder Erlaubniss noch Muth. Die Sprache ist daher unter solchen Menschen, eben so wie unter ganz rohen Wilden, auf das unentbehrlichste Bedürfniss eingeschränkt. In den meisten Ländern Asiens lebt Jedermann, so lang' er kann, für sich, in sein Haus eingeschlossen, wo auch *er* den Despoten spielt und in allen seinen Hausgenossen nur Sklaven sieht. Sogar in den öffentlichen Häusern, wo sich in grossen Städten die Männer zusammen finden, um einige Stunden in Gesellschaft — lange Weile zu haben, herrscht entweder wildes Getümmel, oder todtes Schweigen; und einem Mährchenerzähler zuzuhören, ist beinahe die einzige gesellige Unterhaltung an solchen Orten. Freie Mittheilung und wechselseitiger Umtausch unsrer Gedanken und Gesinnungen, zwanglose Darstellung unsrer eigenthümlichen Art zu seyn, zu sehen, zu urtheilen, besonders unsrer momentanen Stimmung und Laune, verbunden mit der schuldigen Achtung für unsre gleiches Recht besitzende Gesellschafter und mit feinem Gefühl des Anständigen und Gehörigen, findet nur in einer *bürgerlich-freien* Gesellschaft Statt, und der *Dialog*, der Alles diess in sich vereiniget, konnte also nur unter den Griechen erfunden werden; dem einzigen Volke der alten Welt, welches schon von der Natur selbst vorzüglich begün-

stiget, bei einem hohen Grade von Bildung, Geschmack und Humanität im Besitz der grössten bürgerlichen Freiheit war.

Es würde mich zu weit führen, wenn ich hier alle die verschiedenen Ursachen und Umstände aufzählen wollte, welche sich vorzüglich bei den Griechen des *Ionischen* Stammes, und noch besonders bei den *Athenern* zusammen fanden, um sie zu dem mittheilsamsten und redseligsten aller Völker, die je gewesen sind, und vielleicht je seyn werden, zu machen: und da ich diess als eine allen Lesern dieses Museums bekannte Sache voraussetzen darf, so mag es genug seyn, sie hier nur zu erinnern, dass gerade die Zeit des *Perikles* und *Alcibiades*, die Zeit der *Peloponnesischen Fehden* und der darauf erfolgten, sehr uneigentlich mit dem Namen des Friedens geschmückten, kurzen Waffenstillstände, d. i. die Lebenszeit des *Sokrates*, *Sophokles*, *Euripides*, *Aristophanes*, *Platon*, *Xenophon* u. s. w. diejenige war, worin der *Dialog* unversehens in die Reihe der *Literarischen Kunstwerke* trat, und, da die ersten Meister sogleich eine Menge Mitbewerber und Nachahmer fanden, eine geraume Zeit, — nämlich bis *Aristoteles* die *monologische* Manier, durch *Abhandlungen* in wissenschaftlicher Form zu unterrichten, gemeiner machte — beinahe die einzige, und, aus einem leicht in die Augen fallenden Grunde, die beliebteste Art, mit seinen wissbegierigen und geschäftlosen Mitbürgern zu philosophiren, war.

Ich setze noch als einen Umstand, der hier vorzüglich bemerkenswerth ist, hinzu: dass zu eben dieser Zeit auch die *Demokratie* zu Athen ihre höchste Stufe erreicht hatte, und daher die Kunst öffentlich gut zu reden beinahe der einzige Weg war, in der Republik zu Ansehen, Ehrenstellen und Einfluss empor zu steigen.

Als Sokrates sich selbst die Bestimmung gab, den leidenschaftlichen Hang seiner grossen Theils wenig beschäftigten Mitbürger — *selbst* zu reden und *Andere* reden zu *hören*, unvermerkt und auf die anspruchloseste Art zu einem Mittel ihrer sittlichen Verbesserung zu machen, und vorzüglich ihre edlern Jünglinge durch den anziehenden Reiz seines Umgangs zu bessern Menschen und brauchbarern Bürgern zu bilden, hatten die Athener durch die berühmten *Sophisten*, Anaxagoras, Protagoras, Gorgias, Prodikus, Hippias u. A. eine Art von Kultur und Verfeinerung erhalten, wodurch sie in mehr als Einer Rücksicht zu derjenigen vorbereitet wurden, welche sie von Sokrates und den Sokratikern erhielten oder

wenigstens hätten erhalten können, wenn sie die Gelegenheit zu benutzen geneigt gewesen wären.

Alle diese zusammen treffenden Umstände hatten schon den *natürlichen* oder *autoschediastischen Dialog*, der dem *künstlichen* zum Grunde lag, unter den Athenern zu einer Art von Vollkommenheit gebracht, wovon wir Neuern uns schwerlich einen Begriff machen können, wofern wir nicht Einbildungskraft und Divinationsgabe genug besitzen, uns, mit Hülfe der übrig gebliebenen *dramatischen Werke* jener Zeit und der Dialogen Platons, Xenophons und anderer Sokratiker, so lebhaft als uns möglich seyn will, in das damalige Athen hinein zu träumen.

Natürlicher Weise mussten unter dem gebildetsten Theil des Attischen Volkes nicht nur die Unterhaltungen in den öffentlichen Hallen, Unterredungssälen (λέσχαι) und Spaziergängen, sondern selbst die Tischgespräche (wobei ehemals wohl meistens nur Komus und Bacchus den Ton angegeben hatten) sowohl in Ansehung des Stoffs als der Form, durch die vorerwähnten Umstände eine ganz andere Beschaffenheit erhalten. Anstatt dass man sich ehemals bloss mit politischen Vorfallenheiten, neuen Gesetzen, Rechtshändeln, Wahl- und Partei-Intriguen, auswärtigen Neuigkeiten, Krieg und Frieden, oder mit häuslichen und landwirthschaftlichen Dingen, dem Marktpreise der Lebensmittel, dem Gerathen oder Missrathen des Oels und der Feigen, und dergl., oder auch mit Verleumdung und ärgerlichen Taggeschichtchen, oder mit Rennpferden und Jagdhunden, den Wachteln des Kallias und dem schwanzlosen Hunde des Alcibiades, unterhielt, war jetzt in der guten Gesellschaft, (wenigstens viel häufiger als in vorigen Zeiten) die Rede von Philosophie, Literatur und Kunst; und da die Sophisten das Reden *für und wider* eine Sache, und eine sinnreiche spitzfündige, öfters auch wohl bloss scherzhafte Behauptung unerhörter oder widersinnisch klingender Sätze zur Mode gemacht hatten: so lässt sich leicht erachten, was für eine Wendung die gesellschaftliche Unterhaltung unter so geistvollen und genialischen, aber auch so eiteln, flatterhaften, streitlustigen und brausenden Menschenkindern, wie wir die Athener kennen, durch *diesen* Umstand habe erhalten müssen.

Besonders und ganz vorzüglich aber konnt' es nicht fehlen, dass ein Mann wie Sokrates (mit dessen wahrem Charakter ich meine Leser im Aristipp bekannter zu machen versucht habe) in dem Kreise seiner Freunde, worin er natürlicher Weise immer die Hauptperson war, einen ganz

neuen und in mehrern Ansichten schönern und bessern Ton angab, als jemals in Athen gehört worden war.

Aus diesem Allen muss uns nun, denke ich, sehr begreiflich seyn, wie Platons schöpferischer Genius auf den Gedanken habe kommen können, den *Dialog* zu einem Kunstwerk zu erheben; und wir werden uns um so weniger wundern, wie ein solcher Geist, da er solche Modelle in einer bereits so ausgebildeten und verschönerten Natur vor Augen hatte, die Kunst des Dialogs (als eine der schönen Redekünste), ohne dass sie, wie andere, allmälig von Stufe zu Stufe hätte empor steigen müssen, auf einmal und beinahe auf den ersten Versuch zu dem hohen Grade der Vollkommenheit bringen konnte, den die Liebhaber und Kenner des Schönen von jeher an seinem Phädon, Kriton, Phädrus, Alcibiades, Symposion, u. a. bewundert haben.

Indessen, wiewohl man gestehen muss, dass er, da wo er, in Rücksicht auf die Kunst des Dialogs, ganz vortrefflich ist, — z. B. im letzten Akt des *Phädon*, und im Symposion von da an, wo der halbtrunkene Alcibiades, mit seinen schwärmenden Zechgesellen und einer Flötenspielerin an der Spitze, in den Speisesaal herein gestürmt kommt, — schwerlich übertroffen werden könne: so ist doch eben so wenig zu läugnen, dass sein Genius selbst (dieses wunderbare Zwitterwesen von Dichter und Vernünftler) ihm dabei gewisser Massen im Lichte stand, und dass er für den, grössten Theils metaphysischen oder transscendentalen, Inhalt seiner Werke schwerlich eine unbequemere Art des Unterrichts, als durch Fragen und Antworten, hätte wählen können; kurz, dass sowohl im Stoff als im Zweck seiner Dialogen ein unübersteigliches Hinderniss lag, warum er ihnen, *als Dialogen betrachtet*, die musterhafte Vollkommenheit nicht geben *konnte*, und vermuthlich auch nicht geben *wollte*, wozu er, mehr als irgend ein Anderer, die Fähigkeit gehabt hätte.

Gewiss war es in jedem Betracht ein herrlicher Gedanke, den *Sokrates* zur beständigen Hauptperson in seinen Dialogen zu machen: aber es musste der wahre Sokrates seyn, nicht der immer spitzfündige Grübler und Haarspalter, nicht der immer streitsüchtige dialektische Kampfhahn, nicht der meteorische Schwärmer, der mitten im Lager einen ganzen langen Tag von Sonnenaufgang bis zur einbrechenden Nacht, in mystische Betrachtung versunken, unbeweglich wie ein Steinbild auf der nämlichen Stelle stehen bleibt; nicht der alle Wolken und Himmel übersteigende Idealist, der nicht von den gemeinsten Dingen sprechen kann, ohne seine übersinn-

lichen ὄντως ὄντα darein zu mengen: kurz, es musste kein Sokrates seyn, der dem *Aristophanischen* ähnlicher sieht, als dem Sohne des Sophroniskus, welcher von Allem diesem gerade das Gegentheil war. *)

Dass Plato durch diese Umgestaltung des wirklichen Sokrates in einen von ihm selbst geschaffenen gegen ein Grundgesetz des Dialogs anstosse, konnte ihm nicht verborgen seyn: aber zu seinen eigenen Absichten fand er diese Paranomie bequem, und beruhigte sich vermuthlich mit der Freiheit, *Alles* zu wagen, die man den Malern und Dichtern von jeher zugestanden hat; wiewohl ich sehr zweifle, dass es einem Dichter oder dichtenden Philosophen je erlaubt seyn könne, den Wassertrinker Diogenes zu einem Trunkenbold, oder die Pythagorische *Theano* zu einer *Leontine* zu machen. Wenn es auch dem *Genius*, der sich nicht gern fesseln oder in Schranken zwängen lässt, erlaubt ist, über die Natur hinaus zu schreiten, der *Kunst* ist es nicht erlaubt; Auswahl, Sonderung und Reinigung des einzelnen Schönen, wovon ihr die Natur die Exemplare vorhält, zu dem besondern Zweck, den sie sich vorgesetzt hat, vorzunehmen, ist ihr nicht nur erlaubt, sondern zur *Pflicht* gemacht: aber wenn sie glücklich genug ist, in der Natur selbst ein so vollkommenes Modell zu finden, dass sie mit Recht alle Anmassung, etwas Schöneres zu erfinden, aufgibt, *dann* bleibt ihr nichts übrig, als ihr Nachbild dem Urbilde so ähnlich zu machen, als sie vermag: und so scheint mir eine treue Darstellung des Geschehenen und Gehörten Alles zu seyn, was von dem Erzähler eines solchen Symposions, wie das von Xenophon beschriebene, gefordert werden kann.

In der That hätte sich wohl zu Athen selbst, wo damals der Sitz der schönsten Bildung und der feinsten Urbanität war, schwerlich eine edlere, schönere, auserlesenere, und doch zugleich stärker und angenehmer contrastirende Tischgesellschaft zusammen finden können, als sich uns in Xenophons Symposion zeigt; und da *Sokrates* (unstreitig der merkwürdigste und eminenteste Charakter seiner Zeit) die Seele dieser Gesellschaft war, wie könnte ein Dialogenmacher ein vollkommneres Muster einer angenehmen, geistreichen, edler und freigesitteter Männer würdigen Unterhaltung verlangen? Oder, wo sollte er es hernehmen? Es bedarf für einen Leser, der in dem alten Griechenland kein völliger

*) De Convivio Platonico cf. *Socher über Platons Schriften* p. 334 sqq. et *Ast. Platons Leben und Schriften* p. 299 sqq.

Fremdling ist, kaum etwas mehr, als die Namen der Personen, die in diesem symposischen Drama spielen, anzusehen, um sich zu überzeugen, dass Xenophon, welcher selbst dabei zugegen war, keinen andern Willen haben konnte, als es uns mit aller Treue darzustellen, deren sein Gedächtniss, nach einer Zwischenzeit von mehrern, mit wichtigen Begebenheiten und Thaten ausgefüllten Jahren, nur immer fähig war. Kleine Auslassungen unerheblicher episodischer Umständchen oder Zwischenreden scheinen wirklich alles gewesen zu seyn, was er sich dabei erlaubte, da er, (wie oben schon bemerkt wurde) sogar Bedenken trug, bei einigen raschen Wendungen der Unterhaltung, die Lücken, die sich vermuthlich in seinem Gedächtniss fanden, durch etwas Anderes, als eine ziemlich hölzerne Formel auszufüllen.

Zufälliger Weise vereinigten sich bei diesem Gastmahl alle Umstände, um es (was die wesentlichste Eigenschaft eines vollkommenen Musters ist,) zu einem *schönen Ganzen* zu machen.

Kallias, ein reicher und durch persönliche Vorzüge ausgezeichneter Attischer Eupatride, ist im Begriff, an einem Tage der grossen Panathenäen, dem Siege, den sein Liebling, der schöne und junge Autolykus, im Pankration erhalten hat, zu Ehren, ein festliches Mahl in seinem Hause anzustellen. Wie er, nach Endigung der öffentlichen Uebungsspiele, wobei alle Athener entweder Kämpfer oder Zuschauer waren, seine Gäste nach seinem Hause führen will, erblickt er den Sokrates, der mit seinen damals gewöhnlichsten Gesellschaftern, Antisthenes, Hermogenes, Charmides, Kritobul und Xenophon, sich ebenfalls wieder wegzubegeben begriffen war. Wiewohl nun zwischen ihm und Sokrates kein näheres Verhältniss vorwaltete, als zu Athen unter allen Bürgern, die in die Klasse der *Kalokagathen* (Gentlemens) gehörten, gewöhnlich Statt fand: so brauchte er doch nichts, als dieses zufällige Zusammentreffen, um ihn anzureden und mit seinen Begleitern zu seinem Feste einzuladen. Er thut diess mit einem so schmeichelhaften Compliment, dass Sokrates es, seiner Weise nach, nicht wohl anders, als mit einem feinironischen Gegencompliment erwiedern kann. Kallias setzt den Scherz mit gleicher Feinheit fort, und, um Männern, wie Sokrates und seinen Freunden, desto eher Lust zu machen, die Einladung anzunehmen, verspricht er, wenn sie seine Gäste seyn wollten, ihnen Beweise zu geben, dass er wirklich einigen Anspruch an ihre Achtung zu machen berechtigt sei. Er gibt ihnen dadurch zu verstehen, es sollte

bei seinem Feste so artig zugehen, dass so weise und nüchterne Männer, wie sie, keine Ursache finden würden, sich ihre Gefälligkeit gereuen zu lassen. Kurz, er drang so ernstlich in sie, dass sie sich anständiger Weise der Einladung nicht entziehen konnten.

Es fand sich also in dem Tafelzimmer des Kallias eine auserlesene Gesellschaft von Männern und Jünglingen zusammen, von welchen die meisten durch Geburt und Vermögen ausgezeichnet, und Sokrates, Antisthenes und Xenophon die einzigen waren, denen bloss ihre persönlichen Eigenschaften das Recht gaben, nicht nur in den vornehmsten Gesellschaften ihren Platz zu behaupten, sondern diesen durch ihre Gegenwart noch Ehre zu erweisen. Die eigentliche Zierde des Festes war indessen derjenige, welchem zu Ehren es gegeben wurde. Xenophon (selbst ein *elegans formarum spectator*) scheint sowohl das sittsame, jungfräulich-schamhafte Wesen und Benehmen des jungen Autolykus, als die Wirkung seiner Schönheit auf die sämmtlichen Gäste, mit einer ihm nicht gewöhnlichen Wärme und recht eigentlich *con amore* zu schildern. Auffallen muss es freilich Lesern, die mit den Sitten der Griechen nicht wenigstens aus Barthelemy's Anacharsis vertrauter worden sind, dass alles, was Xenophon von diesem schönen Mittelding von Knabe und Jüngling und von dem Verhältniss zwischen ihm und seinem erklärten Liebhaber sagt, von Wort zu Wort auf ein wohlerzogenes unschuldiges Mädchen von vierzehn Jahren und einen von ihren Aeltern genehmigten und begünstigten Liebhaber passen würde.

Mir, ich gesteh' es ohne Bedenken, zeigt sich nicht nur eine ästhetische, sondern selbst eine moralische Grazie in dieser Stelle, die mich völlig mit jener uns so anstössigen Sitte der Athener aussöhnen könnte, wenn alle Liebende unter ihnen so edel und anständig, wie Kallias, und alle Geliebte so züchtig und tugendlich, wie der schöne Autolykus hier erscheint, gewesen wären. Ein Hauptumstand war indessen, dass der alte Lykon, der Vater des schönen Knaben, nicht nur selbst zugegen war, sondern (wie es scheint), ihn, als sein natürlicher Aufseher und Pädagog, überall begleitete und immer unter den Augen hatte. Das Schönste bei dem Allen ist indess die Art, womit der Sohn seine ungeheuchelt-zärtliche Anhänglichkeit an seinen Vater zu erkennen gibt, und dieser hinwieder nicht verbergen kann noch will, wie glücklich er sich fühle, einen solchen Sohn zu

haben. *) Auch hierin ist das, was der edle *Shaftesbury* unter seinen *Moral graces* versteht, — was überhaupt wie ein leiser lieblicher Blüthenduft über den ganzen Dialog ausgegossen und der allgemeine Ton des Gemäldes ist, — so vorzüglich fühlbar und anschaulich gemacht, dass ich beinahe versucht werden könnte, zu glauben, Xenophon habe sich, bei aller seiner vorsätzlichen Treue, dennoch nicht enthalten können, *diese beiden* Figuren zu verschönern, und bis zu seinem Ideal sittlicher Liebenswürdigkeit (wovon auch in der *Cyropädie* einige Beispiele von der höchsten Schönheit vorkommen) zu erheben; wiewohl im Grunde nichts natürlicher ist, als dass ein so liebenswürdiger Sohn einen so zärtlichen Vater, und ein solcher Vater einen so guten Sohn habe.

Ein festliches Gastmahl zu Athen konnte nicht ohne einen bezahlten Spassmacher von Profession (γελωτοποιός) und ohne eine oder mehrere Cither- oder Flötenspielerinnen und Tänzerinnen bestehen; das war nun einmal Landessitte von uralten Zeiten her. Und so stellte sich dann auch ziemlich bald ein gewisser Philippus — ein getreuer Repräsentant aller armen Teufel, die, um nicht zu verhungern, den Witzling machen müssen — und eine Weile darauf ein herumziehender Syrakuser ein, als Mäkler (προαγωγός) von einem Paar reizender junger Mädchen und einem schönen Knaben, deren Talente in der Musik und Tanzkunst ihm bei solchen Gelegenheiten Geld verdienen mussten. So weit sah das Gastmahl des Kallias allen andern, die von seines Gleichen gegeben wurden, ziemlich gleich, und würde ohne den Sokrates wahrscheinlich auch den nämlichen Gang genommen haben. Aber wo dieser zugegen war, da hatte sich gleichsam ein höherer, wiewohl milder und menschenfreundlicher Genius zu den Erdenkindern gesellt, dessen wohlthätige Gegenwart nicht lange unbezeugt bleiben konnte. Sokrates, eben darum, weil seine Weisheit von der echtesten Art, d. i. in die reinste Humanität — wenn ich so sagen kann — eingekörpert war, hatte Sinn für alles Schöne, und war nichts weniger als ein Feind und Störer geselliger Ergötzlichkeiten, die mit Geschmack und Anständigkeit nicht unverträglich sind; und auch dann, wenn er an gewissen Arten von Belustigungen kein sonderliches Wohlgefallen finden konnte, **)

*) Vid. III, 12 sqq.

**) Wie diess z. B. der Fall bei den gauklerischen unnatürlichen Verdrehungen und dem gefährlichen Schwertertanz des jungen Mädchens war, deren Geschicklichkeit er gleichwohl die verdiente Gerechtigkeit wiederfahren lässt.

wusste er immer eine solche Wendung zu nehmen, dass seine Missbilligung nichts Herbes oder Beleidigendes hatte, sondern dass auch die übrigen Anwesenden unvermerkt seiner Meinung wurden und sich geneigt zeigten, ein weniger edles Vergnügen gegen ein besseres zu vertauschen. Ueberhaupt zeigt sich der sanfte Zauber seiner Macht über die Gemüther während des ganzen Gastmahls in dem mannichfaltigsten und gefälligsten Lichte. Wiewohl er, natürlicher Weise durch seine unverläugbare Grösse über alle hervorragt, und auch hier (wie in jeder seiner würdigen Gesellschaft) die Hauptfigur ist, so kann man doch von aller Anmassung und Vordringlichkeit nicht entfernter seyn, als er. Anstatt immer das Wort zuerst zu führen und die Uebrigen um sich her verdunkeln zu wollen, sehen wir ihn vielmehr immer darauf bedacht, wie er ihnen Gelegenheit machen könne, sich zu ihrem Vortheil zu zeigen. Indessen ist es doch immer Sokrates, der die Unterhaltung nie sinken lässt, und an jedem Ding immer die beste Seite bemerken macht; immer Er, der seine Mitgäste bei guter Laune zu erhalten, und, so wie sie in einen falschen Ton gerathen wollen, sogleich wieder zurück zu stimmen weiss; immer Er, der jedem Anlass zur Störung der geselligen Harmonie mit der besten Manier in den Weg tritt; immer Er, der die sinnlichen Ergötzungen, womit Kallias seine Gäste überhäuft, zu reinigen und zu veredeln, da, wo es nur auf angenehme Gefühle abgesehen war, Gedanken zu erwecken, und überall auf die ungezwungenste Weise die wahre Lebensphilosophie mit ins Spiel zu ziehen weiss, ohne jemals (wie dem Platonischen After-Sokrates so häufig begegnet) den Pedanten und Schulmeister zu machen, oder sich mit seiner ganzen Schwere auf einen Gegenstand zu legen, um ihn so lange zu drücken, bis er den letzten Tropfen Saft heraus gepresst hat.

Um meine Leser, (bei denen ich voraussetze, dass sie Xenophons Gastmahl selbst gelesen haben,) nur auf einige Beispiele des Gesagten aufmerksam zu machen, — wie schön ist nicht die Bemerkung, die er, aus Gelegenheit der ausserordentlichen Künste der jungen Tänzerin, über die dem männlichen Geschlechte nichts nachgebende Kunstfähigkeit und Bildsamkeit des *weiblichen* macht, und die Antwort, die er dem plumpen Antisthenes auf seinen unzeitigen und in der That höchst unartigen Ausfall auf seine Gattin Xantippe thut? Wie fein und bedeutend, was er über den Tanz des schönen Knaben sagt? Wie artig die Wendung, die er gebraucht, um kleine Becher herbei zu schaffen, als Kallias, auf Ver-

anlassung des Spassmachers, Miene macht, seine Gäste mit grossen Bechern bedienen zu lassen? Und da Charmides, durch seine Anmerkung über die sanft berauschende und die schlummernde Aphrodite weckende Wirkung der Schönheit, wenn sie durch Musik und Tanz belebt wird, (III, 1.) einen Funken unter die Gesellschaft wirft, der bei den anwesenden, ziemlich zunderartigen jungen Männern leicht mehr Feuer hätte fassen können, als (zumal in Gegenwart des jungen, noch ganz unverderbten Autolykus,) gut und schicklich war, — wie fein lenkt er sogleich, durch leise Berührung einer Springfeder, die bei allen Menschen immer ihre Wirkung thut, die Aufmerksamkeit auf etwas Anderes, nämlich auf den Gedanken, dass es Leuten, wie **sie**, wohl anstehen würde, anstatt sich bloss durch die Gaukelkünste der Kinder des Syrakusers belustigen zu lassen, selbst etwas zu einer edlern Art von Unterhaltung vorzunehmen? Wie geschickt weiss er, indem er den Kallias seines ihm gegebenen Versprechens erinnert, das sinnreiche Redespiel herbei zu führen, das den grössten Theil des Symposions ausfüllt? und wie artig erhascht er, um das Einförmige desselben durch ein unversehenes Zwischenspiel zu unterbrechen, die Gelegenheit zu dem scherzhaften Wettstreit mit dem schönen Kritobulus, (wer von ihnen beiden der Schönste sei) der, meinem Gefühl nach, eines der schönsten Beispiele von humoristisch witziger Schäckerei und einer Art von *Ironie* ist, worin Sokrates unübertrefflich war. — Schwerlich kann einem aufmerksamen Leser die gute Art, womit er der beleidigenden Zudringlichkeit des Syrakusers ausbeugt, (VI, 6.) und die feine Wendung unbemerkt bleiben, womit er dem Hermogenes (dem einzigen, der durch unzeitigen Ernst und Untheilnehmung an der allgemeinen Fröhlichkeit den angenehmen Ton der Gesellschaft zu stören scheint) ohne Verletzung seiner Eigenliebe die Unschicklichkeit seines Benehmens fühlbar zu machen sucht. (VI, 1.) — Doch ich würde ein zweimal so starkes Buch schreiben müssen, als das Xenophontische Werkchen selbst ist, wenn ich alles ausheben wollte, was an der Rolle, welche Sokrates in diesem improvisirten Drama spielt, bemerkenswürdig ist. *)

*) Auch der Vorschlag, welchen Sokrates dem Syrakuser thut, den Anwesenden, statt der gauklerischen Kunststücke, die er bisher durch seine jungen Leute hätte aufführen lassen, ein anmuthigeres mimisches Schauspiel zum Besten zu geben, hätte hier erwähnt werden müssen, wenn die Sache mir

Ich setze also nur noch dieses hinzu. Ungeachtet vom Anfang bis zu Ende alles, was bei diesem Gastmahl vorfällt und gesprochen wird, theils aus der Natur der Sache und dem Charakter der Personen zu entspringen, theils vom Zufall und der Laune des Augenblicks, ohne alle Vorbereitung, auf eine gänzlich autoschediastische Weise veranlasst zu werden scheint: so webt doch durch das Ganze ein gewisser bindender Geist, der alle Theile zu einem schönen Körper organisirt, und dadurch die Vermuthung begründen könnte, dass dieses Symposion, wo nicht durchaus von Xenaphon erdichtet, doch, der Anordnung und Zusammenfügung nach, ein eigentliches *Kunstwerk* sei. Indessen sehe ich nicht, dass wir zu dieser Vermuthung, die so viele, durch das Ganze verstreute, kleine Züge gegen sich hat, schlechterdings genöthigt seyn sollten. Jener bindende Geist ist, meines Erachtens, kein anderer, als der *Geist des Sokrates* selbst, dieser immer heitere, besonnene, wohlwollende, und das Ziel seiner Thätigkeit nie aus den Augen verlierende Geist, der nicht nur selbst nichts Unschickliches und Zweckloses that, sondern auch überall, wo er gegenwärtig war, sich durch eine stille geheime Obermacht der Andern bemeisterte, sie anzog und unvermerkt gleichsam um sich her bewegte, und dadurch Ordnung, Harmonie und Einheit hervorbrachte, wo sonst nur lose, zufällige Verhältnisse, Verwirrung, Missklang und Zwecklosigkeit geherrscht hätten. Sokrates brauchte nur einen Ueberblick, um zu sehen, was sich aus der Tischgesellschaft des Kallias machen lasse. Besonders scheint mir der Umstand, dass der junge Mann das Fest seinem Liebling zu Ehren gab, und die Rücksicht auf den Sohn seines alten Freundes Kriton, den Kritobulus (der kein Bedenken trug, wiewohl er ein neu verheiratheter Ehemann war, seine schwärmerische Leidenschaft für den schönen Klinias in den stärksten Ausdrücken zu erklären), ihn zu der einzigen, durchaus ernsthaften Rede über den unendlichen Vorzug der Seelenliebe vor der Körperliebe veranlasst zu haben, welcher er, um seinen Zweck desto weniger zu verfehlen, den Schein einer Lobrede auf den Kallias gibt, indem er als etwas nicht zu Bezweifelndes annimmt, dass dessen Liebe zu dem schönen Autolykus von der reinsten und tugendhaftesten Art sei; wiewohl er viel-

nicht wichtig genug schien, um eine nähere Beleuchtung zu verdienen, die ich mir vorbehalte, Vid. *Boettiger*, Excurs. ad Cap. IX.

leicht bloss das Gewissen des jungen Mannes mit ins Spiel ziehen und ihn in Geheim nöthigen wollte, seine wahren Gesinnungen mit denen, die er haben *sollte*, zu vergleichen. Diesen, eines Sokrates so würdigen Zweck, scheint auch der Vater des schönen Jünglings sehr wohl erkannt zu haben, da er, nachdem jener zu reden aufgehört hatte, im Weggehen sich mit aller Wärme eines für die Unschuld und den guten Ruf seines Sohnes zärtlich besorgten Vaters, an Sokrates wendet und zu ihm sagt: Nun bin ich gewiss, dass du ein edeldenkender und rechtschaff'ner Mann bist! *)

Welche von den beiden Ansichten aber auch die historisch-wahre seyn mag, das Hauptresultat, das aus der einen und der andern entspringt, ist eben dasselbe. Ist das Xenophontische Gastmahl eine blosse getreue Erzählung dessen, was Xenophon damals im Speisesaal des Kallias sah und hörte: so muss man gestehen, dass es in allen Stücken dazu geeigenschaftet ist, den Begriff eines vollkommenen dramatischen Dialogs darzustellen, und jedem Dialogendichter als ein Exemplar der schönsten Natur zum Modell zu dienen. Sollte es von dem Verfasser selbst erfunden seyn, so wird schwerlich jemals etwas Vollkomm'neres in seiner Gattung geschaffen werden. Auf jeden Fall bleibt es das schönste Vorbild und *Studium* für jeden, der sich in diesem Fache versuchen will: so wie es, in anderer Rücksicht, von allen Ueberbleibseln des Griechischen Alterthums dasjenige ist, woraus wir uns den richtigsten Begriff machen können, was man zu Cicero's und Horazens Zeiten *attisches Salz* und *attische Urbanität* nannte, was die *Καλοὶ καὶ Ἀγαθοὶ* zu Athen, und Sokrates, der erste unter ihnen allen, im gesellschaftlichen Umgang für ein Schlag von Menschen waren, und wie weit wir, (mit Erlaubniss zu sagen) bei allen unsern

*) Diese Rede scheint anzuzeigen, dass Sokrates dem alten Lykon bisher mehr durch seinen Ruf, als aus näherem Umgang bekannt gewesen war, und dass er, wie viele Andere, auch in den höhern Klassen zu Athen, Vorurtheile gegen ihn gehegt, und ihn vielleicht auf Treu' und Glauben der *Wolken* des *Aristophanes* für einen der Jugend gefährlichen Mann gehalten hatte. Die wenigen aber, aus inniger Ueberzeugung entsprungenen und mit naiver Herzlichkeit ausgesprochenen Worte, die er ihm hier sagt, beweisen, wie froh er war, einen so edlen und guten Mann an ihm gefunden zu haben, und vollenden zugleich mit Einem Zug den Charakter eines biedern und ehrwürdigen alten Mannes, unter welchem der Vater des *Autolykus* sich uns schon aus dem Vorhergehenden dargestellt hat.

wirklichen und eingebildeten Vorzügen, in diesem Stücke wenigstens, nach mehr als zweitausend Jahren, noch hinter ihnen zurück sind.

Tribus a Wielando aliisque allatis rationibus, ad quas Symposii Xenophontei indoles exigi potest, adde quartam sententiam, quam *Gailius* *Oeuvres de Xenoph.* T. VII. P. II. p. 110 sqq. pronuntiavit magis, quam idoneis argumentis comprobavit. Sed quo melius benevoli lectores, quorsum viri docti opinio spectet, perspiciant, Gailium ipsum sua lingua loquentem inducam: „*Pour moi*, inquit, *je vais m' efforcer de démontrer que plusieurs des Athéniens mis en scène dans le Banquet ne sont point du tout des modèles de bon ton, d'atticisme et d'urbanité*; *que pris à la lettre*, *les discours de Socrate lui ôtent une partie de ses droits à notre admiration*; *que le Banquet*, *quoiqu'en disent des savans Anglais et Allemands*, *ne contient nullement l'éloge de Socrate*; *qu'il n'est qu'un ouvrage énigmatique*, *de mauvais goût*, *aussi indigne de l'Abeille attique que flétrissant pour la mémoire de son maître*, *si l'on veut y voir autre chose qu'une fine critique des sophistes cachée sous le voile de l'ironie.*" Post tot tamque miras criminationes in Symposium, in Germanos Anglosque uno tenore deinceps effusas quis non exspectasset uberiorem definitionem eius virtutis, quam elegantiae Atticae nomine insignivit? Quis noluisset Sophistarum nonnulla praecepta vitamque exponi, unde lectores; qua in parte contra Atticorum urbanitatem Socrates eiusque amici peccaverint, quamque apposite et diserte omnia ad cavillandas et refellendas Sophistarum ineptias a Xenophonte composita fuerint, perspicue possent intelligere. Haec et alia permulta ut soli Gailio etiam sine argumentis ad ponendum et credendum facilia fuerunt, ita dubito an nemini persuadeat, virum sapientem inter pocula nefas esse de aliis rebus disserere et confabulari, quam de iustitiae, temperantiae reliquarumque virtutum praestantia. Missis tamen his similibusque, quibus supersederi non licebat, quaestionibus postquam ex argumento Symposii Gailius temere pauca quaedam delibavit, totus in eo elaborat, ut Socraticae rationem ironiae, cum aliunde tum ex hoc libello, quam mirifica fuerit, omnibus cognitam cum legentibus communicet, haud secus ac si ante Gailium nemo interpretum eam agnovisset,

et qui Socrati ironiam abiudicasset, unquam repertus fuisset. Clarius tandem mentem suam aperit p. 116. his verbis: „Ce n'est point Xénophon qui parle: ce sont des sophistes eux-mêmes qu'il charge du soin de se rendre ridicules. Ils ont été invités à un banquet. Là, à la faveur de la liberté et de la familiarité, qui y règne, ils se montrent à nu, ils étalent leur science captieuse, ils soutiennent chacun un paradoxe. Socrate lui-même, pour prendre le costume et la physionomie des convives, pour se mettre à l'unisson, pour se prêter au goût du Mécène de la secte des sophistes, soutient aussi le sien, et entreprend de prouver, qu'avec son front chauve, ses yeux saillans, son nez camus, ses lèvres épaisses, sa large bouche et ses formes grotesques, il est plus beau que le beau Critobule." Ex eius igitur sententia illud maxime spectavit Xenophon, ut auctoritatem sophistarum, quos Aristophani iniunxisse putat, ut Socratem in scena persequerentur, penitus infringeret. Fateor tamen haec quoque ita disputari, ut mihi quidem non persuaserit: primum enim si hoc consilium in scribendo Symposio philosophus secutus est, qui fit, ut eius rei non solum nusquam faciat mentionem, sed longe potius aliam, quae se ad scribendum impulerit, causam ab initio libri afferat? Num forte, quia metuit sophistas, tecte duntaxat in eorum vitia invehi coactus erat? At quemadmodum Xenophontem cunctis sophistis non magis imparem fuisse, quam vel Platonem vel Isocratem Gailius ipse concessit, ita neque in Memorabilibus desunt, quibus philosophos illos, si quidem digni sunt philosophorum nomine, irriserit, neque ad finem libri, quem de Venatione composuit, aperte eosdem impugnare dubitavit. An Aristophanis scilicet acerbos evitare studuit aculeos? At mortui non erat cur ullam rationem haberet Xenophon.

Neutrum igitur quum sit probabile, tum maiorem offensionem habet, quare Antisthenem, Charmidem atque adeo ipsum Socratem sophistas facere, atque Calliae, sophistarum discipulo, aliorumque risui, eos exponere voluerit, quos acerrimos contortorum sophismatum adversarios fuisse constat. Obstant vero etiam alia, quo minus Gailii opiniones comprobes. Maxima enim Symposii pars ita comparata est, ut si vel maxime velis, non possis tamen captiunum dialecticarum vanarumque declamationum quidquam eruere. Non tantum initium sed etiam extrema capita a spinosis quaestionibus, quales sophistis congruunt, longissime abhorrent, nec nisi in secundo et tertio capite prae ceteris eius rei vestigia sibi indagasse visus est. Nam quod de *chironomia* Socratis

II, 16 sq. deque cantu convivarum omnium VII, 1. memoratur, ironice accipienda esse, vel propterea praefracte nego, quod aliorum scriptorum testimonio idem confirmatur, nec unquam me legere memini, solos sophistas aut corpori movendo aut cantui operam dedisse. Passim vero in Socraticorum scriptis habendi cupiditas notatur, qua Sophistae inania sua praecepta vendebant: cuius tamen vitii tam parum se reos faciunt Xenophontii sophistae, ut *Callias*, qui ipso Gallo iudice illorum scholae addictus fuit, IV, 1. pecuniae se ope homines ad iustitiam perducere posse autumet, et ut haud procul ab initio Socrates I, 5. eidem Calliae illudat, quod clarissimis illius aevi sophistis sapientiae discendae causa multam dederit pecuniam. Neque Homericis carminibus, quod sciam, sophistae ita abusi sunt, ut homines ingeniosissimi, quales fuerunt Socratici, materiam indo sumere potuissent, istas vanorum hominum delicias cavillandi. Pulcritudine vero, qua *Critobulus* gloriatur, tantum abest, ut praeter sophistas nemo gavisus sit, ut inter omnes Athenienses vix unum et alterum offenderis, a venustatis sensu et amore plane destitutum. Quod si sophistae personam agit *Charmides*, qui licet secundum IV, 29 sqq. omnibus praediis suis bello, ut videtur, Peloponnesiaco privatus et ad incitas redactus esset, tamen paupertatem suam non modo aequissimo se animo tolerare, verum etiam secundis rebus, quibus olim floruisset, praeferre fatetur, videndum arbitror, ne qui itidem adversam fortunam experti sunt, omnes constantiam illi invideant magis, quam talem hominem ut ineptum sophistam contemnant. Idem quadrat ad *Antisthenis* orationem, qua nescio an nihil ingeniosius et facetius excogitari queat.

Omitto reliqua, quorum rationem non minus, quam quae supra tetigimus, a sophistarum moribus remotam esse intelligentiores sponte perspicient, ut ad id deveniam, quod virum eruditum prae ceteris male habuit, eos dico locos, in quibus omnes simul [rectius scripsisset *multos* s. *plerosque*] loquentes induxit Xenophon II, 6. VII, 1. inprimis IV, 56 sqq., ubi Socrati de lenocinio disputanti ceteri convivae identidem acclamasse dicuntur *πάνυ μὲν οὖν*. „Disons, inquit Francogallus p. 119., ce qui est probable, que notre auteur a voulu nous montrer l'intérieur de ces écoles de sophistes, où les plus absurdes propositions, loin de trouver des contradicteurs, ètoient couvertes d'applaudissemens, et de *πάνυ μὲν οὖν*." Sed sophistarum scholae ob audientium clamores ingentesque plausus utrum ad instar Iudaicarum apud nos scholarum in proverbium apud Graecos abierint,

ignorare me fateor; illud scio, inter pocula quo magis aliquis ceteros sale et facetiis superaverit, eo maiorem huic ab omnibus sive philosophis sive sophistis plausum tribui solere. Quod quum ex quotidiana vita cognosci possit, ut a sophistis nos discamus, neque nunc erit necesse, neque ut veteres discerent, olim opus fuit. Accedit, quod istiusmodi cavillationibus sophistarum quum in nullo convivio locus sit commodus, tum eaedem ab huius Symposii indole quam maxime abhorrent, quippe quod totum in eo occupetur, ut mutuis colloquiis convivae animum exhilarent et tempus festive consumant.

Atqui non videtur Gailio sapiens esse Socrates in Symposio: ita enim ille p. 122: „Socrate enfin me paroit sage, non dans le banquet, où, quoi qu' en disent M. Weiske et d'autres, Xenophon n'a pas eu intention de placer son éloge, mais dans les Mémorables, où je vois son maître travaillant à soutenir autant qu'il étoit en lui l'empire chancelant des moeurs et des lois." Quasi quae in Symposio contra puerorum amorem de amore coelesti a Socrate exponuntur, non essent sapientis, quasi iustitiam, temperantiam, honestatem, virtutem non ubique commendasset, Calliam et Critobulum a turpi amore revocare, Autolycum in honesti studio retinere noluisset, atque lenocinio illo, cuius ope hominum sibi benevolentiam aliisque conciliaverit, unquam caruisset, etc. Omnino lectu dignissima sunt, quae in facetiarum osores, in quorum numero etiam Athenaeus fuit, verissime monuit Wolf. Praef. ad Plat. Sympos. p. LX sq., qui idem in viam reducere poterit Gailium, p. 120 et 122. importunissime negantem, verba VII, 2. *Ἐγώ τε γὰρ οὐκ ἔχω χρόνον εἰπεῖν, ἐν ᾧ οὐκ ἐρῶν τινὸς διατελῶ* convenire Socrati. Neque enim solum apud Platonem similia, de quibus vid. not. ad V, 6. et XXXIII, 2, iactat Socrates, verum etiam, quod Gailium mireris, tantum videlicet Socraticae philosophiae, in Memor. propositae, fautorem latuisse, in ipsis Memor. II, 6, 28., quo loco quae ab interpretibus comparata sunt, ad adversarium erroris convincendum sufficient, ut arbitror.

Minoris aut nullius potius momenti sunt, quae ab eodem pag. 123 sq. garriuntur. Enimvero quia Gregorius Corinth. Rhetor. Reisk. T. VIII. p. 967 sq. Socratem, Charmidem, Antisthenem, Critobulum etc. *σπουδαῖα πρόσωπα, γελοῖα δὲ τάς τε αὐλητρίδας καὶ τὰς ὀρχηστρίδας, ἀλλὰ καὶ Φίλιππον τὸν γελωτοποιὸν ὡσαύτως* appellavit, Grammatici iudicium ita corrigendum existimat, ut illas non minus, quam has, personas ridiculas increpet, ideoque scurram cum saltatoribus

eodem, quo convivas, honore habendos esse opinetur. Quod qui non sponte ut absonum concidere intelligat, atque peculiarem postulare refutationem censeat, de huius incertum bona voluntate dicam an intelligentia desperandum esse. Sed praeter alia, quibus stabilire coniecturam suam studuit, levissima argumenta maximam partem eius disputatio gravissimo errore nititur, quo simultatis causa, quam cum Platone Xenophon habuerit, ab hoc conscriptum Symposium et Platonico oppositum fuisse statuit. Cuius tamen opinionis quas commemoravit causas, ne quid gravius dicam, ab omni probabilitate destitutae sunt. Quanquam ab hoc errore si qui avelli velint, praeter Wolf. l. l. p. LVIII sqq. consulant inprimis **Boeckhii** Dissertationem: *De simultate, quam Plato cum Xenophonte exercuisse fertur.* p. 7 sq. a nobis passim notata ad Symp. et *Ast Platons Leben* p. 314 sqq.

EX WEISKII
QUAESTIONIBUS DE CONVIVIO

Xenophonteo p. 100 sq.

Ad dignitatem Xenophontei convivii cognoscendam sufficit breviter demonstrasse, auctorem boni scriptoris officio esse functum, ita ut eius liber multis doctis et politis lectoribus aeque placere possit, atque Platonis dissimillimum simili in genere opus. Consilium secutus est idem, quod Plato, et, si in eo adhibuit artificium minus ingeniose excogitatum, certe oratione illa luculenta, quam Socrati tribuit, Socratem ornavit egregie. Argumentum porro voluit esse multiplex; et recte quidem: id enim natura convivii secum fert: aliud ex alio convivantes in medium afferunt, neque unam rem diligentius pertractandam esse putant. Quod vero ad descriptionem rerum attinet, commodum hoc esse videtur, quod non solum narratur, quid inter pocula dictum factumque sit, sed etiam, quid ante, in coena. Hic etiam varietas adhibetur ea, quae taedio et satietati occurrat, disputaturque vel severe vel iocose de dotibus muliebris ingenii, de disciplina virtutis, de

saltatione, de modo bibendi vini et de aliis rebus multum inter se diversis atque ita se excipientibus, ut ipsa diversitas ad delectationem facere videatur. Plato quod unum et simplex argumentum delegit, idque a convivis inter pocula demum severiori sermone et maiori copia exornari voluit, id non minus probandum et laudandum videtur. Sed nos in Xenophontis convivio versamur. Apud hunc personarum, si numerum quaerimus, reperimus iustum; si mores et ingenia, rursus ita diversos, ut non temere istuc convenisse putes, sed cum delectu vocatos, ad epulas sermonibus multiplicis generis temperandas. Neque vero deest veritas in sermonibus cuique personae tributis. Nam etsi non ea morum pictura singuli loquentes inducuntur, ut eorum ingenia inde possint cognosci; tamen hoc verissime statuimus, nihil in eorum dictis reperiri, quod repugnet iis, quae aliunde de cuiusque natura et indole sunt nota. Socratem certe et Antisthenem (reliqui sunt minus insignes et noti) nemo erit lector intelligentior et aequior, quin hic plane agnoscat.

Singulorum quorundam locorum bona demonstravi in commentariis, ut 1, 12. 2, 26. 3, 9. 4, 4. Plura in reliquis capitibus, quae facile animadvertuntur, silentio praetermittenda duxi, quae sunt certe multo maiori numero, quam ea, in quibus aliquid requiri possit; ad quod genus pertinent loca cap. 3. §. 2. et 13. Ceterum ad haec et alia defendenda nescio an illud dici possit, quod plura ex vero relata quam ab auctore ficta videntur, si quidem e primis libelli verbis et omnino ex eius fide in referendis sermonibus Socratis argumentari licet. Hoc enim sumto, si quid reperitur minus comtum, id non tam auctori vitio erit vertendum, quam ei, quem ipse loquentem inducit *).

*) Cf. *Boettiger* in Excurs. Ariadne et Bach. Not. 2.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ.

CAPVT I.

Convivium Athenis instituerat tempore Panathenaeorum magnorum Callias, homo ditissimus, in honorem Autolyci ab ipso amati et tum pancratio victoris. Ad illud etiam Socrates cum familiaribus nonnullis vocatur. Convivae cum accubuissent, omnes capti forma Autolyci vel admirationem suam vel amoris quendam sensum tacite vultu et gestu ostendebant. Eorum silentium interrupit Philippus scurra, qui intromissus a Callia, ut una coenaret, aliquos iocos parasiticos protulit, ut convivas exhilararet; sed frustra ab initio: unde ridicule de fortuna sua conquestus, quod iocis suis assequi non potuit, tristitia effecit.

p. 872 ed. Leoncl. 1596. Ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα 1
οὐ μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς πραττόμενα ἀξιομνημό-
νευτα εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς. Οἷς δὲ
παραγενόμενος ταῦτα γιγνώσκω, δηλῶσαι βούλομαι.
Ἦν μὲν γὰρ Παναθηναίων τῶν μεγάλων ἱπποδρομία, 2
Καλλίας δὲ ὁ Ἱππονίκου ἐρῶν ἐτύγχανεν Αὐτολύκου
παιδὸς ὄντος· καὶ νενικηκότα αὐτὸν παγκράτιον ἧκεν

ἄγων ἐπὶ τὴν θέαν. Ὡς δὲ ἡ ἱπποδρομία ἔληξεν, ἔχων τόν τε Αὐτόλυκον καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀπῄει εἰς τὴν ἐν Πειραιεῖ οἰκίαν· συνείπετο δὲ αὐτῷ καὶ
3Νικήρατος. Ἰδὼν δὲ ὁμοῦ ὄντας Σωκράτην τε καὶ Κριτόβουλον καὶ Ἑρμογένην καὶ Αντισθένην καὶ Χαρμίδην, τοῖς μὲν ἀμφ' Αὐτόλυκον ἡγεῖσθαί τινα ἔταξεν, αὐτὸς δὲ προςῆλθε τοῖς ἀμφὶ Σωκράτην, καὶ
4εἶπεν· Εἰς καλόν γε ὑμῖν συντετύχηκα· ἑστιᾶν γὰρ μέλλω Αὐτόλυκον καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ· οἶμαι οὖν πολὺ ἂν τὴν κατασκευήν μοι λαμπροτέραν φανῆναι, 873
εἰ ἀνδράσιν ἐκκεκαθαρμένοις τὰς ψυχάς, ὥςπερ ὑμῖν, ὁ ἀνδρὼν κεκοσμημένος εἴη μᾶλλον, ἢ εἰ στρατηγοῖς,
5καὶ ἱππάρχοις, καὶ σπουδάρχαις. Καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· Ἀεὶ σὺ ἐπισκώπτεις ἡμᾶς καταφρονῶν, ὅτι σὺ μὲν Πρωταγόρᾳ τε πολὺ ἀργύριον δέδωκας ἐπὶ σοφίᾳ καὶ Γοργίᾳ καὶ Προδίκῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς, ἡμᾶς
6δ' ὁρᾷς αὐτουργούς τινας τῆς φιλοσοφίας ὄντας. Καὶ ὁ Καλλίας, Καὶ πρόσθεν μέν γε, ἔφη, ἀπεκρυπτόμην ὑμᾶς ἔχων πολλὰ καὶ σοφὰ λέγειν· νῦν δέ, ἐὰν παρ' ἐμοὶ ἦτε, ἐπιδείξω ὑμῖν ἐμαυτὸν πάνυ πολλῆς σπου-
7δῆς ἄξιον ὄντα. Οἱ οὖν ἀμφὶ τὸν Σωκράτην πρῶτον μέν, ὥςπερ εἰκὸς ἦν, ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν οὐχ ὑπισχνοῦντο συνδειπνήσειν· ὡς δὲ πάνυ ἀχθόμενος φανερὸς ἦν, εἰ μὴ ἕψοιντο, συνηκολούθησαν. Ἔπειτα δὲ αὐτῷ οἱ μὲν γυμνασάμενοι καὶ χρισάμενοι, οἱ δὲ
8καὶ λουσάμενοι παρῆλθον. Αὐτόλυκος μὲν οὖν παρὰ τὸν πατέρα ἐκαθέζετο, οἱ δ' ἄλλοι, ὥςπερ εἰκός, κατεκλίθησαν. Εὐθὺς μὲν οὖν ἐννοήσας [τις] τὰ γιγνόμενα ἡγήσατ' ἂν φύσει βασιλικόν τι τὸ κάλλος εἶναι, ἄλλως τε καὶ ἢν μετ' αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης, καθάςπερ Αὐτόλυκος τότε, κέκτηταί τις αὐτό. Πρῶτον μὲν γάρ, ὥςπερ ὅταν φέγγος τι ἐν νυκτὶ φανῇ, πάντων προςάγεται τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ τότε τοῦ Αὐτολύκου τὸ κάλλος πάντων εἷλκε τὰς ὄψεις πρὸς αὐτόν. Ἔπειτα τῶν ὁρώντων οὐδεὶς οὐκ ἔπασχέ τι τὴν ψυχὴν

ὑπ' ἐκείνου· οἱ μέν γε σιωπηρότεροι ἐγίγνοντο, οἱ δὲ
καὶ ἐσχηματίζοντό πως. Πάντες μὲν οὖν οἱ ἐκ θεῶν 10
του κατεχόμενοι ἀξιοθέατοι δοκοῦσιν εἶναι· ἀλλ' οἱ
μὲν ἐξ ἄλλων, πρὸς τὸ γοργότεροί τε ὁρᾶσθαι καὶ
φοβερώτερον φθέγγεσθαι καὶ σφοδρότεροι εἶναι φέ-
ρονται· οἱ δ' ὑπὸ τοῦ σώφρονος ἔρωτος ἔνθεοι τά
τε ὄμματα φιλοφρονεστέρως ἔχουσι, καὶ τὴν φωνὴν
πρᾳοτέραν ποιοῦνται, καὶ τὰ σχήματα εἰς τὸ ἐλευθε-
ριώτατον ἄγουσιν. Ἃ δὴ καὶ Καλλίας τότε διὰ τὸν
ἔρωτα πράττων ἀξιοθέατος ἦν τοῖς τετελεσμένοις τού-
τῳ τῷ θεῷ. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν σιωπῇ ἐδείπνουν, ὥς- 11
περ τοῦτο ἐπιτεταγμένον αὐτοῖς ὑπὸ κρείττονός τινος.
Φίλιππος δ' ὁ γελωτοποιὸς κρούσας τὴν θύραν εἶπε
τῷ ὑπακούσαντι, εἰςαγγεῖλαι, ὅςτις τε εἴη, καὶ διότι
κατάγεσθαι βούλοιτο, συνεσκευασμένος δὲ παρεῖναι
874 ἔφη πάντα τὰ ἐπιτήδεια, ὥςτε δειπνεῖν τἀλλότρια.
Καὶ τὸν παῖδα δὲ ἔφη πάνυ πιέζεσθαι, διά τε τὸ φέ-
ρειν μηδὲν, καὶ διὰ τὸ ἀνάριστον εἶναι. Ὁ οὖν Καλ- 12
λίας ἀκούσας ταῦτα εἶπεν, Ἀλλὰ μέντοι, ὦ ἄνδρες,
αἰσχρὸν στέγης γε φθονῆσαι· εἰςίτω οὖν. Καὶ ἅμα
ἀπέβλεψεν εἰς τὸν Αὐτόλυκον, δηλονότι ἐπισκοπῶν,
τί ἐκείνῳ δόξειε τὸ σκῶμμα εἶναι. Ὁ δὲ στὰς ἐπὶ τῷ 13
ἀνδρῶνι, ἔνθα τὸ δεῖπνον ἦν, εἶπεν, Ὅτι μὲν γελω-
τοποιός εἰμι, ἴστε πάντες, ἥκω δὲ προθύμως, νομί-
σας γελοιότερον εἶναι τὸ ἄκλητον, ἢ τὸ κεκλημένον
ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ δεῖπνον. Κατακλίνου τοίνυν, ἔφη ὁ
Καλλίας· καὶ γὰρ οἱ παρόντες σπουδῆς μέν, ὡς ὁρᾷς,
μεστοί, γέλωτος δὲ ἴσως ἐνδεέστεροι. Δειπνούντων 14
δὲ αὐτῶν, ὁ Φίλιππος γελοῖόν τι εὐθὺς ἐπεχείρει λέ-
γειν, ἵνα δὴ ἐπιτελοίη, ὧνπερ ἕνεκα ἐκαλεῖτο ἑκά-
στοτε ἐπὶ τὰ δεῖπνα. Ὡς δ' οὐκ ἐκίνησε γέλωτα, τότε
μὲν ἀχθεσθεὶς φανερὸς ἐγένετο. Αὖθις δ' ὀλίγον ὕστε-
ρον ἄλλο τι γελοῖον ἐβούλετο λέγειν. Ὡς δὲ οὐδὲ
τότε ἐγέλασαν ἐπ' αὐτῷ, ἐν τῷ μεταξὺ παυσάμενος
τοῦ δείπνου συγκαλυψάμενος κατέκειτο. Καὶ ὁ Καλ- 15

λίας, Τί τοῦτ' ἔφη, ὦ Φίλιππε; ἀλλ' ἡ ὀδύνη σε εἴληφε; Καὶ ὃς ἀναστενάξας εἶπε, Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ὦ Καλλία, μεγάλη γε. Ἐπεὶ γὰρ γέλως ἐξ ἀνθρώπων ἀπόλωλεν, ἔῤῥει τὰ ἐμὰ πράγματα. Πρόσθεν μὲν γὰρ τούτου ἕνεκα ἐκαλούμην ἐπὶ τὰ δεῖπνα, ἵνα εὐφραίνοιντο οἱ συνόντες δι' ἐμὲ γελῶντες· νῦν δὲ τίνος ἕνεκα καὶ καλεῖ μέ τις; οὔτε γὰρ ἔγωγε σπουδάσαι ἂν δυναίμην μᾶλλον, ἤπερ ἀθάνατος γενέσθαι, οὔτε μὴν ὡς ἀντικληθησόμενος καλεῖ μέ τις, ἐπεὶ πάντες ἴσασιν, ὅτι ἀρχὴν οὐδὲ νομίζεται εἰς τὴν ἐμὴν οἰκίαν δεῖπνον προςφέρεσθαι. Καὶ ἅμα λέγων ταῦτα ἀπεμύττετό τε, καὶ τῇ φωνῇ σαφῶς κλαίειν ἐφαίνετο.
16 Πάντες μὲν οὖν παρεμυθοῦντό τε αὐτόν, ὡς αὖθις γελασόμενοι, καὶ δειπνεῖν ἐκέλευον· Κριτόβουλος δὲ καὶ ἐξεκάγχασεν ἐπὶ τῷ οἰκτισμῷ αὐτοῦ. Ὁ δ' ὡς ᾔσθετο τοῦ γέλωτος, ἀνεκαλύψατό τε, καὶ τῇ ψυχῇ παρακελευσάμενος θαῤῥεῖν, ὅτι ἔσονται συμβολαί, πάλιν ἐδείπνει.

CAPVT II, 1—20.

Mensis remotis venit ad comissationem Syracusanus cum tibicina, saltatrice et puero formoso, qui scienter et tibia et cithara canendo convivas exhilararent. Iam cum Callias, ob liberalitatem et elegantiam convivii laudatus, unguento quoque convivas delectare vellet, Socrates, qui semper e loco, tempore et personis materiam sermonis fructuosi capiebat, negat, illud sexui virili convenire, et ostendit, cuius generis odores adolescentes, viri et senes spargere debeant. Cum porro puella mirifice saltaret, ait, muliebre ingenium non esse deterius virili, dummodo colatur disciplina. Eadem cum saltationem periculi plenam edidisset, disputare incipit cum Antisthene, virtus utrum possit doceri. Denique cum puer scite saltasset, docet sal-

tionis utilitatem et necessitatem. Sect. 21. Philippus pueri puellaeque saltationem imitari ridicule conatur, et satis defatigatus sitiensque poscit maiorem phialam. Vnde Socrates mediocrem vini usum commendare aggreditur, et ut minutis poculis bibatur, suadere.

Ὡς δ' ἀφῃρέθησαν αἱ τράπεζαι, καὶ ἐσπείσαντο 1
καὶ ἐπαιάνισαν, ἔρχεταί τις αὐτοῖς ἐπὶ κῶμον Συρα-
κόσιος ἄνθρωπος, ἔχων τε αὐλητρίδα ἀγαθὴν καὶ ὀρ-
χηστρίδα τῶν τὰ θαύματα δυναμένων ποιεῖν, καὶ
παῖδα πάνυ γε ὡραῖον, καὶ πάνυ καλῶς κιθαρίζοντά
τε καὶ ὀρχούμενον. Ταῦτα δὲ καὶ ἐπιδεικνὺς ὡς ἐν
θαύματι, ἀργύριον ἐλάμβανεν. Ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς ἡ αὐ- 2
λητρὶς μὲν ηὔλησεν, ὁ δὲ παῖς ἐκιθάρισε, καὶ ἐδόκουν
μάλα ἀμφότεροι ἱκανῶς εὐφραίνειν, εἶπεν ὁ Σωκρά-
της· Νὴ Δί', ὦ Καλλία, τελέως ἡμᾶς ἑστιᾷς. Οὐ γὰρ
μόνον δεῖπνον ἄμεμπτον παρέθηκας, ἀλλὰ καὶ θεά-
ματα καὶ ἀκροάματα ἥδιστα παρέχεις. Καὶ ὃς ἔφη· 3
Τί οὖν, εἰ καὶ μύρον τις ἡμῖν ἐνέγκαι, ἵνα καὶ εὐω-
δίᾳ ἑστιώμεθα; Μηδαμῶς, ἔφη ὁ Σωκράτης. Ὥςπερ
γάρ τοι ἐσθὴς ἄλλη μὲν γυναικί, ἄλλη δὲ ἀνδρὶ καλή,
οὕτω καὶ ὀσμὴ ἄλλη μὲν ἀνδρί, ἄλλη δὲ γυναικὶ πρέ-
πει. Καὶ γὰρ ἀνδρὸς μὲν δήπου ἕνεκα ἀνὴρ οὐδεὶς
μύρῳ χρίεται. Αἱ μέντοι γυναῖκες, ἄλλως τε καὶ ἢν
νύμφαι τύχωσιν οὖσαι, ὥςπερ ἡ Νικηράτου τοῦδε
καὶ ἡ Κριτοβούλου, μύρου μὲν τί καὶ προςδέονται;
αὐταὶ γὰρ τούτου ὄζουσιν· ἐλαίου δὲ τοῦ ἐν γυμνα-
σίοις ὀσμὴ καὶ παροῦσα ἡδίων ἢ μύρου γυναιξί, καὶ
ἀποῦσα ποθεινοτέρα. Καὶ γὰρ δὴ μύρῳ μὲν ὁ ἀλει- 4
ψάμενος καὶ δοῦλος καὶ ἐλεύθερος εὐθὺς ἅπας ὅμοιον
ὄζει· αἱ δ' ἀπὸ τῶν ἐλευθερίων μόχθων ὀσμαὶ ἐπιτη-
δευμάτων τε πρῶτον καὶ χρόνου δέονται, εἰ μέλλου-
σιν ἡδεῖαί τε καὶ ἐλευθέριοι ἔσεσθαι. Καὶ ὁ Λύκων
εἶπεν· Οὐκοῦν νέοις μὲν ἂν εἴη ταῦτα· ἡμᾶς δὲ τοὺς
μηκέτι γυμναζομένους τίνος ὄζειν δεήσει; — Καλοκά-

γαθίας νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης. — Καὶ πόθεν ἂν τις τοῦτο τὸ χρίσμα λάβοι; — Οὐ μὰ Δί', ἔφη, οὐ παρὰ τῶν μυροπωλῶν. — Ἀλλὰ πόθεν δή; — Ὁ μὲν Θέογνις ἔφη,

Ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ διδάξεαι· ἢν δὲ κακοῖσιν
Συμμίσγῃς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον. —

5 Καὶ ὁ Λύκων εἶπεν· Ἀκούεις ταῦτα, ὦ υἱέ; — Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ χρῆταί γε. Ἐπεὶ γοῦν νικηφόρος ἐβούλετο τοῦ παγκρατίου γενέσθαι, σὺν σοὶ σκεψάμενος αὖ, ὃς ἂν δοκῇ αὐτῷ ἱκανώτατος εἶναι εἰς τὸ ταῦτα ἐπιτηδεῦσαι, τούτῳ συνέσται. Ἐνταῦθα δὴ πολλοὶ ἐφθέγξαντο· καὶ ὁ μέν τις αὐτῶν εἶπε, ποῦ οὖν εὑρήσει τούτου διδάσκαλον; ὁ δέ τις, ὡς οὐδὲ διδακτὸν τοῦτο εἴη· ἕτερος δέ τις, ὡς, εἴπερ
7 τι καὶ ἄλλο, καὶ τοῦτο μαθητόν. Ὁ δὲ Σωκράτης 876
ἔφη· Τοῦτο μὲν ἐπειδὴ ἀμφίλογόν ἐστιν, εἰςαῦθις ἀποθώμεθα· νυνὶ δὲ τὰ προκείμενα ἀποτελῶμεν. Ὁρῶ γὰρ ἔγωγε τήνδε τὴν ὀρχηστρίδα ἐφεστηκυῖαν, καὶ
8 τροχούς τινα αὐτῇ προςφέροντα. Ἐκ τούτου δὴ ηὔλει μὲν αὐτῇ ἡ ἑτέρα· παρεστηκὼς δέ τις τῇ ὀρχηστρίδι ἀνεδίδου τοὺς τροχοὺς μέχρι δώδεκα. Ἡ δὲ λαμβάνουσα ἅμα τε ὠρχεῖτο, καὶ ἀνεῤῥίπτει δονουμένους συντεκμαιρομένη, ὅσον ἔδει ῥιπτεῖν ὕψος, ὡς ἐν ῥυθ-
9 μῷ δέχεσθαι αὐτούς. Καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· Ἐν πολλοῖς μέν, ὦ ἄνδρες, καὶ ἄλλοις δῆλον, καὶ ἐν οἷς δ' ἡ παῖς ποιεῖ, ὅτι ἡ γυναικεία φύσις οὐδὲν χείρων τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὖσα τυγχάνει, ῥώμης δὲ καὶ ἰσχύος δεῖται. Ὥςτε εἴ τις ὑμῶν γυναῖκα ἔχει, θαῤῥῶν διδασκέτω, ὅ τι βούλοιτ' ἂν αὐτῇ ἐπισταμένῃ χρῆσθαι.
10 — Καὶ ὁ Ἀντισθένης, Πῶς οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὕτω γιγνώσκων οὐ καὶ σὺ παιδεύεις Ξανθίππην, ἀλλὰ χρῇ γυναικὶ τῶν οὐσῶν, οἶμαι δὲ καὶ τῶν γεγενημένων, καὶ τῶν ἐσομένων, χαλεπωτάτῃ; — Ὅτι, ἔφη,

ὁρῶ καὶ τοὺς ἱππικοὺς βουλομένους γενέσθαι, οὐ
τοὺς εὐπειθεστάτους, ἀλλὰ τοὺς θυμοειδεῖς ἵππους
κτωμένους. Νομίζουσι γάρ, ἢν τοὺς τοιούτους δύ-
νωνται κατέχειν, ῥᾳδίως τοῖς γε ἄλλοις ἵπποις χρή-
σεσθαι. Κἀγὼ δὴ βουλόμενος ἀνθρώποις χρῆσθαι καὶ
ὁμιλεῖν, ταύτην κέκτημαι, εὖ εἰδώς, ὅτι, εἰ ταύτην
ὑποίσω, ῥᾳδίως τοῖς γε ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις συν-
έσομαι. Καὶ οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος οὐκ ἄπο τοῦ
σκοποῦ ἔδοξεν εἰρῆσθαι.

Μετὰ δὲ τοῦτο κύκλος εἰσηνέχθη περίμεστος ξι- 11
φῶν ὀρθῶν. Εἰς μὲν οὖν ταῦτα ἡ ὀρχηστρὶς ἐκυβί-
στα τε καὶ ἐξεκυβίστα ὑπὲρ αὐτῶν· ὥστε οἱ μὲν θεώ-
μενοι ἐφοβοῦντο, μή τι πάθῃ, ἡ δὲ θαῤῥούντως τε
καὶ ἀσφαλῶς ταῦτα διεπράττετο. Καὶ ὁ Σωκράτης 12
καλέσας τὸν Ἀντισθένην εἶπεν· Οὔτοι τούς γε θεωμέ-
νους τάδε ἀντιλέξειν ἔτι οἴομαι, ὡς οὐχὶ καὶ ἡ ἀν-
δρεία διδακτόν, ὁπότε αὕτη, καίπερ γυνὴ οὖσα, οὕτω
τολμηρῶς εἰς τὰ ξίφη ἵεται. Καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπεν· 13
Ἆρ᾽ οὖν καὶ τῷδε τῷ Συρακοσίῳ κράτιστον ἐπιδεί-
ξαντι τῇ πόλει τὴν ὀρχηστρίδα εἰπεῖν, ἐὰν διδῶσιν
αὐτῷ Ἀθηναῖοι χρήματα, ποιήσειν πάντας Ἀθηναίους
τολμᾶν ὁμόσε ταῖς λόγχαις ἰέναι; Καὶ ὁ Φίλιππος, 14
Νὴ Δί᾽, ἔφη, καὶ μὴν ἔγωγε ἡδέως ἂν θεῴμην Πεί-
σανδρον τὸν δημηγόρον μανθάνοντα κυβιστᾶν εἰς τὰς
μαχαίρας, ὃς νῦν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι λόγχαις ἀντι-
377 βλέπειν, οὐδὲ συστρατεύεσθαι ἐθέλει. Ἐκ τούτου ὁ
παῖς ὠρχήσατο. Καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· Ἴδετ᾽, ἔφη, 15
ὡς καλὸς ὁ παῖς ὢν ὅμως σὺν τοῖς σχήμασιν ἔτι καλ-
λίων φαίνεται, ἢ ὅταν ἡσυχίαν ἔχῃ. Καὶ ὁ Χαρμί-
δης εἶπεν· Ἐπαινοῦντι ἔοικας τὸν ὀρχηστοδιδάσκαλον.
Ναὶ μὰ τὸν Δί᾽, ἔφη ὁ Σωκράτης· καὶ γὰρ ἄλλο τι 16
προσενόησα, ὅτι οὐδὲν ἀργὸν τοῦ σώματος ἐν τῇ ὀρ-
χήσει ἦν, ἀλλ᾽ ἅμα καὶ τράχηλος καὶ σκέλη καὶ χεῖ-
ρες ἐγυμνάζοντο, ὥσπερ χρὴ ὀρχεῖσθαι τὸν μέλλοντα
εὐφορώτερον τὸ σῶμα ἕξειν. Καὶ ἐγὼ μέν, ἔφη, πάνυ

ἂν ἡδέως, ὦ Συρακόσιε, μάθοιμι τὰ σχήματα παρὰ
17σοῦ. Καὶ ὃς, Τί οὖν χρήσῃ αὐτοῖς; ἔφη. — Ὀρχή-
σομαι νὴ Δία. Ἐνταῦθα δὴ ἐγέλασαν ἅπαντες. Καὶ
ὁ Σωκράτης μάλα ἐσπουδακότι τῷ προςώπῳ, Γελᾶτε,
ἔφη, ἐπ' ἐμοί; Πότερον ἐπὶ τούτῳ, εἰ βούλομαι γυ-
μναζόμενος μᾶλλον ὑγιαίνειν, ἢ εἰ ἥδιον ἐσθίειν καὶ
καθεύδειν, ἢ εἰ τοιούτων γυμνασίων ἐπιθυμῶ, μὴ
ὥςπερ οἱ δολιχοδρόμοι τὰ σκέλη μὲν παχύνονται, τοὺς
δὲ ὤμους λεπτύνονται, μηδ' ὥςπερ οἱ πύκται τοὺς μὲν
ὤμους παχύνονται, τὰ δὲ σκέλη λεπτύνονται, ἀλλὰ
παντὶ διαπονῶν τῷ σώματι, πᾶν ἰσόῤῥοπον ποιεῖν;
18Ἢ ἐπ' ἐκείνῳ γελᾶτε, ὅτι οὐ δεήσει με συγγυμναστὴν
ζητεῖν, οὐδ' ἐν ὄχλῳ πρεσβύτην ὄντα ἀποδύεσθαι,
ἀλλ' ἀρκέσει μοι οἶκος ἑπτάκλινος, ὥςπερ καὶ νῦν
τῷδε τῷ παιδὶ ἤρκεσε τόδε τὸ οἴκημα ἐνιδρῶσαι, καὶ
χειμῶνος μὲν ἐν στέγῃ γυμνάσομαι, ὅταν δὲ ἄγαν καῦ-
19μα ᾖ, ἐν σκιᾷ; Ἢ τόδε γελᾶτε, εἰ μείζω τοῦ καιροῦ
τὴν γαστέρα ἔχων μετριωτέραν βούλομαι ποιῆσαι αὐ-
τήν; Ἢ οὐκ ἴστε, ὅτι ἔναγχος ἕωθεν Χαρμίδης οὑ-
τοσὶ κατέλαβέ με ὀρχούμενον; Ναὶ μὰ τὸν Δί', ἔφη
ὁ Χαρμίδης· καὶ τὸ μέν γε πρῶτον ἐξεπλάγην, καὶ
ἔδεισα μὴ μαίνοιο· ἐπεὶ δέ σου ἤκουσα ὅμοια οἷς νῦν
λέγεις, καὶ αὐτὸς ἐλθὼν οἴκαδε ὠρχούμην μὲν οὔ,
(οὐ γὰρ πώποτε τοῦτ' ἔμαθον,) ἐχειρονόμουν δέ· ταῦτα
20γὰρ ἠπιστάμην. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Φίλιππος· καὶ γὰρ
οὖν οὕτω τὰ σκέλη τοῖς ὤμοις φαίνῃ ἰσοφόρα ἔχειν,
ὥςτε δοκεῖς ἐμοί, κἂν εἰ τοῖς ἀγορανόμοις ἀφιστῴης,
ὥςπερ ἄρτους, τὰ κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ἀζήμιος ἂν γε-
νέσθαι. Καὶ ὁ Καλλίας εἶπεν· Ὦ Σώκρατες, ἐμὲ μὲν 878
παρακάλει, ὅταν μέλλῃς μανθάνειν ὀρχεῖσθαι, ἵνα σοι
ἀντιστοιχῶ τε καὶ συμμανθάνω.
21 Ἄγε δή, ἔφη ὁ Φίλιππος, καὶ ἐμοὶ αὐλησάτω,
ἵνα καὶ ἐγὼ ὀρχήσωμαι. Ἐπειδὴ δ' ἀνέστη, διῆλθε
μιμούμενος τήν τε τοῦ παιδὸς καὶ τὴν τῆς παιδὸς
22ὄρχησιν. Καὶ πρῶτον μὲν ὅτι ἐπήνεσαν, ὡς ὁ παῖς

σὺν τοῖς σχήμασιν ἔτι καλλίων ἐφαίνετο, ἀνταπέδειξεν, ὅ τι κινοίη τοῦ σώματος, ἅπαν τῆς φύσεως γελοιότερον· ὅτι δ' ἡ παῖς εἰς τοὔπισθεν καμπτομένη τροχοὺς ἐμιμεῖτο, ἐκεῖνος ταῦτα, εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἐπικύπτων, μιμεῖσθαι ἐπειρᾶτο. Τέλος δ' ὅτι τὸν παῖδ' ἐπῄνουν, ὡς ἐν τῇ ὀρχήσει ἅπαν τὸ σῶμα γυμνάζοι, κελεύσας τὴν αὐλητρίδα θάττονα ῥυθμὸν ἐπάγειν, ἵει ἅμα πάντα καὶ σκέλη καὶ χεῖρας καὶ κεφαλήν. Ἐπειδὴ δὲ ἀπειρήκει, κατακλινόμενος εἶπε· Τεκ- 23
μήριον, ὦ ἄνδρες, ὅτι καλῶς γυμνάζει καὶ τὰ ἐμὰ ὀρχήματα· ἔγωγ' οὖν διψῶ· καὶ ὁ παῖς ἐγχεάτω μοι τὴν μεγάλην φιάλην. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Καλλίας, καὶ ἡμῖν γε, ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς διψῶμεν ἐπὶ σοὶ γελῶντες. Ὁ δ' αὖ Σωκράτης εἶπεν· Ἀλλὰ πίνειν μέν, ὦ ἄν- 24
δρες, καὶ ἐμοὶ πάνυ δοκεῖ· τῷ γὰρ ὄντι ὁ οἶνος ἄρδων τὰς ψυχὰς τὰς μὲν λύπας, ὥσπερ ὁ μανδραγόρας τοὺς ἀνθρώπους, κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας, ὥσπερ ἔλαιον φλόγα, ἐγείρει. Δοκεῖ μέντοι μοι καὶ τὰ 25
τῶν ἀνδρῶν σώματα ταὐτὰ πάσχειν, ἅπερ καὶ τὰ τῶν ἐν τῇ γῇ φυομένων. Καὶ γὰρ ἐκεῖνα, ὅταν μὲν ὁ θεὸς αὐτὰ ἄγαν ἀθρόως ποτίζῃ, οὐ δύναται ὀρθοῦσθαι, οὐδὲ ταῖς αὔραις διαπνεῖσθαι· ὅταν δ', ὅσῳ ἥδεται, τοσοῦτον πίνῃ, καὶ μάλα ὀρθά τε αὔξεται, καὶ θάλλοντα ἀφικνεῖται εἰς τὴν καρπογονίαν. Οὕτω 26
δὲ καὶ ἡμεῖς ἢν μὲν ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχεώμεθα, ταχὺ ἡμῖν καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφαλοῦνται, καὶ οὐδὲ ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα· ἢν δὲ ἡμῖν οἱ παῖδες μικραῖς κύλιξι πυκνὰ ἐπιψακάζωσιν, (ἵνα καὶ ἐγὼ ἐν Γοργιείοις ῥήμασιν εἴπω,) οὕτως οὐ βιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ οἴνου μεθύειν, ἀλλ' ἀναπειθόμενοι πρὸς τὸ παιγνιωδέστερον ἀφιξόμεθα. Ἐδόκει 27
μὲν δὴ ταῦτα πᾶσι· προσέθηκε δὲ ὁ Φίλιππος, ὡς χρὴ τοὺς οἰνοχόους μιμεῖσθαι τοὺς ἀγαθοὺς ἁρματηλάτας, θᾶττον περιελαύνοντας τὰς κύλικας. Οἱ μὲν δὴ οἰνοχόοι οὕτως ἐποίουν.

CAPVT III.

Cum tibiae lyraeque cantu delectari viderentur convivae, Socrates ait, honorificentius esse, si sermonibus habendis sibimet ipsi prodessent seque delectarent, quam si ex puellis cantantibus caperent voluptatem. Itaque singuli rogati aperuerunt, qua facultate sibi quisque excellere videretur, et qua re sibi maxime placeret.

1 Ἐκ δὲ τούτου συνηρμοσμένη τῇ λύρᾳ πρὸς τὸν
αὐλὸν ἐκιθάρισεν ὁ παῖς, καὶ ᾖσεν. Ἔνθα δὴ ἐπή-
νεσαν μὲν ἅπαντες· ὁ δὲ Χαρμίδης καὶ εἶπεν· Ἀλλ' 879
ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ ἄνδρες, ὥςπερ Σωκράτης ἔφη
τὸν οἶνον, οὕτω καὶ αὕτη ἡ κρᾶσις τῶν τε παίδων
τῆς ὥρας καὶ τῶν φθόγγων τὰς μὲν λύπας κοιμίζειν,
2 τὴν δ' ἀφροδίτην ἐγείρειν. Ἐκ τούτου δὲ πάλιν εἶπεν
ὁ Σωκράτης· Οὗτοι μὲν δή, ὦ ἄνδρες, ἱκανοὶ τέρπειν
ἡμᾶς φαίνονται, ἡμεῖς δὲ τούτων οἶδ' ὅτι πολὺ βελ-
τίονες οἰόμεθα εἶναι· οὐκ αἰσχρὸν οὖν, εἰ μηδ' ἐπι-
χειρήσομεν συνόντες ὠφελεῖν τι ἢ εὐφραίνειν ἀλλή-
λους; Ἐντεῦθεν εἶπον πολλοί· Σὺ τοίνυν ἡμῖν ἐξη-
γοῦ, ποίων λόγων ἁπτόμενοι μάλιστ' ἂν ταῦτα ποιοῖ-
3 μεν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, ἥδιστ' ἂν ἀπολάβοιμι
παρὰ Καλλίου τὴν ὑπόσχεσιν· ἔφη γὰρ δήπου, εἰ συν-
δειπνοῖμεν, ἐπιδείξειν τὴν αὑτοῦ σοφίαν. — Καὶ ἐπι-
δείξω γε, ἔφη ἐὰν καὶ ὑμεῖς ἅπαντες εἰς μέσον φέ-
ρητε, ὅ τι ἕκαστος ἐπίστασθε ἀγαθόν. — Ἀλλ' οὐ-
δείς σοι, ἔφη, ἀντιλέγει τὸ μὴ οὐ λέξειν, ὅ τι ἕκα-
4 στος ἡγεῖται πλείστου ἄξιον ἐπίστασθαι. — Ἐγὼ μὲν
τοίνυν, ἔφη, λέγω ὑμῖν, ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονῶ. Ἀν-
θρώπους γὰρ οἶμαι ἱκανὸς εἶναι βελτίους ποιεῖν. Καὶ
ὁ Ἀντισθένης εἶπε· Πότερον τέχνην τινὰ βαναυσικήν,
ἢ καλοκἀγαθίαν διδάσκων; — Ἡ καλοκἀγαθία ἐστὶν
ἡ δικαιοσύνη; — Νὴ Δί', ἔφη ὁ Ἀντισθένης, ἥ γε
ἀναμφιλογωτάτη. Ἐπεί τοι ἀνδρεία μὲν καὶ σοφία

ἔστιν ὅτε βλαβερὰ καὶ φίλοις καὶ πόλει δοκεῖ εἶναι,
ἡ δὲ δικαιοσύνη οὐδὲ καθ' ἓν συμμίγνυται τῇ ἀδι-
κίᾳ. — Ἐπειδὰν τοίνυν καὶ ὑμῶν ἕκαστος εἴπῃ, ὅ τι 5
ὠφέλιμον ἔχει, τότε κἀγὼ οὐ φθονήσω εἰπεῖν τὴν τέχ-
νην, δι' ἧς τοῦτο ἀπεργάζομαι. Ἀλλὰ σὺ αὖ, ἔφη,
λέγε, ὦ Νικήρατε, ἐπὶ ποίᾳ ἐπιστήμῃ μέγα φρονεῖς.
Καὶ ὃς εἶπεν· Ὁ πατὴρ ὁ ἐπιμελούμενος, ὅπως ἀνὴρ
ἀγαθὸς γενοίμην, ἠνάγκασέ με πάντα τὰ Ὁμήρου ἔπη
μαθεῖν· καὶ νῦν δυναίμην ἂν Ἰλιάδα ὅλην καὶ Ὀδύσ-
σειαν ἀπὸ στόματος εἰπεῖν. Ἐκεῖνο δ', ἔφη ὁ Ἀντι- 6
σθένης, λέληθέ σε, ὅτι καὶ οἱ ῥαψῳδοὶ πάντες ἐπί-
στανται ταῦτα τὰ ἔπη; — Καὶ πῶς ἄν, ἔφη, λελή-
θοι ἀκροώμενόν γε αὐτῶν ὀλίγου ἀν' ἑκάστην ἡμέ-
ραν; — Οἶσθά τι οὖν ἔθνος, ἔφη, ἠλιθιώτερον ῥα-
ψῳδῶν; — Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Νικήρατος, οὔκουν
ἔμοιγε δοκεῖ. — Δῆλον γάρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὅτι τὰς
ὑπονοίας οὐκ ἐπίστανται· σὺ δὲ Στησιμβρότῳ τε καὶ
Ἀναξιμάνδρῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς πολὺ δέδωκας ἀργύ-
ριον, ὥςτε οὐδέν σε τῶν πολλοῦ ἀξίων λέληθε. —
880 Τί γὰρ σύ, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, ἐπὶ τίνι μέγιστον 7
φρονεῖς; — Ἐπὶ κάλλει, ἔφη. — Ἦ οὖν καὶ σύ, ἔφη
ὁ Σωκράτης, ἕξεις λέγειν, ὅτι τῷ σῷ κάλλει ἱκανὸς
εἶ βελτίους ἡμᾶς ποιεῖν; — Εἰ δὲ μή, δῆλόν γε ὅτι
φαῦλος φανοῦμαι. — Τί γὰρ σύ, εἶπεν, ἐπὶ τίνι μέγα 8
φρονεῖς, ὦ Ἀντίσθενες; — Ἐπὶ πλούτῳ, ἔφη. Ὁ μὲν
δὴ Ἑρμογένης ἀνήρετο, εἰ πολὺ εἴη αὐτῷ ἀργύριον.
Ὁ δὲ ἀπώμοσε, μηδὲ ὀβολόν. — Ἀλλὰ γῆν πολλήν,
ἔφη, κέκτησαι; — Ἴσως ἄν, ἔφη, Αὐτολύκῳ τούτῳ
ἱκανὴ γένοιτο ἐγκονίσασθαι. — Ἀκουστέον ἂν εἴη
καὶ σοῦ. Τί γὰρ σύ, ἔφη, ὦ Χαρμίδη, ἐπὶ τίνι 9
μέγα φρονεῖς; — Ἐγὼ αὖ, ἔφη, ἐπὶ πενίᾳ μέγα
φρονῶ. — Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπ' εὐχαρί-
στῳ γε πράγματι. Τοῦτο γὰρ δὴ ἥκιστα μὲν ἐπί-
φθονον, ἥκιστα δὲ περιμάχητον καὶ ἀφύλακτον ὂν
σώζεται, καὶ ἀμελούμενον ἰσχυρότερον γίγνεται. Σὺ 10

δὲ δή, ἔφη ὁ Καλλίας, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς, ὦ Σώ-
κρατες; Καὶ ὅς, μάλα σεμνῶς ἀνασπάσας τὸ πρόσω-
πον, Ἐπὶ μαστροπείᾳ, εἶπεν. Ἐπεὶ δὲ ἐγέλασαν ἐπ᾽
αὐτῷ, Ὑμεῖς μὲν γελᾶτε, ἔφη· ἐγὼ δὲ οἶδ᾽ ὅτι καὶ
πάνυ ἂν πολλὰ χρήματα λαμβάνοιμι, εἰ βουλοίμην
11 χρῆσθαι τῇ τέχνῃ. Σύ γε μήν, δηλῶν ἔφη ὁ Λύκων
τὸν Φίλιππον, ἐπὶ τῷ γελωτοποιεῖν μέγα φρονεῖς;
Δικαιότερόν γ᾽ ἔφη, οἴομαι, ἢ Καλλιππίδης ὁ ὑποκρι-
τής, ὃς ὑπερσεμνύνεται, ὅτι δύναται πολλοὺς κλαίον-
12 τας καθίζειν. Οὐκοῦν καὶ σύ, ἔφη ὁ Ἀντισθένης, λέ-
ξεις, ὦ Λύκων, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς. Καὶ ὃς ἔφη·
Οὐ γὰρ ἅπαντες ἴστε, ἔφη, ὅτι ἐπὶ τούτῳ τῷ υἱεῖ;
Οὗτός γε μήν, ἔφη τις, δῆλον, ὅτι ἐπὶ τῷ νικηφόρος
εἶναι. Καὶ ὁ Αὐτόλυκος ἀνερυθριάσας εἶπε, Μὰ Δί᾽
13 οὐκ ἔγωγε. Ἐπεὶ δὲ ἅπαντες ἡσθέντες, ὅτι ἤκουσαν
αὐτοῦ φωνήσαντος, προσέβλεψαν, ἤρετό τις αὐτόν,
Ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ μήν, ὦ Αὐτόλυκε; Ὁ δ᾽ εἶπεν, Ὅτι ἐπὶ
τῷ πατρί· καὶ ἅμα ἐνεκλίθη αὐτῷ. Καὶ ὁ Καλλίας
ἰδών, Ἆρ᾽ οἶσθα, ἔφη, ὦ Λύκων, ὅτι πλουσιώτα-
τος εἶ ἀνθρώπων; — Μὰ Δί᾽, ἔφη τοῦτο μέντοι ἐγὼ
οὐκ οἶδα. — Ἀλλὰ λανθάνει σε, ὅτι οὐκ ἂν δέξαιο
τὰ βασιλέως χρήματα ἀντὶ τοῦ υἱοῦ; — Ἐπ᾽ αὐτο-
φώρῳ εἴλημμαι, ἔφη πλουσιώτατος, ὡς ἔοικεν, ἀν-
14 θρώπων ὤν. Σὺ δέ, ἔφη ὁ Νικήρατος, ὦ Ἑρμόγε-
νες, ἐπὶ τίνι μάλιστα ἀγάλλῃ; Καὶ ὅς, Ἐπὶ φίλων,
ἔφη, ἀρετῇ καὶ δυνάμει, καὶ ὅτι τοιοῦτοι ὄντες ἐμοῦ
ἐπιμέλονται. Ἐνταῦθα τοίνυν πάντες προσέβλεψαν αὐ-
τῷ, καὶ πολλοὶ ἅμα ἤροντο, εἰ καὶ σφίσι δηλώσοι 881
αὐτούς. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι οὐ φθονήσει.

CAPVT IV.

Convivae hic deinceps reddunt rationem rei, ob quam quisque maxime sibi placeat. Callias iactat artem, qua homines efficiat iustiores, quam dandis non prae-

ceptis, sed mumis, exerceat. §. 1 — 6. Niceratus praedicat, se, Homeri carmina cum teneat memoria, versibus Homeri posse res humanas fere omnes comprobare. Critobulus pulchritudinem suam iactat, cuius ope homines ad multas virtutes adducat. §. 10 — 29. Charmides recenset paupertatis suae commoda; §. 29—34. Antisthenes contra, licet pauperrimus, divitias suas praedicat. §. 34 — 46. Hermogenes amicis certis gloriatur, sub quibus intelligit deos sibi propitios. §. 46 — 50. Philippus, scurram quod agat, vehementer sibi placet; quia omnes beati se invitent ad coenam reddantque partorum bonorum participem. — §. 52. Syracusanus suam felicitatem collocat in hominum stultitia, qui praestigiis et spectaculis delectati dent ei, unde commode vivere possit. — §. 56. Socrates denique usque ad finem cap. demonstrat praestantiam et utilitatem lenocinii, h. e. artis hominum benevolentiam sibi aliisque conciliandi.

Ἐκ τούτου ἔλεξεν ὁ Σωκράτης, Οὐκοῦν λοιπὸν ἂν εἴη ἡμῖν, ἃ ἕκαστος ὑπέσχετο, ἀποδεικνύναι ὡς πολλοῦ ἄξιά ἐστιν. Ἀκούοιτ' ἄν, ἔφη ὁ Καλλίας, ἐμοῦ πρῶτον. Ἐγὼ γὰρ ἐν τῷ χρόνῳ, ᾧ ὑμῶν ἀκούω ἀπορούντων, τί τὸ δίκαιον, ἐν τούτῳ δικαιοτέρους τοὺς ἀνθρώπους ποιῶ. Καὶ ὁ Σωκράτης, Πῶς, ὦ λῷστε; ἔφη. — Διδοὺς νὴ Δί' ἀργύριον. Καὶ ὁ Ἀντισθένης ἐπαναστὰς μάλα ἐλεγκτικῶς αὐτὸν ἐπήρετο, Οἱ δὲ ἄνθρωποι, ὦ Καλλία, πότερον ἐν ταῖς ψυχαῖς, ἔφη, ἢ ἐν τῷ βαλλαντίῳ τὸ δίκαιόν σοι δοκοῦσιν ἔχειν; — Ἐν ταῖς ψυχαῖς, ἔφη. — Κἄπειτα σὺ εἰς τὸ βαλλάντιον διδοὺς ἀργύριον τὰς ψυχὰς δικαιοτέρας ποιεῖς; — Μάλιστα. — Πῶς; — Ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι, ὡς ἔστιν ὅτου πριάμενοι τὰ ἐπιτήδεια ἕξουσιν, οὐκ ἐθέλουσι κακουργοῦντες κινδυνεύειν. — Ἦ καὶ σοί, ἔφη, ἀποδιδόασιν, ὅ τι ἂν λάβωσι; —

Μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐ μὲν δή. — Τί δὲ ἀντὶ τοῦ ἀρ-
γυρίου; χάριτας; — Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐδὲ τοῦτο·
ἀλλ' ἔνιοι καὶ ἐχθιόνως ἔχουσιν, ἢ πρὶν λαβεῖν. Θαυ-
μαστά γ', ἔφη ὁ Ἀντισθένης ἅμα εἰςβλέπων, ὡς ἐλέγ-
χων αὐτόν, εἰ μὲν πρὸς τοὺς ἄλλους δύνασαι δικαίους
4ἂν ποιεῖν αὐτούς, πρὸς δὲ σαυτὸν οὔ. Καὶ τί τοῦτ',
ἔφη ὁ Καλλίας, θαυμαστόν; Οὐ καὶ τέκτονάς τε καὶ
οἰκοδόμους πολλοὺς ὁρᾷς, οἳ ἄλλοις μὲν πολλοῖς ποι-
οῦσιν οἰκίας, ἑαυτοῖς δὲ οὐ δύνανται ποιῆσαι, ἀλλ'
ἐν μισθωταῖς οἰκοῦσι; Καὶ ἀνάσχου μέντοι, ὦ
5σοφιστά, ἐλεγχόμενος. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκρά-
της, ἀνεχέσθω μέντοι· ἐπεὶ καὶ οἱ μάντεις λέγον-
ται δήπου ἄλλοις μὲν προαγορεύειν τὸ μέλλον, ἑαυ-
τοῖς δὲ μὴ προορᾶν τὸ ἐπιόν. Οὗτος μὲν δὴ ὁ λό-
γος ἐνταῦθα ἔληξεν.
6 Ἐκ τούτου δὲ ὁ Νικήρατος, Ἀκούοιτ' ἄν, ἔφη, καὶ
ἐμοῦ, ἃ ἔσεσθε βελτίονες, ἢν ἐμοὶ συνῆτε. Ἴστε γὰρ
δήπου, ὅτι ὁ Ὅμηρος ὁ σοφώτατος πεποίηκε σχεδὸν
περὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων. Ὅςτις ἂν οὖν ὑμῶν
βούληται ἢ οἰκονομικὸς ἢ δημηγορικὸς ἢ στρατηγικὸς
γενέσθαι, ἢ ὅμοιος Ἀχιλλεῖ ἢ Αἴαντι ἢ Νέστορι ἢ
Ὀδυσσεῖ, ἐμὲ θεραπευέτω· ἐγὼ γὰρ ταῦτα πάντα
ἐπίσταμαι. — Ἦ καὶ βασιλεύειν, ἔφη ὁ Ἀντισθένης,
ἐπίστασαι, ὅτι οἶσθα ἐπαινέσαντα αὐτὸν τὸν Ἀγαμέ-
μνονα, ὡς βασιλεύς τε εἴη ἀγαθὸς κρατερός
τ' αἰχμητής; — Καὶ ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ἔγωγε, ὅτι
ἁρματηλατοῦντα δεῖ ἐγγὺς μὲν τῆς στήλης κάμψαι,

Αὐτὸν δὲ κλινθῆναι ἐϋξέστου ἐπὶ δίφρου 882
Ἦκ ἐπ' ἀριστερὰ τοῖιν, ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον
Κένσαι ὁμοκλήσαντ' εἶξαί τέ οἱ ἡνία χερσίν.

7Καὶ πρὸς τούτοις γε ἄλλο οἶδα, καὶ ὑμῖν αὐτίκα μάλ' ἔξε-
στι πειρᾶσθαι. Εἶπε γάρ που Ὅμηρος· ἐπὶ δὲ κρό-
μυον, ποτῷ ὄψον. Ἐὰν οὖν ἐνέγκῃ τις κρόμυον,
αὐτίκα μάλα τοῦτό γε ὠφελημένοι ἔσεσθε· ἥδιον γὰρ
8πιεῖσθε. Καὶ ὁ Χαρμίδης εἶπεν· Ὦ ἄνδρες, ὁ Νική-

ρατος κρομύων ὄζων ἐπιθυμεῖ οἴκαδε ἐλθεῖν· ἵν' ἡ
γυνὴ αὐτοῦ πιστεύῃ, μὴ διανοηθῆναι μηδένα ἂν φι-
λῆσαι αὐτόν. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης· ἀλλ' ἄλλην
που δόξαν γελοίαν κίνδυνος ἡμῖν προςλαβεῖν. Ὄψον
μὲν γὰρ δὴ οὕτως ἔοικεν εἶναι, ὥςτε οὐ μόνον σῖτον
ἀλλὰ καὶ ποτὸν ἡδύνει. Εἰ δὲ δὴ τοῦτο καὶ μετὰ
δεῖπνον τρωξόμεθα, ὅπως μὴ φήσῃ τις, ἡμᾶς πρὸς
Καλλίαν ἐλθόντας ἡδυπαθεῖν. — Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ
Σώκρατες. Εἰς μὲν γὰρ μάχην ὁρμωμένῳ καλῶς ἔχει
κρόμυον ὑποτρώγειν, ὥςπερ ἔνιοι τοὺς ἀλεκτρυόνας
σκόροδα σιτίσαντες συμβάλλουσιν. Ἡμεῖς δὲ ἴσως
βουλευόμεθα, ὅπως φιλήσομέν τινα μᾶλλον, ἢ μαχού-
μεθα. Καὶ οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος οὕτω πως ἐπαύ-
σατο.

Ὁ δὲ Κριτόβουλος, Οὐκοῦν αὖ ἐγὼ λέξω, ἔφη, 10
ἐξ ὧν ἐπὶ τῷ κάλλει μέγα φρονῶ. — Λέγε, ἔφασαν.
— Εἰ μὲν τοίνυν μὴ καλός εἰμι, ὡς οἴομαι, ὑμεῖς
ἂν δικαίως ἀπάτης δίκην ὑπέχοιτε· οὐδενὸς γὰρ ὁρκί-
ζοντος ἀεὶ ὀμνύοντες καλόν με φατὲ εἶναι. Κἀγὼ
μέντοι πιστεύω· καλοὺς γὰρ καὶ ἀγαθοὺς ὑμᾶς ἄν-
δρας νομίζω. Εἰ δ' εἰμί τε τῷ ὄντι καλός, καὶ ὑμεῖς 11
τὰ αὐτὰ πρὸς ἐμὲ πάσχετε, οἷάπερ ἐγὼ πρὸς τὸν ἐμοὶ
δοκοῦντα καλὸν εἶναι, ὄμνυμι πάντας θεούς, μὴ ἑλέ-
σθαι ἂν τὴν βασιλέως ἀρχὴν ἀντὶ τοῦ καλὸς εἶναι.
Νῦν γὰρ ἐγὼ Κλεινίαν ἥδιον μὲν θεῶμαι, ἢ τἄλλα 12
πάντα τὰ ἐν ἀνθρώποις καλά· τυφλὸς δὲ τῶν ἄλλων
ἁπάντων μᾶλλον ἂν δεξαίμην εἶναι, ἢ Κλεινίου ἑνὸς
ὄντος· ἄχθομαι δὲ καὶ νυκτὶ καὶ ὕπνῳ, ὅτι ἐκεῖνον
οὐχ ὁρῶ· ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ τὴν μεγίστην χάριν οἶδα,
ὅτι μοι Κλεινίαν ἀναφαίνουσιν. Ἄξιόν γε μὴν ἡμῖν 13
τοῖς καλοῖς καὶ ἐπὶ τοῖςδε μέγα φρονεῖν, ὅτι τὸν μὲν
ἰσχυρὸν πονοῦντα δεῖ κτᾶσθαι τἀγαθά, καὶ τὸν ἀν-
δρεῖον κινδυνεύοντα, τὸν δέ γε σοφὸν λέγοντα· ὁ
δὲ καλὸς καὶ ἡσυχίαν ἔχων πάντ' ἂν διαπράξαιτο.
Ἔγωγ' οὖν, καίπερ εἰδώς, ὅτι χρήματα ἡδὺ κτῆμα, 14

ἥδιον μὲν ἂν Κλεινίᾳ τὰ ὄντα διδοίην, ἢ ἕτερα παρ' ἄλ- 883
λου λαμβάνοιμι· ἥδιον δ' ἂν δουλεύοιμι, ἢ ἐλεύθερος
εἴην, εἴ μου Κλεινίας ἄρχειν ἐθέλοι· καὶ γὰρ πονοίην ἂν
ῥᾷον ἐκείνῳ, ἢ ἀναπαυοίμην, καὶ κινδυνεύοιμ' ἂν πρὸ
15ἐκείνου ἥδιον, ἢ ἀκίνδυνος ζῴην. Ὥςτε εἰ σύ, ὦ Καλ-
λία, μέγα φρονεῖς, ὅτι δικαιοτέρους δύνασαι ποιεῖν,
ἐγὼ πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν δικαιότερος σοῦ εἰμι ἄγειν
ἀνθρώπους. Διὰ γὰρ τὸ ἐμπνεῖν τι ἡμᾶς τοὺς καλοὺς
τοῖς ἐρωτικοῖς, ἐλευθεριωτέρους μὲν αὐτοὺς ποιοῦμεν
εἰς χρήματα, φιλοπονωτέρους δὲ καὶ φιλοκαλωτέρους
ἐν τοῖς κινδύνοις, καὶ μὴν αἰδημονεστέρους τε καὶ
ἐγκρατεστέρους, οἵγε καὶ, ὧν δέονται μάλιστα, ταῦτ'
16αἰσχύνονται. Μαίνονται δὲ καὶ οἱ μὴ τοὺς καλοὺς
στρατηγοὺς αἱρούμενοι. Ἐγὼ οὖν μετὰ Κλεινίου κἂν
διὰ πυρὸς ἰοίην· οἶδα δ' ὅτι καὶ ὑμεῖς μετ' ἐμοῦ·
ὥςτε μηκέτι ἀπόρει, ὦ Σώκρατες, εἴ τι τοὐμὸν κάλ-
17λος ἀνθρώπους ὠφελήσει. Ἀλλ' οὐδὲ μέντοι ταύτῃ
γε ἀτιμαστέον τὸ κάλλος, ὡς ταχὺ παρακμάζον· ἐπεὶ
ὥςπερ γε παῖς γίγνεται καλός, οὕτω καὶ μειράκιον
καὶ ἀνὴρ καὶ πρεσβύτης. Τεκμήριον δέ· θαλλοφόρους
γὰρ τῇ Ἀθηνᾷ τοὺς καλοὺς γέροντας ἐκλέγονται, ὡς
18συμπαρομαρτοῦντος πάσῃ ἡλικίᾳ τοῦ κάλλους. Εἰ δὲ
ἡδὺ τὸ παρ' ἑκόντων διαπράττεσθαι, ὧν τις δέοιτο,
εὖ οἶδ' ὅτι καὶ νυνὶ θᾶττον ἂν ἐγὼ καὶ σιωπῶν πεί-
σαιμι τὸν παῖδα τόνδε καὶ τὴν παῖδα φιλῆσαί με,
ἢ σύ, ὦ Σώκρατες, εἰ καὶ πάνυ πολλὰ καὶ σοφὰ λέ-
19γοις. — Τί τοῦτο; ἔφη ὁ Σωκράτης· ὡς γὰρ καὶ
ἐμοῦ καλλίων ὢν ταῦτα κομπάζεις; — Νὴ Δί', ἔφη
ὁ Κριτόβουλος, ἢ πάντων Σειληνῶν τῶν ἐν τοῖς σα-
τυρικοῖς αἴσχιστος ἂν εἴην. (Ὁ δὲ Σωκράτης καὶ ἐτύγ-
20χανε προσεμφερὴς τούτοις ὤν.) — Ἄγε νῦν, ἔφη ὁ
Σωκράτης, ὅπως μεμνήσῃ διακριθῆναι περὶ τοῦ κάλ-
λους, ἐπειδὰν οἱ προκείμενοι λόγοι περιέλθωσι! Κρι-
νάτω δ' ἡμᾶς μὴ Ἀλέξανδρος ὁ Πριάμου, ἀλλ' αὐ-
τοὶ οὗτοι, οὕςπερ σὺ οἴει ἐπιθυμεῖν σε φιλῆσαι. —

Κλεινίᾳ δ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν ἐπιτρέψαις; 21
— *Καὶ ὃς εἶπεν· Οὐ γὰρ αὖ παύσῃ σὺ Κλεινίου με-*
μνημένος; — Ἢν δὲ μὴ ὀνομάζω, ἧττόν τί με οἴει
μεμνῆσθαι αὐτοῦ; Οὐκ οἶσθα, ὅτι οὕτω σαφῶς ἔχω
884 *εἴδωλον αὐτοῦ ἐν τῇ ψυχῇ, ὡς, εἰ πλαστικὸς ἢ ζω-*
γραφικὸς ἦν, οὐδὲν ἂν ἧττον ἐκ τοῦ εἰδώλου, ἢ πρὸς
αὐτὸν ὁρῶν, ὅμοιον αὐτῷ ἀπειργασάμην; — Καὶ ὁ 22
Σωκράτης ὑπέλαβε· Τί δῆτα, οὕτως ὅμοιον εἴδωλον
ἔχων πράγματά μοι παρέχεις, ἄγεις τε, αὐτὸν ὅπου
ὄψει; — Ὅτι, ὦ Σώκρατες, ἡ μὲν αὐτοῦ ὄψις εὐ-
φραίνειν δύναται, ἡ δὲ τοῦ εἰδώλου, τέρψιν μὲν οὐ
παρέχει, πόθον δὲ ἐμποιεῖ. — Καὶ ὁ Ἑρμογένης εἶ- 23
πεν· Ἀλλ' ἐγώ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ πρὸς σοῦ ποιῶ
τὸ περιϊδεῖν Κριτόβουλον οὕτως ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐκ-
πλαγέντα. — Δοκεῖς γάρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐξ οὗ
ἐμοὶ σύνεστιν, οὕτω διατεθῆναι αὐτόν; — Ἀλλὰ πότε
μήν; — Οὐχ ὁρᾷς, ὅτι τούτῳ μὲν παρὰ τὰ ὦτα ἄρτι
ἴουλος καθέρπει, Κλεινίᾳ δὲ πρὸς τὸ ὄπισθεν ἤδη
ἀναβαίνει; Οὗτος οὖν συμφοιτῶν εἰς ταὐτὰ διδασκα-
λεῖα ἐκείνῳ τότε ἰσχυρῶς προσεκαύθη. Ἃ δὴ αἰσθό- 24
μενος ὁ πατὴρ παρέδωκέ μοι αὐτόν, εἴ τι δυναίμην
ὠφελῆσαι. Καὶ μέντοι πολὺ βέλτιον ἤδη ἔχει· Πρό-
σθεν μὲν γάρ, ὥσπερ οἱ τὰς Γοργόνας θεώμε-
νοι, λιθίνως ἔβλεπε πρὸς αὐτόν, καὶ λίθινος οὐδα-
μοῦ ἀπῄει ἀπ' αὐτοῦ· νῦν δὲ ἤδη εἶδον καὶ σκαρδαμύ-
ξαντα. Καί τοι νὴ τοὺς θεούς, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ μοι 25
γ', ἔφη, ὡς ἐν ὑμῖν αὐτοῖς εἰρῆσθαι, οὗτος καὶ πεφι-
ληκέναι τὸν Κλεινίαν· οὗ ἔρωτος οὐδέν ἐστι δεινότε-
ρον ὑπέκκαυμα· καὶ γὰρ ἄπληστον [ὂν] καὶ ἐλπίδας
τινὰς γλυκείας παρέχει. Ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ μόνον 26
πάντων ἔργων τὸ τοῖς σώμασι συμψαύειν ὁμώνυμον
εἶναι τῷ ταῖς ψυχαῖς φιλεῖσθαι, ἐντιμότερόν ἐστιν.
Οὗ ἕνεκα ἀφεκτέον ἐγώ φημι εἶναι φιλημάτων ὡραίων
τῷ σωφρονεῖν δυνησομένῳ. Καὶ ὁ Χαρμίδης εἶπεν· 27
Ἀλλὰ τί δήποτε, ὦ Σώκρατες, ἡμᾶς μὲν οὕτω τοὺς

φίλους μορμολύττῃ ἀπὸ τῶν καλῶν, αὐτὸν δὲ σέ,
ἔφη, ἐγὼ εἶδον, ναὶ μὰ τὸν Ἀπόλλω, ὅτε παρὰ τῷ
γραμματιστῇ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἀμφότεροι ἐμαστεύετέ
τι, τὴν κεφαλὴν πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ τὸν ὦμον γυ-
28 μνὸν πρὸς γυμνῷ τῷ Κριτοβούλου ὤμῳ ἔχοντα. Καὶ ὁ
Σωκράτης, Φεῦ, ἔφη· ταῦτ' ἄρα, ἔφη, ἐγώ, ὥσπερ ὑπὸ
θηρίου τινὸς δεδηγμένος, τόν τε ὦμον πλεῖον, ἢ πέν-
τε ἡμέρας ὠδάξουν, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ὥσπερ κνῆσμά
τι ἐδόκουν ἔχειν. Ἀλλὰ νῦν τοί σοι, ἔφη, ὦ Κριτό-
βουλε, ἐναντίον τοσούτων μαρτύρων προαγορεύω μὴ
ἅπτεσθαί μου, πρὶν ἂν τὸ γένειον τῇ κεφαλῇ ὁμοίως
κομήσῃς. Καὶ οὗτοι μὲν δὴ οὕτως ἀναμὶξ ἔσκωψάν
τε καὶ ἐσπούδασαν.
29 Ὁ δὲ Καλλίας, Σὸν μέρος, ἔφη, λέγειν, ὦ Χαρ-
μίδη, διότι ἐπὶ πενίᾳ μέγα φρονεῖς. — Οὐκοῦν τόδε 885
μέν, ἔφη ὁμολογεῖται, κρεῖττον εἶναι θαῤῥεῖν, ἢ φο-
βεῖσθαι, καὶ ἐλεύθερον εἶναι μᾶλλον, ἢ δουλεύειν,
καὶ θεραπεύεσθαι μᾶλλον, ἢ θεραπεύειν καὶ πιστεύε-
30 σθαι ὑπὸ τῆς πατρίδος μᾶλλον, ἢ ἀπιστεῖσθαι. Ἐγὼ
τοίνυν ἐν τῇδε τῇ πόλει, ὅτε μὲν πλούσιος ἦν, πρῶ-
τον μὲν ἐφοβούμην, μή τίς μου τὴν οἰκίαν διορύξας
καὶ τὰ χρήματα λάβοι, καὶ αὐτόν τί με κακὸν ἐργά-
σαιτο· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς συκοφάντας ἐθεράπευον,
εἰδώς, ὅτι παθεῖν μᾶλλον κακῶς ἱκανὸς εἴην ἢ ποιῆ-
σαι ἐκείνους. Καὶ γὰρ δὴ καὶ προσετάττετο μὲν ἀεί
τί μοι δαπανᾶν ὑπὸ τῆς πόλεως, ἀποδημῆσαι δὲ οὐ-
31 δαμοῦ ἐξῆν. Νῦν δ', ἐπειδὴ τῶν ὑπερορίων στέρο-
μαι, καὶ τὰ ἔγγαια οὐ καρποῦμαι, καὶ τὰ ἐκ τῆς οἰ-
κίας πέπραται, ἡδέως μὲν καθεύδω ἐκτεταμένος, πι-
στὸς δὲ τῇ πόλει γεγένημαι, οὐκέτι δὲ ἀπειλοῦμαι,
ἀλλ' ἤδη ἀπειλῶ ἄλλοις, ὡς ἐλευθέρῳ τε ἔξεστί μοι καὶ
ἀποδημεῖν καὶ ἐπιδημεῖν· ὑπανίστανται δέ μοι ἤδη καὶ
32 θάκων, καὶ ὁδῶν ἐξίστανται οἱ πλούσιοι. Καὶ εἰμὶ μὲν
νῦν τυράννῳ ἐοικώς, τότε δὲ σαφῶς δοῦλος ἦν· καὶ
τότε μὲν ἐγὼ φόρον ἀπέφερον τῷ δήμῳ, νῦν δὲ ἡ πόλις

τέλος φέρουσα τρέφει με. Ἀλλὰ καὶ Σωκράτει, ὅτε μὲν πλούσιος ἦν, ἐλοιδόρουν με ὅτι συνῆν· νῦν δ', ἐπεὶ πένης γεγένημαι, οὐκέτι οὐδὲ μέλει οὐδενί. Καὶ μὴν ὅτε μένγε πολλὰ εἶχον, ἀεί τι ἀπέβαλλον ἢ ὑπὸ τῆς πόλεως ἢ ὑπὸ τῆς τύχης· νῦν δὲ ἀποβάλλω μὲν οὐδέν, (οὐδὲ γὰρ ἔχω,) ἀεὶ δέ τι λήψεσθαι ἐλπίζω. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ 33
Καλλίας, καὶ εὔχῃ μηδέποτε πλουτεῖν, καὶ ἐάν τι ὄναρ ἀγαθὸν ἴδῃς, τοῖς ἀποτροπαίοις θύεις; — Μὰ Δία, τοῦτο μέντοι, ἔφη, ἐγὼ οὐ ποιῶ, ἀλλὰ μάλα φιλοκινδύνως ὑπομένω, ἤν ποθέν τι ἐλπίζω λήψεσθαι.

Ἀλλ', ἄγε δή, ἔφη ὁ Σωκράτης, σὺ αὖ λέγε ἡμῖν, 34
ὦ Ἀντίσθενες, πῶς οὕτω βραχέα ἔχων μέγα φρονεῖς ἐπὶ πλούτῳ. — Ὅτι νομίζω, ὦ ἄνδρες, τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐν τῷ οἴκῳ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πενίαν ἔχειν, ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς. Ὁρῶ γὰρ πολλοὺς μὲν 35
ἰδιώτας, οἳ πάνυ πολλὰ ἔχοντες χρήματα οὕτω πένεσθαι ἡγοῦνται, ὥςτε πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύονται, ἐφ' ᾧ πλείονα κτήσονται· οἶδα
886 δὲ καὶ ἀδελφούς, οἳ τὰ ἴσα λαχόντες, ὁ μὲν αὐτῶν τἀρκοῦντα ἔχει καὶ περισσεύοντα τῆς δαπάνης, ὁ δὲ τοῦ παντὸς ἐνδεῖται. Αἰσθάνομαι δὲ καὶ τυράννους 36
τινάς, οἳ οὕτως αὖ πεινῶσι χρημάτων, ὥςτε ποιοῦσι πολὺ δεινότερα τῶν ἀπορωτάτων· δι' ἔνδειαν μὲν γὰρ δήπου οἱ μὲν κλέπτουσιν, οἱ δὲ τοιχωρυχοῦσιν, οἱ δὲ ἀνδραποδίζονται· τύραννοι δ' εἰσί τινες, οἳ ὅλους μὲν οἴκους ἀναιροῦσιν, ἀθρόους δ' ἀποκτείνουσι, πολλάκις δὲ καὶ ὅλας πόλεις χρημάτων ἕνεκα ἐξανδραποδίζονται. Τούτους μὲν οὖν ἔγωγε καὶ πάνυ 37
οἰκτείρω τῆς ἄγαν χαλεπῆς νόσου. Ὅμοια γάρ μοι δοκοῦσι πάσχειν, ὥςπερ εἴ τις [πολλὰ ἔχων καὶ] πολλὰ ἐσθίων μηδέποτε ἐμπίπλαιτο. Ἐγὼ δὲ οὕτω μὲν πολλὰ ἔχω, ὡς μόλις αὐτὰ καὶ ἐγὼ ἂν αὐτὸς εὑρίσκω· ὅμως δὲ περίεστί μοι καὶ ἐσθίοντι ἄχρι τοῦ μὴ πεινῆν ἀφικέσθαι, καὶ πίνοντι μέχρι τοῦ μὴ διψῆν, καὶ ἀμφιέννυσθαι, ὥςτε ἔξω μὲν μηδὲν μᾶλλον Καλλίου τούτου

38τοῦ πλουσιωτάτου ῥιγοῦν. Ἐπειδάν γε μὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ γένωμαι, πάνυ μὲν ἀλεεινοὶ χιτῶνες οἱ τοῖχοί μοι δοκοῦσιν εἶναι, πάνυ δὲ παχεῖαι ἐφεστρίδες οἱ ὄροφοι. Στρωμνήν γε μὴν οὕτως ἀρκοῦσαν ἔχω, ὥςτ' ἔργον μέ γ' ἐστὶ καὶ ἀνεγεῖραι. Ἢν δέ ποτε καὶ ἀφροδισιάσαι τὸ σῶμά μου δεηθῇ, οὕτω μοι τὸ παρὸν ἀρκεῖ, ὥςτε, αἷς ἂν προςέλθω, ὑπερασπάζονταί με διὰ τὸ μηδένα ἄλλον αὐταῖς ἐθέλειν προςιέναι.
39Καὶ πάντα τοίνυν ταῦτα οὕτως ἡδέα μοι δοκεῖ εἶναι, ὡς μᾶλλον μὲν ἥδεσθαι ποιῶν ἕκαστα αὐτῶν οὐκ ἂν εὐξαίμην, ἧττον δέ· τοσούτῳ μοι δοκεῖ ἔνια αὐτῶν
40ἡδίω εἶναι τοῦ συμφέροντος. Πλεῖστου δ' ἄξιον κτῆμα ἐν τῷ ἐμῷ πλούτῳ λογίζομαι εἶναι ἐκεῖνο, ὅτι, εἴ μού τις καὶ τὰ νῦν ὄντα παρέλοιτο, οὐδὲν οὕτως ὁρῶ φαῦλον ἔργον, ὁποῖον οὐκ ἀρκοῦσαν ἂν τροφὴν
41ἐμοὶ παρέχοι. Καὶ γὰρ ὅταν ἡδυπαθῆσαι βουληθῶ, οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὰ τίμια ὠνοῦμαι, (πολυτελῆ γὰρ γίνεται,) ἀλλ' ἐκ τῆς ψυχῆς ταμιεύομαι. Καὶ πολὺ πλεῖον διαφέρει πρὸς ἡδονήν, ὅταν ἀναμείνας τὸ δεηθῆναι προςφέρωμαι, ἢ ὅταν τινὶ τῶν τιμίων χρῶμαι· ὥςπερ καὶ νῦν τῷδε τῷ Θασίῳ οἴνῳ ἐντυχών, οὐ
42διψῶν πίνω αὐτόν. Ἀλλὰ μὴν καὶ πολὺ δικαιοτέρους γε εἰκὸς εἶναι τοὺς εὐτέλειαν μᾶλλον, ἢ πολυχρηματίαν σκοποῦντας. Οἷς γὰρ μάλιστα τὰ παρόντα ἀρ-
43κεῖ, ἥκιστα τῶν ἀλλοτρίων ὀρέγονται. Ἄξιον δ' ἐννοῆσαι, ὡς καὶ ἐλευθερίους ὁ τοιοῦτος πλοῦτος παρέ- 887
χεται. Σωκράτης τε γὰρ οὗτος, παρ' οὗ ἐγὼ τοῦτον ἐκτησάμην, οὔτ' ἀριθμῷ οὔτε σταθμῷ ἐπήρκει μοι, ἀλλ' ὁπόσον ἐδυνάμην φέρεσθαι, τοσοῦτόν μοι παρεδίδου· ἐγώ τε νυνὶ οὐδενὶ φθονῶ, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς φίλοις καὶ ἐπιδεικνύω τὴν ἀφθονίαν, καὶ μεταδίδωμι τῷ βουλομένῳ τοῦ ἐν τῇ ἐμῇ ψυχῇ πλούτου.
44Καὶ μὴν καὶ τὸ ἁβρότατόν γε κτῆμα τὴν σχολὴν ἀεὶ ὁρᾷτέ μοι παροῦσαν, ὥςτε καὶ θεᾶσθαι τὰ ἀξιοθέατα, καὶ ἀκούειν τὰ ἀξιάκουστα, καί, ὃν πλεῖστου

ἐγὼ τιμῶμαι, Σωκράτει σχολάζων συνδιημερεύειν. Καὶ
οὗτος δὲ οὐ τοὺς πλεῖστον ἀριθμοῦντας χρυσίον θαυμά-
ζει, ἀλλ' οἳ ἂν αὐτῷ ἀρέσκωσι, τούτοις συνὼν διατελεῖ.
Οὕτως μὲν οὖν οὗτος εἶπεν. — Ὁ δὲ Καλλίας, Νὴ 45
τὴν Ἥραν, ἔφη, τά τε ἄλλα ζηλῶ σε τοῦ πλούτου,
καὶ ὅτι οὔτε ἡ πόλις σοι ἐπιτάττουσα ὡς δούλῳ χρῆ-
ται, οὔτε οἱ ἄνθρωποι, ἢν μὴ δανείσῃς, ὀργίζονται.
— Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη ὁ Νικήρατος, μὴ ζήλου· ἐγὼ
γὰρ ἥξω παρ' αὐτοῦ δανεισάμενος τὸ μηδενὸς προς-
δεῖσθαι· οὕτω πεπαιδευμένος ὑπὸ Ὁμήρου ἀριθμεῖν,

Ἕπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τά-
λαντα,
Αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους,

σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ ὡς πλείστου πλούτου ἐπιθυμῶν
οὐ παύομαι· ἐξ ὧν ἴσως καὶ φιλοχρηματώτερός τισι
δοκῶ εἶναι. Ἔνθα δὴ ἀνεγέλασαν ἅπαντες, νομίζον-
τες τὰ ὄντα εἰρηκέναι αὐτόν. —

Ἐκ τούτου εἶπέ τις, Σὸν ἔργον, ὦ Ἑρμόγενες, 46
λέγειν τε τοὺς φίλους, οἵτινές εἰσι, καὶ ἐπιδεικνύναι,
ὡς μέγα τε δύνανται καὶ σοῦ ἐπιμέλονται, ἵνα δοκῇς
δικαίως ἐπ' αὐτοῖς μέγα φρονεῖν. — Οὐκοῦν ὡς μὲν 47
καὶ Ἕλληνες καὶ βάρβαροι τοὺς θεοὺς ἡγοῦνται πάντα
εἰδέναι τά τε ὄντα καὶ τὰ μέλλοντα, εὔδηλον· πᾶσαι
γοῦν αἱ πόλεις καὶ πάντα τὰ ἔθνη διὰ μαντικῆς ἐπε-
ρωτῶσι τοὺς θεούς, τί τε χρὴ καὶ τί οὐ χρὴ ποιεῖν.
Καὶ μὴν ὅτι νομίζομέν γε δύνασθαι αὐτοὺς καὶ εὖ
καὶ κακῶς ποιεῖν, καὶ τοῦτο σαφές· πάντες γοῦν αἰ-
τοῦνται τοὺς θεοὺς τὰ μὲν φαῦλα ἀποτρέπειν, τἀ-
γαθὰ δὲ διδόναι. Οὗτοι τοίνυν οἱ πάντα μὲν εἰδότες, 48
πάντα δὲ δυνάμενοι θεοί, οὕτω μοι φίλοι εἰσίν, ὥςτε
διὰ τὸ ἐπιμελεῖσθαί μου οὔποτε λήθω αὐτούς, οὔτε
888 νυκτὸς, οὔθ' ἡμέρας, οὔθ' ὅποι ἂν ὁρμῶμαι, οὔθ'
ὅ τι ἂν μέλλω πράττειν. Διὰ δὲ τὸ προειδέναι καὶ
ὅ τι ἐξ ἑκάστου ἀποβήσεται, σημαίνουσί μοι πέμπον-
τες ἀγγέλους φήμας, καὶ ἐνύπνια, καὶ οἰωνούς, ἅ τε

δεῖ καὶ ἃ οὐ χρὴ ποιεῖν. Οἷς ἐγὼ ὅταν μὲν πείθω-
μαι, οὐδέποτέ μοι μεταμέλει· ἤδη δέ ποτε καὶ ἀπι-
49στήσας ἐκολάσθην. — Καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· Ἀλλὰ
τούτων μὲν οὐδὲν ἄπιστον· ἐκεῖνο μέντοι ἔγωγε ἡδέως
ἂν πυθοίμην, πῶς αὐτοὺς θεραπεύων οὕτω φίλους
ἔχεις. — Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Ἑρμογένης, καὶ
μάλα εὐτελῶς. Ἐπαινῶ τε γὰρ αὐτοὺς οὐδὲν δαπα-
νῶν, ὧν τε διδόασιν ἀεὶ αὖ παρέχομαι, εὐφημῶ τε,
ὅσα ἂν δύνωμαι, καὶ ἐφ᾽ οἷς ἂν αὐτοὺς μάρτυρας
ποιήσωμαι, ἑκὼν οὐδὲν ψεύδομαι. — Νὴ Δί᾽, ἔφη
ὁ Σωκράτης, εἰ ἄρα τοιοῦτος ὢν φίλους αὐτοὺς ἔχεις,
καὶ οἱ θεοί, ὡς ἔοικε, καλοκἀγαθίᾳ ἥδονται. Οὗτος
μὲν δὴ ὁ λόγος οὕτως ἐσπουδαιολογήθη.
50 Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸν Φίλιππον ἧκον, ἠρώτων αὐ-
τόν, τί ὁρῶν ἐν τῇ γελωτοποιΐᾳ μέγα ἐπ᾽ αὐτῇ φρο-
νοίη. — Οὐ γὰρ ἄξιον, ἔφη, ὁπότε γε πάντες εἰδό-
τες ὅτι γελωτοποιός εἰμι, ὅταν μέν τι ἀγαθὸν ἔχωσι,
παρακαλοῦσί με ἐπὶ ταῦτα προθύμως· ὅταν δὲ κα-
κόν τι λάβωσι, φεύγουσιν ἀμεταστρεπτί, φοβούμενοι,
51μὴ καὶ ἄκοντες γελάσωσι; — Καὶ ὁ Νικήρατος εἶπε·
Νὴ Δία, σὺ τοίνυν δικαίως μέγα φρονεῖς. Ἐμοὶ γὰρ
αὖ τῶν φίλων οἱ μὲν εὖ πράττοντες ἐκποδὼν ἀπέρ-
χονται, οἳ δ᾽ ἂν κακόν τι λάβωσι, γενεαλογοῦσι τὴν
συγγένειαν, καὶ οὐδέποτέ μου ἀπολείπονται.
52 Εἶεν· σὺ δὲ δή, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ὦ Συρακόσιε,
ἐπὶ τῷ μέγα φρονεῖς; ἢ δῆλον, ὅτι ἐπὶ τῷ παιδί; —
Μὰ τὸν Δί᾽, ἔφη, οὐ μὲν δή· ἀλλὰ καὶ δέδοικα περὶ
αὐτοῦ ἰσχυρῶς· αἰσθάνομαι γάρ τινας ἐπιβουλεύοντας
53διαφθεῖραι αὐτόν. — Καὶ ὁ Σωκράτης ἀκούσας, Ἡρά-
κλεις, ἔφη, τί τοσοῦτον νομίζοντες ἠδικῆσθαι ὑπὸ
τοῦ σοῦ παιδός, ὥστε ἀποκτεῖναι αὐτὸν βούλεσθαι; —
Ἀλλ᾽ οὔτοι, ἔφη, ἀποκτεῖναι βούλονται ἀλλὰ πεῖσαι
αὐτὸν συγκαθεύδειν αὐτοῖς. — Σὺ δ᾽, ὡς ἔοικας, εἰ
τοῦτο γένοιτο, νομίζεις ἂν διαφθαρῆναι αὐτόν; —
54Ναὶ μὰ Δί᾽, ἔφη, παντάπασί γε. — Οὐδ᾽ αὐτὸς ἄρ᾽,

ἔφη, συγκαθεύδεις αὐτῷ; — Νὴ Δί', ὅλας γε καὶ
πάσας τὰς νύκτας. — Νὴ τὴν Ἥραν, ἔφη ὁ Σωκρά-
της, εὐτύχημά γέ σου μέγα τὸ τὸν χρῶτα τοιοῦτον
φῦναι ἔχοντα, ὥςτε μόνον μὴ διαφθείρειν τοὺς συγ-
καθεύδοντας. Ὥςτε σοί γε, εἰ μὴ ἐπ' ἄλλῳ, ἀλλ' ἐπὶ
889 τῷ χρωτὶ ἄξιον μέγα φρονεῖν. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, 55
οὐκ ἐπὶ τούτῳ μέγα φρονῶ. — Ἀλλ' ἐπὶ τῷ μήν; —
Ἐπὶ νὴ Δία τοῖς ἄφροσιν· οὗτοι γὰρ τὰ ἐμὰ νευρό-
σπάστα θεώμενοι τρέφουσί με. — Ταῦτα γάρ, ἔφη
ὁ Φίλιππος, καὶ πρῴην ἐγώ σου ἤκουον εὐχομένου
πρὸς τοὺς θεούς, ὅπου ἂν ᾖς, διδόναι καρποῦ μὲν
ἀφθονίαν, φρενῶν δὲ ἀφορίαν.

Εἶεν, ἔφη ὁ Καλλίας. Σὺ δὲ δή, ὦ Σώκρατες, 56
τί ἔχεις εἰπεῖν, ὡς ἄξιόν σοι ἐστὶ μέγα φρονεῖν ἐφ'
ᾗ εἶπας οὕτως ἀδόξῳ οὔσῃ τέχνῃ; — Καὶ ὃς εἶπεν·
Ὁμολογησώμεθα πρῶτον, ποῖά ἐστιν ἔργα τοῦ μα-
στροποῦ· καὶ ὅσα ἂν ἐρωτῶ, μὴ ὀκνεῖτε ἀποκρίνε-
σθαι, ἵνα εἰδῶμεν, ὅσα ἂν συνομολογῶμεν. Καὶ ὑμῖν
οὕτω δοκεῖ; ἔφη. — Πάνυ μὲν οὖν, ἔφασαν. Ὡς δ'
ἅπαξ εἶπον Πάνυ μὲν οὖν, τοῦτο πάντες ἐκ τοῦ
λοιποῦ ἀπεκρίναντο. — Οὐκοῦν ἀγαθοῦ μέν, ἔφη, 57
ὑμῖν δοκεῖ μαστροποῦ ἔργον εἶναι, ἣν ἂν ἢ ὃν ἂν
μαστροπεύῃ, ἀρέσκοντα τοῦτον ἀποδεικνύναι, οἷς ἂν
συνῇ; — Πάνυ μὲν οὖν, ἔφασαν. — Οὐκοῦν ἓν μέν
τι ἐστὶν εἰς τὸ ἀρέσκειν ἐκ τοῦ πρέπουσαν ἔχειν σχέ-
σιν καὶ τριχῶν καὶ ἐσθῆτος; — Πάνυ μὲν οὖν, ἔφα-
σαν. — Οὐκοῦν καὶ τόδε ἐπιστάμεθα, ὅτι ἐστὶν ἀν- 58
θρώπῳ τοῖς αὐτοῖς ὄμμασι καὶ φιλικῶς καὶ ἐχθρῶς
πρός τινας βλέπειν; — Πάνυ μὲν οὖν. — Τί δέ; τῇ αὐτῇ
φωνῇ ἐστι καὶ αἰδημόνως καὶ θρασέως φθέγγεσθαι;
— Πάνυ μὲν οὖν. — Τί δέ; λόγοι οὐκ εἰσὶ μέν τινες
ἀπεχθανόμενοι, εἰσὶ δέ τινες, οἳ πρὸς φιλίαν ἄγουσι; —
Πάνυ μὲν οὖν. — Οὐκοῦν τούτων ὁ ἀγαθὸς μαστρο- 59
πὸς τὰ συμφέροντα εἰς τὸ ἀρέσκειν διδάσκοι ἄν; —
Πάνυ μὲν οὖν. — Ἀμείνων δ' ἂν εἴη, ἔφη, ὁ ἐνὶ

δυνάμενος ἀρεστοὺς ποιεῖν, ἢ ὅστις καὶ πολλοῖς; —
Ἐνταῦθα μέντοι ἐσχίσθησαν, καὶ οἱ μὲν εἶπον, Δῆ-
60 λον, ὅτι ὅστις πλείστοις· οἱ δέ, Πάνυ μὲν οὖν. Ὁ δ'
εἰπών, ὅτι καὶ τοῦτο ὁμολογεῖται, ἔφη, Εἰ δέ τις
καὶ ὅλῃ τῇ πόλει ἀρέσκοντας δύναιτο ἀποδεικνύναι,
οὐχ οὗτος παντελῶς ἂν ἤδη ἀγαθὸς μαστροπὸς εἴη;
— Σαφῶς γε, νὴ Δία, πάντες εἶπον. — Οὐκοῦν εἴ-
τις τοιούτους δύναιτο ἐξεργάζεσθαι, ὧν προστατοίη,
δικαίως ἂν μέγα φρονοίη ἐπὶ τῇ τέχνῃ, καὶ δικαίως
61 ἂν πολὺν μισθὸν λαμβάνοι; Ἐπεὶ δὲ καὶ ταῦτα πάν-
τες συνωμολόγουν, — Τοιοῦτος μέντοι, ἔφη, μοὶ δοκεῖ
Ἀντισθένης εἶναι οὗτος. — Καὶ ὁ Ἀντισθένης, Ἐμοὶ πα-
ραδίδως, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὴν τέχνην; — Ναὶ μὰ Δί',
ἔφη. Ὁρῶ γάρ σε καὶ τὴν ἀκόλουθον ταύτης πάνυ ἐξειρ-
γασμένον. — Τίνα ταύτην; — Τὴν προαγωγείαν, ἔφη. —
62 Καὶ ὃς μάλα ἀχθεσθεὶς ἐπήρετο, Καὶ τί μοι σύνοισθα, ὦ
Σώκρατες, τοιοῦτον εἰργασμένῳ; — Οἶδα μέν, ἔφη
σὲ Καλλίαν τουτονὶ προαγωγεύσαντα τῷ σοφῷ Προ-
δίκῳ ὅτε ἑώρας τοῦτον μὲν φιλοσοφίας ἐρῶντα, ἐκεῖ-
νον δὲ χρημάτων δεόμενον· οἶδα δέ σε Ἱππίᾳ τῷ
Ἠλείῳ, παρ' οὗ οὗτος καὶ τὸ μνημονικὸν ἔμαθεν· ἀφ'
οὗ δὴ καὶ ἐρωτικώτερος γεγένηται, διὰ τό, ὅ τι ἂν κα-
63 λὸν ἴδῃ, μηδέποτε ἐπιλανθάνεσθαι. Ἔναγχος δὲ δή-
που καὶ πρὸς ἐμὲ ἐπαινῶν τὸν Ἡρακλεώτην ξένον,
ἐπεί με ἐποίησας ἐπιθυμεῖν αὐτοῦ, συνέστησάς μοι
αὐτόν. Καὶ χάριν μέντοι σοι ἔχω· πάνυ γὰρ καλὸς
κἀγαθὸς δοκεῖ μοι εἶναι. Αἰσχύλον δὲ τὸν Φλιάσιον
πρὸς ἐμὲ ἐπαινῶν καὶ ἐμὲ πρὸς ἐκεῖνον οὐχ οὕτω
διέθηκας, ὥστε διὰ τοὺς σοὺς λόγους ἐρῶντες ἐκυνο-
64 δρομοῦμεν ἀλλήλους ζητοῦντες; Ταῦτα οὖν ὁρῶν
δυνάμενόν σε ποιεῖν ἀγαθὸν νομίζω προαγωγὸν εἶναι.
Ὁ γὰρ οἷός τε ὢν γιγνώσκειν τε τοὺς ὠφελίμους αὐ-
τοῖς, καὶ τούτους δυνάμενος ποιεῖν ἐπιθυμεῖν ἀλλή-
λων, οὗτος ἄν μοι δοκεῖ καὶ πόλεις δύνασθαι φιλίας
ποιεῖν, καὶ γάμους ἐπιτηδείους συνάγειν, καὶ πολλοῦ

ἂν ἄξιος εἶναι καὶ πόλεσι καὶ φίλοις καὶ συμμάχοις κεκτῆσθαι. Σὺ δέ [μοι], ὡς κακῶς ἀκούσας, ὅτι ἀγαθόν σε ἔφην προαγωγὸν εἶναι, ὠργίσθης. — Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη οὐ νῦν. Ἐὰν γὰρ ταῦτα δύνωμαι, σεσαγμένος δὴ παντάπασι πλούτου τὴν ψυχὴν ἔσομαι. Καὶ αὕτη μὲν δὴ ἡ περίοδος τῶν λόγων ἀπετελέσθη.

CAPVT V.

Narratur certamen lepidum plenumque facetiarum de pulchritudine inter Critobulum satis formosum et Socratem insigniter deformem, qui more suo, h. e. ironice, suam commendat formam, oculos exstantes, simum nasum, os amplum, crassa labia, et omnino similitudinem cum Silenis Naiadum filiis: atque cum victus discessisset, iudices corruptos esse iocose queritur.

Ὁ δὲ Καλλίας εἶπε, Σὺ δὲ δή, ὦ Κριτόβουλε, 1
εἰς τὸν περὶ τοῦ κάλλους ἀγῶνα πρὸς Σωκράτην οὐκ
ἀνθίστασαι; — Νὴ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης. Ἴσως γὰρ
εὐδοκιμοῦντα τὸν μαστροπὸν παρὰ τοῖς κριταῖς ὁρᾷ.
— Ἀλλ' ὅμως, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, οὐκ ἀναδύομαι 2
ἀλλὰ δίδασκε, εἴ τι ἔχεις σοφόν, ὡς καλλίων εἶ ἐμοῦ.
— Μόνον, ἔφη, τὸν λαμπτῆρα ἐγγὺς προσενεγκάτω.
Εἰς ἀνάκρισιν τοίνυν σε, ἔφη, πρῶτον τῆς δίκης καλοῦμαι· ἀλλ' ἀποκρίνου. — Σὺ δέ γε ἐρώτα. —
Πότερον οὖν ἐν ἀνθρώπῳ μόνον νομίζεις τὸ καλὸν 3
εἶναι, ἢ καὶ ἐν ἄλλῳ τινί; — Ἐγὼ μὲν ναὶ μὰ Δί',
ἔφη, καὶ ἐν ἵππῳ, καὶ βοΐ καὶ ἐν ἀψύχοις πολλοῖς.
Οἶδα γοῦν οὖσαν καὶ ἀσπίδα καλήν, καὶ ξίφος, καὶ
δόρυ. — Καὶ πῶς, ἔφη, οἷόν τε, ταῦτα μηδὲν ὅμοια 4
ὄντα ἀλλήλοις πάντα καλὰ εἶναι; — Ἤν νὴ Δί', ἔφη,
891 πρὸς τὰ ἔργα, ὧν ἕνεκα ἕκαστα κτώμεθα, εὖ εἰργασμένα ᾖ, ἢ εὖ πεφυκότα, πρὸς ἃ ἂν δεώμεθα, καὶ
ταῦτ', ἔφη ὁ Κριτόβουλος, καλά. — Οἶσθα οὖν, ἔφη, 5

ὀφθαλμῶν τίνος ἕνεκα δεόμεθα; — Δῆλον, ἔφη, ὅτι
τοῦ ὁρᾶν. — Οὕτω μὲν τοίνυν ἤδη οἱ ἐμοὶ ὀφθαλ-
μοὶ καλλίονες ἂν τῶν σῶν εἴησαν. — Πῶς δή; —
Ὅτι οἱ μὲν σοὶ τὸ κατ' εὐθὺ μόνον ὁρῶσιν, οἱ δὲ
ἐμοὶ καὶ τὸ ἐκ πλαγίου, διὰ τὸ ἐπιπόλαιοι εἶναι. —
Λέγεις σὺ ἔφη, καρκίνον εὐοφθαλμότατον εἶναι τῶν
ζώων; — Πάντως δήπου, ἔφη· ἐπεὶ καὶ πρὸς ἰσχὺν
6τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄριστα πεφυκότας ἔχει. — Εἶεν, ἔφη.
Τῶν δὲ ῥινῶν ποτέρα καλλίων, ἡ σὴ ἢ ἡ ἐμή; —
Ἐγὼ μέν, ἔφη, οἶμαι τὴν ἐμήν, εἴπερ γε τοῦ ὀσφραί-
νεσθαι ἕνεκεν ἐποίησαν ἡμῖν ῥῖνας οἱ θεοί. Οἱ μὲν
γὰρ σοὶ μυκτῆρες εἰς γῆν ὁρῶσιν, οἱ δὲ ἐμοὶ ἀναπέ-
πτανται, ὥςτε τὰς πάντοθεν ὀσμὰς προςδέχεσθαι. —
Τὸ δὲ δὴ σιμὸν τῆς ῥινὸς πῶς τοῦ ὀρθοῦ κάλλιον;
— Ὅτι, ἔφη, οὐκ ἀντιφράττει, ἀλλ' εὐθὺς ἐᾷ τὰς
ὄψεις ὁρᾶν, ἃ ἂν βούλωνται· ἡ δὲ ὑψηλὴ ῥὶς ὥςπερ
7ἐπηρεάζουσα διατετείχικε τὰ ὄμματα. — Τοῦ γε μὴν
στόματος, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ὑφίεμαι. Εἰ γὰρ τοῦ
ἀποδάκνειν ἕνεκα πεποίηται, πολὺ ἂν σὺ μεῖζον ἢ
ἐγὼ ἀποδάκοις. — Διὰ δὲ τὸ παχέα ἔχειν τὰ χείλη,
οὐκ οἴει καὶ μαλακώτερον σοῦ ἔχειν τὸ φίλημα; —
Ἔοικα, ἔφη, ἐγὼ κατὰ τὸν σὸν λόγον καὶ ὄνων αἴ-
σχιον τὸ στόμα ἔχειν. — Ἐκεῖνο δὲ οὐδὲν τεκμήριον
λογίζῃ, ὡς ἐγὼ σοῦ καλλίων εἰμί, ὅτι καὶ Ναΐδες
θεαὶ οὖσαι τοὺς Σειληνοὺς ἐμοὶ ὁμοιοτέρους τίκτου-
8σιν, ἢ σοί; — Καὶ ὁ Κριτόβουλος, Οὐκέτι, ἔφη, ἔχω
πρός σε ἀντιλέγειν. Ἀλλὰ διαφερόντων, ἔφη, τὰς
ψήφους, ἵνα ὡς τάχιστα εἰδῶ, ὅ τι με χρὴ παθεῖν
ἢ ἀποτῖσαι. Μόνον, ἔφη, κρυφῇ φερόντων. Δέδοικα
γὰρ τὸν σὸν καὶ Ἀντισθένους πλοῦτον, μή με κατα-
9δυναστεύσῃ. Ἡ μὲν δὴ παῖς καὶ ὁ παῖς κρύφα ἀνέφε-
ρον. Ὁ δὲ Σωκράτης ἐν τούτῳ διέπραττε τόν τε λύ-
χνον ἀντιπροςενεγκεῖν τῷ Κριτοβούλῳ, ὡς μὴ ἐξαπα-
τηθείησαν οἱ κριταί, καὶ τῷ νικήσαντι μὴ ταινίας, ἀλλὰ
10φιλήματα, ἀναδήματα παρὰ τῶν κριτῶν γενέσθαι. Ἐπεὶ

δὲ ἐξέπεσον αἱ ψῆφοι, καὶ ἐγένοντο πᾶσαι σὺν Κριτοβούλῳ, Παπαί, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐχ ὅμοιον ἔοικε τὸ σὸν ἀργύριον, ὦ Κριτόβουλε, τῷ Καλλίου εἶναι. Τὸ μὲν γὰρ τούτου δικαιοτέρους ποιεῖ, τὸ δὲ σόν, ὥσπερ τὸ πλεῖστον, διαφθείρειν ἱκανόν ἐστι καὶ δικαστὰς καὶ κριτάς.

CAPVT VI.

Hermogenem adhuc tacentem Socrates de vi παροινίας rogans non sine ioco excitat ad sermocinandum. Syracusanus autem cum praestigias suas a convivis negligi vidisset, offensus Socrati convicium facere incipit. Sed partim Socratis modestia, partim Antisthenis interpellatione conviciatoris importunitas reprimitur et confutatur.

892 Ἐκ δὲ τούτου οἱ μὲν τὰ νικητήρια φιλήματα
ἀπολαμβάνειν τὸν Κριτόβουλον ἐκέλευον, οἱ δὲ τὸν
κύριον πείθειν, οἱ δὲ καὶ ἄλλα ἔσκωπτον. Ὁ δὲ Ἑρ-
μογένης κἀνταῦθα ἐσιώπα. Καὶ ὁ Σωκράτης ὀνομά-
σας αὐτόν, — Ἔχοις ἄν, ὦ Ἑρμόγενες, εἰπεῖν ἡμῖν,
τί ἐστι παροινία; Καὶ ὃς ἀπεκρίνατο, — Εἰ μέν, ὅ τι
ἐστίν, ἐρωτᾷς, οὐκ οἶδα· τὸ μέντοι μοι δοκοῦν, εἴ-
ποιμ' ἄν. — Ἀλλὰ δοκεῖ τοῦτ', ἔφη. — Τὸ τοί- 2
νυν παρ' οἶνον λυπεῖν τοὺς συνόντας, τοῦτ' ἐγὼ
κρίνω παροινίαν. — Οἶσθ' οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ
σὺ νῦν ἡμᾶς λυπεῖς σιωπῶν; — Ἦ καὶ ὅταν λέγητε;
ἔφη. — Οὔ, ἀλλ' ὅταν διαλίπωμεν. — Ἦ οὖν
λέληθέ σε, ὅτι, μεταξὺ τοῦ ὑμᾶς λέγειν, οὐδ'
ἂν τρίχα, μὴ ὅτι λόγον, ἄν τις παρείρειε; — Καὶ ὁ
Σωκράτης, Ὦ Καλλία, ἔχοις ἄν τι, ἔφη, ἀνδρὶ
ἐλεγχομένῳ βοηθῆσαι; Ἔγωγ', ἔφη. Ὅταν γὰρ ὁ αὐ-
λὸς φθέγγηται, παντάπασι σιωπῶμεν. — Καὶ ὁ Ἑρ-
μογένης, Ἦ οὖν βούλεσθε, ἔφη, ὥσπερ Νικόστρατος ὁ
ὑποκριτὴς τετράμετρα πρὸς τὸν αὐλὸν κατέλεγεν, οὕτω

4 καὶ ὑπὸ τὸν αὐλὸν ὑμῖν διαλέγωμαι; — Καὶ ὁ Σω-
κράτης, Πρὸς τῶν θεῶν, ἔφη, Ἑρμόγενες, οὕτω
ποίει. Οἶμαι γάρ, ὥςπερ ἡ ᾠδὴ ἡδίων πρὸς τὸν αὐ-
λόν, οὕτω καὶ τοὺς σοὺς λόγους ἡδύνεσθαι ἄν τι
ὑπὸ τῶν φθόγγων, ἄλλως τε καὶ εἰ μορφάζοις, ὥς-
5 περ ἡ αὐλητρίς, καὶ σὺ πρὸς τὰ λεγόμενα. Καὶ ὁ
Καλλίας ἔφη, Ὅταν οὖν ὁ Ἀντισθένης ὅδ' ἐλέγχῃ τινὰ
ἐν τῷ συμποσίῳ, τί ἔσται τὸ αὔλημα; Καὶ ὁ Ἀντι-
σθένης εἶπε, Τῷ μὲν ἐλεγχομένῳ οἶμαι ἄν, ἔφη, πρέ-
πειν συριγμόν.
6 Τοιούτων δὲ λόγων ὄντων, ὡς ἑώρα ὁ Συρακό-
σιος τῶν μὲν αὐτοῦ ἐπιδειγμάτων ἀμελοῦντας, ἀλλή-
λοις δὲ ἡδομένους, φθονῶν τῷ Σωκράτει εἶπεν· —
Ἆρα σύ, ὦ Σώκρατες, ὁ φροντιστὴς ἐπικαλούμενος;
— Οὔκουν κάλλιον, ἔφη ἢ εἰ ἀφρόντιστος ἐκαλού-
μην; — Εἰ μή γε ἐδόκεις τῶν μετεώρων φροντιστὴς
7 εἶναι. — Οἶσθα οὖν, ἔφη, ὁ Σωκράτης, μετεωρότερόν
τι τῶν θεῶν; — Ἀλλ' οὐ μὰ Δί', ἔφη, οὐ τούτων
σε λέγουσιν ἐπιμελεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν ἀνωφελεστάτων.
— Οὐκοῦν καὶ οὕτως ἄν, ἔφη, θεῶν ἐπιμελοίμην.
Ἄνωθεν μέν γε ὄντες ὠφελοῦσιν, ἄνωθεν δὲ φῶς
παρέχουσιν. Εἰ δὲ ψυχρὰ λέγω, σὺ αἴτιος, ἔφη, πράγ-
8 ματά μοι παρέχων. — Ταῦτα μέν, ἔφη, ἔα· ἀλλ'
εἰπέ μοι, πόσους ψύλλα πόδας ἐμοῦ ἀπέχει. Ταῦτα
γάρ σε φασὶ γεωμετρεῖν. — Καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπε· 893
Σὺ μέντοι δεινὸς εἶ, ὦ Φίλιππε, εἰκάζειν. Οὐ δοκεῖ
σοι ὁ ἀνὴρ οὗτος λοιδορεῖσθαι βουλομένῳ ἐοικέναι;
— Ναὶ μὰ τὸν Δί', ἔφη, καὶ ἄλλοις γε πολλοῖς. —
9 Ἀλλ' ὅμως, ἔφη ὁ Σωκράτης, σὺ αὐτὸν μὴ εἴκαζε,
ἵνα μὴ καὶ σὺ λοιδορουμένῳ ἐοίκῃς. — Ἀλλ' εἴπερ
γέ τοι τοῖς πᾶσι καλοῖς καὶ τοῖς βελτίστοις εἰκάζω
αὐτόν, ἐπαινοῦντι μᾶλλον ἢ λοιδορουμένῳ δικαίως
ἂν εἰκάζοι μέ τις. — Καὶ νῦν σύ γε λοιδορουμένῳ
10 ἔοικας, εἰ πάντ' αὐτοῦ βελτίω φῂς εἶναι. — Ἀλλὰ
βούλει πονηροτέροις εἰκάζω αὐτόν; — Μηδὲ πονη-

ροτέροις. — Ἀλλὰ μηδενί; — Μηδενὶ μηδὲ τούτων εἴκαζε. — Ἀλλ' οὐ μέντοι γε σιωπῶν οἶδα, ὅπως ἄξια τοῦ δείπνου ἐργάσομαι. — Καὶ ῥαδίως γ', ἄν, ἃ μὴ δεῖ λέγειν, ἔφη, σιωπᾷς. Αὕτη μὲν δὴ ἡ παροινία οὕτω κατεσβέσθη. Ἐκ τούτου δὲ τῶν ἄλλων οἱ μὲν ἐκέλευον εἰκάζειν, οἱ δὲ ἐκώλυον.

CAPVT VII.

Socrates Syracusano auctor est, ut missis periculosis praestigiis iucundiora convivis spectacula exhibeat.

Θορύβου δὲ ὄντος ὁ Σωκράτης αὖ πάλιν εἶπεν· 1 Ἆρα, ἐπειδὴ πάντες ἐπιθυμοῦμεν λέγειν, νῦν ἂν μάλιστα καὶ ἅμα ᾄσαιμεν; Καὶ εὐθὺς τοῦτ' εἰπὼν ἦρχεν ᾠδῆς. Ἐπεὶ δ' ᾖσεν, εἰςεφέρετο τῇ ὀρχηστρίδι 2 τροχὸς τῶν κεραμεικῶν, ἐφ' οὗ ἔμελλε θαυματουργήσειν. Ἔνθα δὴ εἶπεν ὁ Σωκράτης· Ὦ Συρακόσιε, κινδυνεύσω ἐγώ, ὥςπερ σὺ λέγεις, τῷ ὄντι φροντιστὴς εἶναι· νῦν οὖν σκοπῶ, ὅπως ἂν ὁ μὲν παῖς ὅδε ὁ σὸς καὶ ἡ παῖς ἥδε ὡς ῥᾷστα διάγοιεν, ἡμεῖς δ' αὖ μάλιστ' ἂν εὐφραινοίμεθα θεώμενοι αὐτούς· ὅπερ εὖ οἶδα, ὅτι καὶ σὺ βούλει. Δοκεῖ οὖν μοι τὸ μὲν 3 εἰς μαχαίρας κυβιστᾶν κινδύνου ἐπίδειγμα εἶναι, ὃ συμποσίῳ οὐδὲν προςήκει. Καὶ μὴν τό γε ἐπὶ τοῦ τροχοῦ ἅμα περιδινουμένου γράφειν τε καὶ ἀναγιγνώσκειν, θαῦμα μὲν ἴσως τι ἐστίν, ἡδονὴν δὲ οὐδὲ ταῦτα δύναμαι γνῶναι τίν' ἂν παράσχοι. Οὐδὲ μὴν τόγε διαστρέφοντας τὰ σώματα καὶ τροχοὺς μιμουμένους ἥδιον ἢ ἡσυχίαν ἔχοντας τοὺς καλοὺς καὶ ὡραίους θεωρεῖν. Καὶ γὰρ δὴ οὐδὲ πάνυ τι σπάνιον τό γε θαυμασίοις 4 ἐντυχεῖν εἴ τις τούτου δεῖται· ἀλλ' ἔξεστιν αὐτίκα μάλα τὰ παρόντα θαυμάζειν, τί ποτε ὁ μὲν λύχνος, διὰ τὸ λαμπρὰν φλόγα ἔχειν, φῶς παρέχει· τὸ δὲ χαλκεῖον λαμπρὸν ὂν φῶς μὲν οὐ ποιεῖ, ἐν αὐτῷ δὲ ἄλλα ἐμ-

φαινόμενα παρέχεται· καὶ πῶς τὸ μὲν ἔλαιον ὑγρὸν ὂν αὔξει τὴν φλόγα· τὸ δὲ ὕδωρ, ὅτι ὑγρόν ἐστι, κατασβέννυσι τὸ πῦρ· ἀλλὰ γὰρ καὶ ταῦτα μὲν οὐκ
5 εἰς ταὐτὸν τῷ οἴνῳ ἐπισπεύδει. Εἰ δὲ ὀρχοῖντο πρὸς 894
τὸν αὐλὸν σχήματα, ἐν οἷς Χάριτές τε καὶ Ὧραι καὶ Νύμφαι γράφονται, πολὺ ἂν οἶμαι αὐτούς τε ῥᾷον διάγειν, καὶ τὸ συμπόσιον πολὺ ἐπιχαριτώτερον εἶναι. Ὁ οὖν Συρακόσιος, Ἀλλὰ ναὶ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, καλῶς τε λέγεις, καὶ ἐγὼ εἰσάξω θεάματα, ἐφ' οἷς ὑμεῖς εὐφρανεῖσθε.

CAPVT VIII.

Socrates de amore venereo disputaturus iocose de nequitiis Antisthenis et molestiis, quas sibi exhibeat, conquestus honestiorem Calliae amorem laudat, atque hinc docere aggreditur admirabili cum gravitate et copia, quanto praestantior sit amor pueri ortus ex eius indole et animo, quam is, qui e pulchra corporis forma et ex obscoenis cupiditatibus oriatur.

1 Ὁ μὲν δὴ Συρακόσιος ἐξελθὼν συνεκρότειτο· ὁ δὲ Σωκράτης πάλιν αὖ καινοῦ λόγου κατῆρχεν. Ἆρ', ἔφη, ὦ ἄνδρες εἰκὸς ἡμᾶς, παρόντος δαίμονος μεγάλου, τῷ μὲν χρόνῳ ἰσήλικος τοῖς ἀειγενέσι θεοῖς, τῇ δὲ μορφῇ νεωτάτου, καὶ μεγέθει πάντα ἐπέχοντος, ψυχῇ δὲ ἀνθρώπῳ ἱσουμένου Ἔρωτος μὴ ἂν ἀμνημονῆσαι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ πάντες ἐσμὲν τοῦ θεοῦ
2 τούτου θιασῶται; Ἐγώ τε γὰρ οὐκ ἔχω χρόνον εἰπεῖν, ἐν ᾧ οὐκ ἐρῶν τινὸς διατελῶ· Χαρμίδην δὲ τόνδε οἶδα πολλοὺς μὲν ἐραστὰς κτησάμενον, ἔστι δὲ ὧν καὶ αὐτὸν ἐπιθυμήσαντα· Κριτόβουλός γε μὴν ἔτι καὶ νῦν
3 ἐρώμενος ὢν ἤδη ἄλλων ἐπιθυμεῖ. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Νικήρατος, ὡς ἐγὼ ἀκούω, ἐρῶν τῆς γυναικὸς ἀντερᾶται· Ἑρμογένη γε μὴν τίς ἡμῶν οὐκ οἶδεν, ὡς, ὅ τι ποτ'

ἐστιν ἡ καλοκἀγαθία, τῷ ταύτης ἔρωτι κατατήκεται;
Οὐχ ὁρᾶτε, ὡς σπουδαῖαι μὲν αὐτοῦ αἱ ὀφρύες, ἀτρε-
μὲς δὲ τὸ ὄμμα, μέτριοι δὲ οἱ λόγοι, πραεῖα δὲ ἡ
φωνή, ἱλαρὸν δὲ τὸ ἦθος, τοῖς δὲ σεμνοτάτοις θεοῖς
φίλοις χρώμενος οὐδὲν ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ὑπερο-
ρᾷ; Σὺ δὲ μόνος, ὦ Ἀντίσθενες, οὐδενὸς ἐρᾷς; — 4
Ναὶ μὰ τοὺς θεούς, εἶπεν ἐκεῖνος, καὶ σφόδρα γε σοῦ.
Καὶ ὁ Σωκράτης ἐπισκώψας, ὡς δὴ θρυπτόμενος,
εἶπε· Μή νῦν μοι ἐν τῷ παρόντι ὄχλον πάρεχε· ὡς
σὺ γὰρ ὁρᾷς, ἄλλα πράττω. Καὶ ὁ Ἀντισθένης ἔλε- 5
ξεν, — ὡς σαφῶς μέντοι σὺ μαστροπὲ σαυτοῦ ἀεὶ
τοιαῦτα ποιεῖς, τοτὲ μὲν τὸ δαιμόνιον προφασιζόμε-
νος οὐ διαλέγῃ μοι, τοτὲ δ' ἄλλου του ἐφιέμενος.
Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Ἀντίσθε- 6
νες, μόνον μὴ συγκόψῃς με· τὴν δ' ἄλλην χαλεπότητα
ἐγώ σου καὶ φέρω καὶ οἴσω φιλικῶς. Ἀλλὰ γάρ, ἔφη,
τὸν μὲν σὸν ἔρωτα κρύπτωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἔστιν οὐ
ψυχῆς, ἀλλ' εὐμορφίας τῆς ἐμῆς. Ὅτι γε μὴν σύ, ὦ 7
Καλλία, ἐρᾷς Αὐτολύκου, πᾶσα μὲν ἡ πόλις οἶδε,
πολλοὺς δ' οἶμαι καὶ τῶν ξένων. Τούτου δ' αἴτιον
τὸ πατέρων τε ὀνομαστῶν ἀμφοτέρους ὑμᾶς εἶναι,
καὶ αὐτοὺς ἐπιφανεῖς. Ἀεὶ μὲν οὖν ἔγωγε ἠγάμην 8
τὴν σὴν φύσιν, νῦν δὲ καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ ὁρῶ
σε ἐρῶντα οὐχ ἁβρότητι χλιδαινομένου οὐδὲ μαλακίᾳ
θρυπτομένου, ἀλλὰ πᾶσιν ἐπιδεικνυμένου ῥώμην τε
καὶ καρτερίαν καὶ ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην. Τὸ δὲ
τοιούτων ἐπιθυμεῖν τεκμήριόν ἐστι καὶ τῆς τοῦ ἐρω-
μένου φύσεως. Εἰ μὲν οὖν μία ἐστὶν Ἀφροδίτη ἢ 9
διτταί, Οὐρανία τε καὶ Πάνδημος, οὐκ οἶδα· καὶ γὰρ
Ζεὺς ὁ αὐτὸς δοκῶν εἶναι πολλὰς ἐπωνυμίας ἔχει· ὅτι
γε μέντοι χωρὶς ἑκατέρᾳ βωμοί τε εἰσὶ καὶ ναοὶ καὶ
θυσίαι, τῇ μὲν Πανδήμῳ ῥᾳδιουργότεραι, τῇ δὲ Οὐ-
ρανίᾳ ἁγνότεραι, οἶδα. Εἰκάσαις δ' ἂν καὶ τοὺς ἔρω- 10
τας τὴν μὲν Πάνδημον τῶν σωμάτων ἐπιπέμπειν, τὴν
δ' Οὐρανίαν τῆς ψυχῆς τε καὶ τῆς φιλίας καὶ τῶν

καλῶν ἔργων· ὑφ᾽ οὗ δὴ καὶ σὺ, ὦ Καλλία, κατέχε-
11σθαί μοι δοκεῖς ἔρωτος. Τεκμαίρομαι δὲ τῇ τοῦ ἐρω-
μένου καλοκἀγαθίᾳ, καὶ ὅτι σε ὁρῶ τὸν πατέρα αὐ-
τοῦ παραλαμβάνοντα εἰς τὰς πρὸς τοῦτον συνουσίας.
Οὐδὲν γὰρ τούτων ἐστὶν ἀπόκρυφον πατρὸς τῷ καλῷ
12τε κἀγαθῷ ἐραστῇ. Καὶ ὁ Ἑρμογένης εἶπε, Νὴ τὴν
Ἥραν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἄλλα τέ σου πολλὰ ἄγαμαι,
καὶ ὅτι νῦν ἅμα χαριζόμενος Καλλίᾳ καὶ παιδεύεις
αὐτόν, οἷόν περ χρὴ εἶναι. — Νὴ Δί᾽, ἔφη· ὅπως δὲ
καὶ ἔτι μᾶλλον εὐφραίνηται, βούλομαι αὐτῷ μαρτυ-
ρῆσαι, ὡς καὶ πολὺ κρείττων ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἢ ὁ
13τοῦ σώματος ἔρως. Ὅτι μὲν γὰρ δὴ ἄνευ φιλίας συν-
ουσία οὐδεμία ἀξιόλογος, πάντες ἐπιστάμεθα. Φι-
λεῖν γε μὴν τῶν μὲν τὸ ἦθος ἀγαμένων ἀνάγκη ἰδία
καὶ ἐθελουσία καλεῖται· τῶν δὲ τοῦ σώματος ἐπιθυ-
μούντων πολλοὶ μὲν τοὺς τρόπους μέμφονται, καὶ
14μισοῦσι τὸν ἐρώμενον· ἢν δὲ καὶ ἀμφότερα στέρξωσι,
τὸ μὲν τῆς ὥρας ἄνθος ταχὺ δήπου παρακμάζει, ἀπο-
λείποντος δὲ τούτου, ἀνάγκη καὶ τὴν φιλίαν συναπομα-
ραίνεσθαι· ἡ δὲ ψυχὴ ὅσον περ ἂν χρόνον ἴῃ ἐπὶ τὸ
15φρονιμώτερον, καὶ ἀξιεραστοτέρα γίγνεται. Καὶ μὴν
ἐν μὲν τῇ τῆς μορφῆς χρήσει ἔνεστί τις καὶ κόρος,
ὥςτε ἅπερ καὶ πρὸς τὰ σιτία διὰ πλησμονήν, ταὐτὰ
ἀνάγκη καὶ πρὸς τὰ παιδικὰ πάσχειν· ἡ δὲ τῆς ψυ-
χῆς φιλία, διὰ τὸ ἁγνὴ εἶναι, καὶ ἀκορεστοτέρα
ἐστίν, οὐ μέντοι, ὥς γ᾽ ἄν τις οἰηθείη διὰ τοῦτο καὶ
ἀνεπαφροδιτοτέρα. Ἀλλὰ σαφῶς καὶ ἀποτελεῖται ἡ
εὐχή, ἐν ᾗ αἰτούμεθα τὴν θεὸν, ἐπαφρόδιτα καὶ ἔπη
16καὶ ἔργα διδόναι. Ὡς μὲν γὰρ ἄγαταί τε καὶ φιλεῖ 896
τὸν ἐρώμενον, θάλλουσα μορφῇ τε ἐλευθερίᾳ, καὶ
ἤθει αἰδήμονί τε καὶ γενναίῳ ψυχή, εὐθὺς ἐν τοῖς
ἥλιξιν ἡγεμονική τε ἅμα καὶ φιλόφρων οὖσα, οὐδὲν
ἐπιδεῖται λόγου· ὅτι δὲ εἰκὸς καὶ ὑπὸ τῶν παιδικῶν
τὸν τοιοῦτον ἐραστὴν ἀντιφιλεῖσθαι, καὶ τοῦτο δι-
17δάξω. Πρῶτον μὲν γὰρ τίς μισεῖν δύναιτ᾽ ἄν, ὑφ᾽

οὗ εἰδείη καλός τε καὶ ἀγαθὸς νομιζόμενος; ἔπειτα
δὲ ὁρῴη αὐτὸν τὰ τοῦ παιδὸς καλὰ μᾶλλον, ἢ τὰ
ἑαυτοῦ ἡδέα σπουδάζοντα; πρὸς δὲ τούτοις πιστεύοι,
μήτ' ἂν παρά τι ποιήσῃ, μήτ' ἂν καμὼν ἀμορφότε-
ρος γένηται, μειωθῆναι ἂν τὴν φιλίαν; Οἷς γε μὴν 18
κοινὸν τὸ φιλεῖσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη τούτους ἡδέως
μὲν προσορᾶν ἀλλήλους, εὐνοϊκῶς δὲ διαλέγεσθαι;
πιστεύειν δὲ καὶ πιστεύεσθαι; καὶ προνοεῖν μὲν ἀλ-
λήλων, συνήδεσθαι δ' ἐπὶ ταῖς καλαῖς πράξεσι, συνά-
χθεσθαι δέ, ἤν τι σφάλμα προσπίπτῃ; τότε δ' εὐφραι-
νομένους διατελεῖν, ὅταν ὑγιαίνοντες συνῶσιν, ἢν δὲ
κάμῃ ὁποτεροσοῦν, πολὺ συνεχεστέραν τὴν συνουσίαν
ἔχειν; καὶ ἀπόντων ἔτι μᾶλλον ἢ παρόντων ἐπιμελεῖ-
σθαι; Οὐ ταῦτα πάντα ἐπαφρόδιτα; Διά γέ τοι τὰ
τοιαῦτα ἔργα ἅμα ἐρῶντες τῆς φιλίας καὶ χρώμε-
νοι αὐτῇ εἰς γῆρας διατελοῦσι. Τὸν δὲ ἐκ τοῦ σώ- 19
ματος κρεμάμενον διὰ τί ἀντιφιλήσειεν ἂν ὁ παῖς;
πότερον ὅτι ἑαυτῷ μὲν νέμει ὧν ἐπιθυμεῖ, τῷ δὲ παιδὶ
τὰ ἐπονειδιστότατα; ἢ διότι, ἃ σπεύδει πράττειν παρὰ
τῶν παιδικῶν, εἴργει μάλιστα τοὺς οἰκείους ἀπὸ τού-
των. Καὶ μὴν ὅτι γε οὐ βιάζεται, ἀλλὰ πείθει, διὰ 20
τοῦτο μᾶλλον μισητέος. Ὁ μὲν γὰρ βιαζόμενος ἑαυ-
τὸν πονηρὸν ἀποδεικνύει· ὁ δὲ πείθων τὴν τοῦ ἀνα-
πειθομένου ψυχὴν διαφθείρει. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ χρη- 21
μάτων γε ἀπεμπολῶν τὴν ὥραν, τί μᾶλλον στέρξει
τὸν πριάμενον, ἢ ὁ ἐν ἀγορᾷ πωλῶν καὶ ἀποδιδόμε-
νος; Οὐ μὴν ὅτι γε ὡραῖος ἀώρῳ, οὐδὲ ὅτι γε κα-
λὸς οὐκέτι καλῷ, καὶ ἐρῶντι οὐκ ἐρῶν ὁμιλεῖ, φιλή-
σει αὐτόν. Οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς τῷ ἀνδρὶ ὥσπερ γυνὴ
κοινωνεῖ τῶν ἐν τοῖς ἀφροδισίοις εὐφροσυνῶν, ἀλλὰ
νήφων μεθύοντα ὑπὸ τῆς ἀφροδίτης θεᾶται. Ἐξ ὧν 22
οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ καὶ τὸ ὑπερορᾶν ἐγγίγνεται αὐ-
τῷ τοῦ ἐραστοῦ. Καὶ σκοπῶν δ' ἄν τις εὕροι ἐκ
μὲν τῶν διὰ τοὺς τρόπους φιλουμένων οὐδὲν χαλεπὸν
γεγενημένον, ἐκ δὲ τῆς ἀναιδοῦς ὁμιλίας πολλὰ ἤδη

C 2

23καὶ ἀνόσια πεπραγμένα. Ὡς δὲ καὶ ἀνελεύθερος ἡ
συνουσία τῷ τὸ σῶμα μᾶλλον ἢ τῷ τὴν ψυχὴν ἀγα- 897
πῶντι, νῦν τοῦτο δηλώσω. Ὁ μὲν γὰρ παιδεύων λέ-
γειν τε ἃ δεῖ καὶ πράττειν δικαίως ἂν, ὥςπερ Χεί-
ρων καὶ Φοῖνιξ ὑπ' Ἀχιλλέως, τιμῷτο, ὁ δὲ τοῦ σώ-
ματος ὀρεγόμενος εἰκότως ἂν ὥςπερ πτωχὸς περιέ-
ποιτο. Ἀεὶ γάρ τοι προςαιτῶν καὶ προςδεόμενος ἢ
φιλήματος ἢ ἄλλου τινὸς ψηλαφήματος παρακολουθεῖ.
24Εἰ δὲ λαμυρώτερον λέγω, μὴ θαυμάζετε. Ὅ τε γὰρ
οἶνος συνεπαίρει καὶ ὁ ἀεὶ σύνοικος ἐμοὶ ἔρως κεν-
τρίζει εἰς τὸν ἀντίπαλον ἔρωτα αὐτῷ παῤῥησιάζεσθαι.
25Καὶ γὰρ δὴ δοκεῖ μοι ὁ μὲν τῷ εἴδει τὸν νοῦν προςέ-
χων μεμισθωμένῳ χῶρον ἐοικέναι· οὐ γὰρ, ὅπως
πλείονος ἄξιος γένηται, ἐπιμελεῖται, ἀλλ' ὅπως αὐ-
τὸς ὅτι πλεῖστα ὡραῖα καρπώσεται· ὁ δὲ τῆς φιλίας
ἐφιέμενος μᾶλλον ἔοικε τῷ τὸν οἰκεῖον ἀγρὸν κεκτη-
μένῳ. Πάντοθεν γοῦν φέρων, ὅ,τι ἂν δύνηται, πλεί-
26ονος ἄξιον ποιεῖ τὸν ἐρώμενον. Καὶ μὴν καὶ τῶν
παιδικῶν ὅσα ἂν μὲν εἰδῇ, ὅτι ὁ τοῦ εἴδους ἐπαρκῶν
ἄρξει τοῦ ἐραστοῦ, εἰκὸς αὐτὸν τἄλλα ῥᾳδιουργεῖν·
ὃς δ' ἂν γιγνώσκῃ, ὅτι, ἂν μὴ καλὸς κἀγαθὸς ᾖ, οὐ
καθέξει τὴν φιλίαν, τοῦτον προςήκει μᾶλλον ἀρετῆς
27ἐπιμελεῖσθαι. Μέγιστον δ' ἀγαθὸν τῷ ὀρεγομένῳ ἐκ
παιδικῶν φίλον ἀγαθὸν ποιήσασθαι, ὅτι ἀνάγκη καὶ
αὐτὸν ἀσκεῖν ἀρετήν. Οὐ γὰρ οἰόντε πονηρὰ αὐτὸν
ποιοῦντα ἀγαθὸν τὸν συνόντα ἀποδεῖξαι, οὐδέ γε
ἀναισχυντίαν καὶ ἀκρασίαν παρεχόμενον ἐγκρατῆ καὶ
28αἰδούμενον τὸν ἐρώμενον ποιῆσαι. Ἐπιθυμῶ δέ σοι,
ἔφη, ὦ Καλλία, καὶ μυθολογῆσαι, ὡς οὐ μόνον ἄν-
θρωποι ἀλλὰ καὶ θεοὶ καὶ ἥρωες τὴν τῆς ψυχῆς φι-
λίαν περὶ πλείονος ἢ τὴν τοῦ σώματος χρῆσιν ποιοῦν-
29ται. Ζεύς τε γὰρ ὅσων μὲν θνητῶν οὐσῶν μορφῆς
ἠράσθη, συγγενόμενος εἴα αὐτὰς θνητὰς εἶναι· ὅσων
δὲ ψυχαῖς ἀγασθείη, ἀθανάτους τούτους ἐποίει· ὧν
Ἡρακλῆς μὲν καὶ Διόςκοροί εἰσι, λέγονται δὲ καὶ

ἄλλοι. Καὶ ἐγὼ δέ φημι καὶ Γανυμήδην οὐ σώμα- 30
τος ἀλλὰ ψυχῆς ἕνεκα ὑπὸ Διὸς εἰς Ὄλυμπον ἀνενε-
χθῆναι. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τοὔνομα αὐτοῦ. Ἔστι μὲν
γὰρ δή που κἂν Ὁμήρῳ,

- - γάνυται δέ τ' ἀκούων.

Τοῦτο δὲ φράζει, ὅτι ἥδεται δέ τ' ἀκούων. Ἔστι δὲ
καὶ ἄλλοθί που,

- - πυκινὰ φρεσὶ μήδεα εἰδώς.

98 Τοῦτο δ' αὖ λέγει, σοφὰ φρεσὶ βουλεύματα εἰδώς.
Ἐξ οὖν συναμφοτέρων τούτων οὐχ ἡδυσώματος ὀνο-
μασθεὶς ὁ Γανυμήδης, ἀλλ' ἡδυγνώμων, ἐν θεοῖς τε-
τίμηται. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Νικήρατε, καὶ Ἀχιλλεὺς Ὁμή- 31
ρῳ πεποίηται οὐχ ὡς παιδικοῖς Πατρόκλῳ, ἀλλ' ὡς
ἑταίρῳ ἀποθανόντι ἐκπρεπέστατα τιμωρῆσαι. Καὶ Ὀρέ-
στης δὲ καὶ Πυλάδης καὶ Θησεὺς καὶ Πειρίθους καὶ
ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ἡμιθέων οἱ ἄριστοι ὑμνοῦνται
οὐ διὰ τὸ συγκαθεύδειν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἄγασθαι ἀλλή-
λους, τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα κοινῇ διαπεπρᾶχθαι.
Τί δέ; τὰ νῦν καλὰ ἔργα οὐ πάντ' ἂν εὕροι τις ἕνεκα 32
ἐπαίνου ὑπὸ τῶν καὶ πονεῖν καὶ κινδυνεύειν ἐθελόν-
των πραττόμενα μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τῶν ἐθιζομένων ἡδο-
νὴν ἀντ' εὐκλείας αἱρεῖσθαι; Καίτοι Παυσανίας γε, ὁ
Ἀγάθωνος τοῦ ποιητοῦ ἐραστὴς, ἀπολογούμενος ὑπὲρ
τῶν ἀκρασίᾳ συγκυλινδουμένων εἴρηκεν, ὡς καὶ στρά-
τευμα ἀλκιμώτατον ἂν γένοιτο ἐκ παιδικῶν τε καὶ ἐρα- 33
στῶν. Τούτους γὰρ ἂν ἔφη οἴεσθαι μάλιστα αἰδεῖσθαι
ἀλλήλους ἀπολείπειν· θαυμαστὰ λέγων, εἴγε οἱ ψόγου τε
ἀφροντιστεῖν καὶ ἀναισχυντεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐθιζόμενοι,
οὗτοι μάλιστα αἰσχύνονται αἰσχρόν τι ποιεῖν. Καὶ μαρ- 34
τύρια δὲ ἐπήγετο, ὡς ταῦτα ἐγνωκότες εἶεν καὶ Θηβαῖοι
καὶ Ἠλεῖοι· συγκαθεύδοντας γοῦν αὐτοῖς ὅμως παρα-
τάττεσθαι ἔφη τὰ παιδικὰ εἰς τὸν ἀγῶνα· οὐδὲν τοῦτο
σημεῖον λέγων ὅμοιον. Ἐκείνοις μὲν γὰρ ταῦτα νό-
μιμα, ἡμῖν δ' ἐπονείδιστα. Δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ μὲν
παραταττόμενοι ἀπιστοῦσιν ἐοικέναι, μὴ χωρὶς γενό-

μενοι οἱ ἐρώμενοι οὐκ ἀποτελῶσι τὰ τῶν ἀγαθῶν
35ἀνδρῶν ἔργα. Λακεδαιμόνιοι δὲ οἱ νομίζοντες, ἐὰν
καὶ ὀρεχθῇ τις σώματος, μηδενὸς ἂν ἔτι καλοῦ κά-
γαθοῦ τοῦτον τυχεῖν, οὕτω τελέως τοὺς ἐρωμένους
ἀγαθοὺς ἀπεργάζονται, ὡς καὶ μετὰ ξένων, κἂν μὴ
ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ταχθῶσι τῷ ἐραστῇ, ὁμοίως αἰδοῦν-
ται τοὺς παρόντας ἀπολείπειν· θεὰν γὰρ οὐ τὴν Ἀναί-
36δειαν, ἀλλὰ τὴν Αἰδῶ νομίζουσι. Δοκοῦμεν δ' ἂν
μοι πάντες ὁμόλογοι γενέσθαι, περὶ ὧν λέγω, εἰ ὧδε
ἐπισκοποῦμεν, τῷ ποτέρως παιδὶ φιληθέντι μᾶλλον
ἄν τις πιστεύσειεν ἢ χρήματα ἢ τέκνα ἢ χάριτας πα-
ρακατατίθεσθαι. Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, καὶ αὐτὸν τὸν
τῷ εἴδει τοῦ ἐρωμένου χρώμενον μᾶλλον ἂν ταῦτα τῷ
37τὴν ψυχὴν ἐρασμίῳ πιστεῦσαι. Σοί γε μήν, ὦ Καλλία, 899
δοκεῖ μοι ἄξιον εἶναι καὶ θεοῖς χάριν εἰδέναι, ὅτι σοι
Αὐτολύκου ἔρωτα ἐνέβαλον. Ὡς μὲν γὰρ φιλότιμός
ἐστιν, εὔδηλον, ὃς τοῦ κηρυχθῆναι ἕνεκα νικῶν παγ-
κράτιον, πολλοὺς μὲν πόνους, πολλὰ δ' ἄλγη ἀνέχε-
38ται. Εἰ δὲ οἴοιτο μὴ μόνον ἑαυτὸν καὶ τὸν πατέρα
κοσμήσειν, ἀλλ' ἱκανὸς γενήσεσθαι, δι' ἀνδραγαθίαν
καὶ φίλους εὖ ποιεῖν, καὶ τὴν πατρίδα αὔξειν, τρό-
παια τῶν πολεμίων ἱστάμενος, καὶ διὰ ταῦτα περί-
βλεπτός τε καὶ ὀνομαστὸς ἔσεσθαι καὶ ἐν Ἕλλησι καὶ
ἐν βαρβάροις, πῶς οὐκ οἴει αὐτόν, ὅντιν' ἡγοῖτο εἰς
ταῦτα συνεργὸν εἶναι κράτιστον, τοῦτον ταῖς μεγί-
39σταις ἂν τιμαῖς περιέπειν; Εἰ οὖν βούλει τούτῳ ἀρέ-
σκειν, σκεπτέον μέν σοι, ποῖα ἐπιστάμενος Θεμιστο-
κλῆς ἱκανὸς ἐγένετο τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν· σκεπτέον
δέ, ποῖά ποτε εἰδὼς Περικλῆς κράτιστος ἐδόκει τῇ
πατρίδι σύμβουλος εἶναι· ἀθρητέον δὲ καί, πῶς ποτε
Σόλων φιλοσοφήσας νόμους κρατίστους τῇ πόλει κα-
τέθηκεν· ἐρευνητέον δὲ καί, ποῖα Λακεδαιμόνιοι
ἀσκοῦντες κράτιστοι δοκοῦσιν ἡγεμόνες εἶναι· πρό-
ξενοι δὲ καὶ κατάγονται ἀεὶ παρὰ σοὶ οἱ κράτιστοι
40αὐτῶν. Ὡς μὲν οὖν σοι ἡ πόλις ταχὺ ἂν ἐπιτρέψειεν

αὐτήν, εἰ βούλει, εὖ ἴσθι. Τὰ μέγιστα γάρ σοι ὑπάρχει· εὐπατρίδης εἶ, ἱερεὺς θεῶν τῶν ἀπ' Ἐρεχθέως, οἳ καὶ ἐπὶ τὸν βάρβαρον σὺν Ἰάκχῳ ἐστράτευσαν· καὶ νῦν ἐν τῇ ἑορτῇ, ἱεροπρεπέστατος δοκεῖς εἶναι τῶν προγεγενημένων, καὶ σῶμα ἀξιοπρεπέστατον μὲν ἰδεῖν τῆς πόλεως ἔχεις, ἱκανὸν δὲ μόχθους ὑποφέρειν. Εἰ 41
δ' ὑμῖν δοκῶ σπουδαιολογῆσαι μᾶλλον, ἢ παρὰ πότον πρέπει, μηδὲ τοῦτο θαυμάζετε. Ἀγαθῶν γὰρ φύσει, καὶ τῆς ἀρετῆς φιλοτίμως ἐφιεμένων ἀεί ποτε τῇ πόλει συνεραστὴς ὢν διατελῶ. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι περὶ 42
τῶν ῥηθέντων διελέγοντο, ὁ δ' Αὐτόλυκος κατεθεᾶτο τὸν Καλλίαν. Καὶ ὁ Καλλίας δὲ παρορῶν εἰς ἐκεῖνον εἶπεν· Οὐκοῦν σύ με, ὦ Σώκρατες, μαστροπεύσεις πρὸς τὴν πόλιν, ὅπως πράττω τὰ πολιτικά, καὶ ἀεὶ ἀρεστὸς ὦ αὐτῇ. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ἢν ὁρῶσί γέ σε 43
μὴ τῷ δοκεῖν, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἀρετῆς ἐπιμελούμενον. Ἡ μὲν γὰρ ψευδὴς δόξα ταχὺ ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς πείρας· ἡ δ' ἀληθὴς ἀνδραγαθία, ἢν μὴ θεὸς βλάπτῃ, ἀεὶ ἐν ταῖς πράξεσι λαμπροτέραν τὴν εὔκλειαν συμπαρέχεται.

CAPVT IX.

Egresso Lycone cum Autolyco saltatio mimica exhibet Bacchi cum Ariadne congressum et convivium concludit.

Οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος ἐνταῦθα ἔληξεν. Αὐτόλυ- 1
900 κος δὲ, ἤδη γὰρ ὥρα ἦν αὐτῷ, ἐξανίστατο εἰς περίπατον· καὶ ὁ Λύκων ὁ πατὴρ αὐτῷ συνεξιὼν ἐπιστραφεὶς εἶπε· Νὴ τὴν Ἥραν, ὦ Σώκρατες, καλός τε κἀγαθὸς δοκεῖς μοι ἄνθρωπος εἶναι.

Ἐκ δὲ τούτου πρῶτον μὲν θρόνος τις ἔνδον κα- 2
τετέθη, ἔπειτα δὲ ὁ Συρακόσιος εἰσελθὼν εἶπεν· Ὦ ἄνδρες, Ἀριάδνη εἴσεισιν εἰς τὸν ἑαυτῆς τε καὶ Διονύσου θάλαμον, μετὰ δὲ τοῦθ' ἥξει Διόνυσος, ὑπο-

πεπωκὼς παρὰ θεοῖς, καὶ εἴσεισι πρὸς αὐτήν, ἔπειτα
3παιξοῦνται πρὸς ἀλλήλους. Ἐκ τούτου πρῶτον μὲν
ἡ Ἀριάδνη ὡς νύμφη κεκοσμημένη παρῆλθε, καὶ ἐκα-
θέζετο ἐπὶ τοῦ θρόνου. Οὔπω δὲ φαινομένου τοῦ
Διονύσου, ηὐλεῖτο ὁ βακχεῖος ῥυθμός. Ἔνθα δὴ ἠγά-
σθησαν τὸν ὀρχηστοδιδάσκαλον. Εὐθὺς μὲν γὰρ ἡ
Ἀριάδνη ἀκούσασα τοιοῦτόν τι ἐποίησεν, ὡς πᾶς ἂν
ἔγνω, ὅτι ἀσμένη ἤκουσε· καὶ ὑπήντησε μὲν οὔ, οὐδὲ
4ἀνέστη, δήλη δ' ἦν μόλις ἠρεμοῦσα. Ἐπεί γε μὴν
κατεῖδεν αὐτὴν ὁ Διόνυσος, ἐπιχορεύσας, ὥσπερανεί
τις, φιλικώτατα, ἐκαθέζετο ἐπὶ τῶν γονάτων· καὶ
περιλαβὼν ἐφίλησεν αὐτήν. Ἡ δ' αἰδουμένη μὲν
ἐῴκει, ὅμως δὲ φιλικῶς ἀντιπεριελάμβανεν. Οἱ δὲ συμ-
πόται ὁρῶντες ἅμα μὲν ἐκρότουν, ἅμα δὲ ἐβόων αὖ-
5θις. Ὡς δὲ ὁ Διόνυσος ἀνιστάμενος συνανέστησε μεθ'
ἑαυτοῦ τὴν Ἀριάδνην, ἐκ τούτου δὴ φιλούντων τε
καὶ ἀσπαζομένων ἀλλήλους σχήματα παρῆν θεάσασθαι.
Οἱ δ' ὁρῶντες ὄντως καλὸν μὲν τὸν Διόνυσον, ὡραίαν
δὲ τὴν Ἀριάδνην, οὐ σκώπτοντας δέ, ἀλλ' ἀληθινῶς
τοῖς στόμασι φιλοῦντας, πάντες ἀνεπτερωμένοι ἐθεῶν-
6το. Καὶ γὰρ ἤκουον τοῦ Διονύσου μὲν ἐπερωτῶντος
αὐτήν, εἰ φιλεῖ αὐτόν, τῆς δ' οὕτως ἐπομνυούσης,
ὥστε μὴ μόνον τὸν Διόνυσον, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρόν-
τας ἅπαντας συνομόσαι ἄν, ἦ μὴν τὸν παῖδα καὶ τὴν
παῖδα ὑπ' ἀλλήλων φιλεῖσθαι. Ἐῴκεσαν γὰρ οὐ δε-
διδαγμένοις τὰ σχήματα, ἀλλ' ἐφειμένοις πράττειν,
7ἃ πάλαι ἐπεθύμουν. Τέλος δὲ οἱ συμπόται ἰδόντες
περιβεβληκότας τε ἀλλήλους, καὶ ὡς εἰς εὐνὴν ἀπιόν-
τας, οἱ μὲν ἄγαμοι γαμεῖν ἐπώμνυσαν, οἱ δὲ γεγα-
μηκότες ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀπήλαυνον πρὸς
τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὅπως τούτων τύχοιεν. Σωκρά-
της δὲ καὶ τῶν ἄλλων οἱ ὑπομείναντες πρὸς Λύκωνα
καὶ τὸν υἱὸν σὺν Καλλίᾳ περιπατήσοντες ἀπῆλθον.
Αὕτη τοῦ τότε συμποσίου κατάλυσις ἐγένετο.

ADNOTATIONES.

Ξενοφῶντος συμπόσιον) Editiones Aldina, Iuntina, Castalionis, Halensis, Brylinger. 1545 et 1555. interserunt *ῥήτορος*, quod ne quem offendat, aliis etiam eiusdem scriptoris operibus praepositum est. „Inter eos scriptores, qui Xenophontis Symposium auctoritate celebrarunt, est etiam *Philo* Iudaeus *de vita contemplativa* p. 897. C." *Brown.* in libello, cuius titulus est: *Specimen literarium inaugurale exhibens Observationes in Xenoph. Symposium et Cyropaediam.* Lugd. Bat. 1816. 8.

§. 1. *Ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ τῶν καλῶν — ἔργα οὐ μόνον*) Intactum reliqui *γὲ* post *ἐμοὶ* a Zeunio ex *Aristide* receptum, tametsi nec scripta nec impressa Xenophontis exemplaria confirmant. Maiores turbas concitavit seq. *ἔργα*, quod ab eodem Aristide praetermissum est T. II p. 501. Iebb. *ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ τῶν καλῶν κἀγαθῶν* [ἢ τῶν ἀγαθ. MS. Guelf. apud Schneiderum] *ἀνδρῶν οὐ μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς πραττόμενα ἀξιομνημόνευτα εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς.* Eadem leguntur p. 493, nisi quod *τὰ ἐν παιδιαῖς* editio Iebb. habet. Hinc *Stephanus* 2: „Legitur etiam, inquit, *ἀλλ' ἔμοιγε.* Vox autem *ἔργα* non agnoscitur ab illo Aristide, cuius antea memini; ac (leg. et) certe nullus esse eius usus potest, quum sequatur *πραττόμενα.* Quid si vero ad *τὰ πραττόμενα* Xenophontem *καὶ τὰ λεγόμενα* adiunxisse me suspicari dicam?" Margo *Steph.* 2: „*Al. ἀνδρῶν οὐ μόνον etc. absque nomine ἔργα.*" *Leonclavium*, ni fallor, intellexit vir graece doctissimus, quem viderat uncinis inclusisse *ἔργα.* Damnant idem *Weiskius* et *Schneiderus*, cui hoc loco et in praefat. ad Anabas. p. XXXII cum Stephano scribendum videtur *καὶ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς λεγόμενα.* Quam coniecturam ut probabilem redderet, praeter Aristidem l. l., laudavit etiam Plutarch. Ages. cap. 29, Philostrat. Vit. Sophist. I p. 540. aliosque locos similes, quibus addi possunt Iulian. in Constant. laud. p. 258. ed. Schaef. et Memorabil. IV, 1, 1. Sed iure contra monet *Conrad de Orelli*, sensum qui-

dem loci Xenophontii ab istis scriptoribus referri, non autem verba, atque oppositionem verborum *μετὰ σπουδῆς* et *ἐν ταῖς παιδιαῖς* tam bene sibi constare, nulla ut mutatione opus sit. Causa autem, quare in voce *ἔργα* VV. DD. haeserint, non tam in dictione *ἔργα πράττειν*, qua nihil est frequentius, vid. infra VIII, 32, quam in eo quaerenda esse videtur, quod accuratus scriptor dicere debuisset *ἔργων*; verum ut hoc propter Genitivorum concursum duriusculum erat, ita huiusmodi casuum enallage tritissima. Cf. quae diximus *De gemina Xen. Cyropaediae et Maximi Tyrii recensione* p. 14. Heindorf. ad Platon. Theaet. §. 21. p. 310. Creuzer ad Bekkeri Specim. in Philostrat. vit. Apollon. p. 115. sq. Matthiae gr. gram. §. 288. p. 402, §. 358. p. 483, ad Euripid. T. VI p. 127. Thiersch gr. gr. §. 276. p. 395. ed. sec. et Poppo De elocut. Thucyd. p. 107. Non aliter Romanos locutos esse videbis e Sanctii Minerva T. II p. 348 ed. Bauer. *Ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ* Paris. MS. A, et postea *ἐν ταῖς παιδείαις*, Paris. B, qui liber est in corruptissimis, *Ἀλλ' ἐμοὶ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἔργα.* Coniecturae Stephanianae, quod non poterat Schneiderum fugere, aperte adversatur Aristidis explicatio: *ὅτι δεῖ καὶ τὰ μετὰ παιδιᾶς πραττόμενα τῶν μεγάλων τε καὶ ἀγαθῶν* [p. 501, sed p. 493. *καλῶν τε κἀγαθῶν*] *ἀνδρῶν ἀποδέχεσθαι.* — *Οἷς δὲ παραγενόμενος ταῦτα γιγνώσκω δ. β.*) Margo Victorii *τ. γιγνώσκων*, in quibus *ταῦτα* ad universam, quae praecessit, sententiam referendum esse manifestum est; minus apertum, cur Xenophon huic se convivio interfuisse dicat, nec tamen, quid ipse locutus sit, cuiusve personae partes egerit, per totum libellum verbo significaverit. „Calliae convivium in honorem Autolyci victoris pancratio celebratum Athen. V p. 216. D. idonea ratione assignat anno Ol. 89, 4. archonte Aristione sive Aristone; tum Xenophontem aut nondum natum aut puerulum fuisse contendit Deipnosophista; annum aetatis fere decimum attigisse colligit Casaub. ad Athen. ex loco Diog. Laert. II, 55, Xenophon tamen huic convivio sese interfuisse testatur diserte, idque serio, non ludicre, ut Plato solet, ideoque tum necesse est fuerit iam adolescens: quod vero in pugna ad Delium Ol. 89, 1. eques dicitur militasse, Diog. II, 22. sq. Strab. IX p. 403, inde Schneiderus recte colligit, Aristione archonte Xenophontem certe tertium et vigesimum egisse annum, idque conspirat fere cum ceteris testimoniis. Schneid. Conviv. p. 139. sq. Praef. Hellen. p. XII et ad Conviv. IV, 25.“ Ita *Boeckh.* de simultate, quam Plato cum Xenoph. exercuisse fertur. 1811. 4. p. 15. Alii Aristippi cuiusdam opinionem a Diogene Laert. in vita Xenoph. comme-

moratam secuti sub Critobuli persona latere Xenophontem autumant. Copiose utramque sententiam refutare studuit *Orellius*, quamvis ipse, quod alicuius momenti esset, nihil in medium protulerit. Quis enim invitis libris omnibus audeat παραγενόμενος expungere? Imo, quidquid Orellius obloquitur, mihi quidem non est dubium, quin Xenophon, licet Symposio interfuerit, tamen vel modestiae, qua praeditus erat, vel iuventutis vel alius cuiuspiam rei causa nullas plane loquendi partes susceperit. Ad fidem narratiani suae faciendam satis habebat dicere, socium se fuisse convivii. Accedit Aristidis auctoritas T. II p. 498: *Οἷς δὲ παραγενόμενος γιγνώσκω, δηλῶσαι βούλομαι.*

§. 2. *Ἦν μὲν γὰρ — ἱπποδρομία*) Omittit γὰρ Paris. B. De *Panathenaeis* cf. *Potter* in Gronov. Thesaur. Antiq. graec. Vol. XII. p. 391. *Meurs.* Vol. VII. p. 83. sq. Creuzer. Symbol. et Mythol. T. II p. 806 sqq. *Boeckh* Staatshaushaltung der Athen. T. II p. 165. sqq. *Barthelemy* itin. Anachars. Chap. XXIV. ut de ἱπποδρομίᾳ praeter *Schneider.* ad Xenoph. Hipparch. III, 2. Meurs. l. l. p. 88. et de *pancratio* *Ast.* ad Platon. legg. p. 349., inprimis Lex. Xenoph., cui tam multa Astius accepta refert. — *Καλλίας δὲ ὁ Ἱπ.*) Cave Gailio fidem habeas T. VII P. II p. 127. censenti, eundem Calliam hic intelligi, quem exagitet Corn. Nepos Cimon. cap. I. Vid. Perizon. ad Aelian. V. H. XIV, 16. et a me notata ad VIII, 39. sq. Melius idem monet, *οἰκίαν* h. l. de villa accipiendum esse, quod tamen secus habere videtur de loco excitato IV, 31. — *ἐν Πειραιεῖ*) Marg. Victor. *ἐν Πειραιᾷ* (aut οῖ), male, nisi dare codex voluit *τὴν Πειραιοῖ οἰκίαν*, de quo vid. *Kuhn* ad Aelian. l. l. II, 13 p. 102 Gron. — *ὡς δὲ ἡ ἱπποδρ.*) Adverte rhetorem, cuius hic saepius mentio iniicienda est, Aristid. T. II p. 509. *εἰ μὲν οὖν ἐπλαγίαζες, οὕτως ἂν ἔλεγες· ληξάσης δὲ τῆς ἱπποδρομίας· τὸ δὲ ὀρθοῦν τοιοῦτόν ἐστιν· ὡς δὲ ἡ ἱπποδρομία ἔληξεν· ἀνειμένον δὲ τοῦτο καὶ ἀναπεπτωκὸς εἶναι δοκεῖ. ὁ δὲ πολιτικὸς οὐχ οὕτως ἂν ἐποίησεν, ἀλλὰ συντονώτερον· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἱπποδρομία ἔληξεν.* *Autolycum* passim scriptores veteres commemorarunt: *Plinius* 34, 8. „*Leochares fecit puerum Autolycum, pancratio victorem, propter quem Xenophon Symposion scripsit.*“ *Pausan.* Attic. cap. XVIII, 8. *Πλησίον δὲ Πρυτανεῖόν ἐστιν, ἐν ᾧ νόμοι τε οἱ Σόλωνός εἰσι γεγραμμένοι, καὶ θεῶν Εἰρήνης ἀγάλματα κεῖται καὶ Ἑστίας, ἀνδριάντες δὲ ἄλλοι τε καὶ Αὐτόλυκος ὁ παγκρατιαστής.* Boeotic. XXXII, 5. *Αὐτολύκῳ τῷ παγκρατιάσαντι (οὗ δὴ καὶ εἰκόνα ἰδὼν οἶδα ἐν Πρυτανείῳ τῷ Ἀθηναίων) τούτῳ τῷ ἀνδρὶ ἐς ἀμφισβήτησιν ὅτου δὴ*

κτήματος Ἐτεόνικος ἦλθεν ὁ Σπαρτιάτης· ὡς δὲ ἄρα λέγων ἡλίσκετο οὐ δίκαια, (ἦν γὰρ δὴ τηνικαῦτα Ἀθηναίοις τῶν τριάκοντα ἡ ἀρχή, καὶ παρῆν ἔτι ὁ Λύσανδρος,) τούτων εἵνεκα Ἐτεόνικος πληγῶν τε ἄρχειν ἐπήρθη, καὶ ἀμυνάμενον τὸν Αὐτόλυκον ἦγεν ἐπὶ Λύσανδρον, παντάπασιν ἐκεῖνον ἐς χάριν τὴν ἑαυτοῦ δικάσειν ἐλπίζων. Λύσανδρος δὲ ἀδικεῖν Ἐτεόνικον κατέγνω, καὶ ἀπέπεμψεν ἀτιμάσας τῷ λόγῳ. *Plutarchus* contra Lysandr. cap. 15. narrat, hanc contentionem inter Callibium, quem praefectum Lysander expugnatis Athenis constituerat, et Autolycum locum habuisse, addens Ἀλλὰ τὸν μὲν Αὐτόλυκον οἱ τριάκοντα τῷ Καλλιβίῳ χαριζόμενοι μικρὸν ὕστερον ἀνεῖλον. *Diodor. Sic. XIV*, 5. ἀνεῖλον δὲ καὶ Αὐτόλυκον, ἄνδρα παῤῥησιαστήν ibique Wesseling. Filius erat Lyconis, de quo consulatur Schneider. praef. ad Anabas. p. XXXII. — Νικήρατος) Probabiliter suspicatur Schneiderus Quaest. de conviv. p. 141., Calliae familiarem fuisse *Niceratum*. Patris nomen quamquam Xenophon nusquam edidit, tamen non videtur dubitari posse, quin Niciae filius fuerit eius, qui in Sicilia periit, divitiis suis apud Athenienses clarissimus. Ex Platonis Lachet. fin. p. 206. Bip. colligit Schneiderus, Socratem noluisse Niceratum a patre commendatum in disciplinam suam adsciscere, nescio quam recte, cum exeunte dialogo Socrates promittat, se postridie in Lysimachi aedibus hac de re copiosius disputaturum esse. Triginta tyranni ἀνεῖλον δὲ καὶ Νικήρατον τὸν Νικίου τοῦ στρατηγήσαντος ἐπὶ Συρακουσίους υἱόν, ἄνδρα πρὸς ἅπαντας ἐπιεικῆ καὶ φιλάνθρωπον, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ σχεδὸν πρῶτον πάντων Ἀθηναίων· διὸ καὶ συνέβη πᾶσαν οἰκίαν συναλγῆσαι τῇ τἀνδρὸς τελευτῇ, τῆς διὰ τὴν ἐπιείκειαν μνήμης προαγούσης εἰς δάκρυα secundum Diodor. Sic XV, 5. Cf. Boeckh Staatshaushaltung T. II p. 13. Schneider. ad Hellen. II, 3, 39. Wesseling ad l. l. et quae infra III, 5. notabimus.

§. 3. Σωκράτην τε καὶ Κριτ.) Paris. A καὶ super lin. scripsit, in B τε negligitur. De *Critobulo* haec habet Schneiderus: „Critonis filius, aetate fere par Xenophonti, pulchritudine glorians et Cliniae adolescentis amore, quanquam novus maritus, insaniens inducitur IV, 10 — 28. Materiam sermoni Socratis de amore puerili praebet. Cum eodem Critobulo sermo de re familiari administranda habitus est eodem fere tempore. Nam Oeconom. II, 7. Socrates eum reprehendit ob puerorum amores. [vid. interprett.] Qualem Critobuli animum puerorum amoribus aestuantem pingit Convivium, talem etiam arguit sermo in Memorab. II, 6, 30. memoratus, qui incidit in tempora post mortem Periclis Olymp. 87, 4.

ut apparet ex sect. 13." Vid. Schneid. ad Memorab. I, 3, 8. et Orelli ad Epistt. Socratt. p. 153.

Ἑρμογένην] Hipponici filium, Calliae fratrem, cuius paupertatem, uti animum lenem, modestum, honestum et pium testatur, Schneidero iudice IV, 23. 47—50. IV. 1—8. quem consulas etiam ad Memorab. IV, 8, 4. praeter Heindorf. ad Platon. Cratyl. §. 3. p. 6. Phaedon. §. 6. p. 12. et Procli Schol. in Cratyl. p. 10. Lips. — Ἀντισθένην] Celeberrimus disciplinae Socraticae alumnus Cynicorum sectam condidit, libris pluribus editis olim clarus, quorum indicem cum vitae notitia posuerunt Diogenes Laert. et Athenaeus 5. p. 220. 216. et 11, p. 507. Gorgiae rhetoris auditorem antea fuisse, in Piraceo habitasse, quotidie quadraginta stadiorum spatium emensum frequentasse Socratis consuetudinem et annos 70 natum obiisse tradit Diogenes ab Eudocia exscriptus. Vid. *Schneider.* Quaestion. de Conviv. Xenoph. p. 145. *Chaufepié* Nouveau Dictionnaire historique et critique ed. Amsterd. 1750. T. I. p. 360. et qui hodie de philosophiae historia in usum doctiorum et elegantiorum hominum innumeri scripserunt.

Χαρμίδην] *Charmides* Glauconis erat filius, Critiae consobrinus, quem tutor Critias ipse Socrati commendavit. In stadio Nemeae decurrit, quanquam a Socrate admonitus, ne id faceret; itaque exitus conaminis non fuit faustus, ut Plato significat in Theage. Ad capessendam rempublicam cohortatur eum Socrates in Memor. III, 7.; versabatur enim cum optimatibus, quibus consilium suum impertiebatur, et si quid secus egissent, obiurgabat. Symp. IV, 30. paupertate sua gloriatur, cuius causam in bellum Peloponnesium conferre videtur. Olymp. 94, 1. una cum Critia eum occisum fuisse commemoravit Xenophon Hellen. II, 4, 19. Vid. Schneider. praeter l. l. etiam ad Memorab. III, 7, 1. et Hellen. p. 136. Heindorf. ad Platonis Charmid. §. 3. p. 58.

§. 3. τοῖς μὲν ἀμφ' Αὐτόλυκον] Hanc dicendi formulam hodie notissimam explicant Buttmann. gr. gr. §. 137. p. 585. ed. 8. Matthiae §. 271. p. 379. sq. Thiersch §. 314. p. 478 sq. Viger. p. 8. Deinde margg. Villois. et Victor. ut §. 7. praebent σωκράτη, quae varietas ambigi potest ad prius nomen an ad posterius referatur. Platonem frequentare Σωκράτη, Xenophontem Σωκράτην annotarunt Grammatici nostri Matthiae §. 91. p. 107. Buttmann §. 51. p. 102, copios. §. 56. p. 210. Maittaire graec. ling. dial. p. 34. ed. Sturz. Alterius tamen formae vestigia nec apud Xenophontem rara, nec apud Platonem. Non minus scriptura variat apud Ari-

stophanem, vid. *Dindorf.* ad Ecclesiaz. V. 695. et not. ad Apol. §. 20.

§. 4. *Εἰς καλόν γε ὑμῖν συντετύχηκα*) Ita ad verbum Aristid. T. II. p. 505. et p. 525., MS. Paris. A. εἰς καλόν γε ἡμῖν σ. Locutionis huius εἰς καλόν γε exempla dabunt plura Heindorf. ad Platon. Euthydem. p. 313. et ad Phaedon. p. 93, e Romanis interpretes ad Terent. Andr. IV, 2, 3, 4, 44. — πολὺ ἂν τὴν κατασκευήν μοι λαμπροτέραν) Cyropaed. VIII, 3, 11. πολὺ γὰρ οἴονται Πέρσαι χρῆναι τοὺς περὶ τοὺς θεοὺς μᾶλλον τεχνίταις χρῆσθαι ἢ περὶ τἄλλα. Hipparch. VIII, 20. ἐνθυμούμενος — ὡς πολὺ ταῖς πρώταις ἡμέραις φοβερώτατα ἔχουσιν. Adeo praepositione interposita πολὺ a Comparativo suo vel Superlativo dirimitur Anabas. III, 2, 19. Οὐκοῦν τῶν γε ἱππέων πολὺ ἡμεῖς ἐπὶ ἀσφαλεστέρου ὀχήματος ἐσμέν. Cyrop. VII, 1, 16. οὕτω πολύ μοι δοκῶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ubi non erat, cur Heindorf. Comparativum reponendum suaderet, inductus forsitan loco non simili §. 21. πολὺ γὰρ ἐν ἀσφαλεστέρῳ ἔσεσθε ἔξω γενόμενοι ἢ ἔνδον ἀπολαμβανόμενοι. Isocrat. Evag. 22. p. 327. Lang. πολὺ περὶ μειζόνων. Adde Heindorf. ad Plat. Cratyl. p. 101. et Phaedon. p. 232. Neque vero sine exemplo esse videtur πολὺ Comparativo suo postpositum; certe Cyrop. I, 6, 21. optimarum membranarum auctoritate facile adducor, ut pro vera lectione habeam ἐπὶ δὲ τὸ κρεῖσσον τούτου πολὺ τὸ ἑκόντας πείθεσθαι ἄλλη ἐστὶ συντομωτέρα sine nomine ὁδός, quod nuper demum omitti coeptum est. Pariter Hieron. I, 8. ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὅτι πολὺ μείω εὐφραίνονται οἱ τύραννοι τῶν μετρίως διαγόντων ἰδιωτῶν, codd. Lips. Pariss. A. B. et edit. Reuchlin. μείω πολύ, verissime, opinor.

§. 4. *ἐκκεκαθαρμένοις*) „i. e. doctis, ornatis expurgatisque doctrina, cf. Plutarch. de audiend. p. 42. B. C. et vit. Dion. p. 962. D. Iamblich. vit. Pythagor. §. 109. Opponuntur eleganter στρατηγοῖς etc., qui vestes habebant nitidas et expurgatas, illi animos expurgatos. Propter illud reprehendit Xenophon tribunos equestres Hipparch. I, 22." Brown. Iunt. Ald. Bryll. Cast. Hal. Steph. I. et Leoncll. ἐγκεκαθαρμένοις, quod dictum Ernestius existimavit pro simplici κεκαθαρμ. „*ut ἐγκαθελεῖν* [?] *pro καθελεῖν*" quasi vero nullum inter utramque vocem discrimen intercederet. Aristid. II. p. 530. ὡς καὶ ἐν τῷ συμποσίῳ ἔχει· τουτοισὶ τοῖς ἀνδράσιν ἐκκεκαθαρμένοις τὰς ψυχάς· τὸ γὰρ τῶν ἐκκεκαθαρμένων ὄνομα, τροπὴν ἔχον ἀπὸ σκευῶν ἢ ἀγγείων, μετενεχθὲν ἀπὸ τῶν κοινοτέρων ἐπὶ τὰ σεμνότερα, ἐπὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τὴν ψυχὴν τὴν τῶν ἀνδρῶν, οὐ [μόνον ab editore insertum] καθαρὰν τὴν τροπὴν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ

πεφυλαγμένην καὶ συγγραφικήν. p. 506. ὡς εἰ στρατηγοῖς καὶ ἱππάρχαις καὶ σπουδάρχαις. Nostrum est in Steph. 2. Zeun. Schneid. Weisk. et Pariss. Mss., si quid Gailii silentio tribuendum est. Ibidem in A. ὥσπερ ἡμῖν ὁ ἀνδρῶν, in B. ὥσπερ ὑμῖν ὁ ἀνδρὸς κεκ. εἰ μᾶλλον. Id ipsum μᾶλλον est potius, de quo vid. Poppo Observatt. critt. p. 36. Tum Paris. A. ἱππάρχοις et σπουδάρχαις, ita tamen, ut extremae syllabae prioris vocis superpositum sit αι, posterioris ο. Ex Aristidis cod. Guelferb. et ἱππάρχοις et σπουδάρχοις Schneiderus depromsit; contra ὑπάρχαις pro ἱππάρχοις habet Paris. B. solemni permutatione. Reposui ἱππάρχοις, quum alteram formam alias ubique Xenophon repudiet, semper dicens ταξίαρχος, πολέμαρχος, τριήραρχος, πεμπάδαρχος, φρούραρχος, φύλαρχος, χιλίαρχος etc. Vid. Dissert. meam de gemina Xenoph. Cyrop. et Max. Tyr. recens. p. 90. sq. Ast. ad Platon. legg. p. 285. sq. Orelli ad Isocrat. περὶ ἀντιδ. p. 247. Wesseling ad Diodor. XV, 9. 48. Poppo Observatt. p. 27. et Passow. in Mell. critt. ad Aeschyli Pers. p. 55. Quibus collatis erunt fortasse, qui suspectam habeant formam σπουδάρχαις, sed cum non ignorem, ab eodem Xen. usurpari σκοπάρχης, κωμάρχης et ἐνωμοτάρχης, sine librorum consensu non ausim alterum expellere. Corrigendus est igitur Poppo de elocut. Thucyd. I. p. 220. Sunt autem σπουδάρχαι Schneidero indice, qui novum magistratum cupide ambiunt, vid. interprett. ad Aristoph. Acharn. V. 602.

§. 5. ἐπισκώπτεις ἡμᾶς καταφρονῶν) Paris. A. ἐπισκοπτεις et ω / οι προταγορα ut B πρωταγοίρα τε, editiones vett. aliquot προταγόρα τέ. Aristid. II. p. 498: ἀεὶ σὺ ἐπισκώπτεις ἡμᾶς, ὅτι σὺ μὲν Πρ. πολὺ ἀργύριον δεδ. ἐπὶ σοφίᾳ, minus colligi potest e p. 513, ubi tantum verba ἀεὶ σὺ ἐπισ. ἡμ. citantur. Participium καταφ. quoniam, ut vides, neque ab Aristide agnoscitur, neque ad sensum magnopere requiritur, eiiciendum putat Langius, vulgarem illam secutus criticam, ex qua expellenda sunt, quaecunque nexus non necessario postulat. Sed ut irridere aliquem possumus, in quo ridiculi aliquid animadvertimus, neque tamen contemnere et contra, sic etiam irrisio potest locum habere propterea, quod aliquem contemnimus. Cicero [vid. Gesner. Thes.] coniunxit *irridere* et *contemnere* eodem sensu, quo Socrates h. l., ut irrisionis causam significaret, καταφρονῶν addidit. Non desunt alia, quae maiori iure offensioni esse possint, ut quae collegit Matthiae ad Eurip. Orest. V. 899. De *Protagora* haec annotavit Bach: „*Protagoras* primus mercede pacta docere sapientiam instituit, Plat. Protag. p. m. 283. 297.

a Socrate valde lusus in Protagora: ubi quemadmodum mercedem capere consuesset, docet ipse p. m. 294 cf. Cresoll. Theatri Rhetor. III, 5. *Prodicus* autem, qui eandem sequebatur rationem, semper in ore habuit illud Epicharmi: Ἁ δὲ χεὶρ τὰν χεῖρα νίζει· δός τι καὶ λαβέ τι, Aeschin. Socr. Dial. III. § 6, qui ibidem quoque [scrib. etiam] refert, Prodicum apud Calliam primam ἐπίδειξιν suam habuisse. [vid. Epp. Socratt. Orell. p. 190 et Procli schol. in Plat. Crat. p. 10 sq. Lips.] *Gorgias* autem a Socrate lepide lusus est refutatusque in Platonis Gorgia. De horum trium Sophistarum hospitio apud Calliam v. Platoni Protagoram; qui Callias ipsis multam pecuniam, sapientiae mercedem, numeravit, Plat. Apol. §. 4. p. m. 8." Vid. Platon. Protag. §. 14 p. 479 Heind. §. 94 p. 605 sq. Apolog. p. 19 E. Hipp. maior. p. 281. b. Allat. ad Epp. Socratt. ed. Orell. p. 133 sq. Interprett. ad Aristoph. Nubb. V. 98 et 247. ad Memorabil. II, 1, 21. Fischer ad Aeschin. p. 126 sq. Weisk. ad Xenoph. Apol. §. 16. Gronov. Thesaur. Tom. X. p. 30 sqq. et not. infra ad IV, 62. Sophistas notavit etiam, nisi fallor, Eurip. Hecub. V. 804 sqq. ed. Br. τί δῆτα θνητοὶ τἄλλα μὲν μαθήματα Μοχθοῦμεν, ὡς χρή, πάντα καὶ μαστεύομεν, Πειθὼ δὲ τὴν τύραννον ἀνθρώποις μόνην Οὐδέν τι μᾶλλον ἐς τέλος σπουδάζομεν Μισθοὺς διδόντες μανθάνειν κ. τ. λ. *Gorgias* fuit Leontinus, missus Athenas, ut Atheniensium societatem Leontinis conciliaret Olymp. 88, 2 teste Diodoro 12, 53, i. e. post mortem Periclis, quae accidit Ol. 87, 4. Οὕτως εἷλε τὸν Ἀθηναίων δῆμον, ὥς τὰς μὲν ἡμέρας, ἐν αἷς ἐπεδείκνυτο, ἑορτὰς ἀποκαλεῖν· τὰ δὲ κῶλα λαμπάδας docente Olympiodoro ad Gorg. Platon. p. 606 ibique Findeisen. Cf. Schneider. ad Symp. II, 26. et Wesseling. ad Diodor. l. l. — οἷον Γοργίᾳ, Προδίκῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς habet Aristid. II. p. 523. — αὐτουργούς τινας.) De hoc nomine vid. Lex. Xen. Iacobs ad Dionys. de verb. compos. p. 255. Goeller. p. 141 sq. Fischer. Palaephat. Ind. s. v. αὐτουργός, atque Creuzer. Mell. critt. F. III. p. 34.

§ 6. *Καὶ ὁ Καλλίας — ἔφη*) „ Ioco affirmat Callias id, quod Socrates dixerat, additque ioco aliquid, quo cupidiores etiam ipsius audiendi fieri debeant. " *Weiske.* Particularum καὶ — γε usus in responsionibus, gradationibus et plurium rerum enumeratione quam frequens sit, neminem hodie latet, neque exemplis opus esset, nisi coniecturis passim videas tentari, quae sanissima sunt. Cyrop. III, 1, 20. Ὁ μὲν γὰρ ἰσχύϊ κρατηθεὶς ἔστιν ὅτε ᾠήθη σωμασκήσας ἀναμαχεῖσθαι· καὶ πόλεις γε [nos: *noch mehr, auch Städte*] ἁλοῦσαι συμμάχους προςλαβοῦσαι οἴονται ἀναμαχέσασθαι ἄν; ubi non magis ulla mutatione opus est, cf. § 24. quam V, 2, 15. VII, 5, 75.

85. VIII, 3, 47. VIII, 5, 15. καὶ τὸ τιθέναι γε, I, 6, 8. καὶ νῦν γ', ἔφη, ταὐτά μοι δοκεῖ ταῦτα, vid. VII, 3, 4. I, 5, 10 Καὶ εἴ τις γε. De Vectig. IV, 6 Καὶ γὰρ οὐδ' ὥσπερ, ὅταν πολλοὶ χαλκοτύποι γένωνται, ἀξίων γενομένων τῶν χαλκευτικῶν ἔργων καταλύονται οἱ χαλκοτύποι, καὶ οἱ σιδηρεῖς γε ὡσαύτως· καὶ ὅταν γε πολὺς σῖτος καὶ οἶνος γένηται, ἀξίων ὄντων τῶν καρπῶν, ἀλυσιτελεῖς αἱ γεωργίαι γίγνονται. Ad σιδηρεῖς γε Schneiderus: „*Equidem*, inquit, δὲ *scribendum censeo cum Heindorfio, solemni formula* καὶ — δὲ *in altero membro adiuncto priori.*" Hipparch. VII, 12. Ἔστι δὲ ὅτε καλὸν καὶ στρατοπεδευομένοις καὶ ἀριστῶσι καὶ δειπνοποιουμένοις ἐπιχειρεῖν καὶ ἐκ κοίτης γε ἀνισταμένοις. Audacter sane Schneiderus καὶ ἐκ κοίτης δὲ edidit. Memorab. III, 11, 10 ὅτι δεῖ τὸν μὲν ἐπιμελόμενον ἀσμένως ὑποδέχεσθαι, τὸν δὲ τρυφῶντα ἀποκλείειν καὶ ἀῤῥωστήσαντός γε φίλου φροντιστικῶς ἐπισκέψασθαι καὶ καλόν τι πράξαντος σφόδρα συνησθῆναι καὶ — κεχαρίσθαι. Quorum integritatem abunde tuebuntur loci congesti ab Heindorf. ad Platon. Hipp. mai. § 47 p. 174 et Protag. § 100 p. 611 sq. Lex. Xen. T. II p. 620 sq. Schaef. ad Soph. Trachin. V. 444. In Cyrop. II, 2, 14. Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἀγλαϊτάδας, καὶ δικαίως γε lectionem bonorum librorum καὶ ναὶ μὰ Δί', quam recepit Weiske, καὶ ad ἔφη ὁ Ἀγ. trahens, ex confusione vocum καὶ et ναὶ ortam puto, quum Xenophon, ut arbitror, addita copula dicturus fuisset Καὶ ὁ Ἀγλαϊτ., ναὶ μὰ Δί', ἔφη, καὶ δ. Aliter de his iudicat Iacobs ad Achillem Tat. p. 696.

§ 7 ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν οὐχ ὑπισχνοῦντο συνδειπνήσειν] Vide Lambert. Bos. de ellips. p. 785 sq. ed. Schaef. Lex. Xen. T. II p. 235. Buttmann gr. gr. § 135. not. 2 p. 561 sq. Matthiae gr. gr. § 660 p. 885. — Ἔπειτα — παρῆλθον] Langio, qui haec verba neque in Socratem neque in amicos eius, sed in mutas tantum personas, quae convivio interfuerint, convenire dixerat, quoniam IX, 7 mariti equis conscensis ad uxores suas abiisse narrentur, respondit Schneiderus, e cap. II, 3 elucere, Niceratum et Critobolum uxores habuisse recens nuptas. „Atque, pergit, iidem cum Autolyco eiusque patre Lycone videntur intelligendi hoc in loco. Callias convivis balnea domestica palaestramque ad exercendum paratam domi habebat, quibus usi convivae ceteri praeter Socratem eiusque discipulos tandem prodeunt in coenaculum seu ἀνδρῶνα." Multa in his displicere possunt. Quid enim? nonne Critobulus quoque secundum § 3 Socratis erat discipulus? Quodsi ceteris convivis in Calliae domo balnea parata erant, quidni etiam Socratis discipulis? Num credibile est, praeter Niceratum et Critobulum neminem, ne Socratem quidem uxorem

habuisse? cf. II, 10. Recte igitur Orellius de omnibus omnino convivis accipienda esse censet, ut qui ante coenam paratis in Calliae domo balneis, unguentis et gymnasiis usi fuerint. Cornarius: *Postea vero alii partim exercitati et uncti, partim loti ipsum accesserunt.* Quae versio Schneiderum, ut opinor, fefellit. Potter. Archaeolog. Gr. IV, 19 in Gronov. Thes. antiq. gr. T. XII p. 748: „Convivae sese lavabant et ungebant, antequam irent ad epulas, ἀπρεπὲς γὰρ ἦν ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ, ut ait ex Aristotele Athenaeus lib. IV, cap. XXVII. Qui ex itinere adessent, in convivatoris domo lavabantur et ornabantur nitidis vestimentis, priusquam ad cibum capiendum decumberent," etc. Adde P. IX p. 46, 126. et Wyttenbach. ad Plutarch. T. VI p. 921. Olim suspicabar scribendum αὐτῶν οἱ μὲν γ. sed παρῆλθον αὐτῷ, ut IX, 3 est *intrarunt in conclave conviviis habendis destinatum,* nisi forte αὐτῷ malis dativum esse familiarem. De hoc usu verbi πάρέρχεσθαι monebunt Soph. Oed. R. V. 1241 et Bast. ep. crit. p. 146. οἱ μέν τινες χρισάμενοι, οἱ δὲ καὶ λουσάμενοι Aristid. T. II p. 499, antea coruptius idem p. 523 ὅς ἐν ... ἐφανέρωσεν ἀχθόμενος εἰ ἕψοιντο, συνηκολούθησαν. Faris. A. χρησάμενοι.

§ 8. *Αὐτόλυκος — κατεκλίθησαν.*) Revocavi cum Schaefero vulgatam, quam traiecta formula ὥςπερ εἰκὸς post ἐκαθέζετο mutaverat Schneider., non videns hoc ipsum ab Aristide laudari, quod Xenophon non addiderit talia ὥςπερ — πατρός, i. e. ὥσπερ εἰκὸς. Habet enim sic T. II. p. 499. *Αὐτόλυκος μὲν οὖν παρὰ τὸν πατέρα ἐκαθέζετο· σεμνῶς μὲν οὖν πάνυ καὶ τῇ ἐννοίᾳ ποιῆσαι* [f. *ποιήσας*] *τὸ μειράκιον παρὰ τὸν πατέρα καθίσαι· σεμνὰ γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐννοήματά ἐστι· μάλιστα δὲ τὸ ἦθος διεφύλαξεν αὐτῷ τὸ μὴ ἐπεξεργασίᾳ χρήσασθαι τῇ παρ' ἐμοῦ. οἷον εἰ ἔλεγεν· Αὐτόλυκος μὲν οὖν παρὰ τὸν πατ ἐκαθέζετο, ὥςπερ ἐχρῆν υἱὸν ὄντα μετὰ τοῦ πατρός.* Opponuntur sibi ἐκαθέζετο et κατεκλίθησαν, ut sensus sit: *Autolycus* (verba sunt Wyttenbachii ad Plutarch. T. VI P. I p. 936) *adsidebat iuxta patrem, quippe puer; at reliqui, ut viri, quos accumbere par erat, accubuerunt.* Sedisse enim iuniores in conviviis, ex Potteri l. l. p. 753 ostenderunt Weiske et, quem laudat Brown, Wyttenbach. l. l., quibus accedat Graev. Thesaur. ant. rom. T. XII p. 70 sq. Mecum faciunt Orelli et Lange. Quam interpretationem admittenti neque Ernestii emendatio ὡς ἔτυχεν, neque Westonii commentum, probatum a Porsono et Courier ad Lucian. Asin. p. 288, arridebit, ut opinor. Porsonus enim in *Tracts and Miscellan. Crit. of the R. Pors.* p. 47:

„ Westonius legit cum magna probabilitate ὥςπερ εἶχεν, comparans Xenoph. Hellen. IV p. 511 ed. 1625 [cap. I, 30] κατεκλίνθη οὖν καὶ αὐτός, ὥςπερ εἶχε, χαμαί, et Aristoph. Eccles. V. 529." cf. Gail. ad h. l. et Beck. de interpret. vet. script. p. LXXXIV. Wyttenbach. l. l. illustrat quidem dicendi formulas ὥςπερ εἶχεν et ὡς ἔτυχεν exemplis, at mutatione opus esse negat. Quod nonnulli scripserunt κατεκλίσθησαν et κατεκλίνθη, de eo vid. Buttmann. § 90 p. 224, mai. § 141 p. 456.

§ 8. Εὐθὺς — τις) Abest μὲν ab sola Aldina, non ab Iunt. Bryll. Hal. Cast. Steph. 1, 2. Leoncll. et qui hos secuti sunt. Aristid. II p. 499 εὐθὺς μὲν οὖν ἐννοήσας τις τὰ γενόμενα ἡγήσατ' ἂν φ. β. τι τὸ κάλλος εἶναι — ἄλλως τε ἦν καὶ μετ' αἰδοῦς καὶ σ., καθάπερ Αὐτόλυκος; κέκτηταί τις αὐτό. p. 507 φύσει βασιλικὸν τὸ κάλλος εἶναι. — ἄλλως τε ἦν καὶ μετ' αἴδους [sic] καὶ σωφροσύνης κ. Α. κέκτηταί τις αὐτό. „ Scripsisse Xenoph. arbitror vel ὁ ἐννοήσας τὰ γιγνόμενα vel ἐννοήσας τὶς τὰ γιγνόμενα, ἡγήσατ' ἂν etc. Tale loquendi genus p. 381. v. 9 (Agesil. I, 36) ubi ἡγήσω ἂν scribendum admonui. Posset vero et ἡγήσατο, ἂν τις scripsisse existimari. " *Stephanus* 2, cui obsequuntur Zeun. Lang. Weisk. Schneid. participio ἐννοήσας pronomen adnectentes. At Orelli, cui favent codd. Pariss. A. B. comparari iubet Heindorf. ad Platon. Gorg. 85. et Schneider. ad Memorab. I, 2, 55., sed nec l. l. Heindorf. de hac ellipsi quidquam monuit, et quae § 26 p. 34 congessit, non minus sunt diversi generis, quam locus e Mem. excitatus. Certatim a VV. DD: neglecti pronominis exempla collecta Hermann. ad Viger. p. 730. 739. 934. Lambert. Bos. p. 475 sq. ed. Schaef., Matthiae gr. gr. § 294 p. 409, Buttmann § 116 p 476.; Thiersch. § 313 p. 476, cum huic loco parum conveniant, alia circumspiciamus necesse est. De rep. Atheniens. I, 10 εἰ νόμος ἦν, τὸν δοῦλον ὑπὸ τοῦ ἐλευθέρου τύπτεσθαι ἢ τὸν μέτοικον ἢ τὸν ἀνελεύθερον, πολλάκις ἄν, οἰηθεὶς εἶναι τὸν Ἀθηναῖον δοῦλον, ἐπάταξεν ἄν. Morus τὶς post οἰηθεὶς excidisse putavit, quod Schneiderus parum sisi constans voluit intelligi. Aristoph. nubb. V. 986 ὥςτε μ' ἀπάγχεσθ' ὅταν ὀρχεῖσθαι Παναθηναίοις δέον αὐτούς, τὴν ἀσπίδα τῆς κωλῆς προέχων ἀμελῇ τῆς Τριτογενείας. Aesch. Agam. V. 69. Οὔθ' ὑποκλείων, οὔτ' ἐπιλείβων, οὔτε δακρύων ἀπύρων ἱερῶν ὀργὰς ἀτενεῖς παραθέλξει. Xenoph. de re equestr. IV, 4 cur Schneid. iubeat in Addend. et Corrig. p. 474 καταβάλλοις scribi loco καταβάλλοι, causam idoneam non perspicio, nam etiam V, 5. ὁ ἱπποκόμος s. τὶς supplendum est. Hieron. IV, 10 ὅσον δέονται, τί τούτους οἰκτείρεις ed. Reuchlin., deterius quam post alios Schneiderus τί ἂν τούτους οἰκτείροι τις. — ἡγήσατ' ἂν φύσει — εἶναι) Non probabunt no-

strates, quod Brownius, postquam Bachium laudavit, ἡγήσαιτ' ἂν existimantem recte dici pro ἡγήσαιτ' ἄν, magistri sui sententiam iteravit ad *Sel. histor.* p. 382 propositam, videlicet ἂν omnibus temporibus et modis significationem ac potestatem Coniunctivi et conditionis adiungere, aut meliora discent a Matthiae § 509 p. 714. Hermann. ad Viger. p. 820, et Thiersch. § 299. p. 439 sq. Articulum τὸ ante κάλλος primus textis intulit Zeunius Aristide praeeunte, cuius tamen scriptum exemplar, quo Schneid. usus est, pronomen ignorat. Neutrum dixerim a Graecae linguae usu abhorrere; κάλλος enim, ni fallor, in iis est nominibus, in quibus promiscue Graeci addiderunt articulum et omiserunt. Cyrop. V, 1, 9 Οἴει γάρ, ἔφη, ὦ Κῦρε, ἱκανὸν εἶναι κάλλος ἀνθρώπου, ἀναγκάζειν τὸν μὴ βουλόμενον πράττειν παρὰ τὸ βέλτιστον; Nescio an cognatum ὥρα eodem pertineat Mem. II, 1, 22 ἐσθῆτα δέ, ἐξ ἧς ἂν μάλιστα ὥρα διαλάμποι; articulus certe a Schneidero praefixus in nullo dum libro repertus est. Graecum etiam esse *Βασιλικὸν τὸ κάλλος*, si quis est tironum qui nesciat, docebunt Thiersch. § 308 p. 459. et Matthiae § 437 p. 606. Buttmann § 116 p. 473 sq. Nolim tamen in recepta quidquam mutes, quum alterutrum facile absorberi potuerit, nec quidquam varietatis e codd. Pariss. enotatum videam, quos ad Zeunianum Gailius contulit. Unus Cast. cum Bryll. habet βασιλικόν τε κάλλος. — ἄλλως τε καὶ ἦν — αὐτό) Aristid. ἄλλως τε ἦν καὶ ut II, 3, collocatione non insolenti; vid. Hermann. ad Viger. p. 780 sqq., Xen. Hipparch. VIII, 14 ἄλλως τε ἂν καὶ μηχανᾶταί τις τοῖς διώκουσι φόβον ἀπὸ τῶν περιττῶν ἱππέων. Memor. I, 2, 59. ubi errat Ernestius, v. Thiersch. § 312 p. 465., ἄλλως τε ἐπειδὴ καὶ Isocrat. περὶ ἀντιδ. p. 223 Orell., Spohn ad Panegyr. p. 49. et Iacobs in Act. Monacc. T. II f. III p. 435 sq. Videntur enim seriores scriptores, quod apud antiquiores rarius deprehendi viderant, tanquam exquisitius vulgari ordini praetulisse. Sequens τότε, quod nos vertimus *hier, ietzt*, omisit Aristides, atque κέκτηται rescripserunt pro κέκτηται Matthiae § 198 p. 253, Thiersch § 110 p. 127, Struve gr. gr. p. 128, Schaefer. et Bremi. Analogiam equidem sequi malo cum Butmanno § 88. b p. 216. copios. § 98. 16. p. 441 sq.

§. 9. *Πρῶτον μὲν γάρ, ὥσπερ* —) *Athenaeus* V, 3. p. 188. [non 226. Schw.] ὥσπερ γὰρ ὅταν φέγγος ἐν νυκτὶ παρῇ, πάντων προσάγεται τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ τὸ Αὐτολύκου κάλλος πάντων ἐφέλκεται τὰς ὄψεις ἐφ' ἑαυτό· ἔπειτα τῶν παρόντων οὐδεὶς ἦν ὃς οὐκ ἔπασχέ τι τὴν ψυχὴν ὑπ' ἐκείνου· οἱ μέν γε σιωπηλότεροι ἐγίγνοντο, οἱ δὲ καὶ ἐσχηματίζοντό πως. Ibi Schweighaeuser, „*Quod*, inquit,

apud Xen. legitur, ἐφέλκεται τὰς ὄψεις, *id ipsum apud Athenaeum dedere ambo nostri mss., cum in editis deesset* τὰς *articulus. Paullo post vero*, σιωπηλότεροι, *quod apud nostrum cum edd. tenent veteres membranae, probatior scriptura nobis visa erat, quam quae ap. Xen. vulgo exhibetur* σιωπηρότεροι." Indidem est, quod in marg. Steph. sec. pro πρὸς αὐτὸν legitur ἐφ' ἑαυτό, quam lectionem in commentario ad h. l. non malam appellavit, „*Sed et sequentia*, pergens, ἔπ. τῶν παρόντων οὐδεὶς ἦν ὃς οὐκ ἔπασχε *probo, ac praesertim adiectas illas voculas* ἦν ὅς." Atqui multum praestare Xenophontea haec φανῇ, τοῦ Αὐτ. τὸ κάλλος εἷλκε ob seq. ἔπασχε et ὁρώντων, quis non ultro concedat? Videndum igitur puto, ne alia nulla ex Athenaeo medicina peti possit, quam qua loco suspecto οὐδεὶς οὐκ ἔπασχε succurratur. Nondum enim adducor, ut integra haec verba esse credam, de quibus dubitavit etiam praeter Schneiderum Buttmann §. 135. p. 565., a quo ex Herodoto V, 36 comparatur oraculum. Lenissimum esset ὃς inferre, pro quo alias ὅστις usitatius est. Vid. Matthiae gr. gr. §. 305. p. 424. §. 483. p. 669. Viger. p. 709. Plutarch. Aristid. cap. 25. οὐδεὶς ἦν τῶν ἀκουόντων, ὃς οὐκ ἀπῄει πένης μᾶλλον, ὡς Ἀριστείδης, εἶναι βουλόμενος, ἢ πλουτεῖν, ὡς Καλλίας. Platon. Alcibiad. I init. οὐδεὶς ὃς οὐχ ὑπερβληθεὶς τῷ φρονήματι ὑπὸ σοῦ πέφευγε. Xen. Hellen. V, 1, 3. ἡνίκα γὰρ ἐπὶ θάλατταν κατέβαινεν, ἐπ' οἶκον ὁρμώμενος, οὐδεὶς ἐκείνον τῶν στρατιωτῶν ὃς οὐκ ἐδεξιώσατο, quem locum varie ab interpretibus sollicitatum iure ita tuetur post Wolfium Schneiderus, ut nec ὃς delendum, nec ὅστις cum Weiskio scribatur opus sit, cf. etiam Ebnsl. ad Eurip. Med. V. 775. *Hermanno* tamen οὐδεὶς οὐκ *nemo non* a Graecitate non videtur alienum esse. Lectio ἐφ' ἑαυτό, vel quam quis malit ἐφ' αὐτό, non necessaria, vid. Thiersch. §. 284 p. 409. Viger. p. 165. Lex. Xen. Vol. I p. 487. — οἱ μέν γε σιωπηρότεροι ἐγίγνοντο) Ut de usu particularum μέν γε consules Zeun. et Poppo ad Cyrop. II, 1, 2. Heindorf. ad Platon. Phaedon. p. 74. Hermann. ad Viger. p. 827. Thiersch. §. 303. p. 450., ita formam σιωπηλότεροι, qua usus est Athenaeus, dubito an Xenophonteae posthabeam praesertim dissentientibus inter se Grammaticis Thom. Mag. p. 792. Moer. Attic. p. 343. Affert vero σιωπηλὸς Pollux V, 146, eademque forma utitur Eurip. Med. V. 314. — „οἱ δὲ καὶ σχηματίζοντό πως: *cette leçon se trouve dans Zeun.; lisez avec A. B.* ἐσχηματίζοντο" Gailius, quem mireris ad Mem. III, 11, 2. non multum abesse, quin ipse monstra probet, qualia sunt θεασάμεθα, ἐπίδειξιν, κατασκευάσθαι, ἐπιτελέσατο etc. v. ad Apolog. §. 33. In rem

conferri potest Iacobs ad Achill. Tat. p. 867. et Platon. Charmid. §. 4.

§. 10, Πάντες —) Aristid. II p. 508. sq. ἅπαντες μὲν οὖν οἱ ἐκ θεῶν τον κατεχόμενοι ἄξ. δοκοῦσιν εἶναι et paulo ante Καλλίας ἀξιοθέατος ἐφαίνετο, διὰ τὸ κατέχεσθαι ἔρωτι τοῦ Αὐτολύκου, Mss. Pariss. A. B. πάντες μὲν οὖν ἐκ θεῶν omisso οἱ. Tum πρὸς τὸ γοργότερόν τε ὁρᾶσθαι et editi libri et scripti cum Pariss. consentientibus Bachio et Zeun. E contrario lectionem MS. apud Hesych. p. 851, cui assentitur Phavorin. cf. Bekker Anecdot. p. 86., repertam: γοργότεροι θ' ὁρᾶσθαι καὶ φοβερώτεροι φθέγγεσθαι vulgata potiorem iudicat *Alberti.* Aristides p. 509. ἀλλ' οἱ μὲν ἐξ ἀλ. π. τὸ γοργότερον ὁρᾶσθαι καὶ φοβερώτερον φθ. καὶ σφοδ. εἶναι φαίνονται. Stephanus: *Reponendum puto γοργότεροι, ut pag.* 61. (Cyrop. IV, 4, 3.) *legimus* καὶ γὰρ μείζους φαίνεσθε καὶ καλλίους καὶ γοργότεροι ἢ πρόσθεν ἰδεῖν. *Quin etiam substituendum assentiente Aristide* φαίνονται *in locum* τοῦ φέρονται, *ut hic legimus* μείζους φαίνεσθε. *Sed et in vers. praec.* τῷ *scribo pro* τό, *post* φθέγγεσθαι *interpungens.*" Id ipsum γοργότεροι etiam in magine editionis secundae et in Thesauro suo posuit Stephanus, tanquam coniecturam, cui cum Schneidero locum in textu concessi, quamvis non ignorem, acerrime vulgatam a Bremio defendi. Quum enim ὁρᾶσθαι active usurpetur Iliad. I, 56. 198. Eurip. Androm. V. 113. Soph. Trachin. V. 305 et Antig. V. 589, non tamen reperio γοργὸν ὁρῶμαι magis in usu fuisse, quam γοργὸν φαίνομαι. Certe ὁρῶμαι apud hunc scriptorem non poterit sonare nisi φαίνομαι ut Cyrop. VIII, 1, 41. Neque vero alterum, quod commemorat, quasi et hoc et vicinis membris non de vi, quam numine divino afflati in aliis hominibus exhibent, sed de perturbatione animi agatur, qua Deo aliquo [ut Baccho?] correpti afficiuntur, ob omni parte verum est; etenim quam tandem aliam ob causam spectatu dignus fuisse dicitur Callias, quam quia vultu, voce et gestu animum pueri amore captum prodidit? Verba opposita τὰ ὄμματα φιλοφρονεστέρως ἔχουσι, i. e. τὰ ὄμματα αὐτῶν φιλοφρονέστερά ἐστι praecedentibus γοργότεροί εἰσιν ὁρᾶσθαι i. e. γοργότερά ἐστι τὰ ὄμματα αὐτῶν, respondent potius, quam repugnant, cum γοργὸν ὁρᾷ esset ποιεῖ ὄμματα γοργά. De *venatione* III, 3. ἄμορφοι δὲ καὶ αἰσχραὶ ὁρᾶσθαι (αἱ κύνες), Anabas. II, 3, 3. Ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ στράτευμα, ὥστε καλῶς ἔχειν ὁρᾶσθαι πάντῃ φάλαγγα πυκνήν, vid. Matthiae §. 534. p. 765. Buttmann §. 127. p. 525. Spohn ad Isocrat. Paneg. cap. 38. p. 104. Infinitivum Activi et Passivi in his locum habuisse, ostendunt Elmsley ad Eurip. Heraclid. p. 130. et Matthiae ad

Eurip. Phoeniss. V. 916. Quod denique ad coniecturam attinet, qua *Steph.* πρὸς τῷ γοργ. scribendum suspicatus est, ea tum demum usui erit, cum pro φέρονται scribetur φαίνονται, quod Leonclavio etiam quanquam sine necessitate placuit. Ceterum φοβερώτερον ne nimis dura evaderet oratio, intentatum reliqui. Aristid. scriptus et editus γοργότερον ὁρᾶσθαι, editio Hal. πρὸς τὸν γοργοτερόν τε, Paris. A. B. καὶ σφοδρότερον εἶναι, dein Iunt. Cast. Bryll. Hal. φιλοφρονέστερον, non male, Ald. φιλοφρονεστέρωσι, marg. Vill. φιλοφρονεστέρων, marg. Victor. edd. Steph. 1.2. Leoncll. et seriores φιλοφρονεστέρως cum codd. Pariss. denique Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. εἰς τὸ ἐλευθερώτατον, Paris. A. εἰς τὸ ἐλευθερώτερον (sic) ἄγ[illegible]ιν, B. εἰς τὸ ἐλευθεριότατον ἄγ. Nos a Stephano accepta retinuimus. — Paris. B. τοῖς τετελεσμένοι.

§. 11. ὥςπερ τοῦτο ἐπιτεταγμένον) i. e. ὥςπερ εἰ τοῦτο ἐπιτεταγμένον εἴη. Memorab. II, 3, 3. τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥςπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους, ubi Schneid. observat, usitatius cum Accusativis eiusmodi simplex ὡς copulari. Ibidem cap. 6, 36. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ἐμοὶ τοῦτο λέγεις, ὥςπερ οὐκ ἐπὶ σοὶ ὄν, ὅ τι ἂν βούλῃ, περὶ ἐμοῦ λέγειν; Lex. Xen. T. IV. p. 620. Matthiae §. 569. p. 831. Viger. p. 560. 852. Buttmann. §. 132 p. 545 sq. — κρούσας τὴν θύραν,) Iunt. et Ald. solemni vitio θήραν. Aristid. II p. 498. Φίλιππός τε ὁ γελωτοποιὸς κρούσας τὴν θύραν, p. 524 Φ. δὲ (sic) ὁ γελ. κρ. τὴν θύραν· τὸ δὲ κρούσας τὴν θ. παραπεφύλακται μέν, ὅτι οὐ κόψας μόνον ἀλλὰ καὶ κρούσας λέγεται· ἔνιοι δὲ οὐχ οὕτως οἴονται· ὅτι δὲ ἑλληνικόν ἐστιν, οὐδὲν δεῖ διαφέρεσθαι, sed video hunc locum occupatum a Lobeck. ad Phrynich. p. 177. Romanos non minus quam Graecos hoc discrimen neglexisse, auctor est et Ruhnken. ad Terent. Adelph. p. 73. Verba Athenaeus XIV p. 614. hunc in modum refert: Φίλιππος δ' ὁ γελ. κρούσας τὴν θ., εἶπε τῷ ὑπακούσαντι, εἰςαγγεῖλαι ὅςτις τε εἴη καὶ διότι κατάγεσθαι βούλεται· συνεσκευασμένος δὲ ἔφη παρεῖναι πάντα τἀπιτήδεια, ὥςτε δειπνεῖν [ὥςτε καὶ δειπνεῖν edd.] τἀλλότρια· καὶ τὸν παῖδα δέ, ἔφη, πάνυ πιέζεσθαι διά τε τὸ φέρειν μηδὲν καὶ διὰ τὸ ἀνάριστον εἶναι. Hinc nihil nisi commate interpunxi post ὑπακούσαντι i. e. τῷ θυρωρῷ, ὅςπερ εἰώθει ὑπακούειν ut ait Plat. Phaedon. §. 8 p. 14. H., Paris. B. εἶπε τῷ ἀκούσαντι· tum libri editi ante Zeunium et codices Pariss. A. B. συνεσ. τε παρ. ἔφη, quae erunt fortasse, qui ad seq. καὶ τὸν παῖδα respici putent. Haec tamen quo minus admittam, obstat sedes huius particulae, quam ferrem facilius, si αὐτὸς praemissum esset, ut Philippus diceret, *et se urgeri fame et puerum*; nunc autem τε ut γε mutatum hoc quidem

loco idonea significatione destituitur, contra δὲ causam adduci innuit, cur ad coenam scurra velit arcessi, de cuius usu particulae consulendus Buttmann §. 136 p. 570 sq. — δειπνεῖν τἀλλότρια) Hoc enim erat parasitorum, ut docet *Brown*, conferri iubens Plutarch. Sympos. p. 707. E. Plaut. Pers. IV, 3, 4. Athenae. p. 8. d. βίος θεῶν γάρ ἐστιν, ὅταν ἔχῃς ποθὲν τἀλλότρια δειπνεῖν, μὴ προςέχων λογίσμασι. Adiici potest Terent. Eunuch. II, 2, 12. sqq. ibique interprett. Ad eandem sectionem referuntur etiam, quae apud Aristidem l. l. leguntur Φίλιππος ἦν γελ. ὅςτις ἐξαίφνης ἐπίσταται [legunt ἐφιστ.] καὶ ἐπειδὴ οὐδένα αὐτοῦ πλησίον κατέλαβε, τὸ μὲν πρῶτον ἔγνω εἰςπηδῆσαι· ἐδόκει δὲ αὐτῷ σημᾶναι πρὸς ἕτερον [coniicitur πρότερον] καὶ κέκοπται προςελθὼν τὴν θύραν (f. κόπτει editor.)

§. 11. Καὶ τὸν παῖδα δὲ ἔφη) *Casaubonus* ad Athenaeum l. l. dicit, „solitos ea aetate Comicos in omnibus prope fabulis suis servum aliquem inducere, qui gemens sub iniquo sarcinarum pondere clamaret Πιέζομαι. [Cf. Aristroph. Ran. V. 3. ibique Schol. et V. 30.] Comicos igitur Atticus hic scurra imitatur, et ait: *suum quoque puerum πιέζεσθαι et deficere*, non quidem prae oneris gravitate, sed *quod nihil ederit*, *et*, quod deterius est, *nihil habeat*, *quod possit edere*.“ Hunc puerum aut exclusum fuisse convivio, aut non alium intelligi posse, quam ventrem Philippi suspicatus est cum Langio Orelli. Posterius minus credibile, quia in iis, quae praecedunt συνεσκ. παρ. — τἀλλότρια, id ipsum iam continetur, esurire Philippum. Bremio verba seqq. καὶ διὰ τὸ ἀνάριστον εἶναι adeo non placuerunt, ut ex interpretatione membri διὰ τὸ φέρειν μηδέν sc. ἐν γαστρὶ invecta existimaret. Talia vero qui in scurra concoquere nequit, quanto minus is poetarum et optimorum scriptorum eam feret orationem, quae unam eandemque rem permultis saepe et languidis verbis exprimit? Vid. supra ad §. 5. Quanquam hic ad vanam excusationem confugiamus ideo non necesse est, quoniam, quid inter se differant: *impransum venire ad coenam et incoenatum*, unusquisque sponte perspicit.

§. 12. Ἀλλὰ — στέγης γε φθονῆσαι·) Abest a Paris. A. venustum illud γὲ, quo nolim Xenophontis textum privari. Margo Victor. habet στέγη. — εἰςίτω vid. Phrynich. p. 15 sq. ed. Lobeck. Totam hanc sectionem edit. Halens. non excudit, lapsis operarum oculis ab uno εἶναι Ὁ ad alterum. Verba τὸ σκῶμμα εἶναι alii aliter accipiunt. Schneiderus, ut reliquos taceam, cum Brodaeo et Orellio, ad §. 11 καὶ τὸν παῖδα κ. τ. λ. refert, quae verba Autolyco mirationem saltem extorquere debuissent, quippe qui tam lepida dicteria fortasse nondum au-

diisset; quasi vero iuvenes puerique non et ipsi inter se confabulari et iocari solerent. Weiskio non videtur dubium, τὸ σκῶμμα esse iocum Calliae. „Scite, inquit, sensum amantis expressit Xenophon. Adspexit Callias Autolycum, ut ex eius vultu intelligeret, num iocus suus ei videretur satis festivus et salsus. Amantes enim maxime cupiunt dicta et facta sua illis probari, quorum amore capti sunt; ceteris quid de se videatur, minus curant." Nemo igitur vidit, quod simplicissimum erat, Philippum ipsum τὸ σκῶμμα appellari a Callia, ex Autolyci vultu cogituro, rectene parasitum arcessat, necne. Cui explicationi satis claram lucem affundit sequens Ὁ δὲ, ad ὁ σκώπτης trahendum, qui latet in voce τὸ σκῶμμα. Cf. Matthiae gr. gr. §. 429 p. 590 sq. — δῆλον ὅτι ἐκείνῳ δόξεις exhibuit Paris. B. reticens intermedia ἐπ. τί.

§. 13. ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ δεῖπνον.) Ad Cyrop. I, 3, 11 *Schneiderus*: „*Deinceps malim ἐπὶ τὸ ἄριστον ut postea est ἐπὶ τὸ δεῖπνον.*" E contrario ad II, 3, 21 ἐκάλεσεν αὖ καὶ ταύτην τὴν τάξιν ἐπὶ τὸ δεῖπνον σὺν τῷ ταξιάρχῳ: „*sequentem articulum τὸ abesse mallem, uti pluries supra omissus fuit, et recte.*" Praegrediuntur ibi ἐπὶ τὸ δεῖπνον et ἐπὶ τὸ ἄριστον. De re equestr. IV, 4 μεταδετέον δὲ μετὰ τὸ ἄριστον ἀπὸ τῆς φάτνης, ἵνα ἥδιον ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἴῃ. Anabas. IV, 2, 4. ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ubi nulla paratae coenae mentio antecessit. Cyrop. III, 1, 38 Διασκηνούντων δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπήρετο ὁ Κῦρος. sed ibi verba μετὰ τ. δ. alio mihi nomine suspicionem moverunt. II, 1, 29. 30. Anabas. II, 4, 15 postquam narraverat οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες ἐσκήνωσαν, pergit scriptor, Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περιπάτῳ ὄντες. Deest articulus Anab. VII, 3, 15. Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν· στρατηγούς τε καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύθης ἐκάλεσε, πλησίον κώμην ἔχων. §. 16 Ἐπεὶ δ' ἐπὶ θύραις ἦσαν, ὡς ἐπὶ δεῖπνον ἰόντες, ἦν τις Ἡρακλείδης Μαρωνείτης· VII, 4, 3. Memorab. I, 3, 6. II, 3, 11. III, 14, 1. Cyrop. V, 5, 44 ἀμφὶ δεῖπνον εἶχεν, Hellen. V, 4, 38. 41. VI, 4, 8. IV, 5, 3. Quae si quis omnia inter se contulerit, concedet, opinor, non solum differentiam, quam Schneid. ad Cyrop. VI, 2, 27 obtinere inter μετὰ δεῖπνον et μετὰ τὸ δεῖπνον statuit, idoneis rationibus destitui, sed etiam plerisque locis perinde esse, addatur articulus an omittatur. Non aliter sentire video Iacobs. ad Achill. Tat. p. 490. Ita si fidem mereretur Schneideri opinio, hoc loco et §§ 14, 15 tanquam in generali sententia scribendum esset ἐπὶ δεῖπνον et ἐπὶ δεῖπνα. — Cast. Hal. Bryll. ἔφη Καλλίας.

§. 14. Δειπνούντων δὲ αὐτῶν) Pronomen est etiam ubi non adiicitur, e quo genere modo Cyrop. III, 1, 38 laudavimus.

Ibid. VII, 5, 38 Οἱ δ' ἄνθρωποι ὡς ἔγνωσαν, ὅτι προςδέχοιτο, ἧκον ἀμήχανοι τὸ πλῆθος· καὶ ᾠθουμένων περὶ τοῦ προςελθεῖν μηχανή τε πολλὴ καὶ μάχη ἦν. §. 73 ὅταν πολεμούντων πόλις ἁλῷ, τῶν ἑλόντων εἶναι καὶ τὰ σώματα τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τὰ χρήματα. Vid. praeter Buttmann § 132 p. 543. 546. et Thiersch. § 258 p. 372, inprimis ea, quae Voigtlaenderus meus Observatt. in Xenoph. Part. II p. 18 sq. docte hac de re monuit. — τότε μὲν ἀχθεσθεὶς) Cornar: *aegre id forte videbatur*. Scribere voluit *ferre*. Proxima haec ἐν τῷ μεταξὺ παυσάμενος τοῦ δείπνου quid sibi velint, quaerenti exponent Buttmann §. 137 p. 585 et Matthiae §. 556. 6 p. 809. — συγκαλυψάμενος κατέκειτο. „*Pudoris ac tristitiae signum obvolvere caput, v. L. Bosii Exercit. ad D. Marc. XIV, 22.*" Bach. „*Cf. interprett. ad Cyrop. V, 1, 3.*" Zeun. et cf. Dorville ad Chariton. p. 366. Lips. Κατακεῖσθαι δὲ λέγεται, inquit Athenaeus I p. 23 καὶ κατακεκλίσθαι, ὡς ἐν συμποσίοις Ξενοφῶν καὶ Πλάτων. Supra Ald. Iunt. Cast. Bryll. Zeun. Αὖθις δὲ ὀλίγον cum Pariss. A. B., Halensis αὖθις ὀλίγον; quod ferri potest commode.

§. 15. ἀλλ' ἡ ὀδύνη) Ald. Iunt. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncl. 1. Weisk. Bach. ἀλλ' ἤ. Inde Steph. 2: *Melius forsitan scriberetur* ἀλλ' ἢ *aut* ἄλλη. Illud recepi cum Leonclav. 3 et Schneid. Plura dabunt Ast. ad Platon. legg. p. 591. Elmsley ad Eurip. Heraclid. V. 426. p. 82 et Viger p. 475 sq. — εἶπέ, ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ὦ Καλλία) Ita solent ἔφη, φησί, φάναι post εἰπεῖν et λέγειν abundanter inferri, ut Heindorf. ad Platon. Charmid. §. 27 p. 87 et ad Phaedon. § 148 p. 253. quem poterat laudare Poppo ad Cyrop. I, 3, 6: ubi in verbis III, 1, 8 ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐφιλοφρονήσατο αὐτῷ, εἶπε δ', ὅτι εἰς καιρὸν ἥκεις, ἔφη, non erat, quare Schneid. cum libris deterioribus ἔφη cancellis includeret. Dein Paris. B ἔρει τὰ ἐμὰ πρ., in Cyrop. VI, 1, 3 melioribus codd. ἔῤῥει τἀμὰ παντελῶς suppeditantibus. In verbis ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἵνα εὐφραίνοιντο οἱ συνόντες Paris. idem ἐπεὶ τὰ et εὐφαίνοιντο, marg. Villois. εὐφραίνοντο, mendose; neque enim raro in libris antiquitus tum editis tum manu exaratis ἐπεὶ pro ἐπὶ, et contra scriptum reperias, et Imperfectum εὐφραίνοντο praecepta Hermanni ad Viger. p. 850. etiam a Schneidero excitati, ne tum quidem admittunt, si ἵνα velis *ubi* vertere. Quid? quod εὐφαίνοιντο etiam tironibus illis reliquerim, qui codices Parisienses contulerunt, quippe ductum ignorantibus, quo librarii pariter et typothetae, v. c. Halensis edit., una littera duas φρ passim solent comprehendere. Vid. Bast. Palaeogr. p. 747 sq. — νῦν δὲ τίνος ἕνεκα καὶ καλεῖ μέ τις;) Sic exemplaria omnia praeter

Bachianum, in quod ex simili utriusque voculae compendio pro καὶ irrepsit γάρ, unde Fischerus in Plat. Apol. §. 28 p. 148 efficiebat νῦν δέ· τίνος ἕνεκα γὰρ καὶ καλεῖ μέ τις, et Schneiderus in Epist. ante ed. suam Anab. p. XXXIII νῦν δέ· τίνος γὰρ ἕνεκα καὶ κ. Ita errores ex errore nasci possunt! Aliud proposuit Stephanus 1. 2: „Pro καλεῖ scribendum censeo καλῇ hoc sensu; *nunc autem quorsum me quis advocet? aut advocare seu accersere velit?*" Cornarius: *cuius gratia me quis vocet?* Sed ut frequens sit apud Homerum et ceteros poetas eorumque imitatores aequalis similisve Coniunctivi usus, vid. Thiersch §. 352. p. 553. Matthiae §. 515 p. 725. Buttmann §. 126 not. 7 p. 522 sq. Dawes. Miscellan. critt. p. 375 ed. Kidd., soloecum tamen censeo apud Xenophontem. Apud Max. Tyr. IX, 5 p. 158 tamen genuina videntur. Καὶ τίς τεχνίτης τὸν ἄτεχνον πείθῃ ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν τέχνην; X, 9 p. 184. Τίς μοι γένηται τοιοῦτος μῦθος; A quo usu declinant haec Plat. Alcibiad. p. 128 e. ἔγνω μὲν ἄν — τίς τέχνη ὑπόδημα βέλτιον ποιῇ. Rectissime vidit Zeunius, καλεῖ, cuius diphthongo altera manus in Paris. A. οἶ superscripsit, futurum esse Atticum, de quo vid. Buttmann. §. 86 p. 194. copios. §. 95 p. 403. Matthiae § 178 p. 212. Fischer. ad Platon. Phaedon. § 40 et notat. infra ad IX fin. — σπουδάσαι ἂν δυναίμην) Cast. et Bryll. σπουδάσαι δυναίμην sine ἄν. Bene Cornarius: *neque enim ego serio quid facere magis possim, quam ut deus fiam immortalis.* Ita etiam Orelli, reiecta vernaculorum quorundam interpretum versione, cf. cap. VIII, 29. — οὔτε μὴν ὡς) Aldina τοῦτε μὴν ὡς, Iunt. Hal. τοῦτε μὴν ὡς, Pariss. uterque τ' οὔτε μὴ ὡς, ita tamen, ut in marg. Paris. A οὔτε μὴν adiectum sit, in textu autem ipso membrum οὔτε μὴ non correctum bis compareat. Verum ex Cast. Bryll. marg. Victor. dederunt Steph. Leoncll. ceteri. — ἀρχὴν οὐδὲ ν.) ἀρχὴν οὐδὲ *plane non*, nos: *von vorn herein, von ieher*, vid. Heindorf. ad Gorg. p. 105. Wolf. ad Demost. Leptin. p. 347. Viger. p. 713. — εἰςφέρεσθαι primus, nescio qua usus auctoritate, edidit Stephanus, cum Iunt. Ald. Cast. Bryll. et Mss. Pariss A. B προςφέρεσθαι et Hal. προςεφέρεσθαι scriptum habeant. Quam saepe autem εἰς et πρὸς a librariis sive casu sive consulto permutentur, ad Cyrop. I, 4, 11 docebitur. In his τῇ φωνῇ σαφῶς κλαίειν ἐφαίνετο ne inscitiae me accuses, quod κλαίειν non mutaverim, de industria factum est; nam κλαίειν et κλάειν, ut καίειν et κάειν huic scriptori frequentantur. Paris. B omisit σαφῶς.

§. 16. ὡς αὖθις γελασόμενοι) „Nos *ein ander Mahl*, in posterum, ubi ille novum dicterium protulisset." Weiske contra Leonclavium, qui εὐθὺς Xenophonti obtrudere voluerat,

intentatum relinquens εἰςαῦθις II, 7. Cur γελασόμενοι non γελάσοντες posuerit, si quaeris, respondebunt Buttmann §. 100 p. 327. Monk ad Eurip. Alcest. V. 158 et Poppo ad Cyrop. I, 4, 16. Paris. B. αὐτὸν καὶ αὖθις γ. καὶ δειπνεῖν, qui error est in frequentissimis, vid. Gregor. Corinth. p. 24 sq. 201. 717. 781. 816. et Iacobs in Actt. Monn. T. II. f. 3. p. 442 sq. Paris. A ὡς αὖθις γελασόμενος, deinde B αὐτοῦ, ὡς δ' ὡς ᾔσθετο, Cast. et Hal. αὐτοῦ ὅδ' ὡς ᾔσθ. de quo vid. ad calcem Leviorr. Lectt. diverss. — καὶ τῇ ψυχῇ π. θαῤῥεῖν) Homericam locutionem doctus illustravit Stephanus ad Cyrop. I, 4, 13 exemplis Odyss. XX, 17. I, 353. XXI, 193. XVI, 81. Iliad. X, 319. XXIII, 591. idque ante Brownium, qui legentes ablegat ad Athen. VI, 20 p. 271. e. — ὅτι ἐσ. συμβολαί, πάλιν ἐδείπνει.) Ita Cast. Hal. Bryll. Steph. Leoncll. cum recentioribus, Iuntae depravatam lectionem πόλιν ἐδ. ex Ald. emendat marg. Villois. et, nisi fallor, Brodaeus: πολλὴν [?] ἐδείπνει lego πάλιν. Συμβολαί quid denotent, dubitatur: Schneidero videntur proelia intelligi, *ad quae animum verbis confirmet Philippus fortiter gerenda*, melius Orellio post Zeunium convivia, ut ratiocinatio ita procedat: *quia nemo antea risurus esse videbatur, periculum erat, ne nunquam in coenam vocaretur Philippus, nunc tamen cum ex Critobuli cachinno cognovisset, convivas risuros esse, non amplius se ait dubitare, quin in posterum quoque conviviorum particeps futurus sit.* Sed Philippus quia ad coenam exhilarandam nihil adhuc contulerat, nescio an magis ridicule suos iocos pariter et reliquorum risus συμβολάς vocaverit, de quibus cf. Ruhnken. ad Terent. Andr. I, 1, 62.

Cap. II. § 1. Ὡς δ' ἀφῃρέθησαν αἱ τράπεζαι) Absunt αἱ τράπεζαι a Mss. Pariss. A. B probante Gailio. Animi causa, simulque ut tirones intelligant, quam turpe sit disciplinam artemve, quam quis profitetur, non fideliter didicisse, sensum, quem verbis ὡς δ' ἀφῃρ. tribuit, afferam: etenim explicat: *postquam convivae, poti scilicet, servorum ope remoti erant!* — ἐσπείσαντο καὶ ἐπαιάνισαν) *Brown:* „Coena peracta libabant in honorem Mercurii antiquitus, serius autem in honorem Iovis Τελείου, ut refert Athenaeus p. 16 [ibiq. interprett.] "Ἔσπενδον δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἀναλύοντες, καὶ τὰς σπονδὰς ἐποιοῦντο Ἑρμῇ, καὶ οὐχ, ὡς ὕστερον, Διῒ τελείῳ· δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνου προστάτης εἶναι· σπένδουσι δ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ ταῖς γλώσσαις ἐκ τῶν δείπνων ἀπιόντες. Tum etiam hymnos canebant in honorem Deorum, ut apud Platon. Symp. p. 316 E. et

Anabas. VI, 1, 5. [V, 9, 5] Homer. Odyss. I, 152." Adde Wolf. ad Plat. Symp. IV, 1. et Wyttenbach. ad Plutarch. sept. sap. Conviv. p. 940. — ἐπὶ κῶμον Συρ. ἀνθ.) De nomine κῶμος vid. praeter Lex. Xen. T. II. suo loco, Thiersch. *Einleitung zu Pindars Werk*, p. 114 sq. Ex codd. Paris. A. B. et marg. Victor. in lucem protrahitur Συρακούσιοις τις ἄνθρωπος, non monito lectore, praegressum τὶς iidem num retineant, an negligant, quod facit certe marg. Victor., Συρακούσιος habet etiam Leonclav. 3, sed nostra scriptura, quae continetur editionibus Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. Bach. Zeun. Weisk. Schneid., prae altera arrisit etiam Porsono in Iournal. crit. 1812, IX p. 143, Popponi de elocut. Thucyd. p. 213 et Boeckhii auctoritate Astio ad Platon. legg. p. 58. Vid. notata ad VI, 6. — ἔχων τε — ὀρχηστρίδα) Plene dixisset ἔχων τε αὐλητρίδα ἀγ. καὶ ἔχων ὀρχ. secundum praecepta Schaeferi ad Brunckii gnom. poett. p. 73 et 366 sq., a quibus dissentit Elmsley. ad Eurip. Heraclid. V. 622 et Addend. Solebant autem veteres tibias in commessationibus adhibere, qua de re vid. Perizon. ad Aelian. V. H. XIII, 1. Particula τὲ vocibus κιθαρίζοντα et ὀρχούμενον interposita ex solo Aristide accessit T. II p. 507: καὶ παῖδα πάνυ γε ὡραῖον καὶ πάνυ καλῶς κιθαρίζοντά τε καὶ ὀρχούμενον. Ad illa τῶν τὰ θαύματα δ. conferri merentur interprett. ad Theophr. Charact. cap. VI.

§. 2. ἡ αὐλητρὶς μὲν ηὔλησεν, ὁ δὲ παῖς) Quae scriptura convenit cum libris impressis et scriptis Pariss. A. B., nisi quod in B. ηὔλυσεν depravate legitur. Aristidem adnotante etiam marg. Victor., l. l. habentem ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς ἡ μὲν αὐλητρὶς ηὔλησεν, ὁ δὲ παῖς ἐκιθάρισε sequuntur inde a Zeunii aetate omnes editores. Sed Anabas. V, 8, 24. τοὺς μὲν γὰρ κύνας τοὺς χαλεποὺς τὰς μὲν ἡμέρας διδέασι, τὰς δὲ νύκτας ἀφιᾶσι· τοῦτον δέ, ἂν σωφρονῆτε, τὴν νύκτα μὲν δήσετε, τὴν δὲ ἡμέραν ἀφήσετε, utrumque dicendi genus coniunctum vides. Cf. Symp. II, 17. Cyrop. V, 3, 51. Καὶ ὁ Κῦρος μὲν δὴ περὶ τούτων οὕτως ἐγίγνωσκεν, οἱ δὲ στρατιῶται τότε μὲν δειπνήσαντες, ubi Fischerus, ut articulus abiiciatur, aut scribatur καὶ ὁ μὲν Κῦρος, auctor est; quod ibidem §. 56. in Weiskiana legitur, ὃς καὶ τούτους ἐκόσμει, καὶ τὸ ἄξιον μὲν λόγου ἐσήμαινε, τὸ δὲ μὴ οὐκ ἠνώχλει λέγων, si non genuinum, at certe a Graecitate neutiquam alienum. VI, 4, 14. τῶν δὲ πολεμίων οἱ πολλοὶ μὲν συνήττηνται μεθ' αὐτῶν, οἱ δὲ ἀμάχητοι ἑκατέρων. Apolog. Socrat. §. 18. Diodor. XI, 11. 36. Contrarii generis exempla sunt Anabas. V, 2, 31. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Κρῆτες — εἰς ὕλην κατὰ τὰς νάπας κυλινδούμενοι

ἐσώθησαν· ὁ Μυσὸς δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν φεύγων ἐβόα βοηθεῖν. Cyrop. III, 3, 30. ἐὰν μὴ ἀντεπεξίωσιν ἐκεῖνοι, οἱ μὲν ἡμέτεροι μᾶλλον θαῤῥήσαντες ἀπίασιν, οἱ πολέμιοι δὲ — μᾶλλον φοβηθήσονται. Cod. Vatican. θαῤῥήσουσιν ἂν ἅπασιν, οἱ δὲ πολέμιοι. Sed ἂν mihi quidem suspectum cum neque a praestantioribus libris offeratur, neque ante φοβηθ. iteretur, illatum sine dubio ex ἐν ἅπασιν, quibus verbis librarius significari voluit, in omnibus θαῤῥήσαντες haberi. Mirum etiam, quod ἂν nonnisi ii libri servarunt, in quibus θαῤῥήσουσιν inest, tanquam reliquiae participii essent olim lecti. Aristid. T. I. p. 898. εἰ γὰρ ὅταν μὲν δέῃ σώζειν, ὑπέρχονται, θαῤῥήσαντες δὲ ἐπίασιν, ub vulgabatur δεῖ et ὑπέρχωνται. Cyrop. II, 1, 9. ἡμῖν μὲν ποιήσεις τὸ ὁμόσε τοῖς ἐναντίοις ἰέναι ἀσφαλέστατον, τοῖς πολεμίοις δὲ τὸ φεύγειν ἢ τὸ μένειν αἱρετώτερον. Utroque loco Altorfinus liber, alias etiam ad grammatices normam omnia exigens, δὲ nomini πολέμος praeposuit. Sequentia inde a verbis νὴ Δί', ὦ Καλλία usque ad παρέχεις citantur a Grammatico in Bekkeri Anecdott. graec. p. 372. sine ulla tamen lectionis discrepantia, si ab articulo τὸ discesseris, quem post μόνον interseruit. Plura Athenaeus XV, 10. p. 686. d. excerpsit a νὴ Δί' usque ad §. 4. ἐλευθέριοι ἔσεσθαι, unde suis quamque locis varietatem adscribemus. E verbis ἀκροάματα ἥδιστα excidit posterius in Paris. B, et inverso ordine refert Athenaeus ἀλλὰ καὶ ἀκροάματα καὶ θεάματα ἥδ. π. omissis seqq. καὶ ὃς ἔφη.

§. 3. εἰ καὶ μύρον τις ἡμῖν ἐνέγκαι) Athenaeus τί οὖν; εἰ καὶ μύρον ἐνέγκαι τις ἡμῖν; marg. Victor. — τις ἐνέγκαι ἡμῖν. Pronomen hoc ἡμῖν a Paris A. super linea scriptum; statim Paris B. a prima manu ἵνα καὶ εὐωδίᾳ σθῶμεν, Athenaei edd. εὐωδίαν ἡστιώμεθα, MS. ἑστιώμ. Quamvis facilis tamen non necessaria esse videtur Coniunctivi ἑστιώμεθα mutatio in Optativum ἑστιῴμεθα. — ἄλλη μὲν γυναικὶ) Sic libri Xenoph., sed Athen. ἄλλη μὲν γυναικεία, ἄλλη [edit. Bal. Xenoph. ἀλ δὲ] δὲ ἀνδρεία καλή, οὕτω καὶ ὀσμὴ ἄλλη μὲν γυναικί, ἄλλη δὲ ἀνδρὶ πρέπει — ἕνεκεν ἀνδρῶν [deest ἀνδρῶν in edd.] οὐδεὶς μύρῳ χρίεται. Paris. A. man. prim. χρῆται pro χρίεται. Modo praegressum καὶ γάρ de Brownii sententia falsissima non explicationem antecedd. ὥςπερ γάρ — πρέπει, sed novam et ab illis disiunctam rationem indicat negationis μηδαμῶς, quippe vertendum: *namque etiam*. Quibus particulis latinis saepe respondere Graecas καὶ γάρ, non est, quod dubites; at hoc loco sententia postulat *etenim*. Secus est Anab. V, 8, 11. ubi alterum καὶ delendum. — Αἱ μέντοι — οὖσαι) Aristides II, p. 490. αἵ γε μὴν [γε μὴν etiam marg.

Vict.] *γυν. ἄλλως τε ἦν καὶ* [sic m. Victor.] *νύμφαι τι οὖσαι, ὥςπερ ἡ N. τοῦδε* [τοῦδε m. Victor.] *καὶ Κριτοβούλου μύρον μὲν υὐ προςδέονται·* [rursus *μ. οὐ πρ.* cum Aristid. marg. Vict.] *αὗται γὰρ τούτου ὄζουσι· τοῦτο μὲν οὖν οὕτω δεῖ προςδέξασθαι· οἷον αὗται παρὰ ἀνδρὸς μύρον* (sic) *οὐ προςδέονται: παρ' ἑαυτῶν γὰρ ἔχουσι νύμφαι γε οὖσαι.* — *ἀφελείας ἦν προελθεῖν μέχρι τοῦ· μύρον μὲν οὐ προςδέονται· τὸ δὲ τῆς αἰτιολογίας παρατεθὲν κατὰ τὴν ὑποστροφήν; αὗται γὰρ τούτου ὄζουσι.* Consentit Athenaeus in scriptura *αἵ γε μὴν γ. ἄλλως τε ἂν καὶ ν.* Impressi libri Iunt. Cast. Ald. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. *ἄλλως τε καὶ ἦν ὅταν νύμφαι.* „Ex duabus particulis *ἦν* et *ὅταν* supervacanea est altera meo quidem iudicio, et non modo nullum usum sed nec ornatum affert. Ceterum illa lectio *μύρου μὲν οὐ προςδέονται* est Aristidis." Verba sunt *Stephani* 2, quocum faciunt Leoncl. Victor. V. L. 33, 7. Bach. et Ernesti. primus autem *ὅταν* delevit ex *διττογραφίᾳ* invectum Zeune. Vulgatae lectioni *ὥςπερ ἡ Νικηράτου* [Paris. A *ὥςπερ καὶ ἡ Νικηράτου*] *καὶ Κριτοβούλου* quae Schneidero praeeunte inseruimus; nituntur auctoritate Aristid. et Athenaei praebentis *ὥςπερ ἡ N. τε τούτου καὶ ἡ K. μύρου μέν τι καὶ προςδέονται;* [deest interrogationis signum] *αὐταὶ* [*ναῦται* vulgo] *γὰρ τούτου* [*τοῦτο* cdd.] *ὄζουσιν.* Verba *ἄλλως τε καὶ* — *Κριτοβούλου* parenthesi inclusit Steph. 1. 2, ceteroquin cum Iunt. Leoncll. Bach. legens *μύρου μέν τι καὶ προςδέονται. αὗται γὰρ τούτου ὄζ.*, Aldinam lectionem, quam sequuntur Cast. et Bryll., *μύρου μέντοι καὶ προςδ.* confirmantibus Pariss. A. B. Margo Steph. 2. *An per interrog. μύρου μὲν τὶ καὶ προςδέονται; Alioqui cum mg. μύρου μὲν οὐ πρ. Vide meas annot.* Illud assensu suo comprobavit Casaubonus ad Athen., hoc Leoncll. 1. 2. 3. in marg. et annotationibus. Bachius coniecit *μύρου οὐδέν τι*, Ernestius *μύρου μέν τι προςδέχονται*, at omnium pessime Becker *μύρου μέν του προςδέονται*, denique Schweighaeuser l. l. *μύρου μή τι καὶ προςδέονται;* Equidem Stephani coniectura paululum mutata post Schneid. excudendum curavi *μύρου μὲν τί καὶ προςδέονται; αὐταὶ γὰρ τ. ὄ.* In Iuntina lectione acquiescunt Weisk. et Zeun. quam tamen quomodo acceperit, ille non indicavit; Zeunii explicatio haec est: „*sed mulieres, imprimis* [scribe praesertim] *cum sponsae sint, ut Nicerati huius et Critobuli aliquid quidem unguenti insuper desiderant, (seu ut sponsi unguento mediocri sint delibuti, volunt) quia ipsaemet unguentum redolent (seu unguento utuntur); verumtamen odor olei* etc." Zeunio suffragatur Batavus, *Erat enim*, inquiens, *in more apud Athenienses, sponsas unguento uti, ut patet ex Aristoph. Plut. v. 529.*

[vid. ed. Beck p. 273.] Pac. 859." Adde Elmsley ad Acharnens. V. 1066. Ab his non multum distat ea via, quam ad vulgatam defendendam Orellius iniit; ceterum in eo lapsus, quod ad καὶ et praepositionem verbo προςδέονται adhaerentem animum non ita, uti debebat, attendit. Commendat enim pro αὐταὶ masculinum αὐτοὶ s. οὗτοι hoc sensu: *„Kein Mann beduftet sich um eines Mannes willen mit μύρον. Auf das Verlangen der Weiber hin thut man es etwa, besonders wenn man sich erst kürzlich verheirathet hat, wie Niceratus und Critobulus — auch riecht man es wirklich beiden an. — Indess ist selbst den Weibern der Geruch des Oehls angenehmer, nicht an sich, aber weil er ein Beweis ist, dass der Mann nicht weichlich sey, sondern des Freyen würdige Leibesübungen anstelle."* Imo sic se habet Socratis argumentatio: *„ut enim alia vestis mulieri, alia viro, ita etiam alius viro odor, alius congruit mulieri; etenim viri quidem causa nullus vir unguento utitur, sed et mulieres magis probant oleum quam unguentum."* In iis praeterea, quae velut in parenthesi interponuntur, ait Socrates, ne sponsas quidem unguento insuper opus habere propterea, quod ipsae hoc oleant. De formula ὄζειν μύρον ut praeter Thom. Mag. p. 625. Huschke in Analect. critt. p. 160. et interpretes ad Aristoph. Plut. V. 1021. inspiciendi sunt, ita vix dignum memoratu, quod Mureto V. L. 19, 9. in mentem venit ναύταις γὰρ ταὐτὸν ὄζουσιν. Membrum subsequens ἐλαίου δὲ τοῦ etc. Achilli Tatio obversatum fuisse credit etiam Iacobs in Commentar. p. 608. cf. Platon. Phaedr. §. 35. p. 228. ibique Heindorf.

§. 4. μύρῳ μὲν ὁ ἀλειψ.) Athen. l. l. μύρῳ μὲν ἀλειψάμενος δοῦλος. Unde Schneiderus: *„Articulum, inquit, sic vulgo insertum, auctore Athenaeo deletum malim, nisi iunxeris ἅπας ὁ ἀλειψάμενος, καὶ δ. κ. ἐλ."* Hoc unice verum, vid. Stallbaum ad Platon. Phileb; p. 48., licet non sim nescius, ἅπας a Paris. B abesse; deinde τῶν ἐλευθέρων μόχθων — πρῶτον γερησαῶν καὶ χρόνου πολλοῦ δέονται, εἰ μέλλουσιν — καὶ ἐλευθέριοι [Mss. ἐλευθέριαι, quod attigi ad VIII, 16.] ἔσεσθαι Athenaeus. Ἐ μόχθων Pariss. A. B effecerunt, aut certe effecisse dicuntur μόσχων!! Illud autem πολλοῦ post seq. χρόνου recte mihi videor cum Zeun. Lang. et, qui Zeunium sequitur, Gailio expulisse, quum non appareat neque in Pariss. A. B. neque in Iunt. Cast. Hal. Bryll. vers. Bibitt., notatum illud a Steph. 1. 2. stellulis, quibus indicare voluit, suspectum sibi vocabulum esse. Ex una Aldina in interpretationem Cornarii, et in edd. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Weisk. et Schneid., quod concinnitati officere vide-

tur, invectum fuit, vid. Lamb. Bos. de ellips. p. 402. Alia longe ratio est loci Ages. II, 23. — Συμμίσγης) Ita Bekker. ad Theogn. v. 35., Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. Leoncll. Mss. Pariss. A. B et marg. Steph. 2. συμμιγῇς, Steph. 2. Bach. Weisk. et margg. Steph. 1. Leoncll. συμμιχθῇς, Zeun. Schneid. Lang. συμμιγέῃς. Idem repetitur distichon Memorab. I, 2, 20. ubi consules editores, et Bekker. l. l. quocum etiam κακοῖσιν edendum erat pro κακοῖσι. Supra Paris. A παρὰ μυροπωλῶν, in B exciderunt omnia haec οὐ παρὰ — ἔφη ob ὁμοιτέλευτον. Cornarius reddidit:

„Deque bonis bona disces, [inverte: disc. bon.] permixtus que malorum
Turbae etiam perdes quod fuit ante boni.

§. 5. καὶ χρῆταί γε) Particulas has tetigimus ad I, 5. A verborum sensu aberravit Cornarii versio: *etiam opus habet.* Similiter laudat Autolycum Socrates VIII, 37. — Sequentia Ἐπεὶ γοῦν [Paris. B οὖν] νικηφόρος — σκεψάμενος αὖ [οὖν Paris. idem] ὃς ἂν δοκῇ αὐτῷ ἱκανώτατος εἶναι εἰς τὸ [praeterierunt τὸ Pariss. A. B.] ταῦτα ἐπιτηδεῦσαι, τούτῳ συνέσται aut negligentissime a scriptore expressa, aut corrupta esse, omnes uno ore fatentur. Sive enim cum Leonclavio, cui Steph. Bach. Wels. obsecuti sunt, scribas βούλοιτο et σκεψόμενος hoc, ut arbitror, sensu: imo utitur his praeceptis; certe quoties quinquercium velit vincere, denuo tecum consiliis agitatis, qui ipsi ad haec exercenda maxime idoneus esse videbitur, cum hoc consuescet, vid. a me disputata in Vindic. Cyrop. Epilog. p. 96, sive Zeunium sequaris, vulgatam ita interpretantem: *postquam enim (?) in pancratio victoriam studuit consequi, (id quod scilicet sine tuo consilio et ductu puer non fecit.??) similiter (?) tuo consilio adiutus disciplina utetur eius, qui ei optimus huius rei (scil. τῆς καλοκἀγαθίας) magister visus fuerit.*" sive Cornarium: „*Itaque quum pancratii victor fieri volet, tecum deliberatione facta, quinam ipsi ad haec exercenda praestantissimus esse videatur, cum hoc conversabitur,*" quam manca utrobique tum verba tum sententia maneat, in oculos incurrit. Leonclavii scripturae, si vel maxime Wielando largiamur, non de ludis puerilibus sed de victoria in ludis Olympicis Autolyco deportanda cogitandum esse, adversatur inprimis hoc, quod de Olympicis certaminibus ne verbum quidem adiunctum est, et proxima vix dubitare sinunt, quin convivae haec εἰς τὸ ταῦτα ἐπιτ. de virtute, non de pancratio intellexerint. Lacunam, cuius signa Schneid. inter σκεψάμενος et αὖ adpingenda

curavit, quum alii alio modo explerunt, tum omnium audacissime Wyttenbach. apud Brownium: — *τοῦ παγκρατίου γενέσθαι, συνῆν τοῖς ἱκανωτάτοις εἰς* [iniuria aut potius pessime deest τὸ] *ταῦτα ἐπιτελέσαι, οὕτως βουλόμενος νικηφόρος τῆς καλοκἀγαθίας γενέσθαι, σὺν σοὶ κ. τ. λ.* Melius Orellius sensum ait esse: *so gewiss dein Sohn aus edlem Ehrgeize alles that, um Sieger im Pankration zu werden, so gewiss wird er hinwieder sich mit dir darnach umsehen, wie er καλοςκἀγαθὸς werden möge,* modo ne credas futuro *σκεψόμενος* opus esse; Aoristi enim haec vis est, ut tum demum dicatur magistro usurus esse, si una cum patre hac de re consilia agitaverit. Habes igitur breviloquentiam quandam, quam asseverationibus propemodum propriam esse putes, pro eo, quod plenius efferri poterat: *γενέσθαι καὶ τούτοις συνῆν, οἳ αὐτῷ ἐδόκουν ἱκανώτατοι παγκρατιασταὶ εἶναι, σὺν σοὶ σκ.* Margo Vict. *ὃς ἂν δοκῇ ἱκανώτατος. — εἰς τὸ ταῦτα ἐπ.*] Articulum *τὸ*, qui abest a Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. Leoncll. Bach. Zeun., inserunt Steph. 2. Weisk. Wels. Schneid. iussu Steph. 1. in annot. et Leoncll. in margine.

§. 6. *Ἐνταῦθα*) Iunt. *ταῦτα*, ex quo Cast. Bryll. et Hal. effecerunt *ταὐτά*. Tum Pariss. A. B. Y. *καὶ ὁ μέν τις αὐτῷ εἶπε, ποῦ οὖν εὑρήσεις, αὐτῷ* cum margg. Vill. et Victor. Praefero vulgatam, nam et *αὐτῷ* satis languet et tertia persona sexcenties in secundam mutata est, ubi *τὶς* supplendum est, vid. ad I, 8. Contra *αὐτῶν* post *τίς*, *ὁ μέν τις* etc. frequentissimum. In Cyrop. II, 3, 19. *ἐκάλεσέ τε ἐπὶ δεῖπνον αὐτούς, καὶ ἐν τῇ σκηνῇ ἰδών τινας αὐτῶν ἐπιδεδεμένους τὸν μέν τινα ἀντικνήμιον, τὸν δὲ χεῖρα, ἠρώτα τί πάθοιεν,* post *τὸν μέν τινα* repetunt *αὐτῶν* libri praestantissimi, iisque consentiens cod. Vaticani, I, 1, 1. *καὶ ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πάμπαν κατελύθησαν, οἱ δὲ. θαυμάζονται* V, 2, 32. *ἂν δὲ καὶ δὴ* [sic enim legerim] *ἴωμεν ἐπ' αὐτούς, πολλοὺς μὲν αὐτῶν εὑρήσομεν ἔτι κλάοντας τοὺς ἀποθανόντας ὑφ' ἡμῶν, πολλοὺς δ' ἔτι τρ.* V, 3, 1. V, 4, 9. *Τῶν μέντοι πεζῶν Ἀσσυρίων, οἳ ἔτυχον τὸ Γαδάτα χωρίον πολιορκοῦντες, οἱ μὲν εἰς τὸ τεῖχος κατέφυγον τὸ ἀπὸ Γαδάτα ἀποστάν, οἱ δὲ φθασ.* Iunt. Wech. Bryll. et Altorf. praefigunt membro *οἱ μὲν* verba *οἱ πλεῖστοι αὐτῶν*, ut scribendum videatur *οἱ μὲν αὐτῶν* aut *οἱ μὲν πλεῖστοι αὐτῶν*. Ibidem §. 39. *Ἤγετο δὲ καὶ τῶν ἑαυτοῦ τῶν τε πιστῶν, οἷς ἥδετο, καὶ ὧν ἠπίστει πολλοὺς ἀναγκάσας τοὺς μὲν* [*αὐτῶν*] *καὶ γυναῖκας ἄγειν, τοὺς δὲ καὶ ἀδελφούς, ὡς δεδεμένους τούτοις κατέχοι αὐτούς*, ubi libri quidem manu exarati *αὐτῶν* repudiant, sed usus admittit. VII, 3, 1. VII, 5, 21. *νῦν δ' ἐπ' αὐτοὺς ἴω-*

μεν, ἐν ᾧ πολλοὶ μὲν αὐτῶν καθεύδουσι, πολλοὶ δ' αὐτῶν μεθύουσι, πάντες δὲ ἀσύντακτοί εἰσιν. Nolim cum Schneidero alterutrum pronomen delere; sed in re tam pervulgata exemplorum auctoritate quid opus est? Pro εὑρήσει, quod Stephano 1. 2. margg. Vill. et Victor. debetur, Iunt. et Ald. εὑρήσκει, Hal. Cast. et Bryll. εὑρίσκει praebent. — διδακτὸν τοῦτο εἴη) Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. τούτου εἴη, pro quo τοῦτο εἴη suadentibus Steph. Leoncll. in margg. et commentar. Brodaeo et Ernest. ediderunt Cast. Zeun. Weisk. et Schneid., ut postea recentiores isti tres editores μαθητὸν pro vulgato μαθητέον de sententia Steph. Leoncll. et Ernest., vid. Buttmann. §. 92. p. 229. copios. §. 102. p. 458 sqq. Matthiae §. 215. p. 287 sq. Thiersch. §. 280. p. 402 sq. „*Ceterum haec est*" inquit Zeune, „*Socratis sententia, virtutem esse discendam et usu exercitationeque confirmandam.* Vid. Memor. I, 2, 19. III, 9, 1. IV, 1. Cyrop. III, 1, 17. III, 3, 57." Non facile apud veteres extitit philosophus, quin hanc quaestionem excuteret: Platon. Protag. §. 27. p. 497. §. 124 sqq. ed. Heind., Isocrat. Sophist. 11. p. 512. Lang. Orelli ad Opusc. vett. sententios. T. II. p. 651. et Weiske Xenoph. T. V. p. 102 sqq., quo iudice Socrates et Antisthenes statuerunt, *non institutione sed exercitatione virtutem parari.* cll. §. 12 et IV, 43. — εἴπερ τι καὶ ἄλλο καὶ τοῦτο μαθητόν, ut §. 9. Cyrop. III, 3, 42. Συμφέρει δ' ὑμῖν εἴπερ τῳ καὶ ἄλλῳ τὸ νικᾶν. Memor. III, 6, 2. καλὸν γάρ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις. Anabas. II, 4, 6. Ποταμὸς δὲ εἰ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἐστι διαβατέος. Ast. ad Platon. legg. p. 386. Heindorf. ad Phaedon. §. 28. p. 42. et Bergler. ad Aristoph. Thesmiphor. V. 1163.

§. 7. προςφέρονται) Ex Paris. B προσφέροντα hic et supra ex eodem et A. ἀμφίλογόν ἐστι laudatur.

§. 8. παρεστηκὼς δέ τις τῇ ὀρχ.) Paris. A παρεστικὸν δέ τις τῇ ὀρχ. et marg. παρεστηκότων, nullo modo probandum. Antea marg. Vict. αὐτὴ ἡ ἑτέρα. — ἀνεῤῥίπτει δινουμένους) Locum Artemidori, quem Bach. hic comparat, vide emendatum in Praef. Anab. Schneid. p. XXXIII. Pariss. A. B. ἀνεῤῥίπτειν [v. posterius in A. erasum] δονουμένους, δονουμένους cum Iunt. Ald. Cast. Bryll. margg. Steph. 1. 2. Leoncll., δονομένους habet Hal., sed δινουμένους ex Steph. in reliquas edd. transiit, non recte, opinor, forma postposita, qua utitur Aristophanes Avib. V. 1183, cuius vid. interprett., quamque Hesychius s. δονεῖ agnoscit. Alterius tamen verbi exempla collegit Valckenar. ad Theocrit. Adoniazus. p. 375. C. sq. p. 217 sq. ed. Heind. quibus adde Symp. VII, 3. Sequens ῥιπτεῖν temere

depravatur in ῥίπτειν a Wels. et Bach. Omnino utraque forma dici non potest quoties a veteribus et recentioribus criticis permutata fuerit, ut Anabas. IV, 7, 13. Ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα· αἱ γὰρ γυναῖκες, ῥιπτοῦσαι τὰ παιδία, εἶτα καὶ ἑαυτὰς ἐπικατεῤῥίπτουν, vulgo ῥίπτουσαι. Oecon. XVII, 7. ἐν τῷ ῥίπτειν τὸ σπέρμα ποικίλη τέχνη ἔνεστι; Melius m. Victor. ῥιπτεῖν. Vid Goeller. ad Dionys. de Compos. verb. p. 289. Verissimum est enim discrimen, quo utrumque distinxit Hermann. ad Soph. Aiac. V. 235.

§. 9. καὶ ἐν οἷς δ' ἡ παῖς ποιεῖ) „*Aristides Guelf. habet scriptum ex h. l. δῆλον δὲ καὶ ἐν οἷς ἡ παῖς. Certe inutilis est particula δὲ ita collocata, quae si transferatur et coniungatur cum ἡ, ut sit ἥδε παῖς, recte habebunt omnia.*“ Ex hac Schneideri observatione suspiceris articulum ἡ post ἥδε, quem linguae leges requirunt, operarum culpa excidisse. Praepositionem ἐν crebro sic praeponi, doceat Matthiae gr. gr. §. 401. p. 543. Pariss. A. B. καὶ ἐν οἷς δὴ παῖς, Aristid. ed. II. p. 509. ἐν πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις δῆλον· καὶ ἐν οἷς δὲ (sic) ἡ παῖς, quae paulo post sine vitio iterantur. Corruperunt codicum Pariss. auctores vulgatam, quam cave cum Schneidero tentes: καὶ enim non aliter additum atque in testimoniis vidimus ad §. 6. allatis, δὲ autem praegressum μὲν respicere, ad Hieron. VI, 14. ipse iudicet Schneider. Mox Ald. et Hal. γυναικία et cum Iunt. φυσις sine accentu: rectum est in Cast. Bryll. Steph. et ceteris; οὐδὲ χεῖρον Iunt. Cast. Hal. Bryll., οὐδὲν χεῖρον Ald. et Pariss. A. B, unde Stephanus 1. 2. dedit οὐδὲν χεῖρων. Deinde Paris. A τῇ τοῦ ἀνδρός, B τῇ τοῦ ἀνδρός. — ῥώμης δὲ καὶ ἰσχύος δεῖται.) Hoc modo Schaefero praeeunte exhibui pro eo, quod in libris vulgatur γνώμης δὲ καὶ ἰσχ. Absurdum esse γνώμης, nemo est, qui non primo statim adspectu sentiat; prior, quod sciam, Moschius in coniecturam hanc incidit comprobatam etiam Schneidero in praef. Anabas. p. XXXIII sq. Conferendus omnino praeter Schaef. ad Platon. legg. ed. Ast. p. 618. et in Epimetr. I. ad Aristoph. Plut. Hemsterhus. p. XXIX. Kidd. ad Dawes. Miscell. critt. p. 538., neque audiendus Langius, qui totum membrum aliunde intrusum existimat, credo, propterea quod loci sententia ei fraudi fuit, uti patet ex hac eius interpretatione: *et nihilominus tamen mente seu ratione carent.* Pantheae quidem Cyrop. V, 1, 4. adscribitur ῥώμη, sed quum nomen hoc a nulla optimarum membranarum agnoscatur, malim Poppo textis eiecisset quam uncis sepsisset. —Ὥςτε εἴ τις) Cornar.: *Quare si quis vestrum uxorem habet, confidenter doceat, quidquid voluerit, ut eo ex ipsa instituta utatur.* Minus duriter Bibitti: *quare si quis no-*

strum [unde habuit ἡμῶν?] *uxorem habet, magna cum spe doceat, quidquid volet, ea perita usurus.*

§. 10. οὐ καὶ σὺ παιδεύεις) Iunt. Ald. παιδεύσεις, Bryll. Cast. Hal. Cornar. Steph. 1. 2. et edd. recent. παιδεύεις, Paris. B παιδεύης. — οἶμαι δὲ καὶ) Vid. Heindorf. ad Platon. Protag. p. 479., atque de Socratis responsione Wyttenbach. ad Plutarch. opp. morall. p. 630 sq. Pro seq. δύνωνται Paris. A a man. prim. habere traditur δύνανται. — οὐκ ἄπο τοῦ σκοποῦ) Scripsi ἄπο τοῦ σκ. postulantibus Ald. Iunt. Steph. 1. 2. Bast. ad Gregor. Corinth. p. 210 sq. et Iacobs ad Achill. Tat. p. 785 in locum eius scripturae, quam apud Cast. Hal. Bryll. Leoncll. Zeun. Schneid. Weisk. invenias ἀπὸ τοῦ σκ. — Suidae explicationi concinit etiam grammaticus in Bekkeri anecdot. p. 435: ἄπο σκοποῦ· μάτην ἢ περιττῶς ἢ ἐναντίως. Adi Heindorf. ad Platon. Theaet. §. 91. p. 412. Parum apte Cornarius: *hic sane sermo non extra propositum dictus esse visus est*, cum potius sensus sit: *haec verba non videbantur a b re dicta esse, vel a scopo aberrasse;* quandoquidem sensit Antisthenes, se potissimum taxatum esse. In alias partes qui abierunt, in iis Weiskium refutat Schneiderus, quippe *rectum et verum dictum* interpretantem, in ceteris secutus Langium, ut quem non latuerit, ad importunam Antisthenis quaestionem respici. Vocabulum ἔδοξεν Paris. A depravavit in ἔδειξεν.

§. 11. Μετὰ δὲ τοῦτο) Aeque recte dicitur μετὰ τοῦτο δέ, quamquam illud prae ceteris huic scriptori placuisse videtur, Anabas. II, 2, 3. 4, 23. Arrian. de Venat. 28, 2. Μετὰ ταῦτα δέ. Cf. Friedemann. ad Strabon. p. 177 et 736. Contra ἐκ τούτου et ἐκ δὲ τούτου similiaque promiscue a Xenoph. dici, ad Cyrop. II, 17 ostendemus. — Εἰς μὲν οὖν ταῦτα) Sic ut reponerem, Iunt. Cast. Hal. et Bryll. suaserunt: cum Aldina reliqui μὲν neglexerunt. Vid. Hermann ad Viger. p. 845. — ἐκυβίστα τε καὶ ἐξεκυβίστα) Hoc saltationis genus illustrarunt Gronov. Thesaur. ant. gr. Vol. VIII. p. 1268. 2250. Artemidor. Vol. II. p. 286. ed. Reif., et Boettiger *Andeutungen zu 24 Vorlesungen* p. 155, e quibus apparet, saltatricem se in gladios praecipitem dedisse et rotatam super eos rursum in pedes revolutam stetisse. „Opponuntur sibi κυβιστᾶν εἰς sive εἰςκυβιστᾶν et ἐκκυβιστᾶν in circulum illum praecipitem se volvere et idem rursus ex illo circulo facere. Proverbii instar ad magnum periculum indicandum adhibentur Memor. I, 3, 9 cll. Athen. p. 129. D." Brown. qui fontem, unde pleraque hauserat, Lex. Xen. II. p. 801 non debebat reticere. Adhibuit locum Xenophontium Heindorf. ad Platon. Euthydem. §. 55. p.

876 mutato tamen seq. πάθῃ in πάθοι. Cave probes; primum enim Aristid. II. p. 507 bis μή τι πάθῃ firmavit, deinde, quod Matthiae gr. gr. §. 519. p. 736 et ad Eurip. Phoeniss. p 279 de verbis timendi monuit, exemplis non destituitur. Cyrop. IV, 5, 48 πολὺν μὲν φόβον ἡμῖν παρείχετε, μή τι πάθητε. Herodt. III, 65. Xen. Anabas. I, 8, 24 Ἔνθα δὴ Κῦρος δείσας, μὴ ὄπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικόν, ἐλαύνει ἀντίος, quem Coniunctivum Schneid. cum edd. vett. in κατακόψει aut κατακόψειε mutandum putat, sicut idem Mem. II, 7, 14 ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ ἐγὼ προφυλάττοιμι ὑμᾶς, οὐδ' ἂν νέμεσθαι δύναισθε, φοβούμεναι μὴ ἀπολησθε Heindorfio ἀπόλοισθε coniicienti assentitur. Hieron. XI, 11 φόβον δὲ οὐκ ἂν ἔχοις, ἀλλ' ἄλλοις παρέχοις, μή τι πάθῃς. Quid? quod ad Xenoph. Politica p. 553 tantum non negat nuperus editor, coniunctiones a φοβεῖσθαι pendentes cum Subiunctivis strui posse. Locus, quem ibidem et ad Memor. II, 9, 2 vult correctum, non est De re equestr. 4, 32, sed Vectigal. 4, 32. Nonnulla etiam ex iis, quae ab Heindorf. ad Plat. Protag. §. 29. p. 501 sq. proferuntur, huc pertinent. Acute, ut solet, diversorum modorum quae sit differentia, exposuit Hermann. ad Soph. Aiac. V. 272. non commemoratus a Poppone ad Cyrop. III, 2, 27, qui ex numero ceterorum exemplorum ea vellem exemisset, in quibus verbum aut formula metum denotans praecessit. Haec enim multo quam alia verba frequentius, sive praeterito, sive futuro et praesente tempore efferuntur, Coniunctivus sequitur ibi maxime, ubi ne quid fiat, certo verearis; cum dubitatione si quid verentur, tum Optativum fere Graeci subiiciunt. — Paulo ante Aristid. edit. et Guelf. T. II p. 504: ὥστε οἱ μὲν θεώμενοι ἐθορυβοῦντο· χρηστὸν οὖν κἀνταῦθα τὸ ἔθος ἐφάνη [vulgo ἐφαίνη] τὸ τοὺς θεωμένους φοβεῖσθαι ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τοῦ θεάματος. Praeferrem Aristidis lectionem, si Xenophontis libri consensissent, in quibus nullam inveni diversitatem, praeterquam quod μὲν ante θεώμενοι abest ab Halensi editione.

§. 12. οὗτοι τούς γε) Marg. Victor. οὗτοι, neque minus invenuste Paris. B omittit γε, de quo vid. Devar. de graecae ling. part. p. 307 et Hermann. ad Viger. p. 803. 948. Tum Hal. ἀντιλέξειεν et cum Iunt. Cast. Bryll. ὡς οὐ καί, itemque τολμηρῶς sine οὕτω. De marg. Victor. et Zeun. ἡ ἀνδρία vid. ad III, 4.

§. 13. ἆρ' οὖν) „*Pro* ἄρ' οὖν [quod est in omnibus, quas consului, editionibus Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncl.] *scripsi* ἆρ' οὖν. *Hoc conclusivum est multo aptius, quam interrogativum illud.*" Weiske. Nondum divinare vir doctus poterat, quantas olim lites hae particulae motu-

rae essent! Quis enim post ea, quae Schaefer. in Mell. critt. p. 89 Heindorf. ad Platon. Theaet. §. 137. p. 476, Protag. §. 27. p. 496 Hermann. ad Viger. p. 823 ad Soph. Antig. V. 623 ed. Erf. min. et Bremi h. l. praeceperunt, hodie ignoret, ἄρ' οὖν positum existimari pro ἄρ οὖν οὐκ? Praestat tamen dicere, particulas illas per se neque aientem neque negautem responsionem requirere, sed cum ironia quadam ita interroganti non esse dubium, quin assentiri alterum oporteat. Cf. Ephemerid. litterar. Hal. 1820. N. 260. p. 333. et infra ad VI, 6. VIII, 2. Vereor igitur, ut coniectura opus sit, quam orae Schneid. editionis appinxit Iacobs: εἴη ἂν οὖν. — ποιήσειν πάντας Ἀθηναίους) Iunt. Ald. Bryll. utraque, Hal. Steph. 1. 2. Leoncll. Pariss. A. B. ποιήσει πάντας Ἀθ., quod nescio an possit quodammodo defendi. De rep. Atheniens. III, 3 Λέγουσι δέ τινες, ἤν τις ἀργύριον ἔχων προςίῃ πρὸς βουλὴν ἢ δῆμον, χρηματιεῖται, modo genuina sit scriptura, quam e Pariss. codicibus receperunt. Cyrop. II, 4, 8 ἀπαγγείλατε τῷ Ἰνδῶν βασιλεῖ τάδε, — ὅτι φαμὲν ἡμεῖς εἴ τι φησὶν ὑφ' ἡμῶν ἀδικεῖσθαι ὁ Ἀσσύριος, αἱρούμεθα αὐτὸν τὸν τῶν Ἰνδῶν βασιλέα δικαστήν. Huic lectioni favent quidem impressi libri ad unum omnes, at repugnantibus codd. praestantioribus. Platon. Gorg. §. 35. p. 460 a Steph. ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὦ Σώκρατες, ἐὰν τύχῃ μὴ εἰδώς, καὶ ταῦτα παρ' ἐμοῦ μαθήσεται, iniuria enim, opinor, repudiavit Heindorf. a codd. Reg. Bodl. Aug. et Ald. oblata. Soph. Aiac. V. 706 Ἄνδρες, φίλον τὸ πρῶτον ἀγγεῖλαι θέλω, Τεῦκρος πάρεστιν ἄρτι Μυσίων ἀπὸ Κρημνῶν. Oed. Colon. V. 267 ἀνθ' ὧν ἱκνοῦμαι πρὸς θεῶν ὑμᾶς, ξένοι, Ὥςπερ με κἀνεστήσαθ', ὧδε σώσατε. Nostrates aequali ratione loquuntur, a qua tamen discrepant talia, qualia leguntur in Platon. Gorg. p. 524. b. Steph. καὶ ἐκ τούτων τῶν λόγων τοιόνδε τι λογίζομαι συμβαίνειν· ὁ θάνατος τυγχάνει ὤν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδὲν ἄλλο, vel Soph. Antig. V. 305 εὖ τοῦτ' ἐπίστασ', ὅρκιος δέ σοι λέγω, εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα κ. τ. λ. et laudata a Poppon. Observatt. critt. p. 185, de Elocut. Thucyd. p. 270. Nunc non amplius sunt in promtu, quas in adversariis meis annotaveram Ephemerid. litt. Ienens. 1818. N. 223. p. 438. — Henr. Stephanus ed. 1 „*aut* ποιήσειν, inquit, *aut* ὅτι ποιήσει *legendum censeo*," similiterque in ora ed. 2: „*Vel* ποιήσειν *vel* ὅτι *ante* ποιήσει *aut ante* ὅταν (sic.)" Infinitivum a Leonclavio commendatum receperunt Bach. Zeun. Schneider. Lang. Schaef., ex Castalione, ut recte ait Zeun. Subiiciuntur τολμᾶν et ἰέναι, cuius modi Infinitivorum concursus ne quem male habeat, cll. VIII, 33, loci notabiliores etiam vetant. Cyrop. I, 3, 13 Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι βούλοιτο μὲν ἅπαντα τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι, ἄκοντα

μέντοι τὸν παῖδα χαλεπὸν εἶναι νομίζειν καταλιπεῖν. Iis, qui de tanta compluriuin Infinitivorum vicinia conquesti sunt, accessit etiam Poppo: „*νομίζειν*, inquiens, *e coniectura in ν ο μ ί ζ ο ι mutari nolimus, quamvis trium infinitivorum concursus iniucundior sit.*" Optativum tuentur Cast. Argent. Bryl. 2, ut utrum Castalionis sit inventum, an codicis, quem adhibuisse videtur, auctoritate lectio nitatur, pro certo affirmare non ausim, illud persuasum habens, infinitivos illos non sollicitandos esse. Memorab. III, 6, 15. *Εἶτα, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸν Θεῖον οὐ δυνάμενος πείθειν, Ἀθηναίους πάντας μετὰ τοῦ θείου ν ο μ ί ζ ε ι ς δ υ ν ή σ ε σ θ α ι π ο ι ῆ σ α ι π ε ί θ ε σ θ α ί σοι;* Platon. Protag. §. 118. p. 635 II. *οὐδ᾽ ἔστι τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐν ἀνθρώπου φύσει, ἐπὶ ἃ οἴεται κακὰ ε ἶ ν α ι ἐ θ έ λ ε ι ν ἰ έ ν α ι ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν.* Thucyd. I, 39 *ἦν γε οὐ τὸν προὔχοντα καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς προκαλούμενον λ έ γ ε ι ν τ ι δ ο κ ε ῖ ν δ ε ῖ τ η ρ ε ῖ ν*, quae verba non erat cur ob eam, quam dixi, causam suspecta haberet Goellerus in Actt. Monacc. T. II. f. II p. 213 sq. cf. Doederlein. Specim. novae edit. trag. Sophocl. p. 16. Ceterum lapsus hoc loco est Cornarius, ut docet ex eius versionis Praefat. p. 11, quam Thesauro suo inseruit etiam Gronov. T. IX. p. 8., Schneiderus. „*Hic omnino*,, verba sunt Cornarii, ,,*pro voce εἰπεῖν legendum est καὶ οὗτος εἶπεν, ut de Syracusio accipiamus, aut fortassis rectius legendum est expresse καὶ ὁ συρακούσιος*(sic) *εἶπεν.*" Reddidit igitur: „*Proinde etiam huic Syracusio commodissimum fuerit, quod civitati saltatricem ostenderit. Et hic si dent ipsi, inquit, Athenienses pecunias, facere vellet, ut omnes Athenienses prope in hastas incurrere auderent,*" prius quam Ribitti: ,,*An igitur huic Syr. utilissimum esset, ut cum ostenderit civitati suam saltatricem, dicat Atheniensibus, si pecuniam dederint, se effecturum omnes Athenienses audaces.*" Paris. B *τῇ πόλει ὀρχηστρίδα* et simul cum A. *ὁμόσαι ταῖς*.

§. 14. *ἡδέως ἂν — Πείσανδρον*) *Pisandri* passim mentio fit in Graecorum historia, vid. *Allgemeine Weltgeschichte ed. Guthrie et Grai* Vol V. p. 631 sqq. Voracitatis incusatur ab Athenaeo et Aelian. V. H. I, 27, ad quem locum vide Perizon. Commemoratur idem, ut arbitror, ab Isocrat. Callimach. 8. Euthym. ab init., in scenam identidem inductus ab Aristophane, cf. interpretes ad Av. V. 1563. Lysistrat. V. 490. Toup. Emendatt. in Suidam p. 351. ed. Lips. et ad hunc locum Schneider: „Ex Thucyd. 8, 53 et Xen. Hellenicis II (?) notus, quem in Av. 1556. Pac. 395. Lysistr. 490 publice exagitavit Aristophanes. Pax vero fuit in certamen publicum commissa Olymp. 90, 4. Aves Ol. 91, 2. Lys. Ol. 92. Fuit igitur Pisistratus [scrib. Pisan-

der] Ol. 90 initio demagogus timiditate insignis adeo, ut publicam Comicorum irrisionem mereretur. Falsum igitur, quod Weiske posuit in Disput. de Symp. p. 97, Pisandrum demum Ol. 92, 1. fuisse δημηγόρον, quippe qui eo anno a Thucyd. commemoretur, et in quadringentis tyrannis eodem anno perierit." In aliud tempus Pacem conferunt Petitus et Brunck. in Commentar. Aristoph. p. 354 sqq. Ad Suidam et Taylor. Lys. p. 263 lectores ablegavit Zeun.

§. 15. ἴδετ', ἔφη, ὡς καλὸς ὁ παῖς ὤν.) Quam dudum Schaeferiana emendaverat, vulgatam scripturam Weigeliana revocavit: εἴδετ', ἔφη, ὡς καλὸς παῖς ὤν. Sect. 22 ὅτι ἐπήνεσαν, ὡς ὁ παῖς σὺν τοῖς σχήμασιν ἔτι καλλίων ἐφαίνετο. Iunt. Ald. Hal. εἶδε τ', Cast. Bryll. Steph. 1. 2 Leoncll. seriores que εἴδετ', Ms. Paris. A. εἴδετ' ἔφη, sed margo eius ἴδετε. Verum ex parte viderat olim Stephanus, in priore edit. observans: „*Fortassis* ἴδετ' *in imperf. scribendum est.*" De utriusque discrimine vocis tirones adeant Buttmann. gr. gr. p. 356. 303. Non minus articulum ante παῖς, quamvis a membranarum auctoritate destitutum, quia de certo puero agitur, linguae leges efflagitare videntur Bremio etiam iudice. Saltem non provocaverim ad Soph. Electr. V. 1281 ed. Herm. Mox pro ἔχῃ Cast. et Bryll. ἔχει, quod seriori Graecitati relinquendum, vid. Schaef. Append. ad Bast. epist. p. 26 et Iacobs in Actt. Monacc. T. I. f. II. p. 146, qui haud pauca id genus vitia emaculavit ad Achill. Tat. p. 452. In Leocratea ed. Osann. p. 112 malim ὅτε scribi, quam vulgatum ὅταν — εἰσί ferri. — ἐπαινοῦντι ἔοικας) i. e. ἔοικας ἐπαινεῖν cf. Matthiae gr. gr. §. 550 p. 795 sq. et Fischer ad Weller. T. III. P. II. p. 42 sq.

§. 16. καὶ γὰρ ἄλλο τι προςενόησα) Schneidero placet προςενενόησα, cui commento cuncti adversantur tum typis excusi tum manu exarati libri; νοεῖν ait esse simpliciter *animum advertere*; ἐννοεῖν *cogitare praecipue ex adspectu rei cuiusdam.* Sed ante omnia docendum erat, quid discriminis inter ἐννοεῖν et προςνοεῖν obtineret, ne verbum inferretur, quod iusta auctoritate caret non minus quam προςενέβλεψαν, quod pessimo libro duce idem loco Cyrop. II, 2, 29 in animo habuit obtrudere, — οὐδὲν ἀργὸν τοῦ σώματος) „*Intellige* μέλος." Schneid. Imo nihil supplendum cf. Schaefer. ad Lamb. Bos. de ellips. p. 272. Sequentia de Pantomimico saltationis genere, quod tractarunt Pet. Faber in Gronov. Thesaur. T. VIII. p. 2252 et Schweigh. ad Athen. p. 20. f. dicta volunt. — ὥςπερ χρὴ ὀρχεῖσθαι) Schneidero probatur coniectura Weiskii scribentis ὥςτε, quippe cum qua sequentia bene congruant. Sensum inesse haud dubie statuerunt: *ita ut saltare oporteat;* quod si philosophus

voluisset, nonne daturus fuisset ὥςτε ὀρχεῖσθαι χρῆναι? Plurimum se hic errorum Cornarius quoque reum fecit: „*Non per Iovem, inquit Socrates; nam aliud quiddam mecum cogitavi: quod enim nulla corporis pars in saltando ociosa esset, sed simul et collum et crura et manus exercerentur, cogitari, quomodo saltare oporteat eum, qui corpus ad tolerandum facilius habere vellet*" Monstrose Paris. B μαθημι τὰ σχ.

§. 17. πότερον ἐπὶ τούτῳ, εἰ) Inde ab Ernestii tempore, qui εἰ in ἢ εἰ ἥδιον ἐσθίειν eiiciendum monuerat, hoc in loco ita haeserunt interpretes, ut Schneiderus corruptelae cum suspectum iudicare mallet, quam aut cum Zeunio post μὴ intelligere ὥςτε ἐμοὶ τὰ σκέλη παχύνεσθαι, [imo ὥςτε τὰ σκ. μοι π.] aut cum Weiskio de anacoluthi excusatione cogitare. Orellius proposuit ἢ εἰ τοιούτοις γυμνασίοις ἐπιθυμῶ μὴ — παχύνεσθαι — λεπτύνεσθαι, μηδ' — παχύνεσθαι — λεπτύνεσθαι, ἀλλὰ — ποιεῖν, ratus et verbum ἐπιθυμῶ, quod Genitivum regat, et Nominativos οἱ δολ. atque οἱ π. corrumpendo loco occasionem dedisse. Sed quemadmodum ipse iam sensit, verba τοιούτοις γ. vicina his παντὶ διαπονῶν τῷ σώματι satis otiosa et frigida esse, ita nec Bremio sententiam suam probare potuit, qui loco afflicto eam medelam adhibuit, ut expulsis duobus Genitivis τοιούτων γ. hunc in modum reliqua iungi iuberet: ἢ εἰ ἐπιθυμῶ μή, sc. τὰ σκέλη μὲν παχύνεσθαι, τοὺς δὲ ὤμους λεπτύνεσθαι — ἀλλὰ — πᾶν ἰσόῤῥοπον ποιεῖν; Infinitivum illum addit ex opposito membro subintelligendum, neque dissimilia esse Eurip. Electr. V. 891 [v. infra §. 24.] ὃν, εἴτε χρῄζεις κ. τ. λ., quae Seidlerus egregie explicata propugnaverit. At tantum abest, ut similem haec colorem prae se ferant, ut contrarium qui inde demonstrare voluerit, ei non minori iure his uti liceat. Deinde Anacoluthorum rationem et ambitum quis unquam conabitur definire et certis quibusdam limitibus circumscribere? praesertim cum natura ita sint comparata, alterum ut alteri genus nonnisi rarissime par haberi possit? Quod si vulgatam ferri posse neges, quam levissima mutatione reponere poteris: μή, ὥςπερ οἱ δολιχοδρόμοι, τὰ σκέλη μὲν παχύνεσθαι — λεπτύνεσθαι — παχύνεσθαι — λεπτύνεσθαι; qua admissa eadem constructio locum habebit, quam illustratam dabit Heindorf. ad Platon. Phaedon. §. 137. p. 235, sensus autem hic: *an quod istiusmodi exercitationes expeto, non quo crura mihi cursorum instar crassa, et humeros tenues faciam, sed ut totum corpus aequaliter exerceam.* Malo tamen nihil immutes; manifestum est enim, Socrati τοιούτων γυμ. pronuncianti iam in animo fuisse, quae ad finem demum aliquantum inversa structura

protulit ἅ πᾶν τὸ σῶμα ἰσόῤῥοπον ποιεῖ. Ita nihil ad verba ἀλλὰ παντὶ διαπ. ex superioribus cogitatione repetendum, nisi ἀλλ' εἰ ἐπιθυμῶ παντὶ δ., quo modo vernacula quoque lingua loqui possumus. Libri tacent; nullius est enim momenti, quod a Bryll. et Cast. ἢ [non εἰ] exsulat ante εἰ τοιούτων γ., et Hal. δολιχοιδρόμοι repraesentat, itemque Paris. A ἐπὶ τούτῳ βούλομαι (sic). B ἐπιθυμῶ μὴ ὥςπερ οἱ πύκται τοὺς μὲν ὤμους, quae lectio librarii negligentiam luce clarius prodit, denique A τοὺς δὲ ὤμους δὲ λεπτύνονται, commixta, ut arbitror, scriptura gemina, quarum una erat recepta, altera neutiquam praestabilior τοὺς ὤμους δέ, cf. notata ad §. 2, et quae de voce ἰσόῤῥοπος disputat Wyttenbach. ad Platon. Phaedon. p. 296. — Huic sectioni adnectenda putat Brownius, quae §. 20 dicentur Νὴ Δί', ἔφη ὁ Φίλιππος· καὶ γὰρ οὖν — ἀξήμιος ἂν γενέσθαι, tametsi ante eum Schneiderus contra similem Weiskii opinionem, cui integra §. 20 collocanda post §. 17 videbatur, bene monuerat, non solum testimonia deesse, e quibus pedum humerorumque ratione deformem fuisse Socratem appareat, sed importune etiam ista transpositione Socratis interrogationem interpellari. Adde, quod huius contumeliae nullam Socrates in seqq. rationem habet. At „νὴ Δί', inquit Brown., „*per exclamationem positum, quod semper ad proxime praecedens refertur, satis ostendit, Philippum continuo post πᾶν ἰσ. π. haec adiunxisse.*" Nimirum si ad Socratem Philippi convicium refertur, minus erravit Brownius: quanquam vereor magnopere, ne Philippus Socratis deformitate traducta convivarum indignationem potius quam risum moverit pariter et meruerit. Contra de Charmide, quem ex Platonis Charmid. initio omnium pulcherrimum fuisse novimus, vid. Orelli h. l., si Philippus disseruit, nec verbis desunt suaviores facetiae, et usus formulae νὴ Δία abunde stabilitur locis, quos licet alio consilio laudavit Reisig. Coniectan. Aristoph. I. p. VII praef. Dum igitur scurra ex oratione Charmidis et Socratis ea elegit, quae ipsi iocandi materiam praebere possent, convivator Callias, ut hospitum concordiam conciliaret et hilaritatem augeret, sermonem suum ita instituere coactus est, ut nec Socrates nec Charmides Philippo vel animum adverterent, vel succenserent. Omnino maxima opus est cautione in istiusmodi transpositionibus, ad quas non tantum excogitandas sed etiam in textum recipiendas critici quidam admodum proclives sunt, vid. quae dixi in Vindic. Epilog. Cyrop. p. 28.

§. 18. πρεσβύτην ὄντα ἀποδύεσθαι) Iuntae et Bryl. 1545 maculam ἀποδύεται eluerunt Brod. Cast. Bryl. 2 Hal. et marg.

Vill. ex Ald., ut arbitror. Pro ἐν σκιᾷ. Ἢ τόδε γ. Iunt. Ald. ἐὰν σκιᾷ ἢ τόδε γ., Bryl. 1. et Hal. ἐὰν σκιὰ ᾖ, τόδε γ. Hal. tamen etiam τότε γ., Cast. Bryl. 2 et Brodaeus ἐν σκιᾷ; ἢ, τόδε γ. Reliqui editores deleto commate receptam praeferunt. Vocis ἄγαν usum doctissime explanavit Hermann in *Censura edit. Steph. Thes. Londin.* N. 35 *Classical Journal.* p. 10 sqq. De Socratis saltatione egerunt praeter Schneid. h. l. et Lucian. de Saltat. cap. 25 T. II. p. 282 sq. etiam Wyttenbach. ad Plutarch. T. VI. P. I. p. 814, qui ibidem p. 840 sq. χειρονομία et σκιαμαχία qualis fuerit, exponit. Praeterea cf. Ind. in Aelian. V. H. s. v. χειρονομεῖν, Gronov. Thesaur. T. VIII. p. 1298 sqq. et 1699 E. Ast. ad Platon. legg. p. 397 et Iacobs ad Achill. Tat. p. 646.

§. 19. *εἰ μείζω τοῦ καιροῦ τὴν γαστέρα ἔχων) „Socrates dicitur fuisse προγάστωρ, ventricosus* Max. Tyr. Dissert. VII, 9. XXXIX, 5." *Zeun.* Priore loco cf. Davis. — Antea marg. Vict. γελᾶται apud Iacobs. sed γελᾶται apud Thiersch. Paris. B γαστέρα ἔχω, tum Iunt. Cast. Bryll. ἔναχος, quod corrigunt Brod. et Hal., denique infra μὲν οὖ Iunt. Ald. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. cum recentioribus edd., μὲν οὐ Hal., quas particulas quamvis pusillas, tamen non indignas observatione habuit Elmsley ad Eurip. Med. V. 1054. p. 243.

§. 20. *κἂν εἰ τοῖς ἀγορανόμοις ἀφιστῶης) „ἀγορανόμοι* habebant idem fere munus, quod aediles apud Romanos, testante Dion. Hal. p. 411; curabant enim annonam, litesque in fora ortas componebant, et diiudicabant, ut colligitur ex Aristoph. Vesp. V. 1406. Panes duabus aequalibus partibus constitisse videntur, ita ut altera alteri pondere respondere deberet, unde comparatio est intelligenda." Verba sunt *Brownii*, quibus addantur Gronov. l. l. T. IV p. 460. 1599. 1792. 1937. Sturz. L. Xen. s. h. v. Creuzer ad Bekker. specim. Philostr. vit. Apollon. p. 111, Ruhnken. ad Timaeum p. 14. Brunck. ad Aristoph. Acharn. V. 723., Boeckh Staatshaushaltung B. I. p. 52, qui de panibus quoque nonnulla disserit, p. 106. — *κἂν εἰ)* Vid. Hermann. ad Viger. p. 838. Ad verba ὥςπερ ἄρτους τὰ — ἄνω obscure satis *Brodaeus*, „*Haec ad hunc modum,* inquit, *componenda sunt, ἀζήμιος ἂν γ. cavillus est in vocibus ἀζύμος et ἄζυμος, panis enim ἄζυμος hoc est fermento carens omnibus magis partibus sibi par est et aequalis.*" Theologum videmur audire, Hebraeorum ritus explicantem. Nam ab hoc symposio eiusmodi verborum lusum alienum esse, Zeunio quis non credat? Ceterum Paris. B cum Cast. Hal. et Bryll. ὅταν μέλλεις, de quo egimus ad §. 15.

Ad ἵνα συναντιστοιχῶ τε καὶ σ. „Chori series, inquit Schneiderus, στοῖχος dicitur: Pollux 4, 108. Militaris etiam aciei series: hinc συστοιχοῦντες milites dicuntur, qui stant in eadem serie. Attici dicebant στοιχεῖν; hinc cives tabulis adscripti iurabant οὐδὲ καταλείψω τὸν παραστάτην, ᾧ ἂν στοιχῶ teste Polluce 8, 105. Qui igitur in opposita serie stat vel saltat, ἀντιστοιχεῖ. Anabas. 5, 4, 12."

§. 21. καὶ ἐμοὶ αὐλησάτω) Schneider: „*Intelligitur hic ἡ αὐλητρίς, alibi τὶς in simili imperativo.*" Nos: *auch mir mag sie spielen.* Cf. ad V, 2. Coniunctivum ὀρχήσωμαι plerique libri tuentur etiam Ald. Iunt. Hal. et Ms. Paris. A, in quo tamen Futuro, quod in textu est, supra scriptum ω, ὀρχήσομαι Bryl. 1. cum Cast. et ὀρχόσομαι Bryl. 2. Tum Paris. A καὶ τῆς παιδὸς ὄρχησιν, quod nisi forte verba hunc in modum mutentur: τὴν τοῦ τε παιδὸς καὶ τῆς παιδὸς ὄρχησιν, vereor ne non sit Graecum.

§. 22. καὶ πρῶτον μὲν — ἀντεπέδειξεν) Paris. B. καὶ π. μὲν ἐπήνεσαν ὅτι ὁ παῖς — ἀντεπέδειξεν, in quibus illa ἐπήν. ὅτι depravata sunt, posterius vulgato ἀνταπέδ. praetulit Schaeferus. Verba ὅτι ἐπήνεσαν respondere latinis: *quod attinet ad id, quod laudaverant*, patet ex iis, quae monui in Vindic. Epilog. Cyrop. p. 95 sq. Eodem loco quibus de causis e seqq. μιμεῖσθαι τροχοὺς ἐπειρᾶτο nomen τροχοὺς abiecerim, paucis notavi. Nam quod Cornarius in praef. [Gronov. p. 7.] p. 10. ex Aldina lectione ὅτι δ' ἡ παῖς εἰς τοὔπισθεν [εἰς τοὔμπροσθεν Pariss. A. B.] καλυπτομένη τροχοὺς ἐμιμεῖτο, ἐκεῖνος — θᾶττον ἄρυθμον ἐπάγειν [sic Ald. Iunt., θᾶττον ἄριθμον ἐπάγειν Hal. et Bryll., θᾶττον ἄριθμον ὑπάγειν Cast.] effinxit — κυπτομένη τροχοὺς ἐῤῥιπτεῖτο — θάττονα ῥυθμὸν ἐπ., ut alia taceam, eidem debetur errori, qui Schneidero fraudi fuit, ut formulam τροχοὺς μιμεῖσθαι ad §. 8. non ad §. 11. respicere putaret. Schaeferus etiam ad Apollon. Rhod. T. II. p. 307.: „*Cum perpetua sit commutatio vocum καὶ et κατά, Conviv. II, 22. videtur scribendum: ἐκ. κατὰ ταὐτὰ εἰς τὸ ἐμ.*" Ernestius maluit ταὐτὰ vel ταὐτό, Weisk. et Schneider αὖ, Zeunio ad ταῦτα intelligente διά, idque ipsum ταῦτα, cuius in locum ingeniose nuper τἀναντία substituit Iacobs ad Achill. Tat. p. 636, delento Bremio; de quibus equidem rationibus quid sentirem, tetigi l. l. Aldinum illud καλυπτομένη pro καμπτομένη, quod retinuerunt Iunt. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncl. etc. cum marg. Victor., servat etiam Paris. B; qui error in Mss. libris non infrequens, vid. Gregor. Corinth. p. 724. et Schaefer. Apollon. II. p. 236. Parisiensium librorum εἰς τοὔμπροσθεν pro εἰς τοὔπισθεν ad seqq. εἰς τὸ ἔμπροσθεν pertinere puta. — θάττονα ῥυθμὸν ἀπάγειν) Schneide-

rus: *videtur esse incitare numeros;* quibus si verbis significari voluit, velociorem rhythmum inducendum esse, non refragabor; aliud enim sonare locutio nequit. — ἴει ἅμα πάντα, καὶ σκέλη) Huius loci si memor fuisset Schneiderus, fortasse non tentasset Cyrop. IV, 2, 22. ἀλλὰ γέῤῥα καὶ κοπίδας καὶ σαγάρεις ἅπαντα καὶ πληγὰς ἥκειν νομιζόντων. Vatican. ἀλλὰ καὶ σαγγάρεις καὶ γέῤῥα ἅπαντα καὶ κοπίδας καὶ πληγὰς ἥκειν νομ., quod praestat, opinor, reliquis lectionibus. Max. Tyr. VI, 4 ed. Reisk. Τὰ δὲ ἄλλα τοῦ Ὁμήρου εἰ σκοποίης, πόλεμοι πάντα καὶ θυμοὶ καὶ ἀπειλαὶ καὶ μῆνες, καὶ τὰ τούτων τέλη, οἰμωγαὶ καὶ στόνοι καὶ θάνατοι καὶ φθοραὶ καὶ ὄλεθροι. Non minus sanum puto locum Aesch. Pers. V. 831. Schuetz πάντα γὰρ Κακῶν ὑπ' ἄλγους λακίδες ἀμφὶ σώματι Στημοῤῥαγοῦσι ποικίλων ἐσθημάτων. Cf. ad Viger. p. 136. Plerumque voci πάντα in talibus respondet vernaculum: *lauter.*

§. 23. ὀρχήματα· ἔγωγ' οὖν διψῶ) Vulgo plena interpunctione haec distinguunt, quod repugnat usui nominis τεκμήριον, cui cum alibi γὰρ adnectatur, hic eius locum obtinet γ' οὖν, vid. notata ad IV, 17. Mox Paris A. ἐνχεάτω, Iunt. Ald. ἔφη ὁ λαλλίας, quod vitium iam olim sustulerunt Brod. Cast. Hal. Bryll.

§. 24. Ὁ δ' αὖ Σωκράτης) Ab his verbis usque ad §. 27. locum excerpserunt Athenaeus XI. p. 504 c. et Stobaeus p. 170. cf. 370, e cuius lectionis πίνειν μὲν ὧδε κἀμοὶ Zeun. recepit κἀμοὶ non assentientibus codd. Xenoph. Pariss. A. B. Stobaei Ms. Paris. A, collatus a Grotio, addit etiam ὦ ἄνδρες. Dein Wyttenbach. ad Plutarch. T. VI. P. I. p. 179 sq. 125. Lips.: „τῷ γὰρ ὄντι ὁ οἶνος ἄρδων τὰς ψυχάς, τὰς μὲν λύπας, ὥςπερ ὁ μανδραγόρας, τοῖς ἀνθρώποις κοιμίζει — ἐγείρει. Ita emendaveram, quum vidi, item pro τοὺς ἀνθρώπους Grotium ad Stob. Serm. XX. p. 170. e cod. Paris. annotasse τοῖς ἀνθρώποις. [Stobaeus ed. p. 370. οἶνος τὰς μὲν λύπας, ὥςπερ μανδραγόρας ἄνδρα κοιμίζει, τὰς δὲ φ. ὥςπερ ἔλαιον φλόγα ἐγείρει.] Athenaeus XI. p. 504. C. simpliciter habet ἀνθρώπους, Artemidor. I, 68 ἀνδρὸς, quod Cornarius vertens *dolores* videtur aut invexisse aut correxisse τὰς ἀνίας vel ἀλγηδόνας, nec a vero magnopere aberasse. In varr. lectt. collationis Gronovianae in Athen. et Artemidor. nihil est medelae aut varietatis. Attamen inest adhuc mendum Xenophonti, quod sic sanandum putem: τοὺς ἄνθρακας κοιμίζει, carbunculos sedat, ut adhibitus fuerit adversus haec ulcera; ut adversus ignem sacrum, quod Plinius tradit 26, 74, ubi vid. Harduin.; ἄνθραξ expositus a Foesio Oecon. Hippocr. p. 39. Mandragoram viti adsitum ei vim suam impertire alibi legere me non memini." Conie-

cturae calculum suum addiderunt Brown. et Heusde spec. crit. in Plat. p. 90, sed Schneiderus quid sibi velit, perspicere se in Epist. Anab. praef. p. XXXIV. negavit. Ac profecto mirum est, quod virum eruditissimum locus offendit, quem a vitii suspicione liberrimum esse, qui Luciani interpretes ad Timon. T. I p. 103 sq. de herbae illius vi soporifera inspexerit, non poterit non concedere. Schol. Platon. de rep. lib. VI. p. 411. ed. Tauchn. ad vocem *Μανδραγόρα*: *Ὑπνωτικὸς ὁ καρπὸς τοῦδε τοῦ φυτοῦ. Θεόφραστος δὲ ἐν τῇ περὶ φυτῶν πραγματείᾳ τὴν ῥίζαν τοῦδε ξυσθεῖσάν τε καὶ ὄξει δευθεῖσαν πρός τε τὰ ποδαγρικὰ καὶ πρὸς ὕπνον μᾶλλον εἶναι χρησίμην φησί, καὶ δὴ πρὸς φίλτρα· διδόασι δὲ ἐν οἴνῳ ἢ ὄξει.* Cf. *Geschichte der Botanik und Litterat. verf.* v. Fr. v. *Genlis*, *übersetzt und vermehrt* v. Dr. K. I. *Stang* Vol. II. p. 162. ed. 1813. Apud Stobaeum p. 170. nihil in hac sectione varietatis obvium, Bryll. Cast. Hal. *ὄντι οἶνος — κοιμίζοι*, solvere. Tum „Equidem, inquit Schweighaeuser, tenendum *φλόγας* ex Athenaei libris putavi: ac sic forsan [scribe *forsitan*] et ipse Xenophon scripserat: sed tria verba *φιλοφροσ. ὥσπ. ἔλ.* apud Athenaeum facile omittere festinans librarius potuit, a vocab. *φιλοφρ.* ad *φλόγ.* aberrans." Deficiebant illa verba in Mss. Athen. et edit. Ven., attamen idem Schweigh. quum in textu posuerit *τὰς δὲ φιλοφροσύνας, ὥσπερ ἔλαιον φλόγας ἐγείρει*, acta agunt Schneider. in Addendis et Orellius, aegre ferentes, tum quod codicum scripturam Athenaei editor admiserit, tum quod pluralem numerum nominis *φλὸξ* usquam reperiri existimaverit. Hic enim numerus quomodo displicere ei poterat, qui in eodem libro p. 474. d. legerat *καὶ τὸν λύχνον ὁμοίως, ἐκ τῆς ὀροφῆς ἐξηρτημένον, ἀνακεχυμένας ἔχοντα τὰς φλόγας*? Vertunt Cornarius: *revera enim vinum rigans animas curas quidem velut mandragoras homines, sopit*, et Ribitti: *vinum enim animos rigans tristitias et dolores quemadmodum mandragoras sopit*, neglecto vocab. *τοὺς ἀνθρώπους*, cui si praeter Athenaeum Xenophontis quoque membranae articulum non praemisissent, non magis eum hic desiderarem, quam Herodot. I, 34. *ἀκόντια δὲ καὶ δοράτια καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, τοῖσι χρέωνται ἐς πόλεμον ἄνθρωποι, ἐκ τῶν ἀνδρεώνων ἐκκομίσας.* Xen. Memorab. III, 12, 5. *πρὸς πάντα γάρ, ὅσα πράττουσιν ἄνθρωποι, χρήσιμον τὸ σῶμά ἐστιν.* IV, 3, 7. *συνεργὸν δὲ πρὸς πᾶσαν τέχνην καὶ πάντα ὅσα ὠφελείας ἕνεκα ἄνθρωποι κατασκευάζονται; ὡς γὰρ συνελόντι εἰπεῖν, οὐδὲν ἀξιόλογον ἄνευ πυρὸς ἄνθρωποι τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων κατασκευάζονται.* Non igitur necessarium puto articulum I, 4, 13. 14. in his *τί δὲ φῦλον ἄλλο ἢ οἱ ἄνθρωποι θεοὺς θεραπεύουσι; — Οὐ,*

γὰρ πάνυ σοι κατάδηλον, ὅτι παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα ὥςπερ θεοὶ οἱ ἄνθρωποι βιοτεύουσι, neque vero eum requiro cum Spaldingio apud Demosth. Mid. c. 47. p. 90 sq., damnans itidem Cyrop. I, 6, 16. et §. 44, ubi boni codices ignorant. Addantur a me olim scripta in dissert. de gem. Xen. Cyr. et Max. Tyr. recens. p. 64 sq. Ceterum lectiones fluctuantes ἄνδρα, ἀνδρός supra allatae haud satis scio an alium nullum habeant fontem, quam qui est in compendio tralaticio, quo nomen ἄνθρωπος librarii scripserunt, vid. Gregor. Corinth. p. 415. 654. et Iacobs ad Achill. Tat. p. 926. — ὥςπερ ἔλαιον φλόγα) Passim hac comparatione scriptores Graeci usi sunt, ut Max. Tyr. XXVIII, 4. νόμος κολάζων τὴν μέθην ἐπήγειρεν αὐτῶν τὰς ἀρετὰς τῇ εὐωχίᾳ, καθάπερ ἔλαιον πῦρ ibique Davis. Plutarch. Sympos. VI, 1. p. 244. Vol. XI. ed. Hutt. Verbum ἄρδειν cum compositis illustravit Wyttenbach. ad Plut. p. 964, κοιμίζειν Iacobs ad Anthol. Palat. p. 101, vini autem laudes quis non celebraverit? Interim legi merentur Ast. ad Plat. legg. p. 85. et Valckenar. Diatr. Hipp. p. 178 sq.

§. 25. Δοκεῖ γε μέντοι) Accessit γὲ ex Stobaeo p. 170. Tum Ms. Ep. Athen. τὰ τῶν ἀνθρώπων, cui ab eadem manu ἀνδρῶν impositum. — σώματα ταὐτὰ πάσχειν, ἅπερ καὶ τὰ τῶν ἐν τῇ γῇ φυομένων) „Lectio haec Athenaei videlicet σώματα pro συμπόσια dignissima mihi videtur, non quae annotetur hic duntaxat, sed etiam in ipsum contextum reponatur. Quin etiam pro ταῦτα libenter reposuerim ταὐτὰ aut τὰ αὐτὰ cum eodem Athenaeo.“ Steph. 1. 2. Adeo omnes libri tum impressi tum scripti ne Pariss. A. B. quidem nec verss. Cornar. et Ribitt. exceptis in manifesto vitio conspirant! Ante Welsium enim editionibus ubique insedit συμπόσια, ταὐτὰ autem Cast. Bach. Zeun. eosque secutis, et τὰ αὐτὰ Athenaeo. Statim cum Stobaeo et Paris. A. τὰ ἐν τῇ γῇ φυομένων dedi, ceteris exemplaribus articulum τῇ praetereuntibus, eoque magis, quod neutrum a Graecorum usu abhorret, ut potioribus semper codicibus obsequendum sit. Qua de re cautius disseruit Heindorf. ad Platon. Georg. p. 265, quam Held in Actt. Monacc. T. II. f. II. p. 182 sq. et Wyttenbach ad Plutarch. p. 811. Cyrop. V, 5, 9. Cyneg. XII, 6, Memor. II, 7, 13. IV, 3, 10 etc., τὰ ἐν γῇ φυόμενα Cast., τὰ ἐν γῇ φυομένων Bryll. et Hal., quas mendas sustulit Brodaeus.

§. 25. καὶ γὰρ ἐκεῖνα, ὅταν μὲν ὁ θεὸς αὐτὰ ἄγαν ἀθρόως ποτίζῃ) Pronomen ἐκεῖνος ad proximum et αὐτὰ ad ἐκεῖνα refertur etiam in iis, quae excitantur a Creuzero in Mell. critt. III. p. 59. et Schneider. ad Cyrop. V, 2, 28. Paris. A. ὅταν μὲν ὁ θεὸς αὐτὰς ἄγαν ἀθρ., Stobaeus ὅταν μὲν αὐτὰ ὁ θεὸς

ἀθρόως π. et paullo post textus Paris. οὐδὲ τὰς αὔρας διαπνεῖσθαι, margo autem ταῖς αὔραις διαπν. Quae dum reliqui libri ad unum omnes ne Stobaeo quidem excepto tuentur, Athenaei membranae et Veneta editio consensu offerunt οὐδὲ ταῖς ὥραις διαπλοῦσθαι, quam scripturam nollem probassent Schweighaeuser et Orelli, quum neque verbum διαπλοῦσθαι, si Schneidero fidem habeas, idonea auctoritate nitatur, et potestas, quam formulae assignant, scil. *neque anni tempestatibus plantae possunt in ramos surculosque explicari vel expandi* a Socratis consilio, si quid video, alienissima sit. Quid enim? Nonne anni tempestatibus, quibus prosternuntur plantae, iisdem etiam erectae efflorescunt? Num consentaneum est, plantas aliquando ita rigari, ut per omnes tempestates, sive serenas sive turbulentas, neque erigere se possint neque explicare? Itaque, dicet fortasse aliquis, scribendum ταῖς αὔραις διαπλοῦσθαι. Atqui nihil impedit, opinor, quo minus venti madefactam pluvia humique iacentem plantam explicari sinant. Quid denique, si verum fateri voles, διαπλοῦσθαι illud ab ὀρθοῦσθαι discrepabit? siquidem erecta demum planta surculos expandit, nec nisi ubi se explicare, ibi etiam se erigere potest. His motus rationibus facere non possum, quin Bremio assentiar, qui verba ταῖς αὔραις διαπνεῖσθαι ducibus Galeno περὶ ὑγ. διαίτης p. 30. l. 23. et Theophrast. de causis plant. V, 15. demonstravit vertenda esse: *ventis perflari*; plantarum enim meatus nimia aqua claudi, ut si neque vapores emittere, neque ex aere salubres ad se vires trahere valeant, tandem suffocatae marcescant. Dignus est etiam, qui comparetur locus Senecae Q. N. V, 18. fin. Schneidero animadversus: *Dedit deus ventos ad custodiendam coeli terrarumque temperiem, ad evocandas supprimendasque aquas, ad alendos satorum atque arborum fructus: quos ad maturitatem cum aliis causis adducit ipsa iactatio, attrahens cibum in summa et ne torpeat, promovens. Dedit ventos ad ulteriora noscenda,* etc. — τοσοῦτον πίνῃ) Iunt. Brod. Steph. 1. 2. Leoncl. Zeun. Schneid. Bach. Weisk. τοσοῦτο, Ald. Cast. Hal. Bryll. Mss. Pariss. A. B et codd. Athen. cum ed. Ven. τοσούτῳ. Stobaeum equidem cur sim secutus, significavi in Vindic. Epil. Cyrop. p. 5. In proximis καὶ μάλα ὀρθά τε αὔξεται vocula καὶ ad μάλα trahenda, τὲ alterum τὲ s. καὶ sequi indicat: καὶ μάλα respondet vernaculis: *gar sehr.* Ad finem Paris. A, in quo antea erat πίνει, καρπογονίαν“ *avec o an-dessus de ω, Gail.* Haud dubie typotheta utriusque literae locum confudit, aut nihil interesse Francogallus putavit, utri o appositum sit ω.

§. 26. Οὕτω δὲ καὶ) Quasi praegressum esset ὥςπερ γὰρ

ἐκεῖνα, subiicitur οὕτω καὶ interposita vocula δέ, qua nihil in structurae mutatione frequentius. Nunc demum Cyrop. VIII, 5, 12 restitutum videas οὕτω δὲ καί. Duo loci apud Arrian. de Venat. VII, 3 et XXIV, 5. verborum, quae ibid. III, 6 leguntur, ἀλλ' ὡς τῶν Κρητικῶν αἱ διάπνοοι ἀπὸ τοῦ φιλοπονεῖν καὶ αἱ ἰταμαὶ ἀπὸ τοῦ ὀξέως καὶ αἱ μικταὶ ἀπ' ἀμφοῖν, οὕτω δὲ καὶ οὗτοι ἀπὸ τῆς ὠκύτητος integritatem abunde ab Stephani, Zeunii et Schneideri correctione οὕτω δὴ καὶ tuebuntur. Rectius Schneiderus Memorab. II, 9, 7. οὕτω δὲ καὶ τοῦ Κρίτωνος πολλοὶ τῶν φίλων ἐδέοντο commendavit plerisque libris lectioni οὕτω καὶ faventibus, sed codice omnium praestantissimo, ni fallor, Paris T. praebente οὕτω δὴ καί. Cf. Soph. Aiac. V. 1136. ed. Erf. Bast. epist. crit. p. 227. 283. App. p. 51. et Heindorf. ad Platon. Phaedon. §. 46. p. 73. Quibus ita expositis de Athenaei οὕτω δὴ καὶ et de Stobaei cod. Paris. A scriptura οὕτω καὶ iustum licebit ferre iudicium. Deinde Paris. B ἀθρόον τὸν πότον, male, vid. Sturz. L. Xen. et Iacobs. ad Achill. Tat. p. 497. Pro ταχὺ ἡμῖν καὶ Athen. et Stob. ταχὺ ἡμῶν καὶ [sic], quod qui praeposuit vulgatae, non vidit Brodaeus, utrum vulgare, utrum esset exquisitius. Sequens σφαλοῦνται in margine Stobaei superest, in textu σφάλλονται. — μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα) Athen. μὴ ὅτι λέγειν δ. non improbante Schneidero; sed pronomen τί non modo commode abesse non potest, verum etiam, si abesset, aegre desiderarem. Nemo enim nescit, ebrios plerosque multa quidem confabulari, sed pauca, quae aut sana sint aut alicuius momenti. Id ipsum enim pronomine τὶ indicatur, vid. Hermann ad Viger. p. 731. Matthiae gr. gr. §. 487. p. 674 et Wolf ad Platon. Symp. I, 9 p. 6.

§. 26. ἦν δὲ ἡμῖν οἱ παῖδες μικραῖς κύλιξι πυκνὰ ἐπιψακάζωσιν) Bryl. 1. ἦν ἡμῖν — πυκνᾷ ἐπιψεκ., quae Brodaeo duce Bryl. 2 supplevit pariter et emaculavit, nihil novantibus ceteris exemplaribus, nisi quod πύκνα Halens. repraesentat. Codd. Athenaei cum ed. Ven. μικρὰ ἐπιψ., pro quo ex Xenoph. πυκνὰ ἐπιψ. posuit editor Bas. tenuitque Casaub. „Tum ἐπιψεκάζωσιν quidem, ut vulgo apud Xen. editor, sic habent etiam apud Athenaeum edd. omnes cum Epitoma; sed ἐπιψακάζωσιν ms. A. quod tenendum existimavi, ut magis Atticum. Sic quidem Moeris Ψακάς, Ἀττικῶς· Ψεκάς, Ἑλληνικῶς. [vid. ibi interprett.] Sic ap. Athen. XIII, 600. ψακάδεσσιν habent mss. nostri, non ψεκάδεσσιν. Sic VI, 269. e ψακαζέτω ἄρτοισιν. Sic Hesych. Ἐψάκασεν· ἔσταξεν. Cf. Steph. Thes. IV. p. 700 et seq." Ita Schweigh. l. l. Ac Schneidero quidem utramque scripturam praeferenti de voce

μικρὰ assentitur Orelli, at alteri erudite Bremius opponit, veteris, non recentioris Atticismi, cuius fere indolem Xenophontis oratio prae se ferat, formas fuisse ψακάς, ψίαθος etc. Moeridi annotatas, cll. Valckenar. ad Herodt. III, 162. et μικρὰ iam in ἐπιψεκάζειν inesse, neque hilaritati satis convenire, quae huius convivii propria sit, imo Philippi dictum, quo iubeat pincernas θᾶττον περιελαύνειν τὰς κύλικας, i. e. πυκνότατα μικρὰς κύλικας ἐπιψεκάζειν unice adverbio πυκνὰ accommodatum esse. Recte sine dubio vir doctus, quod ad πυκνὰ attinet, sed non aeque opinor de forma ἐπιψακάζ. iudicavit, quam h. l. non tantum editio Aldina, quamvis omnes editores taceant, verum etiam Mss. Pariss. A. B confirmant, quae sine varietate apud Aeschyl. Agam. V. 1391. Sch., Aristoph. Pac. V. 119 et Aristotelem teste Stephano, cll. Anthol. Pal. Iacobs T. III. p. 77. et notata ad Aristoph. Thesmoph. 861. Pac. 121, Acharn. 1163. legitur, quam denique praeter Hesychium T. II. p. 1572. et Zonaram II. p. 1868 — 71. etiam Phrynichus in Bekkeri Anecd. p. 73. partim commendant partim commemorant. Accedit, quod apem Atticam a formulis vel poeticis vel Doricis vel aliis peregrinis non sane abstinuisse constat ex Hemsterhusii annot. ad Thom. Mag. p. 26., quocum conf. Gregor. Corinth. p. 382 et 620, et quod Leontinus erat Gorgias, neque credibile est, a Socrate verba ἵνα καὶ ἐγὼ — εἴπω adiecta fuisse, nisi illud dictum Gorgiae habuisset, quod a communi Atheniensium loquendi genere aliquantum deflexisset. Nolo tamen hic celare lectorem, alterius formae exempla cum alibi mihi occurrisse tum ψεκὰς apud Aesch. Agam. V. 1534. Diodor. II, 49, Eurip. Hel. V. 2, κατεψέκαζον Aesch. l. l. 569. et ἐπιψεκάζειν Aristoph. Pac. 1140, Lucian. de merc. cond. 27. T. I. p. 686, quod ex Xenophonte ductum putavit Schneider. Restat, ut lectionis, quae reliquae sunt, diversitates apponam: ex his memorabile est a Pariss. A. B. exhiberi, quod Gailius ipse enuntiet: „ἢν δὲ ἡμῖν ἡ παῖς μικραῖς κυλ. ἐπιψακάζωσιν avec ε audessus du premier α, et η audessus de ω. B n' a de fautif que ἐπιψακάζωσιν, qu'il donne sans correction." Prius illud de Paris. A intelligo, at πυκνὰ ab ambobus libris, an a solo A, an denique a neutro omittatur, quum praeter ἐπιψακ. nihil vitii in B reperiri Gallus cantet, non ausim affirmare. Habent certe edd. Ald. Iunt. Bryll. Cast. Hal. Cornar. Steph. 1. 2. Leonclav. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Schneid. verbo ad unum omnes, ut nonnisi in marg. Steph. 2. ex Athenaeo adscriptum legas μικρὰ ἐπιψ. — Ex Iulii Polluc. VI, 2, 19 verbis ὑποπίνειν, ὃ καὶ ὑποψεκάζειν λέγουσι, cap. 6, 30 τὰς κύλικας ἐν κύκλῳ

περιελαύνειν, *πυκνὸν ὑποψεκάζειν*, manifesto ex hoc loco depromtis, apparet, aut *ὑποψεκάζειν* eum h. l. legisse, aut eius textui altero saltem loco mendum adhaesisse. De poculis his minutis et rorantibus, ut vocantur a Cicerone in Caton. cap. 14 adi Gernhardum ad l. l. et quae collegit Barker in Class. Journal for Decembr. 1812. No. 12. p. 275. Apud Platonem Socrates ex ipso psyctere ad surgentem usque solem bibit, unde fuerunt, qui simultatis, quam Plato cum Xenophonte exercuerit, argumentum peterent. Sed „Xen. in Symposio," inquit Boeckh. p. 18, „hoc sibi proposuerat, ut Socratem describeret versantem in civivio, quale haberi solebat quotidie [?]; in eoque cum universum conviviorum apparatum, tibicinarum saltatoriasque artes ceteraque convivarum oblectamenta, tum Socratem ipsum qualem se praebebat, graphice expressit. Plato vero qui summum sapientiae, moderationis, temperantiae exemplum proponere legentium constituerat mentibus, Socratem potatorem fecit talem, qui quamvis per totam biberet noctem, nec fatigaretur vino nec perturbaretur, nec quidquam, quod minus deceret philosophum, committeret per ebrietatem; neque enim sufficere putabat ad continentiam, si quis abstinere a vino vellet, sed eum demum temperantem existimabat, qui quanquam postulante re ad compotationem compulsus esset, tamen Baccho non succumberet, sed ipsam eius vinceret violentiam. de Legg. I. 633 D. Aristot. Polit II, 10." Mihi tamen fateor illud temperantiae exemplum eaque pocula arridere, quae nobis Xenophon proposuit. — *Athenaei* lectionem *ἵνα καὶ ἐγὼ Γοργιείοισιν* [dele literam extremam] *ῥήμ. εἴπω*, quam ex parte tantum firmat Stobaeus scribendo *ἵνα καὶ ἐγὼ ἐν Γοργείοις ῥ. εἴπω*, non iniuria vituperat Schneider., quod forma illa a *Γοργὼ* non a *Γοργίας* sit derivanda: *Γοργειείοις* habet marg. Victor. Iacobs. sed *γοργειίοις* Spengel., de qua varietate cf. Lobeck. ad Phrynich. p. 369 sq. Nec praepositionem *ἐν* ab edit. Ven. et mss. ignoratam, tanti Athenaeus est, ut apud Xenophontem reiiciendam putem.

§. 26. *οὕτως οὐ βιαζόμενοι — ἀναπειθόμενοι*) *Fischer.* ad Cyrop. VIII, 1, 3: „*οὕτως* in apodosi, inquit, ponitur non nisi tum cum refertur ad particulas *ἐπεὶ* et *ὡς* postquam, cum, ita ut sit id. qd. *τότε*, *εἶτα*, *ἐκ τούτου* et comitem habeat *δή*. Herodt. I, 190." Rectiora disces ex Xenoph. de Vectig. IV, 30, de re equestri VI, 2. XII, 13. Hipparch. III, 9, si quidem vera est coniectura, quam Leonclavius pro vulgato *οὗτος* excogitavit, Anabas. III, 2, 31. Idem valet de iis, quae inverso ordine membrorum proferuntur Herodt. VII, 49. Thucyd. VI, 91. Platon. Phaedon. §. 31 p. 47 Heind. Attigi in Dissert. de

gem. Cyr. et Max. Tyr. rec. p. 50. 70, ubi, quem inserui locum ex Memorab. extrem., ad aliud dicendi genus spectat. Sequens οὐ ante βιαζόμενοι negligit Paris. B, at μεθύειν a Stobaeo praetermissum esse Zeunio Schneiderus credidit; Stobaeus potius cum Athenaeo perspicue legit οὐ βιαζόμενοι μεθύειν ὑπὸ τοῦ οἴνου, ἀλλ' ἀναπειθόμενοι κ. τ. λ. Idem vir doctus futurum requirit verbi alicuius, quod respondeat sequenti ἀφιξόμεθα. Mentem suam utinam dilucidius exposuisset, non enim unum modo vocabulum sufficere videtur ad concinnitatem, quam violatam putat, restituendam, nisi forte μεθύσομεν in mente habuit. Speciosiorem rationem iniit Orelli, cui μεθύειν displicet, sive ad βιαζόμενοι simul et ἀναπειθόμενοι, sive ad βιαζ. solum trahatur: illud enim, inquit, perversae sententiae ansam praebet, quasi modicam ebrietatem Socrates commendet, hoc autem eo laborat, quod participium βιαζόμενοι, a quo ebrietatis notio minime abest, ut alio verbo explicetur, nihil opus est." Quodsi delenda sunt, quae salvo sensu deesse possunt, vereor ne verba ὑπὸ τοῦ οἴνου non magis necessaria quis habeat, quam μεθύειν, praesertim cum Zeunius stolide satis statuerit ὑπὸ τοῦ μεθύειν coniungenda esse. Optare autem Socratem, ut sensim convivae minutis poculis, nec tamen statim inebrientur, nisi supra a nobis significatum esset, totius loci et Symposii ratio doceret; denique verbo βιάζεσθαι quo iure Orellius ebrietatis notionem attribuat, non assequor. Non imperite Cornarius: *sic non a vino ad ebrietatem coacti, sed persuasi ad maiorem ludendi libidinem devenienus.* Mox margg. Steph. 1. 2. et Leoncll. παιδιωδέστερον, Paris. B παιδιοδέστερον, Cast. παιγνιωδέστερα, Bryl. 2. παιγνιωδέστεραν, pro recepta stantibus Iunt. Ald. Hal. Bryl. 1. Steph. 1. 2. Leoncll. Stob. Athen. et serior. edd., quam proposuit Steph. 1. 2. his verbis: „Malim παιγνιωδέστερον, ut pag. 276. [Hellen. II, 3, 56.] μήτε τὸ φρόνιμον μήτε τὸ παιγνιῶδες ἀπολιπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς. Apud Pollucem [II, 20.] tamen, quum post καὶ ὁ παιδαριώδης παρὰ Νικολάρει subiungat καὶ τὰ παιγνιώδη παρὰ Ξενοφῶντι, videri possit legendum τὰ παιδιώδη." Vid. Schneid. ad Hellen. l. l. Nomen παιγνία, cuius vestigia supersunt etiam Cyrop. II, 3, 18. praeter Suidam in codd. Pariss. et Vatican., non audet tentare Wyttenbach ad Plutarch. p. 265. Adde interprett. ad Thom. Mag. p. 18. Moerin. p. 5. Aristoph. Lysistr. V. 701. Τὸ παίγνιον pluribus locis a παίζω derivarunt Etym. Mag. p. 480, 49. 135, 8 et Gudianum.

§. 27. περιελαύνοντας τὰς κύλικας) „Comparat pincernas cum aurigis, adeoque ab aurigatione verbum arcessit ad compotationem. Alias hac in re frequentia sunt: περισοβεῖν,

σοβεῖν, περιάγειν, περιφέρειν, v. Bergler. ad Alciphron. Ep. I, 22. p. 86 sq." Bach. Pollux l. l. addidit ἐν κύκλῳ, quod minus ineptum, vid. infra ad VIII, 3, quam lectio membranae Paris. A. ad finem capitis: οἰνοχόοι οὕτως ἐπῄνουν.

Cap. III. §. 1. οὕτω καὶ αὕτη ἡ κρᾶσις — φθόγγων) Nescio an ob duriorem verborum positum evitaverit legitimam structurae rationem ἡ κρᾶσις τῆς τε ὥρας καὶ τῶν φθόγγων τῶν παίδων, ut postremus Genitivus a praegressis pendeat, tametsi non ignorem, alibi quoque τὲ non eam, quam deberet, sedem occupare. Supra II, 21 τήν τε τοῦ παιδὸς καὶ τὴν τῆς παιδὸς ὄρχησιν. Articulum αἱ, quem post καὶ repetitum vult Schneid., non requiro in libello de Venat. V, 24. Ἔχουσι δὲ αὐτῶν αἱ πολλαὶ τῶν νήσων τοὺς ἐλάττους αἵ τ' ἔρημοι καὶ οἰκούμεναι, vid. Heindorf. ad Platon. Phaedon. §. 80 et a nobis notata ad II, 1. Ms. Paris. A ἐπιθάῤῥισεν erasa priore litera ρ, et cum B οὕτως καὶ αὕτη ἡ κρᾶσις, vel αὐτή, quod certe inhaeret editionibus Iunt. Ald. Cast. Hal. et Bryll. eliminatum a Steph. 1. 2. demum et Leoncll., qui verbis seqq. τὴν ἀφροδίτην praeeunte Cast. interposuerunt δ', in Iunt. Ald. Bryll. et Hal. edd. non conspicuum. Intactam autem reliqui vocem ἀφροδίτην nihil curans eos, qui duce H, 24 in eius locum substituendum putarunt εὐφροσύνην, quia neque l. l. neque inferius Socrates de venere loquatur, et εὐφροσύνη castis auribus non solum venere sit tolerabilior, sed Charmidi etiam paupertatem suam IV, 29 iactanti multo melius congruat. Comparanti tamen Socratis sententiam VIII, 2 ἐγώ τε γὰρ οὐκ ἔχω χρόνον εἰπεῖν, ἐν ᾧ οὐκ ἐρῶν τινος διατελῶ· Χαρμίδην δὲ τόνδε οἶδα πολλοὺς μὲν ἐραστὰς κτησάμενον, ἔστι δὲ ὧν καὶ αὐτὸν ἐπιθυμήσαντα, nullius opinor momenti videbuntur, quae pro coniectura sua attulerunt. Cap. VIII, 9 sqq. de duabus Veneribus sermo iniicitur, ut de industria Socratem nullam hic Charmidis dicti rationem habuisse suspiceris. Qui cum dicat: ὥσπερ Σωκράτης ἔφη τὸν οἶνον κοιμίζειν τὰς λύπας καὶ ἐγείρειν τὰς φιλοφροσύνας, sic etiam mistura pulcrorum puerorum sororumque et curas sopit et venerem excitat; aperte significat, curas quidem ab utroque componi et sedari, sed alios sensus vinum, alios adspectum pulcrorum hominum excitare. Similiter Orellium vulgatae patrocinari video et cf. Wieland. in Introd. p. 30 (in Ms.)

§. 2. οὗτοι μὲν δή) Ald. οὗτοι quod corrigit m. Victor. Iunt. Hal. et Bryll. οὕτω refragantibus Cast. Steph. 1. 2. Leoncll. reliquis. Interrogandi signum post ἀλλήλους debetur Cast. et Bryl. 2. Tum Ald. ἐντεῦθεν εἰ παμπολλοί, in quo

vide ne lateat scriptura codd. Pariss. A. B et Victorii ἐντεῦθεν εἶπαν πολλοί, quam Ionismis accenseas a Xenophonte admissis. Vid. Matthiae gr. gr. p. 319. Schaefer. ad Dionys. Hal. de Comp. verb. p. 436 et nostra ad IV, 56. Audacissima saltem est Cornarii l. l. p. 11 coniectura scribentis καὶ ὁ Ἀντισθένης· εἶεν, ἔφη, πάμπαν. Quorum interest scire, quibus argumentis nitantur ii, qui manifesta simultatis inter Xenophontem et Platonem vestigia hic sibi exquisivisse visi sunt, comparent non tantum Heusde in specim. Platon. p. 73 et Schneider. ad h. l., verum etiam huius sententiae adversarios Wolf. ad. Platon. Symp. p. 15 et Heindorf. ad Protag. §. 91. p. 601 sq., inprimis Boeckh. de simult. p. 10 sq., ubi demonstrat, ante Socratis obitum scriptum fuisse Protagoram, eumque ipsum diu ante Socratem fato esse functum. „Quum vero, pergit, Xenophon Memorabilia, Oeconomicum et Symposium conscriberet, Socrates iam dudum fuit supplicio affectus. Qui igitur in Protagora Xenophontem potuit Plato exagitare?" Mirum, quod vir eruditissimus hunc Symposii locum silentio transmisit, ubi quae disputat Socrates, non adeo multum a Platonicis illis recedunt, nullo ut pacto inter se conciliari possint?

§. 3. Ἐγὼ μὲν τοίνυν — τὸν ὑπόσχεσιν) Quod sine libris vulgatum ἀπολαύοιμι in ἀπολάβοιμι mutaverat Schneiderus, nunc stabilitum videas a codd. Pariss. A B. Iidem habent cum edd. Iunt. Ald. Bryll. Cast. Hal. μὲν post ἐγώ, nescio quomodo neglectum a Steph. 1. 2. et Leoncl. Praeter usitatam constructionem, quam non defuerunt qui innumeris exemplis adstruerent, Iacobs in Additament. ad Athen. p. 123 sq. ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 245 ed. Goeller. Actt. Monacc. T. II. f. II. p. 170. Ast ad Plat. legg. p. 506, et Schneider ad h. l., coniungitur quidem verbum ἀπολαύειν cum Genitivo eius rei, unde fructus percipitur praepositione ἐκ vel ἀπὸ adiecta, vid. Isocrat. Panegyr. p. 133. ed. Spohn., nunquam autem παρά, quod sciam, additur. — ἔφη γὰρ δήπου) Nempe cap. I, 6. Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. τὴν αὐτοῦ σοφίαν, Bryl. 1. ἕκαστος ἐπίστασθαι, ex quo conflatum opinor in Cast. et Bryl. 2. ἐπίσταται. Cum neutram lectionem improbem, tum exquisitior vulgata. Cf. Matthiae gr. gr. §. 301. p. 419. — οὐδεὶς σοὶ ἀντιλέγει τὸ μὴ οὐ λέξειν) Cyrop. II, 20. ἅμα δὲ καὶ αἰσχρὸν ὂν ἀντιλέγειν, μὴ οὐχὶ τὸν πλεῖστα καὶ πονοῦντα — καὶ μεγίστων ἀξιοῦσθαι. Ita vulgo editur, contra quam postulant libri manu exarati, e quibus Guelf. et Pariss. A. B. ἅμα δὲ καὶ αἰσχρὸν τὸ ἀντιλέγειν, Vatican. et marg. Villois. ἅμα δὲ καὶ [καὶ om. Vat.] αἰσχρὸν ὂν τὸ ἀντ. Schneidero et Popponi placuit lectio Guelferb., de cuius tamen integritate mihi nondum liquet, quum

nec ὂν commode deesse possit, neque τό, quorsum spectet, omnino pateat. Fortasse scripserat Xenophon ἅμα δὲ καὶ αἰσχρὸν ὂν ἀντιλέγειν, τὸ μὴ οὐχί. Cf. interprett. ad Hipparch. 9, 5. Bast. epp. crit. p. 84 et Poppo observatt. Thucyd. p. 62. Quamquam me non fugiunt, quae disputavit Hermann ad Viger. p. 801. Supra Paris. B. ἐὰν καὶ ἡμεῖς ἅπαντες et A. εἰς η μέσον φέρετε.

§. 4. πότερον—) Ab hac Iunt. Bryll. Cast. Hal. Steph. 1. 2. Leoncll. et ceterorum editorum lectione decedunt Ald. et Pariss. A. B. praebentes ποτέραν τ. τ., quod ipsum denotari puto lectione marg. Villois. ποτέρων; gemina enim ubicunque in hoc marg. scriptura legitur, ibi alteram e codice, alteram ex Aldina depromtam esse, certo affirmare possum; sicubi, quam annotavit, altera lectio ab Aldo declinat, sedulo cavendum est, ne quis membranae deberi putet, quod levissima mutatione adhibita non aliunde quam ex hac editione petitum est. Sed de his obiter; ποτέραν qui non pro inepto scribarum vitio habet, facile adducetur, ut in eius locum substituendum esse suspicetur πότερα. Quae sit τέχνη βαναυσική, veteres et recentiores critici Sturz L. X., Bekker Anecdott. gr. p. 222. 345., Schol. ad Soph. Ajac. 1110, ibique interprett., Ast. ad Platonis legg. p. 265 non sine doctrina exponunt.

§. 4. Ἡ καλοκἀγαθία ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη;) Ante Weiskium ἡ pro ἡ vulgabatur sine sensu, unde factum, ut priores interpretes locum paullo violentius tractarent. Et Stephanus quidem sec. „*Inter* διδάσκων, inquit, *et* καλοκἀγαθία *suspicatur quidem et Leonclavius aliquid deesse; sed quale id esse queat, non dicit. Ego duas de iis, quae desiderantur, coniecturas habeo, eundem sensum efficientes. Nimirum, cum qui respondet haec aut his similia dixisse,* Καλοκἀγαθίαν· οὐχὶ γὰρ καλοκἀγαθία ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη; *aut certe* οὐχὶ καλοκἀγαθία ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη, *non praecedente illo accusativo.*" Leonclavius quae in prima editione lacunae signa inter διδάσκων et ἡ καλ. posuerat, in ultima editione sustulit. Ioannes **Ribittus** quoniam vertit: *Probitatem, inquit Callias, sed probitas estne iustitia?* in codice cum reperisse putavit Zeunius: τὴν καλοκἀγαθίαν, ἔφη ὁ Καλλίας· ἀλλ' ἡ καλοκἀγαθία ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη; Assentitur Schneiderus, nisi quod melius praemitti verba ὁ δὲ Καλλίας εἶπε, quam postponi concessit Weiskio. .. Verum ut ista scriptura Orellio docente a sententiarum nexu aliena est coll. IV, 1—4. 15. V, 10., ita quum haud parum acerbitatis quaestio Antisthenis maxime ob verba τέχνη τις βαναυσ. contineat, non dubito, quin a Calliae responso mentem An-

tisthenis probe perspicientis jure absit illud languidum ἔφη ὁ Καλλίας, vel praefixum vel intersertum. Verbis his τεχ. βαν. pungi ab Antisthene Socratem, quod artes mechanicas improbaverit, nemini facile persuadebit *Gail.* T. VII. P. II. p. 128. Ceterum non interpretes solum veteres, quibus, nisi ubi codices addicunt, nullam unquam fidem habeo, sed etiam librarios video identidem istiusmodi verba aut adjecisse temere aut praetermisisse, v. c. III, 8 Ribitti: *an multum agri possides, inquit Hermogenes.* Cyrop. IV, 1, 23, Οὔκουν ἀπολείψομαί γε σοῦ, ἔφη ὁ Μῆδος, εἰ τοῦτο λέγεις. Οὐκοῦν καὶ ἄλλους, ἔφη, προθύμως ἐξάξεις; Recte ibi cum libris praestantissimis, quae exemplaribus nostris verba adhaerebant Καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, Poppo delevit, minus ille laudandus, quod etiam ἔφη ante προθύμως a Guelf. Pariss. et aliis firmatum textis eiiciendum curavit, ut III, 1, 10. Νῦν οὖν διὰ τί οὔτε τὸν δασμὸν ἀπῆγες, οὔτε τὸ στράτευμα ἔπεμπες, ἐτείχιζές τε τὰ ἐρύματα; Καὶ ὃς ἔφη, ἐλευθερίας ἐπεθύμουν, illa καὶ ὃς ἔφη non comparent in codd. Guelf. Pariss. Vat. Alt. margg. Vill. Victor. Steph. et Leoncll., quibuscum scribendum ἐρύματα; ἐλευθερίας ἐπεθύμουν, ἔφη. V, 2, 13. vulgo legitur ἀμέλει, ἔφη, quorum in locum Guelf. Pariss. A. B. Vatican. margg. Victor. et Villois. quum substituant καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν, in promtu est scriptura: καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν· ἀμέλει, ἔφη, neque necesse novam cum Schneidero significationem vocis ἀμέλει comminiscamur. Cf. Viger. de idiot. p. 381 sqq. Ibid. §. 15. membrum καὶ ὃς εἶπεν in utraque Iuntina, Cast. Bryll. abest; quam discrepantiam cum aliis bene multis a Schneidero neglectam commemoravit Zeunius. VIII, 4, 27. Ms. Altorf. temere post πότε immiscuit ὁ δὲ εἶπεν, qui liber dici non potest, quoties in Cyrop. εἶπεν adjecerit nomini proprio VII, 5, 9. VIII, 3, 42. Verbo ὁρῶσιν VII, 1, 8. Paris. B. supra scripsit ἔφη ὁ Κῦρος. Cf. varias lectiones ad Memorab. I, 2, 36. Alias ambigas, a librariis talia an a scriptore profecta sint, v. c. Cyr. II, 1, 7. ἔφη ὁ Κῦρος, deinde ὁ Κυαξάρης et §. 8. ἔφη ὁ Κῦρος. Sed cum haec omnia neque in Guelf. neque in Pariss. duobus et Vatican., extrema nec in marg. Victor. scripta exhibeantur, in glossematum numero referenda puto. Sensus saltem integritas sublatis illis in discrimen non adducitur. IV, 6, 10. Οὕτω δὴ ὁ Κῦρος εἶπεν, Ἐπὶ τούτοις, ἔφη. Margo *Steph.* 2. „*In uno vet.* οὕτω δὴ οὕτως ἔφη. καὶ ὁ Κῦρος εἶπεν. *Sic autem* v. 10. [§. 8.] ὁ μὲν οὕτως εἶπε. Κ. δ' ἀπ. ἐκ.“ eaque lectio placet Schneidero. Intelligit Stephanus librum Gabrielii, unde pro δὴ ὁ Κῦρος excitatur δὴ οὗτος ἔφη, καὶ ὁ Κῦρος, ut videatur idem legisse cum Ms. Vatican. οὕτω δὴ οὗτος ἔφη.

καὶ ὁ Κῦρος ἐπὶ τούτοις εἶπεν. Sive haec genuina sint, sive οὕτω δὴ οὗτος εἶπεν· καὶ ὁ Κῦρος, Ἐπὶ τούτοις, ἔφη, illud manifestum est, in vulgata vehementer languere particulas οὕτω δή, earumque loco reponendum esse οὕτω δέ. His velim suppleas disputata a Poppone Praefat. Cyrop. p. XXXI. Etenim nemo opinor erit hodie, qui non prima statim fronte videat, sermonis celeritatem h. l. quovis additamento temere interpellari, nec verba alius esse posse, quam Calliae dicentis: πότερον ἡ δικαιοσύνη ἐστὶ καλοκἀγαθία ἢ τέχνη τις βαναυσική; Cum Weiskio facit etiam Brown. l. l., sed omnes interpretes nescio quomodo memoratu indignam habuerunt conjecturam ab A. G. Beckero in *Auszüge aus Xenoph. Schriften Halle* 1794. p. XII, sq. et 23 propositam Ἡ καλοκἀγαθίας ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη; fortasse non injuria; quandoquidem huic lectioni neque Antisthenis responsio ἥ γε ἀναμ. satis congruit, et articulus ante nomen καλοκἀγαθ. desideratur. Praeferrem marg. Victor. εἰ καλ. nisi interrogationem posceret Antisthenis responsio; nam εἰ pro εἴπερ positum illustrat Ast. ad Plat. legg. p. 111.

§. 4. *καὶ φίλοις καὶ πόλει δοκεῖ εἶναι*) Non expressit δοκεῖ MS. Paris. B., quod ferri potest, si εἶναι etiam e medio tollitur. Supra apud Zeunium Lang. et Marg. Victor. legitur ἀνδρία invitis libris ceteris, in quibus est ἀνδρεία. Nihil varietatis e Pariss. codicibus annotatum video, neque tamen Gailii silentio adducor, ut ἀνδρία credam in Pariss. legi. Formam ἀνδρία poetis relinquens Atticos ubique ἀνδρεία in prosa oratione usos esse ostendit *Schaefer*. Mell. crit. p. 111 sq., illud non improbante *Moro* ad Isocratis Panegyr. p. 110. ed. Spohn. Ipse utramque formam in Xenophontis operibus tolerandam esse censeo, ut quam membranae promiscue confirment; Ages. XI, 9 restitue ex Pariss. A. B. et ed. Reuchl. ἀνδρείαν. Vid. *Passow über Zweck, Anlage* etc. *griech. Wörterbücher*. p. 17. et infra ad VIII, 8. De sententia cf. Memorabil. I, 6, 13. IV, 2, 33. III, 9, 5. ἔφη δὲ καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀρετὴν σοφίαν εἶναι· τά τε γὰρ δίκαια καὶ πάντα, ὅσα ἀρετῇ πράττεται, καλά τε καὶ ἀγαθὰ εἶναι. Contra Cicero Paradox. I, 1, 7. *Potestne bonum cuiquam malo esse? aut potest quisquam in abundantia bonorum ipse esse non bonus?* — ἡ δὲ δικαιοσύνη] „Lange putat, cum de καλοκἀγαθίᾳ sit sermo, non de δικαιοσύνῃ, haec ita esse corrigenda: ἡ δὲ καλοκἀγαθία. Sed fefellit eum vulgata lectio ἡ καλοκἀγαθία pro ἡ καλ., quam Weiskio praeeunte dedi:" *Schneider*. Rectissime; non enim καλοκἀγαθίαν explicare voluit Antisthenes, sed docere, quare cum reliquae καλοκἀγαθίας partes ἀνδρεία et σοφία interdum noceant, justitia tamen quia

nemini unquam noceat, prae ceteris καλοκ. nomine digna sit. Verba οὐδὲ καθ' ἓν Zeunius interpretatur: *nulla ex parte, nullo modo*, imo *ne ulla quidem ex parte.*

§. 5. καὶ ὑμῶν ἕκαστος) Ita cum Cast. Bryll. Ribitt. et Cornario Schneiderus, quo modo necessario scribendum erat tum propter praecedens καί, tum oppositionis causa, quae inter ὑμῶν ἕκαστος et κἀγὼ locum habet. Vulgatum κ. ἡμῶν ἕκαστος, praeferunt Ald. Iunt. Hal. Steph. 1. 2. Leoncl. Bach, Zeune, Weiske et Pariss. A. B, κἀγὼ φθονήσω Paris. B. Tum Ald. Ἀλλὰ αὖ ἔφη, omisso σύ, quod cum aliis supplet Vict, ἐπὶ ποίῃ ἐπιστήμῃ Bryll. et Cast. Ad seqq. ὁ πατήρ, ὁ ἐπιμελούμενος Schneiderus: „Bach. articulum ὁ deleri voluit. Sensit igitur acute eum impedire orationem. Suspicor fuisse olim scriptum ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἐπιμελούμενος." Ut nihil dicam de inutili additamento ὁ ἐμός, aliud est ὁ πατ. ὁ ἐπ., aliud ὁ πατὴρ ἐπ.; posterius foret: *eo quod curavit pater, ut vir bonus evaderem, coegit me Homeri carmina ediscere*; idque ineptum est: illud linguae leges requirunt, vid. Bast. append. epist. crit. p. 17, 35. siquidem sensus est: *pater qui me voluit virum bonum evadere, coegit ediscere.* Statim cod. Paris. B. πάντα τὰ Ὁμήρου ἔπη ἀπὸ στόματος εἰπεῖν, lacuna inter ἔπη et ἀπὸ relicta. De formula ista ἀπὸ [quidni ἄπο?] στόματος εἰπεῖν vide, si placet, interpretes Pollucis ad II, 102. Bekkeri Anecdot. graec. p. 22. 77. Viger. p. 578. Bast. ep. crit. Append. p. 17. Schneid. ind. Memorab. s. v. στόματος et Heindorf. ad Plat. Theaet. §. 2. p. 283. — *Niceratus* hic in certamine, quod cum rhapsodis suae aetatis iniit, a Pratye victus est, ut Schneiderus ad h. l. docet; minus certum est, quod idem ex Aristot. Rhetor. III, 11, 13. coniicit, locum de Philoctete a Nicerato recitatum fuisse, cll. Heyn. ad Homer. Iliad. II, 722.

§. 6. ὀλίγον ἀν' ἑκάστην ἡμέραν;) Iunt. Ald. ὀλίγου ἂν ἑκ. ἡμ. Castalio, Hal. Bryll. 1. 2. ὀλίγον ἂν ἑκ. ἡμ., unde Brodaeus: „ὀλίγον ἂν (*malim* ἀν') ἑκάστην ἡμέραν." Falluntur enim Zeunius et Schneiderus, qui lectionem ὀλίγον non Castalioni sed Iuntinae deberi putant. Receptam tuentur Steph. 1. 2. Leoncl. Bach. et reliqui recentiores edd. Ὀλίγου esse propemodum constat ex Viger. p. 115. Matthiae gr. gr. §. 332. p. 457. Lamb. Bos. ellips. p. 596 Schaef. et Ast. ad Plat. legg. p. 331. — οἶσθα τι οὖν ἔφη m. Victor. et Ms. Paris. B., in margine demum Paris. adscriptum legitur ἔθνος, de cuius usu nominis conferatur Ast. l. l. p. 646., „*Rhapsodi* dicuntur Homericorum carminum recitatores, homines stultissimi, uti Xenoph. eos hic vocat, et arrogantissimi, v. Xen. Mem. Socr. IV, 2, 10, ibique Ernest. cf. Meurs. Panath. c. XXV. [Gro-

nov. Thesaur. T. VII p. 106.] Küsteri Hist. Crit. Hom. p. 82 sqq. Deinde etiam de aliorum carminum recitatoribus dicitur, Athen. XIV, 3. Diodor. Sic. XIV. p. 318 ed. Rhodom. [p. 252 et 590. Bip.] v. Schmid. ad Pindar. Nemeonic. Od. 2." *Bach*, inprimis cf. Wolf Prolegom. p. CLXII sq. et Memorab. IV, 2. 10. τοὺς γάρ τοι ῥαψῳδοὺς οἶδα τὰ μὲν ἔπη ἀκριβοῦντας, αὐτοὺς δὲ πάνυ ἠλιθίους ὄντας, et Nitzsch. ad Platon. Ion. p. 6 sqq.

§. 6. Malim Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Νικήρατος, οὔκουν, ἔμοιγε δοκεῖν trita loquendi ratione, Soph. Electr. V. 402 ed. Herm. ἐκ δείματος τοῦ νυκτέρου, δοκεῖν ἐμοί. Arrian. de Venat. cap. XVI, 1 ἀλλὰ προκαλοῦνται, ἐμοὶ δοκεῖν, τὰς κύνας. XXIV, 5 Καὶ ἔστι τὰ θεάματα, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐδέν τι ἐκείνοις παραπλήσια. Herodt. III, 45 λέγοντες, ἐμοὶ δοκέειν, οὐκ ὀρθῶς. VII, 173 etc. Eandem formulam suspicor a librariis obliteratam fuisse in loco Xenoph. Cyrop. V, 3, 3, hunc in modum suadentibus libris restituendo Καὶ γάρ, ἔμοιγε δοκεῖν, ἔφη, ὁ Γωβρύας πτωχούς τινας ἐνόμιζεν ἡμᾶς, ὅτι οὐ δαρεικῶν μεστοὶ ἥκομεν. Haec demum lectio intelligitur qui partim in καὶ γάρ ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, — ἐνόμιζεν, partim in καὶ γάρ μοι, ἔφη, δοκεῖ — νομίζειν abire potuerit. Utrobique tamen apud Xenophontem ferri etiam posse ἔμοιγε δοκεῖ, interpunctione minima a ceteris vocabulis distinctum, si qui sunt, qui diffiteantur, evolvere possunt Heindorf. ad Platon. Euthydem. §. 68. p. 393 et Ast. ad Platon. legg. p. 594. — οὔκουν ἔμοιγε δοκεῖ.) Schneider. „Weiskio [Addend. p. 451.] negatio Nicerati eo pertinere videtur, ut Antistheni contradicat: quare suspicatur deesse aliquid, velut ὅπερ σοί. Contra Socratis affirmatio videtur eo ducere, ut putemus Niceratum voluisse assentiri Antistheni." Mihi tamen non videtur dubitari posse, quin Niceratus Antisthenis quaestionem neget veram esse; partim enim formula οὐ μὰ τὸν Δί' et οὔκουν, qua utitur, mentem eius aperte prodit, partim periculum erat, ne si Antisthenis sententiae calculum suum addidisset, se ipse similis stultitiae incusaret. Socrates vero quum ceteris in locis caveat, ne quis colloquentium in iram et rixas erumpat, tum h. l. ad conciliandos sedandosque utriusque animos verba δῆλον γάρ — ἐπίστανται Antisthenis causa, quae subiiciuntur propter Niceratum profert, quippe qui praeclarissimos Homeri interpretes Stesimbrotum Thasium et Anaximandrum, quem ignorant viri docti, praeceptores habuerit, ut, quid sibi vellent carmina Homerica, Niceratum latere non posset. Quae Boeckh. de simultate p. 20 ad ἐκεῖνο δ' ἔφη — λέληθεν comparat Platonica Ion. p. 530. B. τὸ γάρ ἅμα — ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ea parum probabiliter ex Xenophontis libro in Ionem translata fuis-

se existimat. Paris. B. ἐπίσταται, mox Castal. Hal. et Bryll. ἔδωκας ἀργύριον, contra quam iubent Iunt. [sic] Ald. Steph. 1. 2. Leoncll. Bach etc. codd. Pariss., quos secuti sumus. Ceterum ὑπόνοιαι sunt allegoriae docente Ruhnken. Tim. p. 200 et Brown.

§. 7. τί γὰρ σύ, ἔφη,) scilicet Callias, non Socrates, cuius illa verba esse arbitrantur Schneid. et Zeun. De eodem §. 8 εἶπεν accipiendum puto, quanquam §. 10. diserte Calliae nomen interponitur, nempe quoniam in proxime praecedentibus Socratis verba adducebantur, ut §. 8 et §. 9. Aldina cum Iunt. Bryll. Hal. Cast. ἦ οὖν καὶ σύ; pergunt edd. Iunt. Ald. Bryl. 1. Hal. Steph. 1. Leoncll. 1. 3. Bach., cui genuinum in adnotatione commendanti operae non paruerunt: ὦ Σώκρατες ἔφη, pro quibus Cast. Bryl. 2. Steph. 2. marg. Leoncl. 3. Ribitt. Wels. Cornar. Zeun. Weisk. Schneid. ὁ Σωκράτης ἔφη, idem suadente Leonclavio receperunt. Orellius ἔφη aut ante ὁ Σωκράτης aut post ἕξεις collocari iubet, posterius duriter, prius probaverit etiam Heindorf. ad Ciceron. de nat. Deorum I, 7, 16. p. 16. qui *nusquam*, inquit, *reperias* ὁ Σωκράτης ἔφη *non magis quam* ἐγὼ ἔφην *pro* ἔφην ἐγώ. Miror, quod viro docto ex Symposio II, 4. 20. 23. laudanti hic locus non occurrit. Haud pauci enim loci huic regulae repugnant, quos nuper maximam partem praeripuit mihi Frotscher doctissimus ad Cyrop. I, 6, 19. Addo Plutarch. Agesil. cap. 38. καὶ μὴν οὐ τὸ πλῆθος αὐτῶν, ὁ Ἀγησίλαος εἶπεν. Achill. Tat. IV, 4. καὶ μάλα, ὁ Χαρμίδης εἶπεν, cap. 7 bis et saepe alias. Lucian. Deor. dial. X. p. 229. Reitz. Polyaen. Strateg. VII, 6, 7. οὐκοῦν ὁ Κῦρος ἔφη, τὰ τῆς εὐδαιμονίας. Haec tamen nolo ita accipi, ac si genuina hic putarem ὁ Σωκράτης ἔφη; imo scriptura Mss. Pariss. A. B. ἦ οὖν καὶ σὺ ἔφη ὦ Σώκρατες [sic] ἕξεις λέγειν facit, ut Xenophontis mihi manum restituisse videar, nisi forte, quod facilius etiam crediderim, et Nominativus et Vocativus aliunde irrepserunt. Ita haec verba itidem erunt Calliae. Sequens σῷ temere praeteriit Paris. A. et vocem φαῦλος Morus ad Isocrat. Panegyr. p. 7. ed. Spohn. explicatius interpretatur *parum idoneus ad emendandos homines*.

§. 8. Τί γὰρ σύ, εἶπεν,) Iunt. Cast. Bryll. τί γὰρ εἶπεν deterius, quam Ald. et Hal. quibus seriores editores obsecundarunt. Non raro autem εἶπεν interseritur, ubi alias ἔφη reperias. Memorab. I, 2, 35. καὶ ὁ Χαρικλῆς, Ὅσουπερ, εἶπε, χρόνον βουλεύειν οὐκ ἔξεστιν. Sympos. VIII, 4. Ναὶ μὰ τοὺς θεούς, εἶπεν ἐκεῖνος, καὶ σφόδρα γε σοῦ. IV, 60. Cyr. VI, 3, 10. Οὐ μὰ Δία, εἶπον ἐκεῖνοι, οὐ μὲν δὴ γ' ἔχαιρον I, 4, 27.

Ταῦτ' ἄρα, εἰπεῖν τὸν Κῦρον, καὶ ἐνεώρας μοι. I, 3, 18. *'Αλλ' ὅ γε σὸς πατήρ, εἶπεν ὁ Κῦρος, δεινότερός ἐστιν.* Xenoph. Apol. Socr. §. 6. §. 21. Plat. Parmen. init. Plutarch. Aristid. cap. 7. Agesil. 12 bis, cap. 23, 38. Nihil igitur obstare vides, quo minus Cyrop. I, 6, 12. *'Αρά γε, εἶπες, ὦ παῖ,* Xenophonteum sit; Schneiderus enim, *Noster* [?] *inquit, ἔφης* et *ἔφη sic solet interserere.*" Ibidem paullo post cum Vatican. scribendum *ὥςπερ καὶ τῆς στρατηγίας, τὸν στρ.*, cui alii etiam libri favent; *ὑπὲρ* ex compendio praegressi *ὥςπερ* natum. Ms. Paris. B. *τὸ γὰρ σὺ εἶπεν*, dein Iunt. Hal. Cast. Bryll. Zeun. Lang. Schneid. cum m. Victor. *'Ο μὲν δὴ 'Ερμ.*, Ald. Steph. 1. 2. *'Ο δὴ 'Ερμ.*, Leoncll. 1. 3. Wels. Bach. Weisk. *ὁ δὲ 'Ερμ.*, Paris. A. *'Ο μὲν γὰρ δὴ 'Ερμ.* et B. *ὁ δὲ δὴ 'Ερμ.* Extrema lectio non minus arridet, quam Iuntina, cui locum in textu cum aliis editoribus concessimus. Ad verba *μηδὲ ὀβολὸν* conferri iubet Gail. Weisk. ad Memor. II, 5, 3. In his *πολλήν, ἔφη, κέκτησαι* excidit *ἔφη* in Ald. et Mss. Pariss. A. B. Quod sequitur *ἴσως* tantum abest, ut ubique dubitandi vim habeat, ut saepe affirmet, respondens vernaculo *auf jeden Fall, ohne Zweifel*, interprete Lucella ad Xenoph. Ephes. p. 188, Schaefer ad Longi Past. p. 357. Soph. Trachin. V. 301. et Ast. ad Plat. legg. p. 78. 181. Cautione tamen in hac explicatione opus esse, nuper monuit Hermann. ad Soph. Trachin. V. 300. Pro *ἐγκονίσασθαι* legit Ald. *ἐγγονίσασθαι*.

§. 9. *'Ακουστέον ἂν εἴη καὶ σοῦ.*) Paris. B. *ἀκ. γὰρ εἴη καὶ σ.* male. Memorab. III, 11, 1. *'Ιτέον ἂν εἴη θεασομένους, ἔφη ὁ Σωκράτης.* Anabas. IV, 7, 7. *Αὐτὸ ἄν, ἔφη, τὸ δέον εἴη.* Postea ibi §. 10 auctor sum ut scribatur *"Ενθα δὴ καὶ Καλλίμαχος μηχανᾶταί τι· προτρέχει ἀπὸ τοῦ δένδρου.* Libri scripti et editi plerique *μηχανᾶται προτρέχειν*, unus Stephanus incertum coniecturae an libris obsecutus dederat *μηχανᾶταί τι· προέτρεχεν.* In tempore praeterito nihil esset offensionis, cf. Herodt. IV, 201. VII, 239. si ad codicum scripturam propius accederet. Herodot. V, 109. *ὥρη ἂν εἴη ὑμῖν.* Theocrt. Idyll. XV, 26. *"Ερπειν ὥρα κ' εἴη· ἀεργοῖς αἰὲν ἑορτά.* Vid. IV, 1. Schneider. ad Cyropaed. I, 4, 13. et Memorab. II, 3, 19.

§. 9. *'Εγὼ αὖ ἔφη,*) Ita cum Paris. B. Iunt. Ald. Stephanus 1. 2. Leoncll. 1. 3. Bach. Zeune. Schneider. Weiske; contra *ἐγὼ ἄν, ἔφη*, quod Iunta habere creditur, ex uno Castalione in Bryll. et Hal. permanavit. In Paris. A. est *ἐγὼ οὖν, ἔφη*, qua confusione in libris scriptis nihil solemnius, ut ostendimus de gemina Cyrop. et Max. Tyr. recens. p. 94. Scholiasta Apollon. IV, v. 1558. p. 333. Schaef. dicit *'Επιίστορα δὲ ἐν-*

ταῦθα μὲν τὸν κριτὴν καὶ ἐπιμελετὴν καὶ ἐπίσκοπον λέγει: "Οταν δ' οὖν "Ομηρος λεγει

"Ιστορα δ' Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα — τὸν μάρτυρα καὶ — σημαίνει, ubi ὅταν δ' οὖν si vernaculo convenit: *wenn indess*, mutatione a Schaefero proposita ὅταν δ' ἂν nihil opus esse manifestum est. — *μέγα φρονῶ*) Stobaeus *μεγαλοφρονῶ*; post lectio margg. Steph. 1. et Leoncll. 1. 3. *εὐχαρίτῳ* depromta ex ed. Ald. Hinc margo Steph. 2.: „*alia est lectio εὐχαρίτῳ, ut et p.* 528. v. 1. [Hieron. I, 24.] *pro ἀχαρίστων legi etiam — ρίτων, sed enim et p.* 27. v. 9. [Cyrop. II, 2, 1.] *est εὐχαριστότατοι in signif. τοῦ εὐχαριτώτατοι.*" Diccetur de his formulis ad Cyrop. II, 2, 1., interim sufficiat contulisse Buttmann. ausführliche gr. Sprachl. §. 66. p. 267. Anm. 4. Lobeck ad Phrynich. p. 18. et Ast. ad Plat. legg. p. 298. Tum Ms. Stob. *τοῦτο δὴ ἥκιστα* Aristides apud Plutarch. c. 25. perhibetur *τὴν ἀπὸ τοῦ πένης εἶναι δόξαν οὐδὲν ἧττον ἀγαπῶν τῆς ἀπὸ τῶν τροπαίων κ. τ. λ.* Vocabulum *περιμάχητον* ab Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 504. illustrari, Sturzii causa moneo, qui paginam T. III p. 523. perperam excitavit.

§. 10. *μάλα σεμνῶς ἀνασπάσας τὸ πρόσωπον,*) Bachius: *composito ad gravitatem vultu.* Etenim *ἀνασπάσαι τὰς ὀφρῦς* [vid. ad Aristoph. Plut. V. 756.] Arist. Acharn. 1068 item *ἀνάγειν, αἴρειν, ἐπαίρειν, ἀνατείνειν τὰς ὀφρῦς* sive *ardua subrigere supercilia* usurpatur cum ad gravitatem, tum ad superbiam indicandam, v. Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 373 et Bergler. ad Alciphron. Ep. I, 34. Differt *συνάγειν τὰς ὀφρῦς*, quod est iratorum hominum et torvum cernentium." Comparat Zeunius etiam Cyrop. I, 3, 9. *οὕτω δὲ στήσαντα τὸ πρόσωπον σπουδαίως καὶ εὐσχημόνως πως προσενεγκεῖν καὶ ἐνδοῦναι τὴν φιάλην τῷ πάππῳ, ὥςτε* etc. Editores haec commate distinguunt modo post *πρόσωπον*, modo post *εὐσχημόνως* deleto vocabulo *πώς*. Talia, nisi fallor, veteres Graeci virgulis nostris non interpunxissent, neque magis mihi persuadere possum, *πὼς* eiiciendum esse; quod ob sq. *προς.* quis non videt aeque facile excidere in libris deterioribus et inferri potuisse? Nihil nuper attulit Poppo, at omnem dubitationem eximit Demosth. Leptin. p. 299. *οὕτω γάρ, ὡς ἀληθῶς ἔμοιγε φαίνεται, βεβαίως πως ἐκεῖνος ἐγένετο φιλόπολις*, ubi Wolfius eos vituperat, qui *πὼς* sine causa omiserunt. Reiskio dictionem *ἱστάναι τὸ πρόσωπον* improbanti in mentem venerat reponendum esse *ἀσκήσαντα* vel *σχηματίσαντα*; nollem factum. Vid. Schütz ad Aeschyl. Pers. v. 293. Ast. ad Theophrast. Charact. cap. VIII, p. 101. et Dorville ad Chariton. p. 404. ed. Lips. Ab

initio §. Σὺ δέ, ἔφη, in Victor. quemadmodum infinitis locis a librariis peccatum est. Mox Paris. B. μαστροπία, de cuius scriptura vocabuli vid. Iacobs in Anall. litterar. ed. Wolf. III. p. 40 sqq. et ad Achill. Tat. p. 839.

§. 10. ἐγέλασαν ἐπ' αὐτῷ) Ante Weiskium legebatur ἐγ. ἐπ' αὐτόν, sed Accusativum hunc emendaverat Abresch. in Observatt. Miscell. Belg. III. T. III. p. 531., licet ipsum mutationis poenituisset in annot. ad N. T. Luc. 23, 28, p. 594. Ineptae rationes sunt, quibus Zeunius post Bachium vulgatam defendit; nimirum Cyrop. II, 2, 6. iam pridem integritati suae restituerunt, et dispar est ratio locorum a Bachio allatorum, cum Aristoph. Plut. v. 69. ἀναθεὶς γὰρ ἐπὶ κρημνόν τιν' αὐτόν tantum non legitime ἐπὶ cum Accusativo struatur et de permutatione praepositionum nemo non cautius hodie quam olim statuat. Nec videtur Bachius inspexisse eos, quorum auctoritate utitur Fischer. ad Weller. T. III. P. II. p. 232. 238. Quo eodem pertinet inprimis etiam Hermann. ad Viger. p. 859. Pro ὑμεῖς μὲν γελᾶτε quod superest apud Iunt. Bryll. Cast. Hal. Steph. 2. Cornar. Leoncl. 3 et recentiores edd. mendosum ἡμεῖς μὲν γ. in Steph. 1. et Leoncl. 1. 2. comparet.

§. 11. Σύ γε μήν, δηλῶν ἔφη ὁ Λύκων τὸν Φίλιππον — (φρονεῖς;) Melanthon dedit σοί γε [fort. σέ γε voluit] μὴν δῆλον ἔφη ὁ Λύκων τ. Φ. ἐπὶ τῷ γ. μέγα φρονεῖν mirabili quidem mutatione, at non indigna, opinor, quam editores memoriae traderent. Ald. Iunt. Bryll. Cast. Ms. Paris. A σύ γε μὴν δῆλον ἔφη ὁ Λ. τ. Φ. — φρονεῖς, praeterquam quod Cast. et Bryll. hic quoque articulum ὁ reticent. Quae scriptura nescio an Wyttenbachium ad Eunap. p. 228. permoverit, ut legi mallet σύ γε μὴν δῆλον, ἔφη ὁ Λύκων, ὦ Φίλιππε, ὅτι, quod Brownius non modo assensu suo comprobavit, sed violentius etiam in eo est ut mutet in δῆλον, ἔφη ὁ Λύκων πρὸς τὸν Φίλιππον, ὅτι. Sumpta haec ex Cornarii versione, ubi est: *Tu equidem, inquit Lycon ad Philippum, quod multum tibi placeas ex eo quod risum movere potes, manifestum est.* Negant enim δηλόω ita dici, ut sit *nutu vel simili modo designo.* Nisi cap. I, 15. legeremus ὦ Φίλιππε, facile Wyttenbachius eo refutari posset, quod Zeunio auctore scurram nomine compellari parum deceret. Sed salva puto omnia; vel ex §. 14. elucet, verbo δηλοῦν apponi accusativum personae. In Brodaei annotationibus aut operae non semel h. l. erraruut; sic enim ibi legitur: δῆλον ἔφη. castiga δηλῶν ἔφη Λύκων. δηλῶν τὸν Φίλιππον, aut ultima haec δ. τ. Φ. explicando priori participio inservire voluit. Nos sequimur edd. Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. Zeune.

Schneider, quibus conspirat marg. Paris. A. — Depravatum nomen Καλλιπίδης in edd. Iunt. Ald. Bryll. Cast. Hal. Steph. 1. Leoncl. 1. Bach. Zeunc. Weisk. qui sibi correxisse visus est Schneiderus, non contulit editiones Steph. 2 et Leoncl. 3., ubi ita exaratum, uti assentientibus codd. Pariss. A. B. edidi. Philippides' nescio quomodo in Cornarii versionem irrepsit. Fuit Callippides, ut Plutarchi verbis utar in Ages. 21. ὁ τῶν τραγῳδιῶν ὑποκριτής, ὄνομα καὶ δόξαν ἔχων ἐν τοῖς Ἕλλησιν, καὶ σπουδαζόμενος ὑπὸ πάντων. Vid. Orelli epistt. Socrat. p. 204. Schweighaeuser Addend. ad. Athen. XII. p. 535. D. Animadverss. T. VIII. p. 510. Wyttenbach ad Plat. Apophtheg. Lacon. p. 1154. Hermann. ad Aristot. de arte poet. p. 193. et Schneider h. l., qui Hermannum ait eum nostro Callippide eum confudisse, cuius Cicero epist. ad Attic. 13, 12. et Sueton. Tiber. 38. meminerint, de quo consulantur interprett. ad Iul. Polluc. T. II. p. 1173 sq. Ex iis, quae de Callippidis gloria adduximus, facile intelligetur, frustra Zeunium et Sturzium L. X. T. II. p. 608. in verbis πολλοὺς κλαίοντας καθίζειν ambiguitatem quaesivisse, ut si diceret Philippus: *satius esse risum quam lacrymas hominibus movere.* Contrarium ostendere studens Aglaitadas Cyrop. II, 2, 11 sqq. tantum abest, ut ceteris placeat, ut graviter ab Hystaspa vituperetur. Dicendi rationem κλαίοντα καθίζειν nisi satis illustrasset Bach. ad h. l., conferri iuberem Hindenburg. ad Memorab. II, 1, 12. et Zeune ad Cyrop. II, 2, 14. Est enim efficere, ut quis ploret, sive sedeat ille sive stet. Idem valet de κλαίοντα καθιστάναι apud Eurip. Andromach. 635., laudatum a Schneidero, qui quidem haud scio an iniuria Memorab. II, 1, 12. certe invitis libris καθίσαντες pro καθιστάντες scripserit.

§. 12. ἴστε, ἔφη, ὅτι ἐπὶ τούτῳ τῷ υἱεῖ;) Abest ὅτι ab Iunt. Ald. Bryll. Hal. Cast. et Mss. Pariss. A. B. suppletum a Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. et hos secutis. Vid. ad II, 13. Verba οὗτός γε μὴν, ἔφη, τις deficiunt in Paris B. Eam ipsam sententiam a Xenophonte profectam esse suspicatur Wielandus; quod qui mirificam huius scriptoris modestiam perpenderit, et verborum I, 1, οἷς δὲ παραγενόμενος ταῦτα γιγνώσκω, δηλῶσαι βούλομαι meminerit, si non verum at satis tamen probabiliter dictum putabit. Schaefer δηλονότι, quod ceteris exemplaribus non firmatur. Vid Buttmann. ad Platon. Min. p. 215.

§. 13. προςέβλεψαν.) Paris. B. προέβλεψεν, dein pro ἐπὶ τῷ μὴν alii codices apud Brodaeum pessime ἐπὶ τῷ μέν. Ex his ὦ Αὐτόλ. evanuit ὦ in Cast. Hal. et Bryll. cf. ad IV, 53.

Iidem cum Iuntina receperunt mox ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι ἐπὶ τῷ πατρί. Addatur ὅτι an cum Ald. Steph. 1. 2. Leoncl. et sqq., quibuscum faciunt Mss. Pariss. A. B., omittatur, quamvis paullulum illud tamen interest, quod puerum amabilem, quem omnes admirabantur os aperientem, inserta particula aliquanto verbosiorem facimus; neque vero minorem auctoritatem Iunta quam Aldus meretur. — ἐνεκλίθη αὐτῷ.) Ita Ald. Steph. 1. 2. Leoncl. Bach. Zeun. Weisk. Schneid., ἀνεκλίθη αὐτῷ Iunt., ἀνακλίθη αὐτῷ Hal. et Bryll., ἀνεκλίθη ἐπ' αὐτῷ Castalio, et ἐνεκλίθι αὐτῷ Paris. B. Non contentus Weiskius eo, quod Autolycus se artius ad patrem applicasse dicitur, brevem et scitam omnium patris in ipsum meritorum commemorationem aut saltem insigne eorum specimen desiderat; in quo me non habet assentientem; illud enim puer ubique sentiebat, patrem se amare, sed quibus rationibus amor iste niteretur, hoc quidem non magis compertum habuit quam omnes pueri, quos magistri nondum hac de re certiores fecerunt. Xenophontis cum sit proprium, non verbis sed rebus in facto positis hominum mores adumbrare; invenustissimum fuisset membro ἐπὶ τῷ πατρί — αὐτῷ patris laudes adiicere, quasi vero filium deceret parentes laudibus cumulare, nec pauca illa disertius quavis copiosa oratione mutuum utriusque amorem declararent. Sed video Orellium quoque licet alio modo Weiskii opinionem cavillari. — Paullo post nomen λύκων bis repetitur in edit. Aldina. — οὐκ ἂν δέξαιο τὰ βασιλέως χρήματα ἀντὶ τοῦ υἱοῦ;) In proverbium haec abierunt apud veteres: IV, 11, μὴ ἑλέσθαι ἂν τὴν βασιλέως ἀρχὴν ἀντὶ τοῦ καλὸς εἶναι. Cyrop. VIII, 3, 26. εἰ δέξαιτ' ἂν βασιλείαν ἀντὶ τοῦ ἵππου. Vid. Davis. ad Max. Tyr. X, 9, p. 184. Plerumque abest articulus, non ille tamen delendus, ubi libri manu exarati offerunt. Sic componendas esse puto diversas sententias, quas a Schaefero in Mell. critt. p. 4. 66. ab Heindorf. ad Plat. Euthydem. §. 8. p. 309. et Gailio in Philologue T. IV. 1818. N. 3. p. 13. propositas videbis —. Locutionem seq. λαμβάνεσθαι ἐπ' αὐτοφώρῳ, [Paris. B. αὐτοφορῳ] insere iis, quas Zeunius ad Vigerum p. 81. tractavit.

§. 14. ἐπὶ τίνι μάλιστα ἀγάλλῃ;) Non mirum, si Niceratus Homericae dictionis peritus, ut variaret orationem, poeticum vocabulum prosaico praetulit. Paullo post Pariss. ambo δηλώσει αὐτούς. Indicativum habet etiam Leonclaviana tertia, fortasse rectius. Plutarch. Alexandr. cap. 76. ἠρώτων, εἰ κομίσουσιν ἐκεῖ τὸν Ἀλέξανδρον. Xenoph. Anab. II, 3, 7. Ὁ δ' ἠρώτα, εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν,

ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσοιντο σπουδαί, cogimus ἔσονται praeferre, quia innumeris locis librarii hanc modorum commutationem, praesertim in futuro verbi εἶναι creberrimam, scriptoribus eripere conati sunt. Cyropaed. I, 3, 2. Ἐρωτώσης δὲ τῆς μητρὸς αὐτὸν πότερος δοκεῖ καλλίων αὐτῷ εἶναι, ὁ πατὴρ ἢ οὗτος. Ad Indicativum offensi Heindorf. et Schneider. scriptum malebant δοκοῖ, non memores Xenophontem potius δοκοίη more suo daturum fuisse. Ibidem I, 6, 13. V, 5, 43. Σὺ δὲ ἡμῖν ἔμβαλε παρὼν περὶ τούτου, πότερον ἔτι δοκεῖς [sic libri potiores] στρατεύεσθαι. VIII, 5, 3. ἔταξε, πόσον δεῖ ἀπολιπόντας σκηνοῦν, cf. Iacobs ad Antholog. Pal. V. T. III. p. 59. 141. additament. Athen. p. 145 sqq. Achill. Tat. p. 892. Reisig. Coniect. in Aristoph. I. p. 226 sq. et Poppo de Eloc. Thucyd. p. 135 sq.

Cap. IV. §. 1. ἀποδεικνύναι ὡς) Cast. et Bryll. ἀποδεικνῦναι, ὡς sed rectum exstat apud Melanth., qui antecedens ὑπέσχετο in ἐπέσχ. corrupit. Tum Ald. et Iunt. ἀκούοι τ' ἂν ut §. 6., ac si τ' ἂν contractum esset ex τοι ἄν; quod genus vitiorum haud raro in vetustis exemplaribus deprehendas. — ἐν τῷ χρόνῳ, ᾧ ὑμῶν ἀκούω.) Debebat dici ἐν ᾧ ὑμῶν ἀκ. ut Herodot. VIII, 8. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ οὗτοι ἀριθμὸν ἐποιεῦντο τῶν νεῶν. I, 114. ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ, ἐν τῇ ἦσαν. sed vulgo omittitur praepositio: Anabas. V, 7, 17. ταῦτα δ' ἦν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἡμεῖς δεῦρο ἐξωρμῶμεν πεζῇ. IV, 5, 22. ἦσαν πρὸς τῇ κώμῃ, ᾗ Χειρίσοφος ηὐλίζετο, ubi Eton. habet ἐν ᾗ, Paris. F. ἔνθα ex glossemate. Cyrop. I, 2, 4. πλὴν ἐν ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς αὐτοὺς δεῖ παρεῖναι ed. Schneid., Mss. Pariss. A. B. et Stobaeus αἷς αὐτοὺς δεῖ παρεῖναι. Lege cum vett. editt. ἡμέραις, αἷς δεῖ αὐτοὺς παρεῖναι, ut non sine aliqua vi δεῖ reliquis vocibus praeponatur. In iisdem verbis commodum locum obtinet articulus ante τεταγμέναις, quem in dubium vocavit Schneiderus. Similiter nostrates dicunt, *ausser an den festgesetzten Tagen, an welchen sie kommen müssen*. Pariss. ταγμέναις, cui similem mendam admisisse feruntur librarii §. 3. Τῇ τῶν πεπαιδευμένων εὐκοσμίᾳ, „*Leonclavius*, inquit Poppo, p. 1012 *coniicit* παιδευομένων *bene*" Imo male, opinor; nam οἱ πεπαιδευμένοι iidem vocantur, qui alias οἱ ὁμότιμοι audiunt, nec erudiendi tantum sed etiam eruditi in foro illo versabantur. Sed redeo ad praepositionem praetermissam de qua disseruit Heindorf. ad Platon. Gorg. §. 153. p. 240. Phaedon. §. 57. p. 91. et Ciceron. de natur. Deor. I, 12, 31. p. 35. — Pariss. A. B. δικαιοτέρους τῶν ἀνθρώπων.

§. 2. καὶ ὁ Ἀντισθένης.) Excidit ὁ in Cast. Hal. et Bryll. — πότερον ἐν ταῖς ψυχαῖς, ἔφη, ἢ ἐν τῷ βαλλαντίῳ.) Post ψυχαῖς additum legitur ἔφη in Iunt. Ald. Hal. Bryll. Cast. Steph. 2. Zeun. unde adsciscere non dubitavi, quod ignorant edd. Leoncll. 1. 2. 3. Steph. 1. Bach. Weisk. Schneid. et Mss. Pariss. A. B. Eius codicis librarius, qui nomine B. insignitur, ab uno βαλαντίῳ ad alterum delapsus omisit, quae intermedia exstant. Id ipsum βαλαντίῳ hic et infra geminata litera λ scribitur ab Iunt. Ald. Steph. 1. 2., simplice λ a Cast. Bryll. Hal. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Weisk. Schneid. et Mss. Pariss. Quam varietatem a nullo priorum editorum animadversam esse tanto magis mireris, quod, cum utraque scribendi ratio in libris obvia sit, viri docti litigant, utram alteri praeferendam putent. Vid. Stephani Thesaur. T. I. p. 714. interpretes ad Thomam Mag. p. 139 sq. Moerin p. 96. et Polluc. X, 151 sqq. Grammaticus apud Bekker. Anecdot. graec. p. 81. βαλάντιον, inquit, οὐχί φασι δεῖν λέγειν, ἀλλὰ φάκωλον. [imo φασκωλον] Ξενοφῶν Συμποσίῳ. Contra Thomas Mag. l. l. βαλάντιον καὶ πήρα ῥήτορες, οὐ μαρσίπιον, et Moeris βαλλάντιον Ἀττικῶς· μαρσίππιον Ἑλληνικῶς. Simonid. in Anal. 1, 138. βαλλάντιον. Scripsi βαλλαντίῳ, nisi forte perperam a βάλλειν derivavit Casaub. ad Aristoph. Equit. V. 715. cum Etymolog. Magn. p. 185, 55. et Gudiano p. 103, 30. — Κᾄπειτα σύ) Cyrop. II, 2, 31. Κᾄπειτα τοιοῦτον ὄντα οὐ φιλεῖς αὐτόν, ὥσπερ τοὺς συγγενεῖς; Plura dabunt Buttmann gr. gr. p. 540. 574. Hermann ad Viger. p. 772. et Heindorf ad Platon. Cratyl. §. 60. p. 90. Phaedon. §. 89. p. 150. — ἔστιν ὅτου) Vid. Matthiae gr. gr. §. 342. p. 465 sq. Tum ἐθέλωσι Paris. A. et οὐ ἐθέλ. Hal.

§. 3. Ἦ καὶ σοί, ἔφη,) Marg. Vict. ἤ, Paris. A. inepto vitio ὄφη pro ἔφη. — Θαυμαστὰ γ', ἔφη — εἰ μὲν πρὸς τοὺς ἄλλους δύνασαι δικαίους ἂν ποιεῖν αὐτούς.) Marg. Victor. εἰ πρὸς μέν, de quo tacet tamen Iacobs, vid. ad II, 2. Particula εἰ sic posita est, ut alibi ὅτι. Hieron. I, 6. θαυμαστόν, εἰ τὰ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι σαφεστέρας ἡμῖν τὰς αἰσθήσεις παρέχεται; praecedunt ibid. verba ἔστι δ' ὅτε κοινῇ καὶ διά τε τῆς ψυχῆς καὶ διὰ τοῦ σώματος aperte depravata, in quibus editio Reuchlini, quam membranae instar habendam primus sine dubio Frotscherus consulet, καὶ post κοινῇ ignorat, quod mihi quidem potius esse videtur ea corrigendi via, quam sine librorum fide iniit Schaefer. ad Soph. Trach. v. 379. — Cyrop. IV, 3, 3. Ὁ δὲ Κῦρος — ὥσπερ κατεμέμφετο

καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. εἰ οἱ ἄλλοι ἂν τοῦτον τὸν χρόνον ἀκμάζειν τε μᾶλλον ἑαυτῶν ἐδόκουν καὶ προςκτᾶσθαί τι, αὐτοὶ δ' ἐν ἀργοτέρᾳ χώρᾳ ὑπο;ενεῖν. Ald. Wechel. margg. Steph. 1. 2. ὅτι οἱ ἄλλοι ἄν, Juntina cum sectatoribus ὅτι εἰ οἱ ἄλλοι ἄν, tuentur ἂν etiam gravissimi testes Mss. Guelf. et Pariss. A. B. Vatican. At Reisig. in Coniectan. I, p. 219. legit εἰ οἱ ἄλλοι πάντες τοῦτον τὸν χρ. et omisit ἂν Poppo. Ipse in ea, quam supra exhibui, scriptura acquiesco, quam desererem, si Xenoph. scripsisset εἰ οἱ ἄλλοι ἂν τ. τ. χρ. ἠκμαζόν τε κ. τ. λ. Nunc addito ἐδόκουν minime certam et manifestam conditionem esse, non est quod moneam. Diversi generis sunt Memorab. IV, 3, 13. Τὸ δὲ καί, εἰ ἀδυνατοῦμεν τὰ συμφέροντα προνοεῖσθαι ὑπὲρ τῶν μελλόντων, ταύτῃ αὐτοὺς ἡμῖν συνεργεῖν, διὰ μαντικῆς τοῖς πυνθανομένοις φράζοντας τὰ ἀποβησόμενα, καὶ διδάσκοντας, ᾗ ἂν ἄριστα γίγνοιντο; non tamen ita composita, ut Reiskii coniecturam ἢ ἀδυνατοῦμεν cum Schneidero recipere cogamur; vid. praeter Reisig. Coniectan. Aristoph. I, p. 113. et p. 180. etiam Viger. p. 504. Alia quaestio est, utrum ἂν post δικαίους ferri possit, an iussu marg. Steph. 2. dicentis: *expungo partic. ἄν*, eiiciendum sit. Solus Welsius obtemperavit, reliquorum, quod norim, nemo interpretum; nec iniuria. Sensus enim si respicitur, servata vocula ironiam dicti mirum in modum auget, ut propemodum necessaria sit; ad verborum coniunctionem quod attinet, iam pridem explosa est eorum sententia, qui εἰ cum ἄν, quod h. l. ad Infinitivum traxerim, copulari posse negarunt. Xenoph. Apolog. §. 18. Εἶγε μήν, ὅσα εἴρηκα περὶ ἐμαυτοῦ, μηδεὶς δύναιτ' ἂν ἐξελέγξαι με ὡς ψεύδομαι, πῶς οὐκ ἂν ἤδη δικαίως καὶ ὑπὸ θεῶν καὶ ὑπ' ἀνθρώπων ἐπαινοίμην. Schneiderum, qui in hoc libello nihil non vituperavit, miror ex particularum coniunctione εἴ γε μὴν — δύναιτ' ἂν causam non repetiisse, cur Apologiam Xenophonti abiudicaret, praesertim cum, ut reliquos taceam, ne Hermannus quidem ad Viger. p. 830. et 938. de harum vocularum usu ipsi persuaserit, id quod cognovi ex Addend. ad Vectigall. 6, 2. et Arrian. de venat. VII, 1. p. 472. et 484. Quid? quod nec Matthiaeus ad Eurip. Phoeniss. p. 335. tam circumspecte hac de re statuit, ut iis, quae in Dissert. de gem. Cyr. et Max. T. recens. p. 20 sq. collegimus, alia exempla adiicere, quae se in legendis scriptoribus obtulerunt, supersedere possimus. Locum Andocidis, Vol. IV, p. 77. scribo ὧν ἕνεκα, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ ἀνθρωπίνως περὶ ἐμοῦ γιγνώσκοιτ' ἄν, εἴητ' ἂν ἄνδρες εὐγνωμονέστεροι, quemadmodum utroque loco ἂν apparet Cyr. III, 3, 55. Ages. I, 1. Apolog. I, 1. et Aeschyl. Agamemn. v. 352., si le-

gimus *θεροῖς δ' ἂν ἀμπλάκητοι εἰ μόλοι στρατός.* Memorab. I, 5, 3. *Ἀλλὰ μὴν εἴ γε μηδὲ δοῦλον ἀκρατῆ δεξαίμεθ' ἄν, πῶς οὐκ ἄξιον αὐτόν γε φυλάξασθαι τοιοῦτον γενέσθαι;* Max. Tyr. Diss. IX, 8, p. 164. ed. Reisk. *ὅμοιον εἰ καὶ Λεωνίδαν τὸν Σπαρτιάτην ἐκεῖνον ἠξίωσεν ἄν τῳ παραστὰς τοιοῦτος σύμβουλος ὑποχωρῆσαι βραχὺ καὶ ἐνδοῦναι τῇ Ξέρξου ἐμβολῇ.* Ibidem enim XIV, 4. p. 256. *Οἷον εἰ καὶ νησιώτης ἀνὴρ — ἀκούων — ἔπειτα ἂν ἐρωτώῃ* coniunctim postrema scribenda sunt. Pindar. Nem. VII, 93 Ahl. Platon. Alcib. I. p. 124. B. *ὧν ἄλλῳ μὲν οὐδ' ἂν ἑνὶ περιγενοίμεθα, εἰ μὴ ἐπιμελείᾳ τε ἂν καὶ τέχνῃ,* quae satis tuebuntur verborum integritatem p. 111. D. Apollon. Rhod. II, 17. Nec Coniunctivum hic illic subiectum damnaverim apud Plutarch. Gracch. cap. XV., *ἀλλ' εἴ τις ἂν ἁμάρτῃ αὐτῶν, ζῶσα κατορύσσεται.* Isocrat. Lochit. 12. p. 698. ed Lang. [p. 527. Bas.] *ἣν οὖν — μηδεμίαν ἱκανὴν ἡγῆσθε εἶναι ζημίαν, εἴ τινες ἂν εἰς τὰ σώματα ἐξαμαρτάνοντες τοῖς χρήμασι τὰς δίκας ὑπέχωσιν.* Apollon. Rhod. II, 689. Sed video Thierschium gr. G. homer. dial. §. 330. not. 1. p. 509. ed. 2. harum particularum impatientem non modo *ἂν* ferre non posse, ubi *εἰ an* significet, sed etiam Hermanno imputare, ac si ad Viger. p. 830. docuisset, *ἂν* in tali nexu latino *an* respondere; quod viro praestantissimo neque h. l. neque alibi unquam in mentem venit, modo ne quis de industria, quae clarissime expressa sunt, obscurare velit et pervertere. Tentavit igitur Thierschius Cyrop. — e Cyropaedia enim depromtus locus est — I, 6, 10. *ἐρωτᾷς, ἔφη, τοῦτο, ὦ παῖ, εἴ τις ἂν ἀπὸ σοῦ πόρος προσγένοιτο* scribendo *ἄρ ἀπὸ*, optimis membranis potius suadentibus *εἴ που ἂν ἀπὸ σοῦ π. προσγένοιτο;* nam praepositionem *πρὸς*, quae huic verbo in vulgatis edd. adhaeret, abstulit in codd. simillimum *πόρος*. Non abhorrere vocularum *εἴ που ἂν* concursum a graecae linguae ingenio, testari potest itidem Xenophon *Vectigall.* I, 1, *ἐκ τούτου ἐπεχείρησα σκοπεῖν, εἴ πῃ δύναιντ' ἂν οἱ πολῖται διατρέφεσθαι ἐκ τῆς ἑαυτῶν.* Anabas. IV, 1, 8. *οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι εἴ πως ἂν ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διιέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας,* quamquam ibi Paris. F. et Eton. *ἂν* omittunt. Nihil lectio fluctuat ibid. cap. 8, 7. *Ἠρώτων ἐκεῖνοι, εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά.* Hellen. VII, 4, 6. *ἐπερησομένους, εἰ τύχοιεν ἂν εἰρήνης ἐλθόντες.* De Vectig. VI, 2. *ἐπερέσθαι τοὺς θεούς, εἰ λῷον καὶ ἄμεινον εἴη ἂν τῇ πόλει.* Cyrop. VIII, 3, 26. *Ἔνθα δὴ λέγεται ὁ Κῦρος ἐρέσθαι τὸν νεανίσκον, εἰ δέξαιτ' ἂν βασιλείαν ἀντὶ τοῦ ἵππου.* Memorab. IV, 2, 30. *ὁπόθεν δὲ χρὴ ἄρξασθαι ἐπισκοπεῖν ἑαυτόν, τοῦτο πρός σε ἀποβλέπω εἴ μοι ἐθελήσαις ἂν ἐξηγήσασθαι.* Hieron.

VIII, 2. *μήπω ἐκεῖνο σκοπῶμεν, εἰ διὰ τὸ μεῖζον δύνασθαι ὁ ἄρχων καὶ χαρίζεσθαι πλείω δύναιτ' ἄν*, Reuchlin. *μήπως*, cui adversatur §. 7, at cur ibidem conspicuum *δὴ* post *εἰ* reiiciamus, nullam causam exputo. Plat. de rep. VIII, p. 554. *σκοπῶμεν δή, εἰ ὅμοιος ἂν εἴη.* Sedem suam permutasse *ἄρα* et *ἂν* dicuntur Aristoph. avib. v. 1070. *ὡς οὐκ οἶδ' ἄρ' εἰ φθαίης ἄν.* Aliter iudicabit Monk. ad Eurip. Alcest. p. 7, neque dubitare sinunt Memorab. I, 3, 5. *οὕτω γὰρ εὐτελὴς ἦν, ὥςτ' οὐκ οἶδ' εἴ τις οὕτως ἂν ὀλίγα ἐργάζοιτο, ὥςτε μὴ λαμβάνειν τὰ Σωκράτει ἀρκοῦντα.* Dionys. ante Isocrat. p. 250. Lang. *τούτων γὰρ οὐκ οἶδ' εἴ τις ἂν βελτίους — δύναιτο λόγους εἰπεῖν.* Plat. Alcib. p. 114. B. *οὐκ οἶδα, εἰ οἷός τ' ἂν εἴην, ὦ Σώκρατες, πρὸς σὲ διελθεῖν* et Lucian. quomodo histor. conscrib. T. II. p. 29. ed. Reitz *ταῦτα οὐκ οἶδα, εἴ τις ἂν εὖ φρονῶν ἀνάσχοιτο.* quin recte omnia apud Aristophanem se habeant. Cf. etiam Matthiae ad Eurip. Med. V. 930. Reisig. de vi et usu *ἂν* part. p. 107. 122. Hermann ad Soph. Aiac. v. 399. p. 55. et Poppo ad Cyrop. I, 6., 10., quem nollem Dawes. Miscell. laudasse, velut si p. 335. de hac causa verbum monuisset. Ad finem sectionis *οὐ* Cast. Hal. et Bryll. de quo vid. Buttmann *ausführl. gr. Sprachlehre* §. 13. 5. p. 58. et not. ad II, 19.

§. 4. *ἀλλ' ἐν μισθῷ αὐτοὶ οἰκοῦσι;*) Antiquam lectionem *ἀλλ' ἐν μισθῷ αὐταῖς οἰκ.* ex Iunt Ald. Bryl. 1. Hal. Steph. 1. 2. Leoncl. Bach. haustam quatuor modis emendari posse censet *Stephanus 2:* „Nam," inquiens „pro *ἀλλ' ἐν μισθῷ αὐταῖς οἰκοῦσι* scribi posse existimo, *ἀλλ' ἐμμίσθους αὐτὰς οἰκοῦσι* [Cornar.: *mercede conductas habitant.*] vel *ἀλλὰ μισθῷ αὐτὰς οἰκοῦσι*, [quod praefert in Thesaur. T. II. p. 942. G.] vel *ἀλλὰ μισθῷ ἐν αὐταῖς οἰκοῦσι*; [hoc margini adscripsit Leonclav. 1. 2. 3.] vel *ἀλλὰ μισθῷ αὐταῖς ἐνοικοῦσι.* Nisi tamen ubique mutandus etiam est dativus *μισθῷ* in genitivum *μισθοῦ*. Nam certe dicitur aliquis *ποιεῖν τι μισθοῦ* potius quam *μισθῷ*; [vid. Matthiae gr. gr. §. 342. p. 465.] atque adeo prima lectio plus apud me fidei quam ceterae impetrat; nam verisimile est vocem *ἐμμίσθους* ignotiorem in duas has *ἐν μισθῷ* mutatam fuisse." Minore cum mutatione Aemil. Portus legi maluit *ἀλλ' ἐν μισθωταῖς οἰκοῦσι*, cui faveret Theophrast. Charact. XX [XXIII] *καὶ ἐν μισθωτῇ οἰκίᾳ οἰκῶν*, nisi membranae praeberent *ἐν μισθῷ τὴν οἰκίαν οἰκῶν*, cf. Schneider. l. l. p. 158. et Ast. p. 208., qui Porti coniecturam vulgatae lectioni praeponunt. Cast. et Bryl. 2. *ἀλλ' ἐν αὐταῖς μισθῷ οἰκ.* Bachius parum abest, quin eiecto *αὐταῖς*, quod valde langueat, *ἀλλ' ἐν μισθῷ οἰκ.* restituat. Ernestii coniecturam *ἀλλ' ἐν μισθῷ αὐτοὶ*

οἰκ. admiserunt Zeun. Weisk. Lang. Schaef. Schneid. Idem inesse videtur in codd. Pariss., sed videtur tantum, quum quid ibi habeatur, disertis verbis Gailius non commemoraverit; αὐτοὶ qui aiunt opponi praegresso ἄλλοις, non vident huic pronomini potius ἑαυτοῖς respondere. Rectius igitur mihi ἐν μισθωταῖς οἰκ. in textu posuisse videor. Superius οἰκοδόμος quo iure improbetur Grammaticis veteribus, docet Creuzer ad Plotin. de Pulcrit. p. 185 sq. — *καὶ ἀνάσχου μέντοι, ὦ σοφιστὰ, ἐλεγχόμενος.* Iuntina et Bryling. 1. ἀμάχου. Brodaeus: „*legendum opinor καὶ ἀνέχου nec ἀναμάχου placet, sequitur enim νὴ Δί'* etc.," Castal. et Bryl. 2. καὶ ἀνέχου, servant ἀνάσχου Ald. Hal. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Weisk. Lang. Schneid. et Mss. Pariss. Sequitur autem participium ἐλεγχόμενος de more, quem illustrant Hermann ad Viger. p. 771. Matthiae gr. gr. §. 549. p. 792 sq. et Markland. ad Maximi Tyr. Dissert. 1, 4. p. 12 sq. eo loco, unde suam de gemina harum Dissertt. disputationem praef. p. XXIII auspicatus est, satis infeliciter, ut ostendi in l. l. p. 55 sq. Postea hunc in modum refingi locum voluit Orelli ad Isocrat. περὶ ἀντιδόσ. p. 350. *ἀλλὰ ἀγωνιζέσθω, ἐὰν πεῖσαι δυνηθῇ, ὅτι μεταβάλλειν μὴ δυνατή. Ἀνέξομαι ἡδόμενος τὸν πάντα χρόνον καὶ ἀμελήσω τῆς ἀρετῆς*; qua lectione nondum effectum est, ut meae me coniecturae poeniteret. Etenim ut concedam μὴ pro οὐ et δυνατὴ apud hunc scriptorem de voluptate dici potuisse, at oratio caret vinculo necessario ante ἀνέξομαι, quale est ἔνθα, τότε aut simile. Nihili vero est, quod εἰ negavit a Maximo cum Coniunctivo iungi solere. Dissert. XXXVIII, 5. p. 229. *ἀλλ' εἴπερ τι παρ' ἐκείνου ἔλθῃ, πρὸς μὲν ἀνθρωπίνης ψυχῆς δύναμιν τέχνης ἂν εἴη μέτρον. πρὸς δὲ θείας ἐπιστήμης παρασκευὴν μόριον τοῦ ὅλου.* sect. 6. *ὡς, εἴ τι ἀφέλῃς, λυμανεῖς τῷ ὅλῳ.* XXXII, 4, p. 124. *οἷον εἰ ξυνίῃς παναρμόνιόν τι ὄργανον. — Μᾶλλον δὲ οὕτως εἰ ἤδη που ἐθεάσω ἄθροισμα ὀργάνων.* Posterius hoc εἰ, quod in vulgatis editionibus evanuit, adscitum a me ex Heinsiana et Stephaniana II, 3, p. 22. *Τί δή; τὰ τούτων ἔτι ἀτοπώτερα, εἰ τῶν μὲν ὀρνίθων ἀφελὼν τὰ πτερὰ, βαδιστικὰ ἐκ πτηνῶν εἶναί σοι θέλῃς, τὸν δὲ ἄνθρωπον πτερώσας παραδῷς τῷ αἰθέρι φέρεσθαι δι' αὐτοῦ, ὄρνιθος δίκην, οὐκ ἔσῃ καταγέλαστος τῆς ἀλλαγῆς*; Ante Davisium legebatur βαδιστικὰ εἶναί σοι θέλοις, cuius in locum, quod supra dedimus ex cod. Regio, secundis curis tribuit Marklandus. Quid? num minus necessaria erant τῷ λόγῳ II, 1. p. 18., τὴν ἡδονὴν et κάλλος III. 5. 6. p. 36., τὴν ἀντίδοσιν VI, 7. p. 94 sq., ἀναγκαῖα XXII, 5. p. 432., quae a deterioribus libris omissa in pristinum locum restituerunt editores? Quod si necessaria sunt,

quidni haec quoque additamenta recensentis Maximi manibus adscripsit? Enimvero nullus ex antiquitate liber ad nostra tempora translatus est, in quo non singula verba, etiamsi cum finitimis nullam similitudinem habeant, exciderint, modo a nonnullis codicibus servata, modo ab omnibus praetermissa. Cuiusmodi errores, satis illos frequentes, quos XXII, 4. p. 429. ipse Marklandus a librariorum negligentia deduxit, aliis quam plurimis locis mira inconstantia nonnisi e duabus recensionibus repetendos esse existimat. Attigi rem pluribus in dissert. laud. p. 32 sqq. et 20. not. 2. ut si cum Subiunctivo copulatum in not. ad VIII, 36 et Markland. ad Dissert. XXV, 2, p. 8.

§. 5. ἔφη ὁ Σωκράτης.) Articulum, qui abest a Cast. et Bryll., exhibent ceteri libri ad unum omnes, etiam Hal. Pro seq. ἀνεχέσθω Ernesti maluit ἀνασχέσθω, nemini interpretum probatum credo, quoniam constat saepe ita verba ab aliis prolata variari. Ceterum membrum καὶ ἀνάσχου μέντοι — ἐλ. cum Antistheni tribuisset Weiskius, coactus erat diversam utroque loco significationem verbi ἀνέχεσθαι statuere, quam longum est copiosius refutare. Statim Iunt. Ald. Hal. Bryll. et Ms. Paris. B. προσαγορεύειν correxerunt Cast. Cornar. Steph. 1. 2. Leoncl. Bach. Zeun. Lang. Weisk. Schneid. assentiente Paris. A. Denique Steph. 1. 2. ἐνταῦθ' ἔληξεν. Secus est IX, 1. οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος ἐνταῦθα ἔληξεν. Posset afferri etiam Cyrop. II, 2, 17. Ταῦτα μὲν δὴ ἐνταῦθ' ἔληξεν, nisi nunc persuasum mihi esset, genuinam lectionem latere in optimis codd. Guelf. Pariss. A. B. Vatican. margg. Victor. et Villois. T. μὲν δὴ τοιαῦτα ἐλέγοντο. Hanc enim quare Graeculi in ἔλεξεν, ex quo postea ἔληξεν conflatum est, mutaverint, inest causa in plurali numero, quem ab Atticis scriptoribus ad neutra pluralia substantivorum promiscue adiectum fuisse, multo verisimilius est, quam quod Poppo Porsoni obsecutus ad Cyrop. II, 2, 2. hac de re disseruit. Vid. ad §. 39. Perperam ibidem §. 16. inter τοιαῦτα ἐλέγοντο lineolam curavit intersecendam.

§. 6. ἣν ἐμοὶ συνῆτε.) Iunt. et Bryll. συνῆγε. Brodaeus: *castiga* συνήγετε, sine dubio daturus συνῆτε, quod habent Castal. Hal. Ald. Steph. 1. 2. Leoncll. etc. Mox Pariss. A. B. ὅτι Ὅμηρος non minus recte quam praefixo articulo. Langii ὅ, τι ὁ Ὅμηρος pro vitio operarum potius quam pro correctione habendum est. Iunt. et Ald. ὁ σοφώτατος, de quo soloecismo tirones adeant Buttmann' ausführliche gr. Gr. §. 65. 3. p. 263. gr. Gr. §. 60. a. 3. 4. p. 127. Matthiae §. 126. p. 151 sq. et Thiersch. §. 70 p. 84 sq. — Ὅστις ἂν οὖν ὑμῶν

βούληται) Non in Iuntina, qui error est Zeunii et Schneideri, sed unice in Bryll. Hal. et Cast. excidit *ἄν*, servatum a Iunt. Ald. Steph. 1. 2. Leoncll. editionibus reliquis. — In seqq. Iunt. et Ald. *στρατηγικὸς*, Iunt. Cast. Hal. Bryll. *θεραπεύστω*, Ald. *θεραπεύετο*, quae menda sustulit Victorio suffragante primus Stephanus. — *Ἦ καὶ βασιλεύειν, ἔφη ὁ Ἀντισθένης, ἐπίστασαι*;) Corruptam Iuntae scripturam *ἐπίσταμαι*, expulerunt Ald. Brod. Hal. Bryll. Cast. Quae sequuntur, non tam ob verba, quae facillima sunt, quam ob sensum difficultate laborant. Neque enim credibile est, aut tam stultum fuisse Niceratum, ut Homericis verbis ad artem imperandi, qua gauderet, demonstrandam abuteretur, aut ideo Antisthenis quaestioni nihil respondisse, quod, cum in libera civitate uterque viveret, invidiosa quaestione detrectata ad bibendum convivas avertere voluerit, cf. interprett. ad Terent. Adelph. II, 1, 21. Nam quo iure, qui se *οἰκονομικὸν*, *δημηγορικὸν* et *στρατηγικὸν* appellaverat, negare potest, regnandi se artem cognitam habere? Imo rectissime Brownius observat, tantum abesse, ut imperandi ars invidiosa fuerit, ut pulcherrimam eam et praestantissimam habitam fuisse pateat e Mem. II, 1, 17. III, 2. IV, 2, 11. Oecon. XIII, 5 et ex tota Cyropaedia. Pergit vir doctus „Antisthenes cum de Nicerati eruditione non magnam haberet opinionem, interrogat eum eo quidem vultu, ut, quid significare vellet, facile intelligeretur, ut est §. 3., an peritus etiam esset artis regiae omnium difficillimae; id intelligens Niceratus statim ad leviora transit." Fallor aut non sine causa Niceratus, postquam se artem regiam callere concesserat, locum Homeri adiungit, nempe ut se doceat, licet eius artis peritum, ab Homero tamen edoctum scire, quam periculosum et lubricum sit rerum potiri, quamque necessarium, summam illam potestatem, ad quam imperiosi homines adspirent, severitate pariter et indulgentia temperare. *Ὅτι ἄρμα*, i. e. *βασιλεύοντα*, eum, qui in solio sedet, cautum esse oportet, sicut aurigae in stadio meta quidem praetereunda, at non attingenda est. Erit autem rex *ἀγαθὸς* et *κρατερός*, si aurigae instar frena nunc remittentis nunc ducentis cum severitate coniungit aequitatem. Allegoricae carminum Homericorum interpretationi aetatem Socratis favisse, supra vidimus cap. III, 6. Fieri etiam potest, ut verbis *τὸν δέξιον ἵππον* pungat Antisthenem, quippe ad dextram ipsi accumbentem, quamquam si Antisthenem respicere voluisset, Xenophon ut arbitror additurus aliquid fuisset, quo maiorem verbis lucem affunderet. Ab his multum recedit Orellius ratus a verbis *ὅτι οἶσθα* responsionem Nicerati incipere; quare coniecit

οὔτι οἶσθα vel εἴ τι οἶσθα [quidni οἶδα?] ut verba καὶ ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ἔγωγε cum seq. οἶδα copulentur. Nihil unquam vidi durius. In his ὡς βασιλεύς τε εἴη ἀγαθὸς κρατ. τ' αἰμ. particulae τε exquisitiorem locum obtinent pro vulgari βασιλεύς τε ἀγαθός αἰχμητής τε κρατερός. Apud Homerum Iliad. III, 178 sq. est

οὗτός γ' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων,
ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθός, κρατερός τ' αἰχμητής.

et Iliad. XXIII, 335 sqq. αὐτὸς δὲ κλινθῆναι ἐϋπλέκτῳ ἐνὶ δίφρῳ—κένσαι ὁμοκλήσας—χερσίν paullulum mutata verborum ratione, de qua vide Heyne l. l.; unde nescio, an illa quoque ὡς βασιλεύς τ' εἴη ἀγαθὸς etc. versum constituere Antisthenes voluerit. Posteriorem Homeri locum ob oculos versatum fuisse Sophocli Electr. v. 713 sqq. [non 120,] ad quae consulantur interpretes, auctor est Schneiderus. Comparat praeterea Boeckh. de simult. Platon. Ion. p. 536. E et 538. B. cf. quae diximus ad III, 6. In Xenoph. editionibus nihil quidquam varietatis deprehendere licet, nisi quod pro Ἧκ' Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. ἧκε, quod correxit m. Victor., pro ἀριστερὰ Iunt. Ald. Hal. Bryll. ἀριστερᾷ exhibent et Ald. participium ὁμοκλήσαντ' eum in modum direnerit: ὁμοκλῆσαν τ' εἶξαι, cuius supra ad §. 1. exemplum adduxi. Vulgo χερσί.

§. 7. αὐτίκα μάλ') Ita Weiskius cum Wyttenbachio ad Plut. de sera num. vind. p. 13. correxit, quod exemplaria edita habebant αὐτίκα μὰ Δί', quibus ναὶ inseri voluit Zeun. Ac licet libri Pariss. A. B. nec μάλ' confirmarint, nec B. αὐτίκα nisi in margine obtulerit, tamen corruptum puto μὰ Δία, quod ut affirmativum apud bonos certe scriptores nunquam non suspectum est. Oecon. XII, 1. Ἀλλὰ γάρ, ἔφην ἐγώ (Socrates), μή σε κατακωλύω, ὦ Ἰσχόμαχε, ἀπιέναι ἤδη βουλόμενον. Respondet Ischomachus Μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ οὐκ ἂν ἀπέλθοιμι, πρὶν παντάπασιν ἡ ἀγορὰ λυθῇ. quem locum utinam paullo accuratius inspexissent, qui μὰ Δία in affirmatione positum existimaverunt. Memorab. I, 4, 9. novum est et mirum commentum Langii, neque dignum, quod multis verbis refutemus; etenim unice vera est Zeunii explicatio, qua μὰ Δία ad remotius οὐδαμοῦ δὲ ἄλλοθι referendum est: idque eo facilius fieri potest, quod verba νοῦν δὲ ἄρα μόνον οὐδαμοῦ ὄντα aperte illuc respiciunt. E numero eorum, quae Lex. Xen. T. III. p. 64. hanc in rem excitavit, eximendus est etiam locus Apol. §. 9. Notandi autem Cyropaed. VIII, 3, 35 et Memorab. III, 4, 3. Non aeque seriores scriptores videntur ab harum particularum abusu absti-

nuisse, nisi forte paucula illa, quae Bergler. ad Alciphron. II, 4. p. 242 sq. et Iacobs ad Achill. Tat. p. 933. contulerunt, facili negotio regulae illi accommodari possunt. Opportune Grammat. in Bekkeri Anecdot. p. 211. *αὐτίκα μάλα* explicat voce *εὐθύς*.

§. 7. *Εἶπε γάρ που Ὅμ.*) Iliad. XI, 631. *ἐπὶ δέ, κρόμυον, ποτῷ ὄψον.* Ad quem locum videbis interpretes — *ἥδιον γὰρ πιεῖσθε.*) Paris. A. *ἡδ. γὰρ ποιεῖσθε*, et ed. Cast. — *πιεισθε* sive accentu. Bremio placet *πίεσθε*, quoniam vetustis Grammaticis praecipientibus alteram formam improbaverit Schweighaeuser. ad Athenaeum p. 466. D sqq. cui adde Thom. Mag. p. 716 et Hermann d. emend. rat. gr. Gram. p. 276 sq. 321. Post annotationes Lobeckii ad Phryn. p. 30 sq., quem Xenophontis locus latuit, nolim prius quidquam novare, quam propriam Xenophontis dialectum, qualis sit et quantum pateat, accurate quis exposuerit.

§. 8. *μὴ διανοηθῆναι μηδένα ἂν φιλῆσαι αὐτόν.*) „Similem allii usum commemorat Aristophanes Thesmoph. v. 493. [ibique Bergler. T. VIII. p. 387. et p. 178.] et Antiphanes apud Athenaeum p. 572. C. de porro

Διὰ ταῦτ' ὁ πύρνος οὗτος οὐδὲ τῶν πράσων ἑκάστοτ' ἐπιδειπνεῖ μεθ' ἡμῶν· τοῦτο δ' ἦν ἵνα μήτι λυπήσειε τὸν ἐραστὴν φιλῶν." Brown. Propius etiam Etymologici auctor pag. 769. accedit, narrans: festis diebus mulieres *ἤσθιον σκόροδα ἕνεκα τοῦ ἀπέχεσθαι ἀφροδισίων.* vid. Schneider praef. Anab. p. 34. et Meurs. Graecia feriat. in Gronov. Thesaur. T. VII. p. 796. F. Paullo post ut membrum *ὄψον* — *ἡδύνει* recte intelligas, memineris oportet *ὄψον* esse, quidquid ad *σῖτον*, non etiam ad *ποτὸν* adhibetur, cf. Mem. III, 14, 2 sqq. Sensus enim vulgatae lectionis, quam Bremio duce restitui, hic est: *cepa enim ita videtur obsonium dici posse, ut non modo cibum, quemadmodum vulgo putamus, sed etiam potum secundum carmina Homerica conciliat,* brevius: *utique cepa potus quoque obsonium dici potest; sed post coenam si cepam ad vinum adhibuerimus, verendum est, ne denuo edendi cupiditate capti Calliam cogamus novam coenam parare,* atque adeo *homines dicant, nihil nos nisi voluptatibus nostris apud Calliam indulsisse.* Quae si vera explicatio est, quare ab verborum ordine, quem tenent libri tum editi tum scripti Pariss. A. B. *εἶναι ὡς κρόμυόν γε οὐ μόνον σῖτον ἀλλὰ καὶ ποτὸν ἡδύνει*, recedamus, nihil causae est. Moschio obtemperantes Lange et Schneider et nominum *σῖτον* ac *ποτὸν* sedem permutari iusserunt, et quod Weiskius *κρόμυον* post *οὕτως* collocandum censuit, non solum assensu suo probavit Schneiderus, sed aliis etiam ad-

missis mutationibus audacter scripsit ὄψον μὲν γὰρ δὴ οὕτως ἔοικεν εἶναι τὸ κρόμυον, ὥςτε οὐ μόνον ποτὸν ἀλλὰ καὶ σῖτον ἡδύνειν. Deniquc ad Phaedon. p. 157. et ad Plutarch. opp. morall. Vol. VI. P. I. p. 692. Wyttenbachio in mentem venit ὄψον μὲν γὰρ δὴ ὄντως ἔοικεν εἶναι τὸ κρόμυον, ὅ γε οὐ μόνον σῖτον ἀλλὰ καὶ ποτὸν ἡδύνει, *allium enim revera (secundum Homeri effatum) videtur obsonium esse, quippe quod non modo cibum sed et potum suaviorem reddat.* Retentum a nobis οὕτως satis, opinor, se tuebitur et Soph. Trach. V. 587 sq. et Anabas. VII, 4, 3. cll. Matthiae ad Eurip. Orest. V. 74. Sed meam qualemcunque vulgatae defendendae rationem probavi etiam *Hermanno* de his literis pariter et meis rebus omnium meritissimo. Fuit cum suspicarer legendum ὄψον μὲν γὰρ τοιοῦτον ἔοικεν εἶναι, ὥς τε οὐ μόνον σῖτον ἀλλὰ καὶ ποτὸν [πότον Hal.] ἡδύνει, nec dum poenitet in suspicionem vocasse vocabulum κρόμυον, quod neque sine articulo dicere, neque tam incommodo loco inferre potuisset Xenophon. Locus Cyrop., quem h. l. comparat Schneiderus, non VI, 1, 31. sed VI, 2, 31 legitur. De Futuris, quale et τρωξόμεθα, quod Paris. A. in τροξόμεθα (ω) depravavit, diximus ad I, 16.

§. 9. Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες.) Ita Ald. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Weisk. Schneider. Μηδαμῶς· ἔφη, ὁ Σωκράτης Iunt. et M. ἔφη Σωκράτης Cast. cum Bryll. et Hal. Non sunt Socratis sed Calliae verba, in quibus pro ὑποτρώγειν habet Cast. Hal. et Bryll. ἀποτρώγειν, non male. Illud Schneiderus explicat *antea gustare vel edere*, imo ut alias *clam edere*; nempe ut alii non sentiant eumque rideant. Contra ea notio, quam verbo Schneid. tribuit, comprehenditur iam praecedentibus ὁρμωμένῳ εἰς μάχην. *Casaubonus* ad Aristoph. equit. 497. „*Mos fuit*, inquit, *veterum Athen. producere in publicum gallos gallinaceos, generosam avem et proelii cupidam, nec dici potest, quo studio Athenienses eorum pugnam spectarent, non secus atque Romani in venatu amphitheatrali tauros, leones, elephantos et reliquas omne genus feras. Et quemadmodum apud Romanos fuit adhibita ars irritandis feris in arena, cuius rei sexcenta exempla in beatissimorum martyrum historiis, sic apud Athenienses producendos gallos gallinaceos pascebant alliis.*“ Quum Romani expeditionem adornantes, allium pro commeatu comparare solerent, proverbium apud eos erat, *ne edas allia et fabas*, quo indicabatur teste Suida, tranquillae vitae amantibus a bellis et iudiciis, in quibus, ne obdormiscerent, fabas comedebant, abstinendum esse. Vid. Gronov. Thesaur. T. IX. p. 315. E.

VII. p. [239.] E. interpretes ad Aelian. V. H. II, 28. ad Aristoph. Acharn. v. 166. et quem laudat Schneiderus Valesium in adnotatione ad h. l. Tom. VI. p. 339 sq. ed. Weisk. Postea reduxi συμβάλλουσιν ex Ald. Iunt. Cast. Hal. Bryll. Steph. 2. et Zeun., nam συμβάλλουσι ex Steph. 1. per edd. Leoncll. 1. 3. Bach. Weisk. et Schneider. propagatum erat. E Paris. A. expromitur σκόροδα, fortasse σκόροδον, indidem βουλόμεθα pro βουλευόμεθα. Mallem βουλευώμεθα alicubi legi. Quid σπίζειν Atticistae concoquere nolunt, ineptum est, ut cognoscitur ex illustrat. Moer. p. 360.

§. 10. ἐξ ὧν ἐπὶ τῷ κάλλει μέγα φρονῶ.) Cast. [non Iunt.] ἐξ οὗ, Bryll. et Hal. more veterum editionum ἐξοῦ. Genuinum superest in Ald. Iunt. Steph. 1. 2. Leoncll. etc. Utrumque in usu, pluralis tamen ibi maxime, ubi complures causae deinceps afferuntur, e quibus aliquid repetitur. Cf. interpretes ad Isocrat. Panegyr. p. 99. ed. Spohn. Haec εἰ εἰμί, ὑμεῖς ἂν ὑπέχοιτε ne quis corrigenda putet, Indicativo Critobolus utitur, quia pulchrum se esse certissime persuasum habet. Mem. II, 5, 4. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἴ γε ταῦτα τοιαῦτά ἐστι, καλῶς ἂν ἔχοι ἐξετάζειν τινὰ ἑαυτόν. III, 11, 3. εἰ τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, ἐμὲ ἂν δέοι ὑμῖν τῆς θέας χάριν ἔχειν. Oeconom. IX, 16. ἐδίδασκον αὐτήν, ἔφη, ὡς οὐκ ἂν ἄχθοιτο δικαίως, εἰ πλείω αὐτῇ πράγματα προστάττω, ἢ τοῖς οἰκέταις περὶ τὰ κτήματα. Anab. V, 6, 7. Ταῦτα δὲ καὶ δείξαιμι ἄν, εἴ μοι τινὰ βούλεσθε συμπέμψαι, quo ducunt etiam edd. vett. βούλεσθαι praebentes; ex uno Eton. Optativum Schneiderus reposuit. Ad utriusque modi discrimen perspiciendum inprimis sunt idonea, quae ibidem §. 12. leguntur οὕτω δ' ἔχει· εἰ μὲν μέλλει πλοῖα ἔσεσθαι ἱκανὰ ἀριθμῷ, ὡς ἕνα μὴ καταλείπεσθαι ἐνθάδε, ἡμεῖς δὲ [multo enim melius δὲ quam Castal. emendatio δή. Vid. Bekker spec. ad Philostrati vitam Apollon. p. 1 sq.] πλέοιμεν ἄν. εἰ δὲ μέλλοιμεν οἱ μὲν καταλείψεσθαι, οἱ δὲ πλεύσεσθαι, οὐκ ἂν ἐμβαίημεν εἰς τὰ πλοῖα. Herodot. VII, 48. 49, 9. Isocrat. Demon. p. 4. fin. ed. Lang., Plat. Protag. §. 9. 472. It. Apol. p. 17. B. 25. C. 37. C., Soph. Electr. v. 306 sq. Aiac. v. 1109 sq. ed. Herm., infra VI, 9. VIII, 36. et Matthiae gr. gr. §. 524. p. 746. — Optativus ὑπέχοιτε non tantum est in Ald. Steph. 1. 2. Leoncll. et recentioribus editt., sed etiam in Iunt. et Mss. Paris. A. B., nec nisi in Cast. Bryll. et Hal. vitiosum illud ὑπέσχοιτε legitur, quod Zeunii incuria Halensis editionis textum typothetae tradentis Xenophonti obtrusit. Paullo post adverte formas participiorum ὀρκίζοντες et ὀμνύοντες, de quibus consulantur

Lobeck. ad Phrynich. p. 361. Elmslei. ad Eurip. Med. V. 729. p. 191 sq. et Buttmann copios. Gramm. p. 525.

§. 11. οἵαπερ. Non multum discrepat ἅπερ, quo II, 25. usus erat ταῦτα πάσχειν, ἅπερ καὶ τὰ τῶν ἐν τῇ γῇ φυομένων Platon. Gorg. §. 94. p. 138. ἐπειδὴ οὖν σου ἀκούω ταῦτα ἐμοὶ συμβουλεύοντος, ἅπερ τοῖς σαυτοῦ ἑταιροτάτοις. §. 95. dubium, an rectius sit μὴ ταῦτα πράττοντα, ἅπερ ὡμολόγησα. Lysid. §. 23. Οὐκοῦν ταῦτα ἡμῖν συμβήσεται ἀναγκαῖον εἶναι ὁμολογεῖν, ἅπερ ἐπὶ τῶν πρότερον et centies alias. Vid. notata ad VIII, 15. Tum Paris. A. μὴ ἑλέσθαι ἂν τοῦ βασιλέως ἀρχήν. Scripsissem τὴν τοῦ βασ. si tam necessarium, quam facile esset, cf. ad III, 1. 3. et de re Koen. ad Gregor. Cor. p. 305. ed. Schaef.

§. 12. τυφλὸς δὲ τῶν ἄλλων ἁπάντων μᾶλλον ἂν δεξαίμην εἶναι, ἢ Κλεινίου ἑνὸς ὄντος.) Ad Genitivum τῶν ἄλλων ἁπ. supplendum putat Weiskius ἕνεκα hoc sensu: *respectu reliquarum rerum, quae ubique sunt.* Imo locus est in iis, quos contulerunt Matthiae gr. gr. §. 324. p. 442 sq. et Stephanus Thesaur. gr. ling. T. III. p. 1703. A. et pag. seq. A. — Liber Paris. A. ἄλλων ἁπάντων μᾶλλον δεξαίμην ἂν εἶναι, a B. exsulant μᾶλλον ἂν δ' εἶναι, Diog. Laert. τῶν ἄλλων πάντων δεξαίμην ἂν ἢ Κλεινίου ἑνὸς ὄντος γενέσθαι, quam lectionem multo numerosiorem nominat Schneiderus ea, quae ante Zeunium circumferebatur · εἶναι ἢ κείνου ἑνὸς ὄντος. Κλεινίου sumptum ex Diog. Laertio. In Paris. A. est ἢ ἐκείνου καὶ ἑνὸς ὄντος nescio, quam recte, cum καὶ videatur ex librarii annotatione irrepsisse, videlicet indicaturi, praeter ἐκείνου etiam κείνου vel Κλεινίου in libris haberi. B. cum edd. veteribus facit. Leonclavius coniecerat ἐκείνου ἑνὸς ὄντως, extremum pessime, prius tuente Brownio „*cum vulgata non minus sit elegans et Diogenes, sive quem citat, Aristippus illud memoriter scripsisse videatur.*" Memoriter Laertium laudasse locum, dubitabunt, qui haec eius verba inspexerint. Καὶ αὐτόν φησιν Ἀρίστιππος, ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς ἐρασθῆναι Κλεινίου, πρὸς ὃν καὶ ταῦτα εἰπεῖν. „ Νῦν γὰρ ἐγὼ — τἄλλα πάντα [addendum τὰ] ἐν ἀνθρώποις καλὰ — ἀναφαίνουσι, de quibus vid. Weiske Xenoph. opp. T. I. p. XXIV. Cliniam Alcibiadis fratrem cognosces ex Heindorf. ad Platon. Protag. §. 29. p. 501. Buttmann. ad Plat. Alcib. I. p. 141 sq. et Schneider. ad Xenophon. Mem. I, 3, 8. Quod ad κεῖνος attinet, quidquid Leonclavius ad p. 444. D. obloquitur, tam frequens est in Hellenicis maxime, ut codicibus renitentibus nemo opinor intelligentium expelli iubeat. Agnoverunt Dorville ad Chariton. p. 280. ed. Lips. Ast. ad Platonis legg. p. 22.

et Lobeck ad Phrynich. p. 7 sq. Ex poesi enim, ut alia sexcenta, haec quoque ad prosae orationis scriptores transierunt, cf. Elmsl. ad Med. V. 88. p. 95. Verum tamen quum nomen proprium, quod in κείνου mutatum est, servarit Diogenes, nec multum auctoritatis Pariss. codicibus tribuam, denique nominis usus in amatore sit significantior, non dubito, quin Xenophontis manum lectio Κλεινίου prae se ferat. Sequens ἄχθομαι δὲ καὶ pro ἄχθομαί τε καὶ, in quo editi libri cum manu exaratis Pariss. A. B. pertinaciter conspirant, ibidem Diogeni acceptum refert Zeunius. Totum locum observante Schneidero imitatus est Iulian. in Constant. laud. p. 243. ed. Schaef.

§. 13. "Αξιόν γε μὴν ἡμῖν.) Memorabilem varietatem ex Cast. et Bryll. ἄξιόν γε μὴν εἰπεῖν nemo est priorum editorum qui eruerit. Mox Bryl. 2. ὅτι μὲν ἰσχυρόν, Mss. A. B. κτᾶσθαι τὰ ἀγαθά, Cast. Hal. et Bryll. [non Iunt. et Ald.] τὸν δὲ σοφόν. Quamvis ab optimis quibusque scriptoribus creberrime particulae δέ γε usurpentur, ubi nova aliqua sententia non sine gravitate inducitur, passim tamen alterutram ab librariis et editoribus obscuratam reperias. Cyrop. 1, 6, 26. 'Οπότε δέ, ὦ πάτερ, σοὶ [σοὶ nititur codd. Brem. Vatican. et margg. Vict. Villois.] ἤδη ἔχοιεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια οἱ στρατιῶται, ὑγιαίνοιεν δέ, πονεῖν δὲ δύναιντο, τὰς δὲ πολεμικὰς τέχνας ἠσκητότες εἶεν, φιλοτίμως δ' ἔχοιεν πρὸς τὸ ἀγαθοὶ φαίνεσθαι, τὸ δὲ πείθεσθαι αὐτοῖς ἥδιον εἴη τοῦ ἀπειθεῖν, et quae sequuntur in apodosi. Stobaei scripturae τό τε πείθεσθαι multis modis praeferenda est marg. Victor. τὸ δέ γε πείθεσθαι. Cf. infra V, 2. Cyr. VII, 5, 30. VIII, 2, 5. Aristoph. Plut. V. 296. 302. 1034. Eundem Porsonum mireris non probasse Anab. V, 5, 18. Μάκρωνας δέ γε, καίπερ βαρβάρους ὄντας facile illud e lectionibus fluctuantibus δέ γε καὶ βαρ. et δὲ καίπερ β. conformandum praesertim cum eadem corrigendi potestas, quam Euripidi vindicavit, laudato quoque loco obtineat. De vi copulae καὶ cum Participio iunctae in verbis καὶ ἡσυχίαν ἔχων dixerunt Matthiae l. l. §. 566. p. 824. Hermann ad Viger. p. 837. 322. et Aug. Meinecke Cur. crit. p. 23. Pro διαπράξαιτο Iunt. Ald. Hal. mendose διεπράξαιτο, quod non mutaverim in διεπράξατο.

§. 14. "Εγωγ' οὖν.) Mosche inavult ἐγὼ γοῦν. Operae pretium esset exquirere, quid inter utramque locutionem discriminis intercedat; ut enim nunc editiones habent, nihil videtur interesse, hoc an illud quovis loco ponatur. Vid. II, 23. cf. Dindorf. ad Aristoph. Lysist. V. 155. Mox pro vulgato τὰ ὄντα Κλεινίᾳ dedi ordinem exhibitum a Pariss. A. B. ἥδιον μὲν ἄν, Κλεινίᾳ, τὰ ὄντα δ. — κινδυνεύοιμ' ἂν πρὸ ἐκείνου) Sic Schneideriana,

reliquae omnes πρὸς ἐκεῖνον, in Paris. A. eraso tamen sibilo. Vulgatam vertit Zeunius *pro salute eius*, Weiskius *pericula eius iussu, eo auctore, libentius subirem.* Vid. Hom. Iliad. 6, 456. πρὸς ἄλλης ἱστὸς ὑφαίνοις et Thiersch. Gr. Gr. p. 377 sq. Inepta enim, ut bene Schneid. docuit, exempla sunt, quibus probatis uterque istam praepositioni vim vindicare studuit. Iuvabit tamen conferre Memorab. II, 4, 7. πολλάκις δέ, ἃ πρὸ αὐτοῦ τις οὐκ ἐξειργάσατο ἢ οὐκ εἶδεν ἢ οὐκ ἤκουσεν ἢ οὐ διήνυσε, ταῦτα ὁ φίλος πρὸ τοῦ φίλου ἐξήρκεσεν ibique Schneider.

§. 15. ἐγὼ πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν δικαιότερος σοῦ εἰμι ἄγειν ἀνθρώπους) Hoc est: *ut si tu superbis, quod iustiores reddere possis homines, ego maiore, quam tu, iure ad omnem virtutem homines ducam*, quasi Graece dixisset: δικαιότερόν ἐστιν, ὅτι ἐγὼ πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν ἄγω ἀνθρώπους. Proprie dicendum erat: *maiore, quam tu, iure ipse possum superbire, quia dum tu ad iustitiam modo homines ducis, ego eos ad omnes virtutes aptos reddo.* Cyrop. IV, 1, 20. καὶ σὺ οὖν ἡμῖν δίκαιος εἶ ἀντιχαρίζεσθαι, qnem locum in animo habuit Poppo Ind. Cyrop. p. 583. Ptaton. Protag. §. 27. p. 497. §. 74. p. 570. Vid. Heindorf. ad Cratyl. §. 95. p. 147. Wolf. ad Sympos. p. 4. Monk. ad Eurip. Alcest. p. 125. Elmsley ad Heraclid. p. 107. Voigtlaender. in Observatt. ad Xen. Mem. P. I. p. 21 et Matthiae gr. gr. §. 296. p. 412.; quae omnia, ut confido, in eam sententiam lectores adducent, ut nec Moschii ἱκανώτερος nec Bremii δυνατώτερος, neque Iacobs. δεινότερος ad Achill. Tat. p. 813. magis quam Schneideri coniecturam, cui Cornarii versio occasionem dedit, ἄγων recipientis admittendam esse intelligant, eoque minus, cum Critobulus in vocibus δικαιοτέρους et δικαιότερος aperte ludat. Infinitivum ἄγειν ut Tauchnitianae editioni reddiderat Schaeferus praestantissimus, ita Weigeliana deterior participium revocavit. Vulgo autem dederant δικαιότερός σου.

§. 16. διὰ γὰρ τὸ ἐμπνεῖν τι ἡμᾶς) Plat. Symp. VI, 9. οὐδεὶς οὕτω κακὸς, ὅντινα οὐκ ἂν αὐτὸς ὁ Ἔρως ἔνθεον ποιήσειε πρὸς ἀρετήν, ὥστε ὅμοιον εἶναι τῷ ἀρίστῳ φύσει· καὶ ἀτεχνῶς ὃ ἔφη Ὅμηρος, μένος ἐμπνεῦσαι ἐνίοις τῶν ἡρώων τὸν θεόν, τοῦτο ὁ Ἔρως τοῖς ἐρῶσι παρέχει γιγνόμενον παρ' αὐτοῦ ibique Fischer. Perizon. et Kuhn. ad Aelian. V. H. III, 12 et Gronov. Thesaur. T. V. p. 2428. Ed Hal. τοῖς ἐρωτικοῖς. Ceterum digna quae notetur forma Comparativi φιλοκαλώτερος, nondum, quod sciam, a quoquam animadversa. Ad seqq. καὶ μὴν αἰδημονεστέρους τε καὶ [καὶ abest a Bryll.] ἐγκρατεστέρους hunc in modum commentatus est Schneiderus: „καὶ μὴν simul tamen, ita ut sententia haec opponatur antecedenti ἐν

κινδύνοις φιλοκαλωτέρους. Significatio haec particularum καὶ μὴν in media oratione non frequens." Imo non modo non rara est, sed potius nusquam reperitur; praeterea non video, quomodo αἰδήμων et ἐγκρατὴς eis opponi possint, qui in periculis laborum se patientes et honesti studiosos praestant. Voculas καὶ μήν, particuli καὶ — δὲ cognatas, respondere hic latinis *et vero* et vernaculo *sogar*, constat ex Hermann. ad Viger. p. 839. In media oratione collocatas videbis de rep. Laced. V, 7. περιπατεῖν τε γὰρ ἀναγκάζονται ἐν τῇ οἴκαδε ἀφόδῳ, καὶ μὴν τοῦ ὑπὸ οἴνου μὴ σφάλλεσθαι ἐπιμελεῖσθαι — καὶ τῇ ὄρφνῃ ὅσα ἡμέρα χρηστέον; etenim unci, quos editor novissimus invitis libris ad μὴν appingendos curavit, neminem, ut spero, morabuntur. Hellen. IV, 2, 17. Ἀργείων δ' ἐλέγοντο περὶ ἑπτακισχιλίους, Βοιωτῶν δέ, ἐπεὶ Ὀρχομένιοι οὐ παρῆσαν περὶ πεντακισχιλίους, Κορινθίων γε μὴν ἐς τετρακισχιλίους, καὶ μὴν ἐξ Εὐβοίας ἁπάσης οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων. Theophr. Charact. I. fin. καὶ λέγειν „Αὐτὸν ἕτερον γεγονέναι! καὶ μὴν οὐ ταῦτα πρὸς ἐμὲ διεξῄει" II. καὶ ἔτι ταῦτα λέγων περιστεῖλαι αὐτόν, καὶ μὴν πρὸς τὸ οὖς προσπίπτων ψιθυρίζειν. Pindar. Pyth. I, 65. ed. Ahlw. ἐθέλοντι δὲ Παμφύλου καὶ μὰν Ἡρακλειδᾶν ἔκγονοι. Dixi de hoc usu in censura Lang. ed. Xen. Anab. Ephem. liter. Lips. 1821. N. 178. Xen. Memorab. III, 13, 3. Ἦ [Schneid. ἢ peius] καταφρονεῖς τῶν ἐπιτιμίων τῆς καχεξίας τούτων, καὶ ῥᾳδίως ἂν οἴει φέρειν τὰ τοιαῦτα; [καὶ μὴν οἶμαί γε πολλῷ ῥᾷω καὶ ἥδιω — εὐεξίας.] Nihil membro cancellis septo sanius; quod si importune duabus interrogationibus intersertum est, non minus inepte §§. 2 et 4. sententiae seriem abrumpant et interpellent necesse est. De reliquis mirum quod nullam eorum rationem Schneid. habuit, quae ad vulgatam defendendam neutiquam perverse Lange disputaverat. Apud Isocrat. Nicocl. p. 36. fin. Lang. scribe καὶ μὲν δὴ loco καὶ μὴν δή, quum alius sint generis, quae Hermann. ad Eurip. Suppl. V. 1005. contulit. De Anabas. V, 5, 14. vid. infra ad §. 60. Denique Schneiderum Cyrop. II, 3, 22. καὶ μὴν ὅταν γε παρῇ ἐπὶ τὸ δεῖπνον, πάντα ταῦτα ποιεῖ, licet non sine codicum assensu γὲ delentem, tamen non laudabunt, quibus probatur sententia Porsoni in Adversariis p. 33 sqq. et Schaef. ad Soph. Oed. R. V. 987. — οἵγε καί, ὧν δέονται μάλιστα, ταῦτ' αἰσχύνονται.) „Non ut Ribitti vertit, *qui quidem vel ea, quae maxime desiderant, eloqui verentur;*" [Cornar.: ut qui etiam ea, quibus maxime opus habent, revereantur,] „sed qui quidem fructu voluptatum, quas m. d., pudore deterriti abstinent. Δεῖσθαι est cupere: atque etiam de naturali ad amorem obscoenum impetu adhibetur, ut

§. 38. et omnino de rebus, ad quas natura stimulante ferimur, ut Cyri disc. I, 6, 36." Weiske. De usu pronominis ὅς γε quae notavi in Dissert. de gem. rec. p. 85 sq., augeri possunt Memor. II, 3, 15. III, 5, 16. IV, 4, 14. Ages. VIII, 1. Anab. I, 6, 5, nec Cyrop. III, 2, 16 ὥς ἡμεῖς γε, εἰ μὴ κακοί ἐσμεν, αἰσχυνοίμεθ' ἂν σοι μὴ ἀποδιδόντες· ᾧ καὶ ἀποδιδόντες οὐδὲν ἄξιον οὐδ' οὕτως πρὸς εὐεργέτην καταλαμβανόμεθα τοσοῦτον ποιοῦντες, in quibus verbis Heindorfius ᾧ γε καί, opinor, non οἵ γε καὶ scribendum suasisset, si lectionis varietatem diligentius enotatam vidisset. Quotquot enim bonis membranis continetur praestantissimi operis textus, omnes membrum illud ᾧ καὶ — ποιοῦντες duobus inducti participiis non expresserunt, neque quidquam crisin exercenti relictum est, nisi ut editionibus Ald. Wech. Steph. 1. 2. et Leoncl. 1. 2. 3. obsequatur id ipsum exhibentibus, quod in locum coniecturae a Mureto excogitatae supra cum Poppone apposuimus. Hieron. I, 27. ed Reuchlin. εἴρηκας ἐν ᾧ γε σάφ' ἴσθι, cui locum in textu tanto facilius concesserim, quod in codd. Lips. et Paris. A. habetur ἐν ᾧ δὲ σ. atque apud Stobaeum νῦν γε pro νῦν δή. Nempe loco suo mota γὲ particula turbavit librarios. Idem liber confirmavit VI, 15. coniecturum ὥσπερ γὲ καί, quae Schaeferi est ad Gregor. Corinth. p. 877 et I, 11. lectionem τὰ ἀξιοθεατότατα δοκεῖ ἀνθρώποις συναγείρεσθαι. Paene oblitus eram monere, ante ἐγκρατεστέρους in Bryll. utraque καὶ deficere.

§. 16. Ἐγὼ οὖν μετὰ Κλεινίου κἂν διὰ πυρὸς ἰοίην.) Quod ante quinque annos in Dissert. laud. p. 81 sq. scripsi, quatenus huc pertinet, apponam: „Non dubito Cyrop. V, 2, 31 in locum verborum ἔγωγ' οὖν, substituere ἐγὼ οὖν, quamvis adversetur Schneid. dicens: *male Guelf. et Pariss. A. B.* (cum Vatican. et marg. Victor.) ἐγὼ οὖν *omisso* γε. Clarius loquitur ad Ages. VIII, 4: ἐγὼ οὖν καὶ τοῦτο ἐπαινῶ Ἀγησιλάου: *Suspicor fuisse* ἐγὼ μὲν οὖν *propter hiatum.* atque Sympos. IV, 16: *an fuit olim scriptum* ἐγὼ μὲν οὖν?" Lenior medela est, quam adhibuit Bremi ἔγωγ' οὖν. Sed aeque temere Ages. I, 12 particulam μὲν voculis ἐμοὶ οὖν de suo inseruit Schneiderus, *quam sensus*, inquit, *et proprietas sermonis flagitare mihi videtur*, quasi vero ἐγὼ οὖν, ἐμοὶ οὖν alia non Graeca essent. Prisciano ed. Krehl. T. II, p. 240 non tantum tribuo, ut Mem. II, 2, 14 cum Schneid. edam Σὺ μὲν οὖν. Cyrop. III, 2, 13. Ἐγὼ οὖν ἀφίημι ὑμᾶς οἴκαδε omnia et edita et scripta exemplaria praebent, vid. Mem. II, 1, 9. Anab. I, 4, 14. 3, 11. II, 1, 17. III, 1, 14. V, 10, 4. ἐμοὶ οὖν Platon. Lysid. §. 24. p. 28. H. Sympos. VIII,

1. Protag. p. 491. 503 H. Apol. p. 28 D. Steph. Gorg. §. 30. p 39. §. 155. p. 243. Heind., ultimo tamen loco variatur inter ἔγωγε οὖν, ἐγὼ οὖν et ἐγὼ γάρ, quod non est sine exemplo. Nam Cyr. I, 3, 17 pro Ἐγὼ γοῦν, quae lectio est edd. Iunt. Hal. Bryll. Cast. Arg. Wech. Steph. 1. 2. Eton. Leoncl. Amst. Hutch. Zeun. Weisk., repertum ἐγὼ οὖν in Guelf. Pariss. A. B. et Altorf. Hinc auctore Fischero Schneid. edidit ἔγωγ' οὖν, quod habes Symp. IV, 14. Plat. Phaedon. §. 40. p. 64. etc. Rursum γὲ carent Cyr. VIII, 7, 9. mm. Steph. 1. Leoncl. 3. editt. Steph. 2. Zeun. et Schneid., probo tamen non Ἐγὼ οὖν, sed ἐγὼ δὲ νῦν cum Iunt. Ald. Steph. 1. Leoncl. 3 m. Steph. 2. Pariss. A. B ceterisque eo sensu, quo alias dicitur νῦν δ' ἐγὼ φιλῶ, *nun aber liebe ich euch.*" Proverbialem locutionem διὰ πυρὸς ἰέναι qui tractarunt, a Peerlkamp. in Act. soc. Trai. I. p. 127 sq. Sturz. L. X. T. III. p. 763 et interprett. Memor. I, 3, 9. recensentur. Antea Pariss. A. B. καὶ εἰ μὴ τ. κ. dein A. ἀπείρω, et Iunt. Cast. Bryll. margg. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 3. εἰ τοὐμόν, nostrum servantibus edd. Ald. Hal. Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. Zeun. Schneid. et Mss. Pariss. In proximis pro ἀνθρώπους ὠφελήσει a Bachio, Weiskio, Schneid. Schaef. et deterioribus nonnullis cur editum sit ἀνθρώποις ὠφ., causam perspicio nullam, nisi quae in operarum negligentia posita est, in Accusativum conspirant edd. Iunt. Ald. Hal. Bryll. Cast. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 3. Zeun. Lang. et membranae Pariss. Quid est enim aliud, quod e Paris. B. commemoratur κάλλος ἀνθρώπου? Utinam gravius nunquam typothetae peccarent; nam utrumque structurae genus attigit Matthiae §. 384. 7. p. 514 et §. 406. 4. p. 551.

§. 17. ἐπεὶ ὥςπερ γε) Sublata distinctione maxima particulae ἐπεί γε, quarum vim explanabit Hermann. ad Viger. p. 785, artius cum antecedd. coniungendae erant. — Τεκμήριον δέ· θαλλοφόρους γάρ] Ita uno Castal. duce inde a Zeunii aetate recentiores vulgatum τ. δέ· θαλλ. δέ, quod praeter Iunt. Ald. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 3. Bach. etiam Pariss. A. B. retinent, correxerunt congestis insuper sat multis exemplis, quibus constantem vocis γάρ positum in altero membro stabilirent. Idem fit in locis, quos larga manu attulerunt Matthiae in Miscellan. critt. Vol. II. P. I. p. 14 sqq. et gr. gr. §. 613. p. 905. Zeun. ad Viger. p. 141 sq. et Buttmann. gr. gr. §. 138. p. 601. Ἔγωγ' οὖν sequi posse vidimus supra ad II, 23, neque quidquam obstat, quo minus alterius membri, etsi nulla ibi particula a libris offertur, integritatem tueamur. Quis v. c. non ferat Xenoph. de Venat. V, 31. *Τεκμήριον δέ, ὡς ἐλαφρόν ἐστι· ὅταν ἀτρέμα διαπορεύηται,*

πηδᾷ. Anabas. I, 9, 29. Demosth. Mid. p. 19 ed. Spald. σημεῖον δέ· ἔθεσθε ἱερὸν νόμον αὐτῷ τῷ θεῷ περὶ τῆς ἱερομηνίας Aristot. de art. poet. XVIII, 17 ed. Herm. et Thucyd. II, 50, si meminerit, quoties γὰρ desit, ubi vel maxime videatur necessarium esse? Vid. paullo inferius ad §. 45. Haec non ita disputo, quasi abiicere velim voculam, cuius dici vix potest quam saepe compendium a librariis aeque et typothetis cum γὰρ permutatum sit, ut etiam in Cast. nolente editore invectum γὰρ suspicer. Anab. IV, 5, 36. διδάσκει ὁ κωμάρχης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακκία περιειλεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ δὲ τῶν σακκίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστρός. Male Schneid. e libris aliquot recepit ἄνευ γάρ. Cyrop. VI, 3, 21 ἔπειτα δὲ σύ, ἔφη, ὦ Ἀράσπα, τὸ δεξιὸν κέρας ἔχε, ὥςπερ καὶ ἔχεις, — ὁμοῦ γὰρ τοῦ ἀγῶνος ὄντος οὐδενί γε [γε debetur m. Vict.] καιρὸς τοὺς ἵππους μεταζευγνύναι. Mss. Guelf. Pariss. A. B. Vatican. ὁμοῦ δέ, quae diversitas fucum fecit Fischero, „Scil. *Xen. scripsit*, inquit, *primo* δέ, *deinde* γάρ. *caussa huius iudicii peti debet ex iis, quae supra ad verba* πολλάκις γὰρ *dicta sunt.*" Enimvero non minus puerile illud erat iudicium, quod de scriptura inter ὡς et γὰρ fluctuante tulerat. Memorab. II, 1, 1. γνοὺς γάρ τινα Schneid. postulat loco γνοὺς δέ τ., ibidemque c. 5, §. 5. pro τοὺς δὲ χρηστοὺς Weisk. τοὺς γὰρ vel γοῦν χρ. Quibus locis omnibus δέ, si quid video, sanissimum, ut quod tum librorum fides tum nexus ratio commendent, vid. Hermann. ad Viger. p. 845, cuius observationis immemores fuerunt etiam Bekker ad Theogn. V. 102. Wyttenbach. ad Cyr. I, 2, 27. et Schweighaeuser ad Cebet. Tab. p. 352. Haec si cui forte nondum satisfecerint, quia Bastius ad Gregor. taceat, ei auctor sum ut adeat variantes lectt. ad Thucyd. I, 15. Xen. Cyrop. VIII, 2, 26. VI, 3, 16, Dionys. de verb. comp. c. 3. p. 15 ed. Goell. p. 194. Schaef., Iacobs ad Anthol. Pal. T. III. p. 540. Ind. Eurip. fab. Porson. et nos ad §. 52. Restat, ut Stephani de h. l. annotamentum commemoremus, quod diversum exstat in ambabus edd. Omissa enim prioris ed. animadversione hac: „*Particula* δὲ *omnino supervacanea est ante* τῇ, *ac me in suspicionem omissionis aliquot vocum adducit, quibus adiuncta esset* μὲν," in ora secundae ed. adscripsit: *Fort. partic.* δὲ *mutanda est in* γέ, *sed abesse etiam potest utraque.* Non igitur intelligo, quod ex Bachiano exemplari in Zeunianum irrepsit: *H. Steph. et Wels. inserendum* ὅτι *putant*, nec facilius mihi ad concoquendum Gailii commentum accidit, variis a se collectis lectionibus appositum, ex quo affirmandi potestas particulae δὲ post θαλλ. ita assignatur, ut hunc fere

sensum lucremur, quem suis ipse verbis indicet: *qui ne sait que l'on choisit les thallophores parmi les beaux vieillards,* aut magis ad verbum scilicet: *assurement l' on choisit* etc. — Θαλλοφόροι dicebantur senes, qui ramum in pompa Panathenaeorum gestabant. Plura de iis habent neque Xenophontis neque Iunci mentione neglecta Meursius Panath. apud Gronov. in Thesaur. T. VII. p. 101 sq. Vales. ad Harpocrat. p. 79. Sturz L. X. s. h. v., Bergler ad Aristoph. Vesp. V. 564. et Schueid. ad Memorab. III, 3, 12. Mox συμπαρομαρτοῦντος dedi cum Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. Zeun. Weisk. Schneid. et Paris. A, in quo super ος Syllaba ες erasa est; συμπαρομαρτοῦντας [sic — τας] enim legebatur in Iunt. Ald. Hal. Bryll. Cast., et συμπαρομαρτοῦντες in Paris. B. Quae si non prorsus vana sunt, putem a Xen. scriptum fuisse ὡς συμπαρομαρτοῦν π. ἡλ. τὸ κάλλος, de quo usu particulae exposuerunt inter alios Elmsley ad Eurip. Heraclid. V. 693. et Wyttenbach ad Plut. P. I. p. 274.

§. 18. ὧν τις δέοιτο) Ald. ὧν τὶς δέοιτο et Iunt. ὧν τῆς δ. Ad. εὖ οἶδ' repetendum cogitatione esse: *bene scio, maximam me voluptatem percepturum esse, quum ego vel silens puero huic et puellae persuasero etc.* recte monuit Schneider. Eadem loquendi brevitas Germanorum quoque propria est. — νυνὶ θᾶττον) Negant νυνὶ cum alio tempore, quam cum Praesente, copulari Wolf. ad Dem. Leptin. p. 242. Grammat. Hermann. in emend. rat. p. 327. et Reisig. Coniect. Aristoph. I. p. 109 sq. Regulam pro vera habeo, modo ne ad Optativos, Imperat. et Coniunctiv. quoque Praeteritorum modos referri velint, nec formam magis quam significationem respiciendam censeant. Sequitur Futurum apud Lobeck. ad Phrynich. p. 19. et not. ad VIII, 40. cll. Oecon. XX; 24. et Perfectum Praesentis, ut videtur, potestate indutum Plat. symp. 16, 10. Apol. p. 40. A. νυνὶ δὲ συμβέβηκέ μοι. Demosth. Olynth. I. p. 10 sq. Reisk. νυνὶ — γέγονεν αὐτόματον; Epp. Socratt. Orell. 30. p. 35. Νυνὶ δὲ ὥςπερ ἀποῤῥήτους συμφορὰς αὐτῶν κατασεσιώπηκεν. unde de vitio suspecta mihi sunt Plat. legg. III, 10. ἐπεσκοποῦμεν νυνί, quae genuina esse duxit Ast. p. 195. Dubiae non minus est fidei fragmentum Aristoph. apud Priscian. T. II. p. 241. Kr. νυνὶ ἕασον εἶναι ob lectionis et ob sensus ambiguitatem, quae posterior locum obtinet etiam Plat. Apol. p. 28. B. ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν, sed optimae notae libri scripti habent Cyrop. V, 2, 10. ἐμοὶ δὲ σὺ νυνὶ καὶ τείχη ἐρυμναὶ ἐγχειρίσας πεποίηκάς με δῆλον γενέσθαι, Plat. Ion. p. 538. A. νυνὶ εἰπέ, et si huc trahi licet Act. Apost. XXII, 1. ἀκούσατε — νυνί ed. Griesb. — εἰ καὶ πάνυ πολλὰ καὶ σοφὰ λέγοις) „*Sic Iunt.*

Sed alii dant λέγεις." Zeune. „*Sequens λέγοις Iuntina mutat in λέγεις.*" Schneid. Haec et similia in causa fuisse puta, quare in Dissert. de gem. Xenoph. Cyrop. Zeunium, cuius negligentia propemodum in proverbium abiit, accuratiorem etiam Schneidero appellarem. Nam λέγεις servant Ald. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 3. et Bach., quod sic demum probandum, si recta statim oratio inferri existimetur, vid. ad §. 10, at λέγοις Iunt. Cast. Bryll. Hal. Zeun. Weisk. Schneid. assentientibus Mss. Pariss.

§. 19. *ταῦτα κομπάζεις;*) Weiskio praeeunte interrogandi signum posuit Schneid. i. e. *κομπάζεις γὰρ ταῦτα ὡς καὶ ἐμοῦ καλλίων ὤν. — Σειληνῶν τῶν ἐν τοῖς σατυρικοῖς*) scil. *δράμασι*, quarum inventor fabularum Pratinas Phliasius habetur, cf. Hermann ad Aristot. de arte poet. p. 108 sq. et quem laudavit Bach. Casaubon. de satyr. poes. I, 1. Quae sequuntur Ὁ δὲ Σωκράτης — ὤν a Stephano parenthesi inclusa ideo in dubium vocat Orelli, quod cum per totum dialogum Xenophon istiusmodi annotationibus abstineat, parum sit verisimile, ea scriptorem adiecisse, quae praeceptori non potuissent non contumeliae esse. Atqui fallor, aut propter id ipsum verba illa adiecit Xenophon, ut Critobuli dictum ab omni contumelia abfuisse indicaret. Enimvero de externa Socratis forma si nihil aliunde compertum haberemus, quis quaeso dubitaret, quin Critobulus nihil nisi iniuriam fecisset Socrati? Cum Orellio tamen sentit etiam Hermanno probante Voigtlaender. l. l. P. I. p. 21, qui membrum illud ut pro genuino habeat, adduci nequit, „quia mirum est, quod immodesto, ne dicam inepto modo, h. l. id addit, quod tum temporis omnibus notum erat. „At quando? num tempore convivii, an eo, quo convivium Xenophon descripsit? ante an post mortem Socratis? Equidem vehementer dubito, an nullo tempore Athenienses aut ceteri Graeci externum Socratis habitum adeo curaverint, ut nemini ignotus esset; sin minus, Xenophontem aeque, opinor, et Platonem decebat hac de re disserere, eoque magis, quod sine tali aliqua animadversione facetum illud certamen de pulchritudine inter Critobulum et Socratem cap 5. non satis a legentibus poterat intelligi. Adiectivum *προςεμφερὴς* ne quis cum eodem Orellio vel nimis quaesitum vel hoc scriptore indignum statuat, impediunt Lex. Xen. s. h. v. et Henr. Steph. Thesaur. T. IV. p. 104. Denique haec similitudo Socratis cum Silenis non uno testimonio confirmatur, de quo praeter Bachium et Schneiderum ad h. l. incredulo persuadebunt Bergler. ad Aristoph. nubb. V. 223. Wolf. ad Platon. Symp. c. 32. p. 101. Heindorf. ad Plat. Theaet. §. 5. p. 287. Davis. ad

ad Max. Tyr. Diss. VII, 9. p. 123. Creuzer ad Plotin. de Pulcr. p. 529. et cf. Symp. II, 20. V, 7. Winkelmann *Geschichte der Kunst* Vol. II. p. 75 sqq. ed. Dresd. Beck *Grundriss der Archäologie* p. 162 sq. et Hemsterhus. ad Lucian. D. M. XX. p. 417. *Σειληνὸς* et *σιμὸς* synonyma vocabula fuisse testantur Winkelmann eiusque interpretes l. l. T. V. p. 252. et 580.

§. 20. *ἔφη ὁ Σωκράτης*) In Cast. Hal. et Bryll. deficit articulus. Postea Paris. A. *προκείμενοι λόγοι ἐπανέλθωσι*, quam lectionem fortasse receptae praeferas. — *αὐτοὶ οὗτοι* sunt puer et puella; quos secum Syracusius adduxerat, ut recte monet Schneid. cll. V, 8. — *οὗςπερ σύ*) Sic omnes, quotquot inspexi, editiones, a quibus tamen Brylingeriana, quam appellavi, secunda declinat scribendo *ὥςπερ σύ*.

§. 21. *οὐκ ἂν ἐπιτρέψαις;*) Pariss. A. a prim. manu et B. sine correctione *ἐπιστρέψαις* solito errore. Formam hanc vulgarem Optativi neque a reliquorum scriptorum consuetudine neque a Xenophonte alienam esse, exemplis comprobavi in Dissert. l. p. 55, quae multis aliis augeri possunt, supra Symp. II, 3. et infra VIII, 10. Anabas. VI, 2, 7. *εἰ μὴ ποιήσαιεν ταῦτα*, ubi librorum auctoritas legendum suadet *ποιήσειαν*. Ibid. II, 4, 22. *ὑποπέμψαιεν*. De rep. Athenieus. II, 15. *εἰ στασιάσαιεν* — *στασιάσειαν* utraque forma in eodem membro collocata sine offensione, ut arbitror. De re equestr. IX, 1. *διαφθεῖραι*. Memor. IV, 2, 30. *ἐθελήσαις*. Mire se torquet Sturzius in Disput. de nonnullis Dion. Cassii locis P. IV. p. 8 sq. in his *ἐλπίσας, ἐπειδὴ πάντας τοὺς οἰκέτας* — *ἐλευθερώσαι, ῥᾷον τοῦ φόνου* — *ἀφεθήσεσθαι*; neque enim alia opus mutatione, quam ut *ἐλευθερώσαι* restituatur. Cf. Erfurdt. ad Soph. Antig. V. 410. ed. min., Elmsley ad Eurip. Med. V. 319. et Matthiae ad eiusdem Hecub. V. 803. Noli igitur audire Valckenarium in Diatrib. Hypol. p. 85. C. — *ἦν δὲ μὴ ὄν.*) Pro *ἦν* Paris. A. obtulit *ἄν*, quod ne praeferas, tenendum, a Xenophonte formas eius voculae tres *ἤν*, *ἄν* et *ἐάν* promiscue usurpari. Mox vitiose Hal. *μεμνεῖσθαι*. — *σαφῶς ἔχω εἴδωλον*) Schneider. „*Debebat esse τὸ εἴδωλον aut σαφές· posterius malim, quod ipse Socrates deinde ὅμοιον εἴδωλον interpretari videtur.*" Quod si communem omnium librorum scripturam non licet ex utriusque locutionis confusione interpretari, secundum vernaculae linguae ingenium reddenda est: *so deutlich habe ich ein Bild von ihm in meiner Seele.* Loci huius quamquam alio consilio meminit Iacobs. ad Achill. Tat. p. 787., mihi contra in memoriam revocat verborum depravatorum Oecon. excunt. *Οὐ γὰρ πάνυ μοι δοκεῖ ὅλον τουτὶ τὸ ἀγαθὸν ἀνθρώπινον εἶναι, ἀλλὰ θεῖον τὸ ἐθελόντων ἄρχειν σαφῶς· φείδονται*

τοῖς ἀληθινῶς σωφροσύνῃ τετελεσμένοις, ubi malim legi ἄρχειν· σαφῶς δ' ἐφέπονται τοῖς quam cum Stephano ἄρχειν· σαφῶς δὲ δίδοται τοῖς.

§. 22. ἄγεις τε αὐτὸν ὅπου ὄψει;) Unus quod sciam, Weiskius virgula haec post αὐτὸν distinxerat, quem tamen et ipsum Ribitti, cui Cornarius assentitur, versione admonitum in Addendis facti non solum poenituit, sed idem etiam, quo minus de Socratis mente dubitari posset, pone ἄγεις τε incisum addi iussit; Xenophontis simul artem admiratus, quae partim in brevitate partim in eo cernatur, quod novum signum amoris in Critobulo ostendat, non proditum ab ipso amante, sed cum indignationis specie monstratum a Socrate et quidem tam facili sermone, ut eius monstrandi occasio minime quaesita et invenusta videatur. Peccata edd. Iunt. et Ald. τέρψειν et Bryl. 1. πόθεν emendarunt Cast. Hal. Brod. et Bryl. 2.

§. 23. οὐδὲ πρὸς σοῦ ποιῶ) Apte Weiskius: „indico te indignum esse, puto tibi non convenire quod Critobulum disciplina tua utentem, nihil curas tam insano amore captum esse." — οὐχ ὁρᾷς, ὅτι etc.) Haud exiguas hic locus difficultates habere videtur; quae Weiskio primo suboluerunt, nimirum non perspicienti, quid sibi in amatore Critobulo vellet lanugo nuper demum ad aures nascens, in amasio contra natu minore lanugo πρὸς τὸ ὄπισθεν ἀναβαίνων, cum potius maiorem barbam Critobulo, minorem Cliniae tribuere debuisset. Schneider. igitur coniicit: τούτῳ μὲν ἤδη πρὸς τὸ ὄπισθεν παρὰ τὰ ὦτα ἴουλος καθέρπει, Κλεινίᾳ δὲ ἄρτι περὶ τὴν ὑπήνην ἀναβαίνει; Cui coniecturae per se violentissimae ut probabilitatem quandam vel excusationem conciliaret, Pollucis auctoritate abusus est, qui II, 10. tantum abest, ut loci integritatem suspectam reddat, ut firmet illustretque his verbis: Περὶ ἀνδρῶν. Εἶτα ἀγένειος, λειογένειος, ἰούλῳ νέον ὑπανθῶν, παρὰ τὰ ὦτα καθέρποντα τὸν ἴουλον ἔχων ἢ περὶ τὴν ὑπήνην ἀνέρποντα. Memor locorum Platon. Symp. IX, 4. καί τις ἂν γνοίη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παιδεραστίᾳ τοὺς εἰλικρινῶς ὑπὸ τούτου τοῦ ἔρωτος ὡρμημένους· οὐ γὰρ ἐρῶσι παίδων, ἀλλ' ἐπειδὰν ἤδη ἄρχωνται νοῦν ἴσχειν· τοῦτο δὲ πλησιάζει τῷ γενειάσκειν, Anabas. II, 6, 28. αὐτὸς δὲ (Menon) παιδικὰ εἶχε Θαρύπαν ἀγένειος ὢν γενειῶντα, Cyrop. II, 2, 28 sqq. Theocrit. idyll. 11, 9. et inprimis eorum, quae Valckenarius Adoniazus. Theocr. p. 403 seqq. cum Schaef. ad Aristoph. Plut. p. 530 collegit, olim putabam scribi posse, ὅτι Κλεινίᾳ μὲν παρὰ — τούτῳ δὲ πρὸς τὸ ὄπισθεν etc. Quum enim neque Clinias convivio interesset, neque dubium esse videretur, quin Socrates significare vellet, Critobulum natu maiorem Clinia esse, facile ad praeced. οὐχ ὁρᾷς

offensi librarii in eam sententiam deduci poterant, ut ambabus vocibus transpositis loco affecto succurrendum existimarent, quum praesertim seq. οὗτος οὖν ad Critobulum melius quam ad Cliniam respiceret. Nunc vulgatam defendam partim iis, quae Orellius observavit, non improbabile esse, Cliniam quamvis iuniorem maiore tamen barba usum esse quam Critobulum, partim vero etiam sectione 28, ubi Critobulo Socrates ne in mento quidem barbam tribuit, cuius initia modo in genis eius succrescere indicat verbis παρὰ τὰ ὦτα ἄρτι ἴουλος καθέρπει, e quibus simul lucem, nisi fallor, accipient haec πρὸς τὸ ὄπισθεν ἤδη ἀναβαίνει ἴουλος. Nam quemadmodum illic Critobulus monetur, ut Socratem non prius attingat, quam mentum capilli instar vestitum habeat, ita h. l. Cliniae lanugo dicitur πρὸς τὸ ὄπισθεν ἤδη ἀναβαίνειν, i. e. τῇ κεφαλῇ ὁμοίως κομῆσαι. Quid multa? hoc sibi vult Socrates: *iam ex barba Cliniae intelligere potes, utriusque amorem non nuper demum initium cepisse.* Cf. VIII, 2. Sequens οὗτος ad Critobulum, ἐκεῖνος ad Cliniam refero, de qua dicendi ratione Latinis quoque familiarii comparari meretur Gernhard ad Ciceron. de senect. cap. XIX. p. 131. et a me observata ad II, 25. Causa haec est, quia pronomine οὗτος is ipse, de quo cum maxime sermo est, significatur, ἐκεῖνος autem ad absentem Cliniam spectat. Interpolantibus igitur librariis debetur οὕτως οὖν, quod ex Iunt. Ald. Hal. et Bryll. ad Steph. 1. 2. Ribitt. Cornar. et Leoncll. transmissum iussu Brodaei Cast. marginisque Leoncl. (non Ribitti) emacularunt post Wels. Bach. Zeun. Weisk. Lang. Schneider. Pro corrupto οὕτως οὖν stant etiam manuscripti Pariss. A. B. et προςεκαύθη tuetur Grammat. apud Bekkerum in Anecd. p. 112.

§. 24. λιθίνως ἔβλεπε) Sic Iunt. Bryll. Hal. Cast. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 3. Bach. Zeun. Weisk. Schneid. cum Paris. A. sed Aldinum λιθίνην Hermanno placuit deleto seq. λίθινος eo sensu, quo nos dicimus: *steinern sahe er, einen steinernen Blick warf er.* Quam tamen explicationem vereor ut prosariorum usus abunde stabiliat, vid. Lambert. Bos. p. 63 et interprett. ad Aristoph. nubb. V. 1166. Statim Iunt. Bryll. Cast. Hal. Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. et, quem paullo ante laudavi, codex A. cum marg. Victor. λιθίνως οὐδαμοῦ, ubi rursus Ald. λιθίνος οὐδ., pro quo λίθινος οὐδ. scripserunt Zeun. Schneid. et Weiske, denique Paris. B. θεόμενοι λιθίνους ἔβλεπε π. αὐτὸν καὶ λιθίνους. Brodaeus: λιθίνως (sic) ait, *in saxum transformatus καὶ λιθίνως et tanquam saxum.* Steph. 1. 2.: „*In Ald. et aliis editionibus* [?] *legitur* λιθίνην ἔβλεπε πρὸς αὐτὸν καὶ λιθίνος οὐδαμοῦ ἀπῄει ἀπ᾽ αὐτοῦ. *Sed utroque in loco vet.*

cod. habent λιθίνως. Fortasse tamen in posteriore non male legeretur λίθινος. At λιθίνος scripturam nominis, accentum autem adverbii retinet." Alii deinde aliter de hoc loco statuerunt, e quibus Valckenar. ad Eurip. Phoeniss. p. 168. in medium protulit posteriore loco ἅτε λίθινος, negante tamen Zeunio, ἅτε in pedestri oratione sine participio inveniri, de quo rectius disputat ad Viger. p. 34 idem, et ad Eurip. Bacch. V. 224. de simillimis particulis ὥς δὴ Elmsleius. Ernestio alterum λίθινος delendum, Weiskio ἐχόμενος αὐτοῦ et Schneidero ὥς vel καθάπερ adiiciendum videbatur, nec defuit, qui λίθος ὥς scribendum suspicaretur, cui lectioni haud leve pondus accederet ex libro de Venat. I, 6. διὰ δὲ ταῦτα θεὸς ὥς παρ' ἀνθρώποις ἀείμνηστον κλέος ἔχει, si particula ὥς a Valckenarii ingenio profecta indubitata esset, neque locus poematis, unde decerptus fuerit, manifesta prae se ferret vestigia, sive enim nomen proprium, quod celebratur, praefigas sive praetereas, versum inde iambicum licet erui

[Ἀσκληπιὸς] θεὸς ὥς παρ' ἀνθρώποις ἀείμνηστον κλέος, ἔχει.
Orellio λιθίνως magis quam λίθινος displicet: „neque enim, inquit, adspectus Gorgonum lapideus est, sed facit lapideos, atque nudum illud ἔβλεπε πρὸς αὐτὸν proxime sequentibus καὶ λίθινος οὐδ. statim illustratum effertur, cum καὶ non raro celeritati, qua res se invicem excipiant, designandae inserviat." Quam in rem Platon. Euthydem. 5 apposuit, fortasse in animo habens haec καὶ οὔπω τούτω δύ' ἢ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότε ἤστην καὶ εἰςέρχεται Κλεινίας, ut colligo ex altero loco, quem itidem commemorat Virgil. Aen. III, 8. *vix prima inceperat aestas et pater Anchises dare fatis vela iubebat.* Crederem, si Xen. dixisset οὔπω ἔβλεπε vel ἄρτι ἔβλεπε, nunc simplex καὶ eo quo voluit modo Orelli usquam usurpari ut dissimilia ostendere nequeunt, ita vehementer dubito, an nunquam demonstrari possit. Deinde vide, ne dicendum scriptori fuerit Πρόςθεν μὲν γὰρ ἔβλεπε πρὸς αὐτόν, καὶ λίθινος ὥςπερ οἱ τὰς Γ. θ., οὐδ. ἀπ. *Antea enim, ut qui Gorgonas intuentur, adspiciebat in eum* num aliud quid sonare possunt, quam λιθίνως ἔβλεπε πρὸς αὐτόν? Imo si quid novandum est, commodius posteriori loco λίθινος carebimus, ut comparationis breviter expressae sensus sit: *antea enim, quemadmodum qui Gorgonas adspiciunt, in lapides mutantur, ita ille lapidis instar i. e. fixis et irretortis oculis Cliniam intuebatur.* Vid. Eurip. Supplic. cum Notis Markland. Lips. p. 90 sq. Λίθινος autem, quo gravius Critobuli animum pungeret, de industria sine dubio Socrates repetiit. De Accentu Adiectivi λίθινος, cuius vim ad

Achill. Tat. p. 816. docte illustravit Iacobs, Arcadius περὶ τόνων ed. Barker p. 65. l. 11. Τὰ εἰς ῑνος ὑπερδισύλλαβα τὸ ῑ βραχὺ ἔχοντα σημαίνοντα μετουσίαν προπαροξύνεται — ξύλινος, λίθινος, quibuscum compara Etym. Magn. p. 470, 40 et Gudian. p. 353, 49. Ceterum fabulam, quam Socrates respicit, in vulgus notam Brownio monente tractarunt Ovid. Metam. IV, 778, Homer. Od. XI, 633 cll. Athen. p. 221, quibus adde Nitzsch. mythol. Lex. ed. Klopfer. p. 759. — ἤδη εἶδον) Illud ἤδη Schneider. libris debebat Iunt. Bryll. Cast. margg. Steph. 1. 2. Leoncll., et sane facile ob εἶδον in Mss. Pariss. et edd. Ald. Hal. Steph. 1. 2. Leoncl. etc. obliterari potuerat.

§. 25. ὡς ἐν ὑμῖν αὐτοῖς εἰρῆσθαι) Locum, quem attigit Heindorf. ad Plat. Protag. §. 1. p. 458, integrum exhibent Mss. Pariss. A. B. una cum exemplaribus ante Steph. sec. impressis, cuius in margine scriptum exstat: „*Malim* ἡ μ ῖ ν. *Ut inter nos, inquit, dictum sit, per parenth.* (ὡ ς ἐ ν ἡ μ ῖ ν α ὐ τ ο ῖ ς ε ἰ ρ ῆ σ θ α ι.)" Idem se olim coniectasse glorianti Leonclavio assentitur Weiskius his verbis: „ὡς ἐν ἡμῖν αὐτοῖς εἰρ. quod nostri: *unter uns gesprochen*" citra necessitatem, ut cum Bachio indico, qui primus οὗτος καὶ πεφιληκέναι ex editis Cast. et Leoncl. dedit, οὕτω κ. π. praebentibus Iunt. Ald. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. et οὕτως codicibus A. B. Ad sequens οὗ intellige ex superioribus πεφιληκέναι. — καὶ γὰρ ἄπληστον καὶ ἐλπίδας παρέχει) Schneiderum permovit Weiskius, ut post ἄπληστον participium ὂν adiiceret, facili quidem coniectura, sed qua tamen libris nolentibus, quod secus est III, 9 supersedere possimus. Memor. IV, 6, 8 τὸ ἄλλῳ ὠφέλιμον οὐ δοκεῖ σοι ἐνίοτε ἄλλῳ βλαβερὸν εἶναι; ad prius Adiectivum ὂν desiderabat Weisk. Ibidem I, 4, 10 Οὐκοῦν, ἔφη, ὅσῳ μεγαλοπρεπέστερον ἀξιοῖ σε θεραπεύειν, τοσούτῳ μᾶλλον καὶ τιμητέον αὐτὸ participium a membranis exsulat a Wyttenbachio et Schneid. postulatum. Oecon. XI, 6 ὡς οὖν θεμιτὸν καὶ ἐμοὶ ἀγαθῷ ἀνδρὶ γενέσθαι, διηγοῦ ex solo marg. Paris. ὂν accessit, quod itidem praestantissimae membranae Cyrop. I, 6, 23 ὅ τι δὲ γνοίης βέλτιον ὂν πραχθῆναι et infra VII, 4. ignorant. Adde Apolog. §. 28. Heindorf. ad Platon. Phaedon. §. 15. p. 25, Protag. p. 514. Gorg. § 124. p. 190, Matthiae gr. gr. §. 550. p. 794. §. 564. p. 822. §. 563. p. 831 et Lobeck. ad Phryn. p. 278. Platonis locum, quem cum Matthiaeio illustravit Buttmann. gr. gr. §. 132. p. 547 suspectum reddit Hermann. ad Viger. p. 769. 214 eique obsecutus Erfurdt ad Soph. Antig. min. V. 44. Quare non ab omni parte probari possunt, quae ad Lucian. dialog. p. 57. a Poppon. disputantur. In altero membro quod deesse aliquid putabat Schneid., veluti ἀεὶ ante παρ-

ἔχει, temeritatis nota insigniendum est. Supra Hal. et Bryll. ὑπέκαυμα, male; vocabulum explicat Iacobs ad Achill. Tat. p. 424 et 498.

§. 26. πάντων ἔργων) Sic cum Mss. Pariss. editi Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Schneid. Weisk. πάντων ἔργον Iunt. Ald. [sic] Bryll. Hal. Cast. Steph. 1. 2, διὰ τὸν μόνον Hal. Pro σώμασι Wyttenb. maluit στόμασι, quomodo loquitur Xen. IX, 5. Memor. II, 6, 32. Cyrop. I, 4 cum aliis scriptoribus, quos nominabit Raphel. Annott. in s. script. T. 1. p. 335 sq. atque idem placuit Villois. ad Longum p. 104. Moschio, Orellio et Brownio. Non nego, ridicule Zeunium σῶμα de ore accipere, at praeter oppositionem, quae inter σώματα et ψυχαὶ obtinet, hoc etiam vulgatam tuetur, quod τὸ τοῖς σώμασι συμψαύειν nihil in hoc nexu nisi osculari significare potest; et huius lectionis integritatem qui non ante vult agnoscere, Orellius, quam τοῦτο articulo τὸ, posteriori sine dubio praemittatur, non vidit eandem difficultatem, si qua est, post mutationem illam remanere. Utcunque autem scribitur, sententia neutiquam absona redundabit eadem, quam apte Weiskius in clariore luce collocavit: ἴσως δὲ καὶ [τὸ φιλεῖν] διὰ τοῦτο ἐντιμότερόν ἐστιν, ὅτι τὸ τοῖς σώμασι συμψαύειν (ea est definitio τοῦ φιλεῖν) μόνον πάντων ἔργων ὁμώνυμόν ἐστι τῷ ταῖς ψυχαῖς φιλεῖσθαι. Sensus est enim: *propterea τὸ φιλεῖν honorificentius et periculosius est, quoniam hoc unicum est vocabulum, quod et de corpore et de animo adhibetur.* — ἐντιμώτερόν ἐστιν perverse habent Bryll. et Cast. Parum abest Orellius, quin paullo post rescribat τῶν φιλημάτων τῶν ὡραίων, ut posterius sit masculinum, quo genere statim ἀπὸ τῶν καλῶν subiiciatur. Num haec exquisitius dicta esse vir doctus opinatus est, quam quae in omnibus tum excusis tum scriptis libris leguntur? Hermanno saltem *iuventia oscula* quam *oscula iuvenum* apud Latinos minus displicebant: etiam Graeci pro τὰ τῶν ἄλλων ὅπλα brevius praetulerunt τἄλλα ὅπλα Cyrop. IV, 6, 1. — Tum mendum Cast. et Bryll. καὶ σωφρονεῖν scribendi compendia inferserunt.

§. 27. μορμολύττῃ) Verbum in hac re solenne, vid. L. X. et Wyttenbach. ad Plat. Phaedon. p. 193. — ὅτι περὶ τῶ γρ. de meis una habet Aldina, quam corrigit m. Victorii, ἐμβατεύετέ τι Iunt. Ald. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. Zeun. Schneid. Weisk. ἐνεβατεύετέ τι Cast. arridere videtur Schneidero in lex. ed. 3., ἐματεύετέ τι Reiskio Loesnero teste, Observ. ad N. T. Coloss. II, 18, sed ἐμαστεύετέ τι de Zeunii coniectura, quae in Ms. Paris. A. lectioni Stephan. superscripta est, recepit Schaeferus; neque aliud ipse puto verius esse ni-

hil curans ineptissimam Gailii disputationem in libro repetitionum et nugarum inutilium plenissimo *Le Philologue* T. IV. 8, 1818. p. 21. et T. VIII. suite du No. 1 et 2. 1820. p. 190 sqq. Praeterquam enim quod Praesenti tempori nullus hic locus est, exempla verbi ἐμβατεύειν laudata a Lexicographis, ab interprett. Hesychii s. h. v. T. I p. 1189, Raphelio Annott. in S. S. T. 1 p. 532 sq. Erfurdt. ad Soph. Oed. Tyr. min. V. 818. Aeschyl. Pers. V. 447. Elmsley ad Eurip. Heraclid. p. 118 et Creuzer. ad Plotin. de Pulcrit. p. 431 partim dissimilia sunt, partim ad seriora tempora pertinent. Lenissimam mutationem esse, qua pro ἐμβατεύετε scribatur ἐμαστεύετε, inter alia ex loco patet, quem tractavit Hermann. ad Eurip. Suppl. p. 78. Xenophontem non praeteriit Stephanus in Thesauro s. ἐπιβατεύειν T. I. p. 648. H. adnexa Camerarii interpretatione: *si quando in uno eodemque libro percurritis aliquid, vel lectioni insistitis.* Aptius ad rem comparat Schneid. Memor. I, 7, 14. De nomine γραμματιστής cf. Bekker. Anecdot. p. 32 et 87 sq. — Scripturam τῇ κεφαλῇ πρὸς τὴν κηφαλὴν in Iunt. Ald. Bryll. Hal. Cast. obviam expulit Stephanus.

§. 28. Ταῦτ' ἄρα) Vid. notata ad §. 55 et Poppon. ad Cyrop. I, 4, 27. Iteratum statim ἔφη neque apud Graecos neque apud Latinos quidquam habet offensionis, ut quis ex iis coniiciat, quae ad Cyrop. II, 2, 13 scripsit Poppo. Ibid. I, 4, 13 καὶ ὁ Ἀστυάγης; Καλῶς, ἔφη, ἐποίησας προειπών· ἔνδοθεν γάρ, ἔφη, ἀπαγορεύω σοι μὴ κινεῖσθαι· χάριεν γὰρ ἔφη εἶναι, εἰ — τὸν παῖδα ἀποβουκολήσαιμι. Illa χάρ. γ. ἔφη εἶναι non modo optimorum librorum auctoritate nituntur, sed commodam etiam excusationem ab eo more habent, quo ab obliqua repente ad rectam orationem Graeci transeunt, ut Aristoph. nubb. V. 580. Plura dabit Heindorf. ad Plat. Phaedon. p. 96. et ad Cicer. de nat. Deor. p. 17. — τόνδε ὦμον Cast. et Bryll., non Iunt. Ald. Hal. et Steph. Pro πλεῖον ἢ πέντε ἡμέρας, quo minus scribas πλείονας ἢ π. ἡμ. usum obstare scito ex Lobeck. ad Phrynich. p. 410. Sequens ὤδαξον mutarunt Cast. et Bryll. in ὤδαξαν, fortasse ὤδαξα volentes, et in ὠδάξουν marg. Paris. A. Vulgatum ὤδαξον Fischer. ad Weller. T. III. P. I. p. 138. Imperfectum esse, et Camerar. in Stephani Thesaur. T. I. p. 1081. Aoristum sec. ducit, aut ὠδάξουν aut ὠδάξων commendante Schneidero in Lex. s. v. ὀδάζω. Prius cum et margine Paris. et iis confirmari videatur, quae de hoc et cognatis verbis monuit Pierson. ad Moerin p. 39 sqq., ausus sum admittere. — ὥςπερ κνήσματι ἐδόκουν Iunt. Ald. Hal. et Bryll., ὥςπερ κνῆμα τι Paris. A, cuius margini τοι pro τι appictum. Voci κνῆσμα cum Stephani thesauro r a m e n t i v i m tribuens

Schneid. mutari vult in κνίσμα; ipse cum Wyttenbachio ad Plut. Morall. p. 480 sqq. facio, aeque κνισμὸς et κνησμὸς a κνάω et κνίζω probanti, nihil dubitans, quin eiusdem potestatis fuerint κνίσμα et κνῆσμα. Adde Wagner. ad Alciphr. T. I. p. 170 et interprr. ad Aristoph. Plut. V. 975. Mox editi ante Steph. ἀλλὰ νῦν τί σοι, quocum Leoncll. 1. 3. et Bach. mutato accento praebent ἀλλὰ νῦν τι σοί. Haerebat in pronomine τὶ etiam Zeun., sed huius coniectura νῦν δὴ multo est deterior, quam νῦν τοι, quod Weiskii ingenio excogitatum post Schneid. revocavimus. Inania certe argumenta sunt, quibus Gailius τὶ defendere conatus est. Ut enim eam potestatem τὶ induere possit, quam habet *quippiam* apud Terent. Andr. II, 6, 7. non tamen Socrates sententiam suam quocunque modo mitigatum it, sed in eo totius loci lepor inest, quod serio omnia et sine ambagibus protulit. Particulas ἀλλά τοι vel coniunctim vel interposito alio vocabulo frequenter a Xenoph. usurpari, cum doceant indices, non est, quod moneam. Quo minus probabis Heindorfii scripturam νῦν τοῦτο. — πρὶν ἂν γένειον [γενειὸν Hal.] τὸ operarum culpa in Steph. 1. illatum ab eodem in secundis curis emendatur. Verbum κομᾶν comatum, barbatum esse illustratur ad Iulian. in Constant. laud. p. 252. ed. Schaef.

§. 29. διότι ἐπὶ πενίᾳ μέγα φρ.) Iunt. Ald. Bryll. Cast. Hal. Steph. 1. 2. δι' ὅτι, ut I, 11. Cf. Viger. p. 549 et Hen. Steph. ad Thucyd. I, 23. p. 29. Duck. Paupertatis commoda recensentur etiam in Cyrop. VIII, 3, 35. et a Telet. de comp. divit. et virt. apud Stobaeum LXXXIX. p. 504 sqq. XCIII. p. 514 sqq. — θαῤῥεῖν ἢ φοβεῖσθε Paris. A. a. pr. man., ἢ φεῖσθαι καὶ ἐλ. B, atque πιστεύεσθαι μᾶλλον reiectis ad marg. verbis ὑπὸ τῆς πατρίδος B. Constructioni comparativi μᾶλλον explicandae inserviunt observatt. Ast. ad Plat. legg. p. 224. Poppon. Observat. Thucyd. p. 35. et ad Cyrop. I, 6, 25.

§. 30. ὅτε μὲν πλούσιος ἦν) Iunt. Bryll. Cast. ὅτι μὲν πλ. ἦν. In verbis μᾶλλον κακῶς ἱκανὸς εἴην nescio quo casu ἱκανὸς ex edd. Bryll. et Cast. excidit, item μὲν post προςετάττετο in Ms. Paris. B, ex quo Gailius depromsit etiam δαπανᾶν ὑπὲρ τῆς πόλεως, quod vulgatae non posthabeam. Multum lucis haec sectio accipiet iis, quae ad Memorab. II, 9. de Sycophantis deque muneribus a cive praestandis ad Oecon. II, 6. rep. Atheniens. I, 3. et in Boeckhii Staatshaushaltung Vol. I. p. 480 sqq. Vol. II. p. 36 sq. notata sunt.

§. 31. τῶν ὑπερορίων) „ὑπερόρια dicebantur possessiones extra Atticae fines, v. Ernesti ad Memor. II, 8, 1. opposita sunt τὰ ἔγγαια, quae in ipsis finibus possidentur; uti etiam

ἐγκτήματα interpretatur Grotius de I. B. et P. II, 3, 4, male: sunt ea, quae cives alterius reip. in aliis civitatibus acquirunt. Sic est in decreto Byzantinorum ap. Demosth.. pro Coron. p. 325. ed. Wolf. [p. 58. ed. Wunderlich] et in Marmor. Arundell. aliquoties; ἔγκτησις autem est ius ἐγκτήματα acquirendi a. Xenophont. Rer. Gr. V, 2, 12. [19.] v. P. Victor. V. L. XIX, 21." *Bach.* Add. Sturz. L. X. — τὰ ἔγγαια editiones et codices, quod sciam, omnes, Brodaeo tamen refragante: „*placet* ἔγγεια," Memoratu hoc indignum habuerunt priores editores, licet scriptura vocabuli non raro fluctuet, testibus Lobeck. ad Phrynich. p. 296 sqq. et Schaef. ad Gregor. Corinth. p. 516. In locum seq. πέπραται m. Victor. πέπρακται suffecit. Tum vitium Iuntinae πῇ πόλει ut non fugit Brodaeum et marg. Villois., ita οὐκέτι non erat invitis edd. Iunt. Ald. ab Hal. Cast. Bryll. Leoncll. et Bach. Zeun. Weisk. Schneid. in duas voculas dirimendum. — ἀπειλοῦμαι) Bekker. Anecdot. graec. I, p. 82: ἀπειλοῦμαι ἀντὶ τοῦ ἀπειλῶ. — "Αλεξις· διηπειλεῖτό σοι. Ξενοφῶν ἐν Συμποσίῳ. Passivam significationem h. l. obtinere vix opus est, ut verbo indicemus, cf. editores Thom. Mag. p. 86 et Dorville ad Chariton. p. 607. Lips. — ὡς ἐλευθέρῳ τε) De particula τὲ ne quis falli se patiatur opinione Hoogev. ad Viger. p. 518 et aliorum, comparet Anabas. II, 5, 4. Cyrop. V, 2, 18. VIII, 4, 11. 7, 7. Vectigal. IV, 9 et supra §. 22. Eidem respondere in sequenti membro δέ, docent Hermann. ad Viger. p. 836. Reisig Coniect. Arist. I. p. 214 et Poppo Observatt. Thucyd. p. 26. — ὑπανίστανται δέ μοι ἤδη καὶ θάκων) Aristoph. nubb. 991. καὶ τῶν θάκων τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστασθαι προσιοῦσιν. Paris. B. ὑπανίσταται δέ μοι, itemque paullo post Paris. A. ἐξανίστανται, ut video etiam in L. X. T. IV. p. 362. perperam expressum esse; rectius ibid. s. v. ἐξίστασθαι. Orion. p. 637. l. 20. τὸ ὑπεξίσταμαι ἐπὶ καθέδρας· οἷον ὑπεξίσταμαί σοι τῆς ὁδοῦ· ὑπανίσταμαι δέ σοι τῆς καθέδρας. (In summa pag. m. recent. Ξενοφῶν ὅταν ἑκόντες τε παραχωρῶσι τούτῳ [male τούτω excus.] ὁδῶν καὶ θάκων ὑπανιστῶνται. καὶ ἑτέρωθι· ὅταν περιβλέπωσι μὲν πάντες, ὑπανιστῶνται δ' ἀπὸ τῶν θάκων.) In animo habet Grammaticus Hieron. VII, 2 et 9. "Οταν γὰρ οἱ ἄνθρωποι — ἑκόντες τε παραχωρῶσι τούτῳ ὁδῶν, καὶ θάκων ὑπανιστῶνται φιλοῦντές τε καὶ μὴ φοβούμενοι, καὶ στεφανῶσι κοινῆς ἀρετῆς καὶ εὐεργεσίας ἕνεκα, καὶ δωρεῖσθαι ἐθέλωσιν, οἱ αὐτοὶ ἔμοιγε δοκοῦσι τιμᾶν τε τοῦτον ἀληθῶς, οἳ ἂν τοιαῦτα ὑπουργήσωσι, καὶ ὁ τούτων ἀξιούμενος τιμᾶσθαι τῷ ὄντι. Editio Reuchlin. ἐθέλωσιν οἱ αὐτοί, οὗτοι ἔμοιγε, quam equidem lectionem nescio an praeferendam putem com-

mendatae a Bremio in *Philolog. Beyträgen* p. 177. ceteroquin recte animadvertente, οὗτοι inde a Bachii aetate in multis exemplaribus excidisse. Omnino non sine textus dispendio factum est, ut nemo adhuc interpretum praestantissimam illam multisque novis lectionibus refertam editionem, quae anno MDXX. Hagenoae prodiit, ad egregium libellum emendandum adhibuerit. Nullum est enim caput, quin illud exemplar aut meliorem vulgata scripturam offerat, aut receptam tueatur, aut quae librariorum culpa perierunt, suppleat. Alia aliis locis inseram, hic speciminis instar de multis pauca delibabo. Ut ab I. capite exordiar, §. 6. Bach. Weisk. Schneid. Schaef. οὔτε τὰ βίαια ἡδέα ἐφαίνετο. At quaenam τὰ βίαια? Respondet ed. Reuchlin. οὔτε τὰ ἀφροδίσια τὰ βίαια etc. Idem habet etiam Zeun. aut ex Halensi edit., quam imprimendam curavit, aut hic quoque Bachius, ut supra, necessarium additamentum incepit omittere. Non minus notabile, quod VIII, 5. ab eodem editum Μὴ γὰρ ὅτι καλλίονα ποιεῖ ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον κ α λ λ ί ω θεώμεθά γε, ὅταν ἄρχῃ, ἢ ὅταν ἰδιωτεύῃ κ. τ. λ. licet manifestum sit, καλλίω fluxisse aut e lectione antea inter καλλίονα et καλλίω fluctuante, aut ex interpretamento non minus inutili, quam ἥδιον, quod ut loco difficili succurreret, Castalio post θεώμεθά τε intrusit. IX, 5. διῄρηνται μὲν γὰρ ἅπασαι αἱ πόλεις αἱ μὲν κατὰ φυλὰς, αἱ δὲ κατὰ μοίρας, αἱ δὲ κατὰ λόχους, Schneideri κατὰ μόρας corrigentis coniectura nihil verius, neque aliud est in Reuchlin. Ms. Paris. A. et marg. Victor. Mox cum Paris. A. et Reuchl. §. 6. ἐντόνως ἀσκεῖσθαι scribe pro εὐτόνως, quia illud alias, non hoc, usurpat Xen. sine lectionis varietate Anab. VII, 5, 7. Hellen. II, 4, 23. Ad XI, 13 αὖξει δὲ τὴν πόλιν Zeunius: „Est imperativus ab inusitatiori forma αὐξέω, sed fortassis auctor scripsit αὖξε." Reuchl. αὖξε, unde quod unice genuinum esset, αὖξε facillime licebat erui, sed vid. Schaef. ad Gregor. Corinth. p. 915.

§. 32. τότε δὲ σαφῶς) Victor. et Iunt. τόδε pro τότε, quod vitium m. VIII. Brod. Bryll. Cast. Ald. Steph. 1. 2. Leoncl. etc. expulerunt. Antea Paris. A. καὶ εἰμὶ μὲν νῦν τυράννῳ et B. καὶ εἰμὶ μὲν τυρ. omisso νῦν. Illud hoc probabilius, cum νῦν et propter oppositionem sit necessarium et post μὲν collocatum paullo negligentius particulae τότε respondeat. Marg. Victor. καὶ νῦν εἰμί. Vulgabatur καὶ εἰμὶ νῦν μὲν τ. Porro Paris. B ἐγὼ φόρον ἐπέφερον et A. νῦν δ' ἐπεὶ πένης γεγένημεν. — οὐκέτι οὐδὲ μέλει οὐδενί.) „Non opus est legere οὐδὲν μέλει, quod auctore Hemsterhusio ad Lucian. I. p. 425. diserte probat Bachius, tacito assensu Zeunius. Vertendum: *ne*

curat quidem quisquam et nostra lingua: *es bekümmert sich nicht einmal jemand* [adde *mehr*] *darum*, nedum ut mihi maledicant." Weiske, quem Schneid. deseruit, Hemsterhusio obsecutus, cuius lectio reddenda: *bekümmert sich niemand mehr etwas darum.* Dici quidem utrumque poterat, sed illud, si recte sentio, magis ad contextam orationem quadrat. — ὑπὸ τῆς πόλεως) Apud Schneid. operae dederunt πόλεος, cui pedestris orationis leges adversantur, teste Osann. ad Lycurg. Leocrat. p. 99. Usum praepositionis ὑπὸ exponat Heindorf. ad Plat. Protag. §. 4. p. 462, cuius iussu Schneid. se vugatum οὐδὲ γὰρ ἔχω ait in οὐδὲν γὰρ ἔχω mutasse, quasi vero ad priscam lect. suppleri nequeat οὐδὲ γὰρ ἔχω οὐδὲν ἀποβάλλειν. Ad sumtus quod attinet a ditioribus civibus faciendos, comparandi sunt Boeckh. Staatsh. II. indic. s. v. μισθὸς et ad Xen. de rep. Atheniens. I, 3. 13. interpretes.

§. 33. ἐάν τι ὄναρ ἀγαθὸν ἴδῃς, τοῖς ἀποτροπαίοις θύεις;) Index Zeun. et Schneid. Cornar. et Bach. praeeuntibus ὄναρ interpretantur *per quietem* usu tritissimo, in quo explicando Bos de ellips. p. 442. superatur a Sturz. L. X. T. III. p. 288. Antecedens εὔχῃ et sequens οὐ ποιῶ Schneidero postulare videntur, ut pro vulgato θύοις scribatur θύεις. Sed hunc indicativum licet confirmatum cod. Paris. B. et m. Vict. auctoritate receperint edd. Schaef. et Weig., tamen non tam certum habeo, quin alterius modi integritas defendi queat; etenim indicativo εὔχῃ utitur, quia nolle Charmidem ditescere ex iis, quae modo disputaverat, iure quodam poterat colligi: utrum vero, sicubi faustum vidisset somnium, Diis averruncis, de quibus, si placet, consulas praeter interprett. ad Aristoph. Plut. V. 359. Wyttenbach. ad Plutarch. P. I. p. 929 sqq. et Koenigii nostri Comment. de diis averruncis 1819, ut divitias a se quasque averteret, sacra oblaturus fuisset nec nec, hoc quidem unice in voluntate Charmidis positum erat. Adde quod exemplis usus ille non destituitur, v. Matthiae gr. gr. §. 517. p. 731. 723. Non enim video, cur particulam ἂν tantum in Aoristi Optativo, non etiam in reliquorum temporum, nominatim Praesentis Optativis apud poetas pariter et solutae orationis scriptores deficere posse statuerit Hermann. ad Soph. Aiac. p. XX sq. et p. 109, a quo dissentire videtur Iacobs. ad Antholog. Pal. T. III. p. 109 sq. haud pauca, corrigens Hermanniano canoni contraria, nescio quam recte, dummodo genuina sint haec Max. Tyr. Diss. III, 3. p. 80. Τίς γὰρ οὕτω πολεμήσαιτο ἑαυτῷ, ὥςτε τὸ μόνον δὴ πραγμάτων τῇ αὐτοῦ φύσει ἐπαγωγότατον ἀποσείσασθαι ἑκών; nec potius mutanda in Τίς γὰρ ἂν οὕτω. Diss. IV, 6. p. 59. Καὶ τίς ἀνάσχοιτο

ψυχὴ ἡδονῶν τοσούτων ὄχλον ἐπιῤῥέοντα, ubi sane quam facile ante ἀνάσχοιτο obliterari eadem syllaba potuit. Diss. V, 1. p. 65. κἄν τις θεῶν αὐτοῖς συγχωρήσῃ [vulgatur συγχωρῆσαι sine sensu] ζῆν δι' ἡμέρας ἐν φωτὶ λαμπρῷ — ἄχθοιντο τῷ ἡλίῳ pro ἄχθοιτ' ἄν, quod Platoni reddidit Buttmann. Alcib. I. p. 133. b. Steph. ἆρα οὖν — δυναίμεθ' ἄν. Hieron. XI, 13. θησαυροὺς γε μὴν ἔχοις πάντας τοὺς παρὰ τοῖς φίλοις πλούτους. Marg. Victor. ἔχοις ἄν, quo labefactantur ab Hermanno adnotata Diar. literar. Lips. 1819. N. 247. De re equestri VIII, 13. ἢν δέ, ὅταν μὲν ποιήσῃ, ὡς ἂν βούλῃ, ἀντιχαρίσῃ αὐτῷ, ὅταν δὲ ἀπειθῇ, κολάσῃς [ita malim pro Schneid. κολάζῃς], οὕτω μάλιστα μάθοι τὸ δέον ὑπηρετεῖν, ubi μάλιστ' ἂν ut de Vectig. IV, 50. Ἰσχυρῶς γὰρ καὶ αὐτὴ πολυάνθρωπος γένοιτ' ἂν ἡ πόλις, εἰ οὕτω παρασκευασθείη in locum receptae καὶ αὕτη πολ. γένοιτο πόλις substituo. Hipparch. I, 8 ἐν δὲ τῇ βουλῇ ἔχειν τοὺς ῥήτορας ἐπιτηδείους, ὅπως λέγοντες φοβῶσί τε τοὺς ἱππέας, (βελτίονες γὰρ εἶεν φοβούμενοι) et Anab. V, 6, 4. Εἰ μὲν συμβουλεύοιμι, ἃ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι κἀγαθὰ γένοιτο· εἰ δὲ μή, τἀναντία, in promtu est proponere εἶεν ἂν et γένοιτ' ἄν, nisi posteriori loco optandi vis obtinet. Memorabilis etiam locus Arrian. de Venat. XX, 3. εἰ γάρ τοι ἐξεγερθείη τῆς εὐνῆς λαγώς, οὐκ ἔστιν ὅςτις ἀπόσχοιτο μὴ οὐκ ἐφεῖναι τὴν ἑαυτοῦ κύνα· — ἁλίσκοιτό τε ἄνευ ἀγῶνος ὁ λαγὼς ὑπὸ θορύβου τῶν κυνῶν, καὶ τοῦ θεάματος ὅ τι περ ὄφελος ἀπολλύοιτο, ad quem Schneiderus: „*An praeterea*, inquit, *particula ἂν exciderit optativo modo iungenda, dubius haereo.*" Omnis omnino quaestio de ἂν particula quoniam nondum mihi ad liquidum perducta et profligata videtur, ne post ea quidem, quae docemur a Wellauero in Comment. Aeschyl. Spec. p. XI. et Reisig. Comment. de vi et usu ἂν part. p. 129 sqq., tutius erit, intentatum Optativum hic relinquere, quam inculcare, quod post paucos fortasse dies reposuisse poeniteat. Apponam tantum, quod olim legendum suspicabar τοῖς ἀποτροπαίοις θεοῖς θύεις;

§. 34. ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς) Antisthenis sententia, veras divitias in animo positas esse, quantopere apud veteres scriptores celebretur, docet Wyttenbach. ad Plutarch. Apoph. Lacon. p. 1189.

§. 35. ὥςτε πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύονται) Cyrop. I, 5, 12. διὰ τοῦτο πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ἡδέως ὑποδύεσθαι, cuius, ut illius, loci immemor erat Schneiderus, cum ad III, 3, 51 πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύεσθαι scriberet, concinnitatem post πόνον desideraro ὑπομένειν vel simile verbum. Ibid. I, 2, 1

ὥςτε πάντα μὲν πόνόν ἀνατλῆναι, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομεῖναι τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἕνεκα lapsus est Wyttenbach. in Eclog. hist. p. 371 adnotans: „Ad huius quidem loci sententiam aptius fuerat — κίνδυνον ὑποδῦναι. Sic Herodot. III, 69." ibi leguntur δεῖ σε γεγονυῖαν εὖ κίνδυνον ἀναλαβέσθαι, τὸν ἂν ὁ πατὴρ ὑποδύνειν κελεύῃ. Apud Xenophontem ut δῦναι obvium, ita ὑποδῦναι frustra quaeras, cui ubique locorum ὑποδύεσθαι suffecit. Hieron. VII, 2. edit. Reuchlin. πάντα μὲν πόνον ὑπομένουσι, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύονται non minus bene habet, quam quod a nostratibus editur inverso ordine ὑποδύονται — ὑπομένουσι. De re equest. III, 11 πόνους ὑποδύεσθαι. Isocrat. Paneg. p. 90. Lang. τοιούτους κινδύνους ὑπομένειν. Evag. 17. p. 317. Xenoph. Memor. I, 3, 10 τὸν κίνδυνον τοῦτον ὑπομεῖναι, cf. infra VIII, 37. Nullus scriptor crebrius, quam Diodorus hac locutione usus est, I, 2. p. 10. Bip. πόνους καὶ κινδύνους ὑπομεῖναι. XI, 7, 31. etc. Similiter Latini cum p e r i c u l i s l a b o r e s iungunt. Cicer. de offic. I, 19, 65 *vix invenitur, qui laboribus susceptis periculisque aditis non quasi mercedem rerum gestarum desideret gloriam*, ibique Gernhard. Sallust. bell. Catil. c. II. *tum demum periculo atque negotiis compertum est, in bello plurimum ingenium posse*, ubi mireris nemini interpretum licet multa tentantium in mentem venisse graecae dictionis, quam tetigit Weisk. Xenoph. opp. T. I. p. LXV praef. — ἐφῶ πλείονα Iunt. et Ald., quemadmodum eadem exemplaria exhibent de Vectig. IV, 14, quo in libello itidem incusandi interpretes, quod paratis copiis uti noluerunt: nam §. 42. Brodaeo auctore sine dubio legendum πολλοὶ μὲν γὰρ ναῦς πληροῦν et §. 44. ἁπάντων τῶν τειχῶν cum editionibus prioribus. Formula ἐφ' ᾧ quid sibi velit, si quem forte lateat, vid. Matthiae gr. gr. §. 479. p. 661. Buttmann. gr. gr. §. 137. p. 580. Viger. p. 30. 618 sq. 859. Pro κτήσονται una in Leoncl. tertia excusum video κτήσωνται, operarum, opinor, errore, cui adscribendum etiam πλείονας pro πλείονα in Hal. expressum.

§. 35. οἶδα δὲ καὶ ἀδελφούς) Fischerum non intelligo ad Cyrop. VII, 5, 45 τούτων δὲ τῶν περιεστηκότων ἤ τινα ἢ οὐδένα οἶδα commentantem: „Cod. Alt. γιγνώσκω. At οἶδα hoc in genere est verbum vulgare, v. Matth. 25, 12. et a probis scriptoribus refertur fere ad res, non ad personas, *ich weiss*; sed γιγνώσκω verbum exquisitum et hoc in genere proprium: *ich kenne*; v. Theophr. char. 3, 1. 13, 1. Itaque arbitror, aut οἶδα esse glossema aut potius Xen. ipsum in prima libri ed. scripsisse οἶδα, in altera γιγνώσκω." Altorfinum autem in deterrimis Cyrop. codicibus numerandum esse,

quum iam pridem demonstraverimus, certissime nobis persuasum est, verbi οἶδα manifestum interpretamentum esse γιγνώσκω. Hesych. T. II. p. 733 Οἶσθα. οἶδας, γιγνώσκεις. Etym. M. p. 618. l. 50 Οἶσθα — γινώσκεις. Fragm. Lex. gr. apud Hermann. de emend. rat. gr. gr. p. 343 γίνεται δὲ τὸ οἶδα ἀπὸ τοῦ εἴδω τὸ γινώσκω, ὅπερ οὐδ' αὐτό ἐστιν ἐν χρήσει, et cf. Scholl. ad Soph. Aiac. V. 783. Scriptura ταῦτά γε ἤδη οἶδα Cyr. I, 3, 16 confirmatur etiam Victor. margine, nisi quod οἶδα per γιγνώσκω explicat. Nego vero etiam οἶδα ad personas relatum minus exquisitum, minusque bonis scriptoribus usitatum fuisse, quam γιγνώσκω. Aristoph. Acharn. V. 437 οἶδ' ἄνδρα Μυσὸν Τήλεφον. Soph. Aiac. V. 121 ἐγὼ μὲν οὐδέν' οἶδα. Philoctet. V. 679. Oed Col. V. 24. Eurip. Troad. V. 903. Xenoph. Memor. II, 6, 33. 2, 1. IV, 2, 22. 26. 37 — 38. Apol §. 20. Cyrop. II, 2, 22. Platon. Gorg. §. 154. H. p. 527. Steph. a. Phaedon. §. 5. H. p. 59. St. a. Apol. p. 20. St. fin. Anthol. Pal. T. II, 168. Lucian. Tim. c. 26. T. I. p. 139. Reitz. — οἱ τὰ ἴσα λαχόντες, ὁ μὲν αὐτῶν) Regula poscebat ὧν τὰ ἴσα λαχόντων ὁ μ. τ., cuius mentionem feci ad I, 1. — Paris. A τ' ἀρκοῦντα ἔχειν. Vulgo subsequuntur καὶ περισσεύοντα τὰ τῆς δαπάνης, quae quia περισσὸς et περισσεύω cum Genitivo struuntur testibus Cyrop. VIII, 2, 21. 22. [non 2. ut Schneid.] et Matthiae gr. gr. §. 334. p. 458, non mirum si editoribus offensioni fuerunt; sed ex duabus coniecturis, quas in medium Schneiderus protulit, aut articulum iubens ante περισσεύοντα collocari, aut περισσὰ ὄντα τῆς δαπάνης scribi, posterior hoc magis repudianda est, quod περισσὰ ἄντα a περισσεύοντα nihil discrepat; articulum autem participio vel praepositum vel postpositum aeque superfluum, ne dicam ineptum puto, quum sensus sit: *alter habet, quae satis sunt, et plura etiam, quam consumat.* Praestat haud dubie lectio, quam ex Ald. et Hal. protractam post Schaeferum, qui acumine suo verum vidit, textis intuli. Revocavit cum aliis permultis mendis Weigeliana περισσεύοντα τὰ τῆς δ. ex editis Iunt. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 3. Bach. Zeun. Weisk. Ecce autem Steph. Thesaur. T. III. p. 251. „*Polyb.* τἀρκοῦντα ἔχειν καὶ τὰ περισσεύοντα."

§. 36. Αἰσθάνομαι δὲ καὶ) His interpositum αὖ voluit Batavus, in libris post οὕτως demum comparens. Quam traiectionem facilius tolerarem, si καὶ ante τυράννους abesset. Quanquam suspectum αὖ reddunt etiam Paris. A οἱ οὕτω ει πινῶσι, B οἱ οὕτω πεινῶσι, verss. Ribitt. et Cornarii, a quibus

αὖ non redditum. Iunt. πεινῶσιν χρημάτων ἅτε ποιοῦσι, etiam Bryl. 1545. ἅτε, sed omnia deinde, quotquot adhibui, exemplaria Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Zeun. Lang. Gail. repraesentant superlativum τῶν ἀπορωτάτων, ut vitium typographicum τῶν ἀπορωτέρων, quo inde a Bachii aetate edd. Weisk. Schneid. Schaef. etc. contaminatae erant, furca expellendum sit. Indigniores memoratu sunt varietates
οι
ex codd. Pariss. enotatae τυχωρυκοῦσιν A, τυχωρυχοῦσιν B,
ο
οἱ δὲ ἀνδραπωδίζονται et ἀθρόως δ' ἀποκτείνουσι A, itemque ἀποκτείνουσιν ex edd. Leoncll. 1. 3. Steph. 1. 2. Bach. Weisk. Schneid. Schaef., ἀποκτείνουσι praebentibus Iunt. Hal. Bryll. Cast. Zeun. et Lang. Non nescio, istiusmodi minutias nihil unquam ad sensum rectius constituendum conferre, sed ne talia quidem plane negligenda esse ei, qui de pretio singulis editionibus et membranis statuendo iudicare velit, nihil opus est ut moneam.

§. 37. *Τούτους μὲν οὖν ἔγωγε καὶ πάνυ οἰκτείρω τῆς ἄγαν χαλεπῆς νόσου.*) Male οὖν omisit Paris. B. Formulae καὶ πάνυ similes sunt καὶ λίαν, καὶ μάλα, καὶ πολὺ, καὶ σφόδρα etc., quas certatim tractarunt Heindorf. ad Plat. Cratyl. §. 37. p. 59. Phaedon. §. 67. p. 106. §. 14. p. 23. Elmsley ad Eurip. Med. V. 513. 871 et supra nos ad II, 25. Xen. Hieron. I, 33 in Reuchliniana post verba καὶ παρὰ βουλομένου non modo lacuna duarum circiter vocum conspicitur, sed pergitur etiam καὶ πάνυ ἰσχυρῶς ἐπιθυμῶ. Ibidem VII, 12. Ὅτι, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, ταύτῃ ἀθλιώτατόν ἐστιν ἡ τυραννὶς ante ταύτῃ illatum καὶ noli repudiare, nisi hac Reuchlin. et aliorum librorum scriptura in unam concinnata reponi mavis κἂν ταύτῃ, de cuius integritate erunt tamen, ut arbitror, qui iure quodam dubitent. — Proximum ἄγαν, quum apud Cast. Iunt. et Bryll. quibus accessit m. Victor., deesse vidisset, obelis sepsit Steph. 2.; iniuria, ut monui ad II, 18. Ceterum in Genitivo τῆς νόσου ne quis forte haereret, cavit industria Matthiaei gr. gr. §. 345. p. 468. — ὅμοια γάρ μοι δοκοῦσι πάσχειν, ὥςπερ εἴ τις) Platon. Georg. §. 89. p. 129 καὶ ἔγωγε ὁμοιότατον πάσχω πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας, ὥςπερ πρὸς τοὺς ψελλιζομένους καὶ παίζοντας. §. 156. p. 246 δοκεῖς μοι ὁμοιοτάτους προτείνεσθαι ἀνθρώπους περὶ τὰ πολιτικά, ὥςπερ ἂν εἰ — ἔλεγες. Aesch. Agam. V. 1312. Sch. ὅμοιος ἀτμός, ὥςπερ ἐκ τάφου, πρέπει. Cyropaed. VI, 1, 37. Ἀλλὰ σὺ μέν, ὦ Κῦρε, καὶ ταῦτα ὅμοιος εἶ, οἷόςπερ καὶ τἄλλα, πρᾶός τε καὶ συγγνώμων τῶν ἀνθρωπίνων ἁμαρτημάτων, ubi Schneid. pa-

rum abest, quin probet Pariss. A. B, margg. Victor. et Villois. ὥςπερ καὶ τἄλλα, inter alia etiam laudans Anabas. V, 4, 34. ὅμοια ἔπραττον, ἅπερ ἂν μετ' ἄλλων ὄντες, quae verba quo aptius ad reliquorum exemplum locorum conformentur, legendum suspicatur οἷάπερ. Non assentior; iisdem enim legibus quum haec locutio pareat, quibus dicere licet et ταὐτὰ ἅπερ et ταὐτὰ ὥςπερ, vid. Heindorf. ad Plat. Phaedon. §. 79. p. 129. Lobeck. ad Phrynich. p. 426 sq., nolo invitis libris quidquam illic novare. Cf. notata ad §. 11 et Wyttenbach. ad Plutarch. p. 363.

§. 37. εἴ τις πολλὰ ἔχων καὶ πολλὰ ἐσθίων) Vitii suspecta sunt illa πολλὰ ἔχων, certe supervacanea, quoniam ex Langii sententia qui multa vult comedere, multa idem habeat necesse est, nec de iis, quae quis possidet, sed de insatiabili habendi cupiditate agitur. Ulceri notato non mederi lectionem Moschii πολλὰ πίνων, audacter affirmat Orelli, quippe verens, ne Germanorum more constanter Graeci dixerint ἐσθίειν καὶ πίνειν non contra. Praeter Hottinger. ad Theophr. Char. II, 4 provovare poterat etiam ad Xen. de re equestr. II, 3. τὸ δὲ φαγεῖν καὶ πιεῖν et Lucian. Ocyp. 106. T. III. p. 670. de Parasit. T. II. p. 844., sed Cyrop. VII, 1, 1 non dubitamus, quin Guelf. Pariss. A. B. Vatican. marg. Victor lectio προςήνεγκαν οἱ θεράποντες ἐμπιεῖν καὶ ἐμφαγεῖν s. φαγεῖν ei praestet, quae diversum sequitur ordinem, nec pro certo affirmaverim in Hier. I, 17. τούτῳ κρίνουσιν οἱ πλεῖστοι ἥδιον ἡμᾶς καὶ πίνειν καὶ ἐσθίειν τῶν ἰδιωτῶν verba πίνειν καὶ ἐσθίειν transposita ab Stobaeo et marg. Vill. Xenophontis manum magis redolere, quam quod ab Athenaeo librisque editis offertur. Stephanus Thesaur. T. III. p. 301. B: „*Et πίνειν καὶ ἔσθειν vel ἔσθειν καὶ πίνειν apud eundem* (*Homerum*) *non raro.*" Cll. T. I. p. 1907 D. Odyss. V, 94, et quis non sexcenties legerit αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο? Adde, quod similium formularum nunquam tam constans fuit ordo, quin passim scriptores et quidem non sine iusta causa vulgaria deseruerint. Ut unum commemorem, innumeris locis πίστιν ἔδοσαν καὶ ἔλαβον Anab. I, 6, 7. II, 3, 28. III, 2, 5. IV, 8, 7. V, 4, 11. Cypop. VII, 1, 44. Hellen. III, 2, 18 idem usurpavit, quem scribere non puduit Anab. I, 6, 6 καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα, atque Hellen. I, 3, 8 καὶ ὅρκους ἔλαβον καὶ ἔδοσαν παρὰ Φαρναβάζου, nisi praeferas scripturam Mss. Pariss. ἔδοσαν καὶ ἔλαβον minus sane exquisitam. Secus sentio Cyrop. III, 2, 23 de librorum integerrimorum lectione ἐπὶ τούτοις ἔλαβον καὶ ἔδοσαν. Cf. Poett. gnomm. Brunck. ed. Lips. p. 3. Non minus in talibus Latinos inconstantes esse, docebitur ad Apol. §. 31. Quam-

vis igitur linguae leges mutationi illi nihil adversentur, tamen an non tum huius tum vulgatae lectionis sententia satisfaciat, cum Orellio subdubito. Sive enim verbis istis tyranni taxantur sive privati homines, neque opes eorum neque potus ad tertium comparationis, quod vocant, necessario requiruntur. Itaque fallor aut πολλὰ ἔχων ob scripturae diversitatem, cuius statim fiet mentio, ad marginem initio adscripta, deinde adiecta copula alieno loco textis inferta fuerunt. In idem iam ante Orellium Lang. inciderat. Diserte verbis subseqq. πολλὰ ἔχω Aldus Mss. Pariss. A. B. et marg. Victor. sufficiunt πολλὰ ἔχων. Nihil in Stephaniana mutavit Wyttenbach. ad Plut. p. 975 sq. — Ex his καὶ ἐγὼ ἂν αὐτὸς εὑρίσκω particulam ἂν delendam curavit Schaeferus, non quod in ullo vel impressorum vel manu exaratorum librorum deesset, sed quia, ut arbitror, paullo insolentius post οὕτω ὡς infertur. Ego vero etsi locum similem nondum me legere memini, spero tamen futuros, qui, quod res ipsa neutiquam repudiet, testimoniis comprobare possint. Interim si vera sunt, quae Hermann. ad Soph. Aiac. V. 1200. p. 148 docuit, ὡς ἂν et ὅπως ἂν aequalibus structurae legibus obnoxia esse, sive *quomodo* sive *ut* significent, ad voculae integritatem defendendam facient etiam, qualia crebrius occurrunt Cyrop. V, 3, 21 διατίθει αὐτὸ οὕτως, ὡς ἂν τῷ ὑμετέρῳ φύλῳ πλεῖστον ἄξιον ᾖ. VIII, 2, 6. ἀνάγκη οἶμαι τούτῳ, ὡς ἂν ἕκαστον προχωρῇ, οὕτως ἔχειν et tritissima illa ὡς ἂν δυνώμεθα Anab. III, 3, 3. IV, 2, 1. V, 2, 11. Malo saltem ἀνευρίσκω scribas, quam plane ἂν abiicias. Tum πεινεῖν Bryll. et πείνοντι μέχρι Paris. B.

§. 38. παχεῖαι ἐφεστρίδες οἱ ὕροφοι) Sub voc. ἐφεστ. Zeun. *pallium*, s. *vestem exteriorem*, *lacernas* Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 366 R. atque Schneiderus, cui de lecto et Somno Xen. videtur loqui voluisse, intelligit, quas Homer. Od. VII, 338 dicit χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι, cll. ibid. III, 349. Ipse, cur ab interpretatione Piers. ad Moer. p. 139 sq. recedam, nullam causam exputo. De veste superiori cogitandum esse, per se apparet, ubi vestimentorum rationem, quomodo se extra domum et intra eam habeat, Antisthenes it expositum; ac vestem interiorem quum commemorasset, fieri non potuit, quin exteriorem quoque adiiceret. Nempe domi neutram vestem, foras se interiorem tantum induisse fatetur. Mecum facit Orelli; contra Schneideri interpretatio ut sibi constaret, in proximis pro ἀρκοῦσαν olim μαλακὴν vel simile aliquid scriptum fuisse coniectavit. At melius in vulgata omnia cohaerent: postquam cibi, potus et vestimenti mentionem iniecit, somni etiam ut libidi-

nis suae rationem facete describit. Paullo post Iunt. Ald. Hal. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 3. Bach. ὥςτε ἔργον μέτεστι καὶ ἄν., idque ipsum superest in Mss. Pariss. A. B, ὥςτε ἔργων μέτεστι καὶ ἄν. in Cast. et Bryll. Quae quoniam commodo sensu carent, Steph. 2. in annott. „*Reponendum*, inquit, *puto* ἔργον μέ ἐστι καὶ ἄνευ. *aliquem enim, quum* μέ ἐστι *scriptum videret, mutasse in* μέτεστι *suspicor.*" et ad eiusdem edit. oram: *In annot. scribo* ἔργον με ἐστὶ καὶ ἄν." mutato accentu. Stephano obsecundarunt Zeun. et Lang. nihil, ut videtur, curantes Leonclavii obiectionem dicentis: „*Non cum H. Stephano* ἔργον μέ ἐστι *scribo*; *sed plenius et rotundius* ἔργον ἐμέ γ' ἐστὶ καὶ ἄν." Hoc receptum a Schneid. et Schaef., *ne quis*, ut ait Schneid., μέ γ' ἐστι et μέγα ἐστι *permutet.* Cum Bacchio ἔργον μέ γ' ἐστὶ placuit Weiskio, quod mirabuntur, qui in μὲ maxima vim inesse, apud eundem legerint. Nam quod Itus doctissimus addidit legi etiam ἔργον μέγ' ἐστι καὶ ἄν. posse, falsus est, cum μέγα ἔργον et πολὺ ἔργον centies quidem Graeci dixerint, in quibus est etiam Xenoph. Cyrop. VII, 5, 76, sed an nunquam ἔργον μέγα, ἔργον πολὺ scriptum reperias, est quod dubitem. Margo Paris. A με ἐστί, Cornar.: *ut etiam operosum sit me excitare.* Sequens καὶ verbis ἦν δέ ποτε καὶ ἀφρ. primus inseruit Castalio; aberat enim ab Iunt. Ald. et Cornar. Ceterum Antisthenes praecepta sequitur commendata Socrati Memor. I, 3, 14, ubi vid. Schneid.

§. 39. ἡδέα μοι δοκεῖ εἶναι) Paris. uterque ἡδέα μοι δοκοῦσιν εἶναι, fortasse recte. Iis, quae supra monui ad §. 5. accedant Ages. II, 23 ὅσα γε μὴν μετὰ τοῦτο σφάλματα ἐγένοντο, οὐδεὶς ἂν εἴποι ὡς Ἀγησιλάου ἡγουμένου ἐπράχθη. Memor. IV, 3, 12 φράζοντας τὰ ἀποβησόμενα καὶ διδάσκοντας, ᾗ ἂν ἄριστα γίγνοιντο; Strabon. VII. p. 430 ed. Tzsch. Vulgarem regulam non satis apta ratione suffultam sequuntur Boissonade ad Herodian. Partit. p. 13 et Poppo ad Cyropaed. p. 116, rectius statuente Hermanno ad Soph. Electr. p. 55. Qui pluralem collocari posse ibi arbitrantur, ubi pro nomine neutrius generis, a quo verbi numerus suspensus sit, aliud vel masculini vel feminini generis simile vocabulum cogitatione substitui liceat, hi, mihi crede, in tanta Graecae linguae ubertate, qua unam eandemque rem compluribus iisque haud ita multum diversis vocibus exprimere valet, facili negotio excogitabunt, quo suppleto pluralem numerum quantumvis contorte explicent. — ἧττον δέ τοσούτῳ μοι) Sic vel τοσοῦτον μοι scribendum esse vidit Iacobs ad Achill. Tat. p. 554, quod etsi non verum at vero tamen propius existimo coniectura Moschii ἧττον δέ· οὕτω μοι, quam sibi nescio quo consilio vindicarunt etiam

Heindorf. Lang. et Wyttenbach. apud Brown. Deteriora sunt, quae proposuit Zeune ἥττονι δὲ τούτων μοι δοκεῖ, i. e. Weiskio iudice: *cum vero his rebus succubui, ubi vero his rebus indulgere coepi*. Praeterquam enim quod orationem ita miramur satis hiulcam et languidam, quum verbis ἥττονι τούτων Antisthenes aut idem dicat, quod inest in ποιῶν ἕκαστα, aut se supra modum illis voluptatibus uti, id quod parum est credibile; monere insuper obliti sunt, quid seq. pronomine αὐτῶν velint fieri. Leonclavii ratio scribentis ἧττον δέ, ὅτι μοι δοκεῖ, cui suffragantur Brown. et Wels., eo maxime laborat, quod ab impressorum scriptorumque Pariss. A. B lectione ἧττον δὲ τούτων μοι δοκεῖ omnium longissime abest. A sensu loci quantopere interpretes aberrarint, doceant versiones Ribitti: *sed mihi videntur nonnulla horum minus iucunda esse, quam utile sit*, et Cornarii: *quaedam tamen ex his ipsis minus iucunda esse mihi videntur, quam utilia*. Zeuniana recoxeruntWeisk. et Lange.

§. 40. λογίζομαι εἶναι ἐκεῖνο) Ald. ἐκείνῳ itemque mox οὕτω ὁρῶ. In proximis minus exquisitum fuisset εἴ μου τις — παρέλοιτο, καὶ τὸ φαυλότατον ἔργον ἀρκοῦσαν ἂν τροφὴν ἐμοὶ παρέχοι. Scripsit Xen. οὐδὲν οὕτω φαῦλον ἔργον, ὁποῖον οὐκ eodem usu, et alias ὅς vel ὅςτις subiicitur. Cyrop. III, 3, 50 οὐδεμία γάρ ἐστιν οὕτω καλὴ παραίνεσις, ἥτις τοὺς μὴ ὄντας ἀγαθοὺς αὐθήμερον ἀκούσαντας ἀγαθοὺς ποιήσει. VI, 1, 14. Quid tamen opus exemplis, quae larga manu congesta videbis ab Erfurdt. ad Soph. Antig. V. 220 min.?

§. 41. ἡδυπαθῆσαι) Hal. ἡδυπατῆσαι. Dein γίνεται, quum cunctorum librorum proprium sit, ex quo ambigere incepi, an scriptura γίνομαι, γινώσκω multo sit antiquior, quam vulgo existimant, non ausus sum mutare. Cf. Anab. IV, 6, 10. V, 6, 32. Lex. Xen. et Poppo Elocut. Thucyd. I. p. 208. — ἐκ τῆς ψυχῆς) Mirum ni omnium optime Schneid. de edendi bibendique cupiditate acceperit, ut Apol. §. 18. Tum προςφέρομαι Pariss. A. B, ita tamen ut in A ω sit supra scriptum. Minus praetereundum quod itidem Pariss. praebere dicuntur τῷδε τῷ θαυμασίῳ οἴνῳ. Vinum Thasium prae ceteris fragrans fuisse, cognosci licet ex interprett. ad Aristoph. Plut. V. 545 p. 289 et 1022 p. 554. Eccles. V. 1164 p. 812.

§. 42. εἰκὸς εἶναι) Haec in memoriam mihi revocant de Vectig. VI, 3 εἰ δὲ ταῦτα συναινοῖεν, τότ' ἂν αὖ φαίην χρῆναι ἐπερωτᾶν, τίνας θεῶν προςποιούμενοι ταῦτα κάλλιστα καὶ ἄριστα πράττοιμεν ἄν· οὓς δ' ἀνέλοιεν θεούς, τούτοις εἰκὸς καλλιερήσαντας ἄρχεσθαι τοῦ ἔργου. „*Heindorf. τούτοις, ὡς εἰκός, καλλ. scribi maluit, ut ἄρχεσθαι pendeat ab antecedente χρῆναι.*" Schneider. Nihil muto, quum post verba ἡγεῖσ-

θαι, φάναι, οἴεσθαι, νομίζειν, δοκεῖν et cognatae significationis formulas δεῖν s. χρῆναι vulgo omissum putetur. Cf. Heindorf. ad Plat. Protag. §. 88. p. 595. Baehr. in Creuzeri Mell. III. p. 88 sq. Lobeck. ad Phrynich. p. 753 sqq. et. Ephem. lit. Ienens. 1816. N. 232 p. 452. ad quos ablegare legentes poterat Schneiderus Memor. I, 2, 42. II, 2, 1, quibus in locis Infinitivus ille aut abest a libris manu exaratis, aut temere ab interpretibus inculcatur. Vix dignum animadversione, in exemplis supra appositis pronomini relativo respondere demonstrativum, quod non cadit in haec ἥκιστα τῶν ἀλλοτρίων ὀρεγ., neque in §. 38. Vid. Lambert. Bos. de Ellips. p. 364 et 899 Schaef. et annotata ad VIII, 29. Nec dum labefactatam a Poppone ad Cyr. I, 2, 2 lectionem video, cuius in Epilogo Cyr. p. 5 sq. patrocinium suscepi.

§. 43. ὡς καὶ ἐλευθερίους ὅ τ.) *Gailius* e Paris. A. protraxit: Ὡς καὶ ἐλευθερίως· ἐγώ τε νῦν οὐδενὶ φ., tanquam verba intermedia in illo libro plane excidissent. At sine dubio operae literam A post ἐλευθερίως omiserunt, atque in membrana ἐλευθερίως et νῦν, quanquam utrumque male, haberi manifestum est. Similis error, ut arbitror, in causa fuit, quare pro τοῦτον ἐκτησάμην in Steph. 1, indeque in Leoncl. 1. et Bach. τοῦτο ἐκτησάμην exhiberetur, per se non spernendum, nisi τοῦτον ἐκ. in Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Steph. marg. Leoncl. 3. Weisk. Zeun. Schneid. Schaef. et Lang. superesset. Latuit hoc Leonclavium 3 eiusque simium Wels., qui quod obliterari in textu passi erant, coniectando in observatt. inferri voluerunt. — Pro ἐγώ τε νυνὶ οὐδ. Paris. B ἐγὼ τοίνυν οὐδενὶ, sed qui referri τε ad praeced. Σωκράτης τε γὰρ οὗτος intellexerint, haud facile particula carebunt; non maioris pretii est etiam, quod ex Paris. nescio quo codice enotatur μεταδίδωμι (ω). Formae ἐπιδεικνύω integritatem praestabit Buttmann gr. gr. max. p. 525, cuius ope corrigas velim disputata ab Elmsl. ad Eurip. Med. V. 729 et Dawes. Miscell. p. 653.

§. 44. καὶ μὴν καὶ τὸ ἁβρότατον) καὶ μὴν ἁβρ. Paris. B. — τὸ ἁβρ. Cast. Hal. et Bryll., ὁρᾶτέ μοι Ald., ὁρᾶτέ μοι Bryll., velut daturi ὁρᾶτ' ἐμοί. Pariss. A. B ὡς τε καὶ θεᾶσθαι, itemque A καὶ οὗ πλεῖστον ἐγὼ τιμ. a prim. man., a sec. man. ὃ pro οὗ, quod idem Steph. 2 margini appinxit: „*scribo*, inquiens, καὶ (ὃ πλεῖστον ἐγὼ τιμῶμαι) Σωκρ.“ et post Wels. admiserunt Zeun. Weisk. Lang. Schneid. Schaef. margoque Leoncl. 3, cuius in contextu 1. 2. 3 una cum Iunt. Ald. Bryll. Cast. Hal. Steph. 1. 2. Bach. circumfertur καὶ οὗ πλεῖστου ἐγὼ τιμῶμαι, i. e. si Sturzio L. X. T. IV. p. 292 fidem habemus: ***quare ego maximi fio***, vel ***me aestimo***.

Ut nunc concedam, οὗ idem esse quod οὗ ἕνεκα, prior tamen explicatio repugnat iis, quae §. 32 Antisthenes conqueritur, et alterum si Antisthenes significari voluisset, verbis δι' ὃ μάλιστα εὐδαιμονίζω s. μακαρίζω με aut alio quovis potius modo expressisset. Utcunque hac de re statuis, ad vulgatam propius accedit καὶ ὃν πλείστου, neque vulgaris est Cornarii versio: *id quod plurimi pretii ego aestimo.* — Diog. Laert. II, 31 καὶ ἐπῄνει σχολὴν ὡς κάλλιστον κτημάτων, καθὰ καὶ Ξενοφῶν ἐν συμποσίῳ φησὶν Socrati adscribit, quae Antisthenis sunt. — De Antisthenis in Socratem amore comparavit Schneid. Mem. III, 11, 17, ut de scriptis eius Athen. V p. 220, quibus adde Symp. VIII, 4 sq. notata ad I, 3 et Diogen. Laert. 6, 14. — Καὶ οὗτος — θαυμάζει) Brown. „*Male Zeunius: a u r o a b u n d a n t e s; nam signif. plurimum auri s. pecuniae illi numerantes, i. e. mercedis loco solventes, ut supra.* θαυμάζειν, *ut mirari, est ita mirari, ut simul appetamus.*" In Cast. et Bryll. reperi οἱ ἂν αὐτῷ et in Pariss. A. B οὕτως μὲν οὖν οὗτος εἶπεν, quod vulgato οὗτος μ.. οὖν οὕτως. εἶπ. eo magis praeferendum duxi, quum a marg. Victor. stabiliatur.

§. 45. νὴ τὴν Ἥραν) Iurandi formulam a virorum consuetudine non alienam illustrant editores Cyrop. I, 4, 12. — ἔφη Νικήρατος omisso articulo edd. Cast. Hal. et Bryll. — ἐγὼ γὰρ ἥξω παρ' αὐτοῦ δανεισάμενος) Haec est lectio editorum omnium ante Lang., etiam codicum Pariss., cuius integritatem in dubitationem vocare coepit Leoncl. 3: „*rectius est* ἥξω δανεισόμενος, *quam* ἥξω δανεισάμενος: *in quibus ultimis tempora plane diversa coniunguntur.*" Qua coniectura etiam orae edit. postremae Leoncl. adscripta nihil opus esse, ait Bach. (ante Zeunium) vulgatam ita vertens: *qui sumam mutuo,* non recte, Schneidero teste, a quo cum Lang. et Schaef. Futuri participium receptum est. Retineo Aoristum, quum non indicaverit Schneider., quid de locis sentiat a Sturz. L. X. Vol. II. p. 478 allatis Anab. II, 3, 29 Νῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς Βασιλέα· ἐπειδὰν δὲ διαπράξωμαι, ἃ δέομαι, ἥξω συσκευασάμενος, ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. VII, 3, 41 ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ἥξω. cll. VII, 1, 39. Itaque ἥξω δανεισάμενος dictum pro δανείσομαι, neque alia mens erat Bachii, vid. ad II, 5 et Viger. p. 257. 774. — Sequentia quamvis plerisque depravata videantur, nihil tamen ipse tentandum puto; ante οὕτω enim, quod versus Homericus respicit, si qua particula deest, non potest alia esse quam δὲ s. γάρ, identidem a scriptoribus etiam tum praetermissa, cum a sensu maxime requiritur, neque solum post illas formulas, quas supra ad §. 17 attigimus, verum etiam locis nostro similioribus, cf. Poppo ad Cyrop. I,

6, 19 et Heindorf. ad Platon. Protag. §. 82 p. 583 sq. *Ego*, inquit Niceratus, *mutuum ab eo sumam hoc, ut praeter eam, qua utor, pecuniam nulla amplius opus habeam; nam quum ab Homero edoctus sim, opes meas numerare, nunquam desino quam plurimarum divitiarum cupidus esse, quas numerare possim et metiri: unde fit, ut nonnemini fortasse paullo avarior esse videar.* Ita maximam partem etiam Orelli: Hermannum memini commate ante πεπαιδευμένος posito, cum Zeunio οὕτω ad παύομαι trahere hoc sensu: *ita non desino numos modio metiri*; nam absurde loquentem Niceratum fecit Schneid. verba σταθμῷ καὶ ἀριθμῷ post προςδεῖσθαι traiiciendo, ut Niceratus ratione §. 43 habita Antisthenis sibi abundantiam expetat *non omnem nec sine mensura, sed ita ut numerum et mensuram loco Homerico Iliad. IX, 122 et 264 finiat.* Antea Leoncl.: ὅτι οὕτω πεπ., Bach. προςδεῖσθαι οὕτω, πεπ., quod me non intelligere fateor. Weiskius particulam aliquam ante 'οὕτω aut ante σταθμῷ reponi iusserat. Sed voculae nescio cuius absorptae nullum in libris exstat vestigium; unus mox codex Paris. A male habet φιλοχρ. σοι δοκῶ εἶναι, *B.* οὕτω πεπαιδευμένος et ἀναγέλασαν ἄπ.

§. 46. ἐκ τούτου εἶπε) Dedi praeeuntibus Ald. Iunt. Steph. 1. 2. Leoncll. horumque sectatoribus, ἐκ τούτων enim nonnisi ex Cast. ad Hal. et Bryll. translatum invenio; tum ἐπ' αὐτοὺς μέγα φρονεῖν Paris. A.

§. 47. βάρβαροι τοὺς θεοὺς ἡγ.) Quod τοὺς in Stephaniana altera deficit, linguae quidem legibus non improbatur, quas vide apud Hermann. ad Aristoph. nubb. V. 816 Eurip. Hecub. V. 781 et Schaef. Mell. critt. p. 4; quum tamen libri reliqui ad unum omnes articulum agnoscant, vereor ut Stephanus eum consulto omittere voluerit. Ceterum non minus egregia, quae de diis iudicavit Socrates Memor. I, 7, 19. 4, 15 sqq. — εὔδηλον) Hoc adiectivum apud bonae notae scriptores occurrere, quo iure quave iniuria negaverit Blomfield. ad Aesch. Pers. V. 1007, luculentissime demonstravit eius libri censor in Diar. lit. Ienens. 1818. N. 105 p. 366. Verba τί τε χρὴ usque ad αἰτοῦνται τοὺς θεοὺς propter prius illud θεοὺς in Iunt. Hal. Bryll. et Cast. obliterata esse, non latuit Stephanum in marg. versionis mancae, quae Ribitti nomine circumfertur. Lacunam ab Ald. Cornar. Steph. et aliis suppletam silentio praeteriit Bach., non Zeun. et Schneid. Pervulgatum denique errorem, quo antiquum κακῶς ποιεῖν Ald. in καλῶς ποιεῖν mutavit, castigatum videas a marg. Victor.

§. 48. οἱ πάντα μὲν εἰδότες, πάντα δὲ) Sic Iunt. Bryll.

Cast. Hal. Steph. 1. 2. Leoncll., quique recentiori aetate Xenophontis editionem pararunt, una cum Pariss. et marg. Vict.; contra οἱ πάντα δὲ omissis verbis ceteris Ald. Nec θεοὶ sequens compareat in Cast. et Bryll., qua in omissione non assentientes habuerunt Hal. et Ald. Cyrop. V, 4, 31 ὄμνυμί σοι τοὺς θεούς, οἳ καὶ ὁρῶσι πάντα καὶ ἀκούουσι πάντα, quod posterius πάντα quamvis Mss. Guelf. Pariss. A, B Vatican. et marg. Vict. contineatur, tamen his libris neque et omnibus editoribus multo doctior Bothius nuper tanquam inutile interpretamentum, qualia innumera si sibi, at vereor ut aliis, certe non mihi in Cyrop. detexisse videtur, more suo textis eiecit, invenustissima haud dubie iudicans etiam Odyss. XI, 109 Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει. Iliad. III, 277 et Cyrop. VIII, 7, 22 ἀλλὰ θεοὺς γε τοὺς ἀεὶ ὄντας καὶ πάντ' ἐφορῶντας καὶ πάντα δυναμένους. modo ne novissimas Popponis et Weckherlini editiones inspicias, in quibus cum alia alibi tum illa verba καὶ πάντ' ἐφορῶντας vel correctorum vel typothetarum negligentia evanuerunt. Sed redeo ad Symposii locum, in quo ut supra οὗτοι τι (οι) Paris. A ita postea οὗτοί μοι φίλοι εἰσὶν servavit B. — ὥςτε διὰ) Plutarch. T. X p. 538 ed. Reisk. T. V. p. 504 Opp. Moral. ed. Wyttenb., qui haec a verbis Οὗτοι τοίνυν exorsus usque ad οἰωνοὺς excerpsit, cum recepta concinit, nisi quod οὗτοί γὰρ οἱ π. — ὡς διὰ τὸ — ἡμέρας ὅποι ἂν ὁρμῶμαι — σημαίνουσι πέμποντες sine μοὶ suppeditavit; cf. Wyttenbach. ad eiusdem opp. morall. p. 883. Simili modo apud Homer. Iliad. X, 278 ad Minervam Ulysses precatur

Κλῦθί μοι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἥτε μοι αἰεὶ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι, οὐδέ σε λήθω
Κινύμενος, ad quae videndus est Heyn. T. VI p. 60.

Nam quem insuper locum excitavit Schneid. Arrian. Epict. I, 12, 3, Orellio iudice ab h. l. alienus est. — Διὰ δὲ τὸ προειδέναι) Soloecum διὰ δὲ προειδέαι, quod Iuntinae vel διὰ δὲ προειδέναι, quod Bryll. adhaeret, Brodaeus, nisi fallor, emendare in mente habuit verbis mendose expressis: διὰ δὲ πρόειδε castiga προειδέναι. — πέμποντες ἀγγέλους φήμας) Distinctione minori omissa Zeun. Schneid. et Schaef. ἀγγέλους appositionis instar cum ceteris nominibus artius coniunxerunt, quam vetustiores, nominatim Steph. Leoncll. Hal. Bryll. Bach. itemque Weiske, (quem tamen in Addendis poenituit,) qui, ne quis locum perperam acciperet, commate post ἀγγέλους interposito cavere studuerunt. Nominis φήμη vim et usum disces ex annott. ad Apol. §. 15 Wyttenbach. ad Iulian. Const. laud. p. 157 ed Schaef. et Ast. ad Platon. legg. I. p. 8 sq. Tum ἀπει-

στήσας marg. Leoncl. sine causa, ut docent ad Cyrop. I, 2, 12.

§. 49. ὧν δὲ διδόασιν ἀεὶ αὖ παρέχομαι) Paris. Y ed. Ald. indeque marg. Villois. ὧν τε διδόασιν ἀεὶ ὧν παρέχομαι, inepte, si vel maxime αὐτῶν Genitivum, quem partitivum vocant, reposueris. Nihil tamen offensus mire satis vertit Cornar.: *laudo enim ipsos nihil sumptuum faciens neque in his, quae illi tribuunt, neque in his, quae ego tribuo.* At Iunt. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. Cast. marg. Victor. et Mss. Pariss. ὧν τε διδόασιν ἀεὶ αὖ παρέχ., in quod recentes editiones conspirant. Quorum verborum non tam de lectione quam de sensu fuerunt qui dubitationem moverent, ut Weiske: „παρέχομαι aliis suppedito. De sacrificiis etiam possit accipi, nisi ante dictum esset οὐδὲν δαπανῶν." Non melius Schneid. verba οὐδὲν δαπανῶν post αὖ παρέχ. transponi iubet, ut, quae praecedunt, de pio Hermogenis in deos sensu, quem acceptum a Diis studeat iisdem retribuere, intelligantur. Negat idem παρέχομαι esse posse *suppedito*, et ad laudem deorum sumtu quidquam opus esse. Mirum autem ni viderit, id ipsum voluisse Hermogenem, qui „*laudo*, inquit, *deos ita ut nullas faciam impensas*, (*ohne dass es mir etwas kostet,*) *et eorum, quae mihi offerunt, partem aliquam iis reddo.* Wieland: *ich lobe und preise sie, was mich nichts kostet, und von allem, was sie mir geben, gebe ich ihnen etwas wieder.*" Significatus denique eius, qui huic verbo locoque accommodatus est, exempla bene multa collegit in Lex. Xen. Sturz, quocum cf. Poppo de Eloc. Thucyd. p. 187 et infra VII, 4. — ἑκὼν οὐδὲν ψευδ.) Quum ἑκὼν neque in Iunt. Ald. et Hal. neque in Steph. 1. 2. Leonclav. 1. 2. neque vero in ullo vel scripto vel impresso libro desit, quare post Zeunium Schneid. ab edd. vett. omitti adnotarit, causam non perspicio, illud tantum sciens, eius loco ἐγὼ substituisse Cast. et Bryll. Statim Bryll. et Hal. ἔφη Σωκράτης.

§. 50. ἐν τῇ γέλωτ.) Marg. Victor. ἐπὶ τῇ γελ. Ad proxima haec οὐ γὰρ ἄξιον Schneid. „*Intellige* τοῦ μέγα φρονεῖν" imo simpliciter μέγα φρονεῖν. Membranae Pariss. et καὶ γὰρ ἄξιον comprobassem, ni tum a librariis tum ab interpretibus quaestiones in responsa et vicissim mutari didicissem. Cyrop. I, 6, 12 τῶν ἄλλων, ὦ παῖ, ὧν ἐδόκει ποθ' ἡμῖν ἀναγκαῖον εἶναι μὴ παραμελεῖν ἢ μέμνησαι; Οὐ γάρ, ἔφη, μέμνημαι, ὅτε ἐγώ, ubi Stephano cum aliis aptius visum καὶ γὰρ pro γὰρ οὖν dictum. Ibidem. §. 14 ut διῆλθές μοι παρατιθεὶς ἕκαστον ὅτι οὐδὲν ὄφελος εἴη στρατιᾷ τακτικῶν ἄνευ τῶν ἐπιτηδείων; scribatur et integriorum librorum fides et sententiarum nexus

postulant; στρατηγία enim, ne longus sim, pro στρατηγῷ collocatum propter seqq. non quadrare, alio loco et tempore liquido demonstrabitur. Cf. de gem. recens. p. 52. Memorab. IV, 2, 32 defendam Ταῦτα οὖν, ἔφη, ποτὲ μὲν ὠφελοῦντα ποτὲ δὲ βλάπτοντα μᾶλλον ἀγαθὰ ἢ κακά ἐστιν; sine ulla interrogandi particula, quam libri aliquot manu exarati respuunt. Quaestionem enim ut quodammodo efferrent, alii τί μᾶλλον, alii οὐ μᾶλλον legerunt. In eo loco, cuius causa haec tractamus, quid sit οὐ γάρ, docebit Viger. p. 461. — ὁπότε γε πάντες εἰδότες) Voci πάντες Cast. et Bryll. praefixerunt ὅταν operarum, ut videtur, errore, siquidem incertum est, an unquam codices Castalio adhibuerit. Eandem varietatem II, 3 habuimus. Mox Paris. A ὅταν μὲν τοί. Post singularem infertur pluralis ἐπὶ ταῦτα, quia membrum ὅταν μέν τι ἀγαθὸν ἔχωσι idem est et ἃ ἂν ἀγαθὰ ἔχωσι. Anabas. V, 5, 14 καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα. „Ita cum Eton." Schneideri verba sunt, „scripsi. Vulgo est καὶ μὴ εἴ τις αὐτοῖς. Iunt. Guelf. καὶ νῦν εἴ τις." Haec legenti in mentem venit coniecturae καὶ μὴν εἴ τις, antequam vidissem, hanc esse omnium editionum lectionem, vid. ad §. 15. Iacobs ad Achill. Tat. p. 524 et Matthiae ad Eurip. Hecub. V. 977. — ὅταν δὲ κακόν τι λάβωσι) Iuntinae nomen si praeter Ald. editionem quoque principem a Iunta paratam comprehendit, egregie Zeun. et Schneid. falluntur, abesse τὶ ab Iunt. contendentes, quod integrum et illae servarunt et Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. Zeun. Schneid. Weisk., neglectum duntaxat a Cast. Hal. et Bryll. Pro vulgato τι κακὸν praeeuntibus Pariss. A. B dedi κακόν τι. In scriptura Paris. A ἀμεταστρεπτοὶ ad marginem demum correcta nescio an lateat ἀμεταστρεπτεὶ, de quo consulantur Ast. ad Plat. legg. p. 432 sq. Iacobs l. l. p. 658 et Hermann. ad Soph. Aiac. V. 1206.

§. 51. ἐκποδὼν ἀπέρχονται) Ducibus Iunt. Ald. Hal. Bryll. Cast. Steph. 1. 2, Leoncll. Zeun. Lang. ἐκποδὼν dedi spreto, quod a Bachio inductum ἐκ ποδῶν probarunt Weisk. Schneid. et Schaef. Eurip. Hec. V. 52 γεραιᾷ δ' ἐκποδὼν χωρήσομαι Ἑκάβῃ, cf. Reitz ad Lucian. T. III. p. 381. Deinde Cast. οἳ δ' αὖ κακόν τι λάβωσι, pessime, nisi legeris οἳ δ' ἂν αὖ κ.; a Bachio transmissum οἳ δ' ἂν κακόν τε λ. Weisk. in Addendis elimavit, et ad Iunt. οἳ δ' ἂν κανόν τι λ. referuntur marg. Villois. et Mss. Pariss. a nobis receptam commemorantes. Sententiae causa illustrandae componunt Lucian. Timon § 49. T. I p. 161 ibiq. Hemsterh. et Terent. Phorm. II, 3, 45.

§. 52. Εἶεν) Margo Steph. 2: „Vox εἶεν male prae-

cedentibus iungebatur." nempe quatenus minima tantum distinctione ab antecedd. divulsa erat. De usu Optativi εἶεν certatim dixerunt Heindorf. ad Plat. Euthyd. §. 45. p. 363. Phaedon. §. 152. p. 260. Hermann. ad Eurip. Suppl. V. 795. Aiac. V. 101. Elmsley ad Heraclid. p. 137. Pergunt Ald. eique consentiens Hal. σὺ δέ, ἔφη ὁ Χ., ὦ Συρακόσιε, nisi quod ὦ ab Hal. abest et ab marg. Villois., ut apud Weisk. T. VI. p. 423. pro ὦ Σωκρ. legendum sit ὦ Συρακ., Iunt. σὺ δὲ δή, ἔφη ὁ Χαρμίδης, σιρακόσιε, atque Cast. cum Bryll. σὺ δὲ δή, ἔφη ὁ Χ., συρακόσιε. Recepimus cum Zeun. et Schneid., quod nititur Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. et Mss. Pariss., e quibus quod nomen gerit A., praebet ὦ Συρα-κοσιε et B. ὦ Συρακούσιε. Attigi ad II, 1. et VI, 6. — Ne quis mox cum Zeun. et Lang. legat ἢ δῆλον, ὅτι ἐπὶ τῷ παιδί; in altera quaestione unice verum videtur ἤ, modo signum interrogandi cum Schneid. ne omittas. Moneo Bastii causa, qui in diversam partem abiit ad Longin. p. 637. Weisk. — *Αἰσθάνομαι γάρ τινας*) Pariss. A. Y. pro γὰρ habent δὲ non improbante Gailio. Sed Syracusius ille filio metuit, quia quidam eum perdituri esse videbantur, minime vero filium ideo aliquis pessumdabit, quia pater est sollicitus. Quo sensu γάρ, non δὲ requiri vidimus ad §. 17.

§. 53. *Ἡράκλεις, ἔφη, τί τοσοῦτον νομίζοντες*) Ἡράκλεις dicas an ὦ Ἡράκλεις perinde est, posterius tamen apud solutae orationis scriptores frequentius. Cyrop. VII, 1, 10. *Ἆρα ἐννοεῖτε, ἄνδρες, ὅτι ὁ νῦν ἀγὼν ἐστιν οὐ μόνον*, ubi omnes libri carent ὦ ante ἄνδρες, quod in proximis identidem iteratur. Plat. Gorg. §. 156. H. ἴσως ἂν οὖν ἠγανάκτεις, εἴ σοι ἔλεγον ἐγώ, ὅτι, ἄνθρωπε, ἐπαΐεις οὐδέν. Sympos. II, 4. ed Wolf. ἀλλὰ σύ, ἦ δ' ὅς, Ἀριστόδημε, πῶς ἔχεις; Protag. §. 119. p. 634 sqq. Anabas. V, 6, 20. *Ἄνδρες, νῦν μὲν ὁρῶμεν*, paullo post nonne rescribendum τῆς κύκλῳ χώρας τῆς περὶ τὸν Πόντον οἰκουμένης aut sine χώρας nomine τῆς κύκλῳ περὶ τὸν Π.? Quanquam nihil offendit qui nuperrime huius loci patrocinium suscepit Voigtlaenderus meus Observatt. in Xenoph. P. II. p. 23 sqq. An. III, 4, 46. Herodot. III, 14. infra VIII, 5 et VI, 4., quo loco e Paris. B. codice tam corrupto nolim ὦ Ἑρμόγενες adsciscere, magis ambigens de Cyrop. I, 6, 35. II, 2, 7. 23. 30. V, 2, 23. 3, 2. 18. 5, 33. VI, 3, 35. VIII, 4, 23. 32. 5, 24. 7, 17 etc., nisi quid quovis loco probandum, quid reiiciendum sit, optimae ubique membranae Guelf. Pariss. Victor. et Vatican. doceant, cf.

Brunck. ad Aristoph. Plut. V. 366. Non igitur, si Plato in Gorg. §. 96. p. 143. scripsit ἀποκρίνασθαι τοῦτο, Καλλίκλεις, cum Heindorfio miraberis annotante: *Cur non, ut ubivis alias, ὦ Καλλ.?* Vocativorum formam Καλλίκλεις et Ἡρακλεις tuitus est Lobeck. ad Phrynich. p. 634 sq. Dein Paris. A. τοσοῦτο improbavi ad II, 25 Participio νομίζοντες adscripsit marg. Steph. 2.: *Usitata orationis structura poscit νομίζουσιν.* Hinc non modo in marg. Leoncl. 3. sed etiam in textum Wels. permanavit, a superiori responsione Syracusii ἐπιβουλεύουσιν subaudientibus Bachio, Weiskio et Schneid. rectius, quam ἐπιβουλεύουσι διαφθεῖραι αὐτὸν Hermanno ad Viger. p. 770. Alienos eos locos esse, quibus Zeune praeter h. l. etiam VI, 6. et ad Memor. II, 1, 23. pro tempore finito collocari participium sibi persuasit, tametsi iam pridem docuerint Hermann. l. l. p. 776. et Matthiae gr. gr. §. 555. p 805., tamen ad βουλόμενος Mem. II, 6, 25. Schneid. ἐστὶ intellexit, ubi subiiciuntur διὰ τί ὁ τοιοῦτος — οὐκ ἂν δύναιτο. Cf. Acta Monacc. T. II. f. II. p. 236. et Poppo Elocut. Thuc. p 147 sq. Alio enim spectant, quae monuit Heind. ad Plat. Phaedon. p. 11. et nos in Cyrop. Epilog. p. 98 sq.

§. 53. ἀποκτεῖναι) „Verbo διαφθεῖραι significarat Syracusanus *stuprum.* Sed ambiguitate verbi Socrates per calumniam quandam ludit, sicut mox in συγκαθεύδειν." Weiske. In proximis adverte Coniunctionem ἀλλὰ non sine vi intra breve spatium repetitam, ut Cyrop. I, 5, 11. Ἀλλ' ἡμεῖς, ὦ. ἄνδρες, μὴ πάθωμεν ταῦτα· ἀλλ' — ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. II, 2, 7. ἀλλ' οὐκ ἐγὼ σὲ μόνον ἐκέλευον ἀλλὰ πάντας προϊέναι. VIII, 2, 11. 7, 22. IV, 1, 19. Anabas. IV, 8, 5. Herodot. VII, 11. Quid? quod ter quaterve in vehementiore orationis motu comparet Anab. V, 8, 4. Πότερον ᾔτουν τι σὲ καὶ, ἐπεὶ οὐκ ἐδίδως, ἔπαιον; ἀλλ' ἀπῄτουν; ἀλλὰ περὶ παιδικῶν μαχόμενος ἀλλὰ μεθύων παρῴνησα; Plat, Protag. §. 79. p. 79. ἀλλ' ἐγὼ εὖ οἶδ' ὅτι καὶ Σιμωνίδης τὸ χαλεπὸν ἔλεγεν ὅπερ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι, οὐ τὸ κακὸν, ἀλλ' ὃ ἂν μὴ ῥᾴδιον ᾖ, ἀλλὰ διὰ πολλῶν πραγμάτων γίγνηται. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ οἶμαι, — ἀλλὰ παίζειν. Idem valet de latinis particulis *sed* et *at*, cf. Viger. p. 470. et Wyttenbach. ad Platon. Phaedon. p. 142. — ὡς ἔοικας eleganter esse autumant, quam ὡς ἔοικε, quemadmodum reddidit Cornar.: *velut apparet*, vid. Elmsley ad Eurip. Heraclid. V. 681. Med. V. 509. — νομίζεις ἂν impressi omnes et scripti praeter Paris. A., ubi est νομίζοις ἄν, quo se decipi non patietur, qui ἂν cum Infinitivo ita copulandum

esse meminerit, ac si vulgari sermone dictum esset νομίζεις, ὅτι, εἰ τοῦτο γένοιτο, διαφθαρείη ἂν αὐτός; Eiusdem codicis scriba quum pro αὐτὸν dedisset αὐτῷ, statim ad Νὴ Δί' ὅλας eius oculi intermedia praetereuntes aberrarunt.

§. 54. Οὐδ' αὐτός ἄρ', ἔφη) Iunt. Ald. Cast. Bryll. Hal. Steph. 1. 2. Leoncl. Laug. Zeune ἄρ', quod expulerunt Weisk. Schneid. et Schaef. vid. Bast. ep. crit. p. 160 sq. et Hermann. ad Viger. p. 823. Sequentia εὐτύχημά γέ σου etc. respondent verbis εὐτύχημά γε μέγα τό σε φῦναι ἔχοντα τὸν χρῶτα τοιοῦτον; etenim σοῦ scribens in mente iam habuit seq. χρῶτα. Cf. etiam Buttmann. Ind. ad Plat. Menon. p. 235. Tum Paris. A. ὥςτε σύ γ' εἰ μὴ ἐπ' ἄλλῳ assentiente B., qui adeo in ἄλλα illud ἄλλῳ corrupit. Ferrem ὥςτε σέ γε, ni Dativum integerrimum esse usus locutionis ἄξιόν μοι ἐστὶν ostenderet, quem licet ex VIII, 37. et ex Diss. mea de gem. Cyrop. recens. p. 71. cll. Schneid. ad Mem. II, 3, 6. cognoscere.

§. 55. τοῖς ἄφροσιν) „Ergo et hi convivae, inquit Weiske, ἄφρονες. Quodsi gestum ambiguum et vultum adhibuit in οὗτοι, eo magis hoc eos pungere potuit.“ Obiicienti Schneidero, nulla Syracusanum νευρόσπαστα convivis ostendisse, propria vis vocabuli νευρόσπαστα, de quo disputant Ruhnken. ad Tim. p. 140. et Wesseling. ad Diodor. Fragm. lib. XXXIV. p. 351. Bip., obversata fuisse videtur; neque enim verisimile est, capitis secundi Saxonem eruditissimum oblitum fuisse. Apellantur ἄφρονες, ut bene Orellius, quicunque praestigias eius adspiciunt. Ita ipse Socrates tum III, 2. praestare fatetur, mutuis colloquiis, quam istiusmodi nugis operam dare, tum VII, 3. convivio parum apta appellat periculosa certamina. — ταῦτα γάρ) Opportune ante haec Schneid. cum aliis cogitatione supplet *verum dicis, hanc enim puto ob causam nuper audivi* etc., deterius autem scriptum mavult ταῦτ' ἄρα, sive quia in repetito γὰρ haesit, sive usitatius ἄρα quam γὰρ post ταῦτα inferri opinatus est. Verum ταῦτα γὰρ testantibus interprett. ad Gregor. Corinth. p. 30 ut in talibus tritissimum, ita voculae γὰρ iteratio Graecos non peius habuit, quam ἀλλά. Anabas. III, 2, 31 sq. τῇδε γὰρ τῇ ἡμέρᾳ μυρίους ὄψονται ἀνθ' ἑνὸς Κλεάρχους — Ἀλλὰ γὰρ καὶ περαίνειν ἤδη ὥρα· ἴσως γὰρ οἱ πολέμιοι αὐτίκα παρέσονται. De Venat. V, 29 sq. Memor. II, 6, 21. III, 10, 3. IV, 2, 38. 3, 10. Plat. Alcib. I. p. 121. C. Apolog. p. 30. C. Elmsley ad Eurip. Heracl. V. 476. Praeivit Homer. Iliad. IV, 286 sqq. et imitati sunt Romani testibus Goerenz. ad Cic. Academ. I, 2, 7. p. 12. et Heindorf. de

natur. Deor. p. 63. — ἔφη Φίλιππος sine articulo Cast. Hal. et Bryll. Philippum in verbis ἀφθονίαν et ἀφορίαν ad ἄφροσιν spectantibus ludere, non est quod moneam; minus illud praetermittendum, quod Wciskio observatum debetur, istam φρενῶν ἀφορίαν quum ad alios homines tum ad Syracusanum referri posse.

§. 56. Σὺ δὲ δή) Postrema vocula in Paris. B. excidit. Vid. ad §. 52. Pro ἔργα τοῦ μαστροποῦ margg. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. ἔργα ἀγαθοῦ μαστροποῦ, cui interpolationi sequentia videntur ansam dedisse, in quibus quum συνομολογῶμεν aperte idem sonare scriptor voluerit, atque praegressum Medium ὁμολογησώμεθα, facile, opinor, carebimus mutatione ὁμοῦ λογισώμεθα facta ab Ogellio, cf. §. 60 sq. et Plat. Protag. §. 14. p. 480. — ὡς δ᾽ ἅπαξ εἶπον) Pariss. A. B. et marg. Victor. εἶπαν, quanquam in A. litteram ε (fort. ο) syllabae αν suprascriptam ferunt. Praeterea editores Gailius vituperat, quod formam εἶπαν tam saepe in libris scriptis obviam cum altera commutare audeant. Maiorem si auctoritatem codices Pariss. hoc in libello mererent, viro docto eo minus dubitarem assentiri, quo frequentius eius formae vestigia alibi apud Xenoph. inveniuntur. Memor. II, 2, 8. εἶπα. III, 10, 3. εἶπας. Oeconom. XIX, 14. Anabas. II, 5, 23. τὰ μὲν καὶ σὺ εἶπες, τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα, ubi praeferam Paris. F. εἶπας. Memor. III, 6, 3 ἀλλ᾽ εἰπὲ ἡμῖν. „*Edd. pr. cum Paris.* D. E. G. H. Y. εἰπὸν *habent.*" Schneid. Bene, ut censeo cum Dindorf. ad Aristoph. Eccles. V. 256. p. 676. et Lobeck. ad Phryn. p. 348. modo accentum Buttmanno ad Platon. Men. p. 70. monente mutes. Frequentat formam Polybius, sed tertiae pluralis numeri personae exemplum ex Attico scriptore nondum mihi innotuisse fateor. Ex solo Herodoto εἶπαν excitavit Fischer. ad Weller. T. III. P. I. p. 89., quod ut nostro loco repudietur, facit etiam antegressum εἶπας, ex quo dubito an Ionicum illud εἶπαν in Pariss. conflatum sit. Contulisse iuvabit Schaef. ad Gregor. Corinth. p. 481. et not. ad III, 2. Apud *Theocritum* Adon. V. 25. nemo ne Spohnius quidem Lect. Theocr. I. p. 26. in hanc lectionem incidit: ὧν εἶδες, τῶν εἴπ᾽ ἐςιδοῖσα τὺ τῷ μὴ ἰδόντι, i. e. *de quibus vidisti, de iis narra ut testis oculata ei, qui non vidit.* Supra lapsus est cod. Victor. ἀδόξως οὔσῃ τ. et ὁμολ. πρότερον solenni errore exhibens.

§. 57. ἀρέσκοντα — συνῇ;) Quorum verborum integritatem in dubium vocavit Schneid., videlicet locum ita interpretatus: „*nonne boni est lenonis efficere, ut pueri et puellae,*

quas alit, iis placeant, quibuscum ipse consuescit?" Hunc sensum si verba habent, non sane poterimus, quin coniecturam eius e §. 53. sumptam comprobemus: οἷς ἂν συνιστῇ, *quibus τοὺς μαστροπευομένους commendare voluerit.* At fefellit eum opinio, quum non ὁ μαστροπὸς sed ὁ μαστροπευόμενος intelligatur oporteat. Quid enim lenoni magis curae cordique esse potest, quam ut pueros suos eas artes eosque mores doceat, ut placeant libidinosis hominibus illis, quibuscum aliquando consuescent? Itidem vulgatae patrocinanti Schaefero tamen in epist. Anab. p. XII. haec opposuit Schneiderus: *„equidem putabam officium μαστροποῦ esse hominem antea ignotum alteri commendare, et facere, ut ei placeat. At vero si ii, οἷς ἂν συνῇ, intelliguntur, quibuscum versatur ὁ μαστροπευόμενος, tum vereor, ut opus sit lenonis opera."* Vide mihi hominis sagacitatem qui οἷς ἂν συνιστῇ reddit: *quibus eum commendare voluerit* et οἷς ἂν συνῇ *quibuscum versatur.* Mirer omnino, si talis Subiunctivi ratio quenquam hodie moretur. Similiter tamen Halbkart. Tentam. Cris. in difficil. quibusdam auct. vett. loc. Ephem. lit. Lips. 1814. N. 60. supplet ὁ μαστροπὸς verba de iis explicans, qui lenonis opera utuntur (*von seinen Kunden*). Sed συνεῖναί τινι ut concedam obscoenam induisse significationem, qui ὁ μαστροπὸς σύνεστί τινι denotare possit: *habet leno, a quibus multum pecuniae aufert*, nondum assequor. Praeterea marg. Steph. 2. adpictum habet: *„deese puto ταύτην ἢ ante τοῦτον."* et marg. Leoncl. 3. τοῦτον ἢ ταύτην ἀποδεικνύναι, ut aliqua saltem ex parte verum sit a Bachio traditum, Leoncl. et Steph. post τοῦτον desiderasse ἢ ταύτην. Tam languido additamento quam parum vulgata indigeat, vel sine similibus exemplis credant tirones, quos satius erit de diversa vocis μαστροπὸς scriptura ad III, 10. ablegasse. Cornar.: *ut sive circa puellam sive circa puerum lenocinium exerceat, hos complacentes efficiat illis, cum quibus conversantur? — ἐκ τοῦ πρέπουσαν ἔχειν) „Hae duae voces (ἐκ τοῦ) supervacaneae* — verba sunt Langii — *videri possint, nec desiderarentur, si abessent, sed possunt defendi et verti: propter habere* vel *quia quis habet."* quam coniecturam an versionem foediorem dicam, dubius haereo; nam nec articulus commode ante Infinitivum ἔχειν deesse poterat, et interpretatio allata a nexu abhorret, cui magis favet, quod olim Schneidero in mentem venit εἰς τὸ ἀρέσκειν ἄγον τὸ πρ.; edoctus enim a Schaefero l. l. p. XII. et retractavit opinionem, et praepositionis ἐξ usum confirmare conatus est Cyrop. I, 4, 5. Anab. II, 6, 8. 9. locis aliquantum ab illo

dissentientibus, ubi nihil opus est, nisi ut ἐστὶ putes instar γίγνεται collocatum esse, cui ἐκ solenniter iungitur cum alibi tum cap. VIII, 22. Omnino dici vix potest, quam vario sensu formula ἔκ τινος εἶναι usurpetur, vid. Wyttenbach ad Plutarch. p. 833.

§. 58. ἐπιστάμεθα, ὅτι ἐστὶν ἀνθ.) Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. et codd. Pariss. A. B. ἐπ. τί ἐστι, sed Leoncll. 1. 2. 3. ἐπ. ὅτι ἐστὶ et Steph. 2. ἐπ. ὅτι ἐστίν, quae editores hodie sequuntur, nisi quod unus et alter ἐστὶ reliquit. Pro ὅτι ἐστὶν et φωνῇ ἐστι vellem recepta ὅτι ἔστιν et φωνῇ ἔστιν duce Hermanno in libro De emend. rat. gr. Gram. p. 89. Deinde Paris. B. τῇ αὖ τῇ φωνῇ καὶ omisso ἐστὶ, qui idem paullo post in verbis πάνυ μὲν οὖν, τί δὲ λόγοι οὐκ εἰσὶ μ. non agnoscit τί δὲ λόγοι. Hanc quoque scripturam tolerari posse existimat Gailius hoc sensu: *nonne reperiuntur homines, qui faciem prae se ferant odiosam, alii autem, qui amicitiam concilient?* At repugnat verborum usus, repugnant sequentia, antecedentia, repugnat denique membranae vitiositas. Mox ἄγουσι Cast. Bryll. Hal. Zeun. Lang. cum Ms. Paris. A., ἄγουσιν Iunt Ald. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Weisk. Schneider. Schaef. et. Ms. Paris. B., quod ne casu illatum censeas, videatur Herm. de emend. rat. graecae gram. p. 23. et Poppo de Eloc. Thuc. p. 218. et Levior. quaed. lect. divers. ad calc.

§. 59. ἀρεστοὺς ποιεῖν) Quod apud Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3., sine sensu vulgabatur ἀρίστους ποιεῖν, emendatum est a Brod. Cornar. Ribitt. et Steph., ex cuius editionis 2. ora, 'ubi *Placet*, inquit, *mutari in vocem ἀρεστούς, quam habes et* p. 463. v. 27. [cf. potius Lex. Xen.] ad marg. Leoncl. 3. permanavit. Mss. Pariss. A. B. habent ἀρίστους, sed A. cum glossemate marginali ἀρέσκοντας, verae lectioni congruente. Mox ἐνταῦθα μὲν Cast. Hal. ct Bryll., minime autem, qui error est Zeunii et Schneideri, Iunt. et Ald., in quibus recepta superest.

§. 60. Ὁ δ' εἰπών, — ἔφη) Locum depravatum esse qui sibi persuasit Brownius, duo ad eum sanandum proposuit: οἱ δ' εἶπον, ὅτι καὶ τοῦτο ὁμολογεῖται· Εἰ δέ τις, ἔφη, aut ὁ δ' ἴδων (sic). Patet igitur, viro docto, cui Wyttenbach. favit, maxime participium εἰπὼν cum ἔφη copulatum offensioni fuisse, saltem Orellius quoque in ἰδὼν incidit. At salva sunt omnia, modo certum sit, Graecis non tantum ἔφη λέγων, λέγει φάς, εἶπον λέγων dicere licuisse, cf. Weiske Pleonasm. graec. p. 112., Lobeck. ad. Soph.

Anac. p. 335. et Heindorf. ad Plat. Sophist. §. 57. p. 363., sed etiam Καὶ ὁ Κέβης ἠρέμα ἐπιγελάσας, Ἴττω Ζεύς, ἔφη τῇ αὑτοῦ φωνῇ εἰπών Plat. Phaedon. §. 16. p. 25. ed. Heind. et καί φασι πάντας δεῖν φάναι εἶναι δικαίους Protag. §. 37. p. 513., cf. Xenoph. Apol. §. 10. Cyrop. V, 4, 51. et Memor. I, 2, 52. Nolo enim huc trahere Cyrop. VIII, 3, 8. Ὁ δὲ συμβουλεύσας ἂν ὁπότερος βελτίων εἴη καὶ εἰπών, Ἢν μου κατηγορήσῃς, ὅτι αἱρεσίν σοι δέδωκα, εἰςαῦθις ὅταν διακονῶ, ἑτέρῳ μοι χρήσῃ διακόνῳ. Ὁ μὲν δὴ Φεραύλας οὕτω διαδοὺς — ἐπεμελεῖτο, quippe quorum verborum, etiamsi ἔφη Pheraulae verbis interponas, longe tamen alia sit ratio. Scio multos multa inde a Stephani aetate de hoc loco coniecisse, memini etiam mihi se aliquando probasse καὶ ἀπιών, — κατηγορήσῃς, ἔφη; ex quo tamen membrum ὁ μὲν δὴ Φεραύλας accuratius perpendere coepi, non amplius dubito, quin pro eo quod Pheraulae verbis addendum fuisset ἔδωκε καὶ πρὸς ἄλλους ἀπῄει. Οὕτω μὲν δὴ διαδοὺς etc. relicta constructionis via scriptor sive participii a se positi oblitus sive de industria, ne duram orationem efficeret, nominativum, quem absolutum vocant, praetulerit. Ad nostrum locum ut revertar, οἱ δ' εἶπον ferri nequit, tum quia quae respondisse feruntur, ὅτι καὶ τοῦτο ὁμολογεῖται ab ironia, quam in ὅςτις πλείστοις (non πολλοῖς) et πάνυ μὲν οὖν manifestam esse puto, remota sunt, tum quia, si recte conicio, potius dixissent οἱ δέ, καὶ τοῦτο ὁμολογούμεθα vel ὁμολογώμεθα, Contra ὁ δ' ἰδὼν antequam probes, in sequentibus ὡμολογεῖτο aut ὡμολογήσαντο scribatur tantum non necesse est. Atqui dicat aliquis cum Sturzio Lex. Xen. T. II. p. 432., raro ἔφη initio orationis praeponi; ad quae refutanda tironum in gratiam pauca haec sufficiant; Cyrop. II, 2, 13. Αὐτὸς δὲ [ὁ ταξίαρχος] ὁ τὴν τοῦ λόχου χαριτίαν διηγησάμενος ἔφη, Ἦ που ἄν, ὦ Ἀγλαϊτάδα, — σφόδρ' ἂν ἡμῖν ἐμέμφου. Nihil haesitans incluso nomine ὁ ταξίαρχος pro αὖθις dedi αὐτός. Intelligitur enim is, qui §. 6. ἄλλος τις τῶν ταξιάρχων et §§. 15. 16. ταξίαρχος audiebat. Unde non dubitavit Zeune in vulgata scriptura voci ὁ λοχαγὸς substituere ταξίαρχος, etsi neque olim collati codices neque Vatican. Pariss. A. B. et margg. Victor. Villois. huic correctioni favent. Unus Philelphus reddidit: *ipse autem ordinis centurio* et Gabriel: *sed ipse centurio.* Praeterea pro αὖθις δὲ Pariss. A. B. Vatican. margg. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Eton. Victor. et Villois. praebent αὐτὸς δέ, quod praegressis Ὁ μὲν δὴ Κῦρος oppositum non video quare cum Zeunio nullius esse pretii dicam. Vides igitur, lector benevole, ὁ

ταξίαρχος mera niti coniectura, dubiaque antiquarum versionum fide, vides vero etiam vulgatum ὁ λοχαγὸς ab hoc loco alienissimum esse. Nam quum Xen. simpliciter scripsisset Αὐτὸς δὲ ὁ τὴν τοῦ λόχου (Pariss. A. B. Vatican. et margg. Vict. Vill. λόγου) χαριτίαν διηγησάμενος, non defuit, qui ὁ λοχαγὸς interpretationis gratia intersereret, haud satis memor, de centurione non de lochago agi. Quodsi non idem factum §§. 15. et 16. mireris, facilis responsio est; aut enim λοχαγὸν et ταξίαρχον Grammaticis praeeuntibus pro synonymis habuit, aut de alio centurione sequentia accepit. Sed ambigua est etiam vocis ἔφη sedes, quum codd. Guelf. a. pr. m. Pariss. A. B. Vatican. et marg. Villois. exhibeant ἦ που ἄν, ἔφη, ὦ ἀγ., et marg. Vict. post Nomen proprium ἔφη reiiciat. Similiter variatur I, 3, 10., verum intacta reliquerunt librarii II, 3, 23. Καὶ ὁ Κῦρος ἔφη· Ἦ καὶ ἀεὶ τοῦτο ποιεῖτε; V, 5, 41. Memor. II, 2, 7. Symp. VI, 5. VIII, 6. Platon. Phaedon. §. 39. p. 63 etc. Recte ad sensum *Cornarius: Ille vero quum dixisset, quod etiam hoc concessum esset, inquit: Si vero quis* etc. — E verbis ἤδη ἀγαθὸς μαστροπὸς adiectivum ἀγαθὸς excidisse ex edd. Cast. et Bryll., nemo adhuc animadvertit. — σαφῶς γε, νὴ Δία) Particulam γὲ in hac sede toleravit etiam Porson. in Adversar. p. 29. Lips. — τοιούτους δ. ἐξ.) Ad τοιούτους supplens cogitando ὥςτε ὅλῃ τῇ πόλει ἀρέσκειν, vitiis adnumerabis Paris. A. ἐργάζεσθαι pro ἐξεργάζεσθαι, quod verbo simplice multo est significantius.

§. 61. Ἐπεὶ δὲ καὶ) Ignorat δὲ Paris. B., et Paris. A.

οι

τοιοῦτος μέν τοι, ἔφη, μι habet; melius deinde ambo libri ἐμοὶ παραδίδως, ἔφη, ὦ Σώκρατες, quod in locum vulgatae ἐμοί, ἔφη, παρ. ὦ Σ. adscivi. Hieron. II, 5. verborum ordo οἵ διὰ τῆς γνώμης θεᾶσθαι δοκεῖτε κάλλιον, qui edit. Reuchlin. et membrana Paris. A. continetur, mihi quidem ei, quem vulgo circumferunt, praestare videtur, quod secus est ibid. III, 8. in verbis καὶ ὑπὸ ἑταίρων γε τῶν μάλιστα δοκούντων φίλων εἶναι a Reuchlin. ita ordinatis: ὑπὸ τῶν μάλιστά γε δοκούντων ἑταίρων φίλων εἶναι, nisi forte alterutrum amicorum delere mavis. E contrario textis inserendum XI, 11. σύμμαχος ἂν σοι εἴη reiecta verborum serie vulgata σύμμαχος ἂν εἴη σοί. — Ante Ἀντισθένης articulum reticuit ed. Aldina, nec praeeunte Iuntina nec sequentibus reliquis exemplaribus. — ἐξεργάζεται ut ἐξείργασται τὴν τέχνην et activo et passivo sensu usurpari, constat ex Heindorf. ad Plat. Euthydem. p. 303. et Elmsley ad Eurip.

Heraclid. V. 601. p. 92. 139. Dicendi brevitatem in τίνα ταύτην ut bene explanavit Lex. Xen. T. IV. p. 306., ita ad τὴν προαγ. Zeune consuli iubet Plutarch. Symp. Quaest. II, 1, 6. et Weiskius: „Apparet, inquit, Socratem non plane ludere, verum callide laudem cum vituperatione coniungere. Nam haud dubie reprehendit Antisthenem, quod Protagoram et Hippiam Calliae commendaverat. Coterum ad h. l. respexit Diogen. Laert. in Antisthene p. 441. „Τοῦτον (Antisthenem dicit) μόνον ἐκ πάντων Σωκρατικῶν Θεόπομπος ἐπαινεῖ, καί φησι δεινόν τε εἶναι, καὶ δι' ὁμιλίας ἐμμελοῦς ὑπαγαγέσθαι πάνθ' ὁντινοῦν. Δῆλον δ' ἐκ συγγραμμάτων καὶ τοῦ Ξενοφῶντος συμποσίου." Quo magis appareat, cur Antisthenes lenocinii ab Socrate incusatus tanta ira exardescat, apponere locum placet Aeschinis in Timarch. p. 196. A. ed. Wolf. καὶ τοὺς προαγωγοὺς γράφεσθαι κελεύει· (Solon) κἂν ἁλῶσι, θανάτῳ ζημιοῦν, ὅτι τῶν ἐξαμαρτάνειν ἐπιθυμούντων, ὀκνούντων καὶ αἰσχυνομένων ἀλλήλοις ἐντυγχάνειν, αὐτοὶ τὴν αὑτῶν ἀναίδειαν παρασχόντες ἐπὶ μισθῷ, τὸ πρᾶγμα εἰς διάπειραν καὶ λόγον κατέστησαν.

§. 62. τί μοι σύνοισθα — τοιοῦτον εἰργασμένῳ) Locutionem hanc quamvis nostratibus cognitam ex Fisch. ad Weller. Vol. III. P. I. p. 324. et Matthiae gr. gr. §. 547. p. 789. pluribus illustrare non dedignati sunt Wyttenbach ad Plat. Phaedon. p. 244. et Schaub. ad Lycurg. Leocrat. p. 47. Osann. — οἶδα μέν, ἔφη) Paris. B. οἶδα μὲν ἔφησεν, et postea προαγορεύσαντα, A. in textu προαγορεύοντα, in marg. super γο oppositum habet γωγευ, ut nescias, προαγωγεύοντα an Aoristum codex praebeat. De *Prodico* egerunt praeter Lex. Xen. Vol. III. p. 669. Heindorf. ad Platon. Charmid. §. 24. p. 84., Orelli ad Epp. Socratt. p. 190. et interprett. ad Aristoph. nub. V. 360. quemadmodum de *Hippia Eliensi* Platonis dialogi ita inscripti, Quinctil. Instit. Orat. XII, 11, 21. *ut Eleum Hippiam transeam, qui non liberalium modo disciplinarum prae se scientiam tulit, sed vestem et annulum crepidasque, quae omnia manu sua fecerat, in usu habuit* etc. Ciceron. de Orat. 3, 23. Memorab. IV, 4. et nos ad I, 5. — Participio ἐρῶντα in ἐροῦντα depravato Cast. et Bryll. articulum quoque voci μνημονικὸν ab Iunt. Ald Hal. reliquis praefixum non expresserunt, incertum duce libro scripto an operarum culpa. Huius artis memoriae, quam Hippias invenisse videtur, non Simonides, quae ratio fuerit, ex Cicer. de Orat. 2, 86 — 88. ad Herenn. III, 16. 24. Quinctil. l. l. XI, 2, 11 — 27. Aristot. de anima III, 3. Topic. VIII, 12. docuit Schneid. Accedat Plat. Hipp. mai.

§. 13. p. 134. ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐνενόησα, ὅτι τὸ μνημονικὸν ἔχεις, ubi vidondus Heindorf. — ὅ τι ἂν καλὸν ἴδῃ) Ante Leonclavium ubique circumferebatur ὅ τι ἂν κακὸν ἴδῃ, cui aperto vitio his verbis ille in edit ultima succurrit: „Insigne mendum in his ὅ, τι — ἴδῃ relictum hactenus in omnibus editis libris. Scribendum enim ὅ τι ἂν καλὸν ἴδῃ. Nam quidquid pulchri vidisset Callias, oblivisci non poterat, mali vero facile.“ Receperunt emendationem, cui Ms. Paris. A. sec. manus addicit, Bach. et quotquot hunc secuti sunt; sexcenties enim utrumque Adiectivum in libris manu exaratis permutatum est, vid. Creuzer. ad Plotin. de Pulcrit. p. 293. Cyrop. V, 5, 19. et Dissert. de gem. Cyr. rec. p. 45 sq.

§. 63. τὸν Ἡρακλεώτην ξένον) Intelligunt *Zeuxippum* pictorem, cuius praeter Plat. Protag. §. 495. vix quisquam mentionem iniecerit. Olympiadis 90 anno 1. Athenis eum commoratum esse scribit Schneid. ad h. l. et p. 135, dissentiente tamen Heindorf. ad Protag §. 5. p. 465 sqq. Non minore iure de Zeuxide, itidem Heracleota pictore cogitari potest, quem secundum Schneid. Plinius 35, 36. ait iam Olymp. 89. a quibusdam celebratum fuisse, quemque ipse Socrates maximi fecerit testantibus Mem. I, 4, 6. et Oecon. X, 1., quibus adiunge Goethii nostri *Farbenlehre* Vol. II. p. 80 sqq. et *Winckelmann's Werke* T. VI. 1. p. 89. 2. p. 175 sqq. ed Dresd. — συνέστησάς μοι αὐτόν.) Assentior Schneidero ad Oecon. III, 14. discrimen statuenti inter haec duo: *ego tibi Aspasiam et ego te Aspasiae commendabo,* si quidem qui commendatur differt ab eo, cui aliquis commendatur. Ita Xenophon Anabas. III, 1, 8. dici poterat Cyro commendari, non item Cyrus Xenophonti. Sed in Oecon. l. l. ironiae vis mirum quantum vulgata lectione augetur, nihil ut violenta mutatione opus sit. Ad finem perspicuitatis, opinor, gratia αὐτόν adiectum est, quod ne quem moretur, tam multa in promtu sunt similia, quae doctorum virorum industria in dies crescunt, vid. Wyttenbach et Poppo ad Cyrop. I, 3, 15. II, 1, 17. Matthiae gr. gr. §. 467. p. 645. Poppo de Elocut. Thuc. p. 123., Voigtlaender. Observatt. in Xenoph. P. II. p. 19. not., ut frustra Schneid. αὐτόν cancellis incluserit Memor. II, 3, 9. Θαυμαστά γε λέγεις, ὦ Χαιρέκρατες, εἰ κύνα μέν, εἰ σοὶ ἦν ἐπὶ προβάτοις ἐπιτήδειος — ἀμελήσας ἂν τοῦ ὀργίζεσθαι, ἐπειρῶ εὖ ποιήσας πραΰνειν αὐτόν, ubi ad geminum εἰ offensus editor eruditissimus quid facturus fuisset, si triplex in protasi vidisset apud Plat. Protag. §. 6. p. 468. Heind.? Cf. quae notavimus ad IV, 3. — Αἰσχύλον δὲ τὸν Φλιάσιον)

diversum illum a tragico celeberrimo, Euphorionis filio, de cuius *vita et fabulis* disputavit F. C. Petersen. Havniae 1816. Eiusdem nominis quum plures scriptores recensuerit Meurs. in Gronov. Thesauro T. X. p. 416. 1199., nihil tamen usquam de Aeschylo hoc Phliasio reperio. Ms. Paris. A. praebebat *Αἰσχύλου* ab altera manu correctum. — *ἐκυνοδρομοῦμεν*) „Legitur etiam *ἐκυνολογοῦμεν*. At *κυνολογεῖν* nusquam legi, nec usquam alibi exstare puto, sed tantum *κοινολογεῖν*, vel potius *κοινολογεῖσθαι*, cuius verbi significatio locum hic nullum habet. Leoncl. *ἐκυνοδρομ. ἀλλ. ζητ.* vertit: *mutuo quaereremus cursitando perinde atque canes solent.*" *Steph.* 2. itemque in Thesauro gr. ling. T. II. p. 518.: „Incitato cursu tanquam canis feror, ut Camerarius exponit in Symp. Xenophontis (nisi forte, inquit, pro *ἐκυνοδρομοῦμεν* legendum sit *ἐκοινοδρομοῦμεν*, i. e. Pariter incitati currebamus.)" Contra Bachius: „Si haec vera lectio est, nil potest significare, nisi investigare." idque probo cum Zeun. Weisk. et Schneid., dummodo memineris, imaginem a canibus derivatam esse, alios canes per plateas investigantibus, nostris illam auribus non aeque et Graecis ferendam. Amat enim Xenophon loquendi formulas e re venatica petitas, sicut illud etiam verbum aliquoties usurpavit in Cyneget. VI, 17, ubi vid. Schneid. et ad Phrynich. p. 617. Lobeck. Olim *ζητοῦντες* opinabar ex praecedentis verbi interpretatione invectum fuisse; at cum Socrates significare velit, quod omnium optime Cornar. vidit: *„ut propter tuos sermones amore correpti instar canum curreremus alter alterum quaerentes"* participium illud necessario retinendum erit. Ceterum *ἀλλήλοις* excuderunt Bryll. errore, ut arbitror, non consilio.

§. 64. *Ταῦτα οὖν ὁρῶν*) Exsulare iussi particulam *μὲν*, post *ταῦτα* a Zeunio insertam; non enim ex Iunt., ut ait ille, sed ex Cast. in edd. Bryll. et Hal. manavit vocula, quam cum Iunt. Ald. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. codices Pariss. A. B. ignorant. Ad sensum explendum mera hic conclusione, non item copula opus est. Nihili est etiam editionis Paris. auctoritas, unde Memor. I, 2, 55. *Ταῦτα μὲν οὖν ἔλεγεν* istud *μὲν* se hausisse adnotavit Zeunius, quod ne Leonclaviana quidem tertia offert, ad cuius exemplar Parisiensem illam repetitam novi. Anabas. II, 6, 6. *Ταῦτα οὖν φιλοπολέμου δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι*, quibus quae subiiciuntur *οὕτω μὲν οὖν φιλοπόλεμος ἦν*, in iis non debebat dubitare Schneiderus, an genuinum esset *οὖν* necne, sed textu inutile eiicere. Idem valet de iis, quae ad Anabas.

V, 8, 12. et Cyrop. VIII, 1, 16., quo in loco vitium edit. Poppon. Τὴν μὲν δὲ σχ. abluendum, a Schneid. disputantur. Interposui voculam supra II, 11, quia Iunta plus apud me fidei meretur, quam Castalio. Cf etiam nott. ad §. 16. — Dein Ald. cum Iunt. Cast. Hal. Bryll. ὠφελίμους αὐτῷ, quod posterius in αὐτῷ mutarunt codd. Pariss. Ribitt. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Weisk., in ὠφ. τινὶ versio Cornarii. „Pro his scribendum τοὺς ὠφ. αὐτοῖς facile perspicit, qui recte, quod sequitur ἐπιθυμεῖν ἀλλήλων considerat." *Leonclavio* ita commentanti obsecuti sunt editores novissimi, nec nisi Weiskius in Corrigendis statuit non plane absonum esse αὐτῷ, quoniam non sine lucro quis lenocinium faciat, et eiusmodi lucrum Antisthenes in fine respicere videatur verbis σεσαγμένος — ἔσομαι. At nec Schneid. ei assensit, et sequentis membri ratio singulari numero repugnat. Quomodo enim efficere leno poterit, ut mutuo desiderio teneantur ii, qui ipsi lenoni, non sibi invicem, utilitatem compararent? Imo αὐτοῖς pro ἀλλήλοις collocatum puta, id quod innumeris locis factum tradunt Brunck. ad Soph. Antig. V, 145. Heindorf. ad Platon. Parmen. p. 211. Actt. Monacc. T. II f. II. p. 250. et Iacobs. ad Achill. Tat. p. 486. — Paris. B. γινώσκειν τε τούς. A. δύνασθαι φιλίας ποιεῖν, recte, nisi perperam de vocum φίλος — φίλας enim vulgo editur — et φίλιος differentia disseruit Seidler. ad Eurip. Troad. p. 36 sq., praeter quem inspici etiam iubeo Porson. ad Eurip. p. 70. 74. 400. Iacobs. ad Anthol. Pal. p. 35. et Bast. Palaeogr. p. 848. Non vereor certe, ne quis mihi opponat Ages. IX, 7. et Cyrop. V, 3, 19. — Infinitivo ποιεῖν ante καὶ substituit ποιῶν marg. Victor. — ἄξιος — κεκτῆσθαι.) Non iniuria Bachium mirantur in Addendis καὶ φίλους καὶ συμμάχους κ. reponere voluisse, quippe non reputantem, quantum inter κτᾶσθαι et κεκτῆσθαι intercesset, neque tantum καὶ ante πόλεσι, sed integram sententiam post ea, quae dicta sunt, supervacaneam esse. Hieron. XI, 15. vulgatum κεκτῆσθαι alii aliter tentarunt neglecta genuina lectione κεκτήσῃ, quam ex Reuchlin. edit. orae adscripsit Steph. 2., revocatam illam a Schaefero in Mell. critt. p. 4. Nec procul a vero abest margo Victor. κέκτησο. Cum Symposii loco comparavit Zeun. Cyrop. III, 1, 16., quae in Dissert. de gem. rec. p. 64. copiosius tractavimus. Etiam sine Infinitivo ἄξιος cum duobus iungi casibus testantur Hindenburg. ad Memor. I, 1, 1. Monk. ad Eurip. Alcest. p. 53. et Elmsley ad Aristoph. Acharn. V. 640. — Σὺ δέ [μοι,] ὡς κακῶς ἀκούσας) Suspectum mihi est μοί, quia

nec in Mss. Pariss. A. B. neque in libris ante Steph. 1. 2. et Leoncll. editis comparet. Usus enim pronominis personalis, cui δὲ adnexum vides, ut omnino frequentissimus est, ita apud nullum scriptorem saepius graviusque quam apud Herodotum infertur. Herodot. III, 68. 69. V, 24. VII, 13. Plat. Protag. §. 94. p. 605. Xenoph. Apol. §. 20. Buttmann. ad Soph. Phil. V. 1116. et Heindorf. ad Horat. Sat. I, 6, 58. Proxime seq. ὡς male omisit Paris. B.; sensus est enim *tanquam qui vituperetur, infamia adspergatur*, ut bene Weiskius contra Zeunii ineptias explanavit. Paullo post Schneiderus: *'Εὰν μὲν edidit Weiske, nescio quo auctore.* Bachii exemplar si consulere non dedignatus esset, lectionis ab operis vocum γὰρ et μὲν compendia prave intelligentibus invectae fontem perspexisset. Namque uni Paris. B. nolim tantum tribuere, ut 'Εὰν μὲν γὰρ τ. textis inde obtrudam, praesertim quum vulgatam altera Paris. membrana praeferat. —

Cap. V. §. 1. *Καλλίας εἶπε*) Paris. A. *Καλλίας ἔφη, σὺ δὲ ὦ Κρ.* una cum Paris. B., qui tamen δὴ post δὲ agnoscit. Illud sine dubio praestabilius secundum ea, quae ad IV, 60. praecepimus, quam quod idem codex δὴ neglexit. De ea varietate, qua statim B. habet περὶ κάλλους, dictum ad I, 8. Calliae quaestio alludit ad IV, 19 sq. Respondet Socrates formula νὴ Δία, ad quam quum observasset Zeunius, alibi quidem eam affirmare, hic vero negare, Weiskius: *νὴ Δία*, inquit, *per se affirmat, hic ironice adhibetur: ergo negat.* Non infitior, ironia hic omnia referta esse, sed rectius credo, ex antecedentibus subintelliges οὐκ ἀνθίσταται, quo ducit γὰρ particula. Nihil insolentiae inest in Memor. II, 7, 4. *Οὐκοῦν, ἔφη (ὁ Σωκράτης) αἰσχρὸν τὸν μὲν ἀπὸ τῶν πονηροτέρων εὐπορεῖν, σὲ δὲ πολλῷ βελτίους ἔχοντα ἐν ἀπορίαις εἶναι; Νὴ Δί', ἔφη (ὁ Ἀρίσταρχος) ὁ μὲν γὰρ τεχνίτας τρέφει, ἐγὼ δὲ ἐλευθερίως πεπαιδευμένους*, etenim consentiens Aristarchus Socrati dicit: *turpe sane est, divitem esse Ceramonem, me autem pauperem, quum multo ille viliores homines alat quam ego: servos ille, ego liberos.* Defendere vulgatam conatus Schneid. collata sectione 14. non meminit, particularum *Ναὶ μὰ Δία* diversam rationem esse. Propius a nostro loco abest Mem. IV, 6, 10., ubi Socrati interroganti *Οἱ ἄρα μὴ φοβούμενοι τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ μὴ εἰδέναι, τί ἐστιν, οὐκ ἀνδρεῖοί εἰσι*; respondet Euthydemus *Νὴ Δί', ἔφη·* (nempe *οὐκ ἀνδρεῖοί εἰσι*) *πολλοὶ γὰρ ἂν οὕτω γε τῶν τε μαινομένων καὶ τῶν δειλῶν ἀνδρεῖοι εἶεν.* Sequuntur verba *Τί δέ; οἱ καὶ τὰ μὴ δεινὰ δεδοικότες; — Ἔτι γε, νὴ Δία, ἧττον, ἔφη*

negatione in ἧττον latente. Nolim eodem referas, quae supra legimus IV, 8. — "Ισως γὰρ εὐδ.) Bryll. ἐνδοκιμοῦντα, qua voce incertum an Graeci usi sint, contra structuram verbi εὐδοκιμεῖν Heind. ad Plat. Protag. p. 585. attigit, ut nos vim adverbii ἴσως ad III, 8.

§. 2. οὐκ ἀναδύομαι) Pollux V, 112. tanquam synonyma recenset οὐκ ἀποτρέψομαι, οὐκ ἀποσχήσομαι, οὐ παύσομαι — οὐκ ἀναδύσομαι, οὐκ ἀποστήσομαι ibique Hemsterhus., atque Hesych. T. I. p. 321. ἀναδύομαι· φεύγω, ἀνανεύω, ὑποχωρῶ. — μόνον, ἔφη) scilicet non Critobulus sed Socrates, veluti certus victoriae suae, cui etiam proxima usque ad Σὺ δέ γε ἐρώτα a Critobulo prolata, tribuenda sunt omnia. Inepte vero Zeunius ita verba disposuerat, ut membrum illud μόνον — προςενεγκάτω Socrati, sequens εἰς — καλοῦμαι Critobulo, Socrati denique ἀλλ' ἀποκρίνου adscriberet. Non fugit hoc Weiskium, non Schneiderum; quod tamen ille, postquam genuinum orationi ordinem restituerat, causam se probabilem perspicere negavit, quare lucernam Socrates propius admoveri iusserit, acute vidit Schneiderus, ad singulas oris et faciei partes percensendas, inter se comparandas et diiudicandas in lepido iudicio clariore luce opus fuisse, ceteroquin in eo peccans, ut Zeunio, si Diis placet, absurdiorem etiam, quam par erat, opinionem inculcaverit, ac si extrema haec ἀλλ' ἀποκρίνου Critobuli esse voluisset, quod neque Zeunio neque alii cuipiam interpreti in mentem venit. — προςενεγκάτω) „Deese videtur partic. τίς, quae cum προςενεγκάτω iungatur." *Stephanus* in margine sec. editionis. Rectius intelligunt illud pronomen, ex quo ad II, 21. provocavit Zeunius. Laudo etiam Popponem Cyrop. IV, 5, 42. Τὴν δ' ἀγορὰν τὴν οὖσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κηρύξατε μὲν ἤδη, ἔφη, μὴ ἀδικεῖν μηδένα cum edd. Iunt. Ald. Wech. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. et codd. Pariss. Vatican. Guelf. margg. Victor. et Villois. genuinum κηρυξάτω restituentem, quod quia paullo ante in simili mandato legerant κηρύττετε, multis reprobatum est. Vid. Buttmann. gr. gr. §. 116. p. 476. et Lambert. Bos. de Ellips. p. 475. Diversum est dicendi genus nec tamen minus usitatum, quod habes Anabas. I, 2, 17. καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιγξε, προβαλλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπῄεσαν, ubi non assequor, quid Elmsleium permoverit, ut ad Eurip. Heraclid. V. 830. ἐσάλπιγξε ortum ex glossa suspicaretur, nisi forte in suspecti verbi locum reponere voluit ἐσήμηνε, quod alias huic scriptori frequentatur. Anne totum membrum ἐπεὶ ἐσ. viro eruditissimo offensioni fuit? Atqui si nemo signum dedit, quonam tempore exercitum de

Cyri consilio a ducibus suis iam certiorem factum (οἱ δὲ ταῦτα προεῖπον τοῖς στρατιώταις.) putavit progressum esse? — Εἰς ἀνάκρισιν) Harpocrat. 'Ανάκρισις, ἐξέτασις ὑφ' ἑκάστης ἀρχῆς γινομένη πρὸ τῶν δικῶν, περὶ τῶν συντεινόντων εἰς τὸν ἀγῶνα. 'Εξετάζουσι δὲ καὶ εἰ ὅλως εἰσάγειν χρή. Iul. Pollux VIII, 85. ἐκαλεῖτο δέ τις θεσμοθετῶν ἀνάκρισις· εἰ 'Αθηναῖοί εἰσιν ἑκατέρωθεν ἐκ τριγονίας καὶ τὸν δῆμον ποθέν; καὶ εἰ 'Απόλλων ἐστὶν αὐτοῖς πατρῷος καὶ Ζεὺς Ἕρκιος; Καὶ εἰ τοὺς γονέας εὖ ποιοῦσιν; κ. τ. λ. cf. ad utrumque locum interpretes non solum, sed etiam Gronov. Thesaur. T. V. p 1576. A. T. VI. p. 2699. C. et Matthiae Miscellan. Philol. Vol. I. P. II. p. 259. not. 42. Hic igitur Socrates partes sibi arrogat iudicis, cuius propria erat ἀνάκρισις. Tum ea, quae de ἀνακρίσεως significatu monui, tum linguae usus, qui πρῶτον poni permittit, etiamsi non sequatur ἔπειτα, tibi, benevole lector, persuadebunt, opinor, iniuria Paris. A. πρῶτον praetermisisse. Vid. Heusinger. ad Cicer. Offic. I, 28, 9. p. 233 sq: Goerenz. ad Cic. legg. p. 241. Cyrop. VIII, 1, 16. et supra II, 4. Ceterum in hac locutione εἰς ἀνάκρισιν καλεῖσθαι quo pacto Schneiderus sibi ipse repugnaverit, ad Apol. initium docebitur. Marg. Victor. ἔφη σε πρῶτον, non male.

§. 3. ναὶ μὰ Δί', ἔφη — πολλοῖς) Simili modo pulcritudinis notio enucleatur Memorab. III, 8, 5 sqq et IV, 6, 9., ad quam Zeunio observante alludit Galeni de usu Part. Lib. I. p 370 l. 35. Bas. Cf. Creuzer. Plotin. de Pulcrit. Proleg. p. XV sqq. et Ind. Pro ἔφη reperio in Iunt. Hal. Cast. m. Victor. et Bryll. ἔφην, temere, ut arbitror, ex praeced. ἐγὼ μὲν conflatum. Aequale peccatum videbimus infra VI, 7. Absolute collocari φημὶ pro ὡς ἐγώ φημι in Cyrop II, 8, 9., eo minus Popponi in indice p. 690. credas, quod ipse aliud in textu posuit. Paullo ante ἐν ἄλλῳ τινί; Aldus, quam eandem praepositionem mox ante βοΐ inculcat marg. Victor., nescio quam recte. Parum enim sibi in iteranda praepositione constare scriptores, hic illic mihi observasse videor. Cyrop. I, 3, 4. Δειπνῶν δὲ δὴ [δὴ ex Pariss. A B. admissum] ὁ 'Αστυάγης σὺν τῇ θυγατρὶ καὶ τῷ Κύρῳ, ubi additamento in Altorf. et Pariss servato καὶ σὺν τῷ K. nihil, opinor, opus est, quum praesertim Alt., ubicunque fieri potest, aequalitatem quandam orationis, ut omnes Atticistae, affectare studeat. Sic ibid. I, 2, 7. καὶ περὶ γονέας καὶ πατρίδα καὶ φίλους cum Stobaeo postremis nominibus sine necessitate περὶ praemisit, et VI, 1, 47. verbis ὑπέρ τε σοῦ καὶ ἐμαυτοῦ ἀποδ. substituit ὑπὲρ σοῦ

καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, quemadmodum ad II, 1, 29. *Ἐπεμέλετο δὲ καὶ τούτου ὁ Κῦρος, ὅπως μήποτε ἀνίδρωτοι γενόμενοι ἐπὶ τὸ ἄριστον καὶ τὸ δεῖπνον εἰςίοιεν* Schneideri exstat annotatio: „*ἐπὶ τὸ δεῖπνον Altorf. Mihi displicet γενόμενοι ἀνίδρωτοι. Videtur vocabulum alterum excidisse, quod adiunctum habere poterat γενόμενοι.*" Eiusdem vero coloris vir nimium nonnunquam sagax cum alia permulta legerat, tum haec Cyrop. VI, 2, 27. *ὡς οὖν μὴ ἐξαπίνης ἄοινοι γενόμενοι νοσήμασι περιπίπτωμεν, ὧδε χρὴ ποιεῖν.* — Apol. Socrat. §. 20. *οὐ γὰρ δὴ καὶ στρατηγοὺς αἱρεῖσθε καὶ πρὸ πατέρων καὶ ἀδελφῶν καί, ναὶ μὰ Δία, γε ὑμεῖς πρὸ ὑμῶν αὐτῶν*, sed Oecon. XIX, 16. *καὶ ζωγράφων καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων* a marg. Victor. aliisque exhibitum probo cum Schneidero. Symposii loco num forte praepositionem ante *ἀψύχοις* ideo repetiit, quia inter se diversa copulantur? — Mox Paris. B. dedit *οἶδα οὖν*, perperam.

§. 4. *ἀλλήλοις*) Cast. *ἄλλοις*. Quae sequuntur, Ribitti vertit: *Si nimirum in eos usus, quorum causa quaeque comparamus, probe fuerint vel confecta vel nata. Etiam haec, inquit, Critobulus, bella sunt*, quasi plenam interpunctionem in libro suo invenisset. Sed apodosin illa *καὶ ταῦτ'* constituere praegressae sententiae, cum in oculos incurrat, tum probe intellexit Cornarius.

§. 5. *Οἶσθα οὖν, ἔφη, ὀφθαλμῶν*) Pari modo scripta haec excitans ex codd. Pariss. A. B. Gailius rationem Hal. et Zeunianae lectionis *Οἶσθ' οὖν* etc. habet, quem in rebus gravioribus mallem accuratiorem fuisse! — *ἤδη οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ* — *εἴησαν*) Deest *ἤδη* in Paris. B., quo vocabulo qui alias quoque corporis partes deinceps recenseri perpenderit, non libenter, opinor, carebit. Articulus *οἱ* ante *ἐμοί*, quem praeferunt Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Steph. 2. Zeun. Schneid. Lang. et Schaef., ab Steph. 1. Leoncll. tribus, Wels. Bach. et Weisk. negligitur. Reuchlin. editionis ope obiter Hier. II, 12. corrigo *ὅσα μὲν ἔχει χαλεπὰ ὁ ἐν ταῖς πόλεσι, ταῦτα καὶ ὁ τύραννος ἔχει.* et §. 14. *ἃ δὲ ἔχουσιν ἡδέα οἱ ..... ἐν ταῖς πόλεσι πρὸς τὰς πόλεις* lacunae tamen signis post *ἡδέα οἱ* deletis. Multum certe haec ei coniecturae praestant, quam Iacobs. in Wolf. Analect. lit. T. I. p. 120. cum viris doctis communicavit. Contra §. 18. *Καὶ ὅταν ἀποθάνωσιν, οὓς ἐφοβήθη, οὐδέν τι μᾶλλον τούτου θαῤῥεῖ, ἀλλὰ φυλάττεται ἔτι μᾶλλον ἢ τὸ πρόσθεν*, sive *τοῦτο* scribas cum Iacobs. in Additam. ad Athen. p. 224., sive pronominis Genitivum a *μᾶλλον* pendere putes, seu, quod durius est, editoribus credas *ἕνεκα* supplentibus, quum utro-

bique pronomen frigeat, satius erit cum Reuchlin. τοῦτον eiicere, quam correctricem ei manum admovere. In loco Symposii advertit forma εἴησαν Lexic. Seguer. in Bekkeri Anecdott. graecc. Vol. I. p. 95.: εἴησαν ἀντὶ τοῦ εἶεν. Ξενοφῶν 'Απομν. α΄ vel γ΄, cuius auctoritate scholii confisus εἴησαν reponi iussit Ruhnken. ad Memor. I, 4, 19., quod idem sine scripturae dissensione inter alia obvium Cyrop. I, 2, 13. VIII, 2, 23. Anabas. I, 1, 5. ibique Schneid. II, 6, 13. παρείησαν et Hellen. I, 4, 18; quum tamen nec Atticae, quam vocant, formae, etiam ubi ad alia non transitur, ut IV, 52, apud hunc scriptorem exempla desint Cyrop. V, 4, 55. VII, 5, 25. VIII, 4, 2. Hellen. I, 4, 2. V, 1, 11. de rep. Laced. I, 5. Athen. III, 2. Anabas. IV, 6, 2. V, 9, 13. VII, 4, 12. Memor. IV, 6, 10 etc., audaciam Ruhnkenii non possum non mirari. In eandem rem nonnulla disputant etiam Buttmann. gr. gr. uber. §. 108. p. 549., ad Plat. Menon. p. 129. et Kidd. ad Dawes. Miscell. p. 436. — τὸ καθ' εὐθὺ) Addendum iis, quae annotavit Lobeck. ad Phrynich. p. 145. Vulgabatur τὸ κατευθύ, quemadmodum seq. ἐκ πλαγίου in unam vocem editi Ald. et Hal. concinnarant. Oculi ἐπιπόλαιοι Platoni Theaet. §. 5. appellantur τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων monente Heindorfio p. 287. — καὶ πρὸς ἰσχὺν) Zeunium vituperat Weiskius, quippe in Indice sub φύω, a Schneid. non mutato, vertentem: *quum oculos contra omnem vim a natura munitos habeat*, Schneiderus contra Weiskii hanc interpretationem: „Secundum verbi usum melius Ribittus [cum Cornario]: *ad robur*. Et hoc potest utcunque exponi. Nam qui ex omni parte hostes prospicit, is adversus eos hactenus certe, *munitus* et *confirmatus* (ἰσχυρὸς) dici potest." ipse de oculorum duritie accipiens, plerorumque insectorum vel anulatorum animalium propria. Sed ita iam pridem interpretatus erat Wielandus.

§. 6. *Εἶεν, ἔφη.*) Haec in Iuntina deesse Zeunio temere Schneid. credidit, quandoquidem Iuntinae nomine in Praefat. Cyrop. p. 7. Zeunius utramque Iuntinam, Halensem, Bryling. utramque et Castal. cum Argentoratensi comprehendit. Quodsi ex iis, quae supra aliquoties observavimus, nondum intellectum est, Iuntinas illas pariter et Aldinam, ne dicam nunquam at rarissime certe et negligentissime a Zeunio et Schneid. collatas fuisse, hic sine dubio locus testari potest. Verba enim illa εἶεν, ἔφη leguntur integra apud Iunt. Ald. Cornar. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. et seriores, obliterata duntaxat ab edd. Cast. Bryll. et Hal. Male deinde distinctum videas apud Steph. 2.: ποτέρα καλλίων; ἡ σή; ἢ ἡ ἐμή;

male etiam editum in Iunt. et Ald. — ἢ σύ; ἢ ἡ ἐμή; Hal. — ἢ σή, ἢ ἐμή; atque Cast. cum Bryll. — ἢ σή, ἢ ἡ ἐμή; Illud οἶμαι in ἐγὼ μὲν, ἔφη, οἶμαι τὴν ἐμὴν a Paris. B. omissum, et ῥίνας praeferunt Cast. et Bryll., ῥινὰς Hal. Ad rem illustrandam facit ipse Xenoph. de re equest. I, 9. Καὶ μὴν τὸ ἐξόφθαλμον εἶναι, ἐγρηγορὸς μᾶλλον φαίνεται τοῦ κοιλοφθάλμου, (Schneideri Zeuniique causa sciendum, vulgatam hic quoque tueri Iuntam) καὶ ἐπὶ πλεῖον δ' ἂν ὁ τοιοῦτος ὁρῴη. Καὶ μυκτῆρές γε οἱ ἀναπεπταμένοι τῶν συμπεπτωκότων εὐπνοώτεροί τε ἅμα εἰσὶ καὶ γοργότερον τὸν ἵππον ἀποδεικνύουσι. — Particulam γὰρ ante σοὶ μυκτ. ut non expressit Paris. B., ita προςδέχεσθαι in προςδέχεται ed. Aldina depravavit, in Infinitivum consentientibus Iunt. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. marg. Vict. ceterisque omnibus. — ἀλλ' εὐθὺς ἐᾷ) Pariss. A, B, cum m. Vict. ἀλλ' ἐᾷ εὐθύς. Pro διατετείχικε Brodaeus: *lege διατετείχισε*, inquit, daturus, nisi fallor, διετείχισε, innumeris enim operarum vitiis Observationes eius foedatae sunt. Eiusmodi autem commentum quis hodie non reprobabit? Vid. Matthiae gr. gr. §. 497. p. 691. Nomen τὰς ὄψεις illustratum dabit Creuzer. ad Plotin. p. 377. atque verba ἐπηρεάζειν et ὑφίεμαι Wyttenbach. ad Plutarch. T. VI. p. 860 atque 451.

§. 7. Εἰ γὰρ — πεποίηται, πολὺ ἂν — ἀποδάκνοις) Marg. Victor. ἀποδάκνοις. Memor. II, 2, 7. Ἀλλά τοι εἰ καὶ ταῦτα πάντα πεποίηκε καὶ ἄλλα τούτων πολλαπλάσια, οὐδεὶς ἂν δύναιτο αὐτῆς ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα. Anab. II, 5, 7. Memor. IV, 2, 31. Hermann. ad Soph. Electr. V. 787. et cf. quae supra ad IV, 10. annotavimus. — Multum ab faceti loci sensu opinor aberraverit, qui verba Διὰ δὲ τὸ παχέα — φίλημα Critobuli, et quae sequuntur Ἔοικα — ἔχειν Socratis esse existimet, quum nec crassa labia in pulchritudinis signis numerasse Graeci videantur, vid. *Winckelmanns Werke* T. IV. p. 206 sq. et 405.; et Socrates hoc loco non modo nullam corpori suo deformitatem, sed summam venustatem adscribat. — μαλακώτερον σοῦ ἔχειν) Plene locuturus fuisset οὐκ οἴει τὸ ἐμὸν φίλημα μαλ. ἔχειν τοῦ σοῦ φιλήματος, aut τὸ φίλημά μου μαλ. ἔχ. ἢ τὸ φιλ. σοῦ. Encliticum igitur σου proscribendum putavi. — καὶ τῶν ὄνων αἶσχιον) „*Videtur adeo Socrati os simile fuisse asini mandibulae.*" Hanc Zeunii annotationem et ridiculam esse Schneiderus arguit, et natura crassa asinorum labra. Atqui crassa labra Socrates iactaverat, non Critobulus, quem alius potius generis labra sibi vindicaturum fuisse crediderim. Quidni simpliciter de oris turpitudine, quam asinis natura

tribnit, accipiamus, inprimis quatenus eorum labia demissa sunt. Nec Orellius Schneidero patrocinatur. Omnibus tamen difficultatibus medetur lectio marg. Victorii τὸ σῶμα ἔχειν, quam parum abfuit quin admitterem. — Ναΐδες) Praeter Ovid. Pont. ep. IV, 16, 35, quem attulit Zeun., eiusque interpretes adi Pausan. I, 23, 6 sqq. τοὺς γὰρ ἡλικίᾳ τῶν Σατύρων προήκοντας ὀνομάζουσι Σιληνούς. Virgil. Eclog. VI, 21 sqq. et quos laudant Beck. *Grundriss der Archälogie* p. 160 sqq. et Boettiger. *Andeutungen zu* 24 *Vorles.* p. 163. nec non notata ad IV., 19. Causam si quaeris, cur asinis se turpiorem Critobulus nuncupet, asini Silenis adsociantur, ut disces ex Klopferi mei *Mythol. Wörterb.* T. II. p. 541 sq.

§. 8. πρός σε ἀντιλέγειν) Iunt. et Ald. πρός σὲ invitis reliquis. Sequor hac in re non Matthiaeum ad Eurip. Orest. V. 384. neque Iacobs. ad Achill. Tat. p. 500., aut qui incertus haeret, Buttmannum gr. gr. max. §. 72. p. 291., sed potius Ast. ad Theophr. Charact. p. 59., idque, ne mireris, propterea, quod quare Graecis πρός με, περί μου, εἴς με, et similia sine offensione, neque tamen πρὸς σου, πρός σε usurpare licuerit, huius rei idoneam rationem excogitare nequeo. — Ἀλλὰ διαφερόντων.) H. e. ὁ παῖς καὶ ἡ παῖς διαφ. Proxima haec ὅτι μὲ χρὴ παθεῖν καὶ ἀποτῖσαι, in quibus perverse vulgo ἀποτίσαι scribunt, formulam solennem constituunt, „cuius cum alias tum in Timarch. Demosthenes meminit, ut quibus criminibus aestimatio nulla a legibus indicta esset, iudices aestimarent, ὅ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, i. e. quid reum aut pati aut pendere oporteret, quibus haec omnia, quae dixi (ζημία, φυγὴ, ἀτιμία, δεσμός, στήλη, θάνατος.) aestimationum genera comprehenderunt." Delibavi haec ex Sigon. de rep. Atheniens. III, 1. fin. in Gronov. Thesaur. ant. T. V. p. 1568., quae ante oculos habuit Iungermann. ad Iul. Polluc. VIII, 6, 52. τὸ δὲ τίμημα ὅ τι χρὴ παθεῖν καὶ ἀποτῖσαι dictione simul aliis exemplis illustrata, quibus evincitur non tantum accusatorum fuisse, quae Schneideri fuit opinio, sed iudicum etiam, poenae a reo luendae aestimationem addere. Cf. Matthiae Miscell. critt. Vol. I. P. II. p. 272. — Μόνον ἔφη κρυφῇ φερόντων) Mss. Pariss. A. B. cum editione Ald. κρυβῇ φερόντων, at vulgatam Iunt. Hal. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. etc. retinent. Quid? quod Bekker. Anecdot. gr. Vol. I. p. 103. ex Xen. Symp. κρυφῇ — λάθρᾳ excitat. Utrius haec et sequentia verba sint, Socratis an Critobuli, ambigitur, ex quo Wielandus in versione et Langius Socrati adscribere coeperunt, quae ante hos, quin ad Critobulum pertinerent, nemo dubi-

tavit. Et huic quidem denuo vindicaturus Orellius, Quid enim, scribit, cum Antisthenis divitiis Critobuli πλοῦτος commune habet? Schneid. et Weiskius utram partem secuti sint, non quidem diserta expositione sed eo tamen ostenderunt, ut verba controversa Critobuli orationi adnectenda curarent. Tam multis suffragiis non possum non meum quoque calculum adiicere; satis enim importune Socrates, qui ratiocinando hucusque pulcritudinis palmam tulerat, quum ad suffragia ferenda ventum esset, vereri se affirmaret, ne Critobuli pulcritudo et Antisthenis vel sapientia (IV, 43.) vel facultas aliorum sibi benevolentiam conciliandi (IV, 64.) se prosterneret, praesertim quum ab initio capitis multum se apud iudices valere dixisset, atque eiusdem verba §. 10. τὸ σὸν ἀργύριον aperte ad Critobuli dictum τὸν σὸν — πλοῦτον spectent. Imo tantum abest, Critobulus ut Socratis victoriam revera metuat, ut his ipsis verbis tecte significet, totam illam de pulcritudine disputationem et lenocinii artem, quam Antistheni Socrates attribuisset, minime tantundem effecturam esse, quantum eam, qua ipse polleat, venustatem. Ceterum suffragia occulte ferre et φανερὰν τὴν ψῆφον φέρειν contraria esse, paucis h. l. Schneiderus evincit, uberius re tractata ad Hellen. II, 3, 23. 4, 9. Consule etiam interpretes Aristoph. Vesp. V. 1022. p. 519. Dind. Schoemann. De comitiis Atheniens. p. 126 sqq. et eiusdem Dissertat. de sortitione iudicum apud Athenienses ad Scholl. Aristoph. Plut. V. 277. Gryphiswald. 1820. 8.

§. 9. κρύφα διέφερον) Schneider. „Singulorum calculos collectos in urnam condebant. Ita Weiske ad h. l. Quae interpretatio falsa est. Quid enim ita opus erat κρύφα addere? κριταὶ sunt puer cum puella, hi soli suffragia ferunt, nec singulorum calculos convivarum colligunt.“ Cur autem postea narrantur πᾶσαι αἱ ψῆφοι σὺν Κριτοβούλῳ γενέσθαι? Num duorum hominum suffragia consentaneum est vocari omnia? Convivae igitur iudicum personam egerint necesse est, quorum hic calculos puer et puella colligunt. Iubentur id occulte facere eandem ob causam, quam Demosth. de falsa legat. p. 231. B. ed. Wolf. his verbis complectitur: τοῦτο καὶ πάντων ἄριστα ὁ τιθεὶς τὸν νόμον εἶδε τὸ κρύβδην ψηφίζεσθαι· διὰ τί; ὅτι τούτων μὲν οὐδεὶς εἴσεται τὸν ἑαυτῷ κεχαρισμένον ὑμῶν, οἱ θεοὶ δὲ εἴσονται καὶ τὸ δαιμόνιον τὸν μὴ τὰ δίκαια ψηφισάμενον, videlicet ne Socratis gratia, cuius lenocinium Critobulus timebat, plures contrarium, atque revera vellent, suffragium ferrent. Minus dubitari video, quin vulgatum ἀνέφερον depravatum sit, quoniam

διαφέρειν, φέρειν, ἐπιφέρειν, διδόναι, ἀναδιδόναι, ἀποδιδόναι, τιθέναι, ἄγειν ψῆφον, suo quodque sensu dictum occurrat, cf. Herodot. V, 138. Orelli ad Isocrat. περὶ ἀντιδ. p. 303 sq. Schoemann. l. l. p. 122., ἀναφέρειν autem non liceat pro διαφέρειν vel φέρειν substitui. Suffragantur igitur Schaefero in Mell. critt. p. 94. διέφερον commendanti, et in textum recipienti. Quanquam §. 8. κρυφῇ, hic κρύφα, VI, 3. πρὸς τὸν αὐλὸν et ὑπὸ τὸν αὐλὸν scriptor usus est; quid si eodem modo in verbis διαφέρειν et ἀναφέρειν, quorum loco iam antea φέρειν posuerat, orationem variari suspicemur? Verbi ἀναφέρειν usum hac in re non plane absonum fuisse, colligas ex similis vi locutionis ἀναδιδόναι τὴν ψῆφον, quae ut Berglero auctore ad Alciphr. p. 231. sonat: *permittere ut alii sententiam dicant*, i. e. idem et διδόναι, ita etiam ἀναφέρειν pro φέρειν dici potuisse videtur. Praeterea illud me male habet, quomodo librarius, qui διαφέρειν modo scripserat, ad ἀναφέρειν aberrare potuerit. — ἐν τούτῳ διέπραττε) Hic quoque invitis libris Schaefer. διεπράττετο reposuit; non enim raro particula aliqua vel articulo sequente Media forma in Activam et vicissim transiit, vid. varr. lectt. ad Cyrop. I, 6, 31. III, 2, 24. II, 1, 10. II, 2, 8. ubi legitur ἐδυςφόρουν τε καὶ ἔλεγον in Ald. Wech. Lovan. Steph. 1. 2. Leoncl. Eton. Hut. Zeun. Schneid. cum margg. Vill. et Victor., ἐδυςφοροῦντο καὶ ἔλ. apud Iunt. Hal. Bryll. Arg. Cast. cod. Altorf., contra in Guelf. et Pariss. A. B. Activum sine vocula τέ, quam textis vindicaverim. V, 4, 39. et VIII, 5, 2. ubi δέοι verum. Nihilo tamen secius subdubito, an cunctorum librorum scriptura non sit relinquenda. Nam quum §. 2. lucernam Socrates eo consilio afferri iussisset, ut singulae utriusque oris, inprimis autem Socratis, partes ab arbitris accuratius dignosci possent, hoc loco ad Critobulum lucerna proprius admovetur, non ut cernatur, quae Weiskii erat sententia, si quid ad iudices corrumpendos moliri velit, sed ne in Critobuli facie minus antea illustrata iudices fallantur, quippe clamitantes, se Critobuli obscurius quam Socratis faciem conspicere posse. Verbum enim ἀντιπροςενεγκεῖν abunde docet, melius antea Socratis quam Critobuli os collustratum fuisse. Non ergo sua nunc causa (διεπράττετο) sed quo Critobuli faciem, aut potius deformitatem, ut cum Socrate loquar, clarius omnes perspicerent, effecit Socrates, (διέπραττε) ut lucernam ad adversarium propius transferrent. Omnino totius loci sales in eo quaerendi, quod Socrates adeo usque ad capitis finem, licet deformissimus, pulcritudinis

palmam Critobulo se haud dubie ablaturum esse simulat. Sequens ἐξαπατηθείησαν in ἐξαπαθείησαν Bryll. et Cast. corruperunt. Fasciis coronisque redimiri solebant victores, qua de re monuerunt Muret. in Varr. lectt. XV, 7. Weisk. ad Hellen. V, 1, 3. Zeun. h. l. et Lex. Xenoph. T. IV. p. 239. Illa ἀναδήματα de interpretamento nominis ταινίας valde suspecta habet Orellius, tanquam ista vox praemiorum potestate nimis quaesita et ob praegressa τῷ νικήσαντι admodum otiosa sit. Sed et ipse concedit, ἀναδήματα pro victoriae praemiis in usu fuisse, et quis talia, quae, si abessent, nemo desideraturus fuisset, e vetustis et recentioribus scriptis expelli, quis VI, 1. ex τὰ νικητήρια φιλήματα sine temeritatis nota alterutrum exsulare iubeat?

§. 10. καὶ ἐγένοντο) Ald. καὶ ἐγένετο itemque cum Iunt. ἔφη ὁ Σωκράτης dissentientibus, quotquot consului, editionibus reliquis. — ὥςπερ τὸ πλεῖστον) „Diu et saepe in his haesi, neque excogitare potui, quomodo vertenda essent. Sed nihil est clarius. Intelligendum ex antec. ἀργύριον, et sensus est: *sicut plurima aliorum pecunia, sicut plerorumque hominum pecunia.*" Weisk. Pro διαφθείρειν habet Paris. A. textus διαφέρειν et margo φθείρ. Discrimen inter δικαστὴς et κριτὴς statuendum optime exposuit Wyttenbach. ad Iulian. Constant. laud. collato hoc loco p. 219, ut δικαστὴς de re, quae in ius vocatur, κριτὴς de aliis, quibuscunque rebus et certaminibus iudicet, ille secundum leges, hic aequitate. Cf. Cyrop. I, 3, 17.

Cap. VI. §. 1. οἱ μὲν τὰ νικητήρια φιλήματα) Ald. οἱ μὲν — οἱ δὲ — οἱ δέ. Qui cum plerisque editis virgulam post νικητήρια collocatam probarunt, nihil mirum si ad vocabulum φιλήματα offenderunt. Nam νικητήρια adiective nomini praepositum, ut in ἆθλα νικητήρια, satis tuetur Athenaeus V, 3. p. 188. d. ὁ γὰρ δὴ Κριτόβουλος, μειράκιον ἀστεῖον, γέροντα καὶ διδάσκαλον αὐτοῦ τὸν Σωκράτη σκώπτει, πολὺ τῶν Σειληνῶν αἰσχίονα λέγων εἶναι· ὁ δὲ αὐτῷ διαμορφοσκοπεῖται καὶ κριτὰς ἑλόμενος τόν τε παῖδα καὶ τὴν ὀρχηστρίδα προτίθησι νικητήρια φιλήματα τῶν κριτῶν. — τὸν κύριον πείθειν) Intelligunt alii Critobulum, melius alii, ut Zeun. Weisk. et Schneid., Syracusanum, dominum pueri et puellae. Sed nova hic movetur quaestio, utrum Critobulum iusserint domino persuadere, ut se pueros osculari pateretur, an ut horum sibi copiam concederet. Illud Orellio iudice a sententiarum nexu abhorret, quia paullo ante legimus ὁ Σωκράτης διέπραττε, τῷ νικήσαντι μὴ ταινίας ἀλλὰ φιλήματα παρὰ τῶν κριτῶν γενέσθαι, quo ex loco pateat,

Syracusanum, antequam lites dirimerentur, iam assensum suum significasse. Neque vero alterum ait Critobulum petere potuisse ab domino, qui IV, 52 sq. graviter contra eos disputasset, quos puero suo insidias struere suspicaretur. „Praevideri enim," inquit, „poterat, fore, ut tam inhonestas preces dominus statim prolatas reiiceret." Quare coniicit virdoctus scribendum τὸν κύριον ἐπιδεῖν, quo verbo a Wyttenbach. ad Plutarch. de sera Num. vind. p. 17. illustrato dominum prospicere convivae voluerint, ne quid pueri detrimenti caperent. Cuius tamen equidem lectionis Orellio libenter gratiam facio; etenim, ut paucis absolvam, quid coram honestissimis hominibus aliud poterat peragere Critobulus, quam oscula ipsi concessa ab utroque sumere? Sed ne oscula quidem illa vel Critobulus accepisse videtur, vel puer et puella pudore prohibiti ipsi dedisse, ut nihil impediat, quo minus οἱ δὲ τὸν κύριον πείθειν reddamus: *alii dominum excitabant, ut pueris de osculis dandis persuaderet.* Praefero tamen eam, quam primo loco posui, rationem ut simpliciorem et linguae legibus accommodatiorem, quam Weiskius explanavit sic: „Iocus inde nascitur satis urbanus, sive luserint ob ineptam eius et invenustam severitatem, 4, 52; sive significarint, Critobulum praeter ceteros homini fuisse suspectum, sive corruptos illos fuisse innuerint a Critobulo, ut aliquo artificio ipse omnia suffragia ferret." — Post ὁ δὲ Ἑρμογένης quae interposita sunt usque ad εἰπεῖν ἡμῖν τί ἐστιν, non apparent in Parisiensium codicum nescio quo, tacet enim Gailius, nihil nisi ἐστὶ e B. consignatum eruens. — κἀνταῦθα ἐσιώπα) Leonclav. *Interim silebat Hermogenes.* Quod iure carpit Brown., „Mirum autem est, inquiens, illud de Hermogene dici, cuius satis magnae in dicendo partes fuerunt III, 8, 14. IV, 23, 47. Neque illud silentio convenit ei, cui postea tribuitur ἱλαρὸν ἦθος, mores hilares." Sciens igitur praeteriit tum IV, 50. Οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος οὕτως ἐσπουδαιολογήθη, tum VIII, 3. Ἑρμογένη γε μὴν τίς ἡμῶν οὐκ οἶδεν, ὡς, ὅ τι ποτ' ἐστὶν ἡ καλοκἀγαθία, τῷ ταύτης ἔρωτι κατατήκεται; οὐχ ὁρᾶτε, ὡς σπουδαῖαι μὲν αὐτοῦ ὀφρύες, — μέτριοι δὲ οἱ λόγοι κ. τ. λ. et §. 12. — τὸ μέντοι μοι δοκοῦν εἴποιμ' ἄν) Iunt. Ald. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 2. 3. et Mss. Pariss. A. B. ὅ [ὁ Bryll.] μέντοι μοι δοκοῦν εἴπ., Ald. et Iunt. ut alias, εἶποι μ' ἄν. Sensum assecuti sunt Cornar.: *quid vero mihi videatur, hoc dicere possim*, itemque Ribitti. Pridem Castal. ediderat et ad oram edit. primae adscripserat Leoncl. τὸ μέντοι μοι δοκοῦν, quum Stephanus

2. margini apponeret: *Scribendum* ὃ μέντοι μοὶ δοκεῖ *vel* τὸ μέντοι μοὶ δοκοῦν. Posterius ex Welsii et Bachii temporibus nemo dubitavit recipere, nisi quod Zeunii stupor vulgatam quoque ferri defendique posse in annott. affirmavit. Cf. Ast. ad Plat. legg. p. 66. Speciosius quam verius deinde cum Heindorfio proponit Schneid. Ἀλλ' ὃ δοκεῖ, τοῦτ', ἔφη.

§. 2. Οἶσθ' οὖν etiam Paris. A. cum Iunt. Ald. Steph. Leoncl. Bach. Weisk. Schneid; hiatum enim Οἶσθα οὖν a Cast. Bryll. et Hal. acceptum Zeunius reliquerat. Praeterea post σιωπῶν plene quidam interpunxerunt, inter quos Bachium, ut interrogandi signum postponeret, admonuit Steph. 2.: „Interrogative dici haec contendo: (sicut in hac ipsa habes pag. (§. 7.) οἶσθα οὖν μετεωρότερόν τι τῶν θεῶν) alioqui ἴσθι οὖν scripsisset. Paullo post autem fortasse malit quispiam Οὐκ: quod sequatur particula *a vocali incipiens.*" Iunt. Hal. Leoncl. 1. Zeun. Bach. Mss. Pariss. οὔ· ἀλλ', Ald. οὔ· ἀλλ', Steph. 1. 2. οὔ, ἀλλ', Cast. Bryll. οὔ, ἀλλ', Leoncl. 3. οὔ, ἀλλ' et in marg. οὐκ· ἀλλ', uti dederunt Weisk. eumque secuti praeter Schaeferum οὔκ, ἀλλ' exhibentem aliter atque in Indic. ad Gregor. Corinth. p. 1015. Zeunius ad οὔ defendendum contulit IX, 3. ὑπήντησε μὲν οὔ, οὐδὲ ἀνέστη, eodemque consilio nostrum locum Buttmann. gr. gr. uber. §. 26. p. 94 sq. Utriusque generis innumerabilia exempla, nisi fallor, animum ad res tam pusillas advertenti occurrent: Cyrop. II, 3, 8. τό τ' αὖ πρὸς τοὺς πολεμίους ἄλκιμον εἶναι οὐ τῷ μὲν προςῆκον, τῷ δ' οὔ, ἀλλὰ πᾶσι καὶ τοῦτο προκέκριται κάλλιστον εἶναι, e quibus καὶ cum Philelphi versione omittendum duxit Schneiderus non videns praecedere Τό τε γὰρ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι πᾶσιν ἐν κοινῷ κεῖται, sed hic quoque vulgatum τό τε γὰρ retinuerim, quum τὲ ad seq. τό τ' αὖ referatur nec nisi explicandis superioribus membrum illud καὶ ὃς ἂν inserviat. V, 5, 31. ὥςτε αὐτῷ [sic enim postulant impressi ante Schneiderum] ἥδιον ἕπεσθαι ἢ σοί, — Οἶμαι μὲν οὔ, ἀλλὰ πολεμιώτερον. VIII, 1, 5. Memor. I, 2, 42. IV, 7, 7. ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς οὔ· ἠγνόει δὲ ὅτι καί, ubi Schneidero cum duobus codd. ἠγνόει δὲ καὶ ὅτι scribenti ne morem geras, cf. a me notata ad Epilog. Cyr. p. 92. Platon. Theaet. §. 6. p. 290. Alcib. I. p. 125. b. bis p. 127. a. etc. Contra tuentur *x* libri apud Xenoph. Hellen. I, 7, 18. Memor. II, 6. §. 12. §. 13. IV, 6. §. 2. §. 5. §. 11. Platon. Gorg. §. 72. p. 101. Theaet. §. 19. p. 307. Protag. §. 57. p. 544. Ion. p. 537. C. 540. B. et tamen brevi post οὔ·

Ἀλλ. Soph. Electr. V. 1445. ed. Herm. Vid. supra ad II, 19. IV, 8. Quod *Ἠ καὶ ὅταν* scripsi, Zeun. Schaef. et marg. Victor. praeeuntibus factum est, qui etiam in his *Ἠ οὖν λέληθε* interrogativum pro *ἡ* restituerant. — *τοῦ ὑμᾶς λέγειν*) Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. *τοῦ ὑμᾶς λέγειν* primus emendavit Steph. 1. 2. consentientibus marg. Victor. et Cornar. Ad *μὴ ὅτι λόγον* noli cum Zeunio et Poppon. Ind. Cyrop. p. 646. *λέγω* intelligere, nisi in vituperationem incidere velis, quam in illum pronuntiat Hermann. ad Viger. p. 804. De verbo *παρείρειν* eiusque usu videndi interpretes ad Soph. Antig. V. 365. et Erfurdt. Nam novi quid non attulit Gail. in *Philologue* T. VII. p. 199. Ante Paris. A. *μεταξὺ τῶν ὑμᾶς λέγειν* et B. *μήδ' ἂν τρίχα μὴ ὅτι λόγον,* quod quum et ipsum usitatum sit, non tamen necessarium.

§. 3. *ὦ Καλλία*) Nemo adnotavit interpretum, verba haec deesse in edd. Cast. Bryll. et versione Ribitti, quibus libris si qua fides habenda esset, inepte saltem Socrates orationem ad Hermogenem converteret, ineptius etiam subsequentia Hermogeni congruerent. In Paris. B. textus pergit *ἔχοις ἄν τις ἔφη δὲ* altero sibilo deleto, ora autem *ἔχοις ἄν τις ἔφη ἀνδρί,* quae ducunt ad hanc scripturam: *καὶ ὁ Σωκράτης, Ἔχοι ἄν τις, ἔφη, ἀνδρὶ ἐλεγχομένῳ* [Hal. *ἐλεγχωμένῳ*] *βοηθῆσαι; Ἔγωγ', ἔφη ὁ Καλλίας.* Gratulabor certe aliis, si quid melius ex Gailii verbis: „*Εχοις αν τις* (*ς* effacé) *εφη δε*: sur ce *δε*, renvoi en marge non suivi de correction: *εχοις αν τις εφη ανδρι.* — *Οταν γαρ ο αυλος φθεγγεται,* B." quae non satis equidem concoquo, extricaverint. Hoc video, Socratem quasi offensum Hermogenis dicto sibi succurrere iubere Calliam. Ita etiam Schneid. locum accepit. — *ἢ οὖν βούλεσθε*) Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. alii *ἢ οὖν βούλεσθε,* Cast. adeo *βούλεσθαι.* Nec magis, quae enotentur, dignae lectiones Paris. A. *βουλησθε* (ε) et *διαλέγομαι* (ω), quo extremo vitio foedantur etiam edd. Iunt. Ald. Hal. Bryll. et Cast. *Nicostrati* huius mentionem faciunt ut eximii histrionis pluribus locis Athenaeus, vid. Ind. Schweig. et Suidas teste Schneidero ad h. l. Aristophanis filium eiusdem nominis laudat auctor vitae eius in edit. Beck. T. IV. p. XXXVIII., *Νικόστρατον τὸν καλόν*, Xenoph. Hellen. II, 4, 6. et Socratis discipulum Plat. Apol. p. 33. fin., quibuscum nihil commune habent ii, quos attigerunt interpretes Lucian. de conscrib. historia cap. 9. p. 12 sq. Dionys. Halicarn. Art. Rhetor. p. 242. ed. Reisk. et Wesseling. ad Diodor. Sic. XVI, 44. — *τετράμετρα*) Iis,

quae de graecorum dramatum recitatione et decantatione egregie, ut solet, ad Aristot. art. poet. p. 186 sqq. disputavit Hermann, copiosa Schneideri ad h. l. annotatione nihil adeo novi accessisse intelligo, praeterquam quod nostri loci recordatum esse Hermannum negavit. At falsum hoc esse ut patebit ex observatione ad. §. 4. ponenda, ita locum hunc silentio, mihi crede, non praeteriisset vir, quo nemo magis his in literis habitat, nisi, quae Nicostratus hic fecisse narratur, a ceterorum consuetudine actorum ita recedere vidisset, ut ad legitimum tibiarum in tragoedia adhibitarum usum demonstrandum nihil inde liceat colligi. — ὑπὸ τὸν αὐλὸν) „*Idem, quod antea erat πρὸς τὸν αὐλόν.*" Schneid., nempe: *num ad tibiam vultis verba mea recitem? soll ich recitativisch zur Flöte mit euch sprechen?* Erraverat enim Weisk. in praepositionis ὑπὸ cum tribus casibus iunctae usu, quem nube exemplorum comprobant ad Hellen. II, 2. [male Weisk. 3.] 23. Fischer. ad Weller. T. III. P. II. p. 280. Matthiae gr. gr. §. 592. p. 871 sq. ad Hecub. Eurip. V. 1191. Bergler. ad Aristoph. Acharn. V. 1014. Iacobs. ad Achill. Tat. p. 975. Schaef. Mell. critt. p. 62. quique instar omnium esse potest, Wyttenbach. ad Plut. T. VI. P. I. p. 349. Supervacanea haec ὑπὸ τ. αὐλ. eis duntaxat videbuntur, quibus non in mentem venit, quantopere illorum repetitione augeatur irrisio, qua Calliae dictum Hermogenes traducit.

§. 4. Ἑρμόγενες) Variam lectionem Paris. B. ὦ Ἑρμ. attigi ad IV, 53. Postea Ald. πρὸς τῶν αὐλὸν et Hal. ἄλλως τε, εἰ μορφ., quod ut nemo probet, facient Hermann. ad Viger. p. 780 sq. et Buttmann. ad Plat. Menon. p. 39. ed. 4. — μορφάζοις, ὥςπερ ἡ αὐλητρίς) Excitavit Schneiderus Hermann. ad Aristot. l. l. 27, 3. p. 190 sq., unde praeter alia optimae frugis plena cognosces etiam, non tibicinam sed saltatricem intelligendam esse, quae, dum tibicina caneret, gestum faciebat, II, 8. De saltatoribus enim μορφάζειν in usu fuisse, auctor est Sturz. Lex. Xen. T. III. p. 174.

§. 5. ὁ Ἀντισθένης ὅδ') Hanc scripturam impressis lunt. Ald. Hal. Cast. Bas. innisam nuperque codicum Pariss. A. B. fide firmatam non erat cur Steph. 1. 2. Leonclav. Bach. Zeun. iisque recentiores praetermisso articulo tentarent. Certam enim personam quum ubique nomen proprium designet, perinde est omittatur articulus an adiiciatur; neque quidquam obstat, quo minus eadem exceptio locum habeat, ubi οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε vi adverbii ὧδε apponuntur. Vid. Reisig. Coniect. Arist. I. p. 178. 184. Schneid. ad Xenoph.

Anab. VII, 7, 3. et Schaef. Mell. critt. p. 77 sq. In Cornarii interpretatione: *Quum igitur, o Antisthenes, hic redarguerit aliquem,* alius generis errorem admissum reperias, a quo Ribittus abstinuit. Ad loci intelligentiam apta exstat Weiskii expositio: „Valde venusta urbanitate se invicem carpunt Callias et Antisthenes. Cum cupiditate et confidentia redarguere Antisthenes coeperat Calliam. Hunc etiam nunc illud pungit. Ergo aliquid ridiculi eius refutationibus affingere vult: nam sane ridiculum est, cum contentione disputanti adhiberi aliquem modum tibiae. Bene autem Antisthenes subiicit, non quid ἐλέγχοντι (sibi) ex hoc genere accommodari debeat, sed quid ἐλεγχομένῳ Calliae; συριγμὸν, id est *exsibilationem*, non *cantum fistulae* propria significatione." Pythicus enim nomus, de quo consulatur Thiersch. Einleit. Pindar. p. 50., quinque constabat partibus, e quibus quae tertio loco a Polluce IV, 84. ponitur, ἰαμβικὸν complectebatur, quo saltatores pugnam Apollinis cum Pythone dracone imitabantur: ἐμπεριείληφε δὲ, ut Pollucis verba inseram, τὸ ἰαμβικὸν καὶ τὰ σαλπιστικὰ κρούματα καὶ τὸν ὀδοντισμὸν, ὡς τοῦ δράκοντος ἐν τῷ τετοξεῦσθαι συμπρίοντος τοὺς ὀδόντας. Consentaneum est igitur, quod Schneid. coniecisse potius quam pro certo attulisse videtur, ὀδοντισμὸν illum συριγμὸν quoque appellatum fuisse.

§. 6. ὁ Συρακόσιος) Sic Iunt. Hal. Cast. Bryll. Steph. Leoncll. itemque Paris. A. prim. man., ὁ Συρακούσιος Ald. Ms. Paris. B. et sec. man. A. Supra II, 13. in τῷ Συρακοσίῳ nihil libri fluctuant, dum ibid. §. 16. ὦ Συρακόσιε est in Iunt. Cast. Hal. Steph. 1. 2. Leoncll., alteram formam exhibente Aldo tum l. l. tum VII, 2. 5. VIII, 1. IX, 2., cui VII, 2. favet etiam Paris. B., qui IX, 2. cum C. adeo in Συῤῥακούσιος depravare non reformidavit. Adde quae diximus ad II, 1. et IV, 52. — τῶν μὲν αὐτοῦ ἐπιδ.) Editiones Stephaniana priores τῶν μὲν αὐτοῦ ἐπ. — Ἆρα σύ) scil. εἶ, ut recte Weiskius contra Zeunium, qui participiorum pro tempore finito collocatorum amantissimus a me notatus est ad IV, 53. Ἆρα autem quatenus pro ἆρ' οὐ dicatur, quum ex VII, 1 et II, 13. constet, non est, quod repetam. Vulgata haec Οὐκοῦν κάλλιον — ἐκαλούμην. nescio an magis probetur sic mutata: Οὔκουν — ἐκαλούμην; vid. Hermann. ad Viger. p. 794. In verbis certe §. 7. Οὐκοῦν — ἐπιμελοίμην. ut quid novetur, minus necessarium. „*Legendum puto οὔκουν. Sed nec plenus hic locus esse videtur.*" Stephani est ad edit. priorem annotatio, cuius tamen in secunda

nusquam vestigium apparet. — *Εἰ μή γε*) Cicero: *nisi vero* secundum Bremium in *Philol. Beiträg. aus der Schweitz* p. 182. — *μετεώρων φροντιστής*) Bach: „Propria Philosophi φροντισταί, scholae eorum φροντιστήρια, sed malevoli homines Socratem μετεώρων φροντιστὴν appellabant, quasi nec futiles et nulli usui futuras cogitaret ac meditaretur, Aristoph. Nub. 100. *μεριμνοφροντιστήν*, 359. *μετεωροφροντιστὴν* vocat. Apud Plat. Apolog. p. m. 7. [p. 18. B.] *τὰ μετέωρα φροντιστὴς* nominatus traditur. Atque illuc respicit Syracusius h. l. Ex eodem genere est locus Aeschinis Dial. III. §. 6. cf. Lucian. Prometh. p. 33. T. I. ed. Reitz. v. Küster, et Spanheim. ad Aristoph. Nub. V. 94. L. Bos. Obs. Misc. c. XII." atque Xenoph. Oecon. XI, 3., Fischer. in Aeschin. ind. s. v. φροντιστής, interprett. ad Aristoph. Nubb. V. 228. Ruhnken. ad Memor. I, 2, 31. Wolf. Praefat. ad Nubb. p. IX sqq. et F. G. Welcker. *Wolken übers.* p. 176 sqq.

§. 7. *μετεωρότερόν τι*) Ald. *μετεωροπερόν τι*, quod posterius in Paris. B. deficit. In priori negatione verborum seqq. *Ἀλλ' οὐ μὰ Δί', ἔφη, οὐ τούτων σε* qui *οὔ* dederunt, Iunta et Aldus melius statim cum Hal. Cast. et Bryll. accentum pronomini *σε* denegarunt, a serioribus demum inductum. Sexcentis autem locis *οὐ* similiter in uno eodemque membro iteratur, ut supra II. 4. IV, 3. Platon. Theaet. §. 2. p. 283. H. Soph. Electr. V. 616. Aiac. V. 949. Antig. V. 5 sq. Hieron. I, 21. et Lex. Xen. *μὰ Δί'* p. 63 sq. Cyrop. II, 2, 31. *ὁ αἰσχρὸς ἐκεῖνος πρὸς τοῦτο εἶπε· Μὰ Δία, ἔφη· οὐ γὰρ φιλόπονός ἐστιν*, in his quoniam Paris. A. *ὁ αἰσχ. ἐκεῖνος μὰ Δία οὐ πρὸς τοῦτο ἔφη, οὐ γὰρ φ.* et B. *ὁ αἰ. ἐκ. (μὰ δία* rayé) *οὐ πρὸς τοῦτο ἔφη (μὰ δία* supra lin.) *οὐ γ. φ.* obtulerant, Schneidero probabile videbatur scriptum olim fuisse *οὐ μὰ Δία, ἔφη· οὐ γάρ.* Vereor ut recte; primum enim *οὐ* illud minime opus est, deinde libri Vaticani lectio — *ἐκ. πρὸς τοῦτο ἔφη· μὰ δία, οὐ γὰρ φ. ἐστὶν* non minus quam Victor. libri *ἐκ. πρὸς τοῦτο· μὰ Δία, ἔφη· οὐ γ. φ.* adducunt me, ut turbis his excitandis ansam dedisse putem diversas lectiones *εἶπε* et *ἔφη*, nisi forte scribendi errorem indicaturus librarius ad *μὰ δία* addidit *οὐ πρὸς τοῦτο*, i. e. noli *μὰ δία* ad *ἐκεῖνος* ponere. Ita qui Paris. B. scripsit, intellexisse videtur auctoris sui scholium. Possumus vero etiam statuere — quidni enim in rebus incertis ludere liceat? — ex *διττογραφίᾳ* irrepsisse verba *οὐ πρὸς τοῦτο ἔφη*, quibus grammaticus significaturus esset, genuina esse *πρὸς τοῦτο εἶπε, οὐ πρὸς τοῦτο ἔφη*. Mox Ald. *οὕτως ἂν ἔφην — Ἄνωθεν μέν γε*

ὄντες ὠφελοῦσιν) Castalione duce exemplaria Brylingg. "Ἂν μὲν γὰρ ediderunt, prave, ut docuimus ad I, 9. Cf. etiam Stallbaum. ad Plat. Phileb. p. 12 sq. Miror autem Orellium ad dicendi genus ἄνωθεν ὄντες ὠφελοῦσιν offendisse, ut ὄντες aut in ὄντως mutandum aut pro ἄνωθεν scribendum ἄνω coniiceret. Num corriget vir doctus etiam Cyrop. I, 3, 4. ἵνα ἧσσον τὰ οἴκαδε ποθοίη et alia sexcenta, ubi anticipationis vi adverbia loci inter se permutantur? Nam quod Brunckius ad Soph. Trachin. V. 1010. tradidit, adverbia in θεν apud poetas saepe habitum in loco significare, tantum abest, ut de poetis solis et allati generis adverbiis valeat, ut ex utriusque generis scriptoribus tantum non omnium adverbiorum loci innumera exempla videam congesta ab Erfurdtio ad Soph. Antig. V. 517. ed. min. Bekkero in specim. Philostr. p. 78 sqq. Doederlein. Spec. novae edit. Sophocl. p. 44. et Lobeck. ad Phryn. p. 43. 128. Ingeniosius verborum concinnitati consuli ait Iacobs. ad Achill. Tat. p. 660. scribendo ἄνωθεν μέν γε ὕοντες ὠφ. — ad quam coniecturam stabiliendam facit etiam locus Oecon. XX, 11. Καί τοι ὕδωρ ὁ ἄνω θεὸς παρέχει, in quo si quid novandum est, nihil verborum ordine immutato legerim ἄνωθεν pro ἄνω. Sincerum existimarem ὕοντες, cuius participii non unum exemplum Stephanus thesauro suo inseruit, nisi primaria sententiae vis, quae inest in ἄνωθεν ὠφελοῦσιν, (ἀνωφελεῖς εἰσιν) vocabulo quam ὄντες significantiore aliquantum videretur minui. Plenius autem Xenophonti dicendum fuisset: ἄνω μέν γε ὄντες ἄνωθεν ὠφελοῦσιν, quod quis non reprehendisset sequente praesertim rursus ἄνωθεν? — Εἰ δὲ ψυχρὰ λέγω) Sensit igitur ipse Socrates frigidam et inanem esse vocis ἀνωφελὴς ex ἄνω et ὠφελέω descendentis etymologiam, cui similem explicationem scholiastae ad Soph. Oed. Col. V. 674. Brunckius quidem futilem dicit, non tamen Hermann. ad Viger. p. 855. Pertinent huc ea quoque, quae de adiectivo ψυχρὸς ad utramque editionem Soph. Antig. V. 88. commentatus est Erfurdtius. Post αἴτιος ut abest a Paris. B. ἔφη, ita antea Victor. σαφῶς pro φ. π. enotavit.

§. 8. εἰπέ μοι, πόσους ψύλλα πόδας ἐμοῦ ἀπέχει) „Respicit ad calumniam Aristophanis Nub. V. 145. [ἀνήρετ' ἄρτι Χαιρεφῶντα Σωκράτης] ψύλλαν ὁπόσους ἅλλοιτο πόδας: huc etiam respicit Lucian. T. I. p. 34. Eunap. in Aedes. p. 38. ψυλλῶν πηδήματα καταμωκώμενος, v. Küster. ad Aristoph. l. c. [Scholl. et reliquos interprett. Bocharti Hierozoic. T. III. p. 476. ed. Rosenm.] et Hemsterhus. ad Lucian. l. c." Bach. Cf. etiam ibid. V. 828. Σωκράτης ὁ Μήλιος καὶ Χαιρεφῶν,

ὅς οἶδε τὰ ψυλλῶν ἴχνη, nisi forte Aristophanes etiam respexit, quod aequalibus cognitum hodie nos latet. Nam verissime vidit Schneiderus, ex omnibus locis, quos undique corraserint interpretes, nihil ad illorum verborum intelligentiam redundare. Docendum enim erat, quid Syracusani dictum sibi vellet, diversissimum illud ab eo, quod Aristophanes vitio vertit Socrati. Wielando pro ἀπέχει interpretato ἅλλεται aut ἀναπηδᾷ: *sage mir lieber, wie viel Füsse ein Floh über mich wegspringen kann*, quam multa, neque iniuria, possunt obiici! Quod sicubi αὕτη ἡ ψύλλα scriptum esset, ut Syracusius δεικτικῶς loqueretur, facilius se toleraturum ἐμοῦ fatetur Langius, cui ceteroquin viro quemadmodum de industria videtur absurdi aliquid Syracusanus proferre, quippe non satis perceptis, quae aliquando audisset, ita Schneiderus meliores codices exspectandos affirmat. Difficultatibus ex parte succurrit Bremii sagacitas emendantis πόσους ψύλλης πόδας ἐμοῦ ἀπέχεις; ne commemorato quidem nomine Iacobsii, qui in Additt. ad Athenaeum p. 134. quinquennio ante excogitaverat πόσους ψύλλου πόδας ἐμοῦ ἀπέχεις; Priora illa tanquam e textis sumpta excitavit Lobeck. ad Phrynich. p. 332. Ambiguam cur hanc quaestionem Bremius appellaverit, tanto minus perspicere possum, quanto magis dubito, an nemini persuadeatur, tam stultum tamque arrogantem Syracusanum fuisse, ut verbis se Socrati exaequare atque adeo praeferre voluerit. Quanquam, quod praestantius vulgatae in locum substituam, ipse non habeo, illud unum intelligens, parum aptam interrogationem esse, si receptam, et arrogantiorem, si Iacobsii commentum probaveris. Ineptum est enim quaerere, quantum, quod nemo sensibus percepit, ab aliquo homine distet, arrogans autem, tam futilem praestigiatorem se cum Socrate exaequare velle. Gailius in Observatt. litt. et critt. T. VII. P. II. p. 119. rideri censet Aristophanem: *il ridiculise*, inquiens, *Aristophane en tournant ses armes contre lui-même, en le parodiant, en mettant ses indécentes bouffoneries et ses calembourgs, non dans la bouche d'un poëte connu, mais dans celle d'un directeur de marionettes, d'un misérable bouffon, mal vêtu, mourant de faim* (I, 11.), *et muni, ainsi que son jeune compagnon de tout ce qu'il faut avoir pour souper aux dépens d'autrui.*" Tam obiter locum, qui est in difficillimis, inspexit, ut, quae Syracusani sunt, Philippo adscriberet! Lectio Paris. B. ὁ μοῦ ἀπέχει quantumvis corrupta Hermanni tamen comprobat sententiam, voci ἐμοῦ, non alii corruptelam adhaesisse. — σὺ μέντοι δεινὸς εἶ, ὦ Φίλιππε, εἰκάζειν.)

Cyrop. I, 3, 18. Ἀλλ' ὅ γε σὸς πατὴρ, εἶπεν ὁ Κῦρος, δεινότερός ἐστιν, ὦ μῆτερ, διδάσκειν μεῖον ἢ πλεῖον ἔχειν. Plura dabit L. X. T. I. p. 637. Constructionem adiectivi δίκαιος attigimus ad IV, 15. Verbum εἰκάζειν nihil sonare aliud quam εἰπεῖν ᾧτινι ἔοικέ τις, bene adnotavit Orellius contra Schneiderum, praeter alia, quae affert ab h. l. aliena, cum Hesychio per σκώπτειν interpretantem, Reiskius ad Aristoph. Av. V. 803.: „*Solebat inter hilaritates convivales alias etiam unus alterum rei alicui ridiculae assimilare. Et sic accipiendus est locus Diod. Sic.* T. II. p. 453. 9. Wessel.; *ubi rem acu non tetigit interpres.*" Cf. Creuzer in Mell. III. p. 14. — καὶ ἄλλοις γε πολλοῖς.) Lineola, quam sub particula γὲ ductam offert Victor., abfuisse voculam ab eius codice testatur; quam recte, vide ad I, 5. Ceterum malo δοκεῖ ἐοικέναι λοιδ. βουλομένῳ quam δοκεῖ μοι ἐοικέναι suppleas. Posteriori sensu neutrius essent generis haec ἄλλοις πολλοῖς. Quae antegressa sunt ὁ ἀνὴρ οὗτος fuisse qui ad Socratem referri opinarentur, plerisque legentibus vix videbitur credibile.

§. 9. Ἀλλ' εἴπερ γέ τοι τοῖς πᾶσι καλοῖς καὶ τοῖς βελτίστοις εἰκάζω) Paris. B. Ἀλλ' εἴπερ γε τοῖς πᾶσι καὶ τοῖς βελτίστοις εἰκ.; neque Iunt. Cast. Bryll. Steph. 2. agnoscunt τοι servatum ab Ms. A. et editis Ald. Hal. Steph. 1. Leoncl. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Weisk. Schneid., atque illic interceptum similitudine articuli τοῖς; germanam enim puto particulam, de qua cf. ad Viger. Hermann. p. 823. et Porson. ad Eurip. Phoeniss. V. 742. Praefat. p. LXIII. Multo tamen graviora vitia sunt, quibus hic locus laborare putatur. Nam „si Philippus" — Schneideri verba sunt — „omnes καλοὺς dicere voluit, graece id erat πᾶσι τοῖς, deinde modo simplici καλοῖς cur superlativus καὶ τοῖς βελτίστοις adiungitur?" Orellius etiam ut verba significare possint: *pulchris omnibus quin optimis*, postulari ait πᾶσι τοῖς καλοῖς καὶ τοῖς βελτίστοις. At οἱ πάντες καλοί, nisi fallor, appellantur *omnes pulcri, quotquot in orbe terrarum reperiuntur, nostra lingua: die ganz schönen, die allerschönsten und die besten.* (καὶ οἱ βέλτιστοι.) Quam in rem laudavit Lex. Xen. p. 465. T. III. Hellen. IV, 1, 36. τῶν πάντων χρημάτων. Anabas. V, 6, 7. οἱ πάντες ἄνθρωποι et Cyrop. VII, 5, 15. Antequam in hac explicatione acquiescerem, cum aliis de causis mihi arrisit coniectura τοῖς παροῦσι καλοῖς κ. τ. β., tum quod innumeris locis πάντα et παρόντα vel confusa vel permutata in libris esse observasse mihi videor. Cyrop. III, 3, 55. εἰ μὴ καὶ ὑμᾶς ἑώρων παρόντας, οἳ καὶ παράδειγμα αὐτοῖς ἔσεσθε.

Pro παρόντας duabus literis deletis Iunt. Arg. marg. Guelf. et, qui Iuntinae recensioni adhaerent, πάντας praebent, nihil sollicitantes singularem numerum παράδειγμα, qui praeter necessitatem Schneidero offensioni fuit, vid. VIII, 3, 12. et Matthiae gr. gr. §. 431. p. 595 sq. Cum integerrimis membranis Cyr. V, 5, 5. λαβὼν τούς τε τῶν Περσῶν ἱππέας πολλοὺς ἤδη ὄντας καὶ τοὺς Μήδους τοὺς παρόντας καὶ τοὺς Ἀρμενίους praetulerim lectioni τοὺς Μήδους πάντας; non enim omnes Medi sed exigua tantum eorum pars cum Cyro erat. Articulum alterum admissa corruptela non poterant non librarii omittere. Demosth. Apparat. T. I. p. 379. Reisk. παρόντων — ἁπάντων. Cyrop. IV, 2, 38. ἀπόντων — ἁπάντων et Reitz. ad Lucian. Dial. Meretr. T. III. p. 302 sq. Aequiore certe animo nostram qualemcunque emendationem viri docti accipient, quam miram receptae interpretationem a Schneidero propositam: „Quid si τοῖς πᾶσι similis aliquis dicitur, ut interdum τῷ παντὶ dicitur res aliqua diversa esse ab alia, et homo ab homine? Tum vero structura verborum haec erit, εἴπερ γέ τοι εἰκάζω αὐτὸν τοῖς πᾶσι (in omnibus, in universum [at ita plerumque ἐν praefigitur] similem esse dicam hominibus non solum καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς dictis) καλοῖς, (sed adeo etiam optimis) καὶ τοῖς βελτίστοις." Cui, ut de temeritate taceam, quae et novas singulis vocibus notiones tribuit, et a scriptore praetermissa supplevit, quantopere Parisiensis libri, alias depravatissimi, scriptura praestat? Magis etiam interpretes exercuerunt, quae deinceps sine discrepantia in exemplaribus Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. et Mss. Pariss. A. B. circumferuntur εἰ πάντ' αὐτοῦ βελτίων φῄς εἶναι, i. e. *si te in omnibus rebus illo meliorem esse dicas*, quibus, ut sensus adiuvetur, negatio, μὴ post εἰ inseratur necesse est. A libris igitur ad posteros traditum quum ab hoc loco alienissimum esse Leonclavius sensisset, quae in annott. coniecerat εἰ πάντ' αὐτὸν βελτίονα φῄς εἶναι, ex iis nihil nisi βελτίονα cum Bachio et Welsio textis inculcare ausus est, ad editionis 3. oram reiecto pronomine αὐτόν. Propius a vero abest Ribittus: *si omnia, quae in eo sunt, optima esse dicas*, quasi εἰ πάντα αὐτοῦ s. ἐν αὐτῷ βέλτιστα φ. εἰ. ante oculos habuisset. πάντ' αὐτοῦ βελτίω probavit Zeunius sive cum Ribitto quis interpretetur sive cum Bachio: *si omnia ipsius meliora esse dicis.* Tum Weiskio iudice Genitivus αὐτοῦ a πάντα regitur, qua nulla mihi magis sententia probatur, dummodo vertas: *si omnia in eo meliora dicis quam in aliis.* Sic visum etiam, quem de loco impedito consului, *Hermanno* et quidem ita, ut

salvis linguae legibus *πάντα αὐτοῦ* eo, quo dixi, sensu accipi posse confirmaret. Tolerabilem sensum lucraremur etiam reddendo: *si unumquemque hic meliorem iudices, quam Syracusanum*, aut scribendo *εἰ μὴ πάντ' αὐτοῦ βελτίω φ. εἶ.*, *nisi quemque convivarum eo meliorem esse dicas*; si aut opus esset mutatione aut *αὐτοῦ* pro *hic* a Xenophonte usurpari posset. Cornarius: *At si quidem omnibus bonis ac* (sic) *optimis ipsum assimilavero.* — *Et nunc sane tu convicianti similis es, si per omnia meliorem te ipso* [*πάντα σαυτοῦ*] *asseris.* Ceterum scripsi *φῄς* priscas editiones secutus pariter et ea, quae praeceperunt Matthiae gr. gr. §. 209. p. 277. et Elmsley ad Eurip. Med. V. 674., a quibus dissentit Buttmann. gr. gr. max. §. 109. p. 564. Supra Paris. B. *δικαίως ἂν δικάζει*, soloece; vulgati Optativi rationem explicavimus ad IV, 10.

§. 10. *εἰκάζω αὐτόν.*) E Paris. B. in lucem profertur *εἰκάζω αὐτόν; μηδετέρων, ἀλλὰ μηδενὶ, μηδὲ τούτων εἴκαζε* (Iunt. Ald. *εἰκαζέ*) *ἀλλ' οὐ μέν τοί γε σιωπῶ· οἶδα ὅπως*, qua tota varietate multo potior est Weiskii coniectura: *μηδενὶ μηδὲν τοῦτον εἴκαζε, cum nullo hunc hominem ulla ex parte compara.* Quorum ratio verborum, quia pro *τοῦτον* legerat *τούτων*, fieri non poterat quin Schneiderum falleret. Intelligens enim Weiskius ad *τούτων* praeter *πονηροτέρων* nihil cogitatione addi posse, in vulgata otiose ait repeti, quae ex antecedentibus nemini obscura forent. At quamvis *μηδὲν τοῦτον* nec Orellio displiceat, tamen non ausim novam lectionem inferre, eoque minus, quod receptae vim iam antiquissimi interpretes optime perceperunt. Ribittus: *Ne improbis quidem? At nemini? Nemini ne istorum quidem compara*, et Cornar.: *Neque his. At nulli? Neque ulli horum assimiles* h. e. ut arbitror: *omnium minime horum cuiquam compara.* Sed solum *μηδὲν* si quis, ut nova sententiae notio accedat, adsciscere velit, huic nihil admodum adverser. — *καὶ ῥᾳδίως γ' ἄν, ἃ μὴ δεῖ λέγειν, ἔφη, σιωπᾷς;*) Optime Ribittus: *Facile quidem, si quae loqui non convenit, inquit, tacebis.* Aberrarunt enim Leoncl. et Cornarius: *Et facile, inquit, est tacere ea, quae dicere non oportet*, una cum Iunt. Ald. Hal. Bryl. 1. Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. Zeun. Lang. et Weiske, qui post *ῥᾳδίως γε* minorem distinctionem praetermiserunt, qua non temere interpunctum videbis a Cast. Bryl. 2. Schneid. et Schaef. — *ἐκέλευον εἰκάζειν.*) Nodum in scirpo quaerit Orellius verbum *εἰκάζειν* improbans, quod parum consentaneum sit, Socrati Syracusanum a scurra comparari vetanti adversaturos fuisse reliquos;

convivas, et quod haec iis repugnent, quae modo Xenophon de fine *παροινίας* commemorasset. Itaque *εἰκάζειν* aut ab aliena manu profectum, aut de omnis generis comparationibus nihil ad Syracusanum spectantibus accipiendum esse putat. Atqui non meminit, nec V, 10 sqq. Socrati quemquam Socratis causa pulcritudinis palmam concessisse, nec quid ceteri convivae de rixa inter Socratem, Antisthenem et Philippum orta senserint, scriptorem adhuc verbo significasse. Verbis enim *αὕτη μὲν δὴ — κατεσβέσθη* nihil nisi narrare voluit, acerbiorem istam altercationem a verbo *παροινία* exorsam hoc loco substitisse.

Cap. VII. §. 1. *αὖ πάλιν*) „*Rarius hoc ordine, frequentius inverso πάλιν αὖ.*“ Schaefer. in Mell. critt. p. 39. Xenophonteis apud Sturz. L. X. T. I. p. 463. laudatis Cyrop. VII, 2, 23. Hellen. VII, 4, 1. *ὁ μὲν λιμὴν αὖ ὁ τῶν Σικυωνίων πάλιν* §. 22. et Memor. IV, 3, 8. adde Plutarch. Ages. cap. 11. Pyrrh. c. 22. Aelian. V. H. I, 15. III, 20. VIII, 1. Lucian. pro Imag. T. II. p. 30. Soph. Oed. Col. V. 354 et Weisk. de Pleonasm. p. 142. Sequens *ἦρχεν ᾠδῆς* non est *incepit canere*, sed *cantum praeivit*, si quidem recte habet discrimen, quod inter Activam et Mediam verbi formam statuit Schneider. ad Cyrop. II, 2, 28 et IV, 1, 6.

§. 2. *Ἐπεὶ δ᾽ ᾖσεν,*) Moschius mavult *Ἐπεὶ δ᾽ ᾖσαν postquam cecinerant*, sed singularis numerus nescio an magis cum *ἦρχεν*, quam pluralis, conveniat. — Locutionem *τροχὸς τῶν κεραμεικῶν* notissimam praeter Bachium et Weiskium exemplis ut comprobavit Matthiae gr. gr. §. 354. p. 479., ita in forma *κεραμεικὸς* haerentem in viam reducet eruditio Lobeckii ad Phrynich. p. 147. — *θαυμασιουργήσειν*) „*Stephanus in Thesauro Gr. T. III. p. 1515 annotavit, legi etiam h. l. alicubi scriptam forma usitatiore θαυματουργήσειν.*“ Schneiderus. In Tom. I. p. 1515 b. haec tantum vir graece doctissimus: „*Xenophon Sympos. pag. 521. ἐφ᾽ οὗ ἔμελλε θαυματουργήσειν, nam et ita legitur pro θαυμασιουργήσειν.*“ Diserte vero Gailus *θαυματουργήσειν* ex Paris. A. enotavit, quod velim advertant, qui Stephani ingenium excogitasse dictitant, quae se in libris invenisse memoriae prodidit. — *σκοπῶ ὅπως ἂν — διάγοιεν*) Structurae rationem, ne longus sim, explicatam dabunt Hermann ad Soph. Electr. p. 15 sq. Heindorf. ad Platon. Protag. §. 26 p. 496 sq. et cf. ad VIII, 25. Obiter moneo, apud Aeschyl. in Agam. V. 371. *Δία τοι ξένιον μέγαν αἰδοῦμαι Τὸν τάδε πράξαντ᾽ ἐπ᾽ Ἀλεξάνδρῳ, Τείνοντα πάλαι τόξον, ὅπως ἂν Μήτε πρὸ καιροῦ, μήθ᾽ ὑπὲρ ἄστρων Βέλος ἠλίθιον σκήψειεν* necessario

scribendum esse *Τείναντα*. — Pro καὶ ἡ παῖς ἥδε Cast. et Brill. sine articulo καὶ παῖς ἥδε, Aldina κ. ἡ παῖς ἥδεν, quod circumflexo lenique spiritu coronatum nescio quomodo in margg. Villois. et Victor. transiit. Fieri potest, ut pro superiori ᾖσεν alicubi legeretur. Mox dedi ἡμεῖς δ' αὖ μάλιστ' ἂν εὐφραινοίμεθα, quo commodius lectionum diversitates expedirentur Iunt. Cast. Hal. Leoncll. 1. 2. 3. Steph. 1. 2. Bach. Zeun. Schneid. Weisk. Lang. Schaef. ἡμεῖς δ' [δ' abest a Cast. et Bryll.] ἂν μάλιστα εὐφραινοίμεθα ac Mss. Pariss. A. B., quibus favet edit. Ald. ἡμεῖς δ' ἂν μάλιστα ἂν εὐφρ., quod et ipsum confido multis comprobatum iri. Fortasse etiam ὡς ante μάλιστα admittendum erit; sic enim Margg. Steph. 1. 2. Leonclav. 1. 2. 3.: ἂν ὡς μαλ. Ineptias Zeunii melius intelligi ὡς, quam inferri, adnotantis quis hodie vel credere vel refutare dignabitur? Cf. not. ad III, 9. et Apol. §. 6. Tum in verbis ὅπερ εὖ οἶδα ὅτι καὶ σὺ βούλει deficit ὅτι in Paris. B., non male; Cyrop. II, 1, 8. Ἀλλὰ τοῦτο μέν, ἔφη ὁ Κῦρος, εὖ ἴσθι, οὐδ' εἰ πάντες ἔλθοιεν Πέρσαι, πλήθει γε οὐχ ὑπερβαλοίμεθ' ἂν τοὺς πολεμίους vulgo interpositum ὅτι ante οὐδ' meliorum iussu codicum iure exsulare fecit Poppo, nihil curans Fischerum ad VI, 1, 40.: *Xenophon solet alibi addere ἄν*, recte quidem, modo ne ubique hoc factum existimes. Ibid. §. 5. ἅρματα δ', εὖ οἶδ', οὐ μείω διακοσίων, quod idem a Schneidero receptum etiam IV, 5, 21. Cf. I, 6, 10. III, 3, 32. V, 2, 11. 36. 37. cap. 5, 12. VII, 1, 18. VIII, 7, 12. Oecon. X, VII, 10. Antiqua lectio potest revocari Soph. Antig. V. 469. ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα Πίπτει μάλιστα pro Brunckiana et Erfurdt. Πίπτειν. Adde Aeschyl. Pers. V. 209. Schaef. in Mell. critt. p. 4. et Elmsley ad Eurip. Med. V. 1034. et not. ad III, 12.

§. 3. Καὶ μὴν τό γε ἐπὶ τοῦ τροχοῦ] Ante Welsium in exemplaribus Iunt. Ald. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. circumfertur Καὶ μὴν τό, τε ἐπὶ τοῦ τρ., a quo nihil recedunt codd. Pariss. A. B. Debebat esse τόδε τό, nam τό τε quo minus ad Οὐδὲ μὴν trahatur, obstat inprimis subiectum τό γε, neutiquam Graecorum usus, quem vid. ad VIII, 2. Halensi editioni καὶ μὴν καὶ τό, τε ἐπὶ τ. τρ. neminem obsecutum esse reperio. Quod cum aliis adscivimus, debetur Stephano, qui in marg. ed. 2. scribit: τό, τε *in* τί γε (sic) et paullo post „*Partic.* τὶ *in* τίνα *aut* τίνι *mutandum censeo*" atque in editionis primae annott.: „*Aut* τίνα ἂν *aut* τίνι ἂν *scripsisse Xenophontem puto: potius tamen* τίνα ἄν." Inde τό γε ἐπὶ et τίν' ἂν in margg. coniecit Leonclavius.

Prisca lectio — τί ἂν παράσχοι inest in Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Weiski. Lang. et Mss. Pariss. A. B., e quibus qui B. audit, insuper παρίσχοι repraesentavit, nisi excudi voluit Gailius παρέχοι. Bachius quod τί ἂν verti posse quomodo afferret opinatus est, vulgatum temere retinuit. Nec magis audiendus Sturz. L. X. T. IV. p. 307., qui more suo omnibus ac singulis vocabulis sexcentas significationes tribuendi, τί per quomodo praeter nostrum locum explicavit etiam Hellen. VII, 3, 6. Hieron. I, 15. Memor. IV, 8, 9. Oecon. VII, 9., sed locum Hellen. emendavit Schaeferus, in reliquis διὰ supplendum, ut §. 4., aut simplicior interpretationis ratio sequenda. Latinam linguam; non graecam menti obversatam fuisse credas. Castalionis et Bryll. 2. scribentium ἡδονῆς δέ, quod magis miror a nullo editore animadversum, quam quod ἡδονὴ δὲ Hal. et Bryl. 1. habeat. Pro seq. διαστρέφοντας marg. Victor. διατρέφ.; quia confusione nihil est frequentius. Idem liber habet καὶ τοὺς τροχούς. Cornarius: voluptatem autem neque hic [οὐδὲ ταύτῃ?] cognoscere possum quidnam exhibeat.

§. 4. θαυμάζειν, τί ποτε ὁ μὲν λύχνος) „Θαυμάζειν· τί (δή om.) ποτε.“ Ita Parisiensis editor e codd. A. B., unde quum impressi in lectione τί ποτε consentiant, non iniuria mihi videor colligere, membranarum illarum esse τί δήποτε, Gailiumque errore aliquo inductum falsa inde enotasse. Verbum θαυμάζειν vitium cepit apud Max. Tyrium I, 3. p. 9. Ἐθαύμαζον οἷον τὸ θέαμα οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τὸν ἐπιβάτην ἐμακάριζον, quod sanabis, opinor, hoc modo mutatum: Θαυμαστὸν ὅσον τὸ θέαμα. Vid. Viger. p. 128. — Paris. A. posteà ἔλαιον ὑγρὸν αὔξει sine participio, de cuius omissione disputavi ad IV, 25. Litigant interpretes, χαλκεῖον utrum de speculo aeneo in conclavi alicubi reposito, an de tabula aliqua aenea, lucernae adnexa, quae lumen eius reddiderit, accipi oporteat. Illi sententiae favet Weiskius, huic cum Zeunio Schneiderus, qui vocabulum negat usquam de speculo dici. Ipse Stephano assentior, omnia rite explananti in Thesauro gr. ling. T. IV. p. 385. G.: „λύχνον vocat ellychnium ardens et lumen praebens, χαλκεῖον autem nominat aeneum vasculum, cui oleum infusum est, quodque in se fistulam habet, cui ellychnium immittitur, et oleo concepto ac flamma ardet.“ etc. Cf. etiam Winkelmann's Werke T. II. p. 74 sqq. ed. Dresd. Tum Iunt. Ald. Cast. Bryll. Hal. ἐν αὐτῷ δὲ ἄλλα, mendose. Quid παρέχεται a παρέχει differat, hic locus ad perspiciendum prae ceteris idoneus est. — Ἀλλὰ γὰρ καὶ ταῦτα) Ribitti: alioqui enim haec non idem

quod vinum efficiunt, aliquanto rectius Cornar.: *at enim neque haec in idem cum vino spectant*, et Leoncl.: *verum ne haec quidem eadem efficiunt, quae vinum*. Secundum Weiskium ad verbum verti licet: *sed enim ne haec quidem eodem impellunt, quo vinum*, nempe ad hilaritatem, aut passive: *non eodem quo vinum pergunt*, ut sensus cum eo conveniat, quem Leoncl. posuit. Active si verbum accepisset Xenophon, non εἰς ταὐτὸν sed ταὐτὸν s. ταὐτὰ, nisi egregie fallor, scribere debuisset. De Vectigal. III, 4. Ταῦτα γὰρ τιμώμενοι οὐ μόνον τοῦ κέρδους ἀλλὰ καὶ τῆς τιμῆς ἕνεκεν ὡς πρὸς φίλους ἐπισπεύδοιεν ἄν, quae verba equidem ab omni mendo vacua esse duco; cui scribere licuit Anabas. I, 3, 8. καί με τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς quanquam diversa paullulum structura, idem quin sine offensione ταῦτα τιμᾶσθαι iungere potuerit, dubitare noli. Neutralem potestatem apud Theocr. 16, 93. βόες δ' ἀγιλαδὸν ἐς αὖλιν ἐρχομέναι σκνιπαῖον ἐπισπεύδοιεν ὁδίταν obtinere, nemini facile persuadeat Schneider. in Lexico gr. T. I. p. 527., quem afferre decebat Eurip. Troad. V. 1284. ἀλλ', ὦ γεραιὲ πούς, ἐπίσπευσον μόλις, ὡς ἀσπάσωμαι τὴν ταλαίπωρον πόλιν, ibiq. Seidler. Herodot. ἐπισπεύδων τοῖς ἱροῖσι in Steph. Thes. T. III. p. 945. Cyrop. I, 3, 4. ὑμεῖς δὲ εἰς μὲν τὸ αὐτὸ ἡμῖν σπεύδετε. Contra transitive legitur Hellen. V, 1, 33. Platon. legg. VII, 14. p. 273 Ast. p. 810 Steph. Soph. Electr. V. 459. Quemcunque hic significatum praeferas, illud non assequor qui potuerit Zeun. Lang. et Orellio in mentem venire, membrum istud cum eo synonymum, quod §. 3. de alia re legeramus ὃ συμποσίῳ οὐδὲν προσήκει, explicandum esse: *at vero nec tales quaestiones vino congruunt*. Ad ταὐτὸν quod attinet, „*licet veteres Attici ταὐτὸν*," verba sunt Elmsleii ad Eurip. Med. V. 550. „*libertius usurpasse videantur, exstant nonnulla alterius formae exempla omni exceptione maiora.*" Cf. quos laudavit Matthiae gr. gr. §. 146. p. 174. et Buttmann. gr. gr. max. §. 74. p. 300.

§. 5. ἐν οἷς Χάριτες) Zeunius comparari iubet Horat. Od. I, 4, 9. Hesiod. Theog. 909. et Grammii hist. Deor. p. 85. ac Schneiderus lectores ablegat ad Platon. legg. VII, 18. p. 815. (p. 376 Bip.), quasi aut ipse philosophi locus quaeque ad eum ab Astio p. 279. monentur, aut utriusque viri communis fons Meursius de Saltat. Vett. in Gronov. Thes. T. VIII. p. 1273 sqq. lucis aliquid his verbis conciliarent. Neuter enim perpendit, ferocientes Baccharum saltationes, de quibus Plato egit, non minus a Socrate quam saltatricum praestigias vituperari. Consule potius Boettiger. *Andeutungen*

zu 24 *Vorles*. p. 102. *Ideen zur Archäologie der Malerei* p. 191. et Lex. Xen. T. IV. p. 220. — αὐτούς τε ῥᾷον διάγειν) Paris. B. οἶμαι αὐτοὺς ῥᾴδιον δ., quam confusionem creberrimam esse testabitur Lobeck. ad Phrynich. p. 403. Alter Paris. liber facit cum Zeunio, plerorumque omnium iussu exemplarium praebente αὐτούς γε ῥᾷον διάγειν. Primus τὲ pro γὲ edidit Schneiderus, διάγει Iunt. et Ald. repugnante marg. Victorii. Etiam in his καλῶς τε λέγεις Cast. invexit καλῶς γε λ., quem in hac vocula sequuti sunt Hal. et Bryll., non item in futuro εὐφρανεῖσθε, cuius loco εὐφραίνεσθε Castalio substituerat. Adiectivum ἐπιχάριτος ut Xenophonti familiarem agnovit iam ad Charit. Dorville p. 616. Vid. quae notavimus ad III, 9. Ceterum lacuna in cod. Paris. A. a verbis ἀλλὰ ναὶ μὰ τὸν Δί' exorsa et ad participium ἐξελθὼν VIII, 1. extensa qualem habeat originem, vix opus est ut moneam.

Cap. VIII. §. 1. συνεκροτεῖτο) Hoc verbum quanquam non defuerunt qui post Stephan. Thesaur. T. II. p. 458. docte illustrarent Viger. p. 293 sq. Dorville ad Charit. p. 251. Schneid. in Praef. ad Anabas. p. XXXV. Creuzer. ad Plotin. de pulcrit. p. 189., interpretes ad Aristoph. Equit. V. 474. p. 129. et Iacobs. ad Achill. Tat. p. 518.; nihilo tamen secius utrum cum Weiskio Media forma paullo copiosius expliceem: *suis distribuebat partes agendas et quo ordine omnia essent agenda*, *monstrabat*, an cum aliis reddam: *plausu convivarum comprobabatur*, scil. quod Socrati auscultans spectacula se editurum esse pronunciaverat, quibus omnes delectaturi essent, dubius haereo, praesertim quum Activum duntaxat illo significatu usitatum fuisse videam. — Ἄρ' ἔφη ὦ ἄνδρες) Integritatem particulae ἄρα, a Stephano 2. temere in Ἆρ' mutatae, ne quis in seqq. μὴ ἀναμνῆσαι cum Stallbaum. in Miscell. critt. P. II. T. I. p. 265 sq., μὴ ἂν μνημονῆσαι aut simile aliquid inferendum putet, defendimus supra ad II, 13. et VI, 6. Verbis μεγέθει πάντα Schneid. concinnitatis causa, ut ait, μὲν interposuit, quo additamento equidem careo facile, non ignorans, quoties sequente δὲ Graeci μὲν reticuerint. Cf. Actt. Monacc. T. I. f. I. p. 88 sqq. Schaefer. ad Soph. Philoctet. V. 638. et Buttmann. ad eiusdem tragoediae V. 827. Gravius tamen eundem Schneiderum reliquosque interpretes offenderunt haec ψυχῇ δὲ ἀνθρώπου ἰσουμένου, neque iniuria, ut arbitror. Nam qui *aetate* cum Diis immortalibus comparatur, qui *facie* admodum iuvenis esse et *magnitudine* omnia complecti perhibetur, idem videndum puto ne salvis cogitandi legibus animae humanae ita aequiparari queat, ut quid potissimum hominem aequet,

ne verbo quidem indicetur. Imo et δὲ vocula et sententiarum nexus testantur, corruptelae aliquid locum quamvis praeclarum contraxisse. Nemo autem facile pro ἰσουμένου in textu collocabit ἐνοικιζομένου, ἐννοουμένου aut εἰςορωμένου, quibus a Schneidero excogitatis ipse non multum tribuit pretii, credo, quod nec participia illa omnia certa auctoritate nituntur, nec ullum eorum aequabiliori sermonis tenori consulit. Quanquam ab his non multum distat, quod Blomfieldio ad Aesch. Agam. V. 330. p. 304. placuit ψυχῇ δὲ ἀνθρώπου ἱδρυμένου contento loco Platon. Symp. 18, 7. ed. Wolf., quem ut integrum cum Xenophonteis comparent, auctor sum legentibus: ἀλλ' ἐν τοῖς μαλακωτάτοις τῶν ὄντων καὶ βαίνει καὶ οἰκεῖ (ὁ Ἔρως)· ἐν γὰρ ἤθεσι καὶ ψυχαῖς θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν οἴκησιν ἵδρυται. Diversam tamen utriusque loci rationem esse ut nemo non concedet, ita quo diutius Socratis verba considero, eo mihi magis persuadetur, vitium in ἀνθρώπου latere, atque in lenissima correctione Astii ad Plat. Phaedr. p. 325. ψυχῇ δὲ ἀνθρώπῳ ἰσουμένου, ab Orellio excitata acquiescendum esse. „Amor enim, inquit Astius, medius est inter Deos et homines. V. Plat. Sympos. 202. D. E. Igitur vi et potentia divinus est, sed animo et cupiditate humanus: ψυχὴ enim est cupiditas, ut Sympos. IV, 41. V. Husch. Analect. crit. p. 40 sqq." Eurip. Fragm. apud Stob. Grot. p. 243. Ἔρωτα δ' ὅςτις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν Καὶ τῶν ἁπάντων δαιμόνων ὑπέρτατον, Ἢ σκαιός ἐστιν, ἢ καλῶς ἄπειρος ὢν, Οὐκ οἶδε τὸν μέγιστον ἀνθρώποις θεόν. Platon. Symp. 5, 8. τῷ Ἔρωτι, τηλικούτῳ ὄντι καὶ τοσούτῳ θεῷ (τῇ δὲ μορφῇ νεωτάτου καὶ μεγέθει πάντα ἐπέχοντος.) Plura dabit Valckenar. Diatr. p. 157 sqq. Ut apud Xenophontem χρόνῳ ἰσῆλιξ τοῖς θεοῖς, sic apud Platonem audit πρεσβύτατος, vid. Creuzer. ad Plotin. de Pulcrit. p. 520 sqq. quem cf. de sequentibus p. 528. *Symbolik et Mytholog.* T. III. p. 536 sqq. Praefat. ad Plotin. I. I. p. XXXI sq. atque Klopfer. in Nitsch. *mytholog. Lex.* T. I. p. 166 sqq. De potestate verbi ἰσοῦσθαι nonnulla monuit Erfurdt. ad Soph. Oed. Reg. V. 31. Ms. Paris. A. ψυχὴ δ' ἀνθρώπου. Si insolita esset vulgata, mallem alicubi inventum ἰσουμένου, τοῦ Ἔρωτος. ✝ μὴ ἂν ἀμνημονῆσαι) „Partic. ἂν expungi velim." Steph. 2. in margine, cui praeter Welsium nemo paruit, nisi quod Leoncl. 3. μὴ ἀμν. ad oram reiecit. Signum interrogandi, quod Weiskius vocabulo θιασῶται postponere coepit, ante ἄλλως collocatum deprehendas in edd. Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll., neutro loco in Steph. 1. 2. Leoncll. Bach. Zeun. Nominis θιασώτης

meminerunt Aristoph. Plut. V. 508. Moer. Attic. p. 186. et Max. Tyr. Diss. XXIV, 4. p. 459. τί, ἦν αὐτῷ (Socrati) ταὐτὶ τὰ θρυλλουμένα ἐν τοῖς λόγοις, ὁποῖα ἄττα φησὶ περὶ αὑτοῦ ἐκεῖνος· ὅτι ἐστὶ θεράπων τοῦ ἔρωτος κ. τ. λ., ubi videndi interpretes.

§. 2. Ἐγώ τε γάρ.) Subsequitur δὲ in Χαρμίδην δὲ τόνδε„(Iuntae τόδε castigant Brod. et marg. Villois. cum Ald.) cuius particulae rationem explanavit Matthiae ad Eurip. Orest. V. 192. p. 158. et nos ad IV, 31. Ironice Socratis verba accipit Gail. p. 120. T. VII, 2., fieri non posse ratus, ut nullum vitae tempus sit, quin aliquem amet. At nec dixit Socrates, puerum se amare, et ab ironia alienissimum est, ubi Hermogenem laudat τῆς καλοκἀγ. ἔρωτι κατατήκεσθαι. Omnino qui qualem amorem philosophus intelligat, perspexerit, nemo assentietur Gailio, vid. Wolf. ad Plat. Symp. p. 18. et 104. — Κριτόβουλός γε μὴν καὶ ἐρώμενος ὢν) Haec est scriptura Steph. 2. Wels. Bach. Weisk. Schneid. Schaef., Κρ. γε μὴν ἔτι μὴν καὶ ἐρωμ. ὢ. Iunt. Ald. Steph. 1. Leoncll. 1. 2. 3., qui duo ἔτι μὴν cancellis sepserunt. Recepi Cast. Hal. Bryll. Κρ. γε μὴν, ἔτι καὶ νῦν ἐρ. cum Zeunio; meliores enim libros desideranti Schneidero vereor ut codices Pariss. satisfecerint A.: Κριτ. καὶ νῦν ἐρ. omissis particulis γὲ μὴν ἔτι et B.: Κρ. γε μὴν καὶ ἐρώμενος. Praeterea quod Schneiderum ὢν post ἐρώμενος male habuit, non desunt, mihi crede, exempla eius usus in participiis praesertim, quae substantivorum naturam induisse videntur. Vid. Porson. ad Eurip. Hec. V. 362. et Schaefer. ad Apollon. Rhod. T. II. p. 165. Quid? quod verba Hellen. II, 1, 28. tanquam Xenophontea διεσκεδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων ὄντων defenduntur a Gailio tum membranarum auctoritate tum Thucyd. I, 22., quem dudum ad Soph. Trachin. V. 1066 correxit Schaeferus; Demosth. Olynth. I. p. 10. 10. Τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀποῤῥήτων et Hellen. IV, 4, 8. ὥςτ' ἐνίους καὶ τῶν οὐ τυπτομένων, νομίμων δ' ὄντων ἀνθρώπων ἀδημονῆσαι, quae ab eo genere, quod Schaef. l. l. tetigit, mirum quantum recedunt.

§. 3. ἀντερᾶται) Depravavit Paris. A. in ἀνιᾶται, cf. II, 3. In his Ἑρμογένη γε μὴν et seqq. non est, quod Attractionis tirones admoneam a Buttmanno illustratae in gr. gr. §. 138. p. 593 sq. Tum Ald. τοῦ ταύτης ἔρ. et Paris. B. οὐχ ὁρᾶται, ὡς σπ. Vulgatur οὐχ ὁρᾶτε, quibus ut de Heindorfii sententia ἢ οὐχ ὁρᾶτε substituatur, quoties scripti libri non addicunt; nihil opus est. Supra IV, 21. Ἦν δὲ

μὴ ὀνομάζω; ἧττον τί με οἴει μεμνῆσθαι αὐτοῦ; οὐκ οἶσθα, ὅτι οὕτω σαφῶς ἔχω εἴδωλον αὐτοῦ ἐν τῇ ψυχῇ. Memorab. II, 3, 16. μὴ ὄκνει, ἔφη, ἀλλ' ἐγχείρει τὸν ἄνδρα καταπραΰνειν· καὶ πάνυ ταχύ σοι ὑπακούσεται· οὐχ ὁρᾷς, ὡς φιλότιμός ἐστι καὶ ἐλευθέριος; III, 4, 3. cap. 5. §. 18. §. 21. cap. II, 7. Retineo ἢ praeeuntibus Pariss. codicibus a Schneidero eiectum Cyrop. V, 5, 41. Ὁ δὲ Κῦρος ἔφη· Μὴ δὴ σὺ κέλευε, ὦ Κυαξάρη· ἢ οὐχ ὁρᾷς, ὅτι οὗτοι etc., quippe quod antegressa litera absorpserit. — Mox e marg. Vict. in Act. Mon. enotatur σπουδαῖα. Num dare voluit σπουδαῖοι? Cf. notata ad §. 15. — πραεῖα) Meminit Lobeck. ad Phrynich. p. 403 sq. Pro τοῖς δὲ σεμνοτάτοις est in Iunt. Cast. et Bryll. τοῖς δὲ ἀμνοτάτοις, cuius vitii ratione habita Brodaeus: „τοῖς ἀμνοτάτοις, inquit, *castiga* ἀγνοτάτοις." Utrumque huic scriptori familiare sed σεμνοτάτοις ab librorum fide commendatur. Ceterum ut apud Iuntam literarum compendia sibilo obliterando ansam dederunt, ita similis error corrupit Pomp. Mel. Libr. II. exeunt. „*Colubraria, cuius meminisse succurrit, quod, cum scateat multo ac malefico genere serpentum, et sit ideo inhabitabilis, tamen ingressis eam intra id spatium, quod Ebusitana humo circumsignaverunt, sine pernicie et rata est.*" Extrema haec depravata esse, senserunt omnes. Libri quid habeant, quum Tzschukkius et Weichertus exposuerint, nolo multis repetere. Posterior Praef. p. X. coniicit *sine pernicie tetra est,* quod tum sedis causa, quam vox *tetra* occupat, tum quod abundanter Adiectivum additur, displicet. Mirum quod nemini in mentem venit *sine pernicie trita est.* Dein ambigunt οὐδὲν ἡμᾶς cum Mss. Pariss. Ald. Hal. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Weisk., an οὐδὲ ἡμᾶς cum Iunt. Cast. Bryll. Schneid. et Schaef. praeferant. Negatione plane sublata Schneidero iudice *Hermogeni modestissimo superbiae aliquantum adderetur.* Extremum membrum quo arctius cum particula ὡς copularetur, interrogationis signum post ἦθος delevi. Verbo ὑπερορᾶν, cui §. 22. Genitivus adnectitur, quartum quoque casum subiici, testantur Lex. Xen. et Matthiae gr. gr. p. 505.

§. 4. ὡς δὴ θρυπτόμενος) i. e. velut blandimenta eius fastidiens, *sich gleichsam spröde stellend.* Minus apte alii; *blandiens, superbiens aut amoris sensu tactus.* Cf. quae de hoc verbo adnotavit Ast. ad Plat. legg. VI, 19. p. 326. Paris. A. ὡς δὲ θρυπτ. In Cyrop. V, 4, 4. Ὁ δὲ Ἀσσύριος ὡς ἔγνω προσιόντας τοὺς διερευνητάς, φεύγειν κελεύει ἅρματα ἐξαναστάντα δύο ἢ τρία καὶ ἵππους ὀλίγους, ὡς δὴ

φοβηθέντας καὶ ὀλίγους ὄντας, ut paucis absolvam, Xenophon mihi scripsisse videtur ἅ δὴ vel ἅτε δὴ φοβ., pro quibus quidam dederant ὡς δὴ, unde conflata monstra illa ἡδέως δὲ φοβηθ. in Guelf. et ἠδὲ ὡς δὴ φοβ., apertae duplicis lectionis reliquiae. In verborum καὶ ἵππους ὀλίγους et καὶ ὀλ. ὄντας repetitione tanto minus haereo, quum φοβηθέντες fugam simulantibus et καὶ ὀλίγοι ὄντες cunctis Assyriis, etiam iis, qui in insidiis positi erant, optime conveniant. Illud potius circumspiciendum, verane sit an ficta differentia, quam Zeunius de ἅτε et ὡς excogitavit, ut illud *de re certa* hoc *de ficta* adhibeatur. Sic certe locis quam plurimis Herodt. IV, 129. 136. V, 51. Xenoph. Anabas. IV, 2, 13. cap. 5, 18. Cyrop. I, 4, 23. VI, 4, 4. VII, 1, 31. §. 34. VII, 4, 1. Platon. Symp. VII. cap. ὅτι μαλθακίζεσθαι ἐδόκει ἅτε ὢν κιθαρῳδὸς (Ὀρφεύς). Protag. §. 34. p. 510. §. 78. p. 576. Gorg. §. 44. p. 58. §. 163. p. 258. Plutarch. Alexand. cap. 60. Soph. Aiac. V. 1022. ed. Herm. et alii scriptores sexcenties; ὡς δὴ Herodt. VII, 17. 211. III, 156. ἐπιστρεφόμενος ὡς δὴ αὐτομόλος sine participio, ut in iis, quae citat Elmsley ad Eurip. Bacch. V. 224. Cyrop. VII, 4, 3. Hellen. I, 7, 8. Heindorf. ad Gorg. §. 54. p. 74. Protag. §. 80. p. 580 etc. Utrum alteri praeferendum sit ὡς an ἅτε apud Soph. Oed. R. V. 481., tum demum dirimi poterit, si utriusque vocis discrimen constanter ubique observatum videris. Et Cyrop. VI, 2, 4. quidem Ὁ δὲ Κῦρος τά τε ἄλλα εἰς τὸν πόλεμον παρεσκευάζετο μεγαλοπρεπῶς, ὡς δὴ ἀνὴρ οὐδὲν σμικρὸν ἐπινοῶν πράττειν etiam ἅτε δὴ locum habiturum fuisse, quis est quin sponte intelligat? — μὴ νῦν μοι ἐν τῷ παρόντι ὄχλον πάρεχε) Eiusdem similisve coloris locutionibus plena sunt omnia. Soph. Electr. V. 1285. ed. Herm. ἃ δ' ἁρμόσει μοι τῷ παρόντι νῦν χρόνῳ, σήμαιν', ubi vide Schol., Schneid. ad Cyrop. V, 4, 30. et III, 1, 29. Schaef. in Ind. ad Lamb. Bos. p. 871. Porson. ad Eurip. Orest. V. 1679., quaeque ipse congessi in Dissert. de gem. Cyrop. et Max. Tyr. recens. p. 28. 49. quibus accedant εὐθὺς παραχρῆμα apud Schneider. ad Xenoph. de rep. Lacedaem. VIII, 4.; ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι Heindorf. ad Plat. Phaedon. §. 30. p. 45. ἐξ ἴσου-ὁμοίως Benedict. ad Thucyd. I, 39. p. 16., ὡσαύτως κατὰ τὰ αὐτὰ et inverso ordine Heindorf. l. l. p. 100. §. 62., τῷ αὐτῷ τρόπῳ-ὁμοίως Cyrop. VIII, 6, 14., ἀεὶ διὰ βίου, διὰ πάντος ἀεὶ τοῦ χρόνου Cyrop. VIII, 2, 1. Porson. ad Eurip. Phoeniss. V. 1422., Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 169 sq. et ad Seidler. de vers. Dochm. p. 417 sq.,

ἀρτίως νεοσφαγὴς Soph. Aiac. V. 887. ibique Erf.; τάδ' ἐστὶν ἐν γνώμῃ φίλα Aiac. V. 1027. vid. Schaef. ad Soph. I. p. 236., nec Anabas. III, 1, 2. κύκλῳ δ' αὐτοῖς πάντῃ πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιαι ἦσαν sollicitare Schneiderus magis debebat, quam Cyrop. una cum Poppone VII, 1, 40. πάντοθεν κύκλῳ ποιησάμενοι ὥςτε ὁρᾶσθαι τὰ ὅπλα, quod paene integrum in libris superest, cf. Reisig. Coniect. Aristoph. I. p. 276., ἀδίκως παρὰ νόμον Hellen. I, 1, 27., de quo vid. Iacob. Observatt. p. 3., ὧδε-τῇδε Soph. Electr. V. 1295., ἄρτι-τούτου πρόσθεν Plat. Gorg. §. 50. p. 70. cave cum Heindorfio tentes. Ad τίνος χάριν ἕνεκα Platt. legg. III, 16. vide Ast. Animadverss. p. 194,, et alia apud Schaefer. ad Brunk. poett. gnomm. p. 170. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 235. Zeun. ad Cyrop. I, 1, 4., Lobeck. ad Phryn. p. 754. et Poppon. de Elocut. Thucyd. p. 197. Verba Xenoph. Memor. II, 1, 27. τὰ ὄντα διηγήσομαι μετ' ἀληθείας, quae inde a Valckenario nulli non interpreti offensioni fuerunt, eo saniora esse puto, quo frequentius τὰ ὄντα i. e. τὰ ἀληθῆ (vid. ad Strabon. T. VII. p. 267. et Iacobs. ad Achill. Tat. p. 862.) fabulis mendaciisque mixta enarrantur. Apud Plat. de rep. X, 2. p. 596. Ναί, ἔφη, φαινόμενα, οὐ μέντοι ὄντα γέ που τῇ ἀληθείᾳ salvo sensu τῇ ἀληθείᾳ abesse poterat. — πάρεχε confirmant Ald. Hal. Leoncll. Steph. Mss. Pariss. marg. Villois., πάρεσχε Cast. et Bryl. 2., et πάρασχε Iunt. cum Bryl. 1., quem Aoristum ne quis gemina do causa soloecismi incuset, obstabunt notata a Matthiae gr. gr. §. 234. p. 325., ad Eurip. Hecub. V. 825. 1160. Hermanno ad Viger. p. 809. Schaefer. ad Brunck. poett. gnomm. p. 155. et Ind., Poppon. Eloc. Thucyd. I. p. 139. et ad Cyrop. III, 3, 3. nec non Soph. Oed. Tyr. V. 1436. et supra IV, 20. — ὡς σὺ γάρ) Omittunt σὺ Iunt. Cast. Bryll. et codd. Pariss. A. B. Retinui pronomen, quod Graeci etiam ibi solent ponere, ubi omni vi destitutum est. De amore erga Socratem Antisthenes ipse explicatius loquitur IV, 44.

§. 5. μαστροπὲ σαυτοῦ) „qui in amorem tui ipsius alios illicere soles." Weiske. Pro seq. τοιαῦτα habetur in Cast. Hal. et Bryll. 1. 2. ταῦτα, quam lectionem male Iuntinae adscribunt Zeun. et Schneid., in qua, sicut in Ald. Steph. Leoncll. etc., vulgata superest. Reticuit autem Xenophon in his τοιαῦτα ποιεῖς-οὐ διαλέγῃ μοι copulam, quod non est sine exemplo, vid. Cyrop. III, 3, 26. VI, 1, 15. Soph. Oed. Col. V. 787. Br. quaeque ad IV, 45. et in Epilogo Cyrop. p. 45. monui. Quodsi Reizio credimus ad Viger. p. 445., expulsis τοτὲ μὲν-τοτὲ δὲ scribendum ποτὲ μὲν-

ποτὲ δέ. At non sinunt tamen de illarum particularum integritate dubitare Anab. V, 9, 9. Plat. de rep. VIII, 13. p. 561. collecta a Sturzio L. X. T. IV. p. 322. ad Strabon. T. VII. p. 194. ed. Friedem. atque ab Heind. ad Plat. Gorg. §. 101. p. 150. §. 156. p. 245. *Daemonium* Socratis Platonicum pariter et Xenophonteum quale fuerit, qui scire cupiant, consulant necesse est praeter Lex. Xen. T. I. p. 616 sq. etiam Raphelii annott. in S. S. T. II. p. 120 sqq. interpretes ad Aelian. V. H. VIII, 1. Schneider. ad Memor. I, 1, 9. Orelli ad h. l. Schleiermacher. ad Platon. Opp. T. I. P. II. p. 415. Thiersch. in Diar. lit. Vienn. 1818. mens. Iul. Aug. Sept. p. 82 sqq. et Ast. *Platons Leben und Schriften* p. 483 sq. Paris. B. lacunam habere fertur a verbo ἔλεξεν usque ad δαιμόνιον προφ. — ἄλλου τον ἐφιέμενος) Ribittus cum Leonel. *aliud quidpiam captans:* Zeun. *operam dans alii rei seu homini.* Cornarium secutus Schneiderus: *alium quem amas.* Congruunt verba iis, quae Socrates dixerat ἄλλα πράττω, ut Zeunii quam Schneideri verior sit ratio.

§. 6. μόνον μὴ συγκόψῃς με) Paris. B. μόνον μὴ σκόψῃς με, Ald. μ. μὴ συγκόψῃς μοι, Cast. et Bryll. μ. μ. συγκόψεις με, reliquis exemplaribus in ea conspirantibus, quae post alios servavimus, quaeque in Thesaur. gr. ling. T. II. p. 361. B. Stephanus hic quoque accipi posse putavit pro *pugnis aut verberibus concidere*, quomodo verbum explicant Lexicographi vetusti, vid Alberti ad Hesych. T. II. p. 1283. Quem locum e Xenophonte produxit Schneideri lexicon, depromptum illum e libello de re equestri I, 4., quum ibi in libris impressis legatur κόπτει τὸν ἀναβάτην, parum aut nihil ad illorum verborum intelligentiam facere facile liquet. Nisi forte e lenocinio notionem adsumsit, quae hodiernos lectores lateat, laudo Weiskium interpretantem: *modo ne me obtundas, conficias, exanimes*, et Cornarium: *modo non contundas me.* Mox suadentibus Weisk. marg. Victor. et Heindorf. κρύπτωμεν dedit Schneiderus, quod nihil in altero membro particulae μὲν respondeat. Antea enim fuit κρύπτω μὲν. Paris. A. ἐπειδ' οκαι ἔστιν οὐ ψυχῆς.

§. 7. Τούτου δ' αἴτιον) Postremum hoc in bonam quoque partem accipi quum aliunde constat, tum nescio quis censor docuit in Ephem. lit. Ienens. 1816. N. 230. p. 436. Ceterum frequentior est Hipponici, Calliae patris, quam Lyconis mentio, ut ex iis elucet, quae e scholiis ad Aristoph. Lysistr. V. 270. monuit Schneid. in epist. Anabas. praefixa p. XXXII. — ἡμᾶς εἶναι Cast. Hal. Bryll. 1. 2.

§. 8. *Ἀεὶ μὲν οὖν ἔγωγε ἠγάμην*) Tetigit Heindorf. ad Plat. Protag. §. 65. p. 554. — *τεκμήριόν ἐστι καὶ τῆς τοῦ ἐρωμένου φύσεως* legit cum Mss. Pariss. A. B. Y. et marg. Victor. Zeunius, ignorantibus *καὶ* Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. et Bach., non margg. Steph. 1. 2. Leoncll., ubi est: *γρ. ἐστὶ καὶ τῆς.* „Ita scilicet, inquit Schneid., obscurare vitium scripturae *ἐρωμένου* voluit, qui *καὶ* addidit primus.“ Solum enim Calliam hic vel laudari vel moneri, et virtutis Autolyci ab eo amati argumenta satis manifesta inesse in verbis *οὐχ ἁβρότητι-σωφροσύνην*, ut quia *τεκμήριον* illud uni Calliae conveniat, participio *ἐρωμ.* necessario substituendum sit *ἐραστοῦ*. Secutus erat vir de Xenophonte meritissimus Weiskii sententiam et Moschii; Langius enim ὁ *ἐρωμένος* idem esse adnotaverat, et ὁ *ἐρῶν* seu ὁ *ἐραστής*; quam in rem laudare poterat Dorville ad Charit. p. 214. Lips. Mirum quod nemo ad verba *ἠγάμην τὴν σὴν φύσιν*, ita ut par erat, animum advertit. Etenim qui §. 7. utrumque esse nobilem et initio sectionis 8. Calliae se semper indolem admiratum professus erat, idem non video quidni Autolycum quoque celebret, ut optimarum rerum studiosissimum, praesertim cum totius vis argumentationis ab Socrate adhibitae eo redeat, ut tum ex amasii virtutibus, tum inde Calliae praestantiam colligat, quod amorem suum patrem Autolyci non celet, cf. §. 11. Supra Cast. et Bryll. 1. 2. *ἐρoῦντα* pro *ἐρῶντα*, Ald. Hal. *θρεπτομένου*, Iunt. *θριπτομένου* et Zeun. *ἀνδρίαν*, qua in forma me non habet assentientem, vid. Creuzer. ad Plotin. de pulcrit. p. 228. 285. et nos ad III, 4.

§. 9. *ἢν διτταί*) Iunt. Ald. Cast. Bryll. 1. 2. et Hal. *ἢ δίττα* (sic), quod ne quis alteri lectioni, a Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. aliisque receptae itemque a Pariss. et marg. Vict. firmatae praeponeret, eo imprudentiae Zeunius progressus est, ut exemplis evinceret, *δισσοὶ* pro *δύο* usurpari solere. Ambigit Socrates Xenophonteus, una sit Venus an duae, quod quum apud Platonem in Sympos. cap. 8. Pausanias pro certo affirmet, non dubitat Cornarius, quin alter alterum respexerit et carpserit. Contra statuit Boeckh. in libello l. p. 17 sq. „*Venerem Coelestem et Vulgivagam* Latini dicunt, v. Cuper. Obs. II, 1.: cf. Meurs. Athen. Att. I, 4. II, 7. (Thes. Ant. Gr. T. IV.) Elegans autem de hac utraque Venere locus est Platon. l. l.“ Bach. cui addit Zeun. Grammii Hist. Deor. ex Xenoph. p. 43 sqq. et Larcheri Mémoire sur Vénus, neque minus huc quadrant Wolf. ad Platon. Symp. cap. 8. p. 26. Davis. ad Max. Tyr. D. XXV,

2. T. II. p. 8. ed. Reisk. Creuzer. praef. ad Plotin. p. XXXIII., Nitzsch. *mytholog. Lex.* Vol. II. p. 614. et C. D. Beck *Grundriss der Archäolog.* p. 175 sqq. — *οὐκ οἶδα εἰ*) In hac formula graecae linguae ratio magis cum vernacula quam cum latina concinit; neque enim significat: *nescio an non*, sed *vereor, ut*, aut negat aut rem in medio relinquit auctore Elmsleio ad Eurip. Med. V. 911., quicum cf. Heindorf. ad Plat. Gorg. §. 32. p. 41 sq. Anabas. II, 4, 6. Platon. Alcib. I. p. 114. b. etiam Cyrop. VIII, 4, 16. *τὰ δὲ ἐκπώματα, ἔφη, ἐπειδὴ οὐκ ἀνέχεσθαί μοι φαίνῃ, οὐκ οἶδ', εἰ Χρυσάντᾳ τούτῳ δῶ, ἐπεὶ καὶ τὴν ἕδραν σου ὑφήρπασε* redde: *pocula autem vereor, ut huic Chrysantae tradam*, i. e. non tradiderim Chrysantae, sed aut tibi cum ceteris divitiis, aut alii cuipiam, cf. §. 10. Ceterum mihi quidem persuadere nequeo, *δῶ* vel *δώσω* vel etiam *δῷς* sincerum esse, cuius patrocinium suscipit Poppo Cyrop. p. 210., unice probanti *δοίης*, cf. quae notavi ad IV, 3. — *ὁ αὐτὸς δοκῶν εἶναι*) Cast. et Bryll. 1. 2. *δοκοῦν*. Adversatur notante Zeunio Cicero de nat. Deor. III, 16. *Ioves quoque plures in priscis Graecorum literis invenimus*, quod uberius ibidem §. 21. explicatur. Evolvendi omnino Gronov. in thesaur. T. VIII. p. 2660. T. VII. p. 6 sq. et Nitzsch. *mythol. Lex.* II. p. 101 sqq. Dein codd. Pariss. A. B. *βωμοί τε καὶ ναοί εἰσι καὶ θυσίαι*, quod vulgatae posthabendum. De sacris utrique Veneri oblatis haec habet Zeunius: „Veneri vulgivagae immolabatur *capra alba* *μηκὰς λευκή*, auctore Luciano Dial. meretr. p. m. 701. ob salacitatem et libidinis intemperantiam. Sed Veneri coelesti offerebatur *iuvenca*, *διὰ τὸ σωφρονέστερον*, inquit Schol. ad Lucian. l. l. *καὶ ὅτι ὑπὸ ζυγὸν ἄγεται τὸ ζῶον καὶ οὐκ ἄφετον, ὅπερ τὴν νόμιμον τοῦ γάμου ὑπαινίττεται συζυγίαν*. Praeterea Athenienses auctore Schol. Soph. ad Oedip. Col. 101. Veneri coelesti faciebant *θυσίας νηφαλίους*, h. e. ubi non vinum sed aqua libabatur."

§. 10. *τῶν σωμάτων — τῆς ψυχῆς*) Margo Stephani 2. „*Fort.* *τὸν τῶν σωμάτων ἔτι τὸν τῆς ψυχῆς*." Doctam coniecturam probavit Lang. renitente Schneidero. Quod si *τοὺς ἔρωτας* ante *τῶν σωμάτων* iteratum putes, nihil, opinor, mutatione opus erit. Ad rem facit Eurip. fragm. *Ἀλλ' ἔστι δή τις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρως, ψυχῆς δικαίας σώφρονός τε κἀγαθῆς*, quaeque his similia composuit Valckenar. Diatr. p. 241 sq.

§. 11. *καὶ ὅτι σε ὁρῶ*) Paris. A. *καὶ ὅτε σε ὁρῶ*, vulgo *καὶ ὅτι σὲ ὁρῶ*. Tum Cast. Hal. et Bryll. 1. 2. *καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ*, ut §. 17., quod non magis requiro, quam scripturam

Paris. B. τῷ καλῷ κἀγαθῷ ἐραστῇ, quibus prima manus in Ms. A. τῷ καλῷ τε κ' ἀγαθῷ ἐραστῷ substituisse dicitur.

§. 12. καὶ ὅτι νῦν) „*Deesse aliquid mihi videtur, veluti τοῦτο μάλιστα.*" Ita Schneiderus, male. Nihil enim foret otiosius verbis καὶ τοῦτο μάλιστα ὅτι. Quin etiam vereor, ne Graeci nunquam ita dixerint, quum praeter usitatissimum loquendi genus, quod hic obtinet, ut supra IV, 45. Diodor. Sic. XIV, 21. et Lex. Xen. T. I. p. 141 sq. alias quidem particulas passim, ista autem verba nusquam interpositas reperiam. Cyrop. I, 6, 21. *Γνοίης δ' ἄν, ὅτι τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς κάμνουσιν*, VII, 4, 1. milliesque ita scripsit Herodotus. Xenoph. Ages. III, 5. *Οὕτω μέγα καὶ καλὸν κτῆμα τοῖς τε ἄλλοις ἅπασι καὶ ἀνδρὶ δὴ στρατηγῷ.* Plat. Apol. p. 41. C. Ne Cicero quidem dixisse videtur: *cum alia multa, tum maxime*, sed Plinius tantum et Corn. Nepos. Iunt. et Bryl. 1. καὶ παιδεύσεις. — μαρτυρῆσαι ὡς καὶ πολὺ κρεῖττον) Praedicant urbanitatem Socratis, ut qui, ne de Calliae amoris honestate dubitaret, non διδάσκειν sed μαρτυρῆσαι optaverit. At iustae institutioni in convivio ut non erat locus commodissimus, ita Callias strenuus Sophistarum discipulus dubito an Socratis praeceptis parum attribuerit.

§. 13. φιλεῖν γε μὴν — καλεῖται.) Perplexe loqui Socratem, uno ore consentiunt interpretes. Leoncl. et Bibittus non aliter vertunt, ac si legissent φιλεῖν γε μὴν τοὺς μὲν τὸ ἦθος ἀγαμένους, vel ὧν τὸ ἦθος ἀγάμεθα. Zeunius: *Amicitia autem vocatur necessitudo, ex causis propriis et sua sponte orta, inter eos, quorum mores egregie placent.* Similiter Lex. Xen. T. IV. p. 459. Lang. et Weiskius: *sed amor eorum, qui indole animi et moribus capti sunt, est necessitas ex causis propriis et sponte nata.* Schneiderus putat Xenophontem dicere potuisse φιλεῖν γε μὴν οἱ τὸ ἦθος ἀγάμενοι ἀναγκάζονται ἀνάγκῃ ἰδίᾳ καὶ ἐθελουσίᾳ hoc sensu: *qui mores alius mirantur et animum, necessitate quadam propria eaque voluntaria coguntur, ut eundem hominem ament.* Ego vero Cornario praeeunte sensum esse arbitror: *inter eos autem, qui mores admirantur, amicitia necessitas propria et voluntaria appellatur*, ut Genitivus aut per se dicatur, aut attractionis vi ab ἰδίᾳ pendeat. Pro καλεῖται si ἐστὶ scriptor dedisset, neminem, opinor, vulgata male habuisset. Praeterea memineris oportet, φιλεῖν ab ἐρᾶν significatione differre, de qua exposuerunt Creuzer. ad Plotin. l. l. p. 213 sq. et Elmsley ad Aristoph. Acharn. V. 143. Infinitivo autem substantivi instar posito alibi quoque scriptores denegarunt articulum,

id quod cognoscitur ex Cyrop. VII, 1, 13. cap. 4, 15. de rep. Lac. IX, 2. Platon. Gorg. p. 107. H. de Republ. p. 361. Steph., Matthiae gr. gr. §. 541. p. 779. Ast. ad Platon. legg. p. 342. et Aristoph. Nub. V. 482. Fallitur in eo genere Schneider. ad Memor. IV, 4, 19. et Apol. Socr. §. 30., neque tantum poetae, ut ait Hermann. ad Viger. p. 703., sed prosarii etiam hanc sibi licentiam sumserunt, ubi substantivi munere infinitivus fungitur. Voce *ἀνάγκη* designatur vis, quam affectus animi affert et talis quidem, cui sponte et libenter obsequaris. Hanc definitionem debeo Matthiaeo ad Eurip. Hec. V. 829. p. 97. Mox in his *πολλοὶ μὲν τοὺς τρόπους* excidit *τοὺς* in Cast. et Bryll. 1. 2. Verbis *μισοῦσι τὸν ἐρώμενον* in Paris. A. suprascriptum *τῶν ἐρωμένων*, quibus admissis neque in Accusativis quisquam haerebit, neque oxymoron nescio quod cum Zeunio statuatur necesse est. Sermonis autem tenor, ut Genitivus a nomine suo dirimeretur, tantum non postulavit.

§. 14. *ἢν δὲ καὶ ἀμφότερα στέρξωσι*) Cornar. *Si vero etiam utrumque ament.* Legebatur *ἀμφότεροι* ante Langium, qui coniecturam suam probavit etiam Iacobsio in Additam. animadverss. ad Athen. p. 349. occupatam a Cornario. Codices Pariss. non modo retinent *ἀμφότεροι*, verum A etiam vocula *καὶ* temere neglecta paullo post *ἀπομαραίνεσθαι* retulit; melius ambo libri *ὅσον ἂν χρόνον ᾖ ἐπὶ τὸ φρον.* servarunt, quod quamvis ab Iuntae, Ald. Hal. Cast. Bryll. Leonclav. Steph. 1. 2. auctoritate stabilitum et a Langio Zeunioque retentum in *ὅσονπερ χρόνον ἴῃ ἐπὶ τὸ φρ.* depravari passi sunt Bach. Weisk., Schneid., quique his parere solent. Cf. Cyrop. VIII, 7, 19. et Hieron. I, 20. Coniecturae Stephani 2. margini appictae: *scribo ἴῃ*, quae in oram Leoncl. 3. manavit, innititur *ἴῃ* pro *ᾖ* repositum a Zeun. Schneid. Weisk. Lang. et Schaef. Platon. Alcib. I. p. 131. c. *Οὐκοῦν ὁ μὲν τοῦ σώματός σου ἐρῶν, ἐπειδὴ λήγει ἀνθοῦν, ἀπιὼν οἴχεται; — φαίνεται. — Ὁ δέ γε τῆς ψυχῆς ἐρῶν οὐκ ἄπεισιν, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ βέλτιον ἴῃς. — Εἰκός γε* ibique Buttmann p. 166. cf. quae laudarunt Creuzer. ad Plotin. p. 232 sq. et Iacobs. ad Socrat. p. 299. — Paris. B. *ἀξιοραστοτέρα γίνεται.*

§. 15. *ἐν μὲν τῇ — ἔνεστί τις καὶ κόρος*) Cyrop. IV, 5, 26. *Ἐνῆν δὲ τῇ ἐπιστολῇ τάδε*, ubi iubentibus Guelf. et marg. Victor. praepositionem *ἐν* ante *τῇ ἐπιστολῇ* Poppo iure Xenophonti reddidit, vid. Reisig. Coniectan. Aristoph. I. p. 248 sqq. et Elmslei. Eurip. Med. p. 214. Ex Eurip. Antiopa gemini argumenti fragmentum protulit Valckenar. Diatr.

p. 64. Κύρος δὲ πάντων· καὶ γὰρ ἐκ καλλιόνων Ἀλεκτρύοσι ἐν αἰσχροῖς εἶδον ἐκπεπληγμένους. Δαιτὸς δὲ πληρωθεὶς τις ἁσμένος πάλιν φαύλῃ διαίτῃ προςβαλὼν ἥσθη στόμα. In subseqq. ὥςτε ἅπερ καὶ πρὸς τὰ σ. Paris. B. non expressit ἅπερ, cui quod annectitur καὶ ad alterum illud καὶ nomini ἀνάγκη postpositum respiciens ne tirones mirentur, inspiciant Cyrop. V, 5, 46. quo loco prius καὶ male in priscis libris neglectum ideoque a Steph. et Leoncl. cancellis inclusum est. II, 2, 6. V, 1, 23. editiones veteres ὅπως καὶ servarunt in verbis ὑμεῖς δὲ ὅπως γιγνώσκετε, οὕτω καὶ ποιεῖτε. VII, 5, 75. VIII, 5, 12 sqq. scripserim ὥςπερ καὶ οἱ ὁπλῖται cum membrana Altorf. quamvis interpolata alibi. Similia permulta habes apud Weisk. ad Cyrop. VIII, 1, 8. et de rep. Laced. I, 4. Heindorf. ad Plat, Parmen. p. 293. et Poppo Cyrop. p, 618. Dedi autem ταὐτὰ ἀνάγκη pro ταῦτα ἄν. secutus Heindorfium ad Plat. Sophist. §. 3. p. 273. et a me praecepta ad IV, 11. et 37. Defendi posse vulgatam, non diffiteor, sed quoniam in accentibus consignandis parum fidei merentur codices et editiones veteres, haud scio an idem Platoni restituam in Symp. V, 6. ταὐτα δὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἄρα ξυνέφασάν τε καὶ ἐκέλευον, ἅπερ ὁ Σωκράτης. Xenoph. de re Equestr. III, 11. καὶ τἄλλα θηνεύματα πολὺ ἂν ἔτι μᾶλλον καταμάθοι τις, εἰ πεπονηκότος ἤδη τοῦ ἵππου πάλιν πειρῷτο ποιεῖν ταῦτα, ὅσαπερ πρὶν ἄρξασθαι ἱππεύειν, nisi deleatur ταῦτα, πάντα inde efficiendum puto. In Symposii loco mecum sentit etiam Bremi. — καὶ ἀκορεστοτέρα ἐστίν) Affertur Comparativus in Bekkeri Anecd. p. 369. Iunt. Hal. et Ald. καὶ ἀκορεστότερά ἐστιν, Cast. κ. ἀκοροστοτέρα ἐστίν, prius etiam Bryll. uterque ἀκοροστότερά ἐστιν. Aesch. Agam. V. 1000. Μάλα γάρ τὸ τὰς πολλᾶς ὑγιείας ἀκόρεστον τέρμα non sollicitare Schuetzius sed cum Symposii loco componere debebat. Mox Iunt. Ald. cum Ms. Paris. A. a pr. m. ἐπαφροδιτοτέρά ἐστιν, Hal. ἐπαφροδιτοτέρα, Cast. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. et Ms. B. ἐπαφροδιτωτέρα. Ernestius: „Mira est Leonclavii coniectura ἧττον διὰ τούτου [scribe τοῦτο]. Nam τὸ ἧττον non patitur comparativus. [Meliora disces ex Davis. ad Max. Tyr. Diss. X, 2. p. 169. Viger. p. 415. et Weiske Pleonasm. gr. p. 152.] Immo legendum διὰ τοῦτο καὶ ἀναφροδιτωτέρα vel ἀνεπαφροδιτωτέρα." Illud quia vulgatum nexui repugnat, Zeun. et Lang., hoc post Weiskium Schneiderus receperunt. Non praeterierunt Stephanum in Thesaur. Indic. p. 440., quae ab Etymol. Magn. ex Comico, aut potius ex Erotico secundum Hermannum, qui nullum in fragmento metrum agnovit, excitantur

p. 104. 22. Ἀνεπαφρόδιτος, ὁ μὴ ἐπιχαρὴς καὶ ἀηδής· ὡς ἐπαφρόδιτος, ὁ ἐπιχαρὴς καὶ ἡδὺς ἀπὸ τῆς Ἀφροδίτης. κἀμοὶ τὰ ψυχρὰ ταῦτα πάντ' ἐπαφρόδιτα προςμάττεις φιλήματα. Quam Schneiderus inter ἀναφρόδιτ. et ἀνεπαφρόδ. differentiam invenisse sibi visus erat, ut alterum de corporis, alterum de animi magis amore valeat, lucilentius erat demonstranda. Adiectiva haec docte illustravit Petrus Horreus in Miscell. critt. p. 89 sqq. — Idem in eo peccaverat cum aliis, quod priscarum editionum — φροδιτοτέρα silentio transmiserat a Schaefero demum correctum et commendatum antea in Ind. Homer. Odyss. p. 165. et ad Apollon. Rhod. T. II. p. 213 sq. Aequalia his vitia eluenda supersunt de Venat. X, 7. ἵνα προςθέοντι ὡς φανώτατον ᾖ τὸ ἔσω, quod quater recurrit etiam apud Wyttenbach. ad Plut. T. VI. P. I. p. 678. et apud Max. Tyr. Diss. XXIII, 5. p. 450.; contra quam et origo vocabuli ex φαεινὸς repetendi cf. Porsonus in Classical Journal 1812. IX. p. 142. itemque Herodian. in Partit. p. 203. ed. Boissonade praeceperunt. De re equestr. IV, 2. εὐστατώτερα, Max. Tyr. XXVIII, 7. p. 68. invitis editione principe et Heinsiana ἀκρατωτέρων. Apud Polyaenum, quem adhuc plane neglectum iacere doleas, praeter alias innumeras striblígines circumfertur etiam VII, 14, 3. p. 635. ed. Mas. ἰσχυρωτάτους. Adde Porson. ad Xenoph. Anab. I, 9, 6. et Dissert. meam de gem. Xenoph. Cyr. rec. p. 43. Antea διὰ τούτου edd. Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Leoncl. Steph. 1. 2. Bach. Weisk. et Mss. Pariss. A. B., διὰ τοῦτο cum marg. Leoncl. 3. Zeun. Schneid. Lang. et Schaef. Tum Ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖται σαφῶς marg. Victor. — ἡ εὐχή, ἐν ᾗ αἰτούμεθα) Suspicabatur Weiskius, in sacris Veneris preces auditas fuisse, quibus ἔπη καὶ ἔργα ἐπαφρόδιτα deam poscerent, sicut Romae in Viralibus cll. Ovid. Fast. IV, 868. Alieniora certe sunt verba Lucretii I, 25. a Zeunio allata.

§. 16. θάλλουσα) Ut lectores intelligant, nihil ad hunc locum emendandum praesidii ex libris vel scriptis vel impressis redundare, interiecta lectionum varietate integrum transscribam: θάλλουσα μορφῇ τε [Iunt. Ald. Cast. Bryll. Hal. μορφὴ τε,] ἐλευθερίῳ, καὶ [ἐλευθερία καὶ Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. 1. 2.] ἤθει αἰδήμονί τε καὶ γενναίῳ ψυχῇ, [Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. 1. 2. Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 2. 3. Mss. Pariss. A. B. γενναίᾳ ψυχῇ, nostrum de Leonclavii coniectura habentibus Bach. Zeun. Weisk. Schneid. Schaef. etc.] — ἡγεμονική τε [ita Hal. et Steph. sed Iunt. Cast. Bryll. 1. 2. ἡγεμονή τε, Ald. ἡγεμονήκή τε, atque Brodaeus ἡγεμονίς τε maluit] — τὸν τοιοῦτον ἐραστήν, cuius

pronominis casum cum editis ante Stephanum probarunt Lang. Schneid. Schaef., τῶν τοιούτων ἐραστήν sine articulo τὸν Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Pariss. Mss. et Weisk. Quum amator liberali facie et animo honesto instructus ob animi virtutes puerum dicatur non amare sed diligere, cf. ad §. 13., ut omnis orationis vis in verbis ἄγαταί τε καὶ φιλεῖ insit, receptam, quamvis impugnatam defendi posse credo hoc sensu: *magni aestimari puerum a pulchro honestoque viro, inter aequales excellente ac benevolo, explicatione non eget*; namque secundum §. 13. φιλεῖν γε μὴν τῶν τὸ ἦθος ἀγαμένων ἀνάγκη ἰδία καὶ ἐθελουσία καλεῖται. Ista vero copiosa amatoris adumbratio, in qua tantopere haeserunt interpretes, quid aliud est quam circumscriptio hominis καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ? Amatorem quare compluribus verbis laudet, nemini facile obscurum erit, qui perpenderit, nihil fere per totum convivium a Socrate proferri, quod non ad personas, quibuscum loquitur, egregie accommodatum sit. Quemadmodum §. 8. Autolyci ingenuum animum, ita hic amatorem laudibus cumulat ἵνα ἅμα χαριζόμενος Καλλίᾳ καὶ παιδεύῃ αὐτόν, οἷόν περ χρὴ εἶναι, uti catus perspexit Hermogenes §. 12. Ceterum pulchritudine non caruisse Calliam, testantur verba §. 40. καὶ σῶμα ἀξιοπρεπέστατον μὲν ἰδεῖν τῆς πόλεως ἔχεις. At dicat fortasse aliquis cum Orellio, verba ἐν τοῖς ἥλιξιν ἡγεμονική τε ἅμα καὶ φιλόφρων οὖσα quum iuvenili tantum aetati congruere videantur, ad solum amasium referri posse, ideoque legendum esse ὡς μὲν γὰρ ἄγαταί τε καὶ φιλεῖ ὁ ἐρῶν θάλλοντα μορφῇ — γενναίᾳ ψυχῇ — ἡγεμονικῇ — καὶ φιλόφρονι οὔσῃ. Quid? amator diligit puerum corporis animique integritate et praestantia conspicuum? Atqui si amat puerum, quid opus est additamento frigido, ut eundem diligat? Imo hoc agit Socrates, ut quibus de causis puerum magni faciat homo ingenuus, ostendat. Weiskianae coniecturae ὡς μὲν γὰρ ὁ ἐραστὴς φιλεῖ τοῦ ἐρωμένου θάλλουσαν — ψυχὴν — ἡγεμονικήν τε ἅμα καὶ φιλόφρονα οὖσαν addo, quae mihi olim arrisit ὡς μὲν γὰρ ἄγαταί τε καὶ φιλεῖ τὸν ἐρώμενον, θάλλοντα — ψυχῇ, εὐθύς κ. τ. λ. Sed si librorum scripturam temere licet deserere, quis est, quin excogitet, quae probabilem sensum praebebunt? Ad illud malim animum advertas, quo iure μορφῇ τε ἐλευθερίᾳ scripserit, quem II, 4. de ὀσμαῖς ἐλευθερίοις et Memorab. II, 1, 22. de γυναικὶ ἐλευθερίῳ locutum esse recordamur. Ac licet ἐλευθερίῳ non minus facile in ἐλευθερίᾳ quam sequens γενναίῳ in γενναίᾳ transire potuerit, religioni tamen mihi ducam, femininam terminationem ten-

tare. Steph. 2. ad Cyrop. I, 6, 17. „In eo, inquit, quod paullo post *ἀργὴν* {cum correctoribus codd. Guelf. et Altorf., in quo fuerat *ἀρχὴν*} legit (Stobaeus), eum non sequor. Est enim terminatio masculina *ἀττικωτέρα* in hoc nominatim vocabulo, quum in feminino genere ponitur. Sic alibi quum *θαυμάσιαι* legatur in hac nostra editione, sicut et in aliis, Athenaeus habet *θαυμάσιοι*." De voce *ἀργὸς* non est quod dubites post Bach. ad Oecon. IV, 8. Lobeck. ad Phrynich. p. 104 sq. et Küster. ad Aristoph. nubb. V. 53. *Θαυμάσιον* autem an Anabas. II, 3, 15. scripserit, non iniuria quaeret, qui et in Pariss. tribus legi *θαυμάσιαι* et apud Plutarch. Symp. p. 706. B. *ἡδοναὶ αἱ ἐλευθέριαι λεγόμεναι* Diodor. Sic. Fragm. XXVII. *ἐν ἐλευθερίᾳ φυλακῇ* occurrere compertum habeat. Neque tantum Porson. ad Eurip. Phoeniss. V. 1445. *καιρίας σφαγὰς* vulgato *καιρίους σφ.* praetulit, sed Passov. etiam in libello *Über Zweck*, *Anlage und Ergänz. griech. Wörterb.* p. 51. auctor est, *ἀναγκαῖος* paucis intersertis versibus diverso genere a Platone dici. Idem apud Sophoclem in Trachin. V. 61. miratur Hermannus. Omnino consulendi Lobeck. l. l. p. 106. Poppo de Elocut. Thucyd. p. 101. Voigtlaender. Observatt. Memorab. p. 16 sq. et Elmsley ad Eurip. Heraclid. V. 245.

§. 17. *ἔπειτα δὲ ὁρῴη αὐτὸν*) Bene monet Zeunius, mutata orationis structura *αὐτὸν* inferri, cum subiici debuisset *ὃν ὁρῴη*. Cyrop. III, 1, 38. *ποῦ δὴ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀνήρ, ὃς συνεθήρα ἡμῖν, καὶ σύ μοι μάλα ἐδόκεις θαυμάζειν αὐτόν;* Anab. IV, 7, 2. *Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰς χωρίον, ὃ πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν, οὐδ' οἰκίας, συνεληλυθότες δ' ἦσαν αὐτό σε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, χειρίσοφος μὲν πρὸς τοῦτο προσέβαλλεν εὐθὺς ἥκων.* Alia suppeditabunt Heind. ad Plat. Phaedon. §. 142. p. 245. et Hermann. ad Viger. p. 708. — *ἢ τὰ ἑαυτοῦ ἡδέα σπουδάζοντα*) Nisi antea scriptum fuisset *τὰ τοῦ παιδὸς καλὰ*, exspectasse se ait Schneiderus *τὰς ἡδονὰς τὰς ἑαυτοῦ* vel *τὰ ἑαυτῷ ἡδέα*. Poterat etiam dicere *τὰς ἑαυτοῦ ἡδονάς*, poterat, quod factum in Paris. B., *ἡδέα* omittere, poterat denique variandae orationis gratia alia quavis locutione uti, nisi illud ceteris praeferre scriptori placuisset. Verbi *σπουδάζειν* usum illustratum dabit Orelli Opusc. Graec. Sentent. T. II. p. 668. Soloecismum hunc *πιστεύῃ* exemplaria Iunt. Ald. Cast. Bryll. 1. 2. Hal. Steph. 1. Leoncll. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Schneid. Weisk. et Lang. foedantem expulerunt Stephan. in edit. secunda et Schaefer. cum Paris. A. man. secund. — *μήτ' ἂν παρά τι ποιήσῃ*) Fuit, quum coniicerem *μήτ' ἂν παρά τι πταίσῃ*, nunc tamen vereor, ne locus bene

habeat, modo in hunc modum intelligatur: *neque si contra aliquid* i. e. contra amatoris admonitionem et consilia, contra decorum etc. *egerit*, levitate nimirum et petulantia ex more puerorum, *nec si morbo deformior factus fuerit*. Ita utrumque sibi optime opponitur, tam quod amasii imprudentiae, quem quod Deo fortunaeve adscribendum est. Cyrop. I, 6, 33. εἰ δὲ παρὰ ταῦτα ποιοῖεν, κολάζειν, tamque tritum est παρὰ τοὺς νόμους ποιεῖν, ut Orellius παρά τι ποιεῖν et κακῶς πράττειν synonyma esse affirmet. Quod si cui minus placeat, — potest autem displicere, quia parum distincte τι prolatum est, — tmesin statuamus necesse est comparatis, quae ad Sophoclea illa ex Aiac. V. 252. μηδενὸς ἄλλου παραπράξαντος commentatus est Wesseling: *si qua in re perperam egerit s. peccaverit*. Tmesin autem tametsi nullam agnoscas in verbis Cyrop. IV, 2, 2. Στρατεύονται γὰρ δὴ οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔχοντες οἱ πολλοὶ μεθ' ὧνπερ καὶ οἰκοῦσι cll. II, 1, 1. neque germana putes IV, 1, 13. ὥσπερ ὑπό τι ἐφθόνει, minor erit dubitatio de Pausan. Attic. I, 2, 4. οἰκία, καθ' ἣν παρὰ τὴν ἐν Ἐλευσῖνι δρᾶσαι τελετὴν Ἀθηναίων φασὶν οὐ τοὺς ἀφανεστάτους et maxima eorum exemplorum parte, quae excitantur ab Heindorf. ad Cyrop. IV, 1, 13. Platon. Gorg. §. 105. p. 160. Matthiae §. 594. p. 874. Lobeck. ad Phryn. p. 620. Spohn. ad Isocrat. Paneg. p. 12. et Bach. h. l. Weiskio verbum παραποιεῖν explicanti *adulterare*, *falsum quid ad veri speciem conficere* atque alterum modum requirenti, quo pulchritudo deflorescere possit, calculum Schneiderus addit, immemor sententiae Isocrat. Demon. p. 2. Lang. κάλλος μὲν γὰρ ἢ χρόνος ἀνάλωσεν ἢ νόσος ἐμάρανε aut eorum, quae gemini argumenti congessit Wyttenbach. ad Plutarch. T. VI. P. I. p. 98., confugiens potius ad eam potestatem, qua ὄνομα παραπεποιημένον usurpetur ab Aristot. in Rhetor. et, quem Steph. Thesauro T. III. p. 438. inseruit, a Pausan. Eliac. 10, 1. Magis etiam miraberis hanc eius versionem: *nec quum casus aliquis, velut vulnus, aut morbus formam immutaverit aut pulcritudinem deminuerit.* Quanquam vulgata tantum abfuit, ut Wyttenbachio l. l. p. 243. sese comprobaret, ut παρακμάσῃ vel παρηβάσῃ aut simile quid reponi iuberet. Illud παρακμάσῃ invenit etiam Iacobs. in Additamentt. ad Athen. p. 37. cll. §. 14. et IV, 17.; sed versio, quam subiecit, *nec si aetate procedente flos pulcritudinis transierit, nec si morbo infestante deformior factus fuerit*, inprimis istud *aetate procedente* testatur, lectionem hanc idoneae oppositioni neutiquam consulere. Steph. 2. in

observatt. *Sunt qui putent hic legendum παραποιήσῃ τε,* Leonclavii margg. 1. 2. 3. notans.

§. 18. *Οἷς γε μὴν)* Hieron. III, 2. Ὃς γὰρ ἂν φιλῆται δήπου ὑπό τινων, ἡδέως μὲν τοῦτον οἱ φιλοῦντες παρόντα ὁρῶσιν, ἡδέως δ' εὖ ποιοῦσι, [ita Reuchlin.] ποθοῦσι δὲ, ἄν που ἀπίῃ, ἥδιστα δὲ πάλιν προσιόντα δέχονται, συνήδονται δὲ, ἐάν τι σφαλλόμενον ὁρῶσιν. Praeterea conferri volunt Zeunius Memor. II, 6, 28 sqq. III, 11, 10. et Schneider. Plat. Phaedr. §. 36. p. 229. ed. Heind. Ceterum nihil in loco praeclaro varietatis e libris enotavi, praeter interrogandi signa ab aliis alio loco postposita. Pro nihilo est enim lectio marg. Victor.: πολὺν συνεχεστέραν.

§. 19. *διὰ τί ἀντιφ. ἂν ὁ παῖς;)* Male ἂν deest in Paris. B. et νέμοι habet Aldus eique consentiens Melanchthon. — *ἢ διότι, ἃ σπεύδει πράττειν παρὰ τῶν παιδικῶν)* Legebatur *πέρα τῶν παιδικῶν* ante Zeunium, qui Brodaei et Victor. emendationi primus in textis locum concessit. Antiquum revocavit Weiskius interpretatus *παιδικὰ* de castis amoris documentis, et *πέρα τῶν παιδικῶν τι πράττειν* de amatore, qui ultra honesti amoris terminos progrediens obscoenas sibi libidines licere existimet. Quam sententiam Schneiderus, si mentem eius recte assequor, non modo non assensu suo comfirmavit, sed conatus est docere, *παιδικὰ* ne amores quidem, nedum honestos, imo unice puerum amatum designare posse. Nihilo tamen secius Orellius crimini dedit Schneidero, quod Weiskii opinionem exemplis Hieron. I, 29. Oecon. II, 7. XII, 14. adstruere voluisset. Annotatione hac: *Quoddam ὕπουλον ἕλκος, quod hoc latet sub loco, patefacient tibi mea Schediasmata,* haud satis scio an Stephanus 2. illud ipsum significaverit vulnus, in quo sanando Brodaeus operam collocaverat; certe neque in illo libro neque alio me loco memini, quod ad nostrum locum spectaret, quidquam de Stephani manu legisse. Parisienses membranae retinent vulgatam, quam noli cum Cornario reddere: *Aut propterea, quod quae insuper in amatum perpetrare studet, ea cognatos maxime ab hoc arcent?* sed auctore Langio: *quia ob ea, quae sibi praestari cupit a puero, cognatos ab hoc arcet.* Vulgo κατὰ vel διὰ ad pronomen illud supplent, de quo genere disputant Lamb. Bos. de ellips. p. 724. et Matthiae gr. gr. §. 477. p. 658 sq. — *εἴργει)* Ita vitium Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. codd. Pariss. A. B. *εἴργειν* sublatum videas ab Brodaeo Steph. 1. 2. Leonclav. 1. 2. 3. reliquis. Cf. Bremi ad Socratt. epist. p. 241.

§. 20. Καὶ μὴν ὅτι) Hoc modo exhibuerunt Brod. Cast. Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 2. 3. Bach. quique hos secuti sunt, καὶ μὴ ὅτι Iunt. Hal. Ald. et Paris. B., καὶ μὴ οἴει Bryll. 1. 2., quos errores persecutus sum ad IV, 50. Dein μισητέος Steph. 2. cum sex edd. vetustioribus et marg. Leunclav. 3., μισητέον Steph. 1. Leoncl. 1. 2. 3. Bach. margg. Steph. 2. Villois. et Victor., quod ex recentioribus editoribus non cessavit Zeunius in adnotationes reiicere, cf. Matthiae gr. gr. §. 447. p. 622 sq. Indicativus διαφθείρει in διαφθείρῃ corruptus ab Aldo. Sententiam si qui illustratam volunt, adeant notata ab interpretibus ad Hieron. III, 3. Cyrop. III, 1, 39. et a Bachio ad h. l.

§. 21. καὶ ὁ χρημάτων γε) Perperam in cod. Paris. B. excidit γε, uti patet ex Anabas. V, 8, 3. Ἀλλὰ μὴν καὶ χειμῶνός γε ὄντος, οἵου λέγεις. Memor. IV, 3. §. 8. §. 14. cap. 4, 1. Cyrop. IV, 3, 9.; nec sine libris ibidem VIII, 8, 15. legi in Epiloge Cyrop. p. 66. Ἀλλὰ μὴν καὶ θρυπτικώτεροί γε νῦν πολὺ ἢ ἐπὶ Κύρου εἰσί, ut I, 5, 14. hunc Gabrielis libro, in quo scriptum fuit ἀλλὰ μήν γε καὶ etiam Ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνό γε, οἶομαι, θαρσεῖν, etc. — ἀπεμπολῶν) Cuius scripturam verbi tetigerunt inter alios Pierson. ad Moerin. p. 156. Osann. ad Philem. p. 262. et Lobeck. ad Phrynich. p. 584. Mox ἀπέδξαν habet Paris. B. erasa tamen litera ν. Participiorum πωλῶν καὶ ἀποδιδόμενος, cui postremo Cast. et Bryll. ἀποδεδόμενος substituerunt, quo minus alterutrum pro inepto Grammatici cuiusdam interpretamento aut pro geminae in textu lectionis vestigiis habeas, deceptus forsitan Hesychii: ἀπέδοτο, ἀπεμπολήσατο aliorumque glossatorum interpretationibus, quibus accedat Wolf. ad Demosth. Lept. p. 281., prohibet non tantum usus Xenophontis, utrumque coniungentis in loco, quem sanissimum esse duco Memor. II, 5, 5. Τὰ τοιαῦτα πάντα σκοπῶ, μὴ ὥσπερ ὅταν τις οἰκέτην πονηρὸν πωλῇ καὶ ἀποδίδωται τοῦ εὑρόντος [vid. Bast. ep. crit. p. 60.], οὕτω καὶ τὸν πονηρὸν φίλον, ὅταν ἐξῇ τὸ πλεῖον τῆς ἀξίας λαβεῖν, ἐπαγωγὸν ᾖ προδίδοσθαι cf. 9, 7., sed quod alias quoque a Graecis verba significatione cognata copulantur, quo pertinent Cyrop. I, 4, 26. Τοὺς μέντοι λαβόντας καὶ δεξαμένους τὰ δῶρα λέγεται Ἀστυάγει ἀπενεγκεῖν et V, 4, 6. ἀσμένως καὶ ἡδέως, posteriori voce ab Aldo temere omisso. Schneiderus huc traxit etiam VI, 1, 12. ἐφηβήσουσι καὶ ἐπιγενήσονται, quorum diversa est ratio, vid. Iacob. Observatt. p. 27. Anab. VI, 4 (VI) 31. αἰτοῦνται καὶ δέονται, ut statim §. 23. προσαιτῶν καὶ προσδεόμενος. In libello de re equestri XI,

9. *Οὕτω δὲ καὶ ἔστιν ὁ μετεωρίζων ἑαυτὸν ἵππος σφόδρα ἢ καλὸν ἢ θαυμαστὸν ἢ ἀγαστόν, ὡς πάντων τῶν ὁρώντων — τὰ ὄμματα κατέχειν*, duo sibi menda editor reperisse visus est, nec quorsum *καὶ* spectet, nec cur *ἢ θαυμαστὸν* verbis *ἢ ἀγαστὸν* adiectum sit, perspicere se posse fassus. At *καὶ* non magis abundat, quam *etiam* in his: *est vero etiam eiusmodi equus adeo admirandus*, sive *auch* in vernacula: *es ist aber auch ein Pferd dieser Art so schön.* Respicitur pulcherrimus adspectus, quem in picturis Dii heroesque, in vita homines praebent generosis equis vecti, de quibus in praecedentibus scriptor egerat; illa autem *ἢ θαυμαστὸν* tanto equidem minus tentaverim, quod in gradatione posita sunt ita, ut *ἀγαστὸν* quam *θαυμαστὸν* gravius sit, neque Plato iungere erubuit *ἀγαστοὶ καὶ τίμιοι* teste Valckenario ad Theocrit. Idyll. I, v. 126. Idem valere puto de Memor. III, 5, 20. *Οἶσθα οὖν τινας, ἔφη, κάλλιον ἢ νομιμώτερον ἢ σεμνότερον ἢ δικαιότερον τάς τε δίκας δικάζοντας καὶ τἄλλα πάντα πράττοντας;* quae non erat, cur in vitii suspicionem vocarent. Cf. Creuzer. Mell. critt. III. p. 7. et interprett. ad Aristophan. Pac. V. 291. — *ὡραῖος ἀώρῳ*) Laudandus quidem Schneiderus, quod lectores ablegavit ad Platon. Phaedr. §. 38. p. 230. ed. Heind., sed quod idem pro verbis inde excitatis *ἐκείνῳ μὲν ἡδονὰς ἀεὶ διδοὺς ἄγει* scriptum maluit *ἡδονὰς ἀϊδίους ἄγει*, vehementer vereor, ne *ἡδονήν τινι ἄγειν* nusquam sonet: *voluptatem alicui praebere.* — *Οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς*) Paris. B. *Οὐ γὰρ ὁ παῖς*, non recte; illud enim ut frequentissimum ita ab *οὐ γὰρ* diversum non minus, quam apud Latinos *neque enim* et *non enim.* *Οὐδὲ γὰρ* respondet vernaculo; *denn ja nicht*, *οὐ γὰρ denn nicht*, cf. Iacobs. ad Achill. Tat. p. 487. 1026. In eodem libro scripto e verbis proxime sequentibus *τῶν ἐν τοῖς ἀφροδισίοις εὐφροσυνῶν* absunt *ἐν τοῖς ἀφρ.*, quibus minime superfluis quis Xenophontem privare audeat? — *μεθύοντα ὑπὸ τῆς ἀφρ.*) Ast. ad Platon. legg. I, 10. p. 61.: „*μεθύων ὑπό τινος* vel *τινὶ* dicitur, qui aliqua re ita repletus largeque instructus est, ut, sicut ebrius vino, ea redundet.“ Accedant Iacobs. ad Anthol. Palat. T. III. p. 512. et interprett. ad Soph. Electr. V. 1274. ed. Erf.

§. 22. *οὐδὲν χαλεπόν.*) Recepimus iussu Cast. Steph. Leoncll. et recentiorum edd., *οὐδὲ χαλεπὸν* servantibus Iunt. Ald. Hal. et Bryll. Supra marg. Victor. *οὐδὲ θαυμαστὸν* infra *ἀνίσια* Iunt. Hal. Ald., ex quo *ἀναίσια* efficerem, nisi vocabulum sublestae esse fidei doceret Ast. l. l. p. 276. Qui exempla desiderent, Socratis ratiocinationem illustrantia,

eos adire iubet Zeun. Aelian. V. H. VIII, 9. ibique Perizon.

§. 23. *ἀνελεύθερος ἡ συνουσία*) Non videtur necesse esse, ut ad coniecturam *ἀνελεύθερον ἡ συνουσία* confugiamus, propter ea, quae ad Elmsley Eurip. Heraclid. p. 78. Dindorf. mihi amicissimus et Osann. ad Leocrat. p. 158. monuerunt. — *λέγειν τε ἃ δεῖ*) Bryll. et Cast. particulam *τὲ* praeterierunt. Sententiae fontem quaesivit Weisk. apud Homer. Iliad. IX, 442. ubi Phoenix Achilli *τοὔνεκά με*, inquit, *προέηκε, διδασκέμεναι τάδε πάντα, μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων*. Rem medicam Achilles a Chirone didicerat, Iliad. XI, 831. *τά σε προτί φασιν Ἀχιλλῆος δεδιδάχθαι, ὃν Χείρων ἐδίδαξε δικαιότατος Κενταύρων*. Xenoph. de Venat. cap. I. Davis. ad Max. Tyr. XXXIV. p. 154. et Nitzsch. *mytholog. Lex.* T. I. p. 508 sq. — *ἀεὶ γάρ τοι προσαιτῶν*) „Non dubito, quin *τὶ* scribendum sit, et tunc *προσαιτῶν* erit *Ultra petens* sive *Praeterea petens*. At Levvenkl. quum nullum habere accus. videret hoc participium, non mirum si, tanquam absque adiectione positum, interpretatus est *Emendicans*: praesertim quum *προσαιτῶν* interdum ipsius etiam nominis *προσαίτης* usum praestet." Steph. 2. Cuius opinioni si non libri excusi, certe codicis Paris. A. lectio *αἰεὶ γάρ τι προς.* suffragatur, dum ex B., unde scripturam futilem *τῷ τε σῶμα* paullo ante enotare neglexi, *ἀεὶ γὰρ προσαιτῶν* in lucem protrahitur. Coniectura illa supersederi posse, opportune adnotavit Bachius, falsus tamen in eo, quod ait *τὶ* quum alias saepe tum hoc loco supplendum esse; in quem errorem incidit puto verbis II, 8. *μύρου μὲν τι καὶ προσδέονται*. Alia est enim ratio eorum exemplorum, quae ad Ages. I, 22. collegit, alia loci, quem hic explicare volumus; ubi si quis *τὶ* intelligendum censeat, nae is videat ne ridiculum sensum eo lucretur, ut partem tantum osculi ab amasio sinat amatorem petere. Imo Genitivos illos *φιλήματος ἢ ἄλλου τ.* liquet a proximo verbo *προσδεόμενος* regi. Quam bene autem particulae *γάρ τοι* sententiarum nexui conveniant, testabitur explicatio Hermanni ad Viger. p. 829. Apud Soph. Oed. Col. V. 490. mihi quidem *τὶ* aliquantum languere videtur in *ἀλλ' ἐν τάχει τι πράσσετον*, unde scripserim *ἀλλ' ἐν τάχει τοι πρ.*, cf. quae dixi ad IV, 28. Ad sententiam quod attinet, contendi iubent locum simillimum Memorab. I, 2, 29. *φάσκων ἀνελεύθερόν τε εἶναι καὶ οὐ πρέπον ἀνδρὶ καλῷ κἀγαθῷ, τὸν ἐρώμενον, ᾧ βούλεται πολλοῦ ἄξιος φαίνεσθαι, προσαιτεῖν ὥσπερ τοὺς πτωχοὺς ἱκετεύοντα, καὶ δεόμενον προσδοῦναι καὶ ταῦτα μηδενὸς ἀγαθοῦ*, quem missis cete-

rorum; etiam Langii pessima, interpretationibus nescio an sanum praestem ita intellectum: *dedecet virum bonum mendici instar amasium supplicibus adire precibus, et cum puero agat, donis eum opplere, idque malam ob causam*, nempe ut cupiditatibus suis amator satisfaciat.

§. 24. *Εἰ δὲ λαμυρώτερον λέγω*) Tractavit Lobeck ad Phrynich. p. 291. 760. Hesych. *λαμπυρόν· εὔλαλον, εὐτράπελον, καταπληκτικόν*, quem ad locum interpretes Stephano praeeunte uno ore scribendum proponunt: *λαμυρόν*, quod habet Photii lex. ed. Herm. p. 151. Anecdot. graec. Bekker. Vol. I. p. 106. *λαβύραν· Ξενοφῶν Συμποσίῳ σημαίνει τὸ χαίρειν.* Censor eius libri in Diar. literar. Ienens. 1816. N. 18. nihil se illic, quod probabile esset, videre professus est, neque ego quid sibi velit Lexicographus, assequor, nisi forte prima manus dederat *λαμυρὸν* — *σημαίνει τὸ ἐπίχαρι s. χάριεν*, ut coniicias ex interpretatione Phrynichi. — Statim Iunt. Cast. Hal. et Bryll. cum margg. Steph. 1. 2. et Leonclav. 1. 2. 3. *μὴ θαυμάζητε*, quod soloecum putare desierunt, vid. notata ad §. 4. Genuinum iam ex Aldini libri vitio *θαυμάζεται* Stephanus poterat eruere. Mox *ὁ ἀεὶ σύνοικος ἐμοὶ ἔρως* qualis sit, quum liceat cognoscere ex Huschkii Anal. crit. p. 86 sq. et Aesch. Agam. V. 1641., tum declarat oppositio *εἰς τὸν ἀντίπαλον ἔρωτα αὐτῷ*, ex qua vocabulum *ἀντίπαλον* nuper illustravit Barker. in epist. crit. ad Arcad. p. 215. uti de *κεντρίζειν* vid. Bekker. l. l. p. 101.

§. 25. *τῷ εἴδει*) Bryll. *τὸ εἴδει*, quod corrigit Brodaeus, *τῷ εἴδη* marg. Victor., nec minus inepta est menda *μεμισθωμένῳ*, in quam Cast. et Bryll. conspirant. — *καρπώσεται*) Coniunctivo *καρπώσηται*, quem Iunt. Bryll. Cast. Hal. Leoncll. Steph. Weisk. et Bach. ferunt, ut cum Schneid. et Zeun. Futurum anteferrem, effecit auctoritas Mss. Pariss. Ald. margg. Steph. 1. 2. et Leoncll. 1. 2. 3., non quod *ὅπως* post *ἐπιμελεῖσθαι* cum Aoristi Coniunctivo copulari posse negem, sed partim quod Zeunio fidem habeo, posterius membrum ad antegressi similitudinem a librariis effictum esse statuenti, partim constat, eidem Coniunctioni diversos a Graecis modos apponi, ita tamen, ut suam quisque modus vim retineat integram. Et Coniunctivi quidem illius rationem sat multis exemplis Xenophonti vindicavit Poppo de particula *ἂν* in Miscell. critt. Vol. I. P. I. p. 40. Sed et contraxisse locum Cyrop. I. 6, 16. *οὐ τὰ χωρία μόνον ἀρκεῖ ἐπίστασθαι, ἀλλὰ μαθήσῃ, πῶς ... ἐπιμελεῖσθαι σαυτοῦ, ὅπως*

ὑγιαίνῃς non adeo recens, patet ex integerrimorum librorum inconstantia; etenim ex Guelf. μνησθῆναι τό σοι πῶς, e Brem. μνησθῆναι πῶς, e Pariss. A. B. μνησθῆναι ἐπὶ σοὶ (num ἐστὶν vel addi vel intelligi voluerunt? at ne sic quidem probabilis scribendi ratio.) πῶς, marg. Victor. μνησθῆναί τί σοι, πῶς, denique e codice Vaticano, cuius collatione accuratissima utor ab Amatio confecta, μνησθῆναί τισι πῶς depromitur. Ut aliorum opiniones silentio transeam, nihil mihi melius arridet, quam aut μνησθῆναι, τίσι ποτὲ πειρᾷ, aut, quod praeferam, μνησθῆναι ἔτι δεῖ, πῶς πειρ. Illis favet etiam vulgata μνήσθητι, his Philelphi versio: *sed meminisse etiam debes, quod.* Memorab. II, 2, 6. ἐπιμελοῦνται πάντα ποιοῦντες, ὅπως οἱ παῖδες αὐτοῖς γένωνται ὡς δυνατὸν βέλτιστοι, ubi Schneiderus „F. ὅπως ἂν γένοιντο dat, *quod nullo modo ferendum, sed aut ὅπως ἂν γένωνται aut ὅπως γένοιντο scribendum puto.*" Saniora praecepta tirones e quavis grammatica discent; neque ipsi Schneidero suspecta fuerant verba ibid. cap. 10, 2. οὐκ οἴει σοι ἄξιον εἶναι ἐπιμεληθῆναι, ὅπως διασωθῇ; Anabas. III, 1, 38. εἰ ἐπιμεληθείητε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ κατασταθῶσιν, Oecon. XV, 1. ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ταῦτά σοι ἐπιτελῆται. De re equestr. II, 3. ipse ἐκδώσεται sine ἂν reposuit, adde Hipparch. I, 3. Aeneas Comment. Poliorc. cap. XVII; aut Anabas. IV, 3, 14. ἐβουλεύοντο, ὅπως ἂν κάλλιστα διαβαῖεν καὶ τούς τε ἔμπροσθεν νικῷεν καὶ — πάσχοιεν. Cyrop. II, 1, 4. βουλευσόμεθα, ὅπως ἂν ἄριστα ἀγωνιζοίμεθα, supra VII, 2. Platon. Apolog. p. 27. E. Hermann. ad Soph. Aiac. V. 1200. p. 148. et Poppo ad Cyrop. I, 2, 10. Illud vero ὅπως quum, verbo ἐπιμελεῖσθαι vel alio quopiam praegresso, sive illud Praeterito sive Praesente Futurove tempore collocatum sit, Futuri quoque Indicativum adsciscat, mirum non est, si Graeci in uno eodemque membro diversos modos coniunctionibus postponunt observatis tamen legibus, quas temporum ratio praescribit. Memor. II, 4, 2. φίλον δέ, ὃ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναί φασιν, ὁρᾶν ἔφη τοὺς πολλοὺς οὔτε ὅπως κτήσονται φροντίζοντας, οὔτε ὅπως οἱ ὄντες ἑαυτοῖς σώζωνται, quanquam dici vix potest, quoties in talibus libri fluctuent. Anab. IV, 6, 10. Εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι, ὅπως ὡς κράτιστα μαχούμεθα· εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ῥᾷστα ὑπερβάλλειν, τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι, ὅπως ὡς ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν. Hermannum enim sequor a Schneid. laudatum, cui, ut videtur, plerique codices Parisienses et Vat. Heus-

sentiuntur. Agesil. VII, 7. ἐπεμελήθη δὲ τίς ἄλλος πώποτε πλὴν Ἀγησίλαος, ἢ ὅπως τι φῦλον ἀποστήσεται τοῦ Πέρσου, ἢ ὅπως τὸ ἀποστὰν μὴ ἀπόληται, ἢ τὸ παράπαν, ὡς καὶ βασιλεὺς κακὰ ἔχων μὴ δύνηται τοῖς Ἕλλησι πράγματα παρέχειν; Probo et φῦλόν τι et δυνήσεται pro δύνηται iubentibus Reuchlin. Pariss. codd. aliisque libris ab editoribus commemoratis. Cf. Hermann. ad Soph. Electr. V. 992. — τῷ τὸν οἰκεῖον ἀγρὸν κεκτημένῳ) Antea μεμισθωμένῳ χῶρον sine articulo; de quo vide Matthiae gr. gr. §. 266. p. 373 sq.

§. 26. ὅσα ἂν μὲν εἰδῇ) „Scripsi ὅσα μὲν ἂν, quod usus et aures postulare videbantur.“ Weisk. Nihil dictu difficilius est, quam quid auribus in universum probetur, quid improbetur; praesertim ubi usus utrumque permisit. Accedit, quod neque Pariss. membranae nec libri editi, etsi Weiskium Schneiderus secutus est, quidquam varietatis praeferunt. Ad Cast. et Bryll. εἰδῇ τοῦ εἴδους ἐπαρκῶν ἄρξειν refertur Brodaei annotatio: „*germana lectio* ὅτι ὁ τοῦ εἴδους.“ Inest enim in παιδικὰ nomen παῖς, quod nemo non in his ὁ τοῦ εἴδ. supplendum putabit. Quae subiiciuntur, pessime vertit Cornar.: *eos verisimile est, ut de cetero ipsum negligant.* Pro τοῦτον προςήκει habet Ald. τοῦτο προςήκει refragantibus marg. Victor. Cornar. Hal. Iunt. Bryll. Cast. Steph. Leoncl. aliis, a quibus ad unum omnibus vulgata stabilitur.

§. 28. θεοὶ καὶ ἥρωες) Copula καὶ deficit in Paris. B. De verbi μυθολογεῖν et origine et vi disseruit Creuzer. *Symbolik und Mythol.* T. I. p. 44 sqq. ed. 2. Ceterum ab his περὶ πλείονος Gailio teste exorditur Paris. C. membrana, unde aliquot lectiones in medium ille protulit.

§. 29. Ζεύς τε γὰρ ὅσων) Cuius enunciationis rationem habet Valckenar. Diatr. p. 23 sq., ostensurus, perniciosum hunc pueros amandi morem Laio auctori tribui, de quo vide etiam ibid. Indic. s. v. Laius. Paris. C. quemadmodum in seqq. συγγενόμενος εἶα αὐτὰς θνητὰς εἶναι pronomen αὐτὰς, sic post ἀθανάτους omisit τούτους editio Castal., quam recte, vidimus ad IV, 42. — ψυχαῖς ἀγασθείη) Iunt. Bryll. ψυχαῖς ἀγαθαῖς ἀγαθείη, Ald. ψυχαῖς ἀγασθείη, Cast. et Hal. ψυχαῖς ἀγαθαῖς (sic) ἀγασθείη, Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 2. 3. et Bach. ψυχὰς ἀγασθείη, Mss. Pariss. A. B. C. cum Cast. faciunt, nisi quod A. in margine ψυχὰς habet. Retinui cum Zeun. Schneid. Weisk. et Lang. ψυχαῖς ἀγασθείη, quum manifestum sit ἀγαθαῖς aut e varia lectione sequentis verbi aut ob eius similitudinem irrepsisse, nihil ceteroquin curans Cornarium reddentem: *Quorum vero animos amavit ac* (sic) *admiratus est, hos* etc. De constructione, si tanti est, verbi

ἄγαμαι cf. Matthiae gr. gr. §. 403. p. 546. Zeun. ad Cyrop. II, 4, 9. et de re. Laced. I, 7.; ubi similes turbas librarii concitarunt. — Διόσκοροί εἰσι) Phrynich. eclog. p. 235. Διόσκουροι, ὀρθότερον Διόσκοροι· γελάσεις οὖν τοὺς σὺν τῷ ῡ λέγοντας. Lobeckius ibi vetustioris Graecitatis scriptoribus proprium esse Διόσκοροι, recentioris alterum demonstraturus quoniam, quod mireris, Xenophontis mentionem praetermissit, operae pretium erit, quid huic placuerit, circumspicere. Hellen. VI, 3, 6. καὶ Διοσκούροιν, τοῖν ὑμετέροιν πολίταιν. Cyrop. III, 3, 58. ἐξῆρχεν αὖ ὁ Κῦρος παιᾶνα τὸν νομιζόμενον. Sic Guelf. et Pariss., sed codex Vatican., ut de ceteris taceam, ἐξῆρχεν ὁ Κῦρος αὖ διοσκόροις παιᾶνα ex διττογραφίᾳ, ut arbitror. Mihi enim non dubium, quin praeferendum sit ἐξῆρχεν αὖθις ὁ Κῦρος παιᾶνα. Atque quum alias ubique Xenophon κόρη scripserit et h. l. Paris. C. offerat καὶ Διόσκοροί εἰσι, de huius formae sinceritate tanto minus ambigo, quo magis persuasum habeo, in rebus minutissimis paullo negligentius membranas adhuc collatas fuisse. Praecepta Herodiani sequentes locum Hellen. modo laudatum non poterunt non pro corrupto habere, vid. Matthiae ad Eurip. Hecub. V. 924. Olim erat Διοσκοῦροι.

§. 30. Γανυμήδην – ἀνενεχθῆναι) Secus statuunt, quod sciam, scriptores alii, quos partim editores compararunt, Plat. Phaedr. §. 79. p. 279. Heind. et Ciceron. Tuscul. I, 26., partim apud Nitzsch. l. l. T. I. p. 742. videbis: quanquam nec desunt qui eam nominis originem, quam Socrates proponit, assensu suo comprobaverint, vid. Sturz. Lex. Xen., a quo qui Zeunio praeeunte citatur Markland. ad Max. Tyr., coniungatur necesse est cum Wolf. in Prolegom. Homer. p. CLXII sqq. — Ἔστι μὲν γὰρ δή που κἂν Ὁμήρῳ) Concinnavi margg. Steph. 1. 2. et Leoncl. 1. 2. 3. δήπου ἐν Ὁμήρῳ lectiones et editorum δήπου καὶ Ὁμήρῳ. Nimirum sensisse videtur Stephanus, offensionis aliquid habere vulgatam, a quo equidem non recessissem, nisi etiam Paris. B. a marg. Steph. parte stare vidissem. Atqui hoc etiam serioris Graecitatis esse auctor est Goellerus in Actt. Monacc. T. II. f. III. p. 329.; quod si verum est, quidni Graecis dicere ἔστιν Ὁμήρῳ pariter licuerit, atque Germanis, *denn auch Homer hat* γάννυται δέ τ' ἀκούων, quibus metro pessumdato Ald. γάννυται δ' ἀκ. et Iunt. Hal. Bryll. Cast. γάννυται δ' ἀκ. substituunt una cum Pariss. A. B. C. Omissam particulam minime in versibus Homericis otiosam supplere coepit Stephanus. Tum Paris. B. ἥδεταί τ' ἀκούων, C. ἥδεται τάδε ἀκούων invitis editionibus vett. Miror in hac interpre-

tatione τὲ iteratum, magis vero miror; apud Homerum non exstare hemistichia, si ab Iliad. XX, 405. γάνυται δέ τε τοῖς Ἐνοσίχθων. XXIV, 282. πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντε, XVII, 325. φίλα φρεσὶ μήδεα εἰδὼς ab Zeun. et Brod. inventis discesseris. Quae subsequuntur, quaeque praecesserunt, ne tanquam interpretamenta Grammaticorum abiicienda existimes, quum in Socratis ratiocinatione, tum in iis, quae III, 6. de rhapsodis dixerat, excusationem habebant. Nam totum versum hunc τοῦτο δ' αὖ — εἰδὼς in Ms. Paris. C. nihil nisi homoeoteleutia, opinor, absorpsit. Aliter ambas explicationes defendit Orellius. Adiectiva ἡδυσώματος et ἡδυγνώμων ab Iunt. Bryll. Hal. Cast. et Ald. in duas voces diremta, apud Aldum adeo posterius in ἡδυ γνώμων transiit; quare Brodaeus: „γνώμων placet ἡδυγνώμων aut ἡδὺ γνωμῶν." Iunt. Ald. γαννυμήδης.

§. 31. πεπ. οὐχ ὡς παιδικοῖς Πατρόκλῳ) Paris. A. πεπ. οὐχ ὡς παιδικῶς, B. πεπ. ὡς χ' ὡς παιδικῶς, C. οὐχ ὡς παιδικῶς, ut videatur cum A conspirare et exemplaribus ante Bachium impressis, in quibus est οὐχ ὡς παιδικῶς, at in marg. Victor. οὐχ ὡς παιδικῶν; quae omnia correxit Cornario duce Stephanus 2. in ora editionis: *Xen. puto παιδικοῖς scripsisse*, probante praeter Zeun. Schneid. Weisk. etiam Valckenario ad Callimach. p. 219., ut ait Schneid. Ceterum hic quoque locus in iis est, quibus tangi putant Platonem in Sympos. VII. p. 24 sq. Wolf. allato Cornario, cuius versionis praefationi haec inserta sunt: „Quin et in hoc Platoni Xenophon adversatur; quod Achilles Patrocli mortui non velut amati sed ut amici ultionem decentissimam instituerit. At non amatum Achillis Patroclum fuisse, sed contra Achillem invenem Patrocli aetate maioris, Phaedrus apud Platonem asseruit, et Aeschylum [vid. l. l. Wolf. et Valckenar. Diatr. p. 18.] falso contrarium produxisse dixit." „Haec," ut Boeckhii p. 16. verbis utar, „paucis possunt refelli. Xenophon communem sententiam ab Aeschylo propagatam reprehendens negat apud Homerum [Iliad. XI, 786. T. VI, p. 260. Heyn.] Achillem esse Patrocli amatorem sed amicum, Platonicus vero Phaedrus, quem a Platone ipso probe distinguas velim, pro consilii ratione non amicitiam sed amorem utriusque fingit; non tamen ut tradiderat Aeschylus, Patrocli amore captum Achillem sed huius illum contendit." In his duo sunt, in quibus a viro celeberrimo dissentio: neque enim cur minus communis sententia ab Homero tradita appelletur, ulla causa est, nec ubi Aeschylum Xenophon reprehenderit, reperire possum. Deinde Phaedri verba si a Platonicis ita distin-

guenda sunt, ut Boeckhius nobis persuadere vult? quidni alium Plato convivam induxit Phaedri ineptias confutantem et illudentem, sed potius in omnium silentio lectoribus errorem obiecit, ac si Platonis essent, quas aliorum esse voluit perversas opiniones? Platonis igitur intererat, non Xenophontis, qui Homeri vestigia premit, Phaedrum istum redarguere, cuius gloriae, si qua ei fuit, adeo non obtrectavit Xenophon, ut ne nominis quidem eius usquam in scriptis suis meminerit. Quod si paullo gravioribus argumentis, quam hucusque factum esse videtur, demonstrari poterit, Phaedri orationem in ludibrium Lysiae, auctoris *ἐρωτικῶν λόγων*, compositam fuisse, quo magis salvum est Xenophonteum symposium, eo melius Platonis quoque fidei consuletur. Praefracte tamen nego, alterum alterius scriptoris sententiam respexisse; non enim abhorret a veterum philosophorum consuetudine, exempla ex historia repetita, prout uniuscuiusque argumentatio postulat, immutata in suam rem adhibere. Apud Platonem Phaedrus exemplis aliquot ostensurus, quantam vim in amantibus Amor exserat, Achillis amatorem Patroclum nuncupat, quem eundem vel amasium Achillis vel amatorem fuisse h. l. negat Socrates, heroas enumerans, qui se invicem honesto amore amplexi fuerint. E contrario amicus Achillis audit Patroclus in Platon. Apolog. p. 28. C. *εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον*; Tetigi rem in Cyrop. epilog. p. 48. — *ὡς ἑταίρῳ*) Iliad. XVIII, 98. *αὐτίκα τεθναίην, ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἑταίρῳ κτεινομένῳ ἐπαμῦναι* et v. 128. — *Πειρίθους*) Ita Iunt. Ald. Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 2. 3. Bach. Schneid. Weisk. assentientibus codd. Pariss. A. C., eaque forma utuntur Diodor. Sic. Apollodor. Plutarch. Etymol. Mag. p. 668. l. 15. et Gudian. p. 455 fin., *πειρίθοος* est in Cast. Hal. et Bryll., quod secutus est incertae quamvis fidei Zeunius, prave ille ad Iuntinam provocans. Paris. B. *Καὶ Ὀρέστης καὶ Πυλάδ.* neglecto *δὲ* et *Πυρίθους* servare dicitur. De his amicis in vulgus nota sunt omnia, ex Ovid. Pont. III, 2, 67 sqq. Nitzsch. s. h. v. T. II. p. 359 et 509. Scholl. ad Apollon. Rhod. I, 101 sq. Heyn. ad Apollodor. II. p. 177. et Plutarch. Thes. cap. 31.

§. 32. *Τί δέ; τὰ*) Super linea *τὰ* posuit Paris. C., dein B. *ἢ ἐπὶ τῶν ἐθιζ.*, Cast. *ἀντ' εὐκλεία*. Cyrop. I, 5, 12. *Τοὺς δ' ἐπαίνου ἐραστὰς ἀνάγκη κτᾶσθαι τὰ αἴτια, καὶ διὰ τοῦτο πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ἡδέως ὑποδύεσθαι.* — *καί τοι Παυσανίας γε*) „Aequalis fuit Socrati, ideircoque a Platone in Symposio cum aliis inducitur, a Plutarcho Symp. I. qu. 1. memoratur inter eruditos *φιλο-*

λόγους cum Socrate, vid. Perizon. ad Ael. V. H. II, 21. Alia eius de amantium ira sententia refertur ab Ael. V. H. II, 21. Similem autem huic apud nostrum de amore sententiam Phaedri reperies apud Platonem p. m. 178." *Bach.* Adde Davis. ad Max. Tyr. XXVI, 8. p. 27. Wolf. introduct. ad Platon. Symp. p. XLI sqq., Heindorf. ad eiusdem Protag. §. 18. p. 485., et Schneider. ad Anabas. p. 420. et Sympos. p. 146 sq., qui Cornario duce ex hoc quoque loco argumentum duci posse censet, quare Platonem inter et Xenophontem simultatem intercessisse statuamus; contra Boeckh. p. 12 sq. demonstrat, Platonicum Pausaniam non modo non a Xenophontii Socratis sententia decedere, sed omni parte Platonem et Xenophontem inveniri consentientes. Assentitur idem Thierschio Spec. edit. Symp. Plat. p. 7 sqq. Xenophontem, quae de Pausania referat, ex Platone non hausisse. Mss. Pariss. A. B. C. *καί τοι Π. τε*, quod quum priscae quoque editiones repraesentassent, a Stephano 2. Athenaeum secuto p. 216. correctum est. Steph. itidem in nott. 1. 2.: „*Pro Παυσανίας τε lege Π. γε ex Athenaeo, et apud eum vicissim repone ex hoc libro εἴγε pro εἴτε paullo post.*" Quod ut commemorare non neglexerunt interpretes, ita non erat, cur eiusdem editionis marginalem glossam γρ. συγκαλινδουμένων pariter ex Athenaeo depromtam reticerent. Utra vera sit, nonnihil dubium, quandoquidem Aeolicae formae nonnisi vestigia quaedam in huius scriptoris operibus librarii reliquerunt. Cyrop. I, 4, 5. pro ἐκαλινδεῖτο Ms. Brem. et Stob. ἐκυλινδεῖτο; contrarium in Paris. F. Anabas. V, 2, 31. obtinet, et quanquam Hellen. III, 5, 20. Anabas. IV, 2, 3. 4. 20. cap. 7. §. 4. §. 6. cap. 8. §. 28. libri adhuc collati in forma κυλ. consentiunt, tamen Thucyd. apud Poppon. de Elocut. Thuc. p. 211. Isocrates Sophist. §. 11. p. 512. ed. Lang. et Plato, ut ostendunt variae lectiones ad Phaedon. §. 69. p. 81 c. Steph. collectae, non ubique forma καλινδεῖν abstinuisse deprehenduntur. Cf. Fischer. ad Cyrop. l. l. et Bast. epist. crit. p. 210 sq. — ἀκρασίαν omnium vitiorum foecundam matrem veteres philosophi nuncupabant seundum Valckenar. in Diatr. cap. 25. p. 282. C. — ἀλκιμώτατον ἂν γένοιτο) Abest γένοιτο a Paris. A. et mox τὸ ab Athenaeo, male. Cyrop. VII, 1, 30. *Πολλαχοῦ μὲν οὖν καὶ ἄλλοθι δῆλον, ὡς οὐκ ἔστιν ἰσχυροτέρα φάλαγξ, ἢ ὅταν ἐκ φίλων συμμάχων ἠθροισμένη ᾖ, καὶ ἐν τούτῳ δὲ ἐδήλωσεν.*

§. 33. *Τούτους γὰρ ἂν — ἀπολείπειν*) Paris. C. *Τούτου γὰρ ἂν ἔφη.* Athenaeus p. 216. *τούτους γὰρ ἂν ἔφη οἴεσθαι μάλιστ' ἂν αἰδεῖσθαι ἀλλήλους ἀπολιπεῖν ποιεῖν,*

altero ἂν ad αἰδεῖσθαι, quo pertinet, retracto; indidem ἀπολιπεῖν Praesenti, quod in libris Xen. vulgatur, praefert Schneiderus, cuius opinioni §. 35. verba αἰδοῦνται τοὺς παρόντας ἀπολείπειν non magis conveniunt, quam repetita relinquendi notio, quam Praesente scriptor significare debuit. Cf. Seidler. apud Hermann. ad Soph. Trachin. V. 76. — εἴγε οἱ ψόγου τε ἀφροντιστεῖν) Paris. B. εἴγε ὁ, Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. Leoncll. 1. 2. 3. Steph. 1. εἴγε οἱ ψόγου τε (num forte ψέγεσθαι?) καὶ ἀφροντιστεῖν, a quibus Ald. eo dissentit, ut postremum in ἀφροντιστὴν corrumpat, quod ad ἀφροντισταὶ καὶ οἱ ἀναισχ. ducere contenderem, si id genus vitia sive typographis sive librariis adscribenda in libris vetustis numerari possent. Ex marg. Victor. diserte ἀφροντιστεῖν enotatum reperio. Omisit καὶ ante ἀφρον. primus Steph. 2., cui obsecuti sunt Leoncl. 3. in annotationibus: *resecandum est*, inquiens, καὶ *prius*, *velut irrepticium*, et in marg. edit., item Bach. Zeun. Schneid. alii.

§. 34. καὶ Θηβαῖοι καὶ Ἠλεῖοι) Bach.: „De amore Thebanorum erga pueros v. Aelian. V. H. XIII, 5., quos etiam cohortem militarem habuisse, quae *Sacra* dicta, totam illam ex amasiis et amatoribus conflatam, tradit Athenaeus XIII, 2. cf. Plat. Symp. p. m. 179." Vide Davis. ad Max. Tyr. XXIV. p. 455. XXVI. p. 27. Plutarch. Pelop. non cap. 10. neque cap. 2., qui errores sunt Weiskii et Schneideri, sed cap. 18 sq., Muret. Comment. T. IV. p. 70. R. et Wolf. ad Plat. Symp. p. 30. — Συγκαθεύδοντας) „Wels. de Leonclavii [imo Stephani 1. 2. in nott. et marg. 2.] opinione rescripsit συγκαθεύδοντας, quod non est necesse. Est enim nominativus absolutus: *quamvis igitur una cubent.* Quod autem συγκαθεύδοντες ponitur non συγκαθεύδοντα, uti oporteat, ut respondeat τῷ τὰ παιδικά, in eo inest Synesis." Bach. Videlicet Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Leoncll. 1. 2. 3. Steph. 1. 2. Bach. Lang. Weisk. constanter tuentur συγκαθεύδοντες, contra quam admittunt Mss. Pariss. Zeun. et Schneid. Sine dubio Nominativus inde originem traxit, quod συγκ. γοῦν αὐτοῖς ad antegressa temere relata fuerunt, quomodo in una itemque altera editione prisca, et in Cornarii interpretatione, erratum video. Post Stephanum marg. Leoncl. 3.: συγκαθεύδοντας *aut* συγκαθεύδοντα, quod posterius tamen si quis scriptori obtrudere audeat, admodum se veterum linguarum ignarum prodiderit. Cf. superiora §. 26. et Bast. ep. crit. p. 282. In proximis ὅμως, cuius in locum ὁμῶς Aldus suffecit, displicet Orellio, satius esse ὁμοίως arbitranti, ut uterque populus aequalem sequi morem dicatur.

Qua coniectura, quam vereor, ut sine viri docti explicatione quisquam recte intellexerit, nihil opus esse perspicient, qui et nexum sententiarum cognitum habuerint, et Bachii verborum συγ. γ. αὐτοῖς versionem comprobaverint: hoc enim sibi vult Socrates: *quamvis amatores una cum amasiis dormiant i. e. ἀναισχυντεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐθίζονται, tamen pugnantes pueri in eadem acie collocantur.* Pronomen αὐτοῖς non aliter positum et nostrates dicunt: *wenigstens sagte er, dass die Knaben bei ihnen (den Thebanern und Eleern, ihren Liebhabern) schliefen und sich in den Kampf stellten*, aut *wenigstens schliefen sie, sagte er, mit ihnen (τοῖς παιδικοῖς.) und stellten die Knaben dennoch neben sich in die Schlacht.* Posterius praestat ob seqq. οἱ μὲν παρατταττόμενοι ἀπιστοῦσιν ἐοικέναι δοκοῦσι, neque insolentiae quidquam habet pronomen αὐτὸς in priori, nomen vero ipsum in posteriori loco illatum, ut, si vulgata lectio brevius dicta est pro Συγκαθεύδειν γοῦν αὐτοῖς καὶ ὅμως παρ., similia sint, in quibus haud pauci haeserunt, verba de Venation. XII, 19. Ἴσως μὲν οὖν, εἰ ἦν τὸ σῶμα αὐτῆς (τῆς ἀρετῆς) δῆλον, ἧττον ἂν ἠμέλουν οἱ ἄνθρωποι ἀρετῆς. Cyrop. I, 4, 2. Καὶ γὰρ ἀσθενήσαντος αὐτοῦ οὐδέποτε ἀπέλιπε τὸν πάππον, οὐδὲ κλαίων ποτὲ ἐπαύετο. Anabas. I, 9, 15. Τοιγαροῦν πολλὴ ἦν ἀφθονία αὐτῷ τῶν ἐθελόντων κινδυνεύειν, ὅπου τις οἴοιτο Κῦρον αἰσθήσεσθαι; placet enim αὐτῷ a bonis codicibus servatum cum Voigtlaendero meo in Observatt. ad Xenoph. P. II. p. 16. cf. Wyttenbach. ad Platon. Phaedon. p. 233. — οὐδὲν τοῦτο σημεῖον λέγων ὅμοιον.) Ribitto: *sed nihil in ea re argumenti simile adducit*, melius Leonclavius sensum assecutus est: *quod quidem argumentum minime congruens adferebat.* Ad mendosam lectionem Bryll. ἐκείνης spectat Brodaei annotatio: „corrige ἐκείνοις μὲν γάρ." Dissimile exemplum a Thebanis Eleisque sumptum dicit Socrates, quia apud hos usu receptum sit publico et privato, ut in proeliis amatores amasiis et vicissim adstent, apud Athenienses autem non modo non usitatum hoc sed etiam turpe habeatur. Οἱ ἄρα ποιοῦντες, ἃ οἱ νόμοι κελεύουσι, δίκαιά τε ποιοῦσι καὶ ἃ δεῖ praeceptum est Socratis in Memor. IV, 6, 6. Thebani igitur et Elei, inquit, si non naturam at certe leges suas hac in re sequuntur. Aliter Schneid. disputat contra Weiskium, qui refutationem sententiae a Pausania propositae a verbis demum Δοκοῦσι δ' ἐμοὶ inchoare censuerat, veritus scilicet, ne Socrates quidquam natura honestum esse negaret. Ex Mss. Paris. C. ἡμῖν δὲ ἐπ. Δοκ. δὲ ἔμοι γε, A. ἡμῖν δ' ἐπ., C. μὴ

χορὶς et οὐ ἀποτελῶσι partim minutias partim futilia vitia Gailius protraxit. De negationum in μή-οὐκ ἀποτελῶσι usu vid. Hermann. in Wolf. Mus. Antiq. stud. I, I. p. 211 sq. et ad Viger. p. 796., quorum immemior fuit Poppo ad Cyrop. I, 1, 3.

§. 35, *Λακεδαιμόνιοι*) „Horum amorem non turpem, sed honestum fuisse, auctor est Aelian. V. H. III, 12. ibiq. Perizon. cf. Xenoph. de Rep. Laced. II, 13. Ceterum hunc amorem, uti cetera instituta plurima, a Cretensibus repetierunt; Athen. XIII, 2. p. 561. Inde quoque [scribe *sacra*] Lacedaemonii ante pugnam non Marti solum, sed Amori quoque faciebant, vid. Perizon. ad Aelian. V. H. III, 9. n. 6. [p. 215 sq. Gron.]." Hactenus *Bach.*, cui adde Wyttenbach. ad Plutarch. de educ. puer. p. 133 sq. — οὕτω τελέως) Pariss. A. B. C. οὕτως τελέως, de quo videatur ad III, 1. Tum B. ὥς καὶ μεταξὺ ξένων, qui tamen voculae usus dubito an non possit confirmari, vid. Zeun. ad Viger. p. 419. — ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ταχθῶσι τῷ ἐραστῇ, ὁμοίως]. „Quid sibi vult τῇ αὐτῇ πόλει, quum de *acie* sermo sit, non item de urbe? Hinc πόλει e margine in textum venisse suspicor, ideoque inclusi. Ad αὐτῇ suppleas χώρᾳ, quod ubivis fere omitti solet." *Langius*, qui adducere debebat, nam rara sunt et diversi generis exempla ad Lamb. Bos. de ellips. p. 78 sq. et 560 sq. congesta, Cyrop. II, 1, 15. ὑμεῖς καὶ ἔφυτε ἐν τῇ αὐτῇ ἡμῖν καὶ ἐτράφητε, ubi pronomini ἡμῖν postpositum vocabulum χώρᾳ damnant libri praestantissimi. Nec minus Anab. IV, 8, 6. Ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἔρχεσθε a membranis haud paucis χώραν offertur. Recte tamen monet Schneiderus, commode defendi posse πόλει, dummodo de socia urbe intelligas, cui succurratur. Omnino nihil nos de acie cogitare cogit, si quidem fieri potest, ut amantes ab amatis diremti, et in diversis oppidis praesidio collocati loco suo non minus cedant quam in acie. Leonclavius 3.: „*pro* ταχθῶσι τῷ ἐραστῇ *lego* σὺν τῷ ἐραστῇ." Quod quam falsum sit, ne tirones quidem hodie latet post Zeun. ad Cyrop. III, 3, 35. et Matthiae gr. gr. §. 386. p. 516 sq. Steph. 1., quo artius τῷ ἐραστῇ cum ὁμοίως iungeretur, praeeuntibus aliquot priscis edd. interpunctione minori post ταχθῶσι distinxit. Etenim ὅμως ex operarum vitio in Bachianam fluxit, indeque per Weiskianam propagatum atque a Schneidero adscitum est. Libri reliqui habent ὁμοίως praeter Paris. B., qui neutrum retulit. Retinui antiquum ὁμοίως i. e. *pariter ac si eodem cum*

amatoribus loco versarentur; ἀπολιπεῖν, quod est in Paris. B., ad §. 33. reieci. — *τὴν Αἰδῶ*) Ita dedi non sine assensu Iunt. Ald. Hal. Cast. et Bryll. Auctore enim Stephano *τὴν Αἰδῶ* induxerant Leonclav. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Schneider. alii refragantibus Grammaticis Etymol. Mag. p. 30. l. 40. *ἰστέον ὅτι τὸ αἰδῶ ὅτε μὲν ἐστὶν εὐθεῖα, ὀξύνεται, ὡς Λητὼ καὶ Σαπφώ. ὅτε δὲ αἰτιατική, περισπᾶται, ὡς τό — τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει· οὐ γὰρ πτωτικόν ἐστι τὸ ω, ἀλλ' ἀπὸ κράσεως· ἀπὸ γὰρ τοῦ αἰδόα γίνεται αἰδῶ.* Philem. Grammat. p. 7. Osann. Eandem scripturam praeferunt Hermann. Soph. Aiac. V. 838. Schaef. ad Gregor. Corinth. p. 427. ad Dionys. Hal. de compos. verb. p. 43. Schneider. ad Xenoph. de rep. Laced. II, 2. et Buttmann. gr. gr. max. §. 49. p. 188. Pudoris simulacrum in Laconia consignavit Schneider. ex Pausan. Lacon. cap. 20. §. 10. *Τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Αἰδοῦς τριάκοντά που στάδια ἀπέχον τῆς πόλεως, Ἰκαρίου μὲν ἀνάθημα εἶναι, — ποιηθῆναι δὲ ἐπὶ λόγῳ φασὶ τοιῷδε· — ἐνταῦθα γὰρ τῆς ὁδοῦ προήκουσαν ἤδη τὴν Πηνελόπην λέγουσιν ἐγκαλύψασθαι.* Atheniensibus etiam Pausania teste Attic. 17, 1. *Αἰδοῦς βωμός ἐστι καὶ Φήμης καὶ Ὁρμῆς.* Cf. Meurs. Miscellan. Lacon. in Gronov. Thes. T. V. p. 2311. et T. VII. p. 224. Sed Impudentiae quoque ara ab iisdem Epimenide suadente exstructam fuisse narrat Clemens in Protrept. apud Gronov. I. l. T. V. p. 2075., idque ipsum est, quod recte hic Socrates et de legg. II, 11. Cicero taxarunt, eoque magis, quod ex impudentia ille puerorum amores conflari statuit.

§. 36. *Δοκοῦμεν δ' ἄν μοι πάντες*) Excidit δὲ in Cast. et Bryll. Bene Cornarius: *Arbitror autem omnes mihi assensuros esse in his, quae dico.* Dicendi genus δοκοῦμέν μοι non praeteriit Thomam Mag. p. 246. eiusque interpretes. Mox nullus non liber suppeditat εἰ ὧδε ἐπισκοπῶμεν, quod qui haud ita pridem apud bonos pedestris orationis scriptores soloecum appellarant, cf. Dawes. Miscellan. critt. p. 572. ed. Kidd., nunc cautius diiudicare coeperunt, quanquam Popponi ad Cyrop. III, 3, 50. et Thucyd. I. p. 140. inficianti a Xenophonte particulam εἰ Coniunctivo iungi calculum adiicere non dubito. Vestigia eius usus, praeterquam quae ille ad Cyrop. l. l. congessit, observavi Cyrop. VIII, 7, 23. ubi pro ἢν μὲν-φαίνηται codex Guelf. εἰ μὲν-φαίνηται exhibet; nam quod editores aiunt paullo post loco verborum εἰ-φρονήσετε a Iunta substitui εἰ φρονήσητε, ad id genus vitiorum pertinet, quibus Cyropaediae exemplaria prae ceteris scatent. Sine lectionis discrepantia Hipparch. II, 7. leguntur *Οὕτω*

γὰρ προειρημένων πολὺ εὐτακτοτέρως ἂν ἔχοι, ἢ εἰ ὥσπερ ἐκ θεάτρου, ὡς ἂν τύχωσιν ἀπιόντες λυπῶσιν ἀλλήλους Quod maluit Schneiderus λυποῖεν, videndum puto, ne paullo sit audacius. Quum εἰ a plerisque libris abesit, leniori fortasse medicina adhibita scribi poterit ἢ ἣν ὥσπερ, at nec λυποῦσιν magis quam h. l. ἐπισκοποῦμεν reprobandum est, modo ab obliqua oratione ad directam Graecos identidem delabi memineris, neque ad novum illud commentum confugeris, quo ἣν pro εἰ et contra usurpari, fuerunt, qui docerent pariter et crederent. Anabas. IV, 6, 16. cum Paris. F. scribe εἴπερ ὑμῖν οἱ κράτιστοι ἄρχειν ἀξιοῦνται in locum vulgati ἀξιῶνται. Vid. Schaef. ad Brunckii poett. gnom. p. 94 et 106. Lobeck. ad Phryn. p. 724., Iacobs. ad Achill. Tat. p. 681. Osann. ad Philem. Proleg. p. XXXVI sq., Reisk. ad Dionys. Hal. art. rhetor. p. 261. 285. Reisig. ad Soph. Oedip. Col. V. 1223. quaeque ad IV, 4. scripsimus; ἐπισκοποῖμεν edidit Schaeferus, quod licet pro attica forma ἐπισκοποίημεν ab Attica musa adhiberi Hellen. VI, 3, 5 etc., non sim nescius, familiari tamen sermoni magis conveniet Indicativus quam Optativus. Illius modi usum a legibus, quibus temporum consecutionem circumscribunt, repudiari ad IV, 10 et V, 7. negavimus, qua in re assentientem habemus Schaef. ad Dionys. Hal. de Comp. verb. p. 230 sq. — τῷ ποτέρως παιδί.) Hieron. VIII, 3. τὴν ποτέρου πρόσρησιν μᾶλλον εὐφραίνειν τὸν ἀκούσαντα νομίζεις; — τὸν ποτέρου δοκεῖς ἔπαινον ἐξικνεῖσθαι μᾶλλον εἰς εὐφροσύνην; — τὴν παρ' ὁποτέρου τιμὴν μείζονος ἂν χάριτος δοκεῖς τυγχάνειν; Ne hunc quidem locum allegassem, nisi a nonnemine tentata vidissem, quae sanissima sunt, ut Anabas. III, 1, 14. Ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν; vid. Holtzmann. *Wörterb.* p. 455. aut Memor. II, 2, 1. Καταμεμάθηκας οὖν τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν; Heindorf. ad Plat. Hipp. mai. cap. 18. p. 140. — παρακατατίθεσθαι) Exposuit Lex. Xen. T. III. p. 637. Post hoc verbum mutatur constructio: pro eo enim, quod sequi oportebat ἢ τῷ τὴν ψυχὴν ἐρασμίῳ; vel potius πότερον τὸ σῶμα φιληθέντι ἢ τὴν ψυχὴν ἐρασμίῳ; omissa hac quaestione, utri maiorem quisque fidem habeat, haud invenustius declarat. — ταῦτα πάντα) Mirabar, quo pacto πάντα a nullo priscorum exemplarium omissum a Schneidero obliterari potuerit, quum sero intellexi, e Bachiano illud operarum culpa excidisse, eiusque textum editionis a Weisk. Schneid. Schaef. prelo submissum fuisse. Accuratiores se Zeun. Lang. et Gail. praebuerunt, qui adeo ex Paris. C. enotavit ταῦτα πάντα τῶν τήν. Nollem in mea

quoque editione operarum errore πάντα post ταῦτα excidisset.

§. 37. Σοί γε μὴν — δοκεῖ μοι — θεοῖς) Apparet in eiusdem casus repetitione nihil Graecos offendisse, ne ibi quidem, ubi concursus iste facili negotio evitari potuisset scribendo Σύ γε μὴν — δοκεῖς μοι ἄξιος εἶναι. Oecon. II, 4. οὐδ' εἰ τρὶς ὅσα νῦν κέκτησαι προςγένοιτό σοι, οὐδ' ὣς ἂν ἱκανά μοι δοκεῖ εἶναί σοι. Anabas. I, 3, 11. Ἐμοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθεύδειν, quae praeter necessitatem sollicitavit Schneiderus. Cyrop. II, 2, 15. VIII, 6, 14. Ast. ad Plat. legg. VI. 1. p. 278. et Elmsley ad Eurip. Med. V. 961. — εὔδηλον) Haec est lectio Ald. Hal. Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Schneid. Weisk. Lang. et Mss. Pariss., sed Iunt. et Bryll. 1. 2. quia ἄδηλον ediderant errore pervulgato, de quo egerunt Dawes. Miscell. critt. p. 74. ad Gregor. Corinth. p. 214. 706. 765., Brodaeus cum Castal. ad coniecturam οὐκ ἄδ. confugit. De voce εὔδηλος monui quaedam ad IV, 47. Dein ἀνέσχεται pro ἀνέχεται in Paris. C. repertum non maioris est pretii, quam ἐνεβάλου, uti paullo ante idem scriba dederat. Contra ignavorum partes suscepit Eurip. fragm. "Ος τις δὲ πράσσει πολλὰ μὴ πράσσειν παρόν, Μωρὸς παρὸν ζῆν ἡδέως ἀπράγμονα, quod tractavit Valckenar. Diatr. cap. VIII. p. 82.

§. 38. Εἰ δὲ οἴοιτο) Marg. Leoncl. 3.: οἴεται sine causa, vid. Poppo de Elocut. Thucyd. p. 143. Quantopere veteres interdum Grammatici aberraverint, documento sit Aemilii Porti adnotamentum: „Ex hoc uno loco," ait, „ne ceterorum exemplis utar, quae numero sunt sexcenta, manifeste patet, apud Graecos ante modos infinitos tam nominativum quam accusativum sine discrimine poni. Quum enim haec ab illo οἴοιτο regantur, et Xenophon dixerit οἴοιτο ἑαυτόν, procul dubio, nisi verum esset, quod a me dictum, nunc subiiciendum esset, ἱκανὸν ἱστάμενον et ὀνομαστόν, quae tria epitheta ad illud ἑαυτὸν praecedens referuntur." etc. imo ad αὐτὸς, quod inest in οἴοιτο, vid. Matthiae §. 535. p. 769. — τρόπαια τῶν πολεμίων) Iunt. Cast. Bryll. τρόπαιον τῶν πόλεων, Ald. Hal. Steph. 1. Leoncl. 1. 2. 3. Bach. et marg. Steph. 2. τρόπαια τῶν πόλεων, margg. Steph. 1. et Leoncll. 1. 2. 3. γρ. πολεμίων, idque post Stephanum 2. adsciverunt recentiores, confisi, ut arbitror, verbis Ribitti: *ac de hostibus trophaea* [scribe *tropaea*] *statuere possit.* Namque in vulgata, qua nihil facilius nasci potuit secundum Palaeogr. ad Gregor. Cor. p. 834. et Baehr. ad Plut. Alcib. p. 119. consenserunt etiam Pariss. A. B. C. Dicitur

autem τρόπαιον στῆσαι s. ἵστασθαί τινος aut etiam praepositione Genitivo adiuncta ex praeceptis Wolfii ad Demosth. Lept. p. 296. 300. et Mori ad Isocrat. Paneg. cap. 41. Ceterum tueor apud Xenophontem τρόπαια, nihil curans Lex. Xen. Vol. IV. p. 336. Arcad. de Accent. p. 120 l. 22. Gregor. Corinth. p. 20 sq. Elmsley ad Eurip. Heraclid. p. 80. [90. Lips.] et Poppo Thucyd. I. p. 214. — πῶς οὐκ οἴει αὐτὸν) Gail.: „*avant* οἴει C. *donne* σι, *qu'il souligne, et dont la première lettre est presque effacée.*" Si quid olim in his latuit, quod posteritas obliteraverit, maiori iure fuisse suspiceris πῶς οὐχὶ οἴει, quam πῶς οὐ σὺ οἴει, ut Cyrop. VIII, 3, 46. *Τί οὖν — οὐχὶ σύ γε αὐτίκα μάλα εὐδαίμων ἐγένου. — ὅντιν' ἡγοῖτο*) Sic Steph. 1. Leoncl. 1. 2. 3. Bach. Zeun. Weisk. et Schneid. cum Iunt. Hal. et Ald. melius, quam cum Cast. et Bryll. Stephanus 2. ἡγεῖτο. — Formulae τιμαῖς περιέπειν meminit Iacobs. ad Achill. Tat. p. 994., nec poenitebit do verbis αὔξειν τὴν πατρίδα contulisse Markland. ad Eurip. Supplic. V. 223. p. 91. Lips., ut de loci sententia interpretes ad Hieron. II, 17.

§. 39. *Περικλῆς*) De Pericle tanquam vivente Platonem loqui, viderunt h. l. Schneider. et ad Plat. Protag. §. 5. p. 466. §. 28. p. 500 sq. Heindorf. Quales autem quamque praeclari viri fuerint Pericles, Themistocles et Solon, omnium optime nostrates docuit Heeren. *Ideen über die Politik* etc. T. III. P. I. p. 383 sqq. — ἐρευνητέον δὲ καὶ) Haec est scriptura Ald. Hal. Steph. Pariss. et recentiorum edd., etenim καὶ ab Cast. Iunt. et Bryll. neglectum in mendosum γὰρ apud Bachium transiit. — πρόξενοι) Zeunius: „De hoc hospitio publico, quod fuit inter Calliam et civitatem Lacedaemoniorum, ipse loquitur Callias initio orationis ad Lacedaemonios Xenoph. Hist. Graec. VI, 3, 4." Addi possunt Schneid. ad Hellen. V, 4, 22. et not. ad I, 2. Verborum κατάγοντάι ἀεὶ παρὰ σοὶ neutiquam immemores fuerunt interpretes Thomae Mag. p. 501.

§. 40. ὡς μὲν οὖν — ἐπιτρέψειεν αὐτήν — εὖ ἴσθι) Hic locus, in quo ante Steph. αὐτὴν pro αὑτὴν scribebatur, admonet me verborum vexatissimorum Cyrop. VI, 1, 40. ὡς πορευσομένου οὖν, ἔφη, ἤδη νυνί· καὶ γὰρ τοῦτο, ἴσθι, ἓν τῶν πιστῶν ἔσται, τὸ δοκεῖν με ὑπὸ σοῦ μελλήσαντά τι παθεῖν ἐκπεφευγέναι, quemadmodum Schneiderus excudendum curavit, quum Genitivum Participii futuri sine pronomine et formula δίδασκε, ἔχε τὴν γνώμην, εὖ ἴσθι similive ad finem adiectum invenisset apud Platonem exeunte Charmide. Cf. Soph. Oed. Reg. V. 11 sq. Neque ulla facile ex-

cogitabitur lectio, quam nolentibus membranis integerrimis praeferre illi malim. Ut enim νυνὶ in futuro tempore non insolens esse constat ex notat. ad IV, 18., ita ἤδη νῦν habes apud Aeschyl. in Agam. V. 1578. φαίην ἂν ἤδη νῦν βροτῶν τιμαόρους θεοὺς ἄνωθεν γῆς ἐποπτεύειν ἄγη, ut ne corrigi quidem sine temeritate queat. Homerus quoque dixerat Odyss. XVI, 168. ἤδη νῦν σῷ παιδὶ ἔπος φάο, μηδ' ἐπίκευθε. Accedit, quod in harum natura particularum nihil inest, quod prohibere videatur, quo minus ἤδη νῦν nunquam, νῦν ἤδη ubique Graeci dixerint. Contrarium ἤδη τότε nemo, quod sciam, adhuc in suspicionem vocavit, vid. Schneid. ad Xenoph. Memor. II, 9, 7. et Ast. ad Platon. legg. VI, 20. p. 326. et vocularum ordo δὴ νῦν probatur omnibus, Heindorf. ad Plat. Charm. p. 67. Gorg. p. 7. Phaedon. p. 24. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 132. 141. Ast. l. l. p. 25. et Hermann. Soph. Electr. V. 935., quibus mirer si νόει loco vocis νυνὶ Xenophonti obtrusum placeat a Reisigio in Coniect. Aristoph. I. p. 158 sq. et Praef. ad Aristoph. nub. p. XXXIII. Illud unice me male habet, quod ἴσθι a libris manu exaratis damnatur. Aut igitur utrumque et ἴσθι et ἴσως insiticium est, profectumque ab eo, qui sententiae, quam mancam putavit, succurrere voluit adnotatione: ἴσως λείπ. ἴσθι, aut, quod malim, ἴσως scripsit Xenophon cum Mss. Guelf. Pariss. Vatican. Brod. Altorf. margg. Steph. 1. 2. Leoncll. Villois. et Victor. eo significatu, quem illustrarunt Lobeck. ad Aiac. p. 380., Heindorf. ad Plut. T. I. p. 209. et nos ad III, 8. Quae quum ita sint, ἴσθι grammaticis deberi patet, praecedentia non habere opinantibus, unde suspensa essent. Non enim ἴσθι, sed εὖ vel σάφ' ἴσθι plerisque in locis amat Xenophon aut addita aut omissa coniunctione ὡς s. ὅτι. — ἱερεὺς θεῶν τῶν ἀπ' Ἐρεχ.) Tam mira haec visa sunt *Müllero*, ut totum Symposium a Xenophonte concinnatum esse negare auderet in Comment. de Minerva Pol. p. 18. Coram Lacedaemoniis *Callias* Hellen. VI, 3, 6., qui §. 3. δᾳδοῦχος audit, ἐπεὶ λέγεται μὲν, inquit, Τριπτόλεμος, ὁ ἡμέτερος πρόγονος, τὰ Δήμητρος καὶ Κόρης ἄῤῥητα ἱερὰ πρώτοις ξένοις δεῖξαι. Hoc potissimum loco utuntur, qui Cererem et Proserpinam intelligunt, quas in sacris Eleusiniis Erechtheo auctore coluissent, vid. Gronov. Thesaur. T. VII. p. 118 sq. et Baehr. ad Plut. Alcibiad. p. 183 sq. et p. 245 sqq. De Erechtheo tamen tanquam sacrorum istorum auctore quantopere veteres inter se dissentiant, manifestum est ex Schol. ad Soph. Oed. Col. 1053. et Gramm. Hist. Deor. p. 104., quem laudavit Zeun. Schneiderus

insuper Iacchum in eorum deorum numero fuisse credit, quos in sacris Eleusiniis venerati essent, motus tum iis, quae statim ipse Xenophon addit, tum verbis Hesychii T. II. p. 25. Ἱερεὺς Διονύσου· Εὔπολις Αἶξιν, Ἱππόνικον σκώπτων, ὡς ἐρυθρὸν τῇ ὄψει, ibique Hemsterhus. Nisi graviora testimonia accederent, apud Gronov. l. l. p. 148. et interprett. ad Aristoph. Ran. V. 319. inspicienda, quin ridicule Schneid. ad Hesychium provocaret, non dubitarem. Nimirum Bacchi sacerdotem Comicus Hipponicum manifesto nominat propterea, quod vino deditus rubentem prae se oris colorem tulerit. Vid. Creuzer. *Symbolik* T. III. p. 335 sqq. De Callia eiusque maioribus cum alii multi exposuerunt, tum instar omnium sunto Heind. ad Plat. Protag. §. 5. p. 465. Lex. Xen. T. II. p. 637. Ind. Aristoph. s. Callias et Boeckh. *Staatshaushaltung der Athener*. Vol. II. p. 16 sq. — οἳ καὶ κ. τ. λ.) Graecis enim cum Persis ad Salamina pugnantibus Diis Eleusinii cum Iaccho mystico perhibebantur auxilio venisse, cuius rei testimonia collegerunt Gronov. l. l. p. 162. et Gramm. l. l. — ἐν τῇ ἑορτῇ) „non Παναθηναίων, ut Zeunius vult, sed ut verisimilius est, τῶν Ἐλευσινίων, [de Eleusiniis sacris vid. interpretes ad Aristoph. Ran. V. 758. et Klopfer. in Nitzsch. *mytholog. Wörterb.* p. 492 sqq.] in quibus Socrates dicit Calliam esse graviorem et sanctiorem δᾳδοῦχον, quam eos, qui ante fuerint δᾳδοῦχοι. Nam quod Zeunius cum aliis statuit, *maiores* intelligi omnino, id videtur durius. Manifeste hic superlativus ἱεροπρεπέστατος vim habet comparativi." *Weiske*. Superlativus quatenus Comparativi vicem sustineat, docent Hermann. ad Viger. p. 718. Buttmann. ad Soph. Philoct. V. 1171. et Poppo Thucyd. I. p. 172. Neque vero τῆς πόλεως ut pro τῶν πολιτῶν, cf. Eustath. apud Erfurdt. ad Soph. Oed. Tyr. V. 56. ed. mai., dictum interpretemur, quidquam opus est, quum praeter ceteros poetas etiam Homerus istius usum Genitivi fecerit, quem explanarunt Musgrav. ad Soph. Aiac. V. 419. et Matthiae gr. gr. §. 378. p. 506.

§. 41. σπουδαιολογῆσαι) Phot. Lex. ed. Herm. p. 392.: ἐπὶ δὲ τοῦ σεμνολογεῖν τὸ σπουδαιολογεῖν Ξενοφῶν συμποσίῳ. vid. supra IV, 50. et Suid. s. σπουδάζω. — μηδὲ τοῦτο θαυμάζετε) Nolim his abuti ad integritatem vulgatae praestandam in Cyrop. VI, 1, 17. Ὁ δὲ ἴσως ἄν τινες ὑμῶν φοβηθεῖεν, εἰ δεήσει πόῤῥω τῆς ἑαυτῶν φρουρεῖν, μηδὲ τοῦτο ὀκνήσητε, quam vetustae editiones in μήδ' ἐν τούτῳ mutarunt. Quis est enim, quin legendum concedat μηδὲν τοῦτο ὀκνήσετε? Ita conciduut, quae Fischerus de duplicis

recensionis vestigiis ad h. l. somniaverat. Vid. meam Dissert. p. 8. Proxime sequentia ad id genus dicendi refer, quod ad §. 4. tetigimus.

§. 42. Καὶ ὁ Καλλίας δὲ) In Paris. B. deest δὲ, male; quae vituperatio cadat etiam in eiusdem codicis ὁ δ' Αὐτόλυκος et σὺ μὲν μαστροπεύσεις lectiones ita prolatas, ut si interiectum illud ὦ Σώκρατες non agnosceret. Nihil variatur in reliquis libris, nisi quod e Paris. C. ineptum illud μὲν ὦ Σωκρ. in locum μὲ, ὦ Σ. commemoratur. Respicit Callias a Socrate dicta III, 10. IV, 57.

§. 43. μὴ δοκεῖν ἀλλὰ τῷ ὄντι) Paris. C. ἀλλὰ τῷ δοκεῖν ἀρετῆς, unde inverso ordine alicubi lectum fuisse suspiceris σε τῷ ὄντι μὴ τῷ δοκεῖν ἀρετῆς ἐπιμελούμενον. Sed etiam sine hac lectione librarii error explicatu est facillimus. Infinitivi ratio si quem forte fugiat, consulet Matthiae gr. gr. §. 540. p. 777. Non semel autem Socrates eam, quam illis verbis expressit, sententiam discipulis suis inculcare studuit, vid. Schneid. ad Memor. I, 7, 1. et Ruhnken. ad II, 6, 39. Tum Paris. A. ἡ δ' ἀληθής. — ἢν μὴ θεὸς βλάπτῃ) Cyrop. I, 6, 18. ἢν μή τις θεὸς βλάπτῃ, de quibus dicendi formulis quae Stephanus iudicaverat, nollem editores adhuc neglexissent: „*Alibi*, inquit, *Xen. eodem loquendi genere utens* τὶς *non addit, ut* p. 72. [V, 2, 12. ubi tamen τὶς optima quaeque Mss. praeponunt.] εἰ μὴ θεὸς βλάπτοι. *Nec tamen propterea suspecta cuiquam esse debet haec nostra lectio; nam ut exemplum attuli huius formae loquendi sine particula* τὶς, *ita vicissim afferre possum aliud insertae huius voculae, quum in libello* περὶ ἱππικῆς *legamus* ἢν μή τι δαιμόνιον κωλύῃ [XI, 13. in iis quae antegressa erant scribo τί ἔτι ἐμποδὼν τούτῳ, μὴ οὐχὶ πλείονός τε ἀξίους ποιεῖν, ἢ οὗ (sc. ἀξίους) ἂν παραλαμβάνῃ, καὶ εὐδοκίμους μὲν ἵππους ἔχειν, εὐδοκιμεῖν δὲ αὐτὸν ἐν τῇ ἱππικῇ, ἢν μή τι δ. κ.] *Sic enim solebant profani scriptores, quidquid ipsis adversi accidebat, aliquando diis generaliter, interdum etiam deo (quasi certo cuipiam* κατ' ἐξοχὴν,*) nonnunquam cuipiam deorum imputare, tanquam dubitantes, quis ille ex multis esset.* Sic Virgil. Aeneid. II, 735 sq. VI, 341. IX, 601. X, 72. Ovid. Metam. X, 611. XV, 103." Ita Xenophon. Cyr. V, 4, 21. bis ἢν θεὸς θέλῃ. III, 1, 34. ἢν ὁ θεὸς εὖ διδῷ. cap. 2, 29. ἢν θεὸς ἀγαθὸν τέλος διδῷ αὐτῷ. II, 4, 19. ἢν θεὸς θελήσῃ. VII, 1, 9. Oecon. V, 13. Memorab. I, 3, 5. ibiq. Schneid. Platon. Phaedon. §. 38. p. 62. etc. — λαμπροτέραν τὴν εὔκλειαν) Adiectivum abest ab Paris. B., et pro εὔκλειαν, quod apud Iunt. scriptum

erat ἄκλειαν, magno consensu expulerunt Ald. Brod. Cast. Bryll. Hal. marg. Vill. alii.

Cap. IX. §. 1. ἤδη γὰρ ὥρα ἦν αὐτῷ) Non tantum ex legibus gymnasticis, quarum severitas respiciebatur VIII, 37. II, 5., sed etiam ut ob scenam statim exhibendam iuvenis pudori consuleretur, deambulatum abiisse Autolyoum, apte observavit Schneiderus. Horat. art. poet. V. 412. *Qui studet optatam cursu contingere metam. Multa tulit fecitque puer, sudavit et alsit, Abstinuit venere et vino.* Cf. *Böttiger. Andeutungen zu* 24 *Vorles.* p. 112 sqq. — αὐτῷ συνεξιὼν) Peius Paris. B. αὐτοῦ συν., itemque paullo post cum A. et C. καλός γε κἀγαθὸς δοκεῖς μοι ἄνθρωπος εἶναι, quanquam nomen ἄνθρωπος C. suppressit. Ambigua scriptura est Mem. III, 9, 5., ubi formula καλὸς γε κἀγαθὸς usus fuisse videatur Xenophon.

§. 2. κατετέθη) Cast. et Bryll. κατεθέτη. Vid. de hoc capite Excurs. de Ariadne et Baccho. — εἴσεισιν εἰς τὸν ἑαυτῆς τε καὶ Διονύσου θάλ.) Nolim duce Paris. B., qui εἰς τὸν ignorat, scribere εἴσεισι τὸν ἑαυτῆς, tametsi non sim nescius, a multis hoc exquisitius dictum haberi, cf. Matthiae gr. gr. §. 425. p. 584. Nam quum neutrum falsum sit, utrum alteri praeponendum sit, haud raro ambigas. Cyrop. I, 2, 15. melioris notae libri manu exarati favent scripturae ἔρχονται εἰς τοὺς τελείους. I, 3, 9. ἐκβαλῶ σε ἐκ τῆς τιμῆς, ubi ἐκ vulgo deerat. V, 5, 9. olim erat κατὰ τῆς γῆς δῦναι pro καταδῦναι. Anab. II, 4, 10. ἀπέχοντες ἀπ' ἀλλήλων recipiam iussu codd. Pariss. et Guelf. Cyrop. VII, 4, 3. εἰσιέναι εἰς τὰ τείχη cum Pariss. et Alt. cf. §. 4. §. 5. et Mem. II, 9, 2. Eadem inconstantia in latina lingua obtinet, docente Ruhnken. ad Terent. Andr. II, 1, 15. Marginis Victorii εἴσεισι πρὸς τὸν lectioni hoc minus auctoritatis tribuendum, quod innumerabiles loci reperiuntur, in quibus praepositioni εἰς substituunt πρὸς librarii. Consulantur Schneid. ad Cyrop. I, 4, 11. VI, 1, 3. not. ad I, 15. et Critical Journal, Decbr. 1811. p. 435 sq. Sequens Διονύσου margini demum adscriptum apparet in Paris. A., unde antiquissimis temporibus haud scio an fuerit εἰς τὸν ἑαυτῆς θάλαμον. — ὑποπεπωκὼς) Bekker. Anecdot. graec. I. p. 115.: ὑποπίνειν· μεθύσκεσθαι· Νικοφῶν Πανδώρᾳ. Cf. Lex. Xen. T. IV. p. 401. Inebriatus ad Ariadnen accedit Bacchus etiam in gemma quadam apud Lippert. Dactyl. I, 383 et 384. Tum παιξοῦνται dederunt Iunt. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. et recentiores, quibus Paris. A. patrocinatur; etenim παιζοῦνται superest in Ald. Cast. Hal. Bryll. et Ms. C., quo

eodem spectare videtur πεζοῦνται, quod servat Paris. B. Sine dubio hi omnes παίζονται a marg. A. exhibitum in animo habuerant. Mirum, quod loci Xenophontei ad Phrynichum p. 240. non commeminit eruditissimus Lobeckius, commemorans συμπαίκτορα illum in Cyrop. I, 3, 14., quem deterrimis codicibus obsecuti fuerunt, qui in συμπαίστορα mutarent. Equidem non magis tentaverim, quam sexcenta alia, ex Ionica, Dorica aliisve dialectis in Xenophontis opera translata. Quid enim sive Grammaticos sive librarios, quibus Atticistarum praecepta in comperto erant, permovisse putabis, ut barbaras formas exquisitioribus sufficerent? Seriores scriptores quod a dorica forma non abstinuerunt, luculento potest testimonio esse, peregrinam formam hic illic apud bonos quoque scriptores obviam ab hominibus rariora sectantibus usu receptam assumptamque fuisse. Cf. Wyttenbach. ad Plutarch. p. 890. p. 188. Lips. Buttmann. gr. gr. uber. §. 95. p. 401. Gregor. Corinth. p. 172. et quae ipsi monuimus ad II, 26. III, 2.

§. 3. Οὔπω δὲ φαινομένου) Pro vulgato Οὕτω δὲ φ. Wyttenbach. l. l. p. 85. εἶτα δὲ φ., sed Moschius rectius οὔπω δὲ φ. vel οὕτω δὲ οὔπω φ. reposita voluerunt. Quod edi curavimus, post Moschium excogitavit etiam Orellius, praeeunte, ut ait, Wielando. Quem tamen si putat ingenii sagacitate, quod nexus sententiarum requireret, vidisse, in eo egregie fallitur; nam ante oculos Wielandum ceteroquin ingeniosissimum habuisse Moschii versionem, unaquaeque testatur pagina. Quid multa? Οὔπω δὲ φ. diserte legitur in membr. Pariss. A. B. C. Utriusque vocabuli passim confusi exempla vid. ad Memorab. IV, 2, 1. et Hellen. VI, 5, 1. Dein Paris. B. ἠγάσθησαν τὴν ὀρχηστοδ., C. ἀγ. τ. ὀρχιστοδ., omnesque tres τοιοῦτόν τι ἐποίησαν, quod ab Iunt. Cast. Bryll. firmatum recepi, vid. ad II, 25. et Buttmann. gr. gr. max. §. 79. p. 311. — ὑπήντησε μὲν οὔ) Cast. Hal. et Bryll. — οὐ, Iunt. Ald. Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 2. 3. οὔ, de quibus dixi ad VI, 2.

§. 4. ὡςπερανεί τις) Stephanus 2.: „Lubentissime, inquit, tres voculas in unam vocem conflans scripserim ὡςπερανεί τις φιλικώτατα. Quod in hoc qui mihi facere permittit loco, non dubito quin eandem potestatem sit facturus et Paed. libro primo pag. quinta, [cap. III. §. 2.] hunc autem ita scribam ἠσπάζετό τε αὐτὸν ὡςπερανεί τις πάλαι συντεθραμμένος." De posteriore loco rectius idem in Thesaur. T. IV. p. 824. b. g. statuit; diversa enim miscuisse Stephanum elucebit comparantibus observationem Heindorf.

ad Plat. Gorg. §. 76. p. 107. et Protag. p. 588. cum Platonis et Xenophontis verbis Gorg. §. 3. p. 6. §. 13. p. 17. Apolog. p. 27. E. et Memorab. III, 10, 12: ὥςπερ ἂν εἰ φαίης ἀσπίδα, ᾧ ἐὰν ἁρμόττῃ, τούτῳ εὔρυθμον εἶναι, quae nollem relicta vocula ἐὰν foedasset Schneiderus, neglecto Hermanno ad Viger. p. 835. — ἐκαθέζετο) Iunt. Cast. Bryll. καθέζετο ut §. 3., item paullo post Ald. cum Iunt. Hal. et Bryll. ἀντιπεριλάμβανεν. „Genibus Ariadnae insidens Dionysus ne lectoribus immodestus et rusticus videretur, admonuit Weiske, cogitandum esse deum et ebrium et ad mores vitae priscae expressum." *Schneider.* Verba ἐβόων αὖθις tum ad §. 3. ἠγάσθησαν τὸν ὀρχηστοδ., tum ad VIII, 1. referri possunt.

§. 5. φιλούντων τε καὶ ἀσπαζομένων.) Paris. B. φιλούντον (sic) καὶ ἀσπ., ducit ad dualem numerum. Ambo verba passim coniunxit etiam Plato, ut Lys. §. 31. p. 37. ibique Heindorf. Proximum ἀλλήλους in ora demum Paris. C. comparet, quippe prima manus ἄλλους dederat. Ibidem quum οὐ ante σκώπτοντας excidisset, similiter μὴ supra lin. adscriptum. Participium hoc non tam cum Schneidero explicaverim: *imitantes*, *simulantes* quam vernaculae linguae ope: *nicht zum Scherz, sondern im Ernst.* Mox de verbis ἀνεπτερωμένοι ἐθεῶντο comparabis praeter Sturz. L. X. T. I. p. 214. etiam Bekker. Anecdot. gr. p. 79.

§. 6. ἤκουον τοῦ Διονύσου) Cur Boettigerus celeberrimus in versione huius loci vernacula, de Baccho Deo cogitaverit, non satis assequi me fateor: imo tam blandis puella utebatur vocibus vel gestibus, ut non tantum puer Bacchi personam agens, sed etiam omnes convivae iurassent, revera puerum et puellam mutuo se amore amplecti. — εἰ φιλεῖ αὐτόν) Paris. B. εἰ φιλεῖ αὐτήν. Tum ὥςτε illud ante μὴ μόνον in Ald. Iunt. Hal. Bryll. vers. Ribitti, atque adeo in Mss. Pariss. A. B. C. obliteratum, primus ex Cornario interposuit Stephanus, cui praeiverat etiam Castalio inserta vocula ὡς. — συνομόσαι) Hoc iure admisit Weiskius ex Aldina, unde per margg. Villois. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3., quibus Pariss. A. B. C. suffragantur, manaverat. Contra ἐπομόσαι superest in Iunt. Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. Leoncll. 1. 2. 3. Zeun. Lang. Statim Iunt. Hal. Ald. ἦ μὴν, invito Victorio, Cast. Bryll. et Paris. B. ἢ μὴ, Iunt. Cast. Bryll. ἐώκεσε, quod emendatur ab Ald. Hal. Brod. et marg. Villois.; improbandum est etiam ἐοίκεσαν in Paris. C. vid. Buttmann. gr. gr. max. §. 84. p. 332 sq. In subsequentibus Cast. οὐδὲ διδαγμένοις, sincerum tuentibus Iunt. Ald.

Hal. Bryll. Brod. reliquisque, postea Iunt. Cast. et Bryll. ἐφειγμένοις, Ald. Hal. Mss. Pariss. tres ἐφειμένοις, Steph. 1. 2. Leoncl. 1. 2. 3. Zeun. Lang. ἐφιεμένοις, denique Bach. Weisk. et Schneider. ἐφεμένοις. Dedi id, cui libri prae ceteris favebant, vid. Fischer. ad Weller. II. p. 486.

§. 7. καὶ ὡς εἰς εὐνὴν ἀπιόντας) Revocanda erat scriptura Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Leoncl. Steph. Bach. Zeun. Gail. Mss. Pariss. omniumque, quotquot ante Weiskium in lucem prodierunt, exemplarium; ibi enim quum excusum esset καὶ ὡς εὐνὴν ἀπ., neque operarum hoc vitium Schneiderus correxisset, nihil mirum si Schaeferus edendum curavit καὶ εἰς εὐνὴν ἀπ. Nam ὡς εὐνὴν ἀπ. ne post ea quidem, quae ad Soph. Trachin. V. 365. Hermannus docuit, genuinum iudicabitur. Praegressum ἰδόντες Victor. „interlinit" s. damnat secundum Actt. Monacc. T. III. f. III. p. 359. — γαμεῖν ἐπώμνυσαν) Prius futurum esse Atticum, tirones docebit Kidd. ad Dawes. Miscell. p. 117 sq. 132 sq. 603 sq., inutilia tamen utilibus immiscens neque adeo dubitans Anabas. VI, 4, 18. μήτε πολεμεῖτε Λακεδαιμονίοις, σώζεσθέ τε ἀσφαλῶς huic Futurorum generi accensere; cf. notata ad I, 15. Ceterum ἐπώμνυσαν formae ἐπώμνυον praestare, testantur Atticistae Thom. Mag. p. 931. et Moeris p. 415. cl. Elmsley ad Eurip. Med. V. 728. p. 191 sq. — οἱ δὲ γεγαμηκότες) Supra 2, 3. αἱ μέντοι γυναῖκες — ὥςπερ ἡ Νικηράτου τοῦδε καὶ Κριτοβούλου. Verba ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους noli propter Schaeferi ad Apollon. Rhod. II. p. 289. et Schweighaeuser. ad Athen. XII, 8. p. 351. observationes suspecta habere; neque enim minus recte quartus adiungitur casus, quam secundus, uti patet ex Anabas. IV, 7, 24. et Lex. Xen. T. I. p. 178. Laudat locum Plutarch. Quaest. Symp. III, 6, 1. p. 660. Wytt. Zeune, Πρὸς ταῦτα οἱ μὲν τὸν Ξενοφῶντα παρέλαβον ὡς ἀπάγοντα τοὺς συμπότας μετὰ δεῖπνον οὐχὶ ἐφ' ἵππων [Wyttenb. πεζῇ ἀλλ' ἐφ' ἵππων] ἐπὶ συνουσίας πρὸς τὰς γυναῖκας. — πρὸς Λύκωνα) Paris. A. πρὸς Λύκωνα δὲ καὶ, imo Α. τε καὶ, idem liber antea ἰδόντες. Ad finem in Αὕτη — κατάλυσις articulum ne requiras, evolve Reisig. Coniect. Arist. I. p. 177.

EXCURSUS.

ARIADNE ET BACCHUS.

SALTATIO MIMICA.

(ad Sympos. cap. IX.)

Ariadne, pulcherrimae Cretensis regis filiae, fortuna nihil est in graecae antiquitatis fabulis suavius. Quam egregio enim vitae tenore, quanta moderatione et temperantia adversae eius et secundae res conspicuae sunt! quam honorifica post extremam ignominiam eius fuit dignitas! Sed mythum ipsum consentaneum est nostrorum lectorum nemini plane incognitum esse, praesertim quum non facile quisquam hodie Melodrama ignoret, olim a poeta illustri de *Gerstenberg* elegantissime quidem inventum, sed a *Brandesio* fabularum quarundam scriptore, inepte satis compositum, cui titulus est: *Ariadne in Naxo.* Etenim tantum abest, ut in graeca fabula Ariadne a Theseo relicta misere lamentans et a monstris vel falsis vel veris vexata a rupe in mare desilierit, — eiusmodi saltum solae Germanorum actrices nec nisi velaminum suorum sanique, corporis periculo dederunt — ut dolori tandem succumbens prae languore in eius se Dei tutelam committat, quem mortis potissimum fratrem veteres appellabant, atque ex huius demum amplexibus in laetioris et alacrioris numinis torum nuptialem transeat. Somno oppressam in antro quodam Naxi insulae, quod, si famae antiquissimae fides habenda est, Bacchi mysteriis consecratum, imo in eius incunabulis habitum fuit, deprehendisse fertur Deus, semper iuvenis, ex India ovans per aërem advectus. Nuda statim percitus dormientis virginis venustate consilium cepit uxorem eam ducendi et magnificam coeli reginam adoptandi. Itaque nuptiis bacchante comitatu confestim celebratis, et corona

magica, quae sponsae Bacchus amoris praemium obtulerat, inter sidera splendente, perpetuo mutui amoris vinculo laetitiae deus et beata heroum filia iunguntur. Quae quidem nuptiae iis rebus adnumerandae sunt, in quibus effingendis et repraesentandis quum statuarii veteres, ut inter alia ex egregio anaglypho marmoreo Romae ab antistite *Iosepho Casalio* servato (1) elucet, tum pantomimi certatim versabantur. Luculentum eius rei testimonium extrema nobis pars praebet Symposii, quod in perennem posteritatis memoriam descripsit Xenophon. Opulentissimus enim civis, nomine Callias, qui, ut victoriam ab Autolyco venusto puero in Panathenaeis deportatam celebraret, solenne convivium apud se in Piraeo instituerat, ad hospites exhilarandos ex more veterum admiserat in triclinium hominem Syracusanum, qui gregis sui lepidi (*bande joyeuse*), videlicet formosi pueri, saltandi ludendique non imperiti et duarum ope saltatricum convivis haud invitis varii generis ludicra spectanda praeberet. Socrates autem, quum ludorum rationem eo convertere cuperet, ut virtutis studium in amicorum animis aleretur, simul quo cupiditatibus exardescentibus ipsa capiditatis natura et vis occurreret, (2) ludimagistro auctor est, ut gregem suum ad tibiam iubeat choream ducere iis gestibus, quibus Gratiae, Horae et Nymphae depingantur: ita enim etiam symposio nobiliorem aiebat voluptatem maioremque gratiam conciliatum iri. Postquam igitur Autolycus una cum Lycone patre deambulatum exierat, in coenaculum ingressus Syracusanus coram reliquis convivis saltationem illam exhibet, de qua videatur ipse Xenophon cap. IX.

Cui mimo si observationes nonnullas adiiciamus, erunt fortasse, qui operae pretium esse iudicent. Ac primum quidem

1) Vide sis Fascicul. archaeolog. ed. *Boettiger*, et *Meyer*. f. I. tab. V. et *Museum archaeolog*. p. 76 sqq., ubi praeter alias multas tabulas lapidibus et vasis insculptas haec quoque fabula copiose illustratur.

2) Primarium consilium, quod in Symposio conscribendo Xenophon secutus est, docentibus *Iano Cornario* in libro: De conviviis. Basil. Oporin. 1548. 8. [cf. Gronov. Thesaur. T. IX. p. 6 sqq.] et nuper de *Ramdohr* in Venere Urania, in eo cernitur, ut graeco, quem vocant, amori mediis in epularum deliciis eiusque amoris illecebris honestiorem muliebris sexus animarumque amorem opponat; qua de re saltatio illa dubitare non sinit. Videndum tamen, ne Platonis simul Symposium notare voluerit; sed de his alias. [Vid. *Boeckh*. de simultate, quam Plato cum Xenoph. exercuisse fertur.]

gregis illius musici magister Syracusanus fuisse dicitur; Syracusas autem Dores tenebant, quos constat in pompis solemnibus aut animi causa elegantiores mimos in deliciis habuisse, [vid. *Boettiger*. Proluss. de quatuor. aetatibus rei scenicae apud veteres p. 7 sqq. et *Manso Sparta* Vol. II. p. 177 sqq.] egregie illos lautioribus epulis et sumtibus congruentes, quibus Syracusani, ut amoribus suis et voluptatibus indulgerent, parcere nullo tempore solebant. [Vid. Plat. Epist. VII. T. III. p. 326. B. ed. Steph., unde patet moris fuisse, bis interdiu se cibis ingurgitare, noctu autem nunquam solum dormire, cf. Athen. XII, 6. p. 526. C.]. Praeterea dici non potest, quam scite sensus hominum gestu exprimere aut non meditati verba facere potuerint Syracusani veteres, quod ipsum hodieque in Siculis agnoverunt *Swinburne*, de *Riedesel*, *Bartels*, inprimis de *Borch* in Lettres sur Sicile et Malte. T. II. p. 236., quem laudat etiam *Engel* in arte mimica. Syracusis olim *Sophron* mimos suos composuerat, quorum ad exemplum *Theocritus* postea idyllia sua magnam partem dramatica confinxit. Saltem vehementer dubito, an Atheniensis genere eiusmodi arte, quam apud Xenophontem Syracusanus exercet, nunquam quaestum fecerit.

Deinde mirari subit, quid sit, quod saltationis scenicae moderator, quorsum mimi statim peragendi spectent, ipse praesignificet: *'Αριάδνη εἴσεισιν εἰς τὸν ἑαυτῆς τε καὶ Διονύσου θάλαμον· μετὰ δὲ τοῦθ' ἥξει Διόνυσος — ἀλλήλους.* Quis enim nesciat, quantopere huiusmodi interpretationes non modo repudiandae, sed etiam in gravissimis vitiis ponendae sint post ea, quae eruditissimus *Noverre* docuit in *Lettres sur la danse et les ballets* p. 112 sq.? Quanquam ne ibi quidem, ubi artificiosissime instructa erat saltatio, ut aut Pylades aut Bathyllus ei praeessent, pronuntiantis praesentia histrionis a fabulae actione videtur aliena fuisse; (3) atque si universum

3) Narrationem *Luciani de saltat.* c. 83 sq. T. II. p. 315., ubi de pantomimo agitur, qui in exprimenda Aiacis furibundi insania nimium in modum se ab animi affectu abripi passus est, adeant oportet, quicunque sibi persuaderi volunt, actoribus plerumque histrionem praesto fuisse, quo tanquam interprete coram spectatoribus cum alii tum ille, de quo loquimur, mimus uteretur. Ita enim loci illius verba *παραστησάμενον τὸν ὑποκριτὴν* accipienda sunt, quorum ambiguitas adeo *Wielandum* (vers. vernac. T. IV. p. 443.) fefellit. Ceterum fugit hic locus *Bosii* industriam in *Reflexions sur la poesie et sur la peinture*. T. III. p. 262 sqq.

mimorum amoenum, qualem *Lucianus* de saltatione descripsit, paullo accuratius examinaveris, fieri non poterit, quin *Engelii* (in art. mim. Vol. II. Br. XXIX. p. 30.) sententiam in dubitationem voces, qua omnia mythologiae et vetustissimae historiae commenta spectantibus ita comperta fuisse censuit, nullo ut vel auctore vel indice opus fuisset. Nam ut denuntiatio ista nihil nisi scidulae locum explere videtur, qua nostrates fabulam agendam indicare solent, ita ipsam rei expositionem unice a saltatoris peritia pendere manifestum est.

Ad cubiculum Ariadnae nuptiale designandum praeter thronum aliquem seu solium nihil requiritur, quod nescio an e Calliae gynaeceo allatum in coenaculo sponsae coelesti fuerit propositum. Quo genere imaginum et notationum, quas antiquae gentes rebus quibusdam adumbrandis inservire voluerunt, effectum est, ut partim immenso eoque inutili apparatu supersedere possent, partim ut ad artes in rerum simulacris formandis versantes maxima commoda redundarent. Nimirum ut spectatores de aede integra, de opaco loco sub divo, de domo, de conclavi in aedibus regiis etc. cogitarent, satis habuit artifex, simpliciter columnam aliquam, arborem, ianuam, velamen obtentum et quae his similia sunt, in scenam producere. Nostrates contra ingente apparatu et picturis, quibus puerorum instar imaginum varietatem in cista repraesentatam introspicientium delinimur, haud raro admodum pusillis, tantum non piget desuetum animum ad scenicam rem advertere ab omni pompa et commenticiis parietibus destitutam. Ariadnae igitur solium fac mutetur in commodum et eleganter vestitum torum, quem *Sopha* vocamus, et facile intelliges, si saltationem mimicam recipere et honorem ei debitum reddere velimus, quantum tam simplici instrumento in conviviis et circulis nostris adhibito annecti cogitatione et affingi possit! Eo ipso enim, quod veteres in rebus externis exornandis modum nunquam excesserunt, fieri non potuit, quin vel levissimae istorum ornamentorum partes et mutationes multo essent significantiores, quam oculi nostri a pueris luxuriae lenociniisque in vestibus et supellectilibus assueti et hebetati ferre sustinent et discernere. Ita, ut reliqua taceam, vereor ne in pristinae Gallorum reginae conclavi inter sedilia simplicia (*Tabouret*) et brachiata non accuratius distinxerint, quam artifices Graeci inter thronum, i. e. sellam amplam fulcris, in quibus et tergum et brachia et pedes nitantur, instructam et inter vulgarem sellam,

fulcris istis carentem (4). Ut solium hic Ariadnae apparetur, sponsae postulat dignitas, quae quum ipsa sit heroina, Deo nuptura est, nisi forte in usu fuit, unamquamque sponsam, quippe secundum matrimonii mysteria sanctam haberi solitam, in tali solio sedere. Omnino quam multa sunt, quae h. l. annotatione aliqua egere videantur! Primum enim nuptiali ornatu induta Ariadne ingreditur; at quali? Nempe flammeo illo sinuoso, quo sponsae tantum velabantur, nymphae inde appellatae; quo nomine proprie non deae sed virgines nuptiali amiculo ornatae insigniebantur (5). Eiusmodi rica, quae caput decurrens amiculi instar superiorem corporis partem obtegit, velatam Ariadnen e regione Bacchi sedentem non modo in monumento antiquo ex marmore confecto conspici licet, sed itidem vestita reperitur etiam sponsa in pictura celeberrima, quam appellare solent nuptias Aldobrandinas. [Cf. *Winkelmann Geschichte der Kunst. ed. Dresd.* T. V. p. 37. 349 sq.]. Porro ut dubitari non potest, quin puella, quae Ariadnae hic personam agit, artem illam velaminis scite componendi, qua praeter *Hamiltonem* illustrem nonnullae apud Germanos quoque artifices, v. c. praestantissima *Meyeria*

---

4) Thronus secundum veterum opinionem nonnisi Diis aut eorum in terra vicariis conveniebat. Praeter loricam et ansas scabello etiam instructus erat, quod seriori tempore solis diis illustribusve hominibus tribui solitum erat. Vid. *Bonarotti* Osservazioni sopra alcun. medaglioni, p. 115. *Völkel über den Tempel und die Statue des Jupiter Olympius* p. 199. Iam apud *Homerum* differre videas θρόνον cum pedum fulcro, parieti fere apponendum, κλισμὸν commodiorem sellam, in quam recumbere liceret, et δίφρον sedile vilissimum, scamni genus sine brachiis et lorica, quod *Tabouret* vocamus. Vid. *Athenaeus* V, 4. p. 192. Personatae Minervae thronum Telemachus offert, ipse in δίφρῳ sedens Odyss. 19, 103. Utilissima multa de hac re collegit *Carcani* in animadverss. ad Pitture d' Ercolano T. I. p. 151 sq. Omnino sellae veterum cum generibus suis dignae sunt, de quibus uberius aliquando in archaeologia exponatur, praesertim quum *Stieglitz*, eruditissimus in Archaeologia architecturae T. I. p. 297 sq., ubi supellectilia veterum persequitur, hunc locum silentio omiserit.

5) Exemplis hoc adstruxit *Valckenar.* ad Lennep. Etymolog. p. 616. Sed qui factum, ut voc. *Nympha* (quod passim etiam a romanis poetis de quavis recens nupta dici adnotavit *Burmann* ad Ovid. Heroid. I, 25.) paene ubique semideae significationem indueret? Quae Valckenarius l. l. attulit, non satisfaciunt. Graecos autem scriptores dictionem illam ὡς νύμφη κεκοσμημένη identidem de sponsa velata usurpasse, docet *Dorville* ad Chariton. p. 241. Lips.

Berolinensis, elegantissimas exprimere formas solebant, optime calluerit, ita facile perspicitur, quo pacto talis amiculi ope tenerrimum amoris desiderium prae se ferre potuerit. — Quod attinet ad rhythmum bacchicum; quem Dionyso saltanti tibiis accinebant, in mentem nobis venitunt, quae acutissimus *Du Bos* (Reflexions T. III. p. 21 sqq.) et post eum e nostratibus *Engelius* de numerorum rhythmicorum usu in saltatione mimica observarunt. — Quodsi Xenophon dicit: *καὶ γὰρ ἤκουον τοῦ Διονύσου ἐπερωτῶντος αὐτήν,* non nimis haec urgenda esse manifestum est, siquidem in mimo, cuius omnis virtus in eo posita est, ut animi sensa gestu exprimantur, explicatio aliqua ex ore agentium profecta non potest non maximae offensioni esse. Imo hoc sibi vult Xenophon: *spectatores sibi videbantur audire Bacchum ex Ariadne quaerentem.* — Laudes denique, quibus spectaculum convivae excipiunt, et studium, quo ad se transferunt et imitantur, in memoriam revocant eorum, quae *Lucianus* disseruit de saltat. cap. 81. (vers. *Wieland.* Vol. IV. p. 440.) de vi, quam in spectatorum animis saltatio mimica exserat: *ὁ γοῦν ἔπαινος αὐτῷ τότ' ἂν γίγνοιτο ἐντελὴς παρὰ τῶν θεατῶν, ὅταν ἕκαστος τῶν ὁρώντων γνωρίζῃ τὰ αὑτοῦ, μᾶλλον δὲ ὥςπερ ἐν κατόπτρῳ τῷ ὀρχηστῇ ἑαυτὸν βλέπῃ, καὶ ἃ πάσχειν αὐτός, καὶ ἃ ποιεῖν εἴωθε· τότε γὰρ οὐδὲ κατέχειν ἑαυτοὺς οἱ ἄνθρωποι ὑφ' ἡδονῆς δύνανται, ἀλλ' ἀθρόοι πρὸς τὸν ἔπαινον ἐκχέονται, τὰς τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς ἕκαστος εἰκόνας ὁρῶντες καὶ αὑτοὺς γνωρίζοντες· ἀτεχνῶς γὰρ τὸ Δελφικὸν ἐκεῖνο τὸ Γνῶθι σεαυτὸν ἐκ τῆς θέας ἐκείνης αὐτοῖς περιγίγνεται, καὶ ἀπέρχονται ἀπὸ τοῦ θεάτρου, ἅ τε χρὴ αἱρεῖσθαι καὶ ἃ φεύγειν μεμαθηκότες, καὶ ἃ πρότερον ἠγνόουν διδαχθέντες.* Luciano haec dicenti crederes ob oculos versatum fuisse Xenophontei convivii finem, unde Calliae hospites ab omni se prava libidine abdicantes et quodammodo emendatos videmus discedere. —

Quae de mimo Syracusano in Symposio Xenophontis commemorato, Ariadnes nuptias referente ante hos viginti et quod excurrit annos in libello, muliercularum magis oblectationi quam virorum lectioni inserviente lusimus, [*Journal des Luxus und der Moden* 1802, *Januar.* p. 9 sqq.] multo subtilius et copiosius a nobis exposita sunt in libro, quem post scholas privatas Dresdae 1810 habitas de pictura veterum inscriptum: *Ideen zur Archäologie der Malerei,* inchoavimus. Tota haec res pendet a saltationibus in initiis Bacchicis, quae quotannis in urbibus magnae Graeciae celebrabantur, saltari solitis, in quibus Liberae cum Libero patre *ἱερὸς γάμος* et

sacrae nuptiae a iuvenibus et puellis, Bacchos et Bacchas referentibus, mystarum oculis subiiciebantur et mira *σχημάτων* varietate et concinnitate exhibebantur. Tractavimus in illo opere totum hunc locum de Libera, Dionysi sponsa p. 230 sqq. ratione etiam huius Xenophontei loci habita, quibus addenda sunt, quae in explicatione picturae veteris, nuptiarum Aldobrandinarum nomine celebratae in excursu peculiari p. 144 — 146. exposuimus. Fuit *Θρόνωσις* in mysteriis, de quibus consule librum de pictura veterum p. 231.; fuerunt Nymphae, Horae, Gratiae, nuptiarum illarum in saltationibus et choreis ducendis ministrae. Videatur p. 192. eiusdem operis. Hinc apparet, Syracusanum illum argumentum mimi sui petiisse e mysteriis Bacchicis, mutatis haud dubie, quae mutanda essent, ne profanari viderentur sacra mystica. Atque hoc ipsum proprie appellatum fuit *ἐξορχεῖσθαι*, quod quum proprie pertineret ad *αὐτοσχεδιάσματα* illa, quae a saltatriculis et fidicinis a chorago circa convivia ductari solitis repraesentarentur, deinde ad eos traductum est, qui arcana proderent, et, ut cum Horatio loquamur, Cereris sacra vulgarent. Dresdae, 1822.

Boettigerus.

Leviores

quaedam lectionum diversitates, quas in Symp. e veteribus editionibus et codd. enotaveram.

Interpunctionem, dici non potest, quoties a Schneideriana diversam falsamque editiones veteres exhibeant.

Symp. II, 4. *Ἀλλὰ πόθεν δὴ ὁ μὲν* Iunt. Cast. Hal.
III, 2. *ἀλλήλους. ἐντ.* Iunt. Ald. Hal. Bryll.
III, 4. *ἐστὶν, ἡ δικαιοσύνη* Hal.
IV, 3. *τί δὲ* [Ald. *τὶ δὲ*] *ἀντὶ τοῦ ἀργυρίου χάριτας: οὒ μὰ τὸν* Iunt. Ald. Cast. Hal., *οὒ* tantum Iunt. et cum Hal. *πρὸς τοὺς ἄλλους, δύνασαι — πρὸς δὲ σαυτὸν, οὒ.*
IV, 21. *ἀπειργασάμην, καὶ* Iunt. Ald. Bryll. §. 45. *μὴ ζήλου ἐγὼ* Iunt. §. 59. *πολλοῖς.* Hal. Iunt. §. 61. *ταύτης, πάνυ* Hal. Iunt.
V, 5. *πῶς δὴ ὅτι* Hal. Iunt.
VIII, 38. *περιέπειν. Εἰ οὖν* Iunt. Ald. Hal.
—, 39. *Περικλῆς, κρατ.* Cast. Iunt.
— 42. *ἐκεῖνον, εἶπ.* Iunt. Cast. etc. etc. Vid. Apol. §. 29.
IX, 1. *αὐτῷ, συνεξιὼν* Ald.

Non minus variatur pariter et peccatur in accentuum et spirituum collocatione.

Symp. I, 13. *τῷ ἀνδρώνι* Iunt. Hal. Bryll.
II, 1. *ἐπαιανίσαν* Iunt. Ald. Steph. 2.
— 3. *μῦρον τὶς* Ald. Iunt.
— 5. *σύνεσται* Iunt. Cast. Hal. Bryll., quasi *σύνεστι* olim fuisset.
IV, 17. *παράκμαζον* Hal. Bryll. et §. 60. *μάστροπος.*
— 50. *Φιλίππον* Cast. §. 57. *ἀποδεικνῦναι* Cast. et Bryll. refragantibus Iunt. et Ald., hic et §. 1. §. 46. §. 60.

Symp. V, 6. ῥίνας Cast. VIII, 16. καμῶν Iunt. Ald. Cast. Hal. et Bryll. ut κάμῃ §. 18. Cast. Bryll.

VIII, 33. θαύμαστα Cast. Bryll. Hal., ibid. §. 9. ἑκάτερα Iunt. Bryl. 1. Hal. Ald. §. 14. ἀξιεραστότερα Iunt. Hal. et §. 42. ἄρεστος Hal. et Bryll. Cf. ad §. 15.

IX, 1. ὥρα ἦν Cast. et Bryll. §. 4. φιλικῶς Hal.

I, 16. ὅδ' ὡς ἦσθ. Cast. Hal. Iunt., ut III. §. 8. §. 13. IV, 60. VIII, 23. ὅδε Ald. IX, 5. οἶδ' ὀρ. Iunt. Cast. VI, 1. οἱ δὲ Iunt. et semel tantum Ald., qui VIII, 23. ὅ δε dedit.

IX, 4. ἦδ' αἰδ. Cast. Hal. VIII, 43. ἡ δ' ἀληθὴς Iunt. Ald. ἦδ' ἀληθὴς Cast. IV, 58. τίδε Hal.

II, 18. τῷ δὲ τῷ π. Hal. IV, 30. τῇ δὲ τῇ Ald. Hal. Bryll. VIII, 9. τῇδ' Οὐρ. Steph. 2. II, 7. τὴν δὲ τὴν Hal. VIII, 10. τὴν δ' Οὐρ. Iunt. et Ald. Saepius tamen eam quoque rationem, quam nos adscivimus, sequuntur. Vid. Martin. Praef. Sophocl. p. V sq.

Maior etiam inconstantia locum habet in encliticis.

Symp. II, 19. ἐπεὶ δὲ σοῦ ἤκ. Steph. 2.

IV, 2. δίκαιον σοὶ Steph. 2. §. 20. ἐπιθυμῶ σὲ φιλ. idem §. 30. μή τις μοῦ τὴν οἰκ. et οὐδέποτε μοῦ Steph. 2. VI, 7. πράγματα μοὶ παρ. VII, 3. δοκεῖ οὖν — μοὶ. VIII, 34. παρά σοι. IV, 30. αὐτόν τι μὲ et ἀεί τι μοὶ idem, αὐτὸν τί με. Raro enim hoc modo antiquiores cum Stephano peccarunt, ut

II, 18. δεήσει μὲ Hal. IV, 27. αὐτὸν δὲ σὲ Iunt. Ald. scribentes potius

V, 8. πρὸς σὲ Iunt. Ald. VIII, 39. παρὰ σοὶ cum Cast. et Hal. IV, 3. καί σοι Hal. et Bryll.

I, 3. Σωκράτην τὲ καὶ Iunt. Ald. Cast. §. 5. Προτ. τὲ πολὺ Ald. §. 10. ἐκ θεῶν τοῦ Iunt. Ald. §. 11. ὅςτις τὲ εἴη Ald. et cum Iunt. συνεσκ. τὲ. §. 12. ἐπισκοπῶν τὶ Ald. ἐπισκοπῶν τι Cast. et Bryll. ἐπ. τί Iunt. Steph. 1. 2. III, 2. ὠφελεῖν τὶ Ald. ὠφ. τί Iunt. Bryll. Hal. §. 6. οἶσθα τὶ Ald. οἶσθα τί Iunt. Bryll. Cast. Hal. IV, 15. ἐμπνεῖν τὶ Ald. ἐμπ. τί Iunt. IX, 2. θρόνος τὶς Ald. θρ. τίς Iunt. IV, 21. ἧττον τί με Iunt. Ald. VIII, 35. ὀρεχθῇ τὶς Ald. cum Hal. ὀρ. τίς Iunt. et Bryl. 1. II, 25. ὀρθὰ τὲ Iunt. Ald. ὤν τὲ cum Cast. et εὐφημῶ τὲ. IV,

41. ὅταν τινι Iunt. Ald. II, 4. ἐπιτηδευμάτων τὲ Iunt. Hal. III, 7. τὶ γὰρ Ald. ut §§. 8. 9. sed §. 12. ἔφη τίς Iunt. Ald. Hal. IV, 1. τὶ τὸ δικ. Ald. §. 3. τὶ δὲ Ald. §. 4. τὶ τοῦτ' idem. §. 8. ἐνέγκη τίς Hal. §. 11. εἰ δ' εἰμὶ τὲ τῷ ὄντι Iunt. et Ald. §. 26. ἐγώ φημι Ald. §. 30. ἀεὶ τὶ μοι Iunt. et Ald. §. 62. καί τι μοι Hal. et Bryll. καὶ τίμοι Iunt. VI, 7. τούτων σε Iunt. Ald. Hal. VII, 3. ἴσως τί ἐστιν Iunt. Ald. Hal. Bryll., ibid. τὶ ἂν παρ. Ald. VIII, 5. ἄλλού του Iunt. Ald. §. 9. βωμοὶ τέ εἰσι Iunt. Ald. Hal. §. 11. τούτων ἔστιν Iunt. Ald. §. 18. διά γέ τοι Iunt. Ald. Hal. §. 29. Ζεὺς τὲ γὰρ Iunt. Ald. §. 38. ἱκανός γεν. Ald. IX, 7. περιβεβληκότας τὲ Iunt. Ald., ut nullum videatur inter τὶς et τίς aliaque enclitica discrimen intercessisse. Vid. Elmsl. ad Eurip. Med. p. 96., qui fallitur ad V. 462.

Symp. II, 22. ἔτι Iunt. Ald. Cast. Bryll. Hal. III, 6. ἠλιθιώτερον Ald. §. 13. ἤκουσαν Iunt. Ald. IV, 44. ἀβρότ. Cast. Hal. Bryll. VIII, 34. ἠλεῖοι Iunt. Ald. §. 19. ἀν Ald. et IV, 59. ἄν; Iunt. II, 9. sine accentu φυσις Iunt. Ald. IV, 7. πειεσθε Cast. §. 21. μεμνεισθαι Ald., ubi Hal. circumflexum addit. §. 62. τουτονι Hal. §. 63. πάνυ γαρ Ald. V, 1. εὐδοκιμουντα Ald. etc.

Editur μή δὲ, μηδὲ, μήδ' et μήδ', non tamen οὔδε.

Symp. II, 18. μὴ δ' ὥςπερ Iunt. Ald. Hal. Bryll. III, 8. μὴ δὲ ὀβολὸν Iunt. Ald. VI, 10. μὴ δὲ πονηρ. et μὴ δὲ τούτων Iunt. cum Ald. et Bryll. prius etiam cum Hal. et Bryll. VIII, 41. μηδὲ τοῦτο Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Similiter IV, 25. δοκεῖ μοί γ' ἔφη Iunt. Ald. Steph. Cast. etc. cum Pariss. A. B.

Iota subscriptum recte omittitur.

Symp. II, 13. τολμᾶν in Hal. Iunt. Ald. Bryll., κυβιστᾶν hic et VII, 3. in Iunt. Ald. Hal. contra quam volunt Bryll. et Cast., IV, 30. δαπανᾶν Iunt. Hal. §. 37. διψῆν et πεινῆν Iunt. et Ald. VIII, 18. πρὸςορᾶν Iunt. Ald. Hal. Adest IV, 5. in προορᾶν apud Iunt. Ald. Bryll. non assentiente Hal. et V, 5. ὁρᾶν apud Iunt. Vid. Elmsley ad Eurip. Med. V. 69. et Reitz. ad Lucian. T. I. p. 778 sq. IV, 16, κᾶν Iunt. Ald. VIII, 3.

πραξία. Cf. Buttmann. gr. max. T. I. p. 261. II, 4. καλοκαγαθίας Iunt. ut IV, 49. φὴς VI, 9. Ald. Hal. VIII, 11. τῇ — καλοκαγαθία Iunt. Ald. itemque III, 4. IV, 49. Rectius IV, 13. τἀγαθὰ Iunt. Ald., quemadmodum VII, 4. ταὐτὸν Iunt. sed IV, 23. ταυτὰ tantum Ald. Cast. Bryll. Hal. et Steph. 1. 2. exhibuerunt.

Iota subscriptum ponitur, ubi hodie omittitur

Symp. III, 6. ῥαψωδῶν Iunt. Ald. Hal. §. 8. ἀπώμοσε Iunt. IV, 2. κᾄπειτα Iunt. Ald. §. 39. ἡδίῳ Iunt. Ald. §. 49. τούτῳν Iunt. §. 50. ἠρώτῳν Iunt. Ald. §. 56. ἐρωτῷ Iunt. Ald. VI, 2. κρίνῳ Iunt. Ald. VIII, 3. ἀκούῳ Ald. etc. Vid. Elmsl. l. l. ad 1238. p. 271.

Male negligitur

Symp. II, 2. ἑστιᾶς Hal. sine Iunt. et Ald. §. 11. πάθη Iunt. Ald. Hal. §. 14. θεῴμην Iunt. Ald. Hal. Bryll. VIII, 23. τιμῶτο Iunt. Cast. Hal. II. §. 18. ἤ pro ᾗ Iunt. Ald. §. 20. ἀφιστώης Iunt. Cast. Hal. §. 22. ἐπήνεσαν Iunt. Hal. III, 9. εὐχαρίστω Iunt. Stob. §. 14. ἀγάλλη Cast. IV, 45. σταθμῶ καὶ ἀριθμῶ Iunt. Ald. VIII, 12. Καλλία Iunt. Vid. Elmsl. ad V. 222. IV, 1. λῶστε Iunt. Ald. IX, 4. ἤδ' αἰδουμένη μὲν ἐώκει Iunt. Cast. Hal. VIII, 31. κοινῆ Iunt. Ald. Cast. Hal. IV, 17. ταύτη Iunt. Ald. Bryll. et Hal., de quo egit Elmsl. ad V. 520.

Permutantur inter se δὲ et δ'

Symp. I, 8. οἱ δὲ ἄλλοι Cast. Hal. et Bryll. I, 14. αὖθις δὲ ὀλίγον Iunt. Ald. Cast. et Bryll. II, 4. αἱ δὲ ἀπὸ Cast. Hal. Bryll. sine Iunt. et Ald. §. 21. ἐπειδὴ δὲ ἀνέστη Paris. B. §. 25. ὅταν δὲ ὅσῳ Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. cum Athen. et Stob. §. 26. ἦν δὲ ἡμῖν unus Cast., ibidem Athen. οὐδ' ἀναπνεῖν. III, 13. ὅ δὲ εἶπεν Cast. Hal. Bryll. IV, 20. κρινάτω δὲ ἡμᾶς Zeun. improbantibus Pariss. A. B. et vett. edd. §. 31. νῦν δὲ ἐπειδὴ Cast. Hal. Bryll. §. 32. νῦν δὲ ἐπεὶ Hal. et Bryll. VIII, 9. τῇ δ' Οὐρ. Steph. 2. IX, 5. Οἱ δὲ ὁρῶντες Paris. C. §. 6. τῆς δὲ οὕτως Iunt. Ald. Cast. Hal. Bryll. Cf. ad V, 5. VI, 2.

Copulantur, quae dirimenda sunt

Symp. I, 15. ἀπεμύττε τότε Hal. cf. not. ad V, 9. IV, 23.

ἐξοῦ Iunt. Ald. Hal. at §. 10. §. 45. et VIII, 22. tamen rectius ἐξ ὧν. IV, 35. ἐφῶ ubi vid. IV, 60. εἰδέ τις Hal. VIII, 20. διατοῦτο Iunt. Ald. §. 38. διαταῦτα iidem et §. 19. cum Cast. διατί. Vid. Poppo Thucyd. I. p. 456. VIII, 28. περιπλείονος Iunt. Ald. Cast. §. 41. ἀείποτε Iunt. Ald. I, 12. δῆλον ὅτι. Iunt. Ald. Cast. Brod., una voce Steph. 1. 2. Vid. ad II, 22. III, 12. IV, 29.

Disiunguntur, quae copulanda sunt.

Symp. I, 12. μέν τοι Ald. secus atque Iunt., at VI, 8. uterque μέν τοι et IV, 33. μέντοι. IV, 1. ἀκούοι τ' ἂν Iunt. Ald. ut §. 6. εἴποι μ' ἂν VI, 1., cf. ad IV, 6. IV, 13. ἐπὶ τοῖς δὲ Ald. Cast. Hal. Bryll. et μεγαφρονεῖν Cast. VIII, 80. ἡδὺ σώματος et ἡδὺ γνώμων Iunt. Ald. Cast. Hal. IV, 31. οὐκ ἔτι δὲ Schneid. cum Cast. Hal. Bryll. Steph. 1. 2. nolentibus Iunt. et Ald. §. 32. οὐκ ἔτι Hal. V, 8. οὐκ ἔτι ἔφη Cast. Hal. fortasse rectius. §. 37. ὥς τε Iunt. Ald. §. 48. οὐδέ ποτε Schneid. cum Pariss. A. B. Cast. et Steph. 1. 2. §. 46. οἵ τινές εἰσι Ald.

ν ἐφελκυστικὸν temere omittitur.

Symp. II, 3. τύχωσι οὖσαι Iunt. Ald. Hal. Cast. Bryll. VII, 4. ἔξεστι αὐτίκα Paris. A. Cf. ad IV, 9. 36 bis. 58. VIII, 34.

temere additur.

Symp. IV, 7. ἔξεστιν πειρᾶσθαι Cast. Hal. Bryll. sine Iunt. et Ald. §. 37. πεινῶσιν χρημάτων Iunt. §. 38. δοκοῦσιν πάσχειν Bryll. §. 50. γελάσωσιν. Καὶ Cast. et Bryll. non magis male, quam V, 1. εἶπεν, σὺ δὲ Ald. Ibid.: ἔστιν παροινία Paris. A. VI, 3. ἔφην θεῶν Ald. V, 3. ἔφην καὶ Cast. et m. Victor., hic quidem excusationem ν adiectum habet, mirum autem, quod illi vocabulo tam frequenter adhaesit. VIII, 8. ἔστιν τῆς Ald. Cf. Poppo l. l. p. 444 sqq. et ad Apol. §. 19.

Confunduntur literae ι et η.

Symp. I, 15. ἀντικληθισόμενος Hal. II, 18. τὸ οἴκιμα Paris. A. a pr. man. τῆς Iunt. τὶς Ald. IV, 6. στρατηγηκὸς Iunt. et Ald. 26. φιλιμάτων. V, 6. ὑψηλὶ Bryll. VII, 2. ὀρχιστρίδι Iunt. Ald. Hal. VIII, 30. Γανυμίδην Paris. A.

Confunduntur literae ῡ et η̄.

Symp. I, 11. θῆραν Iunt. Ald. IV, 41. ἤδηπαθῆσαι Iunt. Ald. §. 45. ἀπήρους Hal. IX, 5. ἀλυθινῶς Iunt. Ald. §. 7. ἐπώμνησαν una cum Cast. Hal. et Bryll. ἡμᾶς et ὑμᾶς cum cognatis sexcenties; Cf. ad V, 6.

ῐ et ῡ.

II, 18. συγγιμναστὴν Pariss. A. pr. m. VIII, 30. πικινὰ Paris. C. pr. m. et cf. ad IV, 52. VIII, 8.

ω et ο.

II, 16. σόματος Ald. IV, 27. τὸν ὤμων Ald. τὸν ὦμον Hal. IV, 49. Leoncl. 3. ποιήσομαι.

ω

Paris. A. ὅσα ἂν δυνομαι, marg. Victor. ψεύδωμαι. VI, 4. τῶν αὐλὸν Ald., item IV, 63. ξένων. §. 64. νομίζο et VIII, 34. ὤμως. IX, 6. ἐβώων Ald. Hal. IV, 37. πλουσιοτάτου Iunt. et vid. ad VIII, 15.

Alia vitia sunt II, 8. ὀρχεῖτο Cast. Hal. Bryll. §. 1. ὀρχόμενον Cast. et Bryll. §. 14. ὀρχήσατο eaedem edd. VIII, 20. διαφθείρῃ Ald.

γινώσκειν et γίνεσθαι rarius in alterutra scriptione reperiuntur, quam in aliis Xenophontis operibus. III, 9. γίνεται Stob. IV, 64. γινώσκειν Paris. B. VII, 8. ἀναγινώσκειν Iunt. Cast. Hal. Bryll. et Pariss. A. B. VIII, 26. γινώσκῃ Paris. B. cum Cast. Iunt. et Bryll. Vid. ad IV, 41. I, 1. γινώσκω Paris. B. II, 10. γινώσκων idem. VIII, 22. ἐγγίνεται Paris. A.

Notabile etiam, quod nonnullis vocabulis Iunt. et Ald. si non ubique at crebro saltem puncta diaereseos super imponunt: II, 19. ἐπῒ pro ἐπεὶ Ald., quo respicit marg. Victor. ἐπεὶ ut IV, 32. et alias. I, 15. σϋνόντες. IV, 58. ἄγουσῒν. §. 37. δοκοῦσῒ. §. 56. σϋνομολογῶμεν, ὑμῒν. VIII, 9. θυσῒαι. Contra περιιδεῖν et similia rectius nostratibus scribunt. Vid. Buttmann. gr. gr. max. §. 15. p. 67.

INDEX

AD XENOPHONTIS CONVIVIUM.

Λ.

M.

Ξ.

P.

CORRIGENDA.

P. 8. lin. 1. lege πόθεν ἄν τις. — p. 12. III. 3. comma ponendum post ἐπιδ. γε, ἔφη. Idem §. 13. p. 14. bis deest post ἔφη, etiam IV, 29. p. 20. §. 62. p. 26., ibidemque post Προδίκῳ, ante οὐ νῦν §. 64. p. 27., ante εἴ τις VII, 4. p. 31.; ante εἰκὸς VIII, 1. p. 32. §. 15. p. 34. ante διὰ τοῦτο. Delendum p. 34. §. 16. post ἐρώμενον et p. 39. §. 40. post ἑορτῇ. — p. 30. §. 7. leg. ἔφη ὁ Σωκρ. — p. 54. lin. 19. l. margine. — p. 58. l. 26. leg. ut apud Heindorf. pro ut Heind. — p. 61. l. 6. leg. Συρακούσιος pro Συρακουσίοις. — p. 62. l. 10. leg. tanquam pro tanquem, et lin. 12. ubi. — p. 66. l. 15. infer. leg. cod. Vatican. et paullo post inter δὲ et θαυμάζονται pone — pro . — p. 63. l. 23. leg. iudicat pro iudicet et lin. 28. Ἀ τῇ τοῦ. — p. 69. l. 15. infer. leg. Cyrop. II, 2, 17. — p. 72. l. 17. leg. peius pro prius. — p. 74. l. 5. leg. cogitavi pro cogitari. — p. 79. l. 16. leg. soloece pro solvere. — p. 80. l. 14. inf. lg. τὰ τῶν ἐν pro τὰ ἐν. — p. 82. l. 12. leg. Paris. F. pro Paris. T. et lin. 36. editur. — p. 86. l. 5. infer. leg. ad calcem huius libri pro p. 30. (in Ms.) — p. 87. l. 19. leg. num pro non. — p. 99. l. 1. leg. cogimur pro cogimus. — p. 106. l. 4. leg. στρατηγηκὸς pro στρατηγικός. — p. 107. l. 15. leg. Compara pro Comparat et lin. 21. diremit. — p. 110. l. 7. leg. fortasse pro fortsse et lin. 8. Quod σιτίζειν pro Quid σπίζ. — p. 114. l. 6. leg. particulis pro particult. — p. 115. l. 5. leg. nec non pro nec. — p. 127. l. 7. leg. accentu pro accento. — p. 130. l. 14. inf. leg. necne pro nec nec. — p. 137. l. 15. leg. maximam pro maxima. — p. 139. l. 9. inf. leg. ἀβρ. — ὁρᾶτέ μοι Ald., ὁρᾷ τέ μοι Bryll. pro ἀβρ. — ὁρᾶτέ μοι Ald., ὁρᾶτέ μοι B. — p. 142. l. 8. delendum neque aut leg. neque. — p. 143. l. 9. infer. leg. Paris. 4. pro Pariss. et. — p. 169. l. 5. leg. ἡμᾶς pro ὑμᾶς. — p. 172. l. 6. leg. res futiles pro nec sut. — p. 179. l. 29. leg. πίπτειν. — p. 181. l. 16. leg. ἀγελαδὸν. Ibid. lin. 31. liberius. — p. 182. l. 11. leg. familiare. — p. 186. l. ult. delendum ad. — p. 189. l. 25. leg. Iunt. θρεπτομένου, nam ι ibi excidisse videtur, ibid. l. 29. leg. ἢ διτταί. — p. 193. l. 1. leg. Κόῤῥος pro Κύῤῥος l. 2. ἐκπεπληγμένος l. 29. peius. — p. 194. l. 8. leg. Item Schneid. — l. 32. certe. — p. 197. l. 6. leg. quam. — p. 199. l. 5. inf. leg. omissa. — p. 205. l. 7. leg. praetermisit. — p. 208. l. 9. inf. secundum.